

HÄMEENKYRÖN KUNTA

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaava

Vastineraportti

Palautteet ja kaavan laatijan vastineet

11.5.2026

Kannen kuva: © Ilmatar Energy Oy

Sisällys

1.	OAS-vaiheen palaute ja kaavanlaatijan vastineet	2
1.1.	Viranomaisten lausunnot	2
1.2.	Osallisten palautteet	28
2.	Kaavan luonnosvaiheen palaute ja vastineet.....	86
2.1.	Viranomaisten lausunnot	86
2.2.	Osallisten mielipiteet.....	114
3.	Kaavan ehdotusvaiheen palaute ja vastineet	249
3.1.	Viranomaisten lausunnot	249
3.2.	Osallisten muistutukset	300

1. OAS-vaiheen palaute ja kaavanlaatijan vastineet

1.1. Viranomaisten lausunnot

Lausunto	Kaavanlaatijan vastine
1) Fingrid Oyj (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Fingridillä ei ole kommentoivaa tuulivoimavomahankkeen osayleiskaavoituksen lähtökohdista. Alueella ei ole Fingridin voimajohtoja.	Lausunto merkitään tiedoksi.
2) Sastamalan seudun sosiaali- ja terveysterveyst (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Sähkönsiirtolinjan asentaminen pohjavesialueen poikki ei saa aiheuttaa haittaa pohjaveden laadulle. Suositellaan hankkeen rakennusvaiheen, huoltovaiheen ja purkuvaiheen liikennöinnin järjestämistä pohjavesialueen ulkopuolelle. Erityisesti kemikaalien kuljettaminen tulee tapahtua pohjavesialueen ulkopuolella. Päätöstä tehtäessä tulee huomioida pohjavesialueen sijainti ja pohjavesialueen vedensaannin merkitys Ikaalisten alueella. Osa Ikaalisissa sijaitsevista vesiosuuskunnista ovat riippuvaisia normaaliolosuhteissa Ikaalisten Vesi Oy:n toimittamasta vedestä ja muut vesiosuuskunnat ovat varautuneet poikkeustilanteisiin siten, että ne voivat saada Ikaalisten Vesi Oy:n toimittamaa vettä. Lisäksi Ikaalisten Vesi Oy toimittaa Sastamalan Vesi liikelaitokselle vettä n. 300 m3 vuorokaudessa. Hankealueesta tulee tehdä riittävät pohjavesiselvitykset. Pohjaveden pilaantuminen tulee ehkäistä. Ikaalisten pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on laadittu 2001, jonka jälkeen sitä ei ole päivitetty. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma tulisi päivittää tässä yhteydessä ja siinä tulisi arvioida tuulivoiman vaikutus pohjavesialueeseen sekä tarvittaessa vedenottamoiden suoja-alueiden määrittely.	Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa. Hankkeen liikennöinnin järjestäminen tarkentuu jatkosuunnittelussa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelma ei sisälly hankkeen kaavoituksessa laadittaviin selvityksiin ja erillisraportteihin. YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arviointia on mahdollista hyödyntää myös mahdollisen hankkeesta erillisen pohjavesialueiden suojelusuunnitelman laatimisessa.

Sisämelulle asetetut vaatimukset ovat terveysperusteisia, eikä tuulivoimaloista aiheutuva ääni saa aiheuttaa asetettujen vaatimusten ylityksiä. Sisämelun osalta tulee noudattaa Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015).	Hankkeen suunnittelussa laadittavat melumallinnukset mukaan lukien pientaajuisen melun mallinnus tehdään ja vaikutukset arvioidaan voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi pientaajuisen melulaskennan osalta hyödynnetään kotimaisen tutkimushankkeen tilastollisia tuloksia rakennusten äänitasoeron osalta.
3) Pirkanmaan liitto (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Suunnittelualueella voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tärkeimmiksi tavoitteiksi on asetettu maakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä yhdyskuntarakenne sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ja yhdyskuntarakenteen energiatehokkuus. Maakuntakaava tukee osaltaan maakunnan kehittämisen tavoitteita, joita on asetettu maakuntaohjelmassa. Ohjelman älykkään erikoistumisen strategiassa on esitetty muun muassa vastuullisesti uudistuvan teollisuuden ja hallitun kestävyysmurroksen tavoite; Pirkanmaa tavoittelee johtavaa roolia ilmastopäästöjään tehokkaasti vähentävänä vastuullisen teollisuuden osaajana ja kehittäjänä – positiivisen kädenjäljen jättäjänä. Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima-aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa. Maakuntakaavan ollessa yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, on luontevaa, että hankealueet täsmentyvät yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa koskemaan maakuntakaavan merkintöjä laajempia alueita siitäkin syystä, että kaava-alueeseen on muun muassa sisällytettävä myös sisäisen sähkönsiirron ja tiestön vaatima infra, minkä tarkoituksenmukaiseen sijoittamiseen maakuntakaavan taustaselvityksissä ei ole suunnittelutasosta johtuen voitu ottaa kantaa. Pirkanmaan liitto haluaa korostaa hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon otettavaksi, että	Lausunto merkitään näiltä osin tiedoksi. Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan

pohjoisen siirtoreittivaihtoehdon osalta on tarpeen tunnistaa riittäväällä painoarvolla harjuaalueen arvokokonaisuuteen kohdistuvat vaikutukset. Siirtolinja sijoittuisi muun muassa arvokkaalle geologiselle muodostumalle ja tärkeälle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle. Arvokkaan geologisen harjumuodostuman suojelumääräyksen nojalla alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä ja arvojen säilyminen turvattava. Pohjavesialueen osalta ei tule vaarantaa pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen. Pirkanmaan liitto katsoo hankkeen etenemisen kannalta hyväksi, että kuntien jatkossa erillisiä kaavahankkeita pyritään viemään samanaikaisesti eteenpäin ja puoltaa Konikallion tulivoimapuiston osayleiskaavojen jatkovalmisteluja edellä esitetyin huomioin.	huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutusmenettelyn aikana. Vaikutukset arvioidaan YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteydessä. YVA-selostusvaiheessa on laadittu yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä niihin liittyvät vaikutusarviointit. Osayleiskaavoja pyritään kaavaprosessin aikana edistämään mahdollisuuksien mukaan samanaikaisesti molemmissa kunnissa.
4) Pirkanmaan ELY-keskus (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) <u>Maakuntakaava</u> Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017). Voimassa oleva maakuntakaava ohjaa yleiskaavoitusta. Maakuntakaava tulee ottaa huomioon kokonaisuudessa, mukaan lukien koko maakuntaa koskevat määräykset. Maakunnallisesti merkittävät tuulivoimahankkeet tulee pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa maakuntakaavassa osoitetuille alueille. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 suunnittelualueelle sijoittuu kaksi tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1- merkintää. Alueen eteläpuolella on turvetuotannon kannalta tärkeä alue (Eot), koillispuolella on teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue (tk), tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, arvokas geologinen muodostuma,	Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Voimassa oleva maakuntakaava otetaan huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Ilmatieteen laitos on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Konikallion tuulivoimapuisto sijaitsee noin 11 km päässä Hakumäen

harjualue (ge1) sekä valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (ma). Lisäksi alueen koillispuolella on maakuntakaavaan merkitty matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue (mv). Ikaalisten ja Hämeenkyrön Konikallio-Kivinevankallion tuulivoimatuotannolle (tv1) osoitettua aluetta koskee myös erillinen suunnittelumääräys, jossa todetaan, että alueen suunnittelussa tulee varmistua, ettei toiminta aiheuta haitallisia vaikutuksia Ilmatieteen laitoksen säätutkaan.

Suunnittelualan rajausta ei ole yhdenmukainen Pirkanmaan maakuntakaavan tv1-merkintöjen kanssa, vaan alue on maakuntakaavassa esitettyjä alueita huomattavasti laajempi. Osayleiskaavassa tulee perustella, kun aluevarauksella aiotaan poiketa maakuntakaavaan merkitystä aluevarauksesta. Suunnittelualuetta tulee tarkentaa kaavoitusprosessissa ja alueelle tehtyjen selvitysten tulosten perusteella.

säätutkasta, ja näin ollen olisi sen alueen piirissä, jossa Ilmatieteen laitoksen tulisi arvioida mahdolliset haittavaikutukset ulkopuolisen tahon mallinnuksen perusteella ennen suunnitelman hyväksymistä.

Hakumäen säätutkan sijoitusta ollaan kuitenkin muuttamassa vuokrasopimuksen päättyessä, ja tutka on siirtymässä Kankaanpään puolelle noin 30 km päähän lännen suuntaan. Arvioitu siirtymisaika on kesällä 2022. Konikallion tuulivoimalahankkeen tuulivoimalat ovat esitetyssä suunnitelmassa nyt uuteen tutkapaikkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa.”

Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualan rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima- aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa.”

Pirkanmaalla on vireillä vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään myös käynnissä olevat tuulivoimahankkeet ja niiden ajantasainen suunnittelutilanne.

Maiseman arvoalueet ja kulttuuriympäristöt

Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi ovat keskeinen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat sekä kokonaiskorkeudeltaan että roottorin halkaisijaltaan huomattavasti käytössä olevia tai aikaisemmin suunniteltuja voimaloita suurempia, jolloin erityisesti hankkeen lähi- ja välialueille, 0–12 km etäisyydelle, kohdistuvat vaikutukset voivat olla maiseman ominaispiirteistä, maastonmuodoista ja avoimuudesta riippuen huomattavat.

Suunnittelualueen koillispuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Vatulanharjun ja Ulvaanharjun harjuselänne, joka on osa Pirkanmaan harjumaisemien kokonaisuutta. Alue on ympäristöään hallitseva ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä geomorfologialtaan ja eliölajistoltaan arvokas. Pirkanmaan harjumaisemien kohteiksi on valittu harjuja, jotka ovat merkittäviä kulttuurihistoriallisesti sekä geologisesti. Osa harjuista on rakennettuja, osa luonnontilaisia ja useilla niistä on rakennettuja näköalapaikkoja. Harjut näkyvät ja niiltä nähdään.

Harjumaiseman kohdalla onkin perusteltua selvittää hankkeen maisemavaikutuksia niin harjulle kuin harjulta. Maisemasovitteita tulee tehdä riittävästi Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueelta siten, että niistä välittyy katsojalle konkreettisesti tuulivoimaloiden vaikutus harjulta avautuvassa maisemassa (mm. harjualueen näköalapaikat) ja myös ympäristöstä harjun suuntaan. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppaassa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (Suomen ympäristö 1/2016) annetut ohjeistukset.

Maisemaselvitys ja -vaikutusten arvioinnissa on huomioitava tuulivoimapuiston lisäksi myös sähkönsiirron, maakaapeleiden ja ilmajohtojen sekä teiden rakentamisesta johtuvat vaikutukset maiseman rakenteeseen, luonteeseen ja laatuun, sillä näiden voidaan katsoa olevan edellytys tuulivoimapuiston toiminnalle. Voimajohdoille on annettu kaksi mahdollista linjausvaihtoehtoa ja näiden linjausten vaikutukset sekä yhteisvaikutus

Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasovitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkymäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus.

tuulivoimapuisto kanssa on tutkittava riittävällä tarkkuudella sekä riittävän laajalta alueelta sekä erityisesti huomioitava vaikutus Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueeseen.

Selvityksissä on otettava huomioon visuaalisten maisemavaikutusten ohella myös maiseman ominaispiirteet ja sitä kautta sen muutoskestävyys niin arvokkaiden maisema-alueiden kuin rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta. Näin voidaan arvioida hankkeen maisemavaikutusten merkitystä. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset ja haitat sekä vaikutukset ihmisten elinoloihin sekä virkistyskäyttöön tulee huomioida jatkosuunnittelussa ja varmistaa maisema- ja muiden arvojen säilyminen kaavoituksen avulla.

Luontoarvot

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan luontovaikutusten arvioinnin taustana käytetään hanketta varten tehdyn YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja mallinnuksia, joita täydennetään tarvittaessa menettelyn edetessä. Pirkanmaan ELY-keskus on yhteysviranomaisena lausunut yksityiskohtaisemmin YVA-arviointiohjelman luontoselvitysten kohdentamisesta ja käytetyistä menetelmistä.

Osayleiskaavan luontovaikutuksia arvioitaessa painotetaan merkittäväksi tunnistettuja vaikutuksia, jotka tuulivoimahankkeen osalta kohdistuvat erityisesti melu- ja varjon vilkkumisvaikutuksiin (välkevaikutukset), linnustoon sekä maisema-arvoihin. Välkevaikutusten arvioinnin tulee kattaa myös vaikutukset alueen lajistoon. Linnustovaikutusten kannalta selvitysten ja vaikutusten arviointien tulee kattaa riittävällä tavalla kaikki vaikutusten kannalta oleelliset linturyhmät, -lajit ja linnustokohteet. Kaava-alueen ympäristön nykytilan kuvauksessa tulisi ottaa huomioon myös vaikutusalueella sijaitsevat valtakunnallisesti soidensuojelun täydennysohjelman kohteet, arvokkaat perinnebiotoopit, arvokkaat suoluontovyöhykkeet sekä Metsähallituksen luonnonsuojelutarkoituksiin varatut kiinteistöt. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää

Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

erityistä huomiota kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.

Kaavan yhteisvaikutuksia arvioitaessa tulee ottaa erityisesti huomioon yhteisvaikutukset lepakoiden, linnuston ja alueen ekologisen verkoston kytkeytyneisyyden kannalta. Elinympäristöjen pirstoutuminen on yksi tuulivoimahankkeen luontovaikutusten arvioinnissa eri eliöryhmien kannalta oleellisena huomioitava asia.

Kaavan vaikutusten arviointi tulee ulottaa koko hankealueelle, mukaan lukien tiestö ja sähkönsiirtoreitti.

Pohjavesialue

Tuulivoimalapuisto tulisi kaavoittaa selkeästi luokitellun pohjavesialueen ulkopuolelle (Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialue).

Vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomioita myös tuulivoimala puiston pohjavesivaikutuksiin.

Riittävin selvityksin, kaavamääräyksin ja suunnitteluohjein tulee varmistua siitä, ettei hankkeesta aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa hankealueella. Tuulivoimaloista ei saa myöskään aiheutua vaaraa luokitellun pohjavesialueen pohjaveden laadulle tai määrälle, huomioiden erityisesti onnettomuustilanteet ja rakentamisvaiheen aikaiset vaikutukset.

Sähkönsiirtoreiteistä A-vaihtoehto kulkee Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialueen ja valtakunnallisesti arvokkaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun harjualueen poikki. Alueen tarkemmat pohjavesiolosuhteet tulee selvittää tutkimuksin ennen linjan rakentamista. Kaavoituksella tulee myös varmistaa arvokkaan geologisen muodostuman arvojen säilyminen.

Liikenne

Maanteitä ei ole hankealueen välittömässä läheisyydessä, etäisyys lähimpään maantiehen on

Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimalapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

keskimäärin 1,3 km lkaalisten puolella (maantie 2594), Hämeenkyrön puolella etäisyyttä maantiehen on enemmän (maantie 13087).

Yleisesti tuulivoimaloiden etäisyyden maanteistä tulee täyttää Väyläviraston Tuulivoimalaohjeessa 8/2012 esitetyt etäisyysvaatimukset (https://julkaisut.vayla.fi/pdf3/lo_2012-08_tuulivoimalaohje_web.pdf.)

Tuulivoimaloiden osat (tornit, konehuoneet ja lavat) kuljetetaan maanteillä erikoiskuljetuksina, mikä edellyttää nk. erikoiskuljetuslupaa Pirkanmaan ELY-keskukselta. Erikoiskuljetusten lisäksi tuulivoima-alueen rakentaminen ja käyttö synnyttää muuten suhteellisen vähäliikenteiselle tieverkolle lisäliikennettä mm. nk. perinteistä raskasta liikennettä (esim. betoni- maa-aines- ja muita kuljetuksia).

Tuulivoima-alueen suunnittelun; osayleiskaavan ja / tai YVA-prosessin; yhteydessä tulee tehdä selvityksiä tuulivoimaloiden osien rakentamisaikaisista kuljetusreiteistä sekä myös tuulivoima-alueen käytön ajan huoltoreiteistä. Selvityksessä tulee erityisesti huomioida raskaan liikenteen lisääntymisen vaikutus liikenneverkolla ja sen mukanaan tuomat vaikutukset teiden ympäröivälle asutukselle ja muulle maankäytölle.

Kuljetusreittien selvityksen tulee sisältää maanteiden ja myös yksityisteiden riittävyys (mm. leveys) sekä tierakenteiden mukaan lukien rumpujen ja siltojen kantokyky erikoiskuljetuksille ja muulle raskaalle liikenteelle. On myös selvitettävä tuulivoima-alueen rakentamisen edellyttämien sekä myös käytön aikaisten maanteillä olevien liittymien leventämis- ja kehittämistarpeet sekä myös uusien liittymien tarpeet. Mikäli alueen rakentamisen tai käytön aikainen liikenne edellyttää maanteiden parantamistarpeita sekä liittymien rakentamis- ja parantamista, kuuluu niiden suunnittelu ja toteuttaminen tuulivoima-alueen toimijalle. Myös mahdollisten maanteille em. kuljetuksista aiheutuvien vaurioiden korjaaminen sekä liittymien tilapäisten laajennusten ja muiden tilapäisten tiejärjestelyjen purkaminen on tuulivoima-alueen toimijan vastuulla. Liittymien rakentaminen ja parantaminen maanteillä sekä

Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arvioinnin tuloksia, mukaan lukien liikennettä ja kuljetusreittejä koskevat arviointitulokset. Tarvittaessa selvityksiä ja vaikutusten arviointeja voidaan täydentää kaavoitusprosessin aikana. Liikennöinnin ja kuljetusreittien järjestäminen tarkentuu edelleen hankkeen jatkosuunnittelussa.

Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

muut maanteille tehtävät parantamis- ja purkamistoimenpiteet edellyttävät ELY-keskuksen lupaa. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että em. liikenneselvitys tulee lisätä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan kaavoituksen yhteydessä tehtäviin selvityksiin. ELY-keskus muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa PIRELY/390/2022 6/6 Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018, https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lo_2018-03_sahko_telejohdot_web.pdf) lisäksi Väyläviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018, https://julkaisut.vayla.fi/pdf8/lm_2018_tiealueen_johdot_web.pdf)	Liikennettä ja kuljetusreittejä koskevat selvitysosiot sekä vaikutusten arvioinnit tuloksineen voidaan esittää suunnitteluvaiheen edellyttämällä tarkkuudella erillisenä liikenneselvitysraporttina tai vaihtoehtoisesti osana kaavaselistusta. Kuljetusreitteihin liittyvät seikat tarkentuvat hankkeen toteuttamissuunnittelun edetessä. Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.
5) Pirkanmaan maakuntamuseo Maakuntamuseo viittaa viranomaisneuvotteluun 24.11.2021 sekä tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta antamaansa lausuntoon (DIAR: 116/2022, 8.3.2022) ja toteaa, että arkeologisen inventoinnin tarve on tunnistettu asianmukaisesti. Vaikka hankealueella ei sijaitse tunnettuja arkeologisia kohteita, sitä voidaan pitää potentiaalisena esimerkiksi historiallisten pitäjien ja kylien välisten rajamerkkien sekä elinkeinohistoriallisten muinaisjäännösten löytymisen näkökulmasta. Aluetta ei myöskään ole aikaisemmin arkeologisesti tutkittu. Inventoinnissa on otettava huomioon voimalapaikat ja sähköasemat työmaa-alueineen sekä kaapelilinjojen ja teiden rakentamiseen tarvittavat alueet. On tarkastettava sekä kiinteille muinaisjäännöksille että muille kulttuuriperintökohteille sopivat paikat/alueet.	Hankealueella ja siihen liittyvillä vaihtoehtoisilla voimajohtoreiteillä on tehty vuoden 2022 aikana arkeologinen inventointi. Selvityksen tulokset ja niiden perusteella tehdyt vaikutusarviot raportoidaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa sekä kaavadokumenteissa. Hankkeen vaikutuksia arvioidaan tarkastelemalla rakennustoimenpiteiden sijoittumisen suhdetta tunnettuihin ja ennestään tuntemattomiin inventoinnissa löydettyihin muinaisjäännöksiin ja muihin kulttuuriperintökohteisiin.

Arkeologisessa inventoinnissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten maakuntamuseolle (pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi). Arvioinnissa varmistetaan, että tutkimus vastaa sille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa https://asiat.museovirasto.fi/. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja suorittamisesta saa maakuntamuseolta. Rakennetun ympäristön ja maiseman osalta ei ole välttämätöntä laatia uutta, erillistä maisema- ja kulttuuriympäristöselvitystä, vaan tuulivoimarakentamisen vaikutusten arviointia voidaan tehdä olemassa olevien valtakunnallisten maisemaa ja rakennettuja ympäristöjä koskevien selvitysten (Museoviraston RKY-inventointi 2009 ja Ympäristöministeriön VAMA 2021) sekä Pirkanmaan maakuntakaavaa varten laadittujen maakunnallisten selvitysten avulla. Hankkeen vaikutusalueelle sijoittuu lukuisia arvokohteita, kuten Vatulanharju – Ulvaanharju, joka on osa Pirkanmaan harjumaisemien valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, Hämeenkanakaantien historiallinen tielinja, joka on määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi sekä maakunnallisesti arvokas Kelminselän kulttuurimaiseman maisema-alue. Valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita koskevat Valtioneuvoston päätöksellä maankäyttö- ja rakennuslain valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, joiden mukaan alueen arvojen säilyminen tulee turvata kaikessa maankäytössä.	Arkeologinen inventointi on laadittu lausunnossa mainittujen ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Arkeologisen inventoinnin ja siihen perustuvan raportoinnin ovat laatineet kokeneet arkeologit, joilla on erittäin kattava kokemus tuulivoimapuistojen ja voimalinjojen arkeologisista inventoinneista. Raportti ja siihen liittyvät tiedot toimitetaan lausunnossa esitetyn mukaisesti maakuntamuseolle. Huomioidaan lausunnossa esitetyt selvitykset hankkeen vaikutusten arvioinnissa. Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi. Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasoitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia
---	---

YVA-ohjelman yhteydessä laadittavalla näkemäalueanalyysillä ja havainnekuvilla onkin hankkeessa tärkeä rooli voimaloiden maisemavaikutusten todentamisessa ja havainnollistamisessa. Havainnekuvien/kuvasovitteiden kuvauspisteiksi tulee valita arvokohteita, joille tuulivoimalat näkyvät ja kuvat toteuttaa mahdollisuuksien mukaan niin, että kuvassa näkyy sekä arvokohde (tai osa siitä) että tuulivoimala(t). Kaavan osalliset on lueteltu OAS:n luvussa 7. Viranomaisten listassa Pirkanmaan maakuntamuseon rinnalla mainittu Museovirasto on syytä poistaa luettelosta. Museolain (314/2019) mukaiseksi Museoviraston sijaan Pirkanmaan maakuntamuseo (alueellinen vastuumuseo) vastaa maakunnan alueidenkäyttöön liittyvistä kulttuuriympäristön suojelutehtävistä ja toimii maakunnan rakennetun ympäristön, maisemien ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijaviranomaisena.	maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkemäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään lausunnon mukaisesti.
6) Suomen metsäkeskus Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävän metsätalouden määraikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kamera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista. Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien	Lausunto merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.

Suomen metsäkeskuksen näkemyksiä arviointisuunnitelmasta:

Osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena siten, että sen perusteella on mahdollista myöntää tuulivoimaloiden rakennusluvat ja toteuttaa tuulivoimahanke. Tuulivoimaloiden sijoittelussa on huomioitu luonnon monimuotoisuudelle arvokkaat kohteet ja näin olleen niiden esittäminen kaavakartalla ei ole tarpeellista.

- Alueen metsien ottaminen muuhun kuin metsätalouden käyttöön tulee olla mahdollisimman vähäistä.
- Monimuotoisuuteen liittyen luo-merkintöjä tai muita suojelumääräyksiä ei tulisi tehdä metsätalousalueille kaavakarttoihin.
o Luonnoksessa luo-merkinnöillä merkityt alueet tulee huomoida voimaloiden sijoittelussa joka tapauksessa ja ne voidaan esitellä kaavan taustaineistossa.
o Kohteiden rajaukset ja ko. alueiden suojelun perusteena oleva Metsälaki saattavat muuttua ajan kuluessa ja näin ollen niiden huomioiminen tulee tehdä yksilöllisesti hakkuiden yhteydessä.

Suomen metsäkeskus lausuu, että kaavakartalla ei esitetä -luo alueita. Mikäli -luo alueet esitetään kartalla tulee nämä esittää informatiivisena ja metsätaloutta ohjaavat suojelumääräykset poistaa.

- Teihin ja voimalinjoihin tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää jo olemassa olevia rakenteita ja alueita.
- Teiden lisärakentamisella ei saa heikentää metsätalouden harjoittamisen edellytyksiä kaava-alueen metsätiloilla.
- Maanrakennuksen ja maa-ainesten oton yhteydessä tulee selvittää happamien

sulfaattimaiden sijainti ja huolehtia mahdollisten haittojen minimoinnista. • Alueella tehtävistä hakkuista on tehtävä metsänkäyttöilmoitus. Suomen metsäkeskus esittää, että kaavan vaikutukset metsäpinta-alaan, puuston hiilensidontaan ja metsätalouteen arvioidaan.	
7) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan laadinnassa on otettava huomioon yleiskaavan sisältövaatimuksena mm. mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön ja turvata valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Hankkeen sosiaalisia vaikutuksia on esitetty tarkasteltavan osallistumismenettelyn kautta, joita on hahmotettu OAS:n 8. kohdassa, sekä avoimen YVA-prosessin kautta, jossa asukkailla ja muilla intressiryhmillä on mahdollisuus osallistua mm. yleisötilaisuuksissa tai kirjallisesti. Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä esitetään melumallinnuksen lähtötiedoissa käytettäväksi ns. geneeristä voimalaa. Mikäli kaavoitusvaiheessa, tai rakennuslupaa haettaessa todellinen voimalamalli vaihtuu teknisiltä ominaisuuksiltaan: mm. lähtömelutasot, voimalan napakorkeus tai roottorien pyyhkäisyypinta-alat, joilla voi olla vaikutusta mm. melun tai välkkeen leviämiseen, tulee mallinnukset ennen luvan myöntämistä tositilannetta vastaaviksi. Rakennuslupan lupaehdoissa mahdollisuudet terveyshaittojen ehkäisemiseksi tai jälkivalvomiseksi ovat hyvin rajalliset. Kaavoitusvaiheessa tuleekin varmistaa, että laadittava kaava on toteutettavissa niin, että yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset esimerkiksi terveellisestä elinympäristöstä täyttyvät. Pohjoinen sähkönsiirtoreitti (VE A) läpäisee osin Vattulanharjun tärkeää pohjavesialuetta, jolla sijaitsee Ikaalisten vesi Oy:n vedenotto (vedenotto talousvesikäyttöön 1800 m³/d) ja varsinkin maakaapelivaihtoehdossa tulee varmistaa, ettei pohjaveden laatua vaaranneta.	Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vattulanharjun

Pohjavesi-alueelle sijoittuvan johtolinjan ja sen varten sijoitettavan maakaapelin mahdolliset vaikutukset pohjaveden laatuun, muodostumiseen ja mahdolliseen raakavedenottoon tulee olla ennalta tarkoin selvitetty.	pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksessa. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.
8) Hämeenkyrön nuorisovaltuusto Hämeenkyrön nuorisovaltuusto puoltaa 15 myllyn tuulivoimapuiston rakentamista. Kannatamme tätä, sillä haluamme tulevina veronmaksajina Hämeenkyrön ja koko Suomen siirtymistä kestäväan ja uusiutuvaan energiaan. Tuulivoimahanke tukee Hämeenkyrön Hiilineutraali kunta -tavoitteita. HINKU-hanke ei ole ollut kunnassa näkyvästi esillä, joten tuulivoimapuisto antaisi konkreettisen näytön, että ilmastotoimet ovat esillä kunnan päätöksenteossa. Sijainti on mielestämme sopiva, sillä tuulimyllyn lähellä ei ole asutusta. Tuulivoimaloiden kierrätettävyyden on nykyään erittäin hyvä. Nuorina koemme, että energian vihreä siirtymä on kannattavaa. Monet nuoret kokevat ilmastoahdistusta, ja konkreettiset toimet ovat keino, jolla tähän voidaan näkyvimmin vaikuttaa. Kysyimme Ilmattarelta tuulimyllyjen rakenteiden vastuullisuudesta. Saimme vastaukseksi, että he tarkastavat perusteellisesti käyttämiensä osien vastuullisuuden aina materiaalien kaivamisesta lähtien. He ovat myös käyttäneet Vestaksen palveluita tuulimyllyjään hankkiessa. Vestas valittiin vuoden 2022 maailman vastuullisimmaksi yritykseksi, tämän johdosta haluaisimme, että Konikallion myllyjä valmistettaisiin Vestaksen kanssa. Ylipäänsä Ilmattaren vastuullisuus on siis meidän mielestä hyvä, joten tuulimyllyjen rakentaminen ei kumoa vihreän energian positiivista vaikutusta tuhoamalla luontoa.	Hanke tukee Hämeenkyrön kunnan ilmastotavoitteita ja Hinku-hankkeessa Hinku-verkoston kunnille asetettuja tavoitteita. Lausunnossa esitetyt asiat merkitään tiedoksi ja osayleiskaavoituksen jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
9) MTK-Hämeenkyrö ry <u>Yleistä</u> Yleisesti toteamme, että näemme merkittävänä hankkeella olevan myönteisiä vaikutuksia	Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.

aluetalouteen, elinkeinoihin ja työllisyyteen. Hanke parhaimmillaan tulee edistämään kohti kestävämpää taloutta ja vähähiilisempää yhteiskuntaa siirtymistä. Pidämme tärkeänä, että alueelle ollaan suunnittelemassa vaihtoehtoja energiantuotantoa, joka samalla näyttää suuntaviivoja Pirkanmaan ja Satakunnan muille kunnille mahdollisista lisääntyvistä tuulivoimakeskittymisistä.

Haluamme korostaa seuraavia kirjauksia maankäyttö- ja rakennuslaista koskien yleiskaavan tarkoitusta:

- Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen.
- Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa

Tavoitteeksi on syytä ottaa hyvä kokonaisuus, jossa huomioidaan hankkeen kaikki vaikutukset. Pidämme tärkeänä, että tarvittavat vaikutusten arvioinnit tehdään riittävän laajasti ennen kuin päätöksiä hankkeen etenemisestä tehdään, ja että asianosaisia tiedotetaan hankkeen etenemisestä.

Huomioita osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Seuraavassa yksityiskohtaisia huomioitamme Konikallion tuulivoimahankkeen OAS:sta: Maa- ja metsätalousyrittäjien näkökulmasta pitäisimme voimalinjan maakaapelointia parempana vaihtoehtona, sillä se mahdollistaa alueen ennallistamisen maaperän kaivuun jälkeen, eikä rajaa metsään tai tukikelpoisille pelloille suojavyöhykettä. Maakaapeli tulee myös kaivaa riittävän syväälle vähintään 70 cm, jotta kaapeli ei haittaa alueen maanpinnan muokkausta kevättöiden aikaan. Mikäli voimalinjan maakaapelointi ei onnistu, esittäisimme seuraavia asiakohtia otettavan huomioon voimalinjaa rakennettaessa:

Maastotyöt tulee ajoittaa siten, että maaperän ja kasvuston vauriot estetään. Pääsääntöisesti 110

Hankkeen YVA-menettelyssä ulkoisen 110 kV voimajohdon toteuttamisvaihtoehtoina tutkitaan maakaapelia ja ilmajohtoa. Ulkoisen voimajohdon aluetta ei tuulivoimapuiston aluetta lukuun ottamatta osayleiskaavoiteta. Voimajohdon toteuttamisvaihtoehto tarkentuu hankesuunnittelun edetessä. Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

kilovoltin linjan ripustuskorkeuden tulisi olla peltoalueilla vähintään 10 metriä jännevälin alimmassa kohdassa, sillä nykyiset maatalouskoneet yltyvät ulokkeineen jo 6 metrin korkeuteen, ja koneiden koko on ollut jatkuvassa kasvussa. Purettavalta johtoalueelta vapautuu aikanaan pelto- ja metsämaata. Nämä alueet on ennallistettava tilaan, missä maanomistaja voi jatkaa elinkeinonsa harjoittamista vaikeuksista.

Mikäli sähkölinja tullaan rakentamaan ilmateitse, tulee maanomistajalle ja mahdolliselle vuokralaiselle ilmoittaa, koska pellolle tai metsään tullaan. Ja myös urakoitsijan yhteystiedot pitää ilmoittaa selvästi maanomistajille. Maastotyöt vaikuttavat aina alueen ihmisten asumiseen, elämiseen ja elinkeinojen harjoittamiseen, joten haittojen minimoiminen on tärkeää. Mikäli lunastusmenettelyyn edetään linjaa rakennettaessa, menettelystä on kerrottava avoimesti ja selvästi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja myös, mitä mahdollisuuksia maanomistajilla on saada korvauksia ja mihin ne perustuvat.

Hämeenkyrön kunnalle

Pirkanmaan maakuntakaavaa käsittelevässä kappaleessa mainitaan seuraavaa: ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava mahdollisuus hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden tuotantokäyttöön. Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuin ympäristön laatu tavoitteet ja maaseutualueiden elinkeinojen toimintaedellytykset.”. Tästä olemme samaa mieltä! On hienoa huomata, että osayleiskaavan OAS:ssa on nostettu erikseen maataloustuotanto ja maaseutuelinkeinot muiden elinkeinojen ja yrittäjyyden rinnalle huomioitavaksi tekijäksi.

Osayleiskaavan OAS:ssa luetellaan laadittavia selvityksiä vuonna 2022. Mielestämme arviointia pitäisi suorittaa vielä erikseen alueen yrittäjyyden ja elinkeinoelämän osa-alueella selvittämällä alueen elinkeinorakenteen nykytila, hankkeen lähialueella sijaitsevat elinkeinot sekä arvioimalla elinkeinoin ja aluetalouteen kohdistuvia vaikutuksia. Kuitenkin osayleiskaavan laadinnassa pitää ottaa kattavammin huomioon Pirkanmaan

Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja hyödynnetään myös Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksessa. Hankkeen YVA-selostusvaiheessa on laadittu erillisselvitys koskien tuulivoiman vaikutuksia alueen yritystoimintaan, matkailuun sekä maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.

maakuntakaavan yleismääräys koskien maa- ja metsätaloutta. Selvitys alueen elinkeinoista maa- ja metsätalouden osalta on myös yhteydessä vuonna 2022 suoritettavaan meluvaikutusten arviointiin. Hämeenkyrön Vesajärven alueen lähiympäristössä, johon ensisijaisesti kohdistuu tuulivoimapuiston meluvaikutuksia, on olemassa olevaa maataloutta eri tuotantosuunnittain. Osayleiskaavan arvioinnissa tulee huomioida meluvaikutukset, kohdistuen erityisesti tuotantoeläimiä hoitaviin maatiloihin, niiden yhteydessä oleviin laidunmaihin sekä ylipäättään tilojen kykyä harjoittaa edelleen tulevaisuudessa maataloustuotantoa, koskien esitettyä aluetta. <u>Yleisiä huomioita osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta:</u> Yleisesti pyydämme ottamaan huomioon vaikutukset maa- ja metsätalouteen ja maanomistajien asemaan. Mikäli osayleiskaavan uudistamisesta koituu negatiivisia haittoja tai vaikutuksia maanomistajille sekä maa- ja metsätalousyrittäjien liiketoimintaan, heidän kuuluu saada menetetyistä maasta ja elinkeinonharjoittamiselle aiheutuvista menetyksistä käypä korvaus.	Tuotantoeläimiin kohdistavia vaikutuksia arvioidaan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Lausunto merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
10) Hämeenkyrön elinympäristölautakunta Elinympäristölautakunnalla ei ole lausuttavaa Konikallion tuulipuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, koska se täyttää sille asetetut maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset vaatimukset.	Lausunto merkitään tiedoksi.
11) Luonnonvarakeskus Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.	Lausunto merkitään tiedoksi.
12) Leppäkosken Sähkö Oy Kiitämme lausuntopyynnöstänne ja pyydämme ottamaan huomioon, että Leppäkosken Sähkö Oy:llä on alueella ilmajohto- ja maakaapeliverkkoa.	Lausunto merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

Voimajohdon vaihtoehdossa A tulee useita risteämiä Leppäkosken Sähkö Oy:n keski- ja pienjännitejohtoihin. Lisäksi hankealueen itäreunalla on Leppäkosken Sähkön keskijänniteilmajohto. Voimajohdon vaihtoehdossa B ei ole risteämiä Leppäkosken Sähkön jakeluverkon kanssa. Jos nykyiset rakenteet pitää siirtää, suojata tai kaapeloida, vastaa kustannuksista se taho, joka näitä töitä pyytää.	
13) Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (pääosin vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin sekä Viestintävirasto Ficoran tehtävät ovat 1.1.2019 alkaen siirtyneet Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille. Pyydämme, että aineistossa oleva viittaus Viestintävirastosta poistetaan, sillä myös nykyinen virastomme on sivulla 19 mainittu. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä. Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tarkistetaan lausunnon mukaisesti. Lausunto merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä asianomaisten viranomaisten ja teknisen verkon edustajien kanssa.

On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.	
14) Satakuntaliitto (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Satakuntaliitto on antanut 1.3.2022 lausunnon Konikallion tuulivoimahankkeen (Ikaalinen, Hämeenkyrö) ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvän 110 kV:n voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Satakuntaliitto kiinnittää lausunnolla olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta huomiota samoihin asioihin kuin edellä mainitusta YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa. Lisäksi Satakuntaliitto toteaa, että osallisista puuttuvat Satakunnan Museo ja Porin kaupunki. Lausunnolla olevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty ote Satakunnan maakuntakaavayhdistelmästä. Kuvassa 4–2 esitetty ote on suppea ja otetta tulee laajentaa niin, että siinä näkyy mm. Satakunnan puolelle sijoittuva valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisemat). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole käyty läpi Satakunnan maakuntakaavojen yhdistelmäkartassa esitettyjä varauksia, joten Satakunnan maakuntakaavoja koskevaa kuvausta tulee täydentää näiltä osin. Osana Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusta on arvioitava vaikutukset myös Satakunnan maakuntakaavoissa ja Satakunnan puolella voimassa olevissa yleis- ja asemakaavoissa esitettyihin varauksiin. Lisäksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on hyvä todeta, että Satakuntaliitto on käynnistänyt kokonaismaakuntakaavaprosessin vuonna 2021. Kaavaa varten on laadittu uusia selvityksiä, mm. viherverkko selvitys ja käynnistetty tuulivoima- ja kulttuuriympäristöselvitykset. Satakunnan maakuntakaavan 2050 osallistumis- ja	Täydennetään osallisten listaa esitetyn mukaisesti. Lausunto otetaan huomioon osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettäessä. Satakunnan maakuntakaavoituksen nykytilan kuvausta ja vaikutusten arviointia täydennetään jatkosuunnittelussa sekä YVA-että kaavamenettelyn aikana. Huomioidaan ajantasainen kaavatilanne osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettäessä.

arviointisuunnitelma on nähtävillä 1.4.-13.5.2022 välisen ajan. Satakunnan alueelle kohdistuvien ympäristövaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty hankealue sijoittuu laajemmalle alueelle kuin Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitetut kaksi erillistä tuulivoimaloiden aluetta. Lisäksi Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 laadinta ja vaikutusten arviointi on perustunut huomattavasti matalampiin tuulivoimaloihin kuin vireillä olevassa hankkeessa on suunniteltu toteutettavan. Hankkeen kuvauksen mukaan tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuksiksi tavoitellaan jopa 350 metriä. Osana kaavoitusprosessia on erityistä huomiota kiinnitettävä hankkeen havainnollistamiseen ja osana havainnollistamista on tuotava esille hankkeessa suunniteltujen voimaloiden erot suhteessa Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 laadinnan aikaisiin tuulivoimaloiden korkeuksiin. Samalla on arvioitava mitä nämä erot tarkoittavat maisema- ja ympäristövaikutusten kannalta. Havainnollistamisaineistoa on tuotettava myös Satakunnan maakunnan puolelle sijoittuvilta alueilta.	Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudella pyritään vastaamaan toimialan tekniseen kehitykseen nykyisin käytössä olevia voimaloita suuremmalla kokonaiskorkeudella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: <i>"Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima-aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa."</i> Pirkanmaalla on vireillä vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään myös käynnissä olevat tuulivoimahankkeet ja niiden ajantasainen suunnittelutilanne. Hankkeessa laaditaan paikkatietopohjainen näkymäalueanalyysi, jonka avulla saadaan yleiskuva siitä, mihin tuulivoimalat voivat näkyä ottaen huomioon maastonmuodot ja kasvillisuus. Analyysiä hyödynnetään maisemavaikutusten arvioinnissa ja valokuvasovitteiden laatimisessa. Lisäksi havainnollistetaan maisemavaikutuksia valokuvasovitteilla, joissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on
--	--

Pohjois-Satakunnassa, Pirkanmaan pohjoisosissa ja myös Etelä-Pohjanmaan puolella on useita olemassa olevia ja suunnitteilla olevia tuulivoimala-alueita. Hankkeen kannalta olennaisia yhteysvaikutuksia voivat olla muun muassa vaikutukset luonnonarvoihin, lintujen pesimäalueisiin ja muuttoreitteihin, maisemavaikutukset ja vaikutukset elinympäristön viihtyisyyteen. Ulkoinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan uudella, noin 14–15 km pituisella 110 kV voimajohtolla. Reittivaihtoehdot sijoittuvat Ikaalisten ja Sastamalan kaupunkien alueille. Kokonaiskuvan muodostamiseksi on tärkeää, että voimajohtoverkostoa koskevassa tarkastelussa otetaan huomioon niin Pohjois-Satakuntaan, Pirkanmaan pohjoisosiin kuin Etelä-Pohjanmaan eteläosiin sijoittuvat voimajohtot. Vaikutuksia arvioitaessa tulee arvioida myös voimajohtoverkon yhteysvaikutuksia.	määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkymäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Hankkeen YVA-menettelyssä tuotetaan tietoa kaavoituksen tarpeisiin ja selvitetään mm. hankkeen yhteysvaikutuksia tiedossa olevien muiden lähialueen hankkeiden kanssa. Palautteessa esitetyt vaikutukset on tunnistettu keskeisiksi selvitettäviksi yhteysvaikutusten osa-alueiksi. Hankkeen ulkoisen sähkönsiirron vaikutusten arviointia laaditaan YVA- ja kaavamenettelyiden aikana. Ulkoisen sähkönsiirron toteuttamistapa ja reitti tarkentuvat jatkosuunnittelussa mm. laadittujen selvitysten perusteella.
15) Ikaalisten ympäristölautakunta Ympäristölautakunta toteaa, että Konikallion tuulivoimapuisto on Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin yhteinen hanke, eikä ympäristölautakunnalla ei ole muuta lausuttavaa, mikä ei muuten jo ilmene asiakirjoissa.	Lausunto merkitään tiedoksi.
16) Nokian kaupunki Osayleiskaavan suunnittelualue sijaitsee yli 20 km päässä Nokian kaupungin rajasta. Nokian kaupunkiin kohdistuvien mahdollisten vaikutuksien voidaan olettaa jäävän vähäisiksi etäisyydestä johtuen, joten Nokian kaupungilla ei ole huomautettavaa toimitettuun aineistoon.	Lausunto merkitään tiedoksi.
17) 2. logistiikkarykmentti, puolustusvoimat (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Puolustusvoimat on osallinen Konikallion tuulivoimapuiston kaavaprosessissa ja lausuu kaavoituksen eri vaiheissa.	Lausunto merkitään tiedoksi.

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 4a§) Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle (Laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000). Puolustusvoimat esittää, että hankkeen tuulivoimaloiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan arvioidaan perustuen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslauseen. Hankkeelle tulee saada Pääesikunnan myönteinen hyväksyttävyytyslause ennen kaavan hyväksymistä. Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus > 10 m), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa (> 100 m) niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista. Myös tapauksessa, jossa muutokset ovat pienemmät kuin yllä on esitetty, pyydetään muutoksista tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa. Tarvittaessa hankkeista tulee tehdä tutkavaikutusten arviointi VTT:llä. Arvion tarkemman tutkaselvityksen tekemisen tarpeesta tekee Pääesikunta (operatiivinen osasto) saatuaan tarvittavat tarkemmat tiedot (tuulivoimaloiden maksimikokonaiskorkeudet, sijoituspaikat (koordinaatit) ja lukumäärät) suunnitelluista tuulivoimaloista. Tutkavaikutusten selvittämisestä vastaa tuulivoimatoimija tai kaavoittaja.	Hankkeelle on saatu Puolustusvoimien Pääesikunnan puoltava hyväksyttävyytyslause 10.5.2021 15 tuulivoimalalle ja voimaloiden kokonaiskorkeudelle 350 metriä. Puolustusvoimille esitetään hankesuunnittelun edetessä päivittyvät hankesuunnitelmat ja Puolustusvoimilta pyydetään tarvittaessa uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä.
--	--

18) Varsinais-Suomen ELY-keskus Varsinais-Suomen ELY-keskus ei anna varsinaista lausuntoa koskien Konikallion tuulivoimayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmista.	Lausunto merkitään tiedoksi.
19) Digita (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv –lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv-vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa. Antennitelevisioiden vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv-lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä. Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa: • hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetysille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua	Digitalta ja Traficomilta pyydetään lausunnot hankkeeseen liittyvän YVA-menettelyn yhteydessä. Koska vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta, hankkeesta aiheutuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei ole arvioitu tässä vaiheessa hankesuunnittelua muodostuvan antenni-tv:n vastaanottoon. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjien sekä teleoperaattorien kanssa. Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi.

laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja

- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LIVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv-signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksiaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua

Kun tuulivoimahankkeelle on saatu rakennuslupa ja toteuttamispäätös, hanketoimija mittauttaa tarvittavilta osin alueen tv-signaalin laadun ja voimakkuuden sekä laatii mittaukset uudelleen tuulivoimaloiden pystyttämisen jälkeen. Mikäli hankkeen tuulivoimaloiden todetaan häiritsevän antenni-tv:n vastaanottoa, häiriöt voidaan todennäköisesti poistaa signaalia vahvistamalla, antennia suuntaamalla tai antennia parantamalla. Hanketoimija vastaa toimenpiteistä ja kustannuksista, joilla mahdolliset hankkeen tuulivoimaloista aiheutuneet vastaanottohäiriöt poistetaan.

tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan. Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisen tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv- vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	
20) Caruna (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Caruna Oy:n 110 kV:n Melo - Rännäri voimajohto sijaitsee noin 8 km tuulivoimapuiston hankealueelta koilliseen päin. Caruna Oy:n 110 kV:n Suodenniemi - Susikoski voimajohto sijaitsee noin 16 km tuulivoimapuiston hankealueelta lounaaseen päin. Suodenniemen 110/20 kV sähköasema on Vatajankosken Sähkö Oy:n hallinnoima.	

Muutoin alueella ei kulje Carunan johtoja, eikä hankealue kuulu Carunan jakeluverkon vastuualueelle. Alustavassa tarkastelussa Konikallion tuulipuiston sähköasemalta rakennettava 110 kV voimajohto voidaan liittää Caruna Oy:n 110 kV:n verkon johtoväliin Parkano-Teiharju. Oikaisuna Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan todettakoon, että Suodenniemen 110 kV:n kytkinlaitos on Vatajankosken Sähkö Oy:n hallinnoima eikä Caruna Oy:n hallinnoima, kuten osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on kirjoitettu. Suodenniemen 110/20kV sähköasemaa syöttävä 110 kV:n johto Susikoski-Suodenniemi on Caruna Oy:n hallinnoima. Sähköverkon siirtokapasiteetin vuoksi Konikallion tuulipuiston liittymistä Suodenniemen sähköasemalle vaihtoehto B:n mukaisesti ei pidetä teknis-taloudellisesti todennäköisenä vaihtoehtona alustavan tarkastelun perusteella. Lopullinen liittymispiste ja liitettävä sähköteho Caruna Oy:n verkkoon määritellään liittymissopimuksessa.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan täsmennetään lausunnon mukaisesti huomio Suodenniemen 110 kV:n kytkinlaitoksesta. Lausunto merkitään tältä osin tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa
21) Ilmatieteen laitos (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Tuulivoimalat voivat aiheuttaa säätutkamittauksiin varjostuksia ja ei-toivottuja heijastuksia. Nämä häiriöt peittävät allensa sääinformaation näkyen virheellisinä sade- ja tuulikenttinä ja saattavat vaikuttaa Ilmatieteen laitoksen sääennustus- ja varoituspalveluun. Perustuen kansainvälisestikin käytettyihin kriteereihin tuulivoimaloita ei tulisi sijoittaa alle viiden kilometrin etäisyydelle sellaisista säätutkista, joita muun muassa Ilmatieteen laitos Suomessa käyttää. Lisäksi alle 20 kilometrin etäisyydellä säätutkista tulisi arvioida tuulivoimaloiden vaikutukset säätutkamittauksiin. Konikallion tuulivoimapuisto sijaitsee noin 11 km päässä Hakumäen säätutkasta, ja näin ollen olisi sen alueen piirissä, jossa Ilmatieteen laitoksen tulisi arvioida	Lausunto merkitään tiedoksi.

mahdolliset haittavaikutukset ulkopuolisen tahon mallinnuksen perusteella ennen suunnitelman hyväksymistä. Hakumäen säätutkan sijoitusta ollaan kuitenkin muuttamassa vuokrasopimuksen päättyessä, ja tutka on siirtymässä Kankaanpään puolelle noin 30 km päähän lännen suuntaan. Arvioitu siirtymisaika on kesällä 2022. Konikallion tuulivoimalahankkeen tuulivoimalat ovat esitetyssä suunnitelmassa nyt uuteen tutkapaikkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa.	
22) Suomen Erillisverkot Oy Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Lausunto merkitään tiedoksi.

1.2. Osallisten palautteet

Palaute	Kaavanlaatijan vastine
1) Osallinen 1 - kolme palautteen jättänyttä (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) 1 Yleistä Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen laadinnan tavoitteena on mahdollistaa Ilmatar Energy Oy:n hankeyhtiön Ilmatar Ikaalinen-Hämeenkyrö Oy:n tuulivoimapuiston rakentaminen Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan alueelle molemmin puolin kuntarajaa. Tuulivoimapuisto muodostuisi enintään 15 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho olisi noin 6–10 MW ja tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus enimmillään 350 metriä. Hankekokonaisuus muodostuisi tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista tai ilmajohdoista sekä tuulipuiston sähköasemasta.	

Hankkeeseen liittyen on käynnistetty myös YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-laki 4 §). Koska YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja selvityksiä ja arviointien tuloksia hyödynnetään osayleiskaavatyössä, oheistamme tähän yleiskaavoitusta koskevaan mielipiteeseemme myös esittämämme mielipiteet ko. ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (ks. liitteet 1 ja 3).

OAS:ssa hankkeen vaikutuksia ennakoidaan varsin optimistisesti: ”Hankkeen toteutumisella on positiivisia aluetaloudellisia vaikutuksia. Tuulipuisto lisää työllisyyden kasvun ja yritystoiminnan lisääntymisen kautta kuntien kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloja. Tuulivoimahankkeella tulee toteutuessaan olemaan positiivisia vaikutuksia myös alueella toimiviin rakennus- ja suunnittelualan yrityksiin. Lisääntyneellä taloudellisella aktiivisuudella on positiivisia välillisiä vaikutuksia myös alueen muihin toimialoihin, kuten palvelualaan.” Hankeen haitallisia ja rajoittavia vaikutuksia muuhun maankäyttöön, mm. naapurikiinteistöjen olosuhteisiin OAS:ssa ei sen sijaan ennakoida alustavastikaan. Vaikka tavoitteena on hankekokonaisuus, joka muodostuu poikkeuksellisen kookkaista ja voimakkaasti ympäristöönsä vaikuttavasta hankkeesta, OAS:sta ei ilmene, millä tavoin hankkeen em. erityispiirteet tulevat heijastumaan suunnitteluun ja kaavan vaikutusten arviointiin.

2 OAS:n sisältövaatimuksista

OAS:ssa tulee esittää suunnitelma kaavan laatimisessa noudatettavista osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Olennaista on, että OAS tarjoaa osallisille perustiedot kaavoituksen lähtökohdista, suunnitellusta aikataulusta sekä osallistumis- ja arviointimenettelystä. Koska OAS täydentää ja ohjaa MRL 9 §:n mukaista kaavan vaikutusten selvittämistä, suunnittelun lähtökohdat ja tehdyt selvitykset tulee esittää jo OAS:ssa siten, että mm. suunnittelualueen ympäristön nykytila ja suunnitteluun vaikuttavat erityispiirteet ja reunaehdot tulevat riittävän selviksi. Tässä tapauksessa keskeiset

Hankkeen vaikutuksia arvioidaan tarkemmin YVA-selostuksessa sekä osayleiskaavojen kaavaselostuksissa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § mukaisesti ”Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.” Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu osayleiskaavan aloitusvaiheen edellyttämällä tavalla edellä mainitun mukaisesti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittavilta

erityispiirteet liittyvät hankkeen poikkeuksellisesta kokoluokasta aiheutuvien vaikutusten voimakkuuteen ja ulottuvuuteen. Vaikka selvitettävät vaikutukset määritellään OAS:ssa yleisellä tasolla, siitä tulisi kuitenkin ilmetä, mm. missä vaiheessa ja millä menetelmillä vaikutukset selvitetään. Menetelmäkuvauksen merkitystä tässä tapauksessa korostaa mm. se, että tuulipuisto muodostuu voimaloista, joiden kokoluokasta johtuen arviointia ei voida juurikaan perustaa aiempiin kokemuksiin. Vaikutusten selvittämisen kannalta keskeistä on vaikutusten kohdentuminen, laajuus ja merkittävyys. Lisäksi tulee selvittää, miten osalliset voivat osallistua vaikutusten arviointiin kaavan laatimisen eri vaiheissa. Olennaista OAS:n tavoitteiden kannalta on, että osallisille tarjotaan mahdollisuus osallistumiseen riittävän aikaisin sekä mahdollisuus tutustua kaavoituksen tavoitteisiin ja mahdollisiin vaihtoehtoihin ja ottaa niihin kantaa riittävän ja luotettavan vaikutuksia koskevan tiedon pohjalta. Osallisilla tulee olla aito mahdollisuus tutustua selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tuloksiin sekä arvioida niiden perusteella kaavaratkaisua ja sen mahdollisia vaihtoehtoja. Katsomme, että edellä viitatus OAS:lle asetetut tavoitteet ja vaatimukset eivät nyt täyty suunnitelman jäädessä varsin yleispiirteiseksi jopa huomioon ottaen varhaisesta suunnitteluvaiheesta johtuvat tiedolliset rajoitukset. OAS:sta ei mielestämme riittävän konkreettisesti tavalla ilmene, millä tavoin osallistuminen järjestetään, vaikutukset arvioidaan ja kaavan sisältövaatimusten täyttyminen pyritään varmistamaan. 3 Yleiskaavan sisältövaatimuksista Osayleiskaavat todetaan laadittavan MRL:n 77 a §:n mukaisina kaavoina siten, että rakennusluvut	osin päivittää osayleiskaavan kaavaehdotukseen saakka. Ikaalisten ympäristölautakunta on hyväksynyt Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen omalta osaltaan 14.9.2021 (§ 47) ja Hämeenkyrön kunnanhallitus omalta osaltaan 21.6.2021 (§ 174). Hämeenkyrön kunnanhallitus päätti 21.03.2022 (§ 62) ja Ikaalisten Ympäristölautakunta 22.3.2022 (§ 17) Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan vireilletulosta ja kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävilläolosta. OAS:ista on ollut mahdollista jättää palautetta 1.4.–9.5.2022 välisen ajan. OAS:it ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävillä asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Kaavoitusta käsittelevä kuntien yhteinen ja avoin yleisötilaisuus pidettiin Hämeenkyrössä ja Teams-etäyhteydellä 28.4.2022. Lisäksi hankkeen YVA-menettelystä pidettiin Teams-etäyhteydellä avoin yleisötilaisuus 16.2.2022. Yleisötilaisuuksissa on esitelty hankkeen suunnitelmia, hankealueen nykytilatietoja, vaikutusten arviointia ja hankkeessa laadittavien selvitysten tilanne sekä osallistumismenettelyt. Palaute merkitään seuraavilta ja YVA-ohjelmaa koskevilta osin tiedoksi.
---	---

voitaisiin myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. MRL 77 b §:n mukaan laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Jotta yleiskaava ohjaisi riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella ja jotta voitaisiin varmistaa, että suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön, sen vaikutukset tulee tunnistaa riittävällä tavalla (MRL 9 § ja MRL 77b §). Näin ollen katsomme, että jo OAS:ssa kaavoitus tulee pohjustaa siten, että kaava perustuu riittäviin, kaavan merkittävät vaikutukset arvioiviin tutkimuksiin ja selvityksiin. MRL 9 §:ssä edellytetyllä tavalla:

”Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.”

Jo OAS-vaiheessa tulee myös huomioida, että MRL 9 § on ilmaistu velvoittavassa muodossa. Oikeuskäytännössä tutkimusten ja selvitysten riittämättömyys on suhteellisen usein johtanut kaavan lainvastaisuuteen. Tehtävien selvitysten tulee kattaa sekä välittömät että välilliset vaikutukset kokonaisuutena. Selvitysvelvollisuutta täsmennetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (MRA 1 §): ”Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan

Laadittava osayleiskaava pohjautuu laaja-alaisiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, joita laaditaan Konikallion YVA-menettelyn yhteydessä tehtävissä selvityksissä, mallinnuksissa ja vaikutusarvioinneissa. YVA-menettelyssä tutkitaan myös hankkeen ns. nollavaihtoehto. Pirkanmaan ELY-keskus antaa YVA-menettelyn päätteeksi YVA-selostuksesta yhteysviranomaisen perustellun päätelmän, jossa otetaan kantaa myös selvitysten riittävyyteen.

huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen. (11.2.2016/119)

Jos yleis- tai asemakaavan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen kunnan alueelle, kaavan vaikutuksia selvittäessä tulee olla tarpeellisessa määrin yhteydessä tähän kuntaan. Jos kaavan olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen maakunnan liiton alueelle, tulee vastaavasti olla yhteydessä tähän liittoon.”

Lain esitöissä (HE s. 63) selvitysvelvollisuutta selvennetään seuraavasti: ”Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia alueidenkäyttötarpeita. Alueiden käytön ja eri toimintojen ympäristövaikutukset on tarpeen selvittää ja arvioida riittävän aikaisessa vaiheessa kaavaa laadittaessa. Riittävän laaja-alainen ja perusteellinen vaikutusten arviointi kaavoituksen yhteydessä on välttämätöntä jo senkin vuoksi, että ne, joiden olosuhteisiin ratkaisu saattaa vaikuttaa, voivat arvioida eri vaihtoehtojen vaikutuksia”.

Riittävä vaikutusten selvittäminen edellyttää hallituksen esityksen mukaan myös *mahdollisten maankäytön muutosten ja vallitsevan tilanteen välistä vaikutusten vertailua*. Tällä on erityistä merkitystä nyt käsillä olevassa tilanteessa, jossa kaava muuttaisi merkittäväällä tavalla mm. vaikutusalueen maisemaa, luonnonolosuhteita ja myös asumisolosuhteita.

Oikeuskäytännössä selvitysten riittävyyden kriteeriksi on muodostunut erityisesti se, voidaanko kaava-asiakirjojen pohjalta ratkaista,

täyttyvätkö kaavan sisältövaatimukset (ks. esim. teokset ”Maankäyttö- ja rakennuslaki”, Hallberg ym. 2020, s. 69-79 ja ”Maankäyttö- ja rakennuslaki”, Ekroos – Majamaa, 2018, s. 44-47 sekä ratkaisut KHO 2018:10, KHO 2017:114, KHO 2017:31, KHO 2014:2, KHO 2013:184, KHO 2008:71, KHO 25.8.2006 t. 2170, KHO 2004:84, KHO 2004:64 jne.). Näitä yleiskaavan yleisiä sisältövaatimuksia ovat em. tuulivoimakaavan erityisten sisältövaatimusten ohella mm. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; asumisen tarpeet; mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön; kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset; ympäristöhaittojen vähentäminen; rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys ja kaavan kohtuullisuus maanomistajille ja muille oikeudenhaltijoille (MRL 39 §). OAS:ssa todetaan, että YVA tulee muodostamaan keskeisen perustan em. kaavojen vaikutusten arvioinnille. Vastaavasti kuin YVA-ohjelmasta antamassamme mielipiteessä toteamme, hankkeen vaikutukset on toistaiseksi esitetty liian yleisluontoisesti, jotta voimaloiden vaikutuksia, vaihtoehtotarkastelun edellytyksiä ja riittävyyttä voitaisiin riittävällä tavalla arvioida ja ennakoida.

Se, että hanke muodostuu poikkeuksellisen kookkaista voimaloista, tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnin lähtökohtana. Esimerkiksi maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia ei voida perustaa olemassa oleviin selvityksiin, toisin kuin mm. YVA-ohjelmasta on ymmärrettävissä. Aiempaa olennaisesti kookkaampien voimaloiden vaikutuksista ei ole vielä kertynyt juurikaan kokemusta. Jotta voitaisiin arvioida, sopeutuuko suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö maisemaan ja ympäristöön MRL 77 b §:ssä vaaditulla tavalla, mm. maisemavaikutusten arviointiperusteet tulee päivittää voimaloiden kokoluokka huomioon ottaen. Enempää OAS:ssa kuin YVA-ohjelmassakaan ei kuitenkaan kuvata, millä tavoin arviointikriteerit (mm. vaikutusalueet ja dominanssivyöhykkeet jne.) määritetään.

Voimaloiden kokoluokka tulee ottaa huomioon myös niiden sijoittelun kannalta. Kuten YVA-ohjelmaa koskevaan mielipiteeseemme sisältyvästä Hannu Nykäsen 27.3.2022 päivätystä lausunnosta (liite 2) ilmenee, OAS:n kohteena oleva suunnitelma ei pohjaudu tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteisiin: ”Edellä esitetyn kohtien perusteella voidaan todeta, että Konikallion suunniteltu tuulivoimaloiden sijoittelu on 15 voimalan vaihtoehdolla täysin vastoin tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteita. Pienemmällä voimaloiden lukumäärällä tai pienemmillä voimaloiden koolla, voidaan vaikuttaa meluhaitan vähenemiseen, mutta jokainen vaihtoehto on tarkasteltava erikseen. Tuulivoimaloiden sijoittelu liian lähelle toisiaan aiheuttaa kaikissa tapauksissa kuitenkin sen, että suomalaisen melumallinnuksen lähtöolettaamus tuulivoimaloiden toimimisesta pyörteettömässä tuulikentässä ei päde, jolloin koko melumallinnus on jo lähtökohdiltaan virheellinen, mikäli tuulivoimaloiden välisen etäisyyden vaatimusta 8 x roottorin halkaisija ei noudateta.” Samoin hankkeen meluvaikutusten arvioinnin lähtökohdat osoittautuvat olennaisesti puutteelliseksi Nykäsen lausunnosta tarkemmin ilmenevin perustein.	Ympäristöministeriön melumallinnusohje ei anna objektiivisia korjauksia mahdollisen jättöpyörteen turbulenssin huomioimiseksi. Lisäksi taaemmat voimalat ovat edellä olevan jättövanan vaikutuksessa vain myötätuuliolosuhteissa, ei kaikkien ajankohtien sisällä. Koska alueen keskimääräinen tuulensuunta on lounaasta, voidaan karttakuvasta nähdä jo selkeästi se, että moni voimala ei ole tässä asennossa jättövanan osalta huonosti sijoitettu. Lisäksi pientaajuisten melulaskennan osalta hyödynnetään kotimaisen ’Anojanssi’ - tutkimushankkeen tilastollisia äänitasoeron tuloksia, joiden äänitasoeron tulokset ovat varsin konservatiivisia asuinrakennusten osalta.
4 Osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta Myös maanomistajien osallistumista suunnitteluun kuvataan OAS:ssa varsin yleisluonteisesti. YVA-ohjelmassa puolestaan todetaan, että YVA-menettelyä seuraamaan ja ohjaamaan kootaan eri tahoista koostuva seurantaryhmä, jonka tarkoituksena on muun muassa saada tietoa ja näkemyksiä eri osapuolilta sekä varmistaa, että työn aikana käytettävät tiedot ovat ajantasaisia ja mahdollisimman kattavia. Seurantaryhmään ei kuitenkaan ole kutsuttu maanomistajia, joiden kiinteistöjen käyttöä voimalat tai voimansiirtolinjat olennaisesti rajoittavat.	Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kaavoituksen aloitusvaiheen ja OAS:in tarkoitusta vastaavalla tavalla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittavilta osin päivittää osayleiskaavan kaavaehdotukseen saakka.
Hankkeen tähänastisessa suunnittelussa ilmenneet vuorovaikutuksen puutteet korostavat tarvetta tehostaa vuorovaikutusta jo varhaisessa kaavoitusvaiheessa mm. alueen maanomistajien kanssa. Kuvaavaa on, että vaikka voimajohdon vaihtoehto B sijoittuu osallisen c kiinteistölle halkaisten sen ja heikentäen kohtuuttomasti	Seurantaryhmä liittyy hankkeen YVA-menettelyyn ja palaute merkitään tältä osin tiedoksi.

kiinteistön käyttöä ja sen alueella olevia erityisiä luonnonarvoja, hän sai tiedon sattumanvaraisesti johtosuunnitelmasta vasta tammi-helmikuun vaihteessa 2022. Hankkeen valmistelu ja suunnittelu on edennyt osittain pimennossa ja yllätyksellisesti, vaikka jopa neljä seitsemästä Hämeenkyrön puolelle suunnitellusta voimalasta sijoittuu ko. tilan rajalle, kolme voimalaa 200 metrin päähän ja yksi voimala 400 metrin päähän. Lisäksi tilan halki rakennettaisiin voimaloita yhdistävä voimajohto ja kilometrin mittainen voimajohtolinja, joka lopuksi halkaisisi tilan keskeltä kahtia. Tiedottamisen puutteellisuutta on tarkasteltu myös YVA-ohjelmasta annetussa 23.3.2022 päivätyssä mielipiteessä (liite 3).

Katsomme, että kaavoitus tulee toteuttaa jo OAS-vaiheessa avoimen vuorovaikutteisesti sekä perustuslain että MRL:n edellyttämällä tavalla. MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon”. Näin ollen jo kaavoituksen lähtökohdissa on huolehdittava mm. siitä, että yleiskaava ei aiheuta maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa MRL 39 §:n vastaisesti.

5 Päätelmät

Edellä esitetyin perustein katsomme, että OAS ja siihen kytkeytyen YVA-ohjelma eivät kuvaa voimaloiden vaikutuksia ja vaihtoehtotarkastelun edellytyksiä riittävällä tavalla aidon vuorovaikutuksen tietoperustaksi. On tärkeää, että hankkeen vaikutuksia koskeva tieto

Konikallion osayleiskaavaprosessi on toteutettu kaavoituksen aloitusvaiheessa ja OAS:in osalta perustuslain sekä maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.

välitetään osallisille mahdollisimman kattavasti jo OAS- ja YVA-ohjelmavaiheessa, jolloin suunnitteluun ja hankevaihtoehtoihin vielä voidaan vaikuttaa.	
2) Osallinen 2 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Vastustan Konikallioon suunniteltavaa tuulivoimahanketta ja siihen kaavahanketta. Totean tältä osin seuraavaa. <u>Prosessin puutteet</u> Ensinnäkin hankkeen tiedottaminen ei ole ollut asianmukaista, koska olen tullut tietoiseksi hankkeesta, joka vaikuttaa huomattavasti omistamaani tilaan, vasta tammi-helmikuun vaihteessa 2022. Hanke vaikuttaa olennaisella tavalla omistamaani tilaan muun ohella sen tulevan käytön sekä ympäristö- ja taloudellisten arvojen osalta. Hankesuunnitelman mukaan esimerkiksi voimajohtolinjat kulkevat ensin pitkään tilani rajalla ja sitten vielä ylittävät tilani. Minua olisikin tullut kuulla jo aiemmin tässä asiassa, vaikka esimerkiksi eräitä naapureita on asiassa erikseen kuultu. Kysyttyäni asiasta Ilmatar Oy:n Hankekehityspäälliköltä, Lauri Viertolta seuraavan vastauksen 9.2.2022: Ilmattaren Konikallion tuulivoimahanke on lähtenyt liikkeelle Auria Wind Oy:n hankkeena, joka on tehnyt Hämeenkyrön puolella ensimmäiset maanvuokrasopimuksen alkuvuodesta 2021. Myöhemmin keväällä Ilmatar on hankkinut sopimukset ja hankeoikeudet Auria Wind Oy:ltä. Sopimusten siirtymisen ehtona oli riittävä maanvuokraukseen perustuva hankealueen maanhallinta, jota vastaan Ilmatar voi toimittaa hankkeen kaavoitusaloitteet sekä Hämeenkyröön että Ikaalisiin. Näin ollen vuoden takaiset	Ikaalisten ympäristölautakunta on hyväksynyt Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen omalta osaltaan 14.9.2021 (§ 47) ja Hämeenkyrön kunnanhallitus omalta osaltaan 21.6.2021 (§ 174). Hämeenkyrön kunnanhallitus päätti 21.03.2022 (§ 62) ja Ikaalisten Ympäristölautakunta 22.3.2022 (§ 17) Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan vireilletulosta ja kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävilläolosta. OAS:ista on ollut mahdollista jättää palautetta 1.4.–9.5.2022 välisen ajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtävillä asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Virallisten kuuluttamis- ja ilmoitusmenettelyjen rinnalla hanketoimija on ollut yhteydessä tuulivoimapuiston hankealueen ja alustavasti tutkittujen ulkoisten voimajohtoreittien varrelle sijoittuvien kiinteistöjen maanomistajiin.

maanomistajatilaisuudet ovat olleet Auria Wind Oy:n järjestämiä, ja niihin en osaa ottaa itse kantaa. Uskoisin, että kokouksiin on kutsuttu Hämeenkyrön puolen keskeiset maanomistajat ja kokouksella on pyritty samaan selville kaavoitusaloitteeseen tarvittavan maanomistajaenemmistön mielipide maanvuokraukseen liittyen. " Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan viranomaisen on kaavaa valmisteltaessa oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaavaa saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta suoraan mainituille tahoille, jotta heillä on jo alkuvaiheessa mahdollisuus vaikuttaa kaavan sisältöön ja näin välttää tarpeettomalta viranomaistyöltä. Mielestäni viranomainen on tältä osin laiminlyönyt vuorovaikutusvelvollisuutensa, koska olen saanut tästä hankkeesta tiedon ulkopuolisilta tahoilta. Olen pyytänyt Hämeenkyrön kunnan kaavoitusviranomaisten käyttämältä asiantuntijalta kaikki kunnan hallussa olevat hanketta koskevat asiantuntijalausunnot. Kunnan kaavoitusviranomainen on kertonut, etteivät kaikki asiantuntijalausunnot ole vielä valmiina. Varaankin mahdollisuuden antaa vielä uuden mielipiteen sen jälkeen, kun olen saanut kaikki asiantuntijalausunnot käyttööni. <u>Vaatimukset</u> Katson olevani hankkeen osalta keskeinen maanomistaja, koska voimajohtolinjaa on suunniteltu maani rajalla rakennettavaksi noin kilometrin matkalle. Hankkeen etenemisestä tulee minua jatkossa tiedottaa lähettämällä minulle asiaa koskevat viranomaispäätökset,	Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu MRL:n edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi. Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.
---	--

asiantuntijalausunnot ja hakijan toimittamat asiakirjat.

Kaikki tuulivoimalat on suunniteltu sijoitettavaksi tilani rajan läheisyyteen. Katson tämän olevan tilaani merkittävästi vaikuttava asia. Vaadin näiden tuulivoimaloiden poistamista hankkeesta tai siirrettäväksi kauemmaksi tilani rajalta, jos hanke vastoin käsitystäni toteutuu. Vaadin myös, että voimajohtolinjat siirretään kokonaan pois rajaltani ja ylittämästä tilaani.

Vaatimusten perustelut

Voimalinja kulkisi suunnitelman mukaan kokonaisuudessaan noin kilometrin matkan tilani rajan vierustaa ja sen lisäksi tilani metsäkuvio 20:n (n. 1 ha) läpi. Kuviolla 20 sijaitsee puro, joka on määritelty arvokas elinympäristö. Kuvio 31 (1,3 ha), noin 200 metriä kuviolta 20 lounaaseen on metsälain 10 tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö, puro lähiympäristöineen, jossa asuu muun ohella euroopan majavia. Voimajohtolinja on suunniteltu ylittämään myös tämän tilani kuvio 31 :n läpi.

Vaadin, että voimalinja siirretään pois mailtani, niiden henkilöiden omistamille tiloille, jotka ovat maanvuokrasopimuksen tehneet ja ovat asianosaisia ja saamassa taloudellista hyötyä. Järkevin lähtöpaikka on varmastikin tilojen nro 108-438-9-29 tai 108-438-8-5 voimalinjan lähtöpaikaksi. Reitti sieltä on lyhin, helpoin ja taloudellisin tehdä. Lisäksi vastustan tuulivoimaloiden sijoittamista rajani läheisyyteen. Nämäkin on mahdollista asentaa maanvuokraajien tiloille kauemmaksi rajoistani. Todettakoon, että minun haltuuni saamissa mahdollisesti alkuperäisissä suunnitelmissa tuulivoimalat on sijoitettu kauemmaksi tilani rajoista.

Joka tapauksessa koko hanketta ei pitäisi toteuttaa, koska se vaarantaa olennaisella tavalla luontoarvoja kasvillisuuden ja eläimistön osalta. Mikäli hanketta jatketaan, on tässä tapauksessa laadittava huomattavasti yksityiskohtaisempi luontoselvitys laajan

Hankesuunnitelma täydentyy ja tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden edetessä, jolloin myös voimalasijainnit sekä ulkoisen voimajohtoreitin linjaus tarkentuvat.

Osayleiskaavoituksella ei ratkaista kaavoitettavan tuulivoimapuistoalueen ulkoisen voimajohtoreitin sijaintia tai voimajohtoreitin alueen maankäyttöä. YVA-menettelyssä sähkönsiirron A-vaihtoehtona tutkitaan koilliseen suuntautuvaa vaihtoehtoa ja B-vaihtoehtona etelään suuntautuvaa vaihtoehtoa. Hankesuunnitelmien tarkentuessa vaihtoehtoista valitaan toteutettava vaihtoehto, jonka sijainti maastossa voi vielä suunnitteluprosessin aikana tarkentua.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn

asiantuntijaryhmän toimesta. Nyt aineistossa olevat selvitykset eivät miltään osin ole riittäviä. Tilallani tai sen läheisyydessä on useita havaintoja eläimien pysyvistä reviireistä. Kyseinen alue on muun ohella hirvien talvehtimisaluetta. Jyräkoskessa metsälaki 10S tarkoittamassa erityisen tärkeä elinympäristö asuu euroopan majavia. Kiuruja viihtyy viljellyllä pellolla. Riistakamerasta löytyy suden kuva ja naapurin pellon valkoisia pilleripaaleja karhu on repinyt. Tilallani on useita ilveksiä, joiden olemassaolosta on jatkuvia havaintoja. Viimeisenä havaintona olen kuullut mahdollisesta maakotkan pesinnästä. Kyseisellä hankealueella on saamani tiedon mukaan myös kalasääskien vuosittaiset pesinnät Haukinevalla, Karhukoskella, Ikaalisten puolella Porrasnevalla, Voistetunjärvellä ja Rapakonnevalla, joita tuulivoimalat uhkaavat. Myöskin metso pesii näillä seuduilla. Viirupöllöjä pesii Viherojantien päässä ja Vesajärvellä Majamaan puolella. Ruskohaukka pesii Ihanajärnessä, Vesajärnessä tai Alhonjärnessä. Kurki, direktiivilaji pesii Ihanajärvellä, Hirvonjärvellä, Vesajärvellä ja Alhonjärvellä, Laulujoutsen, direktiivilaji pesii Ihanajärnessä, Hirvonjärnessä, Vesajärnessä ja Alhonjärnessä. Erittäin uhanalainen nokikana pesii Alhonjärnessä. Tässä tapauksessa tilani metsänhoito tulisi vaikeutumaan. Joka tapauksessa metsästä kertyvä tuotto tulisi vähentymään. Taloudellisesti tämän hankkeen toteutuminen suunnitellulla tavalla aiheuttaisi minulle merkittäviä taloudellisia menetyksiä. Jos tuulivoimalahanke ylipäättään etenee, on se mahdollista toteuttaa siten, että edellä mainitut vaatimukseni otetaan huomioon. Nyt suunniteltu tuulivoimalahanke ei tuota sellaista yleistä hyötyä, joka mahdollistaisi merkittävän haitan ja taloudelliset menetykset minulle maanomistajana.	maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia. Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi.
---	---

Edellä lausutuilla perusteilla on täysin selvää, että suunnitelma edellyttää yksityiskohtaista ja ammattitaitoista luontoselvitystä. Tuulivoimahankkeessa pitää selvittää tarkoin luonto ja siellä elävät eläimet ja linnut, joita hanke uhkaa. Ehdotan, että selvitystyöhön mukaan otetaan henkilö, jolla on osaamista ja tietoa nimenomaan tästä kohteena olevasta hankealueesta.	
3) Osallinen 3 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Mielipiteenäni esitän, että voimat aiheuttavat kohtuutonta haittaa ja vaaraa ihmisten elinoloihin ja ympäristöön sekä vaarantavat lintujen muuttoreitit sekä uhanalaisten eläinten pesimäalueet. Voimaloita ei tule alueelle rakentaa. Tuulivoimat tulee sijoittaa lähtökohtaisesti jo olemassa oleville teollisuusalueille. Kaava-alue on maakuntakaavassa esitettyä laajempi. "Maisemahaittojen minimoimiseksi on suositeltavinta rakentaa tuulivoimat olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi suositellaan useassa yhteydessä teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä, mastojen ja voimalinjojen ympäristöjä, laskettelukeskuksia sekä satama- ja varastoalueita." Tuulivoimat ja maisema, Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckman. Hankkeen erityispiirteet kuten voimaloiden suuri koko, teho ja korkeus, 350m tulee ottaa huomioon suunnittelun jokaisessa kohdassa. Tämä tulisi näkyä laajoina selvityksinä mm. vaikutusalueen laajuudessa, erilaisissa mallinuksissa. Kaikkien vaadittavien selitysten	Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana. Vaikutusten arviointia tehdään tässä yhteydessä kattavasti mm. ihmisten elinympäristöä ja luontoarvoja koskien huomioiden palautteessa mainitut lintujen muuttoreitit ja uhanalaisten eläinten pesimäalueet. Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana selvitysten perusteella. Vaikutusten arviointi on olennainen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua, ja vaikutusten arvioimiseksi on käytettävissä pääosin vakiintuneet käytännöt ja menetelmät. Vaikutusten arviointi ulotetaan

tulisi ulottua laajemmalle alueelle kuin nyt on ehdotettu. Erityisesti ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuvat vaikutukset tulisi selvittää erityisellä laajuudella johtuen hankkeessa esitettyihin voimaloiden kokoihin. Suuresta koosta ja mahdollisista haittavaikutuksista johtuen suojaetäisyydet asuin- ja loma-asuntoihin tulisi olla huomattavasti suurempi (3km) kuin nyt esitetty. Tuulivoimaloiden korkeuden vuoksi maisemahaitta tulee koskemaan muita maisema-alueita ja virkistysalueita kuten Jämin harjua, joka kuuluu Satakunnan maakuntaan. Selvitykset tulee tehdä myös toisen maakunnan alueella. ” Tuulivoimaloiden sijoitusetäisyys toisiinsa nähden on useita satoja metrejä muun muassa roottorin koosta, voimaloiden lukumäärästä ja sijoituskuviosta riippuen. Isojen tuulivoimaloiden luokkaan kuuluvien voimaloiden (3-5 megawattia) välillä sijoitusetäisyydet vaihtelevat tavallisesti 400–1000 metrin välillä.” (Ympäristöhallinnon ohjeita 4/2012, Ympäristöministeriö). Nämä etäisyydet eivät tule toteutumaan maakuntakaavassa esitetyllä alueella. Alue on liian pieni. Esitetty kaava tulee muuttamaan merkittävästi maisemaa. Kaavassa tulee huomioida valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, jonka Vatulan-Ulvaanharju sai syksyllä 2021. Tätä statusta ei ole ollut vielä maakuntakaavaa laadittaessa, eikä Voimaa tuulesta Pirkanmaalla-selvityksessä 2012, jota on käytetty pohjana selvitetäessä mahdollisia tuulivoima-alueita. Tällöin selvityksestä on jätetty lähtökohtaisesti pois alueet, jotka on luokiteltu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Tällöin on rajattu myös arvokkaat kulttuuriympäristöt. Hankeen suuruus tulee vaikuttamaan laajemmin myös kulttuuriympäristöihin kuin OAS on kuvattu. Valtioneuvoston julkaisussa Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (2016) todetaan että pääsääntöisesti tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia alueita ovat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Osallistuminen hankeen suunnitteluun on lähtökohtaisesti puutteellinen. Perustuslaki 15§	vaikutustyyppistä riippuen aina noin 25 kilometriin (maisema). Maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen raja-alue täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella. Suunnittelun alueen raja-alue tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana. Pirkanmaalla on vireillä vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään myös käynnissä olevat tuulivoimahankkeet ja niiden ajantasainen suunnittelutilanne. Maisemavaikutuksia havainnollistavissa valokuvasoitteissa esitetään tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvassa. Kuvien katselupisteet on määritelty vuorovaikutteisesti arviointityön edetessä näkymäalueanalyysin sekä sidosryhmien ja viranomaisten palautteen perusteella. Maisemavaikutusten arvioinnissa huomioidaan ympäristöhallinnon ohjeistus. Osallistumismenettelyllä luodaan edellytykset sille, että kaavan vaikutuksista ja sisällöstä
--	---

mukaan omaisuus on turvattu. Nyt suunnitellut hankkeet on tehty hanketta koskevia maanomistajia kuulematta ja jopa heidän tietämättään. Hanke uhkaa myös alueen vaikutusalueella olevia kiinteistöjä ja niiden arvonalenemaa sekä välke- ja näköhaittaa. Perustuslaki 20§ vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Hankkeessa on pirstaloitumassa suuri, yhtenäinen metsäalue joka aiheuttaa metsäkatoa. Uhanalaisten lintujen pesimäalueiden ympärille tulee esittää riittävän laajat suojavyöhykkeet. EU CAP 27 ohjelmassa edellytetään myös monipuolisen biodiversiteetin säilyminen. Alueelle tulee vaatia ympäristölupa. Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojelu. Kaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulan-Ulvaanharjun alueelta. Tämä hanke ei saa vaarantaa pohjavesiä teollisen kokoluokan tuulivoimaloilla. Myös vesilupaa tulee harkita. Alueen pohjaveden paksuus pitää tutkia. Alueelta ei laske jokia vaan kaikki vesi laskee pohjaveteen tai suodattuu Vatulan-Ulaanharjun läpi lähteistä tai Kyröjärven pohjasta. Myös Vesajärvellä Ihananjärvi on tällainen lähdepohjainen järvi. Osayleiskaavassa ja suunnitelmissa olevat kartat ovat olleet epäselviä. Voimaloiden paikat ja suunnitellut siirtolinjojen paikat pitää näkyä selkeästi karttapohjalta. Ilmatar Energy:n suunnittelemaat voimalta ovat kokoluokaltaan suuria. Niiden rakentaminen tulee muokkaamaan aluetta pysyvästi. Siipien kuljettaminen ja sen aiheuttamat haitat alueelle mm. metsien kaataminen alueelta tulee näkyä kaavassa. Myös rakennettavien tuulivoimaloiden perustamisen yhteydessä kaadettava ja muokattava metsä tulee esittää selkeästi. Tuulivoimaloiden vuoksi rakennettava tiestö ja	keskustellaan ja tiedotetaan hankkeen eri vaiheissa. Kaavan vireille tulosta sekä valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen nähtävillä olosta kuulutetaan kuntien ilmoitustaululla, kuntien internet-sivuilla sekä kuntien virallisissa kuulutuslehdissä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat nähtävillä koko suunnittelutyön ajan 1.4.2022 alkaen. Kuulutukset vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmien nähtäville asettamisesta on tehty kunnissa käytössä olevien tiedottamiskäytäntöjen mukaisesti. Kaavoitusta käsittelevä kuntien yhteinen ja avoin yleisötilaisuus järjestettiin Hämeenkyrössä ja etäyhteydellä 28.4.2022. Hankkeesta tiedottamista tehdään myös kaavoituksen kanssa samaan aikaan käynnissä olevan YVA-menettelyn yhteydessä. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Voimaloiden sijaintipaikat ja hankealueen ulkoiset sähkönsiirtoreitit tarkentuvat suunnittelun edetessä. Karttojen luettavuuteen kiinnitetään huomiota jatkosuunnittelussa ja laadittavissa kaavadokumenteissa.
---	---

voimajohtojen vaatimat linjaukset ja muutokset metsään tulee esittää selkeästi kartalla. Kartat pitäisi olla selkeitä ja helposti tulkittavissa. Voimaloiden paikat tulisi näkyä selkeästi ja niiden sijoittelussa tulisi ottaa huomioon mahdollinen värähtelyn vaikutus hiekkaharjuun ja pohjaveteen nyt ja tulevaisuudessa. Hämeenkyrön Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavassa mainittuja laadittuja selvityksiä ei ole ollut saatavilla. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava- ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys ja linnustoselvitys eivät ole valmistuneet. Näin ollen koko hankkeen aikataulu on epärealistinen. Aikataulu rakentamiseen on myös epärealistinen puuttuvien tai suunnitteilla olevien Fingridin valtakunnan verkon siirtolinjojen vuoksi. Näkymäalueanalyysijä tulee tehdä eri maisemakohdista ja tausta pitää olla selkeä eli sininen taivas. Myös yölliset valot tulee kuvata jollain tavalla. Mallinnukset on tehtävä laajakulmakuvien lisäksi 3D tekniikkaa ja animaatioita hyödyntäen, jolloin vilkkuvien lentoestevalojen häiritsevyys voidaan todenmukaisesti havaita. Ehdotan kuvattaviksi mm. Vesajärventie 2125, Kaipiontie 69, Viherojantie 20, Vesajärventie 1850, Vesajärventie 30, Nukarintie 65, Vaasantie esim. Tanolantien kohdasta, Hämeenkyrön keskustasta ja Kostulasta sekä Ikaalisista, Sammista. Takamaantie 1710, Pirkan ura Ulvaanharjun kohdalta. Oksjoentie 38.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaaluonnoksia. Hankkeen aikataulu tarkentuu suunnittelutyön edetessä. Palaute merkitään tältä osin tiedoksi.
4) Osallinen 4 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) <u>Palautteeni = Ei Voimaloita. Kiinteistölleni, luonnolle, ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa.</u> Kiinteistölleni ja tuhansille ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa ja rasisusta. Pelkästään nopeassa ajassa vastustavia allekirjoittaneita on yli 300, tässä ei ole läheskään kaikki vastustavat, koska kaupungit eivät ole ottaneet yhteyttä kiinteistön omistajiin ja asukkaisiin. Näin valtavat teollisen kokoluokan voimat eivät kuulu rauhalliselle ja hiljaiselle alueelle.	

Naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa määritettyä kohtuutonta räsytystä aiheutuu. Vastustan koko hanketta eli VEO on minun vaatimukseni. Jos on pakko rakentaa, pitää rakentaa erittäin paljon arvostamani Hämeenkyrön kaupungin Leena Lahtisen sanoin: hanke ja voimalat pitää suunnitella täysin turvallisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että läheisille kylille ja kiinteistöille ei saa aiheutua minkäänlaista räsytystä tai terveyshaittaa. Tässä palautteessa on vaadittu vain jotain selvityksiä, suunnitelmia ja tutkimuksia millä turvallinen rakentaminen ja käyttö varmistetaan. Ennen näiden puolueettomien selvitysten saamista, kaupungit eivät voi edetä kaavoituksen kanssa. Kaavoituksessa pitää tietää mitä ollaan rakentamassa. OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, että otetaan etunojaa kaavoituksessa, että voidaan sitten myöhemmin toteuttaa valtavat voimalat, joista ei ole vielä kokemusta ja joita ei siis osata suunnitella ja toteuttaa. Ei Suomen lait toimi näin. Kaavoituksessa jo pitää tietää tarkalleen mitä rakennetaan, jotta voidaan suunnitella hanke turvallisesti.

Kaupunki menettää verotuloja, itsekin ajattelin siirtää verokirjani tänne, koska lapset kasvavat omilleen ja aivan hyvin voisin tehdä etätöitä hiljaisesta ja kauniin maiseman kiinteistöiltäni. Olen kuitenkin päättänyt, että DI verotuloni en kaupunkiin tuo, jos Konikallion voimalat rakennetaan. Tiedän, että moni hyvin tienaa, tekee samoin ja tiedän, että useampi on myynyt ja harkitsee kiinteistönsä myyntiä, jos Konikallion valtavat voimalat rakennetaan. Tulen vaatimaan kiinteistöni alenneen arvon + muita korvauksia kaupungilta, jos kaupunki kaavoittaa teollisuuskokoluokan valtavia tuulivoimaloita lähelle kiinteistöäni.

OAS ei noudata Maankäyttö- ja rakennuslakia 9§:ää

OAS ohjaa MRL 9 §:n mukaista kaavan vaikutusten selvittämistä. Suunnittelun lähtökohdat ja tehdyt selvitykset tulee tuoda esiin OAS:ssa niin, esim. suunnittelualueen ympäristön nykytila ja suunnitteluun vaikuttavat

Kaavoitus alkaa suunnittelutyön ohjelmoinnilla ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella. Kaavoitus etenee tämän jälkeen valmisteluvaiheeseen (kaavaluonnos) ja ehdotusvaiheeseen ennen varsinaista kaavan hyväksymiskäsittelyä. Hankesuunnitelma täydentyy ja tarkentuu YVA- ja kaavoitusmenettelyjen aikana suunnitteluprosessin edetessä. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9 §:ssä ei määritellä yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman muotoa, sisältöä tai OAS:ille asetettuja vaatimuksia. MRL 9 § koskee vaikutusten selvittämistä kaavaa

erityispiirteet ja reunaehdot tulevat riittävän selviksi. Konikallion teollisuustuulivoimapuistossa keskeiset erityispiirteet ovat hankkeen poikkeuksellisesta kokoluokasta aiheutuvasti vaikutuksiltaan todella voimakkaita ja kauaskantoisen ulottuvia. OAS:sta tulisi käydä esiin selvästi milloin ja millä menetelmin niin terveys- kuin muut vaikutukset selvitetään puolueettomasti. Oman riskien suojan takia, kaupunkien kannattaisi varata hankkeen valmisteluun, selvityksiin, asukkaiden, kiinteistönomistajien, maanomistajien ja vaikutusalueella olevien kuulemiseen lisää aikaa ja varmistaa että kaikki selvitykset on puolueettomia ja oikein laadittuja.	
<u>Perustuslain vastainen hanke: Kotirauha ja omaisuuden suoja</u> Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Tuulivoimasta aiheutuvat melu-, värinä, värinä pohjaveden pilaantuminen ja maisemahaitat sekä edellä mainittujen yhteisvaikutukset tulee tarkasti arvioida faktaperustein, ei hankkeen toteuttajan maksaman konsultin puolesta vaan puolueettomasti varmennusmitattujen arvojen mukaan. Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien pitää taata perustuslain 10 pykälän mukainen kotirauha kaikille, niin että hanketta ei toteuteta Konikallioon ollenkaan tai vaihtoehtoisesti kaavoituksessa määrätään säännöt ja suojella asutusta (vakituinen ja vapaa-ajan) perustuslain mukaisesti ja tehdä kaavoihin vähintään suoja-alueet vähintään 5km ja lisäksi kilometri tuulivoimalan megawattia kohden eli 10MW voimalalle 10km suoja-alue, ettei kotirauhan turva vaarannu.	
laadittaessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa käsitellään MRL 63 §:ssä, jonka mukaisesti kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty tuulivoimaosayleiskaavoille tyypillisellä tavalla ja riittävällä tarkkuudella, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi tapahtuvat Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavojen kaavaprosesseissa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on mahdollista tarvittaessa päivittää kaavoitusprosessin aikana. Suunnitelma pidetään nähtävillä kaavoitusprosessin ajan 1.4.2022 alkaen. Mielipiteessä esitetyt asiat koskien suunnittelualueen nykytilaa, vaikutusten arviointia ja selvityksiä sisältyvät YVA-menettelyn ja kaavaprosessin aikana tuotettavaan asiakirjoihin. Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Osana vaikutusten arviointia tarkastellaan hankkeen toiminnasta ja muista alueen toiminnoista aiheutuvia yhteisvaikutuksia ympäristöön. Esitetylle suoja-alueelle ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinnuksista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita. Mielipiteessä esitetyt etäisyydet eivät perustu hankkeen todennettaviin vaikutuksiin. Mielipiteessä esitetyt suojaetäisyydet eivät käytännössä mahdollistaisi	

Perustuslain 15 § Omaisuuden suoja. Pykälän mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Tulen vaatimaan vahingonkorvauksia kiinteistöni arvon alenemisesta, jos kiinteistöni lähelle rakennetaan teollisen kokoluokan tuulivoimaloita. <u>Pohjavesi pilalle, josta Ikaalisten & Hämeenkyrön kaupungit ovat vastuussa.</u> Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää tarkastella asiaa aivan vastaavasti kuin Äänekosken kaupunki teki, ei riskiä pohjaveden pilaantumiselle: Äänekosken kaupunki ei hyväksy maakuntakaavaluonnokseen merkittyä tuulivoimala-aluetta Liimattalaan. Muutosehdotuksessa todetaan, että kaavaluonnoksessa oleva Liimattalan tuulivoimala-alue sijaitsee pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä ja viimeaikaiset selvitysten mukaan tuulivoimaloiden rakentaminen alueelle aiheuttaisi merkittävän riskin pohjaveden pilaantumiselle ja tällaista riskiä Äänekosken kaupunki ei ole valmis ottamaan. Muutosesityksen mukaan kaupunki katsoo myös, ettei se kannata maakuntakaavoituksessa tuulivoimaa mihinkään Äänekoskelle. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on hankittava ja julkaistava nämä Äänekosken viimeaikaiset selvitykset ja otettava nämä huomioon kaavoituksessaan ja päätöksenteossaan. OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, Konikallion tuulivoimaloita ei rakenneta pohjavesialueelle. Asia ei ole noin yksinkertainen. Jos itse voimalan perustus ei ole juuri pohjavesialueelle merkityllä alueella, ei se tarkoita etteikö hankealue, rakennettava tiestö ja voimaloiden kilometrien mittainen vaikutusalue vaikuttaisi pohjaveteen. Epäpuhtauksien kulkeutumiseen pohjaveteen ja leviämiseen pohjavesikerroksessa vaikuttavat muun muassa maaperän veden läpäisevyys, veden virtausnopeus ja -suunta sekä kyseisen aineen tai yhdisteen liukoisuusominaisuudet.	maatuulivoimahankkeiden toteuttamista lähes missään Suomessa. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.
---	--

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/Pohjavesien_tila/Pohjavetta_uhkaavat_toitukset

[met](https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/Pohjavesien_tila/Pohjavetta_uhkaavat_toitukset)

Jos pohjavesialueelle (tai näin lähelle pohjavesialuetta) rakennetaan teitä tai näin valtavien voimaloiden perustuksia, joudutaan kaivamaan massiivisen syvälle. Syvään kaivaminen on suuri riski, jos osut voimakkaaseen pohjavesisuoneen, vuotoa voi olla hyvin vaikea tukkia tai ennallistaa. Aiheutunut haitta ja pilaantumiskahva voi olla todella suuri. Jos kaupunki kaavoittaa pohjavesialueen suonien lähelle tällaisen syvää kaivuuraikentamis/perustusrakentamistoimintaa vaativia teollisen kokoluokan voimaloita, kaupunki vastaa, että alueelle voidaan kaivaa noin syviä perustuksia. Kaupunki on syyllinen syntyviin vahinkoihin. Lisäksi Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen antoisuus (kapasiteetti on 17770 m³/vrk) josta käytetään tällä hetkellä 1800m³/vrk (pohjaveden pumppausmäärä. Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojele ja lisäksi maakuntakaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulan-Ulvaanharjun alueelta. Venäjän tilanteen takia poikkeusolot ovat todennäköisempiä kuin koskaan, Vatulan-Ulvaanharjun pohjaveden kapasiteettia lisäottoon on 15000m³/vrk, josta saadaan 3 miljoonan ihmisen päivittäinen juomavesi (5L).

Kun luetaan ELY-keskuksen tuottamaa tutkimusta Hämeenkyröstä, paksuimmillaan pohjavesikerrokset ovat yli 100 metrisiä. Niin syvälle pohjavesiin kulkeutuu laajalta alueelta vettä ja myös haitta-aineita.

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/hameenkyrossa-loytyi-paksuimmillaan-yli-100-metrin-pohjavesikerros---geologinenrakenneselvitys-valmistui?publisherId=69817881&releaseId=69939943>

On selvää, että valtavista teollisen kokoluokan tuulivoimaloista irtoaa paljon mikromuoveja ja jäänestokemikaaliaineet ovat luonnolle ja ihmiselle myrkyllisiä ja haitallisia, lisäksi voimalat ovat todella korkeita, ja niiden aiheuttavat

Mielipide kirjataan seuraavilta osin tiedoksi.

ilmavirrat ja pyörteet ovat voimakkaita. On päivänselvää, että mikromuovipartikkelit ja muut voimalasta irtoavat haitta-aineet lentävät laajalle alueelle. Ilmanvirtaustekniikassa käytetään suuretta heittopituus ja se on tässä suuri. Kantama partikkeleille on pitkä, tuulen ja pyörteen mukana partikkelit kulkeutuvat kilometrien päähän. Ilman kunnollista selvitystä voimaloista irtoavien partikkeleiden heittopitoisuuksista ja pohjaveden pilaamisleikkauksista ei kaavoitusta voida jatkaa tai riskit nousevat liian kovaksi.

Lisäksi tuulivoimaloiden jäähdytysjärjestelmän kiertoneste eli glykoliliuos on vaarallista pohjavedelle. Käynnistysvaiheessa jäähdytysjärjestelmään tehdään glykolin ensitäyttö ja lisäksi vaihto ja uudelleen täyttötilanteissa pohjavesialueelle joudutaan kuljettamaan, voimalalla joudutaan pumpaamaan glykolia ja lisäksi vanha glykolineste pitää kuljettaa pois.

Hankealueelle ja alueenulkopuolelle (viidelletoista valtavalle voimalalle) joudutaan rakentamaan kantavuudeltaan ja mitoiltaan massiivisia teitä. Tiet joudutaan pinnoittamaan asfaltilla. Tiet lisäävät hulevesien kerääntymistä ja muuttavat pohjaveden lähellä olevia pintavesien virtauksia. Teiden ja teiden käytön vaikutukset pohjaveden saantoon ja laatuun pitää selvittää luotettavalla ulkopuolisella taholla, vasta selvityksen valmistuttua kaavoitus voi edetä.

Lisäksi teille pitää tehdä liukkauden torjuntaa talvisin hiekoitussepeliä kuluu tonneja. Hiekoitussepelin pohjaveteen aiheuttavat ongelmat johtuvat käytännössä öljypohjaisista yhdisteistä, joita irtoaa enimmäkseen asfaltista. Sepelin yhdisteiden haitta raja-arvot ylittyvät, haitta-aineita pääsee pintavesiin ja sitä kautta öljypohjaiset aineet pääsevät myös pohjavesiin. Rakennusaikana tarvitaan paljon kuljetus- ja maansiirtokoneita, jolloin rakennusaikana näitä öljypohjaisia ja muita haitta-aineita tulee teille vielä enemmän ja pohjaveden pilaantumisleikkauksien riski on vielä isompi. Teille levitetty sepeli on öljy-yhdisteiden ja haitta-aineiden takia vaarallista jätettä, jota ei voi jättää luontoon ja varsinkaan pohjavesialueelle vaan se on toimitettava jätteenkäsittelyasemalla vaarallisena jätteenä.

Tuulivoimaloiden lapojen eroosiota ei ole toistaiseksi riittävästi tutkittu, jotta lavoista voitaisiin todeta irtoavan merkittäviä määriä mikromuoveja. Tuulivoimaloiden lavat ja muut muovikomposiittia sisältävät osat valmistetaan lujaksi ja kestäväksi kehitetyistä materiaaleista, joita on lujitettu muovipartikkeleiden irtoamista estävillä pinnoitteilla.

Teiden suolaus voi aiheuttaa myös pohjaveden pilaantumisvaaran.

Ennen kaavoituksen edistämistä Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää vaatia selvitykset tiehankkeista: Ympäristö- ja vesiluvan vaatiminen tiehankkeissa, kuten Konikallion teollisen tuulivoimala-alueen vaatimat massiiviset tiehankkeet. Oikeus tien rakentamiseen hankitaan tiesuunnitelman perusteella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä, 572/2018). Tiehankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun pohjaveden pumppausmäärä on 1800m³/vrk. Pumppausmäärä on paljon suurempi kuin Vesilain määrittämän 250 m³/vrk, tämä tarkoittaa, että vesilain mukainen lupa valtion lupaviranomaiselta (Vesilaki 587/2011, 3 luku, 3 § 2) on vaadittava. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella. Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen toteuttamiseen ryhdyttäessä. https://julkaisut.vayla.fi/pdf11/vo_2020-19_pohjaveden_suojelu_web.pdf

Kohta 5.11.2 Vesilain mukainen lupa. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit eivät ole tutkineet ja varmistaneet kairauksilla jne , millainen tuulivoimaloiden ja hankealueen rakentamisen vaikutus tähän tärkeään pohjavesialueeseen ja pohjaveteen on. Vastaavasta tapauksesta on korkeimman hallinto-oikeuden päätös (KHO 2581/2017). Tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä on tärkeä pohjavesialue, joka on tänä päivänä harvinainen ja arvokas luonnonvara. Tällä merkittävällä pohjavesialueella sijaitsevalta vedenottamolta tuhannet ihmiset ja maatilat

Osayleiskaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn yhteydessä laadittavia selvityksiä ja vaikutusten arvioinnin tuloksia, mukaan lukien liikennettä ja kuljetusreittejä sekä pohjavesialuetta koskevat arviointitulokset. Tarvittaessa selvityksiä ja vaikutusten arviointeja voidaan täydentää kaavoitusprosessin aikana. Liikennöinnin ja kuljetusreittien järjestäminen tarkentuu edelleen hankkeen jatkosuunnittelussa. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

Kuten edellä on todettu, pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan

saavat vetensä. Tuulivoimaloiden koneistoissa on tuhansia litroja voiteluöljyä sekä esimerkiksi jäähdytysnesteitä, joiden leviäminen ja vuotaminen ympäristöön sekä lavoista irtoava mikromuovi saastuttaisi tämän pohjavesialueen. Lisäksi pohjaveden voi aivan valtaisa alueen läpi ajettavat rakennusaikaiset rekkakuljetukset. Lisäksi teollisten tuulivoimaloiden käynnistä aiheutuvat määrät vaikeutavat pohjaveden laatuun pilaavasti. (Ympäristönsuojelulaki 527/2017, 17§). Vesilain mukaan hankkeella tulee olla lupaviranomaisen lupa, mikäli hanke voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää (Vesilaki 587/2011, 3:2§). Tämä uhka on ilmeinen.

Tuulivoimaloiden vaihteistoissa, hydraulikassa, jäähdytyksessä ym. käytetään erilaisia ympäristölle ja pohjavedelle vaarallisia öljyjä ja kemikaaleja, joita vaihdetaan huolloissa satojen metrien korkeudessa. Lisäksi tuulivoimaloidenkin muuntajissa käytettävä rikkiheksafluoridi on erityisen haitallista ympäristöön päästessään. Täten tulisi olla selvillä, miten estetään näiden aineiden leviäminen ympäristöön esimerkiksi häiriö- tai onnettomuustilanteessa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää ottaa selvää esim. näiltä asiantuntijoilta pohjavesiriskeihin liittyen. Selvitykset on julkaistava ja ennen selvitysten valmistumista, ei kaava voi edetä. Ylitarkastaja Janne Juvonen, Suomen ympäristökeskus SYKE Hydrogeologi Mirjam Orvoma, Suomen ympäristökeskus SYKE. On käytettävä Suomen ympäristökeskuksen pohjavesitoimenpiteiden A3 tarkastuslistaa, nämä kaikki selvitykset on tehtävä, julkaistava, ennenkuin alueelle voidaan kaavoittaa teollisen kokoluoka tuulivoimapuistoa. Pohjaveden tarkastuslistassa on tärkeintä ensiksi määrittää vastuutaho. Jos Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit kaavoittavat alueelle, tulee vastuu pelkästään kaupungille.

<https://www.syke.fi/download/noname/%7BC74D1EE6-97F4-4DE8-91DE-B974872DF6E7%7D/105243>

Vaadittavat pohjavesiselvitykset Vatulan-Ulvaanharju aivan lähelle tehtävään Konikallion teollisuustuulivoimapuistoon ovat vähintään:

pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla.

Maanpinnan topografiaselvitys, 2. Maakerrosten geometria kairaamalla, 3. Maalajit, hydrogeologiset yksiköt, yksiköiden kerrospaksuudet, Kallionpinnan topografia kairaamalla, 4. Kallioperän rikkonaisuusvyöhykkeiden geometria kairaamalla, 5. Pohjaveden virtauksen mallinnus hydrogeologisesta rakenteesta virtausmallinnusoppaan mukaisesti tehtynä 6. Kaivokartoitus ja avaintoputkien asennus 7. Maaperän kyllästyneen vyöhykkeen paksuus kairaamalla 8. Pohja- ja pintaveden yhteys a. Pohjaveden purkautuminen (lähteet, tihkupinnat, pintavedet) tutkimukset b. Pintaveden imeytyminen (rantaimeytyminen, tihkuminen joesta), c. Lähteiden virtaamamittaukset d. Suotovirtaamamittaukset 9. Kasvillisuuskartoitukset ja niiden vaikutukset pohjaveteen 10. Lämpökuvaukset 11. Lämpötilamittaukset 12. Vesien laatuerot, esim. pH, sähkönjohtavuus, liuennut silikaatti, isotoopit 13. Muut tutkimukset

Nämä kaikki tutkimukset on tehtävä nyt jo heti kaavoitusvaiheessa ja tämän lisäksi puolueettomien ammattilaisten on mallinnettava ja arvioitava vaikutukset mitä teollisen kokoluokan tuulivoimapuistolla, sen rakentamisella ja erityisesti laajan tiestön rakentamisella perustuksineen ja maaottoineen näin lähelle pohjavesialuetta on.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava kaavoituksen suunnittelussa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, kaupungin lautakuntien ja kaupunginvaltuuston päätöksissä. Arvioinnin tulos pitää puolueettomasti kirjata ja julkaista kaupunkien sivuilla. Käytettävä myös maisemaopasta: ja hanke on puolueettomasti arvioitava maisemaoppaan tekijöiden toimesta: <https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sites/default>

Tuulivoimaosayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella tavalla. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää ja ne huomioidaan hankkeen suunnittelussa.

[lt/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf](https://files.attachment.maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf)

Ympäristölupa- ja vesilupa vaadittava

Konikallion hanke pitää ehdottomasti olla sellainen hanke, johon Hämeenkyrön ja Ikaalisten vaativat Ilmattaren hakemaan ympäristö- ja vesilupaa. OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, jos kaupungit vaativat ympäristölupaa, Ilmatar sen ilman muuta hakee. Eli Ilmatar on sitoutunut hakemaan, on tuottamuksellista jos Hämeenkyrön tai Ikaalisten kaupungit eivät vaadi Ilmatarta ympäristölupaa hakemaan. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava ympäristö- ja vesiluvat hankeen teitä varten (myös hankealueen ulkopuoliset teiden muutokset ja leventämiset). Konikallion teollisen tuulivoimala-alueen vaatimat tiehankkeet ovat todella massiivisia. OAS tilaisuudessa Ilmatar ja Ikaalisten kaupunkia edustanut kaavoituskonsultti Konsultti DI Pasi Lappalainen Nosto Consulting Oy:stä kertoi että tiestöön palataan myöhemmin. Nyt jo kaavoituksen alussa pitää tietää perusasiat teistä ja erityisesti teiden vaikutukset ympäristö- ja vesiluvan tarpeeseen. Kaupunkien on vaadittava ympäristö- ja vesiluvat, koska näin massiivisten teiden hankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia. Pohjaveden pilaantumisen vaarat kts edetävä kappale. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. OAS tilaisuudessa Ilmattaren Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto sanoi, että Konikallion hankealueen maaaineksia käytetään hankkeessa. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen antoisuus (kapasiteetti on 17770 m3/vrk) josta käytetään tällä hetkellä 1800m3/vrk (pohjaveden pumppausmäärä. Pumppausmäärä on paljon suurempi kuin Vesilain määrittämän 250 m3/vrk, tämä tarkoittaa, että vesilain mukainen lupa valtion lupaviranomaiselta (Vesilaki 587/2011, 3 luku, 3 § 2) on vaadittava tiehankkeelle ja koko tuulivoimala hankkeella. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella.

Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta.

Hanke voi edellyttää vesilain (587/2011) mukaista lupaa (vesilupa), mikäli hanke vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen tai aiheuttaa muita muutoksia vesistöihin (esimerkiksi luonnontilaisen lähteen tilan muuttaminen). Vesilupaa haetaan aluehallintovirastolta. Hankkeen suunnittelussa edellä mainitut tekijät pyritään lähtökohtaisesti ottamaan huomioon mm. toimintojen sijoittamisella siten, ettei hankkeesta aiheudu tarvetta vesiluvan hakemiselle.

Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tehdään alustavaa suunnittelua alueen sisäiselle tieverkolle sekä hankkeen kuljetusreitille. Uusien yksityistieliittymien rakentaminen tai nykyisten liittymien parantaminen ja/tai leventäminen edellyttävät liittymälupaa maantiehen. Luvista säädetään laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005). Luvan myöntämisestä vastaa Pirkanmaan ELY-keskus. Liittymäluvan tarve selviää jatkosuunnittelussa, kun hankkeen kuljetusreitit tarkentuvat.

Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Täysin uutta ja teollisen mittakaavan toimintaa. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen kaavoituksen toteuttamiseen ryhdyttäessä.

Konikallion teollisuustuulivoimalahanke tarvitsee ympäristöluvan (otteita ympäristönsuojelulaista) koska: 1) hanke aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia tai toiminnan laatu tai luonne niin muuten aiheuttaa 2) ympäristövaikutukset kohdistuvat sijaintikuntaa laajemmalle alueelle, Konikallio sijoittuu kahden kunnan alueelle ja lisäksi ympäristövaikutukset voivat pilata myös Sastamalan kaupungin käyttämän pohjaveden 3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla ja vesi- ja tielaissa muutoin säädetyn mukaisesti 4) lupa on tarpeen ympäristönsuojelulain 27 §:n 3 momentin perusteella eli toiminta aiheuttaa kohtuutonta rasitusta lähistöllä asustaville ja alueen virkistyskäyttäjille. 5) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella ja 6) ympäristöluvalla vältetään 136 §:ssä tarkoitettu pohjaveden pilaantumisriskiä. 7) konikallion hankkeessa on suuri riski pohjaveden pilaantumiselle likaantumiselle erityisesti rakentamis- ja käyttöönotto-, käynti-, rapautumis-, ja purkuvaiheessa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava näin suurelta teollisuustuulivoimapuistolta ympäristölupa. Hanke tarvitsee ympäristöluvan, koska hanke on: 1. Kahden kunnan alueelle tuleva ja alueen läheistä pohjavettä käytetään usean kunnan alueella 2. Natura-alueella, 3. lintujen MAALI alueella, 4. valtakunnallisesti merkittävällä suojellulla harju- ja maisema-alueella, 5. lähellä yksityistä suojelualuetta ja 6. lähellä yleisiä virkistysalueita. 7. pohjaveden pilaantumisriskin

vähentämiseksi 8. ihmisten terveysriskien ja meluhaittojen varmistamiseksi 9. muut syyt

Ympäristölupavaatimus toisi myös turvaa siltä, että Tuulivoimaloiden määrä ei voi kasvaa YVA:ssa mainitusta, näitäkin on Suomessa käynyt. Ympäristölupa pitää myöntää vain tietyille määrälle voimaloita ja anoa aina uudestaan jos voimaloita lisätään.

Ympäristölupa:

Tämän kokoiset teollisen luokan tuulivoimalat tarvitsevat ehdottomasti ympäristöluvan, koska niiden melu, välike, tärinä sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat seikat aiheuttavat naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 27§). Suunnitellun tuulivoimalateollisuusalueen lähellä on runsaasti sekä vakituista että loma-asumista, Natura alue ja reitit olisi tuulivoimaloiden tulon jälkeen hengenvaarallinen mahdollisten lentävien jäiden/siivenkappaleiden vuoksi. Lisäksi luonnonrauha häiriintyisi kaupunkimaiseksi muuttuneiden äänimaiseman/visuaalisen maiseman takia. Näin korkeista tuulivoimaloista ei ole kokemusta eikä riittävää tietoa; näin ollen saattaa syntyä kiinteistöjen arvonalenemis, turvallisuus ja terveysongelmia, melu, pohjavesi- ja virkistysaluetuho, aiheutetaan valtava ennallistamistarve ja myös muita ennalta arvaamattomia vahingollisia vaikutuksia, joiden korvausvastuu kaatuu erittäin todennäköisesti kaupunkien maksettavaksi. Ympäristölupa toisi kaupungeille kauaskantoista turvaa.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava että ympäristöluvan saadakseen, yli 1 MW voimalalle on pakollista asentaa jokaiselle tuulivoimalalle mittausjärjestelmä melulle, infraäänille, matalille äänille ja seismiselle tärinälle. Mittausjärjestelmä pitää kolmannen puolueettoman osapuolen tarkastaa käyttöönotossa ja vuositarkastuksissa. Mittausjärjestelmän tulokset pitää raportoida vähintään kerran vuodessa, että voimalat saavat pitää ympäristö- ja käyttö lupansa.

Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetyt vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. YVA-menettelyn ja osayleiskaavoituksen yhteydessä laaditaan kattavat selvitykset, mallinnukset ja vaikutusten arvioinnit hankesuunnittelun tueksi ja toteutettavan hankkeen perusteiksi.

Hanke on Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien mielikuvan ja tulevaisuuden tavoitteiden vastainen

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat tunnettuja ja kauniita matkailu ja maalaispitäjiä, joissa asuu myös paljon kesäasukkaita. Kaupungien pitää ymmärtää ja kaavoittaa alueitaan tulevaisuuden tarpeiden ja megatrendien mukaisesti. Maailma on muuttunut viime vuosina nopeasti, Suomessa nyt ja tulevaisuudessa voimassa olevat megatrendit ovat: 1. Rauha, miksi hiljaisten kaupunkien rauha ja maisema rikotaan? 2. Turvallisuus, miksi kauniin virkistys- ja luotoalueen turvallisuus uhataan? 3. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun yhteinen pohjaveden antoisuus = kapasiteetti on 17770 m³/vrk, josta käytetään tällä hetkellä 1800m³/vrk (pohjaveden pumppausmäärä). a. Megatrendi on voimakas, että maailmassa puhtaan veden arvo nousee, jos Ikaalinen ja Hämeenkyrö tuhoaa nyt mahdollisuuden myydä 10x enemmän vettä, menettää kaupungit yhteensä vuodessa: b. nyt 5 Miljoonan euron vuotuiset myyntitulot noin 1 eur/m³ myyntihinnalla ja c. tulevana vuosikymmeninä 10-15 miljoonan euron vuotuiset myyntitulot d. Kannattaako näin valtavaa pohjavesialuetta riskeerata? kun tuulivoimaloita voidaan rakentaa myös kauemmaksi pohjavesialueista esim. 10km etäisyydellä pohjavesialueesta ei riskiä varmastikaan ole.

Melu ja vaadittava suojaetäisyys = min 3km

Melumallinnuksessa pitää käyttää oikeita ja mittauksilla varmistettuja tuulivoimalan melutehtäsoa Lw (dB) juuri sen valmistajan voimalasta ja sen kokoisesta MW mitä hankkeeseen tullaan toteuttamaan. Voimalan melutehtäsoa pitää olla CE-merkintäprosessin varmistama. Oikeaa äänentehotaso + varmuusmarginaalia 10dB + lapojen jäätyminen aiheuttama lisä talvella +10..+20 dB pitää käyttää arvioinnissa. Maalaisjärkisesti myös melun osalta olisi noudatettava vähintään 5km suoja-aluetta + 1 km / 1MW suojaetäisyyttä asutukseen, valtakunnallisesti merkittäviin harju-alueisiin, Natura-alueisiin ja MAALI-lintualueisiin. Eli 10MW

Esitetyille suoja-alueille ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinnoista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita.

Melumallinnuksessa voimalan äänipäästö sisältää Ympäristöministeriön ohjeen mukaan voimalamallin takuu/tunnusarvon sekä varmuusarvon. Takuuarvon mukainen äänipäästötilanne vastaa jo varsin korkeaa tuulisuustasoa (tyypillisesti noin 10-12 m/s napakorkeudella), joiden esiintyminen on tilastollisesti vähäisempää kuin alueen keskimääräinen tuulisuus (Suomen

voimalalle 10km suoja-alue, silloin ääni ei häiritse asukkaita, elämiä tai lintuja. Vastaavasti jos voimalat ovat 5MW kokoisia ja varataan 5km suoja-alue, poistuu melun häiritsevyyden riski huomattavasti. Minimissään kaikille voimaloille pitää saada 3km suojaetäisyys. Kaupungin kaavoituksen pitää tämä varmistaa. Kaavoittaa ei voi lähemmäksi. Kaupungin pitää vaatia ja noudattaa viranomaisen YVA lausunnossaan edellyttämiä vaatimuksia:

1. Melun laskentamalliselvityksissä viranomainen edellytti melutasona ulkona 35 dB, koska herkimmille väestöryhmille tiedetään aiheutuvan haittaa jo alemmilla tasoilla. 2. Meluvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät hellejaksot ja sen myötä yökainen tarve pitää ikkunoita avoinna (melumallinnus ei voi hyödyntää seinärakenteen melua vaimentavaa ominaisuutta) vaan tuloksiin on päästävä myös tuuletusikkunoiden auki ollessa. 3. Sisämelun pitää täyttää täyttää meluntorjuntalain (382/87) ja valtioneuvoston päätöksen pykälän 3 § sisämelun arvot: asuin ja vapaa-ajan asuntojen sisätiloissa (kun tuuletusikkunat ovat yöllä auki tuulivoimalaalueelle päin) tuulivoimaloista kantautuvasta melusta aiheutuva melutaso sisällä alittaa melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvon (klo 7-22) 35 dB ja yöohjearvon (klo 22-7) 30 dB eli käytännössä rakennuksen ulkoseinällä ikkunan edessä vaaditaan yöllä 30 dB 4. Lisäksi tulee ottaa huomioon hiljaisuus ja luonnonrauha ihmisiin kohdistuvissa arvioinneissa myönteisenä, terveyttä ylläpitävänä ja edistävänä vaikutuksena ml. virkistysalueet ja reitit sekä matkailuelinkeinon alueet. 5. Viranomainen (ja Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö) vaativat, että haitat tulee estää ensisijaisesti suunnittelulla. Kaupunkien pitää vaatia jo kaavavaiheessa oikein tehdyt puolueettomat melumallinnukset joissa parametreina käytetään luotettavia ym mainittuja arvoja eli rakennuksen ulkoseinällä ikkuna auki yöllä 30 dB. 6. Melumallinnuksessa pitää totuuden mukaisesti näyttää Natura-alueet ja valtakunnallisesti merkittävä harjuaalue virkistysalueena, joilla lain mukaan ei päivällä saa ylittyä 45 dB. 7. Tuulivoimaloiden keskinäinen sijainti tuulivoima-alueella vaikuttaa olennaisesti voimaloiden melupäästön suuruuteen. Suomen tuulioolosuhteissa, joissa tuulen suunta vaihtelee

Tuuliatlas). Näiden lisäksi mallinnus olettaa myötätuulioolosuhteen joka suuntaan, joka ei kuitenkaan toteudu kuhunkin suuntaan kuin vain osan aikaa. Melumallinnus huomioi aina koko tuulivoimapuiston kaikki voimalat samassa laskelmassa sekä tarvittaessa yhteismelumallinnuksena myös viereisten puistojen voimalat (mikäli sellaisia on). Melumallinnus toteutetaan äänipäästön taajuusresoluution osalta 1/3 oktaaveittain tyypillisesti alkaen 10Hz:n infraäänitaajuudesta aina 10kHz:n taajuuteen asti. Ympäristöministeriön ohjeen mukaisen pientaajuuden melulaskennan taajuuksväli on 20-200Hz.

360 astetta ja tuulen alapuolella olevan tuulivoimalan toiminta turbulenttisessa tuulikentässä (jättöpyörrekentässä) kohottaa tuulivoimalan melupäästöä. Viereisten suurten tuulivoimaloiden aiheuttaman melutason nousun takia, kaupunkien tulee vaatia melun minimoimiseksi (suunnittelun keinoin) ehdottomana kaavavaatimuksena että: a. tuulivoimaloiden välinen minimietäisyys pitää olla vähintään kahdeksan kertaa ($8 \times \text{Dia}$) roottorin halkaisija. 10 MW voimalan roottorin halkaisija on $\text{Dia} = 250\text{m}$ eli kahden voimalan välinen etäisyys toisistaan melun minimoimiseksi pitää olla vähintään kaksi kilometriä $8 \times 250\text{m} = 2\text{km}$. 8. Melumallinnuksessa pitää käyttää kaikkien voimaloiden yhteismelupäästöä, ei yksittäisen tuulivoimalan melupäästöä. Tämä melutehotasojen summauslaskelma pitää avata puolueettomasti miten voimaiden aiheuttama yhteismelutehotaso on laskettu. Ennen tätä laskelmaa ei melumallinus tai kaavoitus voi jatkua. 9. Kaupunkien pitää vaatia kaavan edellytyksenä että yli 3MW voimaloille pyörimistäajuuden säätöjärjestelmän pitää olla pakollinen (vaikuttaa melua pientävästi). Kaupungin pitää saada luotettava selvitys paljonko pyörimistäajuuden säätöjärjestelmä voi vähentää 6-10MW kokoisen voimalan melutasoa. Ilman selvitystä kaavoitus ei voi jatkua. 10. Ym. vaatimukset on vaadittava ympäristöluvan kautta tuulivoimarakentajalta, ja voimalat on pysäytettävä/purettava jos melun osalta ei vaatimukset täyty. On huomattava että myös pysäytetty voimala tuottaa hurjasti melua. Tästä on myös saatava tarkat selvitykset ja mallinnukset. 11. Jos iän myötä tai muuten meluhaitta on kasvanut tai ei poistu, pitää kaupunkien antaa korjausaika joka ei voi olla 2kk pitempi. Jos korjausaika ylittyy ja vika jatkuu, pitää voimalan menettää käyttölupansa ja siihen asti olevista ja tulevista haitoista pitää maksaa korvaus asukkaille ja vapaa-ajanasukkaille.

Vatulan ja Ulvaanharjualueet ovat erittäin hiljaisia alueita, siellä ei ole teollisuusalueita, vaan rauhallisia valtakunnallisesti merkittäviä harjualueita, joissa vallitsevina ääminä ovat luonnon omat äänet, kuten lempeän suvituulen suhina ja kaunis linnunlaulu. Jos valtava teollisuustuulivoimala-alue rakennetaan, eläimet ja linnutkin muuttavat alueelta pois. Ihmisen

Hankealueen ympäristössä on myös olemassa olevia, tuulivoimaloihin nähden erityyppisiä melunlähteitä. Hankealue ja sen ympäristö eivät ole näin ollen äänimaisemaltaan meluttomia ja ihmistoiminnan aiheuttamilta ääniltä rajattua aluetta. Tuulipuistoalueen koillispuolella Ikaalisissa noin 0,5 km etäisyydellä sijaitsee Vatulan ampumarata,

toiminnan äänet tällaisilla alueilla ovat satunnaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Hiljaiset alueet ovat Ikaalisissa, Hämeenkyrössä, Suomessa ja koko Euroopassa harvinaisia ja ainutlaatuisia, eikä tuulivoima kuulu millään muotoa tällaiselle arvokkaalle alueelle. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat rauhallisia, idyllisiä, aivan mahtavia. Verotuloja Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit saivat tulevaisuudessa kuntaan muuttavista etätyöläisistä, jotka voivat rentoutua hiljaisella valtakunnallisesti merkittävällä maisemaharjualueella ja Natura-alueella ihaillen luonnon kauneutta. Etätyö on pysyvä suuntaus, Ikaalinen ja Hämeenkyrö jättävät tämän merkittävän verotulomahdollisuuden käyttämättä ja etätyöläiset hakeutuvat muualle pysyväisasukkaiksi, sinne missä ei ole teollisuustuulivoimala-alueita vieressä.

Ilmasto

Ääni kulkeutuu tuulen mukana juuri valtakunnallisesti merkittävän harjualueen ja Vatulan kylän suuntaan eniten kun vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Tämä on huomioitava melumallinnuksessa Vatulan kylässä, yöllä ikkuna auki sisällä pitää päästä 30 dB tasoon.

Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät yms muut vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on niin pitkä, esimerkiksi 1 Hz:n taajuisella äänellä, ääniaallot taipuvat helposti esteiden yli. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä (Jakobsen, 2005; Moller & Pedersen, 2011). Esimerkiksi kilometrin matkalla 63 Hz:n taajuinen ääni vaimenee ilmakehän absorption vaikutuksesta keskimäärin vain 0,1 dB, kun 250 Hz:n taajuinen ääni vaimenee keskimäärin 1,1 dB (Leventhall, 2003). Melumallinnuksessa on näytettävä rehellisesti ja puolueettomasti myös matataajuisen esim. 63 Hz taajuisen äänen kantaman lopputulokset.

minkä lisäksi hankealueella ja sen lähiympäristössä harjoitetaan metsätaloutta. Tuulivoimarakentaminen merkitsee äänimaiseman muutosta metsätalouskäyttöön verrattuna.

Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi

Tuulivoimamelu kuten muukin ympäristömelu korostuu yöllä, jolloin taustamelutaso on pienempi kuin päiväaikaan. Lisäksi auringonlaskun aikaan illalla sekä yöllä esiintyy tyypillisesti meteorologisia olosuhteita, jotka saattavat johtaa tavanomaista suurempiin äänenpainetasoihin voimaloiden ympäristössä. Tällainen olosuhde on esimerkiksi lämpötilainversio, jonka vallitessa ilmakehä on stabiili, lämpötila nousee maanpinnalta ylöspäin noustaessa ja ääniaallot kaareutuvat alaspäin (Moller & Pedersen, 2011). On myös havaittu, että yöaikaan tuulivoimamelussa esiintyy päiväaikaan enemmän impulssimaista jyskyttävää ääntä, joka korostuu, jos lähekkäin olevien turbiinien pyörimistaajuus on toisiinsa verrattuna lähes sama (van den Berg, 2004).

Tuulivoimalan tuottama ääni on lapojen pyörimisestä johtuen jaksottaista ja se sisältää myös matala- eli pienitaajuisia ääniä. Tuulivoimalan ääni poikkeaa siten ominaisuuksiltaan selvästi esimerkiksi tieliikenteen aiheuttamasta äänestä. Matalataajuiset äänet etenevät laajalle alueelle eivätkä juuri vaimene ilmakehässä. Erityisesti matalataajuisesta melusta on havaittu aiheutuvan haittaa ihmisten hyvinvoinnille. Tuulivoimalan tuottaman äänen leviäminen ympäristöön riippuu maaston pinnanmuodoista, kasvillisuudesta ja sääoloista, kuten tuulen nopeudesta ja suunnasta sekä lämpötilasta. Ääni etenee tavallisesti veden yllä edemmäksi ja laajemmalle kuin maalla johtuen pienemmästä vaimentumisesta. Taustaääni, kuten tuulen tuottama kohina, voi vaikuttaa tuulivoimalan äänen kuultavuuteen ja sen häiriövaikutukseen. Mikäli tuulivoimalan ääni koetaan häiritseväksi, on se melua. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritseväksi tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen haitallista. Melua koskevat kokemukset ovat subjektiivisia, ja ne riippuvat äänen ominaisuuksien lisäksi muun muassa altistusajasta ja -paikasta. Melun aiheuttamia haittoja pyritään hallitsemaan äänen syntyyn, äänen etenemiseen sekä melutasoon ja melualtistukseen kohdistuvilla vaatimuksilla ja toimenpiteillä. Keskeisin käytettävä meluntorjuntakeino on riittävä etäisyys

Terveyshaittojen välttämiseksi viranomaisen lähtökohtana on se, että Valtioneuvoston asetuksen tuulivoimaloiden ulkomelutasojen ohjearvoista (1107/2015) vaatimukset täyttyvät. Ympäristöministeriön perustelumuistion mukaan asetuksen mukaisilla ohjearvoilla pyritään varmistamaan, että tuulivoimalat ja asutus ovat riittävän etäällä toisistaan eikä melusta aiheudu ihmisille terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista. Asetuksen 4 §:ssä on viitattu sisämelutasojen osalta terveydensuojelulainsäädäntöön, jonka

tuulivoimalan ja tarkastelupisteen, kuten asutuksen, välillä. Tuulivoimarakentamisen meluvaikutusten minimoimiseksi on olennaista sijoittaa tuulivoimalat riittävän kauas asutuksesta ja muista meluvaikutuksille herkistä kohteista. Ilmattaren pitää sitoutua korjausnopeuteen, jos esim melun arvot ylittyvä ja korjaus kestää yli viikon, on Ilmatar velvollinen kompensoimaan 1000 eur per alkava viikko lähempänä kuin 3km asuville tai vapaa-ajan asunnoille. Ellei Ilmatar saa korjattua melua kuukaudessa on kompensointikerta summa 10000 eur per asunto + 1000 eur per alkava viikko. Jos Ilmattaren Konikalliosta vastaava yhtiö menee selvitystilaan tai konkurssiin, pitää Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungin maksaa nämä korvaukset asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille. Haluaako kaupungit ottaa tämän riskin? <u>Hankealueen kaavaa muutettava ja ehdottomat vaatimukset kaavaan</u> Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on luotava terveyden varmistamat tuulivoiman kaavoitussäännöt ja muutettava hankealueen kaavaa ja vaadittava kaavan sisälle sijoitettavista tuulivoimaloiden sijainneista seuraavaa: 1. Tuulivoimaloiden keskinäinen sijainti tuulivoimala-alueella vaikuttaa olennaisesti voimaloiden melupäästön suuruuteen kts. kohta melu => 10 MW voimalat pitää sijoittaa vähintään 2km etäisyydelle toisistaan. Jos voimalat ovat pienempiä, minimi etäisyysväli pitää laskea vastaavalla tavalla (kts kohta melu). Vaadittava tämän perusteella voimaloiden uudelleen sijoituskartta. 2. Pohjavesiriskien (kts kohta pohjavesi) pienentämiseksi Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää tehdä hankealueen uudelleen rajausta kaavaan alla olevan kuvan mukaan. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on luotava säännöt myös siihen kuinka lähelle naapurikiinteistöä voi rakentaa tuulivoimalan. Jos naapurikiinteistön viereen tulee valtava teollisen kokoluokan tuulivoimala, ei naapuri voi enää omalle tontilleen rakentaa mitään tai ei sitä tonttia voi käyttää enää yhtään mihinkään.	perusteella myös asumisterveysasetuksen meluvaatimukset tulee täyttää. Osayleiskaava laaditaan siten, ettei hankkeen toteuttaminen aiheuta asuin- tai vapaa-ajan kiinteistölle ohjearvot ylittävää melutasoa eivätkä pienitaajuisen melun osalta asumisterveysasetuksen vaatimukset ylity. Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti. Osana vaikutusten arviointia tarkastellaan hankkeen toiminnasta ja muista alueen toiminnoista aiheutuvia meluvaikutuksia sekä vaikutuksia pohjaveteen. Kaava-alueen rajausta tarkentuu mm. laadittavien selvitysten perusteella hankesuunnittelun edetessä. Esitetyille suoja-alueille ei ole lainsäädännöstä, asetuksista, yleisistä ohjeistuksista, mallinnoista tai vallitsevasta oikeuskäytännöstä peräisin olevia perusteita.
---	--

Ainakin 2 km pitää olla matkaa naapurin raja- ja vähintään 5km lähimpään asuntoon tai vapaa-ajan asuntorakennukseen.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien on vaadittava kaavassaan, että yli 1 MW voimalalle on pakollista asentaa jokaiselle tuulivoimalalle mittausjärjestelmä melulle, infraäänille, matalille äänille ja seismiselle tärinälle. Mittausjärjestelmä pitää kolmannen puolueettoman osapuolen tarkastaa käyttöönotossa ja vuositarkastuksissa. Mittausjärjestelmän tulokset pitää raportoida vähintään kerran vuodessa että voimalat saavat pitää käyttölupansa.

Terveysvaikutukset selvitettävä ja Tuulivoimalat on oltava CE-merkittyjä

Kaupungin pitää kaavoittajana varmistua siitä että kaavoitussuunnittelussa jo käytetään tuulivoimaloita jotka ovat turvallisia terveysvaikutuksiltaan ja CE-merkittyjä. Kimmo Suomi, professori emeritus, terveyttä edistävän suunnittelun dosentti määrittänyt: Maailman terveysjärjestön (WHO) sääntöjen mukaan pienitaajuisesta ja infraäänestä on tullut vakava ympäristöongelma, joka voi johtaa sairauteen ja kuolemaan niin eläimille kuin ihmisille. Ennen kaavoituksen edistämistä, Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkien pitää selvittää nämä terveysvaikutukset, Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö Leena Lahtisen sanoin, hanke on suunniteltava turvalliseksi, nyt on sen suunnittelun aika. Kaupunkien on julkaistava puolueettomat selvitykset mitkä ovat pienitaajuisen ja infraäänien terveysvaikutukset valtavista teollisen kokoluokan tuulivoimaloista joista ei ole vielä kokemusta. On faktaa, että ihmiskeho alkaa resonoida infraäänien vaikutuksesta, ihmisen kehon ominaistajuuDET ovat matalia alle 113Hz taajuuksia. Infraääni aiheuttaa/vaiuttaa perimään, silmiin, palauttavaan REM uneen, sydämen toimintaan, sydämen verisuoniston kudosten supistuvuuteen, aivohalvausriski nousee, huimaus, veri-plasma- ja luuydinsoluihin jne. Miten teollisuustuulivoimaloita voidaan kaavoittaa näillä terveysriskeillä, ottaako Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit kohtuuttomia terveysriskejä ei vielä tiedetä tai niistä ei ole selvityksiä?

Hankkeen suunnittelussa laadittavat selvitykset ja mallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan vakiintunein menetelmin voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä olevan ohjeistuksen mukaisesti.

Useissa tuulivoimamelun terveysvaikutuksia yhteen vetävissä vertaisarvioituissa katsauksissa on otettu kantaa tuulivoimamelun tai sen sisältämän infraäänien suoriin terveysvaikutuksiin. Katsauksissa todetaan yksimielisesti, että suorista terveysvaikutuksista ei ole toistaiseksi näyttöä ja useissa mainitaan, että tuulivoimaloiden läheisyydessä infraäänien äänenpainetasot ovat kuuloalueen alapuolella. Muutaman katsauksen johtopäätöksissä nostetaan esille mahdolliset korva- ja/tai tasapainoelinvaikutukset ja fysiologinen herkkyys infraäänien vaikutuksille todeten, että mekanisme ei tunneta tarpeeksi eikä vaikutusten mahdollisuutta voi sulkea pois. Vastaavasti muutamissa katsauksissa tuodaan esille myös häiritsevyyden kokemuksen, negatiivisten odotusten ja muiden vaihtoehtojen selitysten osuus. (TEM 2017).

Kaksivuotisessa tutkimuksessa Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys selvitettiin, onko tuulivoimaloiden

OAS esittelytilaisuudessa Hämeenkyrön auditoriossa To 28.4.2022 kerrottiin erittäin asiallisille vanhemmille asukkaille heidän kysymykseensä: meillä on sydämentahdistin, voimmeko asua näin valtavien teollisuusvoimaloiden lähellä. Vastaus tilaisuudessa oli että ottakaa yhteyttä lääkäriin. Miten lääkäri voi tietää 10 MW tuulivoimalan tai sen sähkönjakeluverkon vaikutuksia sydämentahdistimiin kun Ilmatar ei tuulivoimarakentajana ja tuulivoimaloiden maahantuojana sitä tiedä. Mitkä ovat yhteisvaikutukset Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungin lähellä oleviin asukkaisiin ja vapaa-ajan asukkaisiin, joilla on sydämentahdistin jonka toimintaan teollisuustuulivoimalat ja niiden sähkönjakeluverkko aiheuttavat ja joiden sydämiin samaan aikaan kohdistuu infraäänivaikutus. Maahan ei saa tuoda laitetta jonka turvallisuusvaikutuksia ei tiedetä. Kaupunkien pitää kaavaprosessin yhteydessä, jo heti näin aluksi tietää ja saada hankeen keskeiset turvallisuustekijät. Hankealueen ympärillä asuvat ja vapaa-ajanasuntoja käyttävien ja heidän sukulaisillaan on paljon sydämentahdistimia. Kaupunki on vastuussa jos kaavoittaa lähelle asutusta voimaloita, voimakasjännitteisiä kytkinkenttiä, sähkösiirtokaapeleita ja muuntajia jotka voivat vaikuttaa sydämentahdistimiin. Selvitykset pitää olla vuoren varmoja ja tutkittua tietoa miten 10MW teollisen kokoluokan tuulivoimala ja sen sähkön jakeluverkko vaikuttaa sydämentahdistimeen. Kaupunkien pitää vaatia jo nyt 10 MW tuulivoimalta CE-merkintää, koska CE-merkki on pakollinen. EU:n konedirektiivi on laki ja se määrittää: "Jäsenvaltiot, Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kaupunginvaltuuston päättäjät ovat vastuussa siitä, että tätä lakia noudatetaan ja kyseessä olevien koneiden turvallisuuden (ml sydämentahdistimet, välke, lentoestevalot jne) ja melupäästöt tiedetään tarkasti ja tulos pitää puolueettomasti kirjata kaavan dokumentteihin. Kaupungin pitää tehokkaasti suorittaa markkinavalvontaa, siten ettei Ikaalisiin ja Hämeenkyröön rauhallisille luontoalueille suunnitella (Leena Lahtinen: pitää suunnitella turvallisiksi) valita ja oteta käyttöön laittomia	infraäänellä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Selvityksen alustavia tuloksia julkaistiin 4/2020. Selvityksen johtopäätökset olivat seuraavat: infraääni ei ole tuulivoiman koettujen terveyshaittojen syynä, ihmiset eivät pysty havaitsemaan tuulivoimaloiden tuottamaa infraääntä eikä sillä ole mitattavia vaikutuksia elimistöön. Valtioneuvoston yhteisen selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) rahoittamassa hankkeessa selvitettiin, onko tuulivoimaloiden infraäänellä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Hankkeen toteuttivat monitieteellisenä yhteistyönä Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Työterveyslaitos, Helsingin yliopisto ja Terveystieteiden tutkimuskeskus. Hanke koostui kolmesta osiosta: pitkäaikaismittaukset, kyselytutkimus ja kuuntelukokeet. Pitkäaikaismittaukset osoittivat, että asunnoissa, joissa asukkaiden tiedettiin yhdistäneen oireitaan tuulivoimaloiden infraääneseen, infraäänitasot olivat merkittävästi suurempia kuin aiemmissa mittauksissa luonnontilaisilla alueilla. Tuulivoimaloiden aiheuttamat infraäänitasot asuinnoissa olivat samaa suuruusluokkaa kaupunkiympäristön infraäänitasojen kanssa. Konikallion tuulivoimahankkeen voimalat tulevat olemaan Suomen lainsäädännön ja laatuvaatimustason mukaisia voimaloita.
--	--

tuulivoimaloita, jotka eivät ole CE-merkittyjä. Konikallion viranomaisen ja kaupunkien valtuustojen päättäjien on varmistuttava, että suunnitellun kokoiset voimalat ovat CE-merkitty täydellisesti ja siitä on saatavilla kaikki informaatio julkisesti ja on aivan varmaa ettei ne aiheuta terveyshaittaa mitenkään eikä erityisesti sydämentahdistimelle. 10MW kokoisesta voimalasta ei ole CE-merkinnän puoleltakaan käyttökokemuksia, niitä ei ole rakennettu herkillä seuduille. CE-merkityn laitteen melutehotason pitää olla luotettavasti puolueettoman tahon mittaamia, juuri sen valmistajan laitteesta mitä ollaan markkinoille saattamassa. Lisäksi melutehotason mittaus pitää olla tehtynä pahimmissa olosuhteissa talvella eli lisättävä melun tehotasoarvoon vähintään +10 dB.

IMPERIA arviointimenetelmän tulokset ja selvitykset vaadittava

Ennen kaavoitusta Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupungien on vaadittava kaikki YVA - Arvioinnissa käytettävät IMPERIA-menetelmien tulokset selkokielellisesti ja puolueettomien tahojen selvityksinä. Imperia pisteytystä ei voi hyväksyä, jos tulosta ei ole selostettu eikä pisteytetä mitenkään ja joista ei voi muodostaa mielipidettä. Tuulivoimayhtiön palkkaaman konsultin kuten AFRY, on helppo lausua vaikutukset maksajansa Ilmarisen puolesta vähäisiksi, koska IMPERIA vaikutuksen merkittävyyden arvioimistapaa ei ole avattu yhtään. Arvontuntevan konsultin pitää avata IMPERIA arviointikriteerit puolueettomasti ja kansantajuisesti pohjautuen tutkittuun ja mitattuun faktatietoon. IMPERIA arviokriteereitä pitää olla mm.: 1. Konikallion hanke on useiden lakien vastainen, se on liian lähellä kaavoitettua ja asutettua aluetta, se tuhoaa monen kunnan käyttämät, pohjaveden, virkistyskäyttöarvot, valtakunnallisesti merkittävän harjumasemaalueen, luontoarvot, lintujen ja suojeltujen eläinten alueen käytöt, vaikutuksen kokijoita on yhteensä tuhansia, kun myös eläimet ja virkistys, luontokävijät lasketaan. 2. Ristiriitoja on paljon kun perinnemaisema, valtakunnallisesti merkittävä harjumasema-alue ja Natura alue muutetaan yhtäkkiä teollisuusalueeksi. Maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman

Mielipide koskee seuraavilta osin YVA-menettelyä ja merkitään tiedoksi.

visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Mitä koskemattomampi ympäristö on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan tulee todella peruuttamaton ja suuriristiriita. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen. Ristiriitaa aiheuttaisi vähemmän jos teollisuustuulivoimalat kaavoitetaan jo pilatuille alueille jotka kuitenkin pitää ennallistaa (EU-laki) kuten esimerkiksi Haverin kultakaivos. 3. Alueen asukkaiden, vapaa-ajan asukkaiden, eläinten ja lintujen kyky sietää näin suuria teollisuusvoimala-alue muutoksia on todella heikko, ihmiset ovat iäkkäitä, alueen eläimet ja linnut ovat suojeltuja ja lapsiperheiden lomanviettopaikat turmeltu. 4. Alue on todella herkkä, maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Mitä koskemattomampi ympäristö on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan, tulee todella peruuttamaton ja suuri muutos tähän herkkään maisemaan. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen. Jo pilatulla alueella sietokyky on parempi eli teollisuustuulivoimalat pitää kaavoittaa jo pilatuille alueille jotka kuitenkin pitää ennallistaa (EU-laki) kuten esimerkiksi Haverin kultakaivos. 5. Muutos on todella vakava, iso, oleellinen ja pysyvä. Koskee todella isoa maantieteellistä aluetta kahden kunnan alueella ja moni kunta saa alueelta pohjavetensä, tarvitsee ehdottomasti ympäristöluvan. Ja vaikutus on pysyvä. Alue ei palaa entiselleen edes silloin jos tuulivoimalat puretaan, sen verran tehdään maatöitä, teitä ja perustuksia, että samanlaiseksi alue ei tule ikinä. On hyvin epäselvää, jos esimerkiksi rakennuttajayhtiö (Ilmatar) menee konkurssiin, kuka maksaa alueen entisöinnin ja teiden,

perustusten ja sähköverkkojen purun? 6. Kaupungin pitää painottaa, että menetelmien arviointikriteerit pitää julkaista avoimesti ja tulokset tulee kirjoittaa puolueettomasti ja yleistajuisesti kaavan liitedokumentteihin sekä kuvata selkeästi käytetyn aineiston lähtötiedot ja epävarmuudet. Lisäksi arviointien oikeellisuus tulee näin valtavassa teollisen kokoluokan hankeessa tarkistuttaa viranomaisilla ja puolueettomilla asiantuntijoilla. 7. Ennen kunnollisia ja puolueettomia arvioita, selvityksiä, tutkimuksia, aidoin kriteereineen, ei hanke voi jatkaa.

Vaikutukset television ja viestintäyhteyksien toimintaan

Tällä hetkellä kiinteistölläni televisio näkyy hyvin, radio kuuluu ja viestintäyhteydet (puhelin ja tiedonsiirto) toimivat hyvin. Jos kaupunki kaavoittaa lähelle kiinteistöäni teollisuustuulivoimalat, kaupunki vastaa niistä korjauksista mitä kiinteistölleni pitää tehdä, että televisio, radio ja viestintäyhteydet toimivat yhtä hyvin myös voimaloiden rakentamisen jälkeen. Viestintäyhteydet ovat myös turvallisuusasia, kiinteistöltäni pitää pystyä soittamaan hätäpuhelu ja kuulla hätätilanteessa radiolähetys.

222 vuotta Valtakunnallisesti arvokas (VAMA2021) Vatula-Ulvaanharju tuhotaan

Kulttuuripiirteet Pirkanmaan harjut ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä. Harjut ovat myös arvokkaita pohjavesivarantoja. Pirkanmaan harjumaisemat kuten Vatula-Ulvaanharju näkymineen ovat iskostuneet 1800-luvulta alkaen suomalaisen maisemaihanteen kiintopisteiksi. Harju on vakiintunut suosituksi maisemakohteeksi näkötorneineen.

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/maisemat/arvokkaat_maisemaalueet

Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien kaavoituksen ja kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisen ja kaupunginvaltuuston pitää huolehtia kaavoitusprosessissaan, että Valtakunnallisesti suojeltuun merkittävän harjaluemaisemaan

Digitalta ja Traficomilta pyydetään lausunnot hankkeeseen liittyvän YVA-menettelyn yhteydessä. Koska vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta, hankkeesta aiheutuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei ole arvioitu tässä vaiheessa hankesuunnittelua muodostuvan antenni-tv:n vastaanottoon. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjien sekä teleoperaattorien kanssa.

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Tuulivoima-alueen toteutuessa aiheutuu aina maisemavaikutuksia ja laajimmille ulottuvat vaikutukset kohdistuvat nimenomaan maisemaan. Visuaaliset vaikutukset kohdentuvat alueille, jolta avautuu näkymäakseleita kohti tuulivoima-aluetta. Hankkeen YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin maisemaan ja kulttuuriympäristöön laatii kokenut maisema-arkkitehti, joka on erikoistunut tuulivoimahankkeisiin.

Mielipide merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

liittyvässä kaavoituksessa ja päätöksen teossa noudatetaan maisemaan liittyviä lakeja: 1. Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (2000/2006) ja Suomen vastaava asetus 2. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVAL 468/1994) 3. Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 4. Vesilaki (587/2011) 5. Luonnonsuojelulaki (LSL 1096/1996) 6. Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL 132/1999) 7. Metsälaki (1093/1996) 8. Maa-aineslaki (555/1981) 9. Muinaismuistolaki (295/1963) 10. Laki rakennusperinnön suojelemisesta (RPL 498/2010) 11. Valtioneuvoston ja valtion selonteko eduskunnalle päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. 12. Laki/säännöt teiden rakentamisesta pohjavesialueelle

Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckmanin Tuulivoimalat ja maisema sääntöjen mukaan, tuulivoimalat tulee sijoittaa jo olemassa oleville teollisuusalueille. Tämä on linjassa EU:n ennallistamisvelvoitteiden kanssa. Maisemahaittojen minimoimiseksi on tuulivoimalat on rakennettava olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi vaaditaan olemassa olevia teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä.

Hanke pitää arvioida puolueettomasti, lausunnot pitää pyytää ja julkaista maisemaoppaan tekijöiltä: Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten MKN maisemapalvelujen Jutta Ahro, Auli Hirvonen, Katriina Koski, Helena Pakkanen ja Riikka Söyrinki. Arvioinnin tulos pitää puolueettomasti kirjata kaavoitusdokumentteihin.

https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sites/default/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf

Imperia ja muissa arviointimenetelmissä pitää pisteyttää ja arvioida puolueettomasti Vatulanharju-Ulvaanharjun ainutlaatuisuus. Vatulanharju-Ulvaanharju on sisällytetty valtakunnallinen harjajensuojeluohjelmaan jo vuonna 1984 (alue nro 21, Vatulanharju-Ulvaanharju). Jo 38 vuotta on ymmäretty alueen herkkyyks ja kauneus, lisäämällä alue harjajensuojeluohjelmaan, miten tämä uusi sukupolvi, Valtion ympäristölupaviranomainen, ELY-

keskuksen viranomainen, Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kaupunginvaltuuston ja kaupungin päättäjät voivat olla niin lyhytkatseisia, että vuonna 2022 päättää muuttaa tämän kauniin harjualueen valtakunnallisesti suojellut maisemat teollisuusalueeksi, jota 15 kpl 10 MW voimaloita todellakin on. Eikö todellakaan ole mitään muuta mahdollisuutta tai paikkaa mihin teollisuustuulivoimalateollisuusalue voidaan sijoittaa? Maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Vatulan-Ulvaanharjulla ei ole mitään tämän kokoisia rakennelmia. Mitä koskemattomampi ympäristö on, kuten Vatulanharju-Ulvaanharju on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan tulee todella peruuttamaton ja suuriristiriita. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen.

Jos voimaloita olisi vain muutama ja 5km päässä harjusta, ne voisivatkin olla kauniita ja ympäristöönsä jotenkin soveltuvia, näin valtavat ei millään.

Vatulanharju - Ulvaanharju Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue: Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014: PIRKANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS JA PIRKANMAAN LIITTO ANNE LINDHOLM Hydrogeologi Anne Lindholm (puh. 0295 037 021)

https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Arvokkaat_harjut_kohdekuvaukset_1_valtakunnalliset_maakunnalliset_0.pdf

Vatulanharju-Ulvaanharju (Ikaalinen, Hämeenkyrö) Pinta-ala: 1348,6 ha Alkuperäinen raja: Pirkanmaan harjuluonto, 1990 (erillisinä alueina Vatulanharju ja Ulvaanharju) Muut rajaukset: Valtakunnallinen harjusuojeluohjelma, 1984 (alue nro 21,

Vatulanharju-Ulvaan harju) Pirkanmaan POSKI-hanke, 2001 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju) Pirkanmaan 1. maakuntakaava, 2007 (ge1-alue 001 Vatulanharju, Ulvaanharju) Pirkanmaan arvokkaat harjualueet, 2008 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju) Vatulanharju-Ulvaanharju liittyy maaseudun kulttuurimaisemaan ja muutettuun suomaismaisemaan ja kuuluu geologisesti erittäin merkittävään Hämeenkankaan saumamuodostumaan ollen sen arvokkaimpia osia. Alueen luoteispään muodostava Vatulanharju on erikoinen, jään kielekevirtojen väliin kerrostunut ns. kulmam muodostuma, jossa jään kontaktirinteenä ovat sekä pohjois- että eteläreuna. Pohjoispuolella aktiivisemmin virranneet jäänkielekkeet ovat saaneet aikaan muodostuman polveilevan pohjoisreunan. Länsiosa on kiilamainen ja itäosassa muodostuman laki laskee ja leviää tasaiseksi platooksi. Muodostuman laella sijaitsevista maa-ainesten ottamiskuopista tehtyjen kerrosrakenneshavaintojen perusteella aineksen kerrostaneet sulamisvedet ovat virranneet kaakkoon. Huippu (lakikorkeus 187 m mpy) kohoaa ympäristöstään 50-60 m ja varsinkin etelärinne on poikkeuksellisen jyrkkä. Muinaisen Itämeren historian tutkimuksen kannalta alue on merkittävä, sillä sen laki on vedenkoskematonta aluetta ja rinteillä on runsaasti rantavalleja. Kaakkoisosan Ulvaanharju on enimmäkseen varsin loivarintainen ja sen kapea pääselänne melko jyrkkämuotoinen, ympäristöstään noin 45 m kohoava. Muodostuman pohjoisreuna on säännöllisen kaareileva pohjoisesta aktiivisesti virranneiden jäätikön osakielekevirtojen reunojen mukaisesti. Rinteellä on rantakivikko ja lieveosissa useita rantavalleja. Muodostuman paisterinteillä metsätyyppi on jäkälä- ja kanervatyyppin kangasta ja muualla kanervatyyppiä. Laella huonommin lajittuneella maaperällä esiintyy myös puolukkatyyppiä. Etelärinteellä on laajahkoja ja yhtenäisiä sianpuolukkakasvustoja, kangasajuruohoa monin paikoin, kielokasvustoja sekä erittäin uhanalaista harju- ja kangaskeltalieon risteymää. Paikoin esiintyy myös kalliokieliä ja kanervisaraa. Laella ja varjorinteen yläosassa on variksenmarjalaikkuja ja kenttäkerroksessa esiintyy myös mustikkaa. Puusto on pääosin melko hidaskasvuista ja lähes yksinomaan

männikköä, osaksi myös taimikkoja. Korkeimmilla kohdilla kasvaa paikoin mäntyvaltaista sekametsää. Vatulanharjun jyrkällä lounaaseen avautuvalla rinteellä on vuonna 2007 tehty paahteisuutta parantavia hoitotoimenpiteitä (Kittamaa ym, 2009). Hoitotoimenpiteisiin kuului mm. metsänhakkuita ja nuoren metsän poistamista, joiden avulla oli tarkoitus parantaa mm. kangasajuruohon elinolosuhteita. Vatulanharju on yksi Pirkanmaan tärkeistä lintualueista (Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys, 2014). Alue on Pirkanmaan tärkein kehräjän esiintymisalue ja lisäksi sillä on merkitystä myös kangaskiurulle. Lisäksi alueella on kuntoliikuntareittejä ja harju on suosittu näköalapaikka ja retkeilykohde. Harjualue sijoittuu Vatulanharju A:n I luokan, B:n ja C:n II luokan sekä Ulvaanharju B:n II luokan pohjavesialueille. Harju on luonnonhistoriallisesti tärkeä esimerkkikohde ja sisältyy valtakunnallisen harjijensuojeluohjelman kohteeseen nro. 21. Pääosa harjasta on Natura 2000 –aluetta. Alueelle sijoittuu Ulvaanharjun osayleiskaava Hämeenkyrön puoleiselta osalta. Kaavaan on merkitty arvokkaan maisema- ja harjualueen raja (har). Harjun koillispuolella on Kelminselän maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue (Koski, 2014). Vatulanharju ja Ulvaanharju on yhdistetty yhdeksi valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi (2) (Pirkanmaan liiton selvitys 2008, sillä sekä Vatulanharju että Ulvaanharju muodostavat erittäin arvokkaan, yhtenäisen geologisen kokonaisuuden, joka on säilynyt muodostuman kokoon nähdessä poikkeuksellisen luonnontilaisena. Alue sisältää arvokasta lajistoa ja monipuolista geomorfologiaa sekä on tieteellisesti arvokas ja maisemallisesti kaunis. Lisäksi alue kuuluu lähes kokonaisuudessaan valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan. Alkuperäinen raja on kattanut suunnilleen saman alueen kuin harjijensuojeluohjelman raja. Geologisilla arvoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. alueen erikoisuutta Pirkanmaan arvokkaimpaan harjijaksoon sijoittuvana saumamuodostumana, jonka luonnontilaisina säilyneiden osien tulisi pysyä koskemattomina myös tulevaisuudessa. Alueen länsipäässä on myös muodostumaan liittyviä lohkarikkoja, joiden voidaan katsoa liittyvän muodostuman geologiaan arvoihin. Tampinkankaan alueella on ensisijaisesti muodostuman kokonaisuuden

kannalta arvokkaiden geologisten arvojen säilyttäminen, mutta myös alueella esiintyvä kaunis harjumaismakuva ja selkeästi ympäristöstään kohoavan pohjoisrinteen edustavuus.

Seisminen värinä, vaikutukset terveyteen ja pohjaveteen?

Vaikutus maaperään/Seisminen värinä: Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit eivät ole selvittäneet valtaviin 10 MW tuulivoimaloiden aiheuttamaa mahdollista maavärinää ja näin suuren voimalan aiheuttamaa maavärinän suuruutta. Mm. Saksassa ja Kreikassa on tehty tutkimusta maavärinästä. Tutkimuksessa on todettu maavärinän ja ilman värinän olevan pahimmat ihmiskehon herkimmillä resonanssitaajuuksilla 5–10 Hz. Seismologiset keskuskeskukset ovat mitanneet 15 km päässä teollisuustuulivoimalasta seismistä värinää. Tutkimuksessa todettiin tuulivoimaloiden aiheuttaman maavärinän lisäävän rakennusten sisällä ilmapainevärinää. Vaadimme Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupunkeja selvittämään, miten huomioidaan tuulivoimalan tuottamat seismiset riskit terveyteen ja rakennuksiin ja miten suojellaan näiltä vaikutukselta esim. vanhuksia ja pieniä lapsia, jotka joutuvat olemaan ympäri vuorokauden sisätiloissa. Vaikuttaako maavärinä sydämentahdistajaan? Lisääkö maavärinää se, että Suomessa peruskallio on lähellä maanpintaa? Joidenkin tuulivoimaloiden lähellä asuvien kotona huomaa lattian tai esim. keittiön työtason värinän. Myös ruotsalainen Karlsruhen teknillinen yliopisto on julkaissut elokuussa 2017 merkittävän tutkimuksen, joka osoittaa, että tuulivoimalat tuottavat maaperän kautta välittyviä mikroseismisiä aaltoja (ns. Raleigh-aaltaina) jopa 15 km:n etäisyydellä voimala-alueesta (tutkimus tehty. Pääasiassa ne etenevät 5–7 Hz:n taajuudella, joka on ihmisen sähköisten elintoimintojen kannalta erityisen herkkä, jopa vaarallinen taajuus. Mikroseismisyys synnyttää rakennuksen sisällä jopa korkeampia äänenpainetasoja kuin ilman kautta siirtyvä melu. Seismologian laitos on mitannut maavärinää myös Suomessa Luhangan voimaloiden ympäristössä. Miten näin valtaviin tuulivoimaloiden maavärinä vaikuttaa pohjaveteen?

Tämänhetkisen käsityksen mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama maavärinä ei ole aiheuttanut suuria ongelmia Suomessa tai muissa maissa.

Yleensä tuulivoimalan aiheuttama maavärinä on suuruusluokaltaan varsin pientä verrattuna esimerkiksi rataliikenteeseen, joka voi nykypäivänä aiheuttaa haittaa ympäristöönsä jopa satojen metrien päähän. Voimalan perustuksesta maaperään siirtyvän värinäherätteen tulisi olla hyvin voimakas, jotta herätteen vaikutus voisi olla havaittavissa vielä kilometrien päässä värinälähteestä. Toisaalta maaperän ominaistajuuden tulisi osua lähelle herätteen taajuutta, jolloin resonanssin myötä värähtely voisi teoriassa kulkea maaperässä pitkiä matkoja. Ilman resonanssi-ilmiötä värähtely pienenee melko nopeasti voimalasta pois päin siirryttäessä pääasiassa geometrisen vaimennuksen johdosta.

Tuulivoimapuistojen turvaetäisyyden ollessa yli 1 km asutukseen nähden voidaan arvioida, ettei maavärähtelyä havaita. Kallion kauttakään välittyvän värähtelyn ei voida arvioida aiheuttavan näin suurilla etäisyyksillä havaintokynnyksen ylittävää värähtelyä (runkomelua).

Muissa maissa tehdyissä mittauksissa on tehty havaintoja siitä, että tuulivoimaloiden aiheuttama maavärähtely voisi muodostua häiriöksi herkille seismisille asemille, joiden tarkoituksena on tunnistaa maanjäristyksiä ja maanalaisia ydinkokeita, mutta ihmisille ja rakennuksille ei ole havaittu tunnistettavissa olevia vaikutuksia.

	Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Hankkeen YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin maa- ja kallioperään sekä pinta- ja pohjavesiin tekevät erikoistuneet asiantuntijat.
5) Osallinen 5 ja toinen palautteen jättänyt Ei ole suotavaa tuoda sähkölinjaa tilan maille. Häiritsee sydämentahdistimia ja terveydelle vaarallinen. Huolettaa voimaloiden melu ja välke. Vaikutukset asumiseen tilalla.	Mielipide merkitään tiedoksi.
6) Osallinen 6 Miten voidaan edes suunnitella noin suuria laitteita noin herkälle / arvokkaalle alueelle, ja moninkertaisesti suojeltujen alueiden viereen. Vaikka ei tulekaan ihan ”päälle”, niin kuka osaa sanoa riittääkö välimatka ettei vesisuonet häiriinny ja muuta kulkuaan. Lisäksi kun sinne jouduttaisiin tekemään isoja kaivauksia ja mylläämään maata niin kuinka käy veden. Tällaisesta kokemuksesta, tänne kylälle tulee harjun alta lähteestä vesi ja siitä yläpuolelta kaadettiin metsiä ja laikutettiin että uusi puusto lähtisi kasvamaan. Mutta tämän vaikutuksesta tuon lähteenvesi pilaantui pitkäksi aikaa, haisi ja maistui pahalle ja kaikki kasvillisuus kuoli lähteen ympäriltä. Jouduttiin tekemään isot korjaustyöt. (vaikka oli vain pieni lähde) ja aikaa vei paljon ennen kuin vesi oli juomakelpoista. Harjuhan patoaa veden ympärilleen ja harjun kumpikin puoli on koko matkaltaan pohjavesialuetta. Sinnehän ei tule esim jokia. Eräs metsän omistaja ei saanut kaivaa edes pientä (noin 30 m) ja matalaa ojaa	Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. ihmisiin kohdistuvat vaikutukset, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa. Mielipide merkitään muilta osin tiedoksi.

vedenottoalueen vieressä kulkevalle metsätielle. Miten sinne nyt saisi kaivaa syviä kaivantoja, tiestö ym ym Entä se meteli, ja tärinä, välke. Kovalla tuulella tärinä+ääni niin voimakasta että sen tuntee kehossaan pitkään, vaikka olisi jo poistunut voimaloiden läheltä. Miten sitten kun astutaan siellä. Miten eläimistö sen kestää, onko oikeasti, puolueettomasti tutkittu, ajateltu ja kerätty jo olemassa olevilta alueita tietoa. Linnut vammautuu, kuolee kun lentää siipiin, eläimet ovat paljon herkempiä kuin ihmiset, miten niihin vaikuttaa tuo ääni ym. Ei taida vihreät tällaisessa tapauksessa ajatella eläimiä. Täällä harjun vieressä asuvilla on jo nyt ongelmia esim tv:n näkyvyyden kanssa kun aurinko alkaa laskea, kaikki signaalit katoaa, ei tarvita yhtään lisää heijastuksia ja välkkeitä. Tietävätköhän maan omistajat uusien sähkölinjojen vedoista, oikeesti. Vai tuleeko yllätyksenä. Onko tuo kehuttu kiinteistövero pysyvää ja kuinka kauan. Onkohan yhtiöittäminen vakalla, rehellisellä pohjalla, ettei jää luvun käteen?? Ennen kaikkea EI TUULIVOIMALOITA KAUNIISEEN SUOJELTUUN HARJUMAISEMAAN.	
7) Osallinen 7 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) - Tuulivoimahanke tulee määrätä ympäristöluvan varaiseksi suurten epävarmuustekijöiden johdosta ja syystä, että muuten vaikutusten seuranta ei ole mahdollista eikä haittavaikutuksiin voida puuttua eikä estää niitä. - Pohjavettä ei ole huomioitu selvityksessä kattavasti, miten selvitykset tehdään ja mitä selvitetään. Tarvitaan ympäristölupa vesilain perusteella.	Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Pohjaveteen liittyvät selvitystarpeet on tunnistettu hankkeen suunnittelussa ja vuorovaikutuksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan yhteistyössä viranomaisohjauksen kanssa pohjaveteen liittyvät erillisselvitykset sekä vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen

- Linnustoselvityksiin tulee vaatia tarkat ja pitkäkestoiset parin- kolmen vuoden ajanjakson selvitykset. - Haittojen arviointi luontomatkailuelinkeinolle ja sen tulevaisuuden kehitykselle, tuulivoima estää luontomatkailun kehityksen vuosikymmenien ajaksi. - EU:n biodiversiteetti strategia on ristiriidassa Konikallion hankkeen kanssa. - Melumallinnuksia koskevat määräykset eivät vastaa Suomessa lkaalisiin suunniteltuja hankkeita, koska tuulivoimamelua koskevat määräykset ovat vanhentuneet. - Näkymä vaikutukset tulee tehdä 3D tarkasteluna niin, että roottorien pyörivä liike voidaan kaikkina vuodenaikoina ja vuorokaudenaikoina havainnollistaa. - Koska tuulivoimaa perustellaan, että sen avulla voidaan vähentää päästöjä niin pitää tehdä todelliset ympäristöaselaskelmat, joissa huomioidaan kuntien voimaloiden valmistusmaihin jättämät päästöt, kuljetukset, pystytys, purkaminen, romuttaminen ja kierrätys. Kun laskelmat on tehty voi kunnat arvioida, onko tuulivoima lopulta hiilineutraalia? - Vastuukysymykset tulee olla selvitetty kunnallisesti, nyt niihinkin liittyy epävarmuuksia, kuka on vastuussa ja mistä.	sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Laadittavassa kaavaratkaisussa huomioidaan lausunnossa pohjavesialuetta koskien esiin nostetut seikat yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) edellyttämällä tavalla. Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Mielipide merkitään muilta osin tiedoksi. Määräykset eivät ole vanhentuneet, sillä ulkona sijaitsevien oleskelutilojen tuulivoimamelun ohjearvotaso tai sisämelutason toimenpiderajat eivät ole tuulivoimalamallista riippuvaisia, vaan ne ovat itsenäisiä arvoja perustuen annos-vastesuhdetutkimuksiin. Voimalan äänipäästöaso on sen sijaan voimalamallista riippuvainen muuttuja. Osana maisemavaikutusten arviointia on laadittu videopohjainen havainnollistaminen, jossa voimaloiden näkymistä on mallinnettu eri vuorokaudenaikoina.
---	--

Vaihtoehdot 1 ja 2 edustavat kokoluokaltaan niin massiivista hanketta, josta ei ole kokemusperäistä tietoa. Varovaisuusperiaatetta tulee noudattaa. Kannatan hankevaihtoehtoa O. Hanketta ei toteuteta ja kaavoitus keskeytetään.	Tällä hetkellä Suomen suurin tuotannossa oleva tuulivoimapuisto koostuu yli 40 tuulivoimalasta. Tuotannossa on lisäksi useita kymmenien voimaloiden tuulivoimapuistoja.
8) Osallinen 8 Mielipiteenä esitän, vastustan Konikallion tuulivoimahanketta ja kaavahanketta. Mielestäni MRL 9 § riittävät selvitykset hankkeelta puuttuu ja MRL 39 § yleiskaavan sisältövaatimukset eivät täyty. Mielestäni vaikuttamisen kohtuuttomuus ja vuorovaikutuksen yllätyksellisyys, sekä kaava aiheuttaa tilalleni kohtuutonta haittaa. Vaadin voimajohtolinjoja siirrettäväksi pois maaltani ja tuulivoimaloita poistettavaksi tai siirrettäväksi kauemmaksi rajoiltani. Voimajohtolinjat tulee siirtää tiloille, jotka ovat tehneet maanvuokrasopimuksen ja ovat kaava-alueella. Voimajohtolinjat katkaisivat tilani kahtia ja haittaisi elinkeinoani tilalla. Tuulivoimalat lähellä rajaa aiheuttaa haittaa tilalleni.	Konikallion osayleiskaavaprosessi on toteutettu kaavoituksen aloitusvaiheessa ja OAS:in osalta maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) laadittuja selvityksiä hyödynnetään ja tarvittaessa täydennetään kaavoitusprosessin aikana. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kaavoituksen aloitusvaiheen ja OAS:in tarkoitusta vastaavalla tavalla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa voidaan tarvittavilta osin päivittää osayleiskaavan kaavaehdotukseen saakka. YVA-menettelyssä ja osayleiskaavoituksen aloitusvaiheessa tutkitaan hankkeen vaihtoehtoisia toteutustapoja. Voimaloiden sijaintipaikat ja hankealueen ulkoiset sähkönsiirtoreitit tarkentuvat suunnittelun edetessä.
9) Osallinen 9 Mielestäni alueen ympäristöarvot estää hankkeen toteuttamista. Haittapuolet pitää tunnistaa. Laaja teollisuusalue teineen ja linjoiheen pirstoo luontoalueita, katkaisee ekologisia yhteyksiä, kaventaa luonnon eläinten elinpiiriä, vähentää luonnon monimuotoisuutta ja tuo ympäristöön melu ja valoa ja välkettä, joka ei sinne kuulu.	Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. YVA-menettelyssä ja sen yhteydessä laadittavissa selvityksissä tuotetaan osayleiskaavoituksessa hyödynnettävää tietoa. Mm. voimajohtoverkostoa koskevat seikat tarkentuvat edelleen YVA-selostusvaiheessa, osayleiskaavoituksen seuraavissa vaiheissa

Hallitsematon rakentaminen johtaa hallitsemattomiin haittoihin. Voimaloiden tulo paikkakunnalle muuttaa lähellä asuvien ihmisten elämän vuosikymmeniksi eteenpäin. Säilytetäänkö maaseutu elinvoimaisena, jos ihmiset joutuu jättämään tämän hankkeen vuoksi kotinsa ja myymään maansa ja metsänsä (pilatut) pilkkahintaan sijoittajille tai paikallisille suurtiloille. Paikkakunnalla tätä hanketta on aloitettu hyvin salaisesti. Ja vieläkin on hyvin epävarmaa mitä tulee koska joka asiasta todetaan että hankkeen edetessä voi muuttua. Ja tällainen sähkölinja vedetään pienen maan omistajan metsään, menetetään suuri osa siitä missä on omaisuuden suoja? Menetetään harvinainen kaunis harjualue jota lähialueen asukkaat käyttää ulkoilu ja retkeilyalueena. Ja sieltä avautuva maisema. Maakuntakaavaa tehtäessä ei ole tällaisista osattu kuvitellakaan luulisin. ps. sopivat mielestäni merialueille	sekä hankesuunnittelun edetessä. Mieliä pidetään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
10) Osallinen 10 ja toinen palautteen jättänyt (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Konikallio on täysin soveltumaton alue tuulivoimalle mm. sen tärkeiden pohjavesialueiden vuoksi sekä mm. valtakunnallisesti arvokkaan harjumaiseman ja muiden luonto- ja maisema-arvojensa vuoksi. Tämän vuoksi vastustamme hanketta ja kaavahanke tulee lopettaa ja ainoa vaihtoehto ehdotetuista tuulivoima vaihtoehdoista on vaihtoehto VEO eli tuulivoimapuistoa ei tule rakentaa. Hanke on myös tämän hetkisen maakuntakaavan vastainen. Maankäytön ja rakennuslain MRL 39 määrittelemät yleiskaavan laadinnassa huomioon otettavat asiat kuten ekologinen kestävyys, asumisen tarpeet, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, maiseman ja luontoarvojen	Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa. Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät

vaaliminen sekä virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys eivät toteudu. Pirkanmaan maakunta on valittu pioneerimaakunnaksi ns. LUMO-ohjelmaan, jonka tarkoitus on pysäyttää maakunnan luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja käynnistää muutosprosessi monimuotoisuuden vahvistamiseksi kaikissa ympäristöissä. Kuinka suunnitteilla oleva tuulivoima-alue, joka tulisi olemaan valtava teollisuusalue edistää ja ylläpitää luonnon monimuotoisuutta? Ottaen huomioon, että YVA:n mukaan aluella on runsaasti suojelluisesti arvokkaita tai harvinaisia lajeja kuten Alaistenniitut-Siloisetkalliot välillä on useita pesimälintulajeja, kuten varpus-, ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiainen sekä useita päiväpetolintulajeja? Kurjen päämuutto voi joinakin vuosina kulkea alueen poikki. Kalliomänniköissä on suhteellisen runsaasti uhanalaista töyhtötiäistä. Myös metsoja havaittiin alueella. Lisäksi aluella ja sen ympäristössä voi esiintyä kaikkia Suomen suurpetolajeja. Ilveksestä on lukuisia havaintoja ja karhuja on havaittu alueella. Hankealueella ja voimajohtovaihtoehtojen läheisyyteen 5 km säteelle sijoituu kolme Natura - aluetta ja 13 luonnonsuojelualuetta. Tuskin suunnitellut, maailman korkeimmat 350 m korkeat voimalat vahvistavat alueen luonnon monimuotoisuutta. Päinvastoin. Suuri osa metsää joudutaan kaatamaan voimaloiden, siirtolinjojen, rakennettavien teiden, työmaaparakkien tieltä, jotta saadaan mm. 125 metriä pitkät lavat kuljetettua jokaisen voimalan luo? Eli menetämme arvokkaita hiilinieluja. Ely on lausunnossaan vaatinut tarkempia lisäselvityksiä teollisuusalueen vaikutuksista ihmiseen, harjumaishemaan, pohjaveteen ja linnustoon. Selvityksiä ei ole tehty. Sen sijaan YVA lausunnossa väitettiin, että hankealueelle olisi jo laadittu seuraavat selvitykset: kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava - ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys, linnustoselvitys. Pyydettyä selvityksiä kävi ilmi, että niitä ei oltukaan tehty. Miten päättäjät, tai kukaan YVA:an tutustunut henkilö voi luottaa siihen, että YVA:ssa kerrotut asiat olisivat totta, kun Afryn valitsema tapa kertoa laadituista selvityksistä ei pidäkään paikaansa? Miten tällaisen YVA:n ja näin puutteellisten selvitysten	kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudella pyritään vastaamaan toimialan tekniseen kehitykseen nykyisin käytössä olevia voimaloita suuremmalla kokonaiskorkeudella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: <i>"Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima-aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa."</i> Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan huomioon osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Pirkanmaalla on vireillä vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään myös käynnissä olevat tuulivoimahankkeet ja niiden ajantasainen suunnittelutilanne. Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. mielipiteessä esitetyt seikat, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia.
---	--

(käytönössä siis tyystin tekemättömien selvitysten) perusteella voidaan edes harkita lähteä kaavaprosessiin? Hämeenkyrön puolella päättäjät ovat ilmeisesti halunneet tehdä lisäselvityksiä miten tuulivoimalat vaikuttavat pohjavesiin, mutta Ikaalisten päättäjät eivät ole katsoneet tarpeelliseksi tutkia asiaa millään tavalla. Eräs valtuutettu sanoi asiaa kysyttäessä, ettei hän usko voimaloiden aiheuttavan pohjavesille ongelmia. Todella huolestuttavaa, millaiseen uskomukseen päättäjät perustavat mielipiteensä ja aikanaan kenties päätöksensä. Tietoista välinpitämättömyyttä sekä viranhaltijoilta, jotka eivät edes esitä esityslistoissa lisäselvitysten tarpeellisuutta, puhumattakaan päättäjistä. Ikaalisten puolella siirtolinjat menisivät pohjavesialueen läpi ja voimaloista tutkitusti aiheutuvalla maatarinällä voi olla vaikutuksia pohjavesiin. Pelkästään tämän tulisi huolestuttaa niin viranhaltijoita kuin päättäjiä. Niin kauan kuin näitä tutkimuksia ei tehdä tulee kaavaprosessi lopettaa. Hämeenkyrössä järjestetyssä kaavatilaisuudessa usempia henkilö yleisössä vaati ympäristölupien hakemista tuulivoimaloille. Ilmattaren edustaja sanoi, että se ei ole heille ongelma. Mikäli tuulivoimala -alue rakennettaisiin, olisi todella tarkoituksellista ja tuottamuksellista Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin päättäjien taholta olla vaatimatta ympäristölupia.	Konikallion YVA-menettely ja osayleiskaavojen laadinta toteutetaan rinnakkain mutta erillismenettelyinä siten, että YVA-menettelyn selvitykset ja muu materiaali on hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erilliset pohjavesiselvitykset ja vaikutusten arvioinnit pohjavesiolosuhteita koskien tuulivoimapuiston ja ulkoisen sähkönsiirtoreitin alueelta sekä Vatulanharjun pohjavesialueelta. Selvitystulokset ovat hyödynnettävissä Konikallion osayleiskaavoituksessa.
11) Suomen Luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry / Kyrön Luonto Ry / Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Kaavoitus on kiinteästi yhteydessä hankkeen ympäristövaikutusten arviointiprosessiin. YVA-menettelyn yhteydessä tehtävät selvitykset ja vaikutusten arvioinnit toimivat myös kaavoituksen selvitysaineistoina. Kuntien tuulivoimakaavat laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain MRL:n 77 a §:n mukaisina kaavoina siten, että voimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. Käytännössä tämä merkitsee, että huolimatta ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksista, kaavojen hyväksyminen tarkoittaa rakennuslupaa kaikille 15 voimalalle.	Yleiskaavaprosessi ja rakennuslupamenettely ovat toisistaan erillisiä prosesseja. Rakennuslupapäätökset tehdään kunkin tuulivoimalan osalta erikseen. Osayleiskaavan hyväksyminen ei automaattisesti tarkoita myönteistä rakennuslupaa, vaan rakennuslupan myöntämisen edellytykset arvioidaan omana prosessinaan. Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaista rakennuslupaa. Lupia haetaan kunnan rakennuslupaviranomaisilta, jotka lupaa myöntäessään tarkistavat, että suunnitelma on vahvistetun yleiskaavan ja

Osayleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yleiskaavan yleiset sisältövaatimukset (MRL 39 §) koskien niin yksittäisten tornien sijoittamista kuin koko hankkeen vaikutuksia. Lisäksi on huomioitava tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset (MRL 77 b §): 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä; 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön; 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää. Pyrimme tässä mielipiteessä nostamaan esille hankealueen luonnon erityispiirteitä sekä kannustaa pohtimaan, kuinka mahdollisesti toteutettavan hankkeen haitallisia ympäristövaikutuksia voitaisiin vähentää. Lisäksi haluamme muistuttaa, että hanke sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaan Vatulan-Ulvaanharjun maisema-alueen välittömään läheisyyteen. Asiassa tulisi käydä laaja arvokeskustelu: onko teollisen mittakaavan tuulivoimarakentaminen yleensä sovitettavissa alueelle, jonka luonnonympäristö ja kulttuurihistoria muodostavat erityisen kokonaisuuden. Kaavoitus on päätöksenteossa ratkaisevassa roolissa, sillä osayleiskaavat mahdollistavat suoraan hankkeen toteuttamisen riippumatta ympäristövaikutusten arvioinnin loppupäätelmästä. <u>YVA-arviointi on huomioitava kaavaprosessissa</u> Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA) tarkastellaan VE1 vaihtoehdon 15 voimalaa ja VE2 vaihtoehdon 11 voimalaa, sekä ns. nollavaihtoehtoa, jossa tuulipuistoa ei rakenneta. Tuulivoimalan yksikköteho on 6–10 MW ja voimaloiden kokonaiskorkeus enimmillään 350 metriä. Voimaloiden määrää vähentämällä ja sijoittelua muuttamalla voidaan vähentää hankkeen haitallisia vaikutuksia sekä ihmisten että luonnon	rakennusmääräysten mukainen. Rakennuslupa tarvitaan ennen rakentamisen aloittamista ja luvan myöntäminen edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointimenettely on loppuun suoritettu. Kuten mielipiteessä on edellä todettu, maankäyttö- ja rakennuslain 77 a § mukaisesti ”Rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan 137 §:n 1 momentin estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena”. Hankkeen edellyttämät muut luvat, suunnitelmat ja päätökset on esitelty Konikallion tuulivoimahankkeen ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvän 110 kV:n voimajohdon Ympäristövaikutusten arviointiohjelman kappaleessa 8. Osayleiskaavat yksistään eivät suoraan mahdollista hankkeen toteuttamista. YVA-menettelyssä ja sen yhteydessä laadittavissa selvityksissä tuotetaan osayleiskaavoituksessa hyödynnettävää
--	--

kannalta. Alustavan suunnitelman mukaan lyhimmat etäisyydet voimaloista asuinrakennuksiin ovat noin 1,5 kilometriä. Etäisyyttä asutukseen tulisi kasvattaa. Tuulivoiman hyväksyttävyyden uusiutuvana energiana edellyttää lähiyhteisön hyväksyntää. Eri kunnissa on tehty linjauksia, joissa on määriteltä vähimmäisetäisyyksiä asutukseen, tavallisesti kahdesta kolmeen kilometriin. YVA-arvioinnin tulokset tulee ottaa täysimääräisesti huomioon kaavaprosessissa. Pirkanmaan ELY-keskus toteaa muun muassa, että ”arviointiohjelmassa ei ole esitetty olemassa olevaa ja suunniteltua voimajohtoverkkoa ja myös tämä kokonaisuus tulee käydä läpi ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa”. <u>Tuulipuisto ja voimajohto lisäävät metsien pirstoutumista</u> Tuulivoima-alue koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä tiestöstä, maakaapeleista tai ilmajohtoista sekä tuulipuiston sähköasemasta. Tuulipuisto liitetään sähköverkkoon jakeluverkkoyhtiö Caruna Oy:n suurjänniteverkkoon uudella, noin 14–15 km pituisella 110 kV voimajohdolla, joka toteutetaan ilmajohtona tai maakaapelina. Tiedossa on, että nykyinen sähköverkon kapasiteetti ei riitä vaan tarvitaan sähköverkon vahvistamista. Voimaloiden perustukset, maa-aineksen otto ja rakennettava tiestö vievät huomattavasti metsäalaa. Myös voimajohtolinjoilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kaikki tämä rakentaminen pirstoo yhtenäisiä metsäalueita, vähentää metsäpinta-alaa ja vaikuttaa heikentävästi luonnon hiilivarastoihin ja hiilen sidontaan. Metsien pirstoutuminen tulee ymmärtää myös ekologisena ilmiönä: elinympäristön laatu heikkenee, kun suurempi metsäalue jakaantuu erillisiksi laikuiksi ja reunavaikutus kasvaa. <u>Lajiston elinympäristöt ja kulkuyhteydet on huomioitava</u> Suunnittelualueen itäpuolella sijaitsee Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura 2000 alue (FI0309001). Kohde kuuluu myös	tietoa. Mm. voimajohtoverkkoa koskevat seikat tarkentuvat edelleen YVA-selostusvaiheessa, osayleiskaavoituksen seuraavissa vaiheissa sekä hankesuunnittelun edetessä. Mielipiteessä huomioituja seikkoja käsitellään YVA-selostuksen sekä kaavaselostuksen vaikutusten arvioinneissa. Mielipide merkitään seuraavilta osin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Mielipiteessä esitetty seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Mielipide
--	---

valtakunnalliseen harjunsuojeluohjelmaan. Sen suojeluarvot ovat erityisesti geologisia, mutta harjualue on myös biologisesti arvokas. Harjuluonto ylläpitää erityisiä luontotyypppejä. Harjujen valorinteet ovat luontotyypppeinä Etelä-Suomessa arvioitu erittäin uhanalaisiksi (EN). Vatulanharjun eteläinen paahderinne on hyvin edustava, ja se on ollut mukana useissa valtakunnallisissa luonnonhoitohankkeissa. Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueella tiedetään esiintyvän myös harvalukuista kehrääjää ja silmälläpidettävää (NT) kangaskiurua. Kaavoituksessa on otettava huomioon hankkeen vaikutukset harjuluontoon ja esimerkiksi em. lajien esiintymiseen. Välittömästi hankealueen länsipuolella sijaitsevat Sunttineva ja Porrasneva ovat valtakunnallisen soidensuojelun täydennysesityksen (SSTE) kohteita, joista on tarkoitus muodostaa virallisia luonnonsuojelualueita. Nämä suot yhdessä länsipuolella sijaitsevan Pitkälähti-Jouhinevan (SSTE) kanssa muodostavat ympäristöineen lkaalisten olosuhteissa edustavan, erämaisen kokonaisuuden, jolla on suuri merkitys suoluonnolle. Alueen arvosta kertovat esimerkiksi havainnot sääksestä ja maakotkasta. Petolintujen esiintyminen ja lintujen käyttämät kulkureitit on selvitettävä ja huomioitava hankkeen toteutuksessa. Teollisten hankkeiden yhteydessä on tiedossa tapauksia, joissa sääksen pesäpuun ympärille on määritelty kahden kilometrin turvaetäisyys. Noin 600 metrin etäisyydellä alueen kaakkoisreunasta Teerinevalla sijaitsee yksityinen luonnonsuojelualue (YSA205389), jonka vieressä on myös virallinen SSTE-kohde. Valtaosa hankealueesta on ojitettua, pitkälle muuttunutta suomaata sekä voimakkaasti käsiteltyä metsää. Alueen merkitys lajistolle perustuu alueen asumattomuuteen ja yhtenäisen metsäalueen kokoon: alue tunnetaan hirvien talvehtimisalueena sekä kanalintujen, kuten teeren ja metson vahvana esiintymisalueena. Alueen vesiuomissa tiedetään esiintyvän majavia.	merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi. Hankealueelle on tehty hankkeen YVA-selostuksessa ja osana osayleiskaavoitusta raportoivat linnustoselvitykset, ml. lintujen muutonseuranta, pöllöselvitys ja päiväpetolintuselvitys.
---	--

Alueelta on tietävästi myös riekkohavaintoja, vaikka lajin eteläisimmät tunnetut esiintymät sijaitsevat linjalla Pohjois-Parkano - Kíhniö - Virrat. Koska riekko on lajina arvioitu vaarantuneeksi (VU) ja se esiintyy (Pohjois-)Pirkanmaalla esiintymisalueensa etelärajoilla, tulisi riekon esiintyminen alueella selvittää. Edelleen hirvien, kanalintujen ja majavan esiintyminen alueella tulee selvittää ja hankkeen vaikutukset lajeille on arvioitava.

Valtakunnallinen maisema-alue ja tärkeä pohjavesialue

Valtioneuvosto teki marraskuussa 2021 päätöksen valtakunnallista maisema-alueista (VAMA 2021). Ympäristöministeriön laatimassa kohdelistan tarkistuksessa Pirkanmaan harjumaisemat - kohde nostettiin uutena kohteena valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Kohde muodostuu kahdeksasta harjumaisemakohteesta, joista Vatulaharjun-Ulvaanharjun selänne on läntisin. Kohteet sijaitsevat Suomen pisimmällä yhtenäisellä sora- ja hiekko- ja siltä, lähes 200 kilometriä pitkällä saumamuodostumalla.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat edustavia esimerkkejä suomalaisesta kulttuuri- ja luonnonperinnöstä. Pirkanmaan harjumaisemat ml. Vatulan-Ulvaanharju ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, jotka ovat toimineet historiallisina kulkureitteinä, asutusmaiseman runkoina ja matkailullisesti merkittävänä näköalapaikkoina. Nykyisin Vatulanharju on tärkeä liikunta- ja virkistymiskohde.

Vatulan-Ulvaanharju on tärkeä osa Pirkanmaan ainutlaatuista harjumaisemakokonaisuutta. Luonnonvoimien muovaamat harjut ovat erikoisuuksia, joiden erityisen luonnon ja maisemien merkityksestä tulisi käydä arvokeskustelua: kuuluuko teollinen rakentaminen erityisille luonnon arvoalueille, vai pitäisikö tuulivoimarakentamista sijoittaa ennemminkin jo rakennettuun ympäristöön? Luonnon vuosituhansien aikana muovaama maisema voidaan muuttaa muutamassa vuodessa teollisella rakentamisella.

Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Tuulivoima-alueen toteutuessa aiheutuu aina maisemavaikutuksia ja laajimmille ulottuvat vaikutukset kohdistuvat nimenomaan maisemaan. Visuaaliset vaikutukset kohdentuvat alueille, jolta avautuu näkymäakseleita kohti tuulivoima-aluetta. Mielipide merkitään seuraavilta osin muutoin tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

Myös Pirkanmaan Ely-keskus muistuttaa YVA-lausunnossaan, että hankkeen vaikutuksiin Vatulanharjun-Ulvaanharjun arvokkaaseen maisemaan osana Pirkanmaan harjumaiset kohdetta on kiinnitettävä erityistä huomiota. Esimerkiksi maisemasovitteita tulee tehdä riittävästi Vatulanharjun-Ulvaanharjun alueelta siten, että niistä välittyy katsojalle konkreettisesti tuulivoimaloiden vaikutus harjulta avautuvassa maisemassa (mm. harjualueen näköalapaikat) ja myös ympäristöstä harjun suuntaan. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppaassa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (Suomen ympäristö 1/2016) annetut ohjeistukset. Geologisen, ekologisen ja kulttuurihistoriallisen arvon lisäksi Vatulan-Ulvaanharju on merkittävä pohjaveden muodostumisalue. Myös Ely-keskus korostaa, että pohjoisella sähkölinjayhteysvaihtoehdolla ei tule vaarantaa pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä tai pohjavedestä riippuvaisten vesi- tai maaekosysteemien tilaa. <u>Yhteenveto</u> Yhteenvetona toteamme, että Konikallion tuulivoimahanke sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän ja pohjavesivarantona tärkeän, luonnonhistoriallisen harjumuodostuman välittömään läheisyyteen. Kaava mahdollistaa 15 tuulivoimayksikön rakentamisen maksimikorkeudessaan huolimatta ympäristövaikutusten arviointiprosessin etenemisestä. Myönteinen rakentamispäätös olisi ensimmäinen, jossa tuulivoimarakentaminen sallittaisiin valtakunnallisen maisema-alueen välittömään läheisyyteen. Kaavoittajilla ja varsinaisilla päätöksentekijöillä on siis suuri vastuu. Jotta päättäjillä on tarvittavat taustatiedot, riittävät selvitykset alueen luonnosta ja lajistosta sekä kattava arviointi hankkeen ympäristövaikutuksista ja yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa ovat tarpeen.	Osayleiskaava- ja YVA-menettelyissä tutkitaan hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia ja sen maankäytöllisiä edellytyksiä. Osayleiskaavan hyväksyminen ei ole varsinainen rakentamispäätös. Suomessa on meneillään tuulivoimahankkeita ja niiden osayleiskaava-prosesseja, jotka sijoittuvat valtakunnallisten maisema-alueiden välittömään läheisyyteen.
12) Karhukosken ja Nahkalammin metsätiet	

Metsäautotiet vaativat huomattavaa vahvistusta tuulivoimaloiden raskaiden kuljetusten mahdollistamiseksi. Kyseisten teiden tiekunnat edellyttävät, että voimaloiden rakentajat huolehtivat teiden vahvistamisesta. Yhdysteiden rakentaminen metsäautoteiltä voimaloille olisi hyvä tehdä mahdollisimman suurelta osin tilarajoja pitkin, jolloin tiet palvelisivat myös metsänomistajia ja tulisi mahdollisimman vähän kapeita tilarajojen ja teiden välisiä soiroja. Myös voimaloiden sijoittaminen tilojen rajoille voisi olla hyvä ja tasapuolinen menettely hyötyjen ja haittojen osalta. Tuulivoimalahanke sinällään on kannatettava ja oletamme, että jatkossa mikäli voimalat saadaan rakennetuksi niin niiden käyttö ja huolto edellyttävät tiestön kunnossapitoa ympäri vuoden aivan eri lailla kuin nykyinen metsätalouskäyttö. Myöskin oletamme, että lisäkustannuksista vastaa voimalaitosyhtiö. Yhtiöstä tulee huomattava osakas teille. Tuulivoimaloiden rakentamisvaiheessa kaivuumaisten sijoittamisessa on kuultava maanomistajia.	Hankkeen tiesuunnitelmat ja voimalapaikat tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Alueen olemassa olevia metsäautoteitä pyritään hyödyntämään hankealueen tiestössä mahdollisimman paljon. Voimalapaikkojen sijainnissa huomioidaan teknistaloudellisten seikkojen ja mm. maaperän ohella alueen luontoarvot ja muut ympäristötekijät. Mieli-pide merkitään tiedoksi ja jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
13) Harri Isomuotia/Hämeenkyrön-Viljakkalan riistainhoitoyhdistys Konikallion –Kivinevan tuulipuistohanke on mielestäni hankkeena hyvä ja kannatettava. Paremmin tuntemani Hämeenkyrön alue on hyvin sopiva tuulipuistoksi, koska sillä alueella on tähän tarkoitukseen sopivia kallioalueita, joilla metsän tuotto on rajallista. Mielestäni puistoon pitää rakentaa maksimimäärä tuulivoimaloita, jotta yleiskustannukset alenevat ja mahdolliset haittavaikutukset eivät oleellisesti muutu, vaikka voimaloiden määrä alenisi seitsemästä viiteen (Hämeenkyrön osalta). Sähkön siirtoon liittyvä voimajohto pitää mielestäni rakentaa maakaapelointina, jolloin sen haittavaikutukset maisemaan olisivat vähäisiä ja myöskin haitallinen vaikutus metsään ja viljelysmaihin olisi pienempi kuin avolinjoilla. Myös turvallisuusnäkökohdat puoltavat	Mieli-pide merkitään tiedoksi.

maakaapelivaihtoehtoa. Lähtökohtaisesti tulisi tukeutua jo olemassa oleviin linjoihin ja niiden vahvistamiseen sekä uusien metsää hävittävien linjojen minimointiin. Silloin kun Hämeenkyröläisille maanomistajille vuokrasopimuksia tehtiin niin ainoana voimajohtolinjauksena esitettiin sen rakentamista lkaalisten suuntaan. Varmaan sopimuksia olisi jäänyt tekemättä jos esillä olisi ollut tuo B linjavaihtoehto. Riistatalouteen, ainakin muualta saamieni kokemusten mukaan, tuulivoimaloiden ja tuulipuistojen vaikutukset ovat olleet hyvin vähäisiä rakentamisvaiheen jälkeen. Metsän häviäminen voimaloiden ja uusien sähkölinjojen alle on haitallista, joten se tulisi minimoida.	
14) Elinympäristömme puolesta ry (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Konikallio on tällaiselle, maailman suurimmalle tuulivoimateollisuusalueelle, jollaista ei ole vielä missään päin maailmaa, täysin soveltumaton alue tärkeiden pohjavesialueiden vuoksi sekä mm. valtakunnallisesti arvokkaan harjumaseman ja muiden luonto- ja maisema-arvojensa vuoksi. Yhdistyksemme vastustaa hanketta ja kaavahanke tulee lopettaa ja ainoa vaihtoehto ehdotetuista tuulivoima vaihtoehdoista on vaihtoehto VEO- eli tuulivoimapuistoa ei tule rakentaa. Hanke on myös nykyisen maakuntakaavan vastainen. Maankäytön ja rakennuslain MRL 39 määrittelemät yleiskaavan laadinnassa huomioon otettavat asiat kuten ekologinen kestävyys, asumisen tarpeet, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, maiseman ja luontoarvojen vaaliminen sekä virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys eivät toteudu. Pirkanmaan maakunta on valittu pioneerimaakunnaksi ns. LUMO-ohjelmaan, jonka tarkoitus on pysäyttää maakunnan luonnon monimuotoisuuden heikentyminen ja käynnistää muutosprosessi monimuotoisuuden vahvistamiseksi kaikissa ympäristöissä. Suunnitteilla oleva tuulivoima teollisuusalue ei edistä eikä ylläpidä luonnon monimuotoisuutta. YVA:n mukaan aluella on	Suunnittelualueelle sijoittuu voimassa olevassa maakuntakaavassa kaksi lähekkäin sijaitsevaa tuulivoimatuotannolle osoitettua tv1-merkintää, joihin hankealueen rajausta perustuu. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennyvät kuntatason kaavassa tarkempien selvitysten perusteella (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Suunnittelualueen rajausta tarkentuu YVA- ja kaavamenettelyiden aikana mm. laadittujen selvitysten perusteella. Pirkanmaan maakuntaliitto on omassa lausunnossaan Konikallion tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta todennut: ”Pirkanmaan maakuntakaavassa on hankealueelle osoitettu kaksi tuulivoima- aluetta. Pirkanmaan liitto toteaa, että suunnittelun tavoitteet ovat linjassa maakuntakaavan kanssa.” Voimassa oleva maakuntakaava merkintöineen ja määräyksineen otetaan huomioon

runsaasti suojelullisesti arvokkaita tai harvinaisia lajeja kuten Alaistenniitut-Siloisetkalliot välillä on useita pesimälintulajeja, kuten varpus-, ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiainen sekä useita päiväpetolintulajeja. Kurjen päämuutto voi joinakin vuosina kulkea alueen poikki. Kalliomänniköissä on suhteellisen runsaasti uhanalaista töyhtötiasta. Myös metsoja havaittiin alueella. Lisäksi alueella ja sen ympäristössä voi esiintyä kaikkia Suomen suurpetolajeja. Ilveksestä on lukuisia havaintoja ja karhuja on havaittu alueella. Hankealueella ja voimajohtovaihtoehtojen läheisyyteen 5 km säteelle sijoituu kolme Natura - aluetta ja 13 luonnonsuojelualuetta. Hiilinieluja eli metsää katoaa alueelta valtava määrä voimaloiden, siirtolinjojen, rakennettavien teiden, työmaaparakkien tieltä, jotta 125 metriä pitkät lavat saadaan kuljetettua jokaisen voimalan luo. Ely on lausunnossaan vaatinut tarkempia lisäselvityksiä teollisuusalueen vaikutuksista ihmiseen, harjumaisemaan, pohjaveteen ja linnustoon. Selvityksiä ei ole tehty. YVA lausunossa väitettiin, että hankealueelle olisi jo laadittu seuraavat selvitykset: kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys, päiväpetolintuselvitys, liito-orava - ja viitasammakkoselvitys, lepakkoselvitys, linnustoselvitys. Kävi ilmi, että niitä ei oltukaan tehty. Virheellisten ja puutteellisten YVA-selvitysten vuoksi kaavaprosessia ei voi jatkaa. Myöskään tuulivoiman vaikutuksista pohjavesiin ei ole tehty selvityksiä. Ennenkuin nämä on tehty tulee kaavaprosessi keskeyttää. Hämeenkyrössä järjestetyssä kaavatilaisuudessa Ilmattaren edustaja sanoi, että ympäristölupien hakeminen voimaloille ei ole heille ongelma. Mikäli tuulivoimala -alue rakennettaisiin, olisi todella tarkoituksellista ja tuottamuksellista Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin päättäjien taholta olla vaatimatta ympäristölupia.	osayleiskaavoituksessa ja hankkeen suunnittelussa. Mielipiteessä esitetyt seikat on huomioitu hankesuunnitteluun liittyvissä selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. mielipiteessä esitetyt seikat, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa. Konikallion tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa sekä Konikallion Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittujen selvitysten maastotöitä on tehty vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana. Osa maastotöistä on valmistunut vuoden 2022 kevääseen mennessä ja osaa selvityksistä on täydennetty edelleen kesän ja syksyn maastokaudella 2022. Selvitystöiden tulokset raportoidaan osana laadittavaa YVA-selostusta sekä osayleiskaavaluonnoksia. Hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia, ml. pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset, arvioidaan osana YVA-menettelyä YVA-selostuksen yhteydessä. Vaikutusten arvioinnin tulokset ovat hyödynnettävissä osayleiskaavoituksessa.
---	--

2. Kaavan luonnosvaiheen palaute ja vastineet

2.1. Viranomaisten lausunnot

Lausunto	Kaavanlaatijan vastine
1) Pirkanmaan liitto, maakuntahallitus, 8.4.2024 Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden. Pirkanmaan liitto pitää hyvänä, että laajempialainen metsälain 10 §:n erityisen arvokkaiden elinympäristöjen kalliometsäkeskittymä on huomioitu omalla M-2-merkinnällään (Metsätalouskäytössä oleva alue, jolla on erityisiä luontoarvoja). Kaava-aineistossa kerrotaan, että kaava-alueelle sijoittuu muitakin pienialaisempia 10 §:n kalliometsäalueita, joiden arvoja ovat voineet heikentää läheisyydessä toteutetut hakkuut ja metsäojitukset. Alueet on kuitenkin tunnistettu monimuotoisuutta tukeviksi. Pirkanmaan liiton mielestä olisi hyvä vielä pohtia, tulisiko nämäkin alueet osoittaa esimerkiksi luo-3 merkinnällä (Muu arvokas kohde, jolla sijaitsee luonnon monimuotoisuutta lisääviä arvoja) etenkin tapauksissa, joissa monimuotoisuuskohde sijoittuu olemassa olevan tai suunnitellun uuden tielinjan yhteyteen. Tämä voisi taata paremmin kohteiden säilymisen ja elpymisen, millä olisi hankealueen monimuotoisuutta lisäävää vaikutusta tulevaisuudessa. Osayleiskaava-alueelle sijoittuva soidensuojeluohjelman täydennysehdotuksen alue on kaavaluonnoksessa osoitettu omalla luo-2-merkinnällään (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue; merkinnällä osoitetaan soidensuojelun täydennysohjelmaan ehdotettu suoalue). Pirkanmaan liitto pitää tätä kannatettavana ja haluaa tuoda esille, että Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan	Lausunto merkitään tiedoksi. Osayleiskaavan valmistelussa on tarkasteltu myös muita, kuin kaavaluonnoksessa esitettyjen metsälain 10 §:n mukaisia kohteita. Osayleiskaava-alueen keski- ja etäläosiin on lisätty kaavaehdotukseen lainmukaisia kohteita merkinnällä luo-1. Kaavaehdotukseen on lisätty olemassa olevien tielinjausten yhteyteen Löyttynevan pohjoispuolelle sekä Kivinevankallioille merkinnällä luo-1 metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Merkitään tiedoksi.

viranomais ehdotuksessa esitetään vähintään 100 hehtaarin laajuiset soidensuojelun täydennysohjelmaan ehdotetut alueet Luonnon monimuotoisuuden ydinalue -merkinnällä. Näin ollen noin 50 hehtaarin Teerinevan aluetta ei tulisi erikseen osoittamaan vaihemaakuntakaavassa. Aluetta on kuitenkin tarkasteltu suhteessa voimassa olevaan Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040 sekä Elonkirjo ja energia -vaihemaakuntakaavaan, eikä tämän osoittamiseksi luonnon monimuotoisuuden ydinalueena ole maakuntakaavoissa tunnistettu ristiriitoja.

Pirkanmaan liitto pitää hyvänä osayleiskaava-alueelle asetettuja yleismääräyksiä. Nämä ovat linjassa myös valmisteilla olevan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavan kanssa. Vaihemaakuntakaavan ehdotukseen on sisällytetty kokonaismaakuntakaavan määräyksiä täydentävä kappale, jonka perusteella yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kaikkea tuulivoimarakentamista koskien varmistaa kansallisen turvallisuuden, puolustusvoimien toiminnan, lentoliikenteen, tutka- ja radiojärjestelmien, liikenneväylien, voimajohtojen sekä arkeologisen kulttuuriperinnön ja luonnonsuojelukohteiden edellyttämät rajoitteet ja pyytää lausunnot asianomaisilta viranomaisilta.

Pirkanmaan maakuntahallitus on antanut Konikallion tuulivoimapuistoa koskevan YVA-selostuksen osalta lausuntonsa 18.3.2024. Pirkanmaan liitto pyytää kiinnittämään erityistä huomiota maisemaan kohdistuviin vaikutuksiin

Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta.

2) Pirkanmaan ELY-keskus, 26.4.2024 <u>Kaavoitus</u> Suunnittelualueella on voimassa oikeusvaikutteinen Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017). Voimassa oleva maakuntakaava ohjaa yleiskaavoitusta. Maakuntakaava tulee ottaa huomioon kokonaisuudessa, mukaan lukien koko maakuntaa koskevat määräykset. Maakunnallisesti merkittävät tuulivoimahankkeet tulee pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa maakuntakaavassa osoitetuille alueille. Pirkanmaalla on valmistelussa vaihemaakuntakaava, Elonkirjo ja Energia, jossa tuulivoimatuotantoon osoitettujen alueiden rajauksia on tarkennettu. Konikallion hankkeenosalta hankealue noudattaa melko hyvin vaihemaakuntakaavaan ehdotettua tuulivoimatuotantoalueen rajausta. Hankealue on hieman vaihemaakuntakaavassa esitettyä laajempi. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 suunnittelualueen eteläpuolella on turvetuotannon kannalta tärkeä alue (Eot). Vaihemaakuntakaavassa tullaan uudistamaan turvetuotantoalueiden kaavamerkintöjä ja uusi kaavamerkintä alueelle tulee olemaan turvealueiden kehittämisen kohdealue (mk-3), jossa merkinnällä osoitetaan turvevaltaisia alueita, joiden maankäyttöä ja elinkeinotoimintaa kehitetään kestäväällä tavalla monimuotoiseksi. Hankealueen koillispuolella on Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitettu teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue (tk), tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, arvokas geologinen muodostuma, harjualue (ge1) sekä valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (ma). Lisäksi alueen koillispuolella on maakuntakaavaan merkitty matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue (mv). Hankealueen eteläisellä osalla on voimassa Hämeenkyrön strateginen yleiskaava 2040 (hyv. 2.11.2015), joka on oikeusvaikutteinen kehittämismerkintöjen osalta. Kehittämisen- ja arvoalueiden merkinnät eivät sijoitu	Koko maakuntaa koskevia määräyksiä on käsitelty kaavaselostuksen luvussa 6.2. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Tuulivoimayleiskaava ei aiheuta ristiriitaa muun alueelle sijoittuvan kaavoituksen kanssa.
---	---

hankealueelle. Hankealueen länsi- ja eteläpuolelle on osoitettu arvoalueena hyvät ja yhtenäiset peltoalueet, itäpuolelle Ulvaanharjun ympäristöön luontomatkailun kehittämisvyöhyke, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas harjumaiesema sekä pohjavesialue. Tuulivoimaosayleiskaavoituksella ei voida estää tai aiheuttaa ristiriitaa muun alueelle sijoittuvan kaavoituksen kanssa.

Maisemavaikutukset

Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi ovat keskeinen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat sekä kokonaiskorkeudeltaan että roottorin halkaisijaltaan huomattavasti käytössä olevia tai aikaisemmin suunniteltuja voimaloita suurempia, jolloin erityisesti hankkeen lähi- ja välialueille, 0–12 km etäisyydelle, kohdistuvat vaikutukset voivat olla maiseman ominaispiirteistä, maastonmuodoista ja avoimuudesta riippuen huomattavat. Maisemavaikutusten arvioinnin tueksi laaditut analyysit ja selvitykset ovat Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan riittäviä.

Suunnittelualan koillispuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Vatulanharjun ja Ulvaanharjun harjuselänne, joka on osa Pirkanmaan harjumaiesemien kokonaisuutta. Alue on ympäristöään hallitseva ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä geomorfologialtaan ja eliölajistoltaan arvokas. Pirkanmaan harjumaiesemien kohteiksi on valittu harjuja, jotka ovat merkittäviä kulttuurihistoriallisesti sekä geologisesti. Osa harjuista on rakennettuja, osa luonnontilaisia ja useilla niistä on rakennettuja näköalapaikkoja. Harjut näkyvät ja niiltä nähdään. Ulvaanharjun ja Vatulanharjun ominaispiirteinä korostuu niiden historiallinen käyttö kulkureittinä.

Vaikutuksia maisemaan on todennettu tietokonemallinnuksilla, näkymäalueanalyysillä ja havainnekuvilla. Kaavaselostuksessa on kuvattu mallinnusten periaatteet sekä aineistot, joita mallinuksissa on käytetty. Havainnekuvien osalta on esitetty perusteet kuvauspaikoille sekä käytetyt objektiivit ja niiden vaikutus kuviin.

Maisemavaikutusten osalta kaavaselostuksessa on todettu, että kokonaisuudessaan vaikutukset maisemaan ja arvokohteisiin ovat kohtalaisen kielteisiä. Valtakunnallisesti arvokkaan Pirkanmaan harjumaisemien kokonaisuuden Ulvaanharjun ja Vatulanharjun osa-alueille kohdistuvat maisemalliset vaikutukset ovat myös kohtalaisia kielteisiä. Tuulivoimaloiden on todettu aiheuttavan maisemavaikutuksia etenkin Vatulanharjulta koilliseen avautuvaan maisemaan, jossa tuulivoimalat nousevat maisemassa hallitseviksi. Maisemavaikutusten todetaan kuitenkin osuvan vain pienelle osalle harjumaiseman kokonaisuutta.

Maankäyttö- ja rakennuslain valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Lisäksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta koskee maakuntakaavan määräys, jonka mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Konikallion tuulivoimahankkeen osalta maisemavaikutuksia on pyritty arvioimaan kattavasti. Vaikka kokonaismaisemavaikutusten arvioidaan jäävän kohtalaisen kielteiseksi, saattavat yksittäiset paikat menettää tuulivoimarakentamisen myötä merkittävän valtakunnallisen maisema-arvonsa. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että maisemavaikutusten osalta tulee pohtia mahdollisia vaihtoehtoja, joilla maisemavaikutuksia voitaisiin vähentää. Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että maisemavaikutusten merkittävyys tulee vielä arvioida uudelleen. Maisema-arvoja ei tule merkittävästi heikentää hankkeen myötä. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset ja haitat sekä vaikutukset ihmisten elinoloihin sekä virkistyskäyttöön tulee huomioida jatkosuunnittelussa ja varmistaa maisema- ja muiden arvojen säilyminen kaavoituksen avulla.

Luontoarvot

Konikallion tuulivoimaosayleiskaavan tausta-aineistoina on kattava aineisto luontoselvityksiä hankealueelta ja sähkönsiirtoreitin varrelta.

Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta.

Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Lisäksi kaavaluonnoksesta saadun palautteen johdosta on vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi laadittu erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle.

Tarkemmin luontovaikutuksiin otetaan kantaa YVA-menettelystä annetusta perustellussa päätelmässä. ELY-keskuksen mukaan aineisto on asianmukaisesti laadittu, mutta kaavan jatkotyöstössä on olennaista täydentää ja korjata seuraavien osa-alueiden tietoja.

Hankealueelta on luontoselvityksien mukaan havaittu viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalue Nahkalammin metsälammen rannalta. Luontoselvityksissä on noudatettu Suomen ympäristökeskuksen ohjeistuksen mukaista arvoluokitusta, jossa lainsäädännön turvaamat kohteet kuuluvat arvoluokkaan 1. Luontodirektiivin lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat (ml. viitasammakko) ovat luonnonsuojelulain turvaamia, ja kuuluvat siten myös arvoluokkaan 1 (Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi, SYKE, 2024). Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei kuitenkaan ole hankealueen arvokohteiden kartalla eikä kaavakartalla. Alue tulee lisätä kaavakarttaan ja asettaa sille soveltuvat kaavamääräykset alueen huomioimisesta maankäytössä. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaaminen tulee tehdä maastohavaintojen ja lajin ekologisten vaatimusten pohjalta.

Kaavaselostuksessa sekä kaavan liitteenä olevassa luontoselvityksessä lukee, että hankealueelta tai sähkönsiirtoreitin varrelta ei tehty maastoselvityksissä havaintoja liito-oravasta. Kaavan aineistojen ja YVA-selostuksen välillä on epäjohtonmukaisuus tältä osin. Hankkeen YVA-selostuksessa sivulla 246 lukee lajin osalta, että sähkönsiirtoreitin B eteläosasta Taipaleenjoen varrelta kartoitettiin liito-oravan elinympäristö (Konikallion tuulivoimahanke (Ikaalinen, Hämeenkyrö) ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohto - Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Afry Finland Oy). Elinympäristöä ei ole missään sähkönsiirtoreittien luontoarvoja kuvaavissa kartoissa kaavaselostuksessa eikä luontoselvityksessä. Alueelta havaittiin selostuksen mukaan sekä kolo- että papanapuita, ja voimajohtoreitti halkaisee elinympäristön. ELY-keskus huomioi, että kaavaselostukseen tulee korjata tieto lajin esiintymisestä voimajohtoreitin B linjauksen kohdalla, sillä voimajohton

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka on lisätty hankealueen arvokohteiden kartalle ja lisäksi kaavakartalle luo-4-merkinnällä.

toteuttaminen liittyy olennaisesti hankkeeseen. Mikäli hankkeessa on tarkoitus edetä voimajohtoreitin B linjauksella, eikä elinympäristöä ole mahdollista kiertää, tulee hanketoimijan olla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa yhteydessä ELY-keskukseen luonnonsuojelulain 83§:n mukaisen poikkeusluvan tarpeesta. ELY-keskus voi myöntää kieltoon poikkeuksen vain perusteilla, jotka on lueteltu luonnonsuojelulaissa (LSL 83§).

Kaavakartalle on merkitty luo-merkinnöillä luontoselvityksissä havaitut vesilain, sekä metsälain mukaiset kohteet ja Teerinevan soidensuojelun täydennysohjelman kohde. ELY-keskus kehottaa myös huomioimaan muut kuin lainsäädännöllä jo turvatut kartoitetut luontokohteet kaavakartalla asianmukaisin merkinnöin ja niitä koskevin määräyksin. Informatiivisilla luo-merkinnöillä ei ole maankäyttöä tiukasti rajaavaa vaikutusta, mutta ne voivat ohjata kaava-alueen käyttöä luonnon monimuotoisuutta huomioivaan suuntaan. ELY-keskus suosittelee, että luontomerkintöihin lisätään viittaus luontoselvitykseen, josta löytyy tarkemmat tiedot kohteista. Tällöin kaavan lukijoiden olisi helpompi saada käsitys, mihin kohteeseen mikäkin rajausta liittyy käymättä koko aineistoa lävitse.

Pohjavedet

Konikallion tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen perusteltu päätelmä annetaan 5.6.2024 mennessä. YVA:n perustellussa päätelmässä otetaan tarkemmin kantaa pohjavesiasioihin ja kaavan jatkosuunnittelussa kaikki YVA-menettelyn aikaiset johtopäätökset tulee huomioida. Hankkeessa pohjavesikysymykset ja Vatulanharjun pohjavesialue ovat olleet vahvasti esillä Konikallion tuulivoimahankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa. Pohjavesialueella tulee olla kaavamääräykset, joilla varmistetaan pohjaveden suojelu ja turvataan Vatulanharjun 1E-luokan pohjavesialueen laatu ja määrä. Pohjavesialueen välittömään läheisyyteen sijoittuvien voimaloiden (nro 11, 12 ja aivan erityisesti nro 8), sijoittamista lähemmäs pohjavesialuetta, kuin mitä niiden sijainniksi on YVA-selostuksessa esitetty, ei tule mahdollistaa kaavamerkinnällä tai määräyksellä

Voimajohtoreitti B ei ole enää kaavaehdotuksen mukaisessa hankesuunnittelussa vaihtoehtona hankkeen ulkoiselle sähkönsiirrolle. Hankkeessa edetään pohjoiseen suuntaavalla vaihtoehdolla (kaavaluonnoksen aikainen vaihtoehto A). Linjaus tarkentuu voimajohtoon yleissuunnittelussa.

Kaavakartalla esitettäviä luontokohteita on täydennetty osayleiskaava-alueen keski- ja eteläosiin merkinnällä luo-1. Lisäksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue osoitetaan merkinnällä luo-3. Luontoselvitysraportit ovat kaavaselostuksen liitteenä 5.

Kaavaehdotuksen mukaisessa hankesuunnitelmassa voimat ovat kokonaiskorkeudeltaan pienempiä kuin kaavaluonnoksen mukaisessa hankesuunnitelmassa. Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa pohjavesialueesta kauemmas ja tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue sijoittuu Ikaalisten osayleiskaavan alueen koillisreunalle mutta ei Hämeenkyrön osayleiskaava-alueelle.

ohjeellinen tuulivoimalan sijainti. YVA:ssa esitettyjen vähimmäisetäisyyksien muutos ei saa olla kaavamerkinnöin mahdollinen, jos muutoksella voidaan aiheuttaa vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Pohjavesien suojelun osalta tulee huomioida riskit, jotka voivat aiheutua rakentamisaikaisista toimista, perustustavasta tai mahdollisesta alueen lisäkuivattamisen tarpeesta. Vesien suojelun osalta tulee kiinnittää huomioita myös alueen valumavesien muutokseen. Maaperän muokkaus ja muutos voivat vaikuttaa alueen valumavesien määrään ja kiintoainepitoisuuksiin. Rakentamisaikainen vaikutus valumavesiin tulee myös huomioida. <u>Melu ja välke</u> Melu- ja välkemallinnusten mukaisesti voidaan todeta, etteivät suunnitellut tuulivoimalat aiheuta merkittävää tai raja-arvot ylittävää meluhaittaa asuin- ja lomarakennuksille. Melumallinnuksissa oli käytetty 6,6 MW tuulivoimalamallia, joka on tällä hetkellä käytetyistä malleista suurin. Pirkanmaan ELY-keskus huomauttaa, että koska kaavoitus laaditaan mahdollistamaan 10 MW:n tuulivoimaloiden rakentuminen, tulee viimeistään rakennuslupavaiheessa varmistaa kaavaselostuksessa ja sen liitteinä olevien melumallinnusten ajantasaisuus. Välkemallinnus on tehty voimalalla, jonka napakorkeus on 225 metriä ja roottorin halkaisija 250 metriä, jolloin voimalan kokonaiskorkeus on 350 metriä. Välkevaikutuksia on arvioitu realistisen ja teoreettisen mallin kautta. Teoreettisessa mallinnuksessa osoitetaan välkevaikutusten yläraja tilanteessa, jossa aurinko paistaa aina kohtisuoraan lapoihin ja voimalat ovat jatkuvasti käytössä. Realistisessa mallinnuksessa välkevaikutuksia ei aiheutunut asuin- tai lomarakennuksille. Teoreettisissa mallinnuksissa vähäisiä vaikutuksia aiheutui neljälle kiinteistölle. Välkemallinnuksissa esille tullut mahdollinen välkehaitta muutamille asuinkiinteistöille on huomioitu ja selostuksessa on esitetty mahdollisuus varustaa voimalat pysäytysjärjestelmillä. Pirkanmaan ELY-keskus	Pohjavesialuetta koskevaa kaavamerkintää on täsmennetty Ikaalisten Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavaan.
---	--

pitää toimia riittävinä melu- ja välkehaittojen osalta. <u>Ilmasto</u> Konikallion tuulivoimahankkeen ilmastovaikutuksia on esitetty laskemalla hankkeen elinkaaren hiilijalanjälki. Ilmastovaikutuksia arvioitaessa on huomioitu myös metsäkadon aiheuttama hiilinielun poistuma. Ilmastovaikutusten näkökulmasta erityisen tärkeää olisi suunnittelun turvin pyrkiä aiheuttamaan mahdollisimman vähäistä metsäkatoa ja hiilinielumenetystä hankealueella. Pirkanmaan ELY-keskus kuitenkin toteaa, että hiilijalanjäljen ja -kädenjäljen määrittäminen on kannustettavaa ja hankkeessa on huomioitu ilmastovaikutuksia laajasti. Myös ilmanlaatuun vaikuttavaa rakentamisen aikaista haittaa on arvioitu. Ilmastovaikutuksia arvioitaessa voitaisiin myös tarkastella tuulivoimarakentamisen vaikutuksia Pirkanmaan energiastrategian tavoitteiden saavuttamisessa sekä tarkastella tuulivoimahankkeen vaikutusta koko Pirkanmaan energiatuotannon kehitykseen. <u>Sähkönvarastointi</u> Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että kaavaehdotuksessa olisi perusteltua osoittaa energiatuotannon aluevaraus, jonne olisi tulevaisuudessa mahdollista osoittaa mahdollista sähkönvarastointia. ELY-keskus huomauttaa, että tuulivoimarakentamisessa tulee huomioida mahdollinen säätövara ja varautua sen rakentamiseen. Pirkanmaan ELY-keskus varaa mahdollisuuden lausua seuraavista vaiheista kaavoitustyön edistyessä. YVA-menettelyssä valmistuva perusteltu päätelmä ja kaikki siinä esitetyt johtopäätökset tulee huomioida jatkosuunnittelussa.	Kaavakartalla on osoitettu merkinnällä EN-1 Energiahuollon alue, jota koskee seuraava kaavamääräys: <i>Alueelle saa rakentaa sähköasemakentän. Sähköaseman alue tulee aidata. Lisäksi alueelle saa rakentaa tuulivoimaloita varten tarvittavat varasto- ja huoltorakennukset sekä sähkön varastointiin tarvittavat laitteistot.</i> Kaavamääräys mahdollistaa sähkön varastoinnin alueella.
3) Pirkanmaan maakuntamuseo, 3.5.2024 Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan luonnos mahdollistaa kummankin YVA-arvioinnissa tutkitun vaihtoehdon (VE 1: rakennetaan 15 kpl enintään 350 m korkea tuulivoimalaa; VE 2: rakennetaan 11 kpl enintään	

350 m korkeaa tuulivoimalaa) toteuttamisen. Sähkönsiirron osalta luonnoksessa toteutustavaksi on valittu ilmajohto, mutta molemmat tutkitut sähkönsiirtoreittivaihtoehdot (VE-A koillinen ja VE-B eteläinen) ovat mahdollisia. Hämeenkyrön kunnan alueelle sijoittuvan suunnittelualueen päämaankäyttötarkoitukseksi on osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen alue (M-1). Lisäksi alueelle on osoitettu seitsemän tuulivoimalan rakennuspaikat (tv-1), sekä alueen olemassa oleva (parannettava) ja ohjeellinen uusi rakennettava tieverkosto, ohjeelliset ilmajohdot, maakaapelit, energiahuolto, vaihtoehtoiset maa-aineksen ottoalueet ja muu tarvittava infrastruktuuri kohdemerkinnöin tai erillisinä alueen osina.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunniteltujen tuulivoima-alueen ja sähkönsiirtoreittien VE-A ja VE-B alueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2022 (Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu). Pirkanmaan maakuntamuseolle on toimitettu inventoinnin 15.6.2023 päivätty täydennetty raportti, johon on merkitty maastossa tarkastetut alueet ja inventointiaikana tiedossa olleiden voimalapaikkojen sijainnit (kartta s. 11). Hämeenkyrön osayleiskaavaluonnokseen merkitty tuulivoimalan rakennuspaikka 4 sijaitsee eri kohdassa kuin inventointiraporttiin merkityssä kartassa, eikä tätä rakennuspaikkaa ole tarkastettu inventoinnissa. Lisäksi tarkastamatta ovat rakennuspaikalle 4 johtavat uudet ohjeelliset maakaapelin ja tien linjaukset sekä suureksi osaksi kaavaluonnokseen merkityt EN-1-energiahuollon alueet ja EO-merkinnällä osoitettu maa-ainesten ottoalue. Sähkönsiirron voimalinjan VE-B varrella sijaitsevia mahdollisia muinaisjäännöksiä Rajalantorppa- ja Rajalantorppa 2 (tervahauta ja asuinpaikka, muinaisjäännösrekisterin tunnuksat 1000048678 ja 1000049405) ei myöskään ole inventoinnissa tarkastettu maastossa. Edeltävän johdosta v. 2022 tehtyä arkeologista inventointia tulee täydentää riittäväillä maastotarkastuksilla mainituilla alueilla.

Arkeologisen inventoinnin täydennysraportti tulee lähettää digitaalisena Pirkanmaan

Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa on järjestetty syksyn 2024 aikana työneuvotteluja lausunnossa esitetyistä teemoista koskien ja tarkasteltu yhdessä aluerajauksia koskien hankkeessa suunniteltujen toimintojen sijoittamista. Vaikutuksia on vähennetty mm. tarkistamalla hankkeen toimintojen sijoittelua ja poistamalla Ryssänlevon läheisyyteen aiemmin sijoittunut maa-aineksen ottoalue EO.

Kaavaehdotuksen valmistelun aikana on lausunnossa esitettyjen olennaisten seikkojen osalta täydennetty vaikutusten arviointia mm. laatimalla erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Lausunnossa esitetyt asiat on olennaisilta osin otettu huomioon tv-alueiden rajauksissa.

Vuoden 2022 arkeologista inventointia on täydennetty syksyllä 2024 tehdyillä inventoinnilla, jota koskeva täydennysraportti on lähetetty Pirkanmaan maakuntamuseolle.

maakuntamuseoon, joka ottaa raportin saatuaan vielä erikseen kantaa tutkimuksen riittävyyteen sekä ehdotusvaiheen lausunnossa kaavasuunnitelmaan ja sen vaikutuksiin arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Inventoinnin tilaamisen, laadun ja raportoinnin osalta maakuntamuseo viittaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamaansa lausuntoon 264/2022.

Arkeologista kulttuuriperintöä ja sen vaikutuksia hankkeeseen käsitellään kaavaselostuksen luvuissa 5.11, 8.4. ja 9.5. Vaikutusten kohdekohtaisen arvioinnin puutteiden osalta maakuntamuseo viittaa YVA-selostuksesta antamaansa lausuntoon 188/2024. Maisemallisten vaikutusten arvioinnissa on myös syytä ottaa huomioon Pirkanmaan maakuntakaavaan merkitty Ikaalisten Kilvakkala-Tuomاران maakunnallisesti merkittävä kiinteiden muinaisjäännösten tihentymä, jonka etäisyys lähimpiin tuulivoima-alueen voimaloihin on n. 7 km. Alue on merkitty maakuntakaavaan Arkeologisen perinnön ydinalue -merkinnällä, jota koskee määräys: Alueella sijaitsevien muinaisjäännösalueiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteän muinaisjäännöksen lisäksi otettava huomioon muinaisjäännösalueiden suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin.

Kaava-aineistosta tulee poistaa inventointiraporttiin merkityt esineiden löytöpaikat ja ns. muut kohteet. Ne eivät vaikuta maankäyttöön, eikä niitä merkitä kaavaan.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Hankkeen maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuva vaikutustenarviointi perustuu olemassa oleviin valtakunnallisiin ja maakunnallisiin selvityksiin sekä YVA-menettelyn yhteydessä laadittuihin näkyvyysanalyysiin ja havainnekuviin. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että havainnekuva-aineisto on hankkeen tarpeisiin riittävä, jopa poikkeuksellisen laaja, mutta muilta osin YVA-selostuksessa on vielä rakennettuun

Kaavaluonnosvaiheessa Ikaalisten osayleiskaavan kaavakartalla kohdemerkinnällä sm19 esitetty muinaismuistokohde on lausunnon mukaisesti poistettu Ikaalisten kaavakartalta. Muut mainitut kohteet ovat sijoittuneet osayleiskaava-alueen ulkopuolelle.

Kaavaehdotuksen valmistelun aikana on lausunnossa esitettyjen olennaisten seikkojen osalta täydennetty vaikutusten arviointia.

kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta paljon puutteita, täydennettävää ja korjattavaa. Näiden osalta maakuntamuseo viittaa lausuntoonsa diar. 188/2024.

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että luonnoksen mukainen kaavaratkaisu aiheuttaisi suuria haitallisia maisemavaikutuksia vähintäänkin Pirkanmaan harjumaisemien valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA), Hämeenkaan- ja Kyrönkankaantien valtakunnallisesti merkittävälle rakennetulle kulttuuriympäristölle (RKY) sekä maakunnallisesti arvokkaille Kelminselän, Vatulan, Haapimaan-Vatsiaisten ja Kilvakkalan-Viljalan kulttuurimaisemille. Lisäksi kielteisiä maisemavaikutuksia aiheutuisi myös ilmajohtona toteutettavasta sähkönsiirrosta, erityisesti mikäli toteutettavaksi valitaan koilliseen suuntautuva VE-A.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL § 39), joista yksi on rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Toiseksi on otettava huomioon tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset (MRL § 77b), joista yhden mukaan suunnitellun tuulivoimarakentamisen ja muu maankäytön tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön. Kolmanneksi on huomioitava valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joiden yksi viidestä osakokonaisuudesta on elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat (MRL § 24). Kulttuuriympäristön arvokohteet ja -alueet, joiden arvojen turvaamisesta alueidenkäytön suunnittelussa tulee huolehtia, on määritelty viranomaisten laatimissa valtakunnallisissa inventoinneissa Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021) ja Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009).

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että kulttuuriympäristön osalta kaavaluonnos on ristiriidassa em. lakipykälien kanssa. YVA-selostusta tulee rakennettuun kulttuuriympäristöön, maisemaan ja arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta täydentää ja

Lausuntoa huomioiden kaavaehdotuksessa on pyritty pienentämään rakentamisen maisemavaikutuksia sijoittamalla voimalat kauemmas VAMA-alueesta ja pienentämällä voimalakorkeutta. Kaavaa laadittaessa on huomioon otettu yleiskaavan sisältövaatimukset, tuulivoimayleiskaavan erityiset sisältövaatimukset sekä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetty vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia.

Osayleiskaavaa laadittaessa on kattavasti arvioitu tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuvia maisemavaikutuksia ja maisemavaikutuksia on lisäksi pyritty ehkäisemään pienentämällä voimaloiden kokoa sekä sijoittamalla voimalat tiiviimmälle alueelle. Maiseman vaalimista sekä tuulivoimaloiden maisemaan sopivuutta koskevat yleiskaavan sisältövaatimukset on siten otettu kaavaa laadittaessa riittävässä määrin huomioon. Maisemaan liittyvien seikkojen ohella yleiskaavaa laadittaessa on alueidenkäyttölain 39 §:n 2 momentin mukaan otettava huomioon muun muassa mahdollisuudet energiahuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden

korjata. Lisäksi tulee tutkia, miten hankkeen kulttuuriympäristöön kohdistuvia haitallisia vaikutuksia voitaisiin vähentää ja kaavaratkaisua muokata sen mukaisesti. Mikäli haitallisia maisemavaikutuksia ei ole mahdollista merkittävästi vähentää, Pirkanmaan maakuntamuseo esittää harkittavaksi osayleiskaavan valmistelun keskeyttämistä. Osayleiskaavan ehdotus sekä esitetyn mukaisesti korjattu ja täydennetty arviointi- ja selvitysaineisto tulee toimittaa Pirkanmaan maakuntamuseolle lausuntoa varten.	kannalta kestäväällä tavalla sekä kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa edellä mainittuja yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon. Konikallion osayleiskaavat ja YVA-menettely on laadittu erillismenettelyinä. Yhteysviranomainen on antanut perustellun päätelmän Konikallion tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 6.6.2024. Yhteysviranomainen ei ole nähnyt YVA-selostuksen täydentämistä tarpeelliseksi perustellun päätelmän antamiseksi. YVA-selostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on liitettävä hanketta koskevaan lupahakemukseen. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa.
4) Hämeenkyrön kunta, elinympäristölautakunta, 2.4.2024 Elinympäristölautakunta pyytää lausuntonaan kiinnittämään seuraaviin asioihin: - Liitteessä 2 Havainnekuvat ei mainita kuvissa olevan voimalan kokoa eikä napakorkeutta/ siiven mittaa. Pyydämme lisäämään havainnekuviin edellämainitun voiman koon. - Lautakunta toivoo eri vaihtoehtoja havainnekuviin, kuinka tuulivoimaloiden madaltaminen vaikuttaisi näkymiin, erityisesti Ulvaanharjun ja Vatulanharjun maisemiin. - Melu- ja välkekarttaesityksiä pitäisi säätää niin, että taustakartta näkyisi voimakkaammin ja selkeämmin. Tämä auttaisi hamottamaan ympäristöä selkeämmin. - Elinympäristölautakunta edellyttää ympäristöluvan tarpeen arviointia - Tällä hetkellä vaadittava melumallinnus ei ota huomioon jättöpyörteiden vaikutusta tai sitä miten jättöpyörteinen ilma käyttäytyy osuessaan seuraavan	Voimaloita koskeva tekninen kuvaus on esitetty kaavaselostuksessa. Voimalakokoa on pienennetty kaavaluonnoksen 350 metristä kaavaehdotuksen 300 metriin, jolloin kahden havainnekuvaraportin väliset erot ovat nähtävissä. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen paljon maisemavaikutuksia havainnollistavaa materiaalia, mukaan lukien erillinen havainnevideo. Tuulivoimalat suunnitellaan lähtökohtaisesti siten, etteivät ne edellytä ympäristölupaa. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta. Merkitään tiedoksi. Hankkeen suunnittelussa laadittavat melumallinnukset tehdään ja vaikutukset arvioidaan voimassa olevien säädösten, asetusten ja yleisesti käytössä

voimalan lapaan. Hankkeen edistyessä tulee melumallinnuksessa ja meluhaittoja arvioidessa käyttää uusimpia mallinnusmenetelmiä vaikkei viralliset säädökset tätä vaatisikaan.	olevan ohjeistuksen mukaisesti. Ympäristöministeriön melumallinnusohje ei anna objektiivisia korjauksia mahdollisen jättöpyörteen turbulenssin huomioimiseksi. Lisäksi taaemmat voimalat ovat edellä olevan jättövanan vaikutuksessa vain myötätuuliolosuhteissa, ei kaikkien ajankohtien sisällä. Koska alueen keskimääräinen tuulensuunta on lounaasta, voidaan karttakuvasta nähdä jo selkeästi se, että moni voimala ei ole tässä asennossa jättövanan osalta huonosti sijoitettu.
5) Hämeenkyrön kunta, elinympäristölautakunnan lupajaosto, 3.4.2024 Rakennustarkastaja, ympäristötarkastaja ja maankäyttöinsinööri ovat käyneet kaavaluonnosta läpi ja toteavat seuraavaa: Ympäristötarkastaja pyytää seuraavaa lisäystä kaavamääräyksiin tv-1määräykseen: Tuulivoimalan kokoamis- ja pystytysalue on huoltoaluetta lukuun ottamatta maisemoitava rakentamisen jälkeen esimerkiksi metsän istutuksella. Rakennustarkastajalla ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa. Maankäyttöinsinöörin lausunto oheismateriaalina. Kooste oheismateriaalina olleesta maankäyttöinsinöörin lausunnosta Hankkeen toteutussuunnittelussa ja sen lupaprosessissa tulee huomioida seuraavat asiat: - voimajohtoalueen lunastusluvut - kuntien välisten rajojen ja muiden kiinteistörajojen tarkistaminen - sisäisen tiestön, sähkömaakaapeleiden ja -laitteiden rasitetoimitukset - yksityisteiden tiekuntien ja tuulivoimayhtiön välinen yhteydenpito - korvaus- ja huoltotiesopimukset maanomistajien kanssa - ELY-keskuksen liittymäluvut - pohjavesiseuranta - työkoneiden säilytys- ja tankkausalue (tukitoiminta-alue)	Voimaloiden mahdollisten huoltotoimenpiteiden vuoksi huoltoaluetta ei ole syytä rajoittaa merkittävästi rakentamisen jälkeisellä maisemoinnilla. Metsän istuttaminen näille alueille hankaloittaisi huoltotoimenpiteiden toteutusta, mikäli on tarpeen vaihtaa suuria voimalaosia tai tuoda alueelle suurempi nosturi. Voimaloiden ympäristössä mahdollistetaan luontainen maisemoituminen niillä osin, joilla ei ole säännöllistä liikennöintiä. Merkitään muilta osin tiedoksi. Esitetyt seikat huomioidaan hankkeen tulevissa suunnitteluvaiheissa ja lupaprosesseissa. Hankkeen toteutussuunnittelussa ja sen lupaprosessissa keskeisesti huomioitavat lausunnon mukaiset asiakohdat on esitetty kaavaselostuksen luvuissa 7 ja 13.

- maa-aineksen/kalliokiviaineksen oton luvittaminen	
6) Hämeenkyrön kunta, hyvinvointijaosto, 10.4.2024 Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavasta on havaittavissa, että alue sijaitsee Pirkan uran vaellus- ja hiihtoreitistön välittömässä läheisyydessä Ikaalisten kaupungin puolella. Hämeenkyrön kunta kuuluu Pirkan uran vaellus- ja hiihtoreitistöön 25 kilometrin kuntaosuudellaan. Varsinaisesta tuulivoimapuistosta en usko olevan haittaa Pirkan uran retkeilyreitin pysyvälle käytölle. Välimatkaa tuulivoimapuiston alueen reunasta Pirkan uran reitistöön kertyy erikohdista arviolta noin 1 000–2 000 metriä. Varoalue on tarpeeksi suuri reitistön turvalliseen käyttöön. Haittavaikutukset Pirkan uran reitistölle ovat välilliset rakennusaikaiset toimenpiteet, jotka voivat haitata reitistön käyttöä kesä- ja talviaikoina. Lisäksi tuulivoimapuiston karttakuvaan on piirretty voimajohtolinjat A ja B, joista vaihtoehto A katkaisee Pirkan uran reitistön. Tämä voimalinja ei kuitenkaan haittaa pysyvää reitin käyttöä, kun työ toteutetaan ja viimeistellään huolellisesti. Maisemahaittoista on vaikea tehdä arviointia ilman luonnossa vierailua. Suurin vaikutus tuulivoimapuiston rakentamisessa ovat väliaikaisvaikutukset, jotka voivat haitata retkeilyreitin käyttöä ja esimerkiksi Pirkanhiihdon toteutumista koko hankkeen ajan. Hankkeen ollessa valmis haittavaikutukset todennäköisesti korjaantuvat. Hyvinvointijaosto esittää, että Hämeenkyrön kunnan liikuntapalveluita pidetään tietoisena hankkeen etenemisestä. Lisäksi retkeilyreitin ympärivuotinen käyttö tulee huomioida tuulivoimapuisto hankkeen suunnittelu- ja toteutusvaiheissa.	Merkitään tiedoksi.
7) Fingrid Oyj, 10.5.2024 Meillä ei ole lausuttavaa nähtävillä olevista materiaaleista.	Lausunto merkitään tiedoksi.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.	
8) Caruna Oy, 6.5.2024 Nykyinen suurjännitteinen jakeluverkko Konikallion tuulivoimahanke ja hankkeen sähkönsiirtoon esitetyt 110 kV:n voimajohtoreitit A ja B eivät sijaitse Caruna Oy:n sähkönjakeluverkon vastuualueella. Caruna Oy:n 110 kV:n voimajohto Melo - Rännäri sijaitsee noin 8 km hankealueelta koilliseen päin. Caruna Oy:n 110 kV:n voimajohto Susikoski - Suodenniemi sijaitsee noin 16 km hankealueelta lounaaseen päin. Suodenniemen 110/20 kV sähköasema on Vatajankosken Sähkö Oy:n hallinnoima. Muuta huomautettavaa Alustavan tarkastelun perusteella Konikallion tuulipuiston sähköasemalta rakennettava 110 kV voimajohto voidaan liittää Caruna Oy:n 110 kV:n verkon johtoväliin Parkano-Teiharju. Suodenniemen 110/20kV sähköasemaa syöttävä Susikoski-Suodenniemi 110 kV:n voimajohto on Caruna Oy:n hallinnoima. Carunan 110 kV:n sähköverkon nykyinen siirtokapasiteetti Kankaanpää-Suodenniemi johtovälillä voi aiheuttaa rajoitteita Konikallion tuulipuiston liittämiselle Suodenniemen sähköasemalle. Tuulipuiston liittämisestä Caruna Oy:n sähköverkkoon tulee neuvotella Carunan kanssa. Liitettävyyden Caruna Oy:n sähköverkkoon tarkastellaan ennen lopullisen liittymissopimuksen tekemistä. Lopullinen liittymistapa, liittymispiste ja liitettävä sähköteho määritellään liittymissopimuksessa.	Lausunto merkitään tiedoksi.
9) Suomen Erillisverkot Oy, 21.5.2024 Viitaten lausuntopyyntöönne 24.4.2024 koskien tuulivoimahanketta Konikallio. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkkoperaattoripalvelut liiketoimintaan.	Lausunto merkitään tiedoksi.

10) Ilmatieteen laitos, 29.5.2024 Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa 09.04.2022 (Dnro 13/020/2022), Konikallion tuulivoimalahankkeen tuulivoimalat ovat nyt uuteen laitoksen tutkapaikkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimahankeeseen osayleiskaavan kaavaluonnoksesta, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa.	Lausunto merkitään tiedoksi.
11) Ikaalisten Vesi Oy, 7.5.2024 Vatulanharjun pohjavesialueella on Ikaalisten Vesi Oy:n vedenottamo. Ottamolla on käytössä kaksi siiviläputkikaivoa, joista otetaan vettä keskimäärin 1750 m³/vrk. Vedenottolupa toisella kaivolla ei ole lainvoimainen. Lähimmät tuulivoimat sijoittuvat 2,4 km päähän vedenottamosta. Vedenottamolle ei ole määritetty suojavyöhykettä. Ikaalisten Vesi Oy katsoo, että pohjavesialueella suoja-aluetta ei toistaiseksi tarvita lakiin perustuvan pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskiellon määräyksillä. Tuulivoimahankealueen pohjavesivaikutusten tutkimusalueella noin 3 km² on todettu muodostuvan pohjavettä, millä on hydrogeologinen yhteys pohjavesimuodostumaan ja akviferin veden laatuun. Hankealueen ja nykyisen pohjavesialueen muodostumisaluerajauksen lounaispuolella maaperä varastoi pohjavettä teoreettisesti 7,5 milj. m³, kun pohjavedenpinnasta kalliopinta on keskimäärin 10 m syvyydessä (tutkimuslinjat L1, L2, L3 ja L5) ja maaperän arvioitu ominaisainepitoisuus on 25 %. Ikaalisten Vesi Oy toteaa, että tuulivoimaloiden T8, T11, T12 ja T15 rakentaminen aiheuttaa korkean riskin tärkeän pohjavesimuodostuman rakenteelliselle pilaantumiselle sekä pohjaveden määrän ja laadun muutokselle hydrologisesti. Tuulivoimalat sijoittuvat lähelle pohjavesimuodostuman pehmeää eli sadannan ja haihtumisen mukaan siirtyvää pohjavedenjakajaa sekä pohjavesimuodostuman kovalle vedenjakajille kuten padottaville kalliokynnyksille. Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus	Lausunnossa mainitut lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaehdotuksessa tai YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

on luokitellut pohjavesialueen määrälliseksi riskialueeksi. Määrällisellä vedenvähyydellä tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että mikäli vesitaloushankkeen (vesilaki 1 luku 3 § 9) toteutuksessa pohjavesivirtaus kasvaa lounaansuuntaan, vähenee harjun pohjoispuolen lähteistä poistuva veden määrä koillisuuntaan perustuen harjun vesitaseeseen.

Ikaalisten Vesi Oy esittää ensisijaisesti tuulivoimala-alueille T8, T11, T12 ja T15 rakentamiskielloa sekä Jyrämyllyntien pohjanvahvistukselle massanvaihtokielloa, koska alueiden muokkaus voi aiheuttaa suurta vahinkoa yleiselle ja yksityiselle edulle. Maaperän muokkaus lisää pohjaveden purkautumista maanpintavalunnaksi. Ison eväen ympäröivän kalliomaan louhiminen sekä Ison eväen pohjavettä pidättävän ja padottavan maaperän kuorinta tulee kieltää. Kaivuutöihin liittyvä vedenpaine-eron aiheuttama hydraulinen murtuminen on todennäköinen, minkä korjaaminen on lähes mahdotonta. Muodostuman maanpinta painuu alaspäin pohjavedenpinnan ja kerrostumien hydraulisen nosteen alentuessa. Alueiden muokkaus voi aiheuttaa pohjavesimuodostumalle olennaista vedenvähyyttä sekä huonontaa muodostuman antoisuutta lisäten tulvimisriskiä Vesajärvellä.

Ikaalisten Vesi Oy kuitenkin toteaa, että tuulivoimala T15 voitaneen sijoittaa 400 m esitetystä lounaaseen päin ja tuulivoimala T11 voitaisiin sijoittaa 1000 m lounaan suuntaan EN-1-alueelle siten, että pohjavettä padottavaa kalliokynnystä ei louhita pois. Alueilla tulee kieltää tehokkaat räjäytystyöt. Tällöin 110 kV:n voimajohdon linjausvaihtoehdoksi pitää valita reitti B Sastamalan suuntaan. Tässä tapauksessa Ikaalisten Vesi Oy esittää, että lupaviranomaisen tulee määrätä vesilain luvun 3 mukainen lupa hankealueen voimaloiden rakentamiseen koskevaan vesitaloushankkeeseen, missä pohjaveden muuttamiskiellon vaikutusperusteiden hanketoimijaa asetetaan seuraamaan lupamääräyksiä haittojen ehkäisemiseksi; 1) Hanketoimijan on seurattava pohjaveden pinnankorkeuksia automaattilaittein hanke- ja harjualueen havaintoputkista. 2) Hankealueen valuntauomista (Ryssälevo, Siloiset kallioid ja Jyräjoki) on seurattava veden pintavalunnan

Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetyle rakentamiskiellolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat.

Yhteysviranomaisen toteaa perustellussa päätelmässä, että tuulivoimaloita tai hankealueen muita toimintoja ei sijoitu pohjavesialueelle. Tutkimuksista saadun tiedon perusteella ei ole perusteita olettaa, että hanke esitetyn kaltaisena aiheuttaisi merkittävää vaaraa Vatulanharjun pohjavesialueelle. Hankkeen vesiluvan tarve arvioidaan omana lupamenettelynään hankkeen rakentamislupien myöntämisen jälkeen. Ikaalisten osayleiskaavaehdotukseen on lisätty määräys pohjaveden pilaamiskiellosta.

määrää automaattilaittein Vesajärven suuntaan. Vesilupa tulee määrittää kuivakauden enimmäismäärä pintavalunnalle ja pysyttämään luvan lupamäärässä. Vesilupaa valvovalla viranomaisella tulee olla oikeus keskeyttää hanke mahdollisen vahingon estämiseksi. Toiminnanharjoittaja on veloitettava noudattamaan vesilain 14 luvun mukaista korvausjärjestelmää mahdollisessa vahingon aiheuttamassa edunmenetyksessä. Hankealueen vedenlaatu on kartoitettava. Seurantatulokset on lähetettävä eri viranomaistahojen lisäksi Ikaalisten Vesi Oy:lle.

Ikaalisten Vesi Oy:n tulkinta pohjavesimuodostumasta ja pohjaveden virtaussuunnista on liitteen tulkintakartta 15.3.2024 mukainen, minkä selitykseksi esitetään jäljempänä maatutkaluotauksen linjakohtaista tulkintaa.

[LAUSUNNOSSA ESITETTY KARTTA: Ikaalisten Vesi Oy, Mielipiteen tulkintakartta 15.3.2024]

Linja L2. Tutkimuslinjalla L2 sadekauden pehmeän pohjavedenjakajan selänne alkaa kalliopaljastumalta etäisyydeltä 240 m ja se jatkuu linjan suuntaisesti koillissuuntaan etäisyydelle 660 m asti, minkä jälkeen pohjaveden kanavarakenne alkaa. Linjan L2 etäisyyden 300 m jälkeen kalliopinta laskee tasolle 115 m mvp. Sadekaudella kanavarakenteeseen virtaa pohjavettä Kirkkopolun itäpuolelta pohjaveden pinnankorkeuden tasolla 127,5 m mvp, mikä on myös harjurakenteen pohjaveden varastointikapasiteetin ja pohjavedenpinnan maksimi yläreunan taso Kirkkopolulta luoteissuuntaan (linjat L1 ja L4). Linjan L2 etäisyydellä 640 m pohjavedenpinnan taso putoaa äkillisesti, koska kohdasta alkaa vettä paremmin johtava maalaji ja kalliopainanne. Kuivakautena pohjavedenjakajan selänteellä pohjavedenjakajan sijainti siirtyy lounaan suuntaan linjan L2 etäisyydelle 240 m kovan kalliokynnyksen muodostamalle vedenjakajalle pohjavesipintojen yleisen laskun seurauksena. Maan vedenläpäisevyys on Kirkkopolun itäpuolella korkeampi kuin länsipuolella johtuen harjurakenteen ja Teerinevan muodostamasta 6 m korkeammasta painepotentiaalista

Linja L3. Tutkimuslinjalla L3 etäisyydellä 0 m hienorakeinen ja sementoitunut maalaji salpaa pystysuuntaisesti pidättäen pohjavesimuodostuman pohjaveden painepinnan tasolle 119 m mvp etäisyydelle 340 m asti, minkä jälkeen paineellisen muodostuman pohjavirtaama purkautuu vaakasuunnassa kiviseen hiekkakerrokseen. Linjan L3 alussa vedenläpäisevyys on siis suurempi maakerrosten vaakasuunnassa kuin pystysuunnassa. Pohjavesimuodostumalla pohjavedenjakajan vapaa pohjavedenpinta alkaa linjan L3 etäisyydeltä 340 m. Sadekaudella hienorakeisen maalajin päällä maanpintavalunnaksi purkautunut pohjavesi virtaa ojituksia mukaillen kohti länttä.

Linja L6. Tutkimuslinjalla L6 pohjavedenpinnan taso on 125,5 m mvp linjan koko pituudelta, mikä ilmentää lounais-koillisuuntaista pohjavedenjakajaa. Linja L6 etäisyys 0 m - linja L5 etäisyys 500 m - linja L4 etäisyys 450 m ja etäisyys 800 m -välillä on kalliokynnyksen muodostama vedenjakaja tasolla 125 m mvp, mikä padottaa luode-kaakkoisuuntaista pohjavesivirtausta kuivakautena. Linjan L6 kanavarakenteet etäisyydellä 600 m - 900 m syöttävät vettä takaisin harjun länsipäätä kohti kuivakautena.

Linja L7. Tutkimuslinjalla L7 etäisyydellä 130 m harjun lajittunut hienorakeinen maalaji päättyy ja harjun lajittunut karkearakeinen maalaji alkaa.

Linja L4. Tutkimuslinjan L4 etäisyyksillä 450 m ja 800 m sijaitsee kalliokynnys tasolla 125,5 m mvp. Linjan L4 etäisyydellä 1000 m sijaitsee pehmeä pohjavedenjakaja tasolla 127,5 m mvp. Linjan L4 etäisyydellä 1450 m ja 3250 m pohjavedenpinta laskee alle tason 125 m mvp, joten ampuradalta pohjavesivirtaus on kohti pohjoista.

Linja L5. Tutkimuslinjan L5 etäisyydellä 650 m sijaitsee pehmeä pohjavedenjakaja tasolla 126,5 m mvp, missä myös kalliokynnys sijaitsee. Linjan L5 etäisyydellä 700 m - 1200 m kalliopinta laskee alle tason 115 m mvp. Linjan L5 etäisyydellä 1000 m - 1700 m pohjavedenpinta on tasolla 126 m mvp, mikä viittaa siihen, että pohjaveden ylisyoiskynnys maanpintavalunnaksi pohjavettä padottavan maalajin yli Isonvan suuntaan on

tasolla 125 m mvp. Linjan L5 etäisyydellä 1700 m - 1950 m sijaitsee laaja virtauskanava kalliopinnan laskiessa tasolle 116,5 m mvp. Tämä virtauskanava kalliopintojen ohjaamana mahdollistaa pohjaveden suotovirtauksen ja virtaussuunnan päinvastaisen muuttumisen sadannan vuosivaihtelun mukaan.

Linja 12. Tutkimuslinjalla L12 alkaa kanavarakenne etäisyydeltä 40 m ja se jatkuu etäisyydelle 270 m asti. Pehmeä pohjavedenjakaja sijaitsee etäisyydellä 240 m.

Ikaalisten Vesi Oy korostaa, että pohjavesien erillisselvityksessä on pyritty selittämään lähinnä syysateiden aikaista sadekauden virtauskuvaa, mutta kuivakauden virtauskuvan ja kovien vedenjakajien merkityksen tarkastelu on jäänyt puutteelliseksi. Ikaalisten Vesi Oy:n maatutkaluotauslinjojen tulkinnan perusteella sadekauden pohjavedenjakaja sijaitsee osittain nykyisen pohjaveden muodostumisalueen rajauksen ulkopuolella. Sekä pohjavedenjakajan sijainti että pohjaveden virtausolosuhteet muuttuvat viiveellä pohjavedenpinnan luonnollisen vuosivaihtelun mukaan. Maatutkaluotauksien yhteydessä olisi tullut mitata pohjaveden havaintoputkien pinnankorkeudet.

Jatkosuunnitteluehdotuksena esitetään, että tutkimuslinjan L9 alkuun pisteelle 303 sekä tutkimuslinjan L5 etäisyydelle 1800 m paalulle 64 asennetaan pohjaveden havaintoputki ja pohjaveden pinnankorkeus mitataan heinä-elokuussa. Näillä toimenpiteillä voidaan varmistaa pehmeän pohjavedenjakajan sijainti kuivakautena. Valuma-alueelta purkautuva vesimäärä tulee myös mitata V-patomittauksin eri vuodenaikoina Paalejärven, Isonen ja Hirvinevan purku-uomista.

Lopuksi Ikaalisten Vesi Oy toteaa, ettei sillä ole käytettävissä tarpeeksi pohjaveden tutkimustietoa tuulivoimaloiden T2, T4 ja T6 alueilta, joten Ikaalisten Vesi Oy ei esitä lausuntoa näiden voimaloiden mahdollisesti aiheuttamasta pinta- tai pohjavesivaikutuksesta. Todettakoon vain, että Teerinevan pintavedellä sekä Vatulanharjun pohjavedellä on

Merkitään lausunto tältä osin tiedoksi ja mahdollisen vesiluvan yhteydessä huomioitavaksi hankkeen jatkosuunnittelussa.

yhteysvaikutus keskenään ja Hirvinevalta pintavesi valuu kohti Siloisia kallioita.	
12) MTK-Hämeenkyrö ry, 1.4.2024 Yleisesti toteamme, että näemme hankkeella olevan myönteisiä vaikutuksia aluetalouteen, elinkeinoihin ja työllisyyteen. Hanke parhaimmillaan tulee edistämään siirtymistä kohti kestävämpää taloutta ja vähähiilisempää yhteiskuntaa. Pidämme tärkeänä, että alueelle ollaan suunnittelemassa vaihtoehtoja energiantuotantoa, joka samalla näyttää suuntaviivoja Pirkanmaan ja Satakunnan muille kunnille mahdollisista lisääntyvistä tuulivoimakeskittymisistä. Haluamme korostaa seuraavia kirjauksia maankäyttö- ja rakennuslaista koskien yleiskaavan tarkoitusta: - Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. - Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa Tavoitteeksi on syytä ottaa hyvä kokonaisuus, jossa huomioidaan hankkeen kaikki vaikutukset. Pidämme tärkeänä, että tarvittavat vaikutusten arvioinnit tehdään riittävän laajasti ennen kuin päätöksiä hankkeen etenemisestä tehdään, ja että asianosaisia tiedotetaan hankkeen etenemisestä. Toteamme, että Suomessa maa- ja metsänomistajilla on omaisuuden suoja siltä osin, ettei ketään saa estää käyttämästä omistamaansa tai hallitsemaansa omaisuutta normaalilla tavalla. Jokaisella maanomistajalla on oikeus olla mukana omistamiensa alueiden käyttöön liittyvissä suunnitelmissa. Näin ollen kenenkään maanomistajan omistamalle maalle ei saa suunnitella mitään maanomistajan sitä tietämättä. Tähän liittyy myös, että jokaisen maanomistajan mielipide on otettava huomioon henkilökohtaisena mielipiteenä osayleiskaavaa laadittaessa eikä satunnaisotannan perusteella.	Todetaan lausunnossa esitetty myönteisten vaikutusten arvio kunnan elinvoimaan, kestävään talouteen ja vähähiilisempään yhteiskuntaan. Hanketoimija on käynyt hankealueen maanomistajien kanssa keskusteluja hankekehityksen aikana. Maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen) on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä. Kaavan vireille tulosta sekä valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen nähtävillä olosta

Satunnaisotanta ei muodosta todellista kuvaa maanomistajien mielipiteistä.

Huomioita osayleiskaavan päivitettyyn osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

Aloitusvaiheessa MTK-Hämeenkyrön jättämässä lausunnossa nostimme esille arvioinnin koskien ”alueen yrittäjyyden ja elinkeinoelämän osa-alueella selvittää alueen elinkeinorakenteen nykytila, hankkeen lähialueella sijaitsevat elinkeinot sekä arvioida elinkeinoin ja aluetalouteen kohdistuvia vaikutuksia”. Vastaava elinkeinoelämäselvitys on luonnosvaiheessa asiakirjana, jossa on arvioitu muun muassa vaikutuksia maa- ja metsätalouteen sekä matkailuun.

Kiitämme Hämeenkyrön kuntaa Konikallion osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman päivittämisestä ja vaikutusten arvioimisesta etenkin maa- ja metsätalouteen sekä edellä mainittujen elinkeinojen mahdollisuuksiin jatkaa yritystoimintaa alueella. Varsinaisen elinkeinoelämäselvityksen sisältöön koskien maa- ja metsätalousyrittäjyyttä otamme kantaa seuraavassa kaavaslostusta käsittelevässä osiossa.

Huomioita osayleiskaavan luonnosvaiheen kaavaslostuksesta ja muista selvityksistä

Ensinnäkin toteamme, että käsittelyssä olevaan kaavaslostukseen aloitusvaiheessa toimittamamme lausunto ei ole kokonaisuudessaan tuotu vaan edellisestä lausunnostamme on vain nostettu tietyt kohdat lausuntoja käsittelevään kohtaan. Pitäisimme tärkeänä, että mikäli lausunnot tuodaan osayleiskaavan kaavaslostukseen yhteenvedoksi, ne tuotaisiin yhteenvedoon sellaisenaan, koska kaavaslostus itsessään on tärkein osayleiskaavan asiakirja. Yhteenvedon ulkopuolelle on nyt jätetty sellaisia asiakohtia, joilla on merkittäviä vaikutuksia maanomistajien omaisuuden suojaan sekä maa- ja metsätalousyrittäjien asemaan harjoittaa elinkeinoaan. Kuntalaiselle, joka ei perehdy kaikkiin asiakirjoihin osayleiskaava-aineistoon liittyen, voi jäädä mitäänsanomaton kuva

kuulutetaan kuntien ilmoitustaululla, kuntien internet-sivuilla sekä kuntien virallisissa kuuluslehdissä kuntien omien käytäntöjen mukaisesti.

lausunnosta, jos siitä otetaan vain otanta kaavaselostukseen. Lausunto löytyy kuitenkin kokonaisuudessaan osayleiskaavan vastineraportista.

Kaavaselostuksen kohdassa 8.17. Vaikutukset aluetalouteen ja elinkeinoihin todetaan, että tuulivoimapuistolla on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia paikallisiin maa- ja metsätalouselinkeinoin. Paikalliset metsätaloustoimijat voivat hyötyä rakentamisvaiheessa, jos he voivat myydä palveluitaan maaston raivaukseen, puun kaatoon sekä tiestön rakentamiseen. Lisäksi kaavaselostuksessa perustellaan myönteisiä vaikutuksia maanvuokratuloilla sekä tuulivoiman tuomalla tuotolla. Puolestaan kaavaselostuksesta puuttuu kokonaan näkökulma, kuinka metsätalous voisi tuottaa varoja metsänomistajalle muuta kuin tuulivoiman tuomalla tuotolla. Kaipaisimme selostukseen vielä lukujen valossa positiivista vertailua sekä metsätalouden että tuulivoiman osalta, miten nämä kaksi osa-aluetta tuovat tuloja metsänomistajan tilipussiin. Vaikuttaa siltä, että tätä arviointia ei ole tehty tarpeeksi objektiivisesti.

Kaavaselostuksessa todetaan sivulla 19, että hankkeen YVA-menettelyssä ulkoisen 110 kV voimajohdon toteuttamisvaihtoehtoina tutkitaan maakaapelia ja ilmajohtoa. Lisäksi todetaan, että ulkoisen voimajohdon aluetta ei tuulivoimapuiston aluetta lukuun ottamatta osayleiskaavoiteta. Kuitenkin kaavaselostuksen sivulla 162 mainitaan kaava-alueen ulkopuolisen sähkönsiirtoreitin nykytilasta ja sen vaikutusten arvioinnista. Mielestämme voimajohdon toteuttamiseen liittyvät seikat on tuotava tässä vaiheessa esille. Maa- ja metsätaloustyrittäjien näkökulmasta pitäisimme voimalinjan maakaapelointia parempana vaihtoehtona, sillä se mahdollistaa alueen ennallistamisen maaperän kaivuun jälkeen, eikä rajaa metsään tai tukikelpoisille pelloille suojavyöhykettä. Maakaapeli tulee myös kaivaa riittävän syväälle vähintään 70 cm, jotta kaapeli ei haittaa alueen maanpinnan muokkausta kevättöiden aikaan.

Mikäli voimalinjan maakaapelointi ei onnistu, esittäisimme seuraavia asiakohtia otettavan

Yleisesti maanomistajien maanvuokrina saamien korvausten arvioidaan olevan tuotoltaan hyvä verrattuna vastaavalta alueelta samassa kertyvään metsätaloustuottoihin. Osayleiskaavan yhteydessä vaikutukset tuottojen osalta arvioidaan yleispiirteisellä tasolla.

Tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa laadittaessa on huolehdittava siitä, että tuulivoima-alueen sähkönsiirto on toteutettavissa. Osayleiskaavalla ei kuitenkaan ratkaista sitä, mitä reittiä pitkin siirto toteutetaan eikä tuulivoima-alueen ulkopuolisia sähkönsiirtoreittejä kaavoiteta. Maakaapelina ja ilmajohtona toteutettavassa sähkönsiirrossa on molemmissa useita huomioon otettavia näkökulmia vaikutusten osalta. Näitä on avattu tarkemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Yleispiirteisemmin ulkoista sähkönsiirtoa esitetään osayleiskaavan kaavaselostuksen luvussa 10.

Ulkoisen sähkönsiirron toteuttamistapa tarkentuu vaikutukset huomioon ottaen yleissuunnittelun yhteydessä.

huomioon voimalinjaa rakennettaessa:

Maastotyöt tulee ajoittaa siten, että maaperän ja kasvuston vauriot estetään. Pääsääntöisesti 110 kilovoltin linjan ripustuskorkeuden tulisi olla peltoalueilla vähintään 10 metriä jännevälin alimmassa kohdassa, sillä nykyiset maatalouskoneet yltyvät ulokkeineen jo 6 metrin korkeuteen, ja koneiden koko on ollut jatkuvassa kasvussa. Purettavalta johtoalueelta vapautuu aikanaan pelto- ja metsämaata. Nämä alueet on ennallistettava tilaan, missä maanomistaja voi jatkaa elinkeinonsa harjoittamista vaikeuksista.

Mikäli sähkölinja tullaan rakentamaan ilmateitse, tulee maanomistajalle ja mahdolliselle vuokralaiselle ilmoittaa, koska pellolle tai metsään tullaan. Ja myös urakoitsijan yhteystiedot pitää ilmoittaa selvästi maanomistajille. Maastotyöt vaikuttavat aina alueen ihmisten asumiseen, elämiseen ja elinkeinon harjoittamiseen, joten haittojen minimoiminen on tärkeää. Mikäli lunastusmenettelyyn edetään linjaa rakennettaessa, menettelystä on kerrottava avoimesti ja selvästi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja myös, mitä mahdollisuuksia maanomistajilla on saada korvauksia ja mihin ne perustuvat.

Kaavaselostuksessa mainitaan, että molemmat voimajohtoreitit A ja B sijoittuvat pääasiassa peltojen ja talousmetsien muodostamille alueille, joiden ympäristössä on viljeltyä aluetta. Voimajohtojen sijoittelussa pitää ottaa sekä maanomistajien mielipiteet että tilojen elinkeinon jatkamismahdollisuudet huomioon sähkönsiirtoreittejä suunniteltaessa. Pidämme tärkeänä, että päätökset voimajohdon sijoittumisesta tehdään yhteisymmärryksessä maanomistajien kanssa, ettei ko. voimajohtoa mielivaltaisesti vedetä kartalla, mistä reitti on hankkeen näkökulmasta helpoin toteuttaa. Sähkönsiirtoreittien sijoittuminen pitää olla maanomistajien tiedossa jo ennen kaava-alueen hyväksymistä, jotta maanomistajat voivat ennakoida mahdollista tilan elinkeinon muutosta.

Hankkeen arviointi on suoritettu jo aiemmin mainitulla satunnaisotanta-haastattelutavalla. Arvioinnista käy ilmi, että hankkeella nähdään olevan positiivisia vaikutuksia muun muassa jo

Lausunnossa esitetyt asiat merkitään seuraavilta osin tiedoksi hankkeen jatkosuunnittelua varten.

olemassa olevien metsäautoteiden kunnossapidolle. Arvioinnissa on keskitytty itse tuulivoimala-alueen maanomistajien haastatteluun, mutta esimerkiksi arviointia sähkönsiirtolinjojen vetämisestä viljelykelpoisten peltöjen halki ei löydy. Kaipaisimme siitä vielä tuloksellista uudelleenarviointia, mitä mieltä nämä maanomistajat ovat, joiden omistamien peltöjen halki voimalinja vedetään. Vaikkei ulkoisen voimajohdon aluetta osayleiskaavoiteta, arvioinnilla on merkitystä koko hankkeen mielipiteen muodostuksen näkökulmasta. Maanomistajalle korvauksia maksettaessa maanomistajan tulee saada samanarvoinen korvaus niin tuulivoimapuiston maapohjasta kuin voimajohdon tai metsäautotien pohjasta. Tässäkin asiassa on tärkeää muistaa tasa-arvoinen kohtelu maapohjan arvoa määriteltäessä. Yleisiä huomioita osayleiskaavan kaavaselostuksesta Yleisesti pyydämme ottamaan huomioon vaikutukset maa- ja metsätalouteen ja maanomistajien asemaan. Mikäli osayleiskaavasta koituu negatiivisia haittoja tai vaikutuksia maanomistajille sekä maa- ja metsätalousyrittäjien liiketoimintaan, heidän kuuluu saada menetetyistä maasta ja elinkeinonharjoittamiselle aiheutuvista menetyksistä käypä korvaus, joka on kilpailukykyinen muuhun hintatasoon nähden.	Esitetty asia ei ole osayleiskaavalla ratkaistava.
---	---

Kommentti	Kaavanlaatijan vastine
1) Varsinais-Suomen ELY-keskus, 22.4.2024 ELY-keskus ei anna lausuntoa, mutta kommentoi asiassa seuraavaa: Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut lausunnon hanketta koskevasta YVA-ohjelmasta. Siinä esitetyt seikat tulee ottaa huomioon myös kaavoja laadittaessa.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu olennaisilta osin osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Pitkän etäisyyden ja voimaloiden pienentymisen 350 metristä kaavaehdotuksen mukaisen hankesuunnitelman 300 metriin vuoksi vaikutukset naapurimaakunnan alueelle ovat varsin vähäisiä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että sen toimialueeseen kuuluvat Jämijärven kunta ja Kankaanpään kaupunki sijoittuvat Konikallion tuulivoimahankkeen vaikutusalueelle, vaikka hankealue tai sen sähkönsiirtojärjestelyt eivät niiden puolelle ulotukaan. Hankealueelta on matkaa Jämijärvelle lyhimmillään runsaat viisi kilometriä ja Kankaanpäähän noin 10 kilometriä. Jämijärven koko kunnan alasta yli puolet sijoittuu alle 20 kilometrin päähän hankealueesta, mukaan lukien keskustaajama. Kankaanpäästä 20 kilometrin säteelle hankealueesta jäävät kunnan kaakkoisosat.

Kaavoitus

Kummankin tarkasteltavan voimalavaihtoehdon vaikutukset Satakunnan alueella ovat ennen kaikkea maisemallisia mutta myös suhdetta Satakunnan puolella kaavoissa esitettyihin aluevarauksiin tulisi arvioida tarkemmin. Kaavaselostuksessa viitataan vireillä olevaan Satakunnan maakuntakaavaan 2050. Sen tueksi laaditut selvitykset, kuten tuulivoimaselvitys ja Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi tulee huomioida kaavaa laadittaessa. Satakunnan maakuntakaavan karttaote (kuva 5-5) olisi hyvä esittää laajemmalla alueella esimerkiksi maisema-alueiden rajaukset huomioiden.

Hankkeen vaikutuksia suhteessa maakuntakaavan merkintöihin olisi tarpeen arvioida tarkemmin. Jämin alue on maakuntakaavassa merkitty matkailun kehittämisvyöhykkeenä (mv1). Myös sitä ympäröivä puolustusvoimien laaja ampuma- ja harjoitusalue (EAH) on syytä ottaa huomioon. Satakunnan aihemaakuntakaavaan 2 sisältyvät arvokkaat kulttuuriympäristöt (vihreä pystyviivoitus) ja maisema-alueet (vihreä vaakaviivoitus). Vaikutukset kaikkiin em. alueisiin on syytä huomioida.

Satakunnan puolella on yleis- ja asemakaavoitettuja alueita alle 20 kilometrin päässä hankkeesta. Kaavaselostuksen kartalla (kuva 5-7) näistä on mukana suurin osa, mutta Jämijärven rantaosayleiskaava (2022) puuttuu. Jämin osayleiskaava (2012) Jämijärvellä ja Vihteljärvi-Niemenkylän osayleiskaava (1999)

Kankaanpäässä ja Porissa (kaavan valmistumisen aikaan Laviassa) ovat mukana kartalla, mutta myös niiden sisältö olisi tarpeen huomioida. Jämin kaavan alueella on esimerkiksi lentokenttä ja monipuolisia matkailutoimintoja.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Satakunnan koillisosassa on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön alueita ja kohteita lähellä maakunnan rajaa.

Vaihemaakuntakaavassa 2 arvokkaat kulttuuriympäristöt on merkitty vihreällä pystyviivoituksella ja maisema-alueet vihreällä vaakaviivoituksella. Vaikutukset kaikkiin näihin alueisiin on syytä huomioida. Näkemäanalyysin perusteella voimat näkyvät merkittävälle alueelle Jämijärvelle Ikaalisten vastaisen rajan tuntumassa oleville alueille.

Selostuksessa esitellyn näkymäanalyysin perusteella voimat eivät juurikaan näkyisi hankealueesta noin 15 kilometrin päässä olevalle Kankaanpään valtakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle (Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisemat), ja Satakunnan puolella merkittävimmät vaikutukset maiseman osalta rajoittuisivat kaikkiaan pääosin Jämijärven puolelle. Jämijärven rannoilla on myös suurin osa Satakunnan puolella olevasta, alle 10 kilometriä hankealueesta olevasta asutuksesta ja lomarakentamisesta. Jämijärveä lähimmät voimat ovat mukana kummassakin vaihtoehdossa, Kankaanpäästä lähinnä ovat vain VE1:ssä. Olisikin ollut hyvä, että Jämijärven puolen maisematilannetta olisi havainnollistettu kuvin useammasta paikasta ja myös lähempää hanketta, erityisesti koska maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueet ja asutus ulottuvat kunnan kaakkosisimpiin osiin saakka. Nyt ainoa Jämijärven puolen kuvapaikka oli keskustaajaman tuntumassa noin 15 kilometrin päässä hankealueelta (havainnekuva Z), eli yli kaksi kertaa niin kaukana kuin lähinnä hanketta olevat kunnan alueet, mikä vaikeuttaa todellisen tilanteen arviointia. Nyt suunnitellun kaltaiset 350-metriä korkeat voimat näkyvät avoimilla paikoilla hyvällä säällä useiden kymmenien kilometrien päähän.

Poriin liitetyn aiemman Lavian kunnan osalta kaavaselostuksien kuvista 8-13 puuttuvat maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt "Lavian Kirkonkylä", "Susikoski", "Aluskylän-Niemenkylän kulttuurimaisema", "Riihonlahden kulttuurimaisema" ja Nokkamaan kulttuurimaisema", joita ei vaikutusarvioinnissa ole otettu huomioon.	
---	--

2.2. Osallisten mielipiteet

Palaute	Kaavanlaatijan vastine
1) Osallinen 1, 19.4.2024 Konikallio havainnekuvat ovat puutteelliset. En hyväksy osayleiskaavaa.	Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen paljon maisemavaikutuksia havainnollistavaa materiaalia, mukaan lukien erillinen havainnevideo.
2) Osallinen 2, allekirjoittaneita 10 kpl Vastustamme Konikallion tuulimyllyaluetta. Kuntapäättäjien on otettava vastuunsa myös asutukselle sekä luontoarvoille ja pohjavedelle koituvista haitoista. Jämijärven Ratiperän tuulivoimaloiden juurella asuvina, olemme joutuneet kokemaan tuulimyllyjen haitat konkreettisesti. Varjovälke, matalataajuinen infraääni sekä myös voimakkaasti korviin kuultava melu ja resonointi rakennuksiin, kattoihin, lasipintoihin ja lautarakenteisiin, joka aistitaan tärinänä. Kallioperä ja maakerrostumat johtavat maataärinää hyvinkin kauas.	Palaute merkitään tiedoksi.

Jo yksikin 210m korkea tuulimylly aiheuttaa haittoja, jotka kertautuvat, kun niitä on alueella 9 kappaletta yhdessä ryppäessä. Ratiperän tuuliturbiineista hajosi yksi komposiittilapa 4.2. 2024 ja osat levisivät läheiseen maastoon ja pellolle. Kaikki tuulimyllyt pysäytettiin neljän päivän ajaksi. Lähellä asuvien yllätykseksi, kaikki tietoliikennehäiriöt katosivat pysäytyksen ajaksi: TV-kanavat näkyivät jälleen häiriöttä ja matkapuhelinten kuuluvuus oli erinomainen sekä nettiyhteys toimi moitteettomasti. Kun tuulivoimalat jälleen käynnistettiin 8.2.2024, häiriöt palasivat. Mielestämme etäisyys asutukseen pitäisi olla vähintään 3-5 km, Ratiperän 1-1,5 km ei riitä, eikä myöskään Konikallioon suunniteltu 1-2 km. Kuinka valtavat alat metsää hiilinieluineen, vesivarjoja ja maa-ainesta tuhotaan, puhumattakaan maisema- ja luontoarvoista. Sekä asukkaat, että matkailijat ovat tulleet ja toivottavasti yhä tulevat näille seuduille nimenomaan nauttimaan luonnon rauhasta. Paras vaihtoehto on pitää Ikaalinen ja Hämeenkyrö tuulimyllyttöminä alueina	Ennen tuulivoimaloiden rakentamista alueelle tehdään televisiosignaalien taso- ja laatumittaukset erillisen suunnitelman mukaan. Mahdollisilla katvealueilla olevilla häiriintyvillä kiinteistöillä televisiolähetysten vastaanottoa voidaan parantaa eri tavoin mm. vastaanottoantennien uudelleen suuntaamisella tai parantamisella. Lisäksi pyydetään Digitalta lausunto. Televisiosignaalien taso- ja laatumittaukset toistetaan puiston käyttöönoton jälkeen voimaloiden vaikutusten ja tehtyjen parannustoimien toteamiseksi. Tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.
3) Osallinen 3, 19.4.2024 Mielipide Tuulivoimasta. Emme halua tuulivoimaloita Konikallion alueelle. Huoli ainutlaatuisesta vedestä. Löytyykö maksajaa jos jotain tapahtuu, tuskin. Entä matalataajuinen infraääni ja sen tuomat ongelmat. Ongelmakohtia valtavasti. Toivottavasti ajattelette muuta kuin rahaa.	Osayleiskaavan valmistelun yhteydessä laadittujen melumallinnusten perusteella hankkeesta aiheutuvat meluvaikutukset eivät ylitä asuin- ja lomarakennusten kohdalla Suomessa käytettyjen asetusten ja säädösten mukaisia melun enimmäisarvoja.
4) Osallinen 4, 15.4.2024 Pyydämme huomioimaan kaavoituksessa, valmisteluaineistossa ja pohjavesivaikutusten	Pitkien etäisyyksien vuoksi vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan. Lähimmät voimalapaikat

arvioinnissa Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenottamon ja siihen liittyvät raakavesikaivot 5 kpl (kuudes suunnitteilla) Ulvaanharjun pohjavesialueella Hämeenkyrössä. Kaavaluonnoksen liitteessä 4 Pohjavesiselvitys, on käsitelty Vatulanharjun pohjavesialuetta, mutta ei niinkään vedenhankinnan kannalta tärkeää Ulvaanharjun pohjavesialuetta ja siellä sijaitsevaa Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenotto toimintaa. Hämeenkyrön Vesi Oy toimitti vettä Sastamalan kaupungille ja Hämeenkyrön kunnalle yhteensä 510 636 m3 vuonna 2023 eli on merkittävä pohjaveden tuottaja. Hämeenkyrön Vesi Oy selvittää parasta aikaa myös kuudennen raakavesikaivon rakentamista kiinteistölle [kiinteistötunnus] minkä myös pyydämme ottamaan huomioon. Pyydämme, että kaavassa huomioidaan Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenottotoiminnan turvallisen jatkumisen mahdollisuus mahdollisen tuulivoimapuiston ja siihen liittyvien teiden ja sähkölinjojen rakentamisen aikana ja niiden valmistuttua ja ettei pohjaveden laatu pääse tuulivoiman johdosta heikkenemään.	on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas myös Vatulanharjun pohjavesialueesta. Etäisyys kaavaehdotuksen mukaisesta lähimmästä voimalasta Vatulanharjun pohjavesialueen ulkoreunaan on yli 500 metriä ja lähimmästä voimalasta Ulvaanharjun suunnalle pohjavesialueen ulkoreunalle yli kilometrin. Kaavaselostuksessa on esitetty vaikutusten arviointi Hämeenkyrön Vesi OY:n vedenottotoimintaan.
5) Osallinen 5, 19.4.2024 Kannatan tuulivoimapuiston rakentamista, VE 1 on järkevin kun tehdään niin samalla maksimi määrä voimaloita. Sähkönsiirrossa A vaihtoehto Eiköhän nyt jokainen euro joka kuntaan siitä hankkeesta tulisi olisi tärkeä.	Merkitään tiedoksi.
6) Osallinen 6, 19.4.2024 Mielipiteeni konikallion tuulivoimahankkeesta on myönteinen. Mielestäni jokainen euro joka kuntaan tulee on tärkeä.	Merkitään tiedoksi.

Luotan asiantuntijoiden lausuntoihin ympäristöasioissa. VE1 on mielestäni järkevin vaihtoehto, kun kerran tehdään niin miksei sitten kaikki 15 voimalaa. Sähkönsiirrossa A vaihtoehto.	
7) Osallinen 7, allekirjoittaneita 26 kpl, 15.4.2024 <u>VASTUSTAMME KONIKALLION TUULIVOIMALAHANKETTA!</u> Kuntapäättäjien on otettava vastuunsa myös asutukselle sekä luontoarvoille ja pohjavedelle koituvista haitoista. <u>IKAALINEN-HÄMEENKYRÖ-PARKANO: ALUEILLE KAAVAILLUT TUULIVOIMALAT:</u> KONIKALLIO: Ikaalinen (8kpl) - Hämeenkyrö (7kpl) (= yhteensä 15kpl) (Tuuliturbiinin kokonaiskorkeus: 350 m) TEVANIEMI: Ikaalinen (9kpl) (Kokonaiskorkeus: 280 m) HORHALANPERÄ: Ikaalinen – Parkano (Vahojärven ja Seitsemisen kansallispuiston välimaastossa, 1 km päässä Seitsemisestä.) UNNANNEVA : Ikaalinen, Kovelahdi (8kpl) (Kokonaiskorkeus: 350 m) LAPINNEVA (?): Ikaalinen – Parkano + JO OLEMASSA OLEVA: RATIPERÄN TUULIVOIMALA-ALUE (9kpl), Jämijärven puolella, Ikaalisten rajalla (Kokonaiskorkeus: 210 m) 1) YMPÄRISTÖ- JA MAISEMAHAITAT: Ikaalinen on matkailu- ja kulttuurikaupunki, Hämeenkyrö samoin. Ikaalisten kulttuuristrategiassa 2024 on mainittu nimenomaan luontoarvojen merkitys matkailulle.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Teemoista on käyty runsasta keskustelua myös osayleiskaavoituksen yleisötilaisuuksissa eri näkökulmista.

Hämeenkyrö on tunnettu Maisematiestään, jonka lähistöllä sijaitsevat historialliset kulttuurikohteet: F.E. Sillanpään museot sekä kesäteatteri. Ikaalisissa Vatula-Ulvaanharju on koko Euroopan tasolla merkitty valtakunnallisesti tärkeäksi maisema-alueeksi ja on harvinaisen laaja harjualue, jolla on tunnustettu suojelu-status. Tevaniemi puolestaan on merkitty Euroopan tasolla harvinaiseksi ”hiljaiseksi alueeksi.” Ikaalinen ja Hämeenkyrö ovat suosittuja kesämökki- ja matkailukohteita myös laajojen Kyrösjärven vesistöalueidensa takia. Näihin maisemiin eivät sovi Eiffel-tornin korkuiset, 350 metriset tuulivoimalat, jotka näkyvät kymmenien kilometrien päähän, niiden yhteiskorkeus merenpinnasta olisi lähes 500 m. Näin suurilla tuuliturbiineilla olisi erittäin suuria kielteisiä vaikutuksia Ikaalisten ja Hämeenkyrön kulttuurimaisemiin. Jopa Seitsemisen kansallispuiston kupeeseen ollaan suunnittelemassa Horhalanperän tuulivoimala-aluetta. Natura-alueita on viiden kilometrin säteellä kolme, luonnonsuojelualueita 13. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, eli Vatulanharju, joka on osa Pirkanmaan ainutlaatuisia harjumaisemia, on 0,8 kilometrin päässä Konikallion alueelta. Ikaalisilla on luonto- ja maisemakohteita, jotka ovat näkemisen ja kokemisen arvoisia...jos ne vain säilytetään sellaisina...eikä niitä saarreta joka puolelta tuulivoimaloilla. Alueen omaleimaisuutta kuvaa myös runsas linnusto, joka joutuisi vaaraan tuulimyllyalueella: mm. pöllöt, kurjet ja joutsenet sekä erityisesti merikotka, alueella on myös sääksen pesä. Näillä ulkoilu- ja virkistyskohteilla, sekä sienestys-, metsästys- ja marjastusalueilla on tärkeä merkitys myös meille paikallisille asukkaille, jotka olemme muuttaneet tänne	Etäisyys voimaloista Maisematiehen on lähimmillään noin 16 km, ja tästä johtuen aiheutuva vaikutus on vähäinen. Voimaloita ei ole sijoitettu Vatula-Ulvaanharjun VAMA-alueelle. Osayleiskaavan luonnosvaiheesta ehdotusvaiheeseen siirryttäessä voimalakokoa on pienennetty ja voimaloita siirretty kauemmas harjusta kaavaluonnoksesta saatu palaute ja hankkeen YVA-menettelystä annettu perusteltu päätelmä huomioiden. Tuulivoimaloiden sijoittaminen alueelle ei estä alueen käyttämistä virkistykseen,
--	---

maaseudulle nimenomaan rauhan, luontoarvojen ja hiljaisuuden takia. Kuinka näemme Ikaalisten matkailuarvot tulevaisuudessa, sekä sen houkuttelevuuden asuinalueena ihanine järvineen, jos vastassa ovat tuhotut metsät hiilinieluineen sekä sorasta tyhjennetyt esihistorialliset harjut... täynnä tuulimyllyjä? Ei pidä myöskään vähätellä tuuliturbiinien haittoja: lähistön asukkaiden altistuminen terveyshaitoille; melu-, värinä- ja värähtelyhaitat sekä tuulimyllyjen aiheuttamat vaarat pohjavesialueelle. Myöskään tuulivoiman kannattavuudesta ei ole takeita. Tuulimyllyt kuluttavat itse puolet tuottamastaan sähköstä ja silloin kun ei tuule, se joudutaan ottamaan valtakunnan sähköverkosta. 2) POHJAVESIALUE: Vatulanharju on erittäin tärkeä pohjavesialue, josta saa kristallinkirkkaan juomavetensä Ikaalisten lisäksi myös Hämeenkyrö ja Sastamala. Globaalisti ajatellen, maailma kärsii vesipulasta ja siksi puhdas harjujen pohjavesi on öljyäkin arvokkaampaa. Tämän vuoksi meidän tulisi pitää tästä aarteestamme hyvää huolta. Lisäksi tuulimyllyjen perustuksia varten täytyisi rakentaa massiiviset betonijalustat, joiden vaikutusta pohjavesien virtaamiin ei voida ennustaa. 3) MELU, VÄRINÄ JA VÄRÄHTELYHAITAT: Näin valtavan kokoiset tuuliturbiinit, joissa kunkin lavan pituus on 125 m, aiheuttavat paitsi korviin kuulumatonta matalataajuista infräänä, mutta myös jatkuvaa kuuluvaa melua, joka syntyy lavan ohittaessa rungon pyöriessään. Silloin syntyy suuri iskumainen ilmanpaineen voimakas muutos, joka kuullaan syklistä meluna. Kalliopohjaa pitkin myös värinä kulkee kauas ja erityisesti siitä kärsivät lähistöllä asuvat.	alueella on voimassa jokaisenoikeudet ja metsästäminen alueella on edelleen sallittu. Osayleiskaavan valmistelun yhteydessä laadittujen melumallinnusten perusteella hankkeesta aiheutuvat meluvaikutukset eivät ylitä asuin- ja lomarakennusten kohdalla Suomessa käytettyjen asetusten ja säädösten mukaisia melun enimmäisarvoja.
--	--

Jämijärven Ratiperän voimala-alueen vieressä asuvat kertovat, että tuulimyllyjen resonoinnin aistii sisällä rakennuksissa.

Ratiperän tuuliturbiineista hajosi yksi komposiittilapa 4.2. 2024 ja osat levisivät läheiseen maastoon ja pellolle. Kaikki tuulimyllyt pysäytettiin neljän päivän ajaksi.

Lähellä asuvien yllätykseksi, kaikki tietoliikennehäiriöt katosivat pysäytyksen ajaksi: TV-kanavat näkyivät jälleen ja matkapuhelinten kuuluvuus oli erinomainen sekä nettiyhteys toimi moitteettomasti. Kun tuulivoimalat jälleen käynnistettiin 8.2.2024, häiriöt palasivat.

Mielestämme etäisyys asutukseen pitäisi olla vähintään 3-5 km, Ratiperän 1-1,5 km ei riitä, eikä myöskään Konikallioon suunniteltu 1-2 km.

4) TERVEYSVAIKUTUKSET:

Melun aiheuttamat vauriot ihmisille ovat jo pitkään olleet tiedossa lääketieteessä: paineen tunne tärykalvolla ja rinnassa, kuulon heikkeneminen, verenpaine, hermostuneisuus, unettomuus, päänsärky ja sydämen rytmihäiriöt.

Erityisen vaarallista on matala infraääni, jota ei kuule, mutta joka tutkitusti aiheuttaa stressiä, muistihäiriöitä, keskittymiskyvyn puutetta ja sydänongelmia.

Kuuluva ääni ehtii vaimentua ennen summautumista. Matalataajuinen ääni vaimenee erittäin hitaasti. Näin se ehtii ennen vaimentumistaan summautua, mistä syntyy tuulivoimaloiden aiheuttama terveydelle haitallinen ja vakava ilmiö.

Eri tutkimusten mukaan määränä jopa pienistä tuulivoimaloista etenee vähintään 15 km saakka. Suurempien jopa 40-60 km päähän.

Useiden tutkimusten mukaan myös tuotantoeläimet sekä luonnoneläimet reagoivat näihin hyvin voimakkaasti.

Luonnoneläimet poistuvat alueelta, mutta tuotantoeläimet kärsivät stressistä. Se näkyy myös kotieläinten käyttäytymisessä ja terveydentilassa.

Joutuvatko sieltä lopulta poistumaan myös alueen asukkaat terveytensä takia?

Sydämentahdistimen omaavalle ei suositella tuulivoimalan lähistöllä oleskelua...saatikka siellä asumista.

5) TUOTTO-OLETUKSET KIINTEISTÖVEROISTA:

Kiinteistöverotulot, joita tuulivoimalayhtiöt lupailevat ovat liioiteltuja ja lausunnot ovat tuulivoimatoimijoiden ja -rahoittajien intressien mukaisia. Ne eivät perustu mihinkään todellisiin tuottoihin, vaan ovat utopistisia arvioita. Tämän lisäksi niistä tullaan vähentämään vielä myös valtionosuudet.

Kiinteistöveron oletettu tuotto/asukas on mitätön ja on myös otettava huomioon tuulivoimaloiden lähistössä sijaitsevien tonttien ja kiinteistöjen arvon aleneminen. Se eriarvoistaa kuntalaisia, sillä kiinteistöjen myyminen käy näillä alueilla jopa mahdottomaksi.

Myllyt näkyvät ja kuuluvat kauas...valitettavasti.

Kuinka valtavat alat metsää hiilinieluineen, vesivaroja ja maa-ainesta tuhotaan, puhumattakaan maisema- ja luontoarvoista. Sekä asukkaat, että matkailijat ovat tulleet ja toivottavasti yhä tulevat tänne Ikaalisiin nimenomaan nauttimaan luonnon rauhasta.

6) TUULIMYLLYJEN LOPPUSIJOITUS? KUKA VASTAA

Ovatko näiden tuulivoimaloiden sopimukset sellaisia, että maan vuokraaja ei joudu vastaamaan loppusijoituksesta voimaloiden käyttöään päätyttyä?

Ovatko komposiitti ja betoni kierrätettävissä olevaa materiaalia? Ja kuinka alueet saadaan

Kiinteistöverotulojen laskelmat perustuvat toteutuneiden tuulivoimaloiden kiinteistöverolaskelmiin.

Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella tuulivoimahankkeiden käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021.

Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähettyviltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen arvostuksiin.

Tuulivoimaloiden purkamisesta vastaa niiden omistaja. Maanomistajan turvaksi asetetaan purkuvakuus, takaus tai vastaava järjestely, jonka turvin purkamisen kulut voidaan kattaa siinä tilanteessa, että voimaloiden omistaja ei hoida velvoitteitaan.

jälleen entistettyä luonnontilaisiksi voimaloiden varsin lyhyen käyttöiän n. 30 v. päätyttyä?

Kun voimalan käyttöikä lähenee loppuaan, ulkomaisilla yhtiöillä on valitettavasti tapana myydä tuulivoimayhtiö eteenpäin tai yhtiöittää alueen myllyt omaksi firmakseen. Sitten yhtiö ajetaan alas konkurssilla. Myllyt jäävät siten lain mukaan maanomistajan purettaviksi.

Yhdessä tuuliturbiinissa on 1500 kuutiota betonia (yli 3 MILJOONAA kiloa), 200.000 kiloa betoniterästä ja 45.000 kiloa komposiittilapoja. On siinä maanomistajalla melkoinen urakka.

”ULKOMAALAISSOMISTUKSEN osuus Suomen tuulivoimakapasiteetista on noussut jo 58 prosentin. Ulkomaisessa omistuksessa oli 2023 lopussa 58 prosenttia voimalakapasiteetista ja 42 % kotimaisessa. Pirkanmaalla pyörii puoli tusinaa voimalaa, mutta niidenkin omistajat tulevat muualta: ranskalaisen sijoitusyhtiön Omnes Capitalin hallinnoiman rahaston enemmistöomistama Ilmatar ja tanskalainen Eurowind Energy. Jälkimmäisellä on kolme voimalaa Sastamalassa, Ilmattarella kolme Urjalassa. Pirkanmaalle suunnitteilla olevista voimaloista suurin osa on ulkomaalaisomistuksessa olevilla yhtiöillä.

Ilmattaren omistuksen osuus Suomeen viime vuonna valmistuneesta tuulivoimakapasiteetista oli peräti 28 prosenttia. Valtavan varainhoitoyhtiön Blackrockin kiinteistörahasto Real Assets oli toisena 16 prosentin omistusosuudella. Fortumin osuus oli 12 prosenttia ja saksalaisen Abo Windin 9 %.”

<https://www.aamulehti.fi/talous/art-2000010144246.html>

Abo Wind tekee voimaloita vain myydäkseen ne eteenpäin. Tästä olemme huolissamme!

7) TURBIINIONNETTOMUUKSIA JA TUULIVOIMAN VASTUTUSTA MUUALLA:

Tuulivoimaloiden roottorien lapojen irtaamista on tapahtunut myös Norjassa Oslon lähellä: 72m pitkä, 22 tonnia painava lapa irtosi 10.4.2024.

Tuulivoimaloiden ja niihin liittyvien rakenteiden materiaalit ovat nykyisellään suurelta osin kierrätettävissä. Alan voimakkaan viimeaikaisen kasvun myötä materiaalien uudelleen käyttämiselle on kehitetty kannattavia käyttötarkoituksia. Osayleiskaavan yleismääräyksessä edellytetään rakennuspaikkaa ympäristöineen ennallistettavan käytön päätyttyä suunnitelman mukaisesti.

(Odal Vind-yhtiö) (Lähde: Tekniikka ja Talous-lehti)

Tuulivoimaloiden kannattavuus on kyseenalainen myös Ruotsissa. Siellä maan suurin tuulivoimala Markbyggden Ett (179 turbiinia) on jo konkurssissa.

Ranskassa tuulivoiman vastustus on ankaraa: Etelä-Ranskassa ollaan kaatamassa kahta tuulivoimalaprojektia, toinen (5 turbiinia, 150 m) Provencen alueella Lensin luonnonsuojelualueen vieressä Gardissa ja 9k kpl ”jätmäisiä” 200 m korkeita tuuliturbiineja Ranskan ja Espanjan rajalla Jonquèresissa. (Lähteet: France Bleu 28.9.2023 ja 13.11.2023)

Bretagnessa, Finistèren maakunnassa Melgvenin kylässä oikeus määräsi tuulivoimayhtiön FP Lux Windin korvaamaan yhteensä 722 478 euroa 13:lle kiinteistölle melu- ja välkehaitoista, maiseman menetyksestä ja kiinteistöjen arvon alenemisesta. (Le Télégramme 28.3.2024)

Ranska on suosittu matkailumaa ja tuuliturbiinit ovat huono imagovaltti suojellun perintökohteen, keskiaikaisen turistikylän taustamaisemissa tai luonnonsuojelualueella.

Sama ongelma pitäisi ymmärtää myös Ikaalisissa ja Hämeenkyrössä. Vatulanharjun-Ulvaanharjun ainutlaatuiset ulkoilu- ja retkeilymaastot sekä Seitsemisen luonnonpuisto sopivat yhtä huonosti tuuli”puistoiksi”. Eikä Ikaalisten Kylpylän maisema siitä kaunistu, jos toiselta puolelta järveä näkyisivät Vatulan ja toiselta Tevaniemen 350m korkeat tuulimyllyt.

Myös Mannamäen historiallisesta tornista olisi suora näkyvyys Vatulanharjun myllyihin.

Vaadimme Ikaalista ja Hämeenkyröä tuulivoimalavapaaksi alueeksi!

Konikallion, Tevaniemen, Horhalanperän ja Unnannevan tuulivoimaloiden suunnittelu on lakkautettava.

Mielestämme Pirkanmaalle ollaan kaavailemassa aivan liikaa tuulivoimateollisuutta:

”Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan tuulienergiatuotannolle soveltuvat alueet (yht.19 kpl), joille voidaan sijoittaa vähintään kahdeksan voimalaa. Alueet ovat: Akaa: Karhunrahka Hämeenkyrö–Ikaalinen: Konikallio Ikaalinen: Unnanneva Ikaalinen: Tevaniemi Ikaalinen–Parkano: Horhalanperä (1 km päässä Seitsemisen luonnonpuistosta) Kihniö–Parkano: Lylyharju Kihniö–Virrat: Myyränkangas Mänttä–Vilppula: Metsomäki Parkano: Mäntykangas Parkano: Takakangas – Pihlajaharju Sastamala: Ajoksenkangas Sastamala: Kärmekekallio Virrat: Kirnuneva Virrat: Kalliojärvenperä Virrat: Vermassalo Virrat: Tuuramäki Virrat–Ylöjärvi: Pahkakummunmaa Ylöjärvi: Patakorpi Ruovesi: Murskemäki Lähde: Pirkanmaan liitto” Nämä siis jo Sastamalassa, Suodenniemellä ja Jämijärven Ratiperällä toimivien tuulivoimaloiden lisäksi. [Mielipiteessä on liitteenä yhdeksän sivua otteita eri julkaisuista.]	
8) Osallinen 8, 19.4.2024 Haluan esittää kaavaluonnoksesta seuraavaa: Prosessista: Hankkeen vaikutuksista selvityksiä tekevät hankkeessa oleva Ilmatar Energy Oy ja AFRY Finland Oy konsulttiyhtiö, jotka todennäköisesti eivät esitä kriittisiä arvioita ko. hankkeesta tai ”passivoivat” mahdolliset negatiiviset asiat korostaen positiivisia puolia. Vatula-Ulvaanharju on valtakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta. Suunnitellun kokoisilla voimaloilla Konikallion tuulivoimahanke vaikuttaisi voimakkaasti alueen asumisviihtyvyyteen. Yhdenvertainen	

asumisympäristö kuuluu meille kaikille ja pitäisi perustuslain 6 § olla meille kaikille taattu. Mahdollisia ympäristöterveys vaikutuksia ei ole käytännössä otettu esille, vaikka asiasta on runsaasti kansainvälistäkin tutkimusta. Vatula-Ulvaanharjun alue on tärkeitä pohjavesialuetta. Vesiensuojelulain mukaan pohjavesien pilaamisen kieltäminen on ehdoton ja hanke saattaa vaarantaa pohjavesiä esim. voimajohtojen rakentamisella. Melu- ja välkemallinnuksia ei ole voitu tehdä riittävällä tarkkuudella, koska vertailukohteita ei ole olemassa. Suuret teollisen mittakaavan tuulivoimalat ovat huomattava infraäänien lähde. Nykyisin on olemassa vertaisarvioituja tutkimuksia infraäänien vaikutuksista ihmisiin (esim. maailman johtava infraääniasiantuntija, professori Mariana Alves-Pereiran). Tätä tietoa pitää käyttää päätöksiä tehtäessä. Jostain syystä Suomessa nojaututaan virallisesti vain ja ainoastaan yhteen tutkimukseen (Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys). Osayleiskaavan luonnoksessa ei käsitellä mikä vaikutus hankkeella on yhteisöllisyyteen. Esimerkiksi Vatulan kylässä Ikaalissa hanke jakaa jyrkästi ihmisten mielipiteet. Mainittujen hankkeiden lisäksi Ikaalisten Unnannevalle ja Parkanossa Rukonevalle on tuulivoima hankkeita (alle 30 km etäisyydellä). Niiden yhteisvaikutuksia (toteutuessaan) ei selostuksessa ole selvitetty. Havainnekuvat ovat puutteellisia ja epäselviä. Edellä mainituista syistä esitän hankevaihtoehtoa VEO eli hanketta ei toteuteta.	Vaikutuksia on käsitelty osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella kaavaselostuksen luvussa 9. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti Suhtautuminen vastaavan kokoluokan hankkeisiin ja tuulivoimahankkeisiin yleisesti jakaa voimakkaasti osallisten ja hankkeista tietoisien, muualla asuvien mielipiteitä. Tyypillisesti kielteisemmin hankkeisiin suhtautuvien mielipide nousee esille voimakkaammin kuin myönteisesti suhtautuvien. Lähialueen osallisten mielipiteitä on kartoitettu hankkeen YVA-selostuksen yhteydessä laaditulla asukaskyselyllä, jonka tulokset on esitetty myös osana osayleiskaavoituksen aineistoa, kaavaselostuksen liitteenä. Hankkeiden etäisyys on huomattavan pitkä, minkä vuoksi yhteisvaikutusten arviointia ei etäällä sijoittuviin hankkeisiin ole nähty tarpeelliseksi. Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Hankkeessa on lisäksi laadittu erillinen
--	---

	havainnevideo. Yhteysviranomaisen antamassa perustellussa päätelmässä Konikallion YVA-selostuksesta yhteysviranomainen on todennut havainnollistamismateriaalin kattavaksi ja hankkeen tarpeisiin riittävänä.
9) Osallinen 9, kaksi allekirjoittajaa, 19.4.2024 OBJEKTIIVISUUS Ilmatar on työn tilaaja ja maksaja, joten objektiivisuus tulee huomioida. Miten objektiivisuus näkyy kaavan valmistelussa? KIINTEISTÖVEROHYÖTY Ei ilmene mikä on kuntakohtainen hyöty? Laskelma jää epämääräiseksi eikä siinä ole kerrottu riskeistä, jotka voivat muuttaa oletettua hyötyä ja verokertymää voimaloiden elinkaaren aikana. MAISEMAVAIKUTUKSET Pirkanmaan liitto kertoo harjun olevan suosittu näköalapaikka ja retkeily- kohde. Vatula-Ulvaanharju on valtakunnallisen harjunsuojeluohjelman kohde ja merkittävä sekä maaperältään että eliöstöltään. Valtakunnallisesti arvokas Pirkanmaan harjujen ketjuun kuuluva Vatula- Ulvaanharjun maisemakokonaisuus on vaarassa Hämeenkyrössä, sillä Suomen suurimman maatuulivoimahankeen kielteisiä vaikutuksia ei pystytä mitenkään estämään ja ennalta arvioimaan. POHJAVESISELVITYS Ei ole vakuutteluista huolimatta kattava, on puutteellisesti selvitetty. HAVAINNEKUVAT YVA- selostuksen havainnekuvat antavat puutteellisesti asukkailla tietoa haitallisista maisemavaikutuksista. Pinta- alaltaan noin 2000	Kaavoitusta ohjaavat kuntien viranhaltijat sekä muut viranomaistahot. Konsulttien toimintaa sitovat konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot (KSE 2013), joiden mukaisesti konsultin tulee asiantuntijana mm. suorittaa saamansa tehtävä sen edellyttämällä ammattitaidolla objektiivisesti. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten

ha alueelle levittäytyvän Konikallion tuulivoimahankkeen maisemavaikutuksia ei ole laadukkaasti ja riittävästi havainnoitu eri valaistusolosuhteissa. Valaistusta havainnoivat vuorokauden vaihtelut ja vuodenaikojen vaihtelut puuttuvat. Eri valaistusolosuhteet tulee asukkaille mallintaa huolella, jotta voidaan arvioida ja huomioida maisemavaikutukset eri alueille Hämeenkyrössä. Kuvauspaikkoja on suppeasti ja monia merkittäviä paikkoja on kokonaan kuvantamatta. 350 metriä korkea voimala on havainnoitu virheellisesti kaavan liitteenä olevan YVA-selostuksen sivulla 140 ja 144 : Ympäristöministeriön oppaassa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, tuulivoimaloiden mittasuhte on kuvattu suoraan roottorin edestä. (Maisemavaikutusten Opas 1/ 2016 s. 15) YVA- selostuksessa on sivulla 140 on kuvattu Konikallion voimalan suhdetta muuhun korkeaan rakentamiseen. Kuvassa Konikallion tuulivoimala on roottorin suhteen kuvattu viistosti suhteessa muihin rakennuksiin. Eihän tällaisesta havainnoinnista ole mitään hyötyä kuvan katsojalle. Sivulla 144 Konikallion voimala on havainnoitu jälleen niin, että roottori on aseteltu katsojaan nähden viistosti. Roottorin kokoero ei tule esiin. Kuva tulee laatia niin, että siinä on Konikallion lisäksi rinnakkain Hämeenkyröläisten hyvin tuntema Ikaalisten Teiharjun voimala n. 90 m sekä Jämijärven Ratiperän n. 210 m voimala tai naapurikunnan, Sastamalan Suodenniemen Kortekallion 230 metriä korkea voimala. Asukkaille Konikallion mittakaava havainnoidaan parhaiten paikallista lähialueiden tuulivoimaloista käsin ja roottori suoraan edestä oppaan mukaisesti. Havainnekuvien puutteita: Mitä voimaloita havainnekuville on? Numeroinnit puuttuvat	arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle.
---	--

Mitkä voimaloista ovat Hämeenkyrön ja mitkä lkaalisten puolella? Kuvat tulee laatia uusiksi niin, että tiedetään mitä voimaloita niihin on mallinnettu. Kaavassa voimalat on numeroitu ja se numerotieto tulee liittää havainnekuviin. Eri valaistusolosuhteet puuttuvat Ilta- aamu- auringon nousuja ja laskuja vasten voimaloiden havainnointi. Materiaaleissa ei ollut esimerkiksi ainoatakaan pilvetöntä ilta- auringon laskua, jota vasten voimalat erottuvat erittäin hyvin. Kuvat tulee laatia uusiksi näissä olosuhteissa ja myös lentoestevalot tulee huomioida videomallinnusta hyödyntäen eri valaistuksissa. Harusteet puuttuvat Harusteet tulee havainnoida koko voimala- aluetta koskevissa näkymissä. Esimerkiksi Vatulan linkkimaston harusteet erottuvat kauaksi, useiden kilometrien päähän katselupaikasta ilta- auringon punaa vasten. Konikallio tulee havainnoida kokonaisuudessaan niin, että 15 voimalaa harusteineen näkyy. Havainnekuvia ei ole otettu niiden määritelmien mukaisesti, joita sanallisesti kuvien edustettavuudelle on asetettu. Arvokohteista kerrotaan, että ne ovat muutokselle herkimpiä. Urjaisten – Osaran – Kostulan kulttuurimaisemasta arvokohteesta ei ole otettu ainoatakaan havainnekuva Konikalliolle. Kyrösjärveltä Hämeenkyröstä ei ole ainoatakaan näkymää Konikalliolle. Pirkanmaa on todettu vetovoimaiseksi kesämökkialueeksi. Miten arvioida järvinäkymiä, ellei ole ainoatakaan kuvaa? Järvenkylän uimaranta on suosittu uimaranta Hämeenkyrössä, uimarannalta ei ole otettu ainoatakaan havainnekuva. Särkijärveltä ei havainnekuva. Hämeenkyröläiset hyödyntävät Vatula- Ulvaanharjua virkistätymisalueena.	Yhteysviranomaisen antamassa perustellussa päätelmässä Konikallion YVA-selostuksesta yhteysviranomainen on todennut havainnollistamismateriaalin kattavaksi ja hankkeen tarpeisiin riittävänä.
--	---

Herkälle maisema-alueelle kohdistuvia vaikutuksia ei ole mallinnuttu asianmukaisesti ja lisäksi puuston peittävää vaikutusta on liioiteltu.

Vatulanharjun linkkimasto (Mastokartta: 10871 59 101) näkyy paljaalla silmällä Ikaalisten keskustaan asti. Havainnekuissa tätä korkeaa ja keskeistä rakennelmaa maisemassa ei ole otettu huomioon lainkaan.

Vatulan keskustassa sijaitsee Vatulan Nykäyksen seurantalo, joka tarjoaa juhla- ja majoitustilaa. Pihapiiristä avautuu näkymä harjun suuntaan, mutta havainnekuva tästä ei ole otettu.

Vatulanharjun laelta avautuvista maisemista selvitykset eivät tuo esiin Vatulan harjun kulotettua paahderinnettä. Tältä ja useasta kohtaa muualta harjun laelta ja sen reunalta aukeaa etelän suuntaan avoimia maisemanäkymiä. Vatulanharju.fi sivustolta ilmenee, että kuntalaiset ja alueen maanomistajat toimivat aktiivisesti harjun maisema- arvojen eteen. Puustoa on harjunlaen alueelta harvennettu viimeksi talvella 2023. Maisema-arviointi on suoritettu 2022. YVA selostus korostaa ylikorostetusti ja virheellisesti arvokohteen sulkeutunutta näkymää. Lisäksi YVA ei ota lainkaan huomioon sitä, että harjun lakiosan kuuluu tuulivoimaloiden välkevyöhykkeelle ja harjulla oleva puusto ei peitä välkevaikutuksia.

**Ulkoinen sähkönsiirtolinja, näkykö se Vatulanharjulle ja Hämeenkanakaantielle ?
Havainnekuva puuttuu**

Hankealueen keskeltä sähköasemalta sähkönsiirtolinjat toteutetaan kaava- aineiston perusteella ilmalinjana, mutta havainnekuviin sähkönsiirtolinjaa ei ole mallinnettu, vaikka linja näkyy ja rikkoo näkymän valtakunnallisesti arvokkaalta harjumaisema-alueelta.

Vanhasta kauppalasta näkymä Konikalliolle on havainnoitu puutteellisesti

Ikaalisten valtakunnallisesti merkittävältä rakennettuun kulttuuriympäristöön kuuluvalta alueelta, Ikaalisten Vanhan kauppalan ja kirkon seudulta, ei ole otettu havainnekuva. Esim.

Rahkolan juhlatalon takaa aukenee maisema, josta Vatula- Ulvaanharjun silhuetti ja konikallion voimala-alue tulee kokonaisuudessaan esiin. Tätä ei ole havainnoitu arvokohteen edellyttämällä tavalla ja myös pimeäkuva puuttuu, samoin hämärän aikainen visuaalinen vaikutus välähtävistä lentoestevaloista. Taajama-alueen arvokohteena on tämä alue matkailukohteena merkittävä. YVA havainnekuva keskustasta on otettu kirjaston rannasta, josta edellä mainitut asiat jäävät kokonaan havainnoimatta.

Samat asiat koskevat myös Hämeenkyrön arvokkaita maisema-alueita. Havainnointi on puutteellista.

YVA- selostus vaiheen selvitykset 2024 ja selvitykset Konikallion alueella 2012

Mikä ero on Konikallion 2023 YVA- selostuksen ja vuonna 2012 Konikalliosta laaditun arvokkaiden maisema- alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen arvioinnin välillä?

Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan aineistossa vuodelta 2012 todetaan tuulivoiman vaikutuksista arvokkaihin maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöihin seuraavaa: ” Etäisyystarkastelun avulla on kohdistettu vaikutustenarvioinnit niihin arvokohteisiin ja- alueisiin, joihin voidaan olettaa kohdistuvan erityisen merkittäviä tai kohtalaisia vaikutuksia. Arvioinnissa on oletettu, että vielä noin 3 km etäisyydellä tuulivoimalat voivat dominoida maisemakuvaa, vaikutusten merkittävyys vähenee etäisyyden kasvaessa. Merkittävämät vaikutukset saadaan selville ulottamalla tarkastelu noin 12 km etäisyydelle tuulivoiman selvitysalueista. (Voimaa tuulesta Pirkanmaalla, Tuulivoimaselvitys 2012)

Reilu 10 vuotta sitten Pirkanmaan vaihemaakuntaa valmisteltaessa arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen vaikutusten arviointi Pirkanmaan liiton Voimaa tuulesta selvityksessä (Pöyry, 2012) on käytetty kokonaiskorkeudeltaan 180 metriä korkeaa tuulivoimalaa.

Vuonna 2012 Hämeenkyrössä suunniteltu tuulivoima-alue nro 32 putosi pois jatkosuunnittelusta maisemavaikutusten vuoksi. Nykyiset voimalat ovat 170 metriä korkeampia, mutta maisemavaikutusten arvioinnissa koon kasvu ja voimaloiden määrä jää huomioimatta. Miten Hämeenkyrö huomioi 350 metriset voimalat? Konikallion havainnekuvat ja Pirkanmaan vaihemaakuntakaava Painoarvoa tulee olla myös sillä, että Konikallion tuulivoimaosayleiskaavan hankekuvat toimivat myös vaihemaakuntakaavan havainnekuvina. Vaihemaakuntakaavassa voimalat on mallinnettu korkeuteen 300m ja Konikallion voimalat ovat vielä korkeammat, 350 metriä. YVA- selostuksessa kerrotaan, että ”Kuvien ottopaikat valittu niiden monipuolisen edustavuuden, kohteen merkityksen ja maisemallisten vaikutusten kohdentumisen mukaisesti.” Konikallion tuulivoima- osayleiskaava ei vastaa nykyistä Pirkanmaa 2040 maakuntakaavaa. Videomallinnus tulee vaatia asianmukaisesti toteutettuna Videomallinnusta ei hyödynnetty YVAN yhteydessä, aineisto on Konikallion Ilmattaren hankesivuilla. Tämä materiaali on laadittu puutteellisesti. Drone- kameran hyödyntäminen silmän korkeudella jää puuttumaan kokonaan, nyt suurin osa videon materiaalista on kuvattu lintuperspektiivistä. Hämärän aikaiset välähtävät lentoestevalot on jätetty mallintamatta videokeinoin. Voimaloiden korkeus tulee asukkaille havainnoida korkeudesta 350 metriä hankealueen voimalapaikalta- nyt korkeus videolla on jätetty vain ”kirkon tornien tasolle” Hämeenkyrössä ja Jämijärvellä. Havainnekuva sähkönsiirtolinjasta	Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Osayleiskaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle.
---	---

Kaavakartassa sähkönsiirtolinja on merkitty ilmalinjana kaava- alueen sisäpuolella ja ulkopuolella Aja B vaihtoehdoissa. Tuulivoimakaavamerkinnot kertovat, että kaava- alueella on merkintöjä eri aluevarauksista mm. sähköasemakenttä, joka aidataan. Lisäksi alueelle saa rakentaa tuulivoimaloita varten varasto- ja huoltorakennukset ja maa- aineidenottoa varten varaus eli alueelle tulee louhos tai louhoksia ja uusien tiealueiden linjauksia ja vanhojen parantamisia. Havainnekuvat näistä puuttuvat ja harjulta havainnekuva sähkönsiirtolinjasta myös puuttuu.

Epäselvää- Miten haittoja ennaltaehkäistään?

YVA on 408 sivua. Mitä vastauksia se tarjoaa Ikaalisten ja Hämeenkyrön asukkaalle siitä mitä haittavaikutuksia hankkeella on ja kuinka niitä vähennetään? Hankkeella on todettu olevan voimakas vastustus viranomaisten ennakkoneuvottelussa. Hankekehittäjän tiedossa ollut asia ei näy valmistelussa mitenkään YVA selostuksessa. Miten vastustus on huomioitu? Mitä keinoja on käytössä vaikutusten pienentämiseksi?

Puutteellinen kuuleminen ja VAMAN heikko havainnointi

Asukkaiden kuuleminen on suoritettu puutteellisesti. Mielialojen esittämiseen yleisötilaisuudessa 12.3.-13.3. 2024 ei oltu varattu riittävästi aikaa ja Afry ja Ilmatar eivät osanneet vastata kaikkiin yleisökysymyksiin.

Hankkeen vaikutustenarvioinnissa painoarvo on maisemavaikutuksissa ja VAMA on ollut erityisen huomion kohteena viranomaisilla. Hanketoimijalla ei ollut esittää auditoriossa paikalla olleelle ja verkon kautta seuranneelle yleisölle kumpanakaan päivänä VAMA alueen keskeiseltä näköalapaikalta havainnekuva. Miten se voi olla mahdollista? Kaikkia vuorovaikutustilanteita on lisäksi leimannut kiire.

Puutteelliset ja epäselvät kartat yleisesti ja kartat melu- ja välkemallinnuksista

Kokonaisuudessaan eri kartat, näkymäalueanalyysi ovat laadultaan niin kehoja,

Kaavasta kuuleminen on järjestetty osayleiskaavan edellyttämällä tavalla ja kuntien omien käytäntöjen mukaisesti. Yleisötilaisuuksissa oli mahdollisuus keskustella suunnitelman sisällöstä myös ennen varsinaisen tilaisuuden alkamista. Tilaisuuksissa esitettiin sekä paikan päällä että etänä useita pitkiä puheenvuoroja ja kysymyksiä, joissa esitetyt teemat myös toistuivat myöhemmissä puheenvuoroissa. Yleisötilaisuudet eivät ole ainoa mahdollinen tilaisuus esittää kantaansa tai kysymyksiä osayleiskaavoituksesta. Tähän on mahdollisuus myös nähtävillä olojen ulkopuolisina aikoina kuntien viranhaltijoiden ja hankkeesta vastaaviin yhteyttä ottamalla.

että on vaikea paikallistaa alueita mihin haitat kohdentuvat. Kartat ovat puutteellisia merkinnöiltään. Kartoista ja havainnekuvista syntyy vaikutelma, että niitä ei ole edes yritetty rakentaa niin, että asukas saisi niistä selvän.

13.3.2024 Hämeenkyrön yleisötilaisuudessa esillä oli melumallinnuskartta, jota on käytetty asukaskyselyssä. Asukaskyselyssä on kysytty: Minkälaisia vaikutuksia hankkeella voisi arvion mukaan olla asunnolleni tai vapaa-ajan asunnolleni kuuluviin ääniin? Miten voi ottaa kantaa puutteellisin tiedoin varustettuihin mallinnuskarttoihin? Miten niiden perusteella asukas pystyy arvioimaan melun lisäksi välikkeen vaikutuksia?

Mallinnukset on tehty pienemmällä voimaloilla melumallinnuksessa, kuin ne mitä suunnitellaan rakennettaviksi. Tätä ei voida hyväksyä.

Miten suurelle alueelle natura-alueita meluvaikutukset ulottuvat (%)?

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden välillä on puutteellisesti selvitetty.

Vaikutukset elinkeinoelämään

Tuulivoiman kiinteistöveron määrä on suuruusluokalta arvioituna noin 6 miljoonaa euroa VE 1. Onko hyöty yhteensä tuo summa koko hankealueelle 15 voimalalla? Hämeenkyrössä on 7 voimalaa ja Ikaalisissa on 8 voimalaa, mikä on vuosikohtainen tuotto? Miten tavallinen kuntalainen tai kaupunkilainen osaa arvioida summan talousvaikutuksia omaan arkeensa? Kiinteistöverolaskelma tulee esittää kuntakohtaisesti selkeästi vuositasona. Perusteet jäävät epämääräisiksi myöskään selvitys ei huomioi ikälennusta ja mahdollista valtiontasausta, joka voi muuttaa taloushyödyn arviota heikommaksi.

Hankealue Alue on osoitettu matkailun – ja virkistämisen kehittämisen kohteeksi.

Vaikutukset matkailuun

Matkailuyrittäjä, jota on haastateltu Radio Sun ohjelmassa huhtikuulla 2024 tuo esiin Konikallion

Tuottoarvio annetaan suuntaa antavina voimaloiden verotuksellisen arvon alenemisesta vuosittain ja siitä, ettei voimaloiden tarkkaa arvoa tiedetä ennen hankesuunnittelun ja rakennettavaksi valittavien voimaloiden tarkentumista.

tuulivoimahankkeen maisema-arvon menetyksen luontomatkailulle.

Haastatteluaineisto kertoo, että MTK Ikaalista on hyödynnetty elinkeinoelämä selvityksessä, MTK Hämeenkyröä ei ole haastateltu.

Luontovaikutusarvioinnit

Seuranta on toteutettu lyhytaikaisesti ja selvityksiä ei voida pitää kattavina. Luontoon ja eläimistöön kohdistuvat vaikutusarvioinnit on tehty lyhytaikaisella seurannalla ja tiedot ovat osin vanhentuneita, ne tulee päivittää.

Konikallion hankkeen vaikutus kiinteän tai irtaimen omaisuuden arvoon, metsänhoitoon ja metsästykseseen

On virheellistä väittää, ettei kiinteän tai irtaimen omaisuuden käyttöön ole vaikutuksia. Metsätaloutta ei harjoita alueella maanomistajan ehdoilla, vaan ollaan sääriippuvaisia. Jatkossa alueella toimitaan Ilmattaren ehdoilla, sillä voimaloiden lapojen jääriskistä voidaan varoittaa, silloin alueelle ei ole turvallista mennä. Miksi Ilmatar ei suosittele metsästäjien käyttävän taukopaikkoja ja hirvitorneja voimaloiden läheisyydessä? YVA ei tuo asiaa esiin, miksi? Eikö se silloin rajoita omaisuusarvoa, joko kiinteän tai irtaimen omaisuuden käyttöä alueella? Myös vastuukysymyksiä ei ole avattu, sillä jos maanomistaja sallii alueellaan jonkin toiminnan tapahtuvan, maanomistaja vastaa myös vahingoista. Eli jos maa-alueet ovat vaikkapa metsästysseuralle vuokrattu, vastaa maanomistaja eli vuokraaja mahdollisista vahingoista vuokralaisen omaisuuteen. Näin ollen sillä on mahdollisesti omaisuuden käyttöä rajaava vaikutus.

Luken tutkimuskatsaus joulukuulta 2023 osoittaa eläinten karttavan voimala-alueita toiminnan aikana. Tämä tutkimus pitää huomioida kaikessa selvityksessä, mutta näin Konikallion Yvassa hanketoimija ei ole tehnyt.

On mahdollista, että hankealue aidataan, joten miten metsästys voi jatkua alueella kuten ennenkin? Alue saa todennäköisesti

Selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Niitä on päivitetty hankesuunnittelun edetessä.

Tuulivoima-aluetta voi käyttää vapaasti ulkoiluun, metsästykseseen ja muuhun virkistytymiseen rakennustöiden jälkeen. Jäätävien olosuhteiden aikaan on olemassa riski, että voimalasta tippuu jäätä, tällaisia olosuhteita on Etelä-Suomessa kuitenkin harvoin. Riskialue on voimaloiden lähellä (laajimmillaan tornin korkeus + roottorin halkaisija). Jäätämiskäyttö on suurin talvella, kun virkistyskäyttöä on vähemmän.

Hankealueelta ei ole tarpeen aidata muita kuin viranomaisien vaatimat aitaamista edellyttävät osat, kuten sähköasema.

varoitussalot, jotka ilmoittavat koska alueelle ei ole turvallista mennä jäävaaran vuoksi.

Virkistysalueena alueen käyttöarvo laskee.

YVAssa vedotaan vanhaan tutkimukseen, jossa väitetään, ettei hankkeella ole vaikutusta omaisuuden arvoon. Voimaloiden koko ja hanke on niin massiivinen, ettei sitä voida edes verrata aikaisempaan tutkimukseen. Maailmalta löytyy tutkimusta ja oikeuden päätöksiä siitä, kun omaisuuden arvonmenetyksiä on jo korvattu. Löytyy myös tutkimuksia, joilla on osoitettu arvon menetys. Konikallion hankealueen läheisyydestä on jo muutettu pois pelkästään tuulivoimasuunnitelman vuoksi, eli vaikutuksia on ollut omaisuuden käyttöön, veroja ei haluta maksaa Ikaalisiin tuulivoiman vuoksi ja siksi on muutettu pois. On virheellistä väittää asiaa, etteikö vaikutuksia ole.

Tuulivoimalat ja kemikaalit

Virtuaalivoimalat ovat arvioinnin perusta- Öljyä 2-3 tonnia/ Voimala. Yleisötilaisuudessa Hämeenkyrössä Lauri Vierto vastasi kemikaaleja koskevaan kysymykseen- Joitakin satoja litroja.

Maa-ainesten otto

Miten maa-ainesten otto on selvitetty ja huomioitu? Asia tulee selvittää YVA- vaiheessa purkuvakuuksineen.

Pohjavesiselvitys

Vatula- Ulvaanharju kuuluu pohjavesiselvityksen mukaan riskiluokkaan. Pohjavesialueen ympäristö tulee säilyttää autenttisenä alueena tuleville sukupolville. Teollisuustuulivoima tuo mukanaan ennalta arvaamattoman riskin pitkäaikaisista vaikutuksista pohjavedelle. Pohjavesiselvitys on puutteellinen. Pohjavesiselvityksen laatija ei ole riippumaton taho ja tutkimusmenetelmä ei sulje pois riskejä pohjavedelle.

Yhteenveto

Konikallion YVasta ei välity sitä miten saatuja tuloksia on hyödynnetty hankkeen suunnittelussa

Kaavaehdotuksessa Hämeenkyrön osayleiskaava-alueelta on tunnistettu alustava maa-aineksen ottoon soveltuva alue, jonka luvittaminen tapahtuu erillisen menettelyn kautta.

Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetyille rakentamiskiellolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat.

Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että

kaavassa. Esimerkiksi asukaskyselyn tulos oli se, että enemmistön kanta hankkeeseen oli negatiivinen. Vaikutusten arvioinnissa myös tulosten painopiste ympäristöön kohdistuvista vaikutuksista olivat kielteisiä. Miten tulokset vaikuttavat tavallisen ihmisen arkeen ja hankkeen jatkosuunnitteluun? Todetaanko vain, että on selvitetty, mutta tuloksia ei huomioida mitenkään?

Hankkeesta syntyy vaikutelma, että asukkaat ja päättäjät halutaan satojen sivujen YVA aineistolla "tukehduttaa" ja selvityksen lopputulos ja vaikutukset jäävät epämääräisiksi. Selvityksessä on paljon sivuja, mutta se on osoittautunut laadultaan heikoksi. Sen sijaan, että se olisi avannut ympäristövaikutuksia esimerkiksi havainne- ja karttakuvien, jää vaikutelma, että Afryllä tai Ilmattarella ole ollut aikomustakaan tuottaa hankkeesta tietoa, vaan päinvastoin. Todellisia vaikutuksia on yritetty Imperian sisään häivyttää.

Puutteelliset ja asukkaita halveksuvat havainnekuvat ja epäselvät karttakuvat osoittavat täydellistä piittaamattomuutta alueen herkkää luontoa ja maisemia kohtaan. Yleisötilaisuudessa 12- 13.3.2024 asukkaiden esittämiin kysymyksiin YVA konsultilla ei ollut antaa vastauksia ja havainnekuvia ei ollut mukana. Havainnekuvaa VAMA alueen keskeiseltä maisemapenkkipaikalta ei hanketoimijalla ollut yleisötilaisuudessa esittää auditorissa, vaikka sitä kysyttiin näytille kahtena eri iltana. Ajatella, että koko YVA prosessin painopiste oli juurikin valtakunnallisesti arvokas harjuaalue.

Afryn tuottamia materiaalin laadussa näkyy kiire ja se, ettei hankkeeseen ole syvällisemmin perehdytty, koska esimerkiksi tietoja hankkeen yhteisvaikutusten osalta muihin hankkeisiin ei ole päivitetty tähän vaiheeseen ennen perusteltua päätelmää. On valitettavaa huomata, että YVA yleisötilaisuuksissa ja kaikessa osallistavassa vuorovaikutuksessa on ollut kiire.

Konikallion tuulivoimahanke ei ole toteutettavissa asukkaisiin, maisemiin, pohjaveteen, ympäristöön, eläimistöön, viihtyvyyteen, kiinteistöjen arvoon ja virkistätymisarvoihin liittyvien kielteisten

maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetyt vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon.

vaikutusten vuoksi. Selvitykset ovat epämääräisiä ja puutteellisia kaikilta osin. Hankevaihtoehto 0, hanketta ei toteuteta. Havainnekuvat tulee laatia uudestaan, mikäli hanketta päätetään jatkaa	Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi.
10) Osallinen 10, 19.4.2024 Palautteeni = <u>Ei Voimaloita</u>. Kiinteistölleni, luonnolle, ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa. Toistan OAS vaiheen palautteeni, koska on tuottamuksellista huomata että OAS vaiheen palautteita ei ole huomioitu, on vain merkitty asioita tiedoksi, sellaisiinkin, jotka aiheuttavat suuriakin riskejä. Kiinteistölleni ja tuhansille ihmisille ja eläimille koituu kohtuutonta haittaa ja räsitusta. Näin valtavat teollisen kokoluokan voimat eivät kuulu rauhalliselle ja hiljaiselle alueelle. Naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa määritettyä kohtuutonta räsitusta aiheutuu. <u>Vastustan koko hanketta eli VEO on minun vaatimukseni.</u> YVA:ssa ja Kaavoituksessa pitää tietää mitä ollaan rakentamassa. Ilmatar Hankekehityspäällikkö Lauri Vierto on toistuvasti sanotu, että otetaan etunojaa kaavoituksessa, että voidaan sitten myöhemmin toteuttaa valtavat voimat, joista ei ole vielä kokemusta ja joita ei siis osata suunnitella, riskejä arvioida eikä toteuttaa. Ei Suomen lait toimi näin. <u>Kaavoituksessa jo pitää tietää tarkalleen mitä rakennetaan, jotta voidaan suunnitella hanke turvallisesti ja riskittömäksi.</u> Kaavoitus ei noudata Maankäyttö- ja rakennuslakia 9§:ää MRL 9 §:n mukaista kaavan vaikutusten selvittämistä. Suunnittelun lähtökohdat ja tehdyt selvitykset tulee tuoda esiin kaavoituksessa niin, esim. suunnittelualueen ympäristön nykytila ja suunnitteluun vaikuttavat erityispiirteet ja reunaehdot tulevat riittävän selviksi. Konikallion teollisuustuulivoimapuistossa keskeiset	Merkitään tiedoksi. Selvitykset, mallinnukset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu alueidenkäyttölain (aiemmin: maankäyttö- ja rakennuslaki) 9 § mukaisesti.

erityispiirteet ovat hankkeen poikkeuksellisesta kokoluokasta aiheutuvasti vaikutuksiltaan todella voimakkaita ja kauaskantoisen ulottuvia. Kaavoituksesta tulisi käydä esiin selvästi milloin ja millä menetelmin niin terveys- kuin muut vaikutukset selvitetään puolueettomasti. Oman riskien suojan takia, kaupunkien kannattaisi varata hankkeen valmisteluun, selvityksiin, asukkaiden, kiinteistönomistajien, maanomistajien ja vaikutusalueella olevien kuulemiseen lisää aikaa ja varmistaa että kaikki selvitykset on puolueettomia ja oikein laadittuja.

Perustuslain vastainen hanke: Kotirauha ja omaisuuden suoja

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Tuulivoimasta aiheutuvat melu-, välke-, värinä pohjaveden pilaantuminen ja maisemahaitat sekä edellä mainittujen yhteisvaikutukset tulee tarkasti arvioida faktaperustein, ei hankkeen toteuttajan maksaman konsultin puolesta vaan puolueettomasti varmennusmitattujen arvojen mukaan. Kaavoituksen pitää taata perustuslain 10 pykälän mukainen kotirauha kaikille, niin että hanketta ei toteuteta Konikallioon ollenkaan.

Perustuslain 15 § Omaisuuden suoja. Pykälän mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Tulen vaatimaan vahingonkorvauksia kiinteistöni arvon alenemisesta ja muita korvauksia, jos kiinteistöni lähelle rakennetaan täysin uusi teollisuusalue ja sinne teollisen kokoluokan tuulivoimaloita.

Teollisuustuulivoimala T8 on siirretty lähemmäksi Vatulanharjua ja Natura-aluetta

OAS vaiheessa on annettu palautetta että teollisuustuulivoimalat pitää siirtää kauemmaksi harjasta. Hanketoimija Ilmatar on kuitenkin siirtänyt teollisuustuulivoimalan T8 vielä lähemmäksi harjua. Päätuulisuunnassa T7 on todella kaukana, aivan hyvin T8 voi sijoittua T9 – T6 linjalle.

T8 voimalan siirtämisestä vielä lähemmäs harjua koituu mm. seuraavien riskien suurentuminen:

1. 1E-pohjavesialueen läheisyys

Selvitykset, mallinnukset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu asianmukaisesti ja kattavasti.

Lausunnossa mainitut lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

2. Läheisten omatarveveden ottojen riskien kasvaminen 3. Natura-alue on vielä lähempänä 4. Virkistysalue ja ulkoilureitit ovat vielä lähempänä 5. Valtakunnallisesti arvostettu maisemapolku (VAMPO) on vielä lähempänä www.vatulanharju.fi 6. Suojellut direktiivilajit harjulla ovat vielä lähempänä, ja kuolemariski kasvaa 7. Muut riskit [Kuva: Teollisuustuulivoimala T8 siirretty lähemmäksi harjua ja Natura-aluetta] Pohjavesi pilalle Kaavoituksen pitää tarkastella asiaa aivan vastaavasti kuin Äänekosken kaupunki teki, ei riskiä pohjaveden pilaantumiselle: Äänekosken kaupunki ei hyväksy maakuntakaavaluonnokseen merkittyä tuulivoimala-aluetta Liimattalaan. Muutosehdotuksessa todetaan, että <u>kaavaluonnoksessa oleva Liimattalan tuulivoimala-alue sijaitsee pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä</u> ja viimeaikaiset selvitysten mukaan tuulivoimaloiden rakentaminen alueelle <u>aiheuttaisi merkittävän riskin pohjaveden pilaantumiselle ja tällaista riskiä Äänekosken kaupunki ei ole valmis ottamaan</u>. Muutosesityksen mukaan kaupunki katsoo myös, ettei se kannata <u>maakuntakaavoituksessa tuulivoimaa mihinkään Äänekoskelle</u>. Kaavoituksen on hankittava ja julkaistava nämä Äänekosken viimeaikaiset selvitykset ja otettava nämä huomioon kaavoituksessaan ja päätöksenteossaan. Kaava-aineistossa ja esittelytilaisuuksissa Ilmatar kertoo, Konikallion tuulivoimaloita ei rakenneta pohjavesialueelle. Asia ei ole noin yksinkertainen. Jos itse voimalan perustus ei ole juuri pohjavesialueelle merkityllä alueella, ei se tarkoita etteikö hankealue, rakennettava tiestö, valtavat perustukset, maa-ainestyöt jne ja voimaloiden kilometrien mittainen vaikutusalue vaikuttaisi pohjaveteen. Epäpuhtauksien kulkeutumiseen pohjaveteen ja leviämiseen pohjavesikerroksessa vaikuttavat muun muassa maaperän veden läpäisevyys, veden	Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetyle rakentamiskielolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Kunnat tekevät päätöksen omalle alueelleen sijoittuvien kaavojen osalta itsenäisesti pohjautuen tietoon ja aineistoon, joka koskee kunnassa laadittavaa kaavoitusta.
--	--

virtausnopeus ja -suunta sekä kyseisen aineen tai yhdisteen liukoisuusominaisuudet.

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/Pohjavesien_tila/Pohjavetta_uhkaavat_toimet

Jos pohjavesialueelle (tai näin lähelle pohjavesialuetta) rakennetaan teitä tai näin valtavien voimaloiden perustuksia, joudutaan kaivamaan massiivisen syvälle. Syvään kaivaminen on suuri riski, jos osut voimakkaaseen pohjavesisuoneen, vuotoa voi olla hyvin vaikea tukkia tai ennallistaa. Aiheutunut haitta ja pilaantumisriski voi olla todella suuri. Jos kaupunki kaavoittaa pohjavesialueen suonien lähelle tälläisen syvää kaivuurakentamis/perustusrakentamistoimintaa vaativia teollisen kokoluokan voimaloita, pohjavesi pilaantuu varmasti ja antoisuus heikkenee varmasti. Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojelu ja lisäksi maakuntakaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulän-Ulvaanharjun alueelta. Venäjän tilanteen takia poikkeusolot ovat todennäköisempiä kuin koskaan, Vatulän-Ulvaanharjun pohjaveden kapasiteettia lisäottoon on 15000m³/vrk, josta saadaan 3 miljoonan ihmisen päivittäinen juomavesi (5L).

On selvää, että valtavista teollisen kokoluokan tuulivoimaloista irtoaa paljon mikromuoveja ja jäänestokemikaaliaineet ovat luonnolle ja ihmiselle myrkyllisiä ja haitallisia, lisäksi voimalat ovat todella korkeita, ja niiden aiheuttavat ilmavirrat ja pyörteet ovat voimakkaita. On päivänselvää, että mikromuovipartikkelit ja muut voimalasta irtoavat haitta-aineet lentävät laajalle alueelle. Ilmanvirtaustekniikassa käytetään suuretta heittopituus ja se on tässä suuri. Kantama partikkeleille on pitkä, tuulen ja pyörteen mukana partikkelit kulkeutuvat kilometrien päähän. Ilman kunnollista selvitystä voimaloista irtoavien partikkeleiden heittopitoisuuksista ja pohjaveden pilaamisriskeistä ei kaavoitusta voida jatkaa tai riskit nousevat liian kovaksi.

Lisäksi tuulivoimaloiden öljyt ja jäähdytysjärjestelmän kiertoneste eli glykoliliuos

Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-alueajasta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.

Tuulivoimaloista irtoavan mikromuovin määrä on hyvin pieni. Ruotsissa luontoyhdistys Naturskyddsförening on arvioinut, että kaikista Ruotsin tuulivoimaloista irtosi vuonna 2021 noin 645 kilogrammaa eli noin 0,6 tonnia mikromuovia. Vuonna 2021 Ruotsissa oli noin 4 300 tuulivoimalaa, joten karkeasti laskettuna yhdestä tuulivoimalasta irtosi siis noin 150 grammaa mikromuovia vuodessa. Suomessa oli vuonna 2023 noin 1 600 tuulivoimalaa, joten samalla laskukaavalla laskettuna Suomen kaikista tuulivoimaloista olisi vuonna 2023 irronnut noin 240 kiloa mikromuovia. Suomen ympäristökeskuksen mukaan myös Suomessa tieliikenne on merkittävin yksittäinen mikromuovin lähde: pelkästään ajoneuvojen renkaiden kulumisesta aiheutuu vuosittain noin 5 000–10 000 tonnin mikromuovipäästöt.

on vaarallista pohjavedelle. Käynnistysvaiheessa jäähdytysjärjestelmään tehdään glykolin ensitäyttö ja lisäksi vaihto ja uudelleen täyttötilanteissa pohjavesialueelle joudutaan kuljettamaan, voimalalla joudutaan pumppaamaan glykolia ja lisäksi vanha glykolineste pitää kuljettaa pois.

Hankealueelle ja alueenulkopuolelle (viidelletoista valtavalle voimalalle) joudutaan rakentamaan kantavuudeltaan ja mitoiltaan massiivisia teitä, ne pitää kantavuudeltaan perustaa todella syvään. Rakennusaikana tarvitaan paljon kuljetus- ja maansiirtokoneita, jolloin rakennusaikana näitä öljypohjaisia ja muita haitta-aineita tulee teille vielä enemmän ja pohjaveden pilaantumisriski on vielä isompi.

Ennen kaavoituksen edistämistä, kaupungin pitää selvittää tai vaatia selvitykset tiehankkeista:

Ympäristö- ja vesiluvan vaatiminen tiehankkeessa, kuten Konikallion teollisen tuulivoimala-alueen vaatimat massiiviset tiehankkeet. Oikeus tien rakentamiseen hankitaan tiesuunnitelman perusteella (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä, 572/2018). Tiehankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia.

Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun pohjaveden pumppausmäärä on 1800m³/vrk.

Pumppausmäärä on paljon suurempi kuin Vesilain määrittämän 250 m³/vrk, tämä tarkoittaa, että vesilain mukainen lupa valtion lupaviranomaiselta (Vesilaki 587/2011, 3 luku, 3 § 2) on vaadittava. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella. Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen toteuttamiseen ryhdyttäessä.

Hankkeen toteuttamisen edellyttävistä luvista ja mahdollisista lupatarpeista on kerrottu kaavaselostuksen luvussa 13.

https://julkaisut.vayla.fi/pdf11/vo_2020-19_pohjaveden_suojelu_web.pdf

Kohta 5.11.2 Vesilain mukainen lupa. Pohjaveden riittävästä tutkimisesta on vastaava korkeimman hallinto-oikeuden päätös (KHO 2581/2017). Tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä on tärkeä pohjavesialue, joka on tänä päivänä harvinainen ja arvokas luonnonvara. Tällä merkittävällä pohjavesialueella sijaitsevalta vedenottamolta tuhannet ihmiset ja maatilat saavat vetensä. Lisäksi alueelta on paljon erillisiä omatarveottoja myös juomaveteen useisiin kymmeniin kiinteistöihin. Lisäksi teollisten massiivisten tuulivoimaloiden käynnistä aiheutuvat maatarinät vaikuttavat pohjaveden laatuun pilaavasti. Tämä on kokonaan tutkimatta kaava-aineistossa (Ympäristönsuojelulaki 527/2017, 17§). Vesilain mukaan hankkeella tulee olla lupaviranomaisen lupa, mikäli hanke voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää (Vesilaki 587/2011, 3:2§). Tämä uhka on ilmeinen, erityisesti antoisuus on vaarassa. Hankealue on 20 neliökilometriä, kun noin laajalta alueelta poistetaan humuskerros, on vaikutus pohjavesiin lopullinen, niin hankealueella kuin sen läheisillä vedenottamoilla, omatarveottoaikoissa ja lisäksi alempana sijaitseviin järviin, lampiin, lähteisiin ja kaivoihin tulee merkittävät vaikutukset, jotka ovat kokonaan tutkimatta.

Humuskerros ja sen alapuolella olevat huuhtoutumis- ja rikastumiskerros pidättävät mm. haitallisia raskasmetalliyhdisteitä sekä esimerkiksi rautaa. Näiden kerrosten poistaminen haittaa puhtaan pohjaveden muodostumista. Pohjaveden pinnan päällä tulee olla riittävän paksut humusmaakerrokset, jotta vajaveden laatu voi muuttua raikkaaksi pohjavedeksi ennen varsinaista pohjavesikerrosta. **Onnettomuuksien seuraukset voivat tulla näkyviin pohjavedessä vasta vuosikymmenienkin jälkeen.** (Suomen ympäristökeskus, 2008a).

Kuten KHO:n päätelmä päätökseen KHO 22.8.2016 t. 3456, myös ELY-keskuksen aiempi linja Vatulanharjun-Ulvaanharjun läheisiin alueisiin ja vesistöihin yleisesti pitää ottaa huomioon mm. luontonäkökohdat, harjujensuojelu, vesiensuojelu, alapuolisten

Hankkeessa on laadittu kattavasti pohjavesiselvityksiä, joiden perusteella pohjavedelle ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia. Voimaloita on kaavaehdotukseen edetessä siirretty aiempia suunnitteluvaiheita kauemmas pohjavesialueesta.

Tämänhetkisen käsityksen mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama maatarinä ei ole aiheuttanut suuria ongelmia Suomessa tai muissa maissa.

Yleensä tuulivoimalan aiheuttama maatarinä on suuruusluokaltaan varsin pientä verrattuna esimerkiksi rataliikenteeseen, joka voi nykypäivänä aiheuttaa haittaa ympäristöönsä jopa satojen metrien päähän. Voimalan perustuksesta maaperään siirtyvän tarinäherätteen tulisi olla hyvin voimakas, jotta herätteen vaikutus voisi olla havaittavissa vielä kilometrien päässä tarinälähteestä. Toisaalta maaperän ominaistajuuden tulisi osua lähelle herätteen taajuutta, jolloin resonanssin myötä värähtely voisi teoriassa kulkea maaperässä pitkiä matkoja. Ilman resonanssi-ilmiötä värähtely pienenee melko nopeasti voimalasta pois päin siirryttäessä pääasiassa geometrisen vaimennuksen johdosta.

Palaute viittaa näiltä osin ELY-keskuksen tehtäviin.

vesialueiden kuten Vesajärven ekologinen tila, pintavesien toimenpideohjelmat, vesitalousluvat (VL5:3) jne kuten alueen herkkyys on aiemmin KHO:n ja viranomaisen tahoilta tarkasti tunnistettu. Lisäksi ELY-viranomaisen on otettava (pohjautuen sisäisiin ja ulkoisiin puolueettomiin asiantuntijoiden lausuntoihin pohjautuen, esim. GTK, SYKE, WWF) vastaavan tai hankkeen valtavan suuruden tietäen, erityisen kovatasoinen linjaus Konikallion perustellussa päätelmässään KHO-päätelmän ja PIRELY/879/2015 lausunnon linjauksen ja sen liitekartan mukaisesti. Alue on Konikallion hankealueelta, aivan T15 Teollisuustuulivoimalan vieressä. Liitekartasta on huomioitava, että nimenomaan viranomainen poisti viivoitetun alueen, että sille ei saa tehdä edes pientä ojaa. Konikallion hankealueelta on vaadittava saman tasoisesti ja hankkeen valtavan kokoluokan tuntien vielä tiukempia rajoituksia. Viranomaisen pitää vaatia päätelmässään, että herkkää aluetta suojeleva linja säilyy mm. kaivuutöitä ei saa tehdä ylivirtaama-aikoihin, vaan kaivuutyöt on tehtävä kuivana aikana. Kaikki maansiirto, kaivu, louhinta ja räjäytystyöt yms. tulee tehdä lintujen pesimäajan 15.4.-31.7. ulkopuolella. Maanmuokkaus jne. toimenpiteet tulee aloittaa valuma-alueen yläpuolisista osista kuitenkin niin, että vesiensuojelurakenteet tehdään ensin. Rankkasateiden ajaksi kaikki kaivuutyöt on keskeytettävä. Tämä on ehdotonta. Lietekuopitus, ja lietteiden käsittely pitää mitoittaa ja suunnitella hanke-alueen ja maan ainesmäärien suhteessa riittäväksi niin lukumääräisesti kuin tilavuuksiltaan. Maanmuokkaus ja lietteiden käsittely ei saa aiheuttaa minkäänlaista vaaraa pohjavesille, lähteille tai alapuolisille vesialueille.

ELY-keskuksen pitää selvittää erityisesti alapuolisten järvien riskit ja vaikutukset esim. järven pinnan laskuun ja ekosysteemeihin. Paalejärvi +122mpy, Kirkkojärvi +117mpy, Takettijärvi +117mpy (tästä ovat Takettijärven alueen asukkaat erityisen huolissaan, vaikutuksia ei ole selvitetty), Ahvenlammi +110mpy, Vaivianjärvi +106,2mpy ja Alhonjärvi +106,2mpy + muut järvet. Konikallion hankkeesta jo nyt tiedetään että siitä aiheutuu vesilain mukaan kiellettyjä seurauksia pohjavedelle, esim. samentuminen, hankealueella, läheisillä

Yhteysviranomainen Pirkanmaan ELY-keskus on antanut hankkeen YVA-menettelystä perustellun päätelmän 6.6.2024, joka on luettavissa osoitteesta:
<https://www.ymparisto.fi/>

vedenottamoilla, omatarveottopaikoilla tai näiden alapuolisten vesialueile, pitää hanke keskeyttää. Pohjaveden pilaaminen ja antoisuuden pienentämisriskin ottaminen on täysin kiellettyä. Perustellusti viranomaisen pitäisi päätellä, että tällä alueella riskit ovat aivan liian suuret ja todeta että hankkeella ei ole etenemismahdollisuuksia perustuen aiempaan KHO ja ELY-keskukseen linjaan tältä alueelta.

Tuulivoimaloiden vaihteistoissa, hydraulikassa, jäähdytyksessä ym. käytetään erilaisia ympäristölle ja pohjavedelle vaarallisia öljyjä ja kemikaaleja, joita vaihdetaan huolloissa satojen metrien korkeudessa. Lisäksi tuulivoimaloidenkin muuntajissa ja hankealueella olevaan sähkötilan muuntajissa käytettävä rikkiheksafluoridi on erityisen haitallista ympäristöön päästessään. Täten tulisi olla selvillä, miten estetään näiden aineiden leviäminen ympäristöön esimerkiksi häiriö- tai onnettomuustilanteessa, tätä ei ole kuvattu millään tavalla kaava-aineistossa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava kaavoituksen suunnittelussa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, kaupungin lautakuntien ja kaupunginvaltuuston päätöksissä. Arvioinnin tulos pitää puolueettomasti kirjata ja kaavoituksen pitää pyytää viranomaisen puolueeton arviointi riittävydestä ja laadukkuudesta.

Käytettävä myös maisemaopasta ja kysyttävä VAMA asiantuntijoilta maisemavaikutuksista: ja hanke on puolueettomasti arvoitava maisemaoppaan tekijöiden toimesta ja Emilia Weckmanin toimesta:

https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sites/default/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf

Asiaa on kuvattu kaavaselostuksen luvissa 5.3, 9.7, 9.8 ja 9.18.

Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta.

Ympäristölupa- ja vesilupa vaadittava

Konikallion hanke pitää ehdottomasti olla sellainen hanke, johon Hämeenkyrön ja Ikaalisten vaativat Ilmattaren hakemaan ympäristö- ja vesilupaa. Kaavoituksessa on vaadittava ympäristö- ja vesiluvat, koska näin massiivisten teiden hankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia.

Pohjaveden pilaantumisen vaarat kts edetävä kappale. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Hankkeelle on vaadittava ympäristölupa vesilain perusteella. Toimintojen ympäristöluvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/ 2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa sekä vesilaissa (587/2011) on määritelty tarpeen vaatimus. Uudelle toiminnalle ja toiminnan olennaiselle muutokselle tarvitaan aina lupa, kuten Konikallion tuulivoimateollisuusalueen tapauksessa on kyse. Täysin uutta ja teollisen mittakaavan toimintaa. Ympäristö ja tielupien tulee olla lainvoimaisia hankkeen kaavoituksen toteuttamiseen ryhdyttäessä.

Konikallion teollisuustuulivoimalahankkeelle on viranomaisen annettava vaatimus että hanke tarvitsee ympäristöluvan (otteita ympäristönsuojelulaista) koska:

1. hanke aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia tai toiminnan laatu tai luonne niin muuten aiheuttaa
2. ympäristövaikutukset kohdistuvat sijaintikuntaa laajemmalle alueelle, Konikallio sijoittuu kahden kunnan alueelle ja lisäksi ympäristövaikutukset voivat pilata myös Sastamalan kaupungin käyttämän pohjaveden
3. toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla ja vesi- ja tielaissa muutoin säädetyn mukaisesti
4. lupa on tarpeen ympäristönsuojelulain 27 §:n 3 momentin perusteella eli toiminta aiheuttaa kohtuutonta räsytystä lähistöllä asustaville ja alueen virkistyskäyttäjille.

Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista räsytystä. Ympäristöluvan hakemiseksi tulisi kuitenkin olla tiedossa, millä perusteella ja minkä vaikutuksen osalta lupaa haetaan. Tuulivoimahankkeessa tällainen vaikutus voi olla esimerkiksi melu. Konikallion hankkeessa laadittujen mallinnusten perusteella melun ohjearvot eivät ylity, eikä mitään ympäristölupaa edellyttäviä seikkoja ole hankesuunnittelun aikana tunnistettu. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta.

5. toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella ja 6. ympäristöluvalla vältetään 136 §:ssä tarkoitettu pohjaveden pilaantumisriskiä. 7. konikallion hankkeessa on suuri riski pohjaveden pilaantumiselle likaantumiselle erityisesti rakentamis- ja käyttöönotto-, käynti-, rapautumis-, ja purkuvaiheessa. Kaavoituksen on vaadittava näin suurelta teollisuustuulivoimapuistolta ympäristölupa. Hanke tarvitsee ympäristöluvan, koska hanke on: 1. Kahden kunnan alueelle tuleva ja alueen läheistä pohjavettä käytetään usean kunnan alueella 2. Natura-alueella, 3. lintujen MAALI alueella, 4. Elämistö on ainutlaatuinen 5. valtakunnallisesti merkittävällä suojellulla harju- ja maisema-alueella, 6. lähellä yksityistä suojelualuetta ja 7. lähellä yleisiä virkistysalueita. 8. pohjaveden pilaantumisriskin vähentämiseksi 9. ihmisten terveysriskien ja meluhaittojen varmistamiseksi 10. historialliset ja arkeologiset syyt 11. muut syyt Ympäristölupa: Tämän kokoiset teollisen luokan tuulivoimalat tarvitsevat ehdottomasti ympäristöluvan, koska niiden melu, välke, värinä sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavat seikat aiheuttavat naapurussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 27§). Suunnitellun tuulivoimalateollisuusalueen lähellä on runsaasti sekä vakituista että loma-asumista, Natura alue ja reitit olisi tuulivoimaloiden tulon jälkeen hengenvaarallinen mahdollisten lentävien jäiden/siivenkappaleiden vuoksi. Lisäksi luonnonrauha häiriintyisi kaupunkimaiseksi muuttuneiden äänimaiseman/visuaalisen	Kaava ei voi määrätä toimintaa ympäristölupaa vaativaksi.
--	--

maiseman takia. Näin korkeista tuulivoimaloista ei ole kokemusta eikä riittävää tietoa; näin ollen saattaa syntyä kiinteistöjen arvonalenemis, turvallisuus ja terveysongelmia, melu, pohjavesi- ja virkistysaluetuho, aiheutetaan valtava ennallistamistarve ja myös muita ennalta arvaamattomia vahingollisia vaikutuksia, joiden korvausvastuu kaatuu erittäin todennäköisesti kaupunkien maksettavaksi.

Kaavoituksen on vaadittava, että kaavoitusluvan saadakseen, yli 1 MW voimalalle on pakollista asentaa jokaiselle tuulivoimalalle mittausjärjestelmä melulle, infraäänille, matalille äänille ja seismiselle tärinälle. Mittausjärjestelmä pitää kolmannen puolueettoman osapuolen tarkastaa käyttöön otossa ja vuositarkastuksissa. Mittausjärjestelmän tulokset pitää raportoida myös viranomaiselle vähintään kerran vuodessa, että voimalat saavat pitää ympäristö- ja käyttö lupansa.

Hanke on MEGA trendien rauhallisuuden ja tulevaisuuden tavoitteiden vastainen

Alue on tunnettu ja kaunis, maankäyttö ja kaavoitus pitää ymmärtää ja kaavoittaa alueet myös tulevaisuuden tarpeiden ja megatrendien mukaisesti. Maailma on muuttunut viime vuosina nopeasti, Suomessa nyt ja tulevaisuudessa voimassa olevat megatrendit ovat:

1. Rauha, miksi hiljaisten kaupunkien rauha ja maisema rikotaan?
2. Turvallisuus, miksi kauniin virkistys- ja luontoalueen turvallisuus uhataan?
3. Konikallion (teollisen kokoluokan tuulivoimala-alueen) läheisen Vatulanharjun ja Ulvaanharjun ja hankealueen yhteinen pohjaveden antoisuus on erittäin tärkeä ja kohta vielä tärkeämpi, voi olla että uusi veden ottamo on sijoitettava hankealueelle, ei ole järkevää pilata ainoata paikkaa mihin vedenottamon saa
4. Megatrendi on voimakas, että maailmassa puhtaan veden arvo nousee

Hanke on megatrendien osalta kansainvälisten, kansallisten ja maakunnallisten tavoitteiden mukainen edistäessään mm. kasvihuonepäästöjen vähentämistä ja tavoitetta pyrkiä hiilineutraaliuteen lisäämällä uusiutuvan energian tuotantoa. Hanke vastaa myös alueella voimassa olevia maakuntakaavoja maakuntakaavan tarkkuustaso huomioon ottaen.

5. Kannattaako näin valtavaa pohjavesialuetta riskeerata? kun tuulivoimaloita voidaan rakentaa myös kauemmaksi pohjavesialueista esim. 10km etäisyydellä pohjavesialueesta ei riskiä varmastikaan ole.

Melu

Kaavassa melumallinnus tehty pienelle 6,6 MW voimalalle, kuitenkin YVA prosessia ja kaavoitusta tehdään 15kpl 10MW voimaloille. Melumallinnus on tuottamuksellisesti virheellisesti tehty.

Melumallinnuksessa ei ole käytetty oikeita ja mittauksilla varmistettuja tuulivoimalan melutehtäsoa Lw (dB) juuri sen valmistajan voimalasta ja sen kokoisesta MW mitä hankkeeseen tullaan toteuttamaan.

Viranomaisen ei voi antaa hankkeen jatkua näin törkeällä virheellä. Voimalan melutehtäsoa pitää olla CE-merkintäprosessin varmistama.

Muita virheitä melumallinnuksessa:

Jo OAS vaiheessa on annettu palaute, että melumallinnuksessa pitää käyttää kaikkien voimaloiden yhteismelupäästöä, ei yksittäisen tuulivoimalan melupäästöä. Kertoo törkeästä tuottamuksellisuudesta ja välinpitämättömyydestä että vielä kahden vuoden jälkeen, käytetään edelleen vain yksittäisen ja liian pienen voimalan lähtömelupäästöä.

Mm. on huomioimatta: Viranomaisen vaatii YVA-ohjelmassa että alueella ei ole melua eli se on hiljainen alue. Viranomaisen vaatii että, meluvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät hellejaksot ja sen myötä yöaikainen tarve pitää ikkunoita avoinna, ellei käytössä ole koneellista viilennystä, tämä on lähialueella vallitseva viilennyskeino. Yöaikainen (klo 22–7) melu tai muu vastaava mahdollisesti unihäiriötä aiheuttava melu, ei saa ylittää 25 dB yhden tunnin keskiäänitasona LAeq, 1 h (klo 22–7) mitattuna niissä tiloissa, jotka on tarkoitettu nukkumiseen, siis ikkuna auki. Ei ole oikein ja kotirauhaa kunnioittavaa tehdä melumallinnus +15C kesäisessä lämpötilassa, vaan pitäisi tehdä pahimmassa tilanteessa eli pakkasella. Pakkasliä

Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden.

Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua.

ainakin +10dB pitäisi lisätä lähtömelutasoon jokaiseen voimalaan, lapojen osittaisen jäätymisen/jäisen valtavan pyörivän koneiston takia. Talon julkisivurakenteiden äänitasoeron vähimmäisarvon estimaatin persentiiliarvoina on käytetty DL84% ja DL90%. Tähän ei ole alueen rakennuskannassa mitenkään voitu huomoida ja melumallinus ei päde. Rakennuksiamme ei ole aikoinaan voitu varustaa huomioimaan maalaisalueen muutoksia energiateollisuusalueeksi. Asunto on ihmisen käyttämä asumista, elämistä ja irtainta varten rakennettu säältä turvattu eli suojattu tila, joka on turvattava täällä. Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) edellytetään, rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista. Teollisuustuulivoimaloiden melu heikentää alueen asukkaiden, ulkoilijoiden ja eläimien olosuhteita kohtuuttomasti ja nostavat tulevaisuuden rakentamisen kustannuksia uusilla vaatimuksilla.

Ulkomelumallinnus puutuu kokonaan, alueella on valtakunnallisesti arvostettu maisema-alue ja maanomistajien perustama valtakunnallisesti arvokas maisemapolku (www.vatulanharju.fi). Hiljaisuus ja luonnonrauha ihmisiin kohdistuvissa arvioinneissa myönteisenä, terveyttä ylläpitävänä ja edistävänä vaikutuksena ml. virkistysalueet ja reitit sekä matkailuelinkeinon alueet Hiljaisuus on peruste minkätakia ihmiset harjasta ja maisemita nauttivat. Yhden voimalan 108 dB ja monien voimaloiden summamelusaaste ei ole hiljaisuutta.

Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät yms muut vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on pitkä. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä (Jakobsen, 2005; Moller & Pedersen, 2011). Esimerkiksi

kilometrin matkalla 63 Hz:n taajuinen ääni vaimenee ilmakehän absorption vaikutuksesta keskimäärin vain 0,1 dB, kun 250 Hz:n taajuinen ääni vaimenee keskimäärin 1,1 dB (Leventhall, 2003). Melumallinnuksessa on näytettävä rehellisesti ja puolueettomasti myös matataajuisten esim. 20 Hz ja 63 Hz taajuisen äänen kantaman lopputulokset ilman sisäseinävaimennuksia.

Meluliite 7 Sivu 31 Liite 2. Matalataajuisista seinät ja kaikki materiaalit hyvin läpäisevää 20Hz melua (ihminen kuulee) tulee ulkona jo näillä pienillä 6,6MW voimaloilla tehdyillä mallinnuksilla 8 asuinrakennuksen pisteeseen yli 50dB melua. Esim. piste R6 53,8dB ulkona ja sisällä 46,6dB. Näissä pisteissä tuo 25dB ylittyy matalataajuisessa melussa todella räikeästi. Pitäisi perustellusti päätellä että valtavien 350m teollisuustuulivoimaloita ei voida rakentaa hiljaisille alueille.

Voimalat on pysäytettävä/purettava jos melun osalta eivät viranomaisen ja asukkaiden vaatimukset täyty. On huomattava, että myös pysäytetty voimala tuottaa hurjasti melua. Pysäytetyn voimalan melun selvitykset ja mallinnukset puuttuvat, joka kertoo meluarvioinnin törkeästä huolimattomuudesta. Asuinrakennuksissa, R1, R5, R6 ja R10 ovat kovameluisimmat alueet, siellä yritetään nukkua jo 6,6MW pienemmän voimalan aiheuttaman 33-34 dB melussa (oletus vielä että julkisivu vaimentaa). Sivulla 13. on törkeitä virheitä: Melumallinnetun voimalan napakorkeudeksi on valittu 180 m, joka on kaavan salliman kokonaiskorkeuden 350 m alapuolella, kuitenkin kaavoitusprosessia tehdään korkeintaan napakorkeudeltaan 225m korkeita voimaloita. Onko tästä tulkittavissa, että melumallintaja ei osaa tarkasti tehdä meluarviointeja ja koko AFRYn kaavoitus-konsultin työssä ei ole luotettavaa laaduntarkastusprosessia, kun oleellisissa dokumenteissa on aivan karkeita virheitä. Nyt kansalaiset ja teollisuustuulivoimaloista kärsijät, alueen asukkaat on laitettu laaduntarkastajiksi. Tämä ei ole kohtuullista, viranomaisen pitää perustellusti puuttua tähän.

Vatulan ja Ulvaanharjualueet ovat erittäin hiljaisia alueita, siellä ei ole teollisuusalueita, vaan rauhallisia valtakunnallisesti merkittäviä harjualueita, joissa vallitsevina ääminä ovat luonnon omat äänet, kuten lempeän suvituulen suhina ja kaunis linnunlaulu. Jos valtava teollisuustuulivoimala-alue rakennetaan, eläimet ja linnutkin muuttavat alueelta pois. Ihmisen toiminnan äänet tällaisilla alueilla ovat satunnaisia ja merkitykseltään vähäisiä. Hiljaiset alueet ovat Ikaalisissa, Hämeenkyrössä, Suomessa ja koko Euroopassa harvinaisia ja ainutlaatuisia, eikä tuulivoima kuulu millään muotoa tällaiselle arvokkaalle alueelle. Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat rauhallisia, idyllisiä, aivan mahtavia. Verotuloja Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit saivat tulevaisuudessa kuntaan muuttavista etätyöläisistä, jotka voivat rentoutua hiljaisella valtakunnallisesti merkittävällä maisemaharjualueella ja Natura-alueella ihaillen luonnon kauneutta. Etätyö on pysyvä suuntaus, Ikaalinen ja Hämeenkyrö jättävät tämän merkittävän verotulomahdollisuuden käyttämättä ja etätyöläiset hakeutuvat muualle pysyväisasukkaiksi, sinne missä ei ole teollisuustuulivoimala-alueita vieressä.

[Kuva: Tuulensuunta hankealueella 200 metrin korkeudella (Tuuliatlas 2021), kuva 5-22.]

Ääni kulkeutuu tuulen mukana juuri valtakunnallisesti merkittävän harjualueen ja Vatulan kylän suuntaan eniten kun vallitseva tuulensuunta on lounaasta. Tämä on huomioitava melumallinnuksessa Vatulan kylässä, yöllä ikkuna auki sisällä pitää päästä 25 dB tasoon. Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät yms muut vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on niin pitkä, esimerkiksi 1 Hz:n taajuisella äänellä, ääniaallot taipuvat helposti esteiden yli. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä (Jakobsen, 2005; Moller & Pedersen, 2011). Esimerkiksi kilometrin matkalla 63 Hz:n taajuinen ääni

vaimenee ilmakehän absorption vaikutuksesta keskimäärin vain 0,1 dB, kun 250 Hz:n taajuinen ääni vaimenee keskimäärin 1,1 dB (Leventhall, 2003). Melumallinnuksessa on näytettävä rehellisesti ja puolueettomasti myös matataajuisen esim. 63 Hz taajuisen äänen kantaman lopputulokset.

Tuulivoimamelu kuten muukin ympäristömelu korostuu yöllä, jolloin taustamelutaso on pienempi kuin päiväaikaan. Lisäksi auringonlaskun aikaan illalla sekä yöllä esiintyy tyypillisesti meteorologisia olosuhteita, jotka saattavat johtaa tavanomaista suurempiin äänenpainetasoihin voimaloiden ympäristössä. Tällainen olosuhde on esimerkiksi lämpötilainversio, jonka vallitessa ilmakehä on stabiili, lämpötila nousee maanpinnalta ylöspäin noustaessa ja ääniaallot kaareutuvat alaspäin (Moller & Pedersen, 2011). On myös havaittu, että yöaikaan tuulivoimamelussa esiintyy päiväaikaan enemmän impulssimaista jyskyttävää ääntä, joka korostuu, jos lähekkäin olevien turbiinien pyörimistaajuus on toisiinsa verrattuna lähes sama (van den Berg, 2004).

Tuulivoimalan tuottama ääni on lapojen pyörimisestä johtuen jaksottaista ja se sisältää myös matala- eli pienitaajuisia ääniä. Tuulivoimalan ääni poikkeaa siten ominaisuuksiltaan selvästi esimerkiksi tieliikenteen aiheuttamasta äänestä. Matalataajuiset äänet etenevät laajalle alueelle eivätkä juuri vaimene ilmakehässä. Erityisesti matalataajuisesta melusta on havaittu aiheutuvan haittaa ihmisten hyvinvoinnille. Tuulivoimalan tuottaman äänen leviäminen ympäristöön riippuu maaston pinnanmuodoista, kasvillisuudesta ja sääoloista, kuten tuulen nopeudesta ja suunnasta sekä lämpötilasta. Ääni etenee tavallisesti veden yllä edemmäksi ja laajemmalle kuin maalla johtuen pienemmästä vaimentumisesta. Taustäääni, kuten tuulen tuottama kohina, voi vaikuttaa tuulivoimalan äänen kuultavuuteen ja sen häiriövaikutukseen. Mikäli tuulivoimalan ääni koetaan häiritseväksi, on se melua. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritseväksi tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen haitallista. Melua koskevat kokemukset ovat subjektiivisia, ja

ne riippuvat äänen ominaisuuksien lisäksi muun muassa altistusajasta ja -paikasta. Melun aiheuttamia haittoja pyritään hallitsemaan äänen syntyyn, äänen etenemiseen sekä melutasoon ja melualtistukseen kohdistuvilla vaatimuksilla ja toimenpiteillä. Keskeisin käytettävä meluntorjuntakeino on riittävä etäisyys tuulivoimalan ja tarkastelupisteen, kuten asutuksen, välillä.

Tuulivoimarakentamisen meluvaikutusten minimoimiseksi on olennaista sijoittaa tuulivoimalat riittävän kauas asutuksesta ja muista meluvaikutuksille herkistä kohteista.

[Kuva: Yhdyskuntarakenteen aluejaot (SYKE 2020), Kuva 5-2]

Kuva, hankealue on aivan liian lähellä Vatulan kylää (punaisella ympyröity vihreä kylä alue). Kaavoituksessa hankealue on siirrettävä kauemmaksi Vatulan kylästä, terveysriskit ja muut haitat Vatulan kylälle nousevat liian suuriksi.

[Kuva: Lähialueiden yleiskaavoitetut ja asemakaavoitetut alueet. (SYKE 2021b), Kuva 5-7]

Kuva, läheisyys yleiskaavaalueille on aivan liian lähellä, kaavoituksessa hankealue on siirrettävä kauemmaksi yleiskaavaalueesta.

Kaavoituksen on annettava minimivaatimukset kuinka lähelle naapurikiinteistöä voi rakentaa tuulivoimalan. Jos naapurikiinteistön viereen tulee valtava teollisen kokoluokan tuulivoimala, ei naapuri voi enää omalle tontilleen rakentaa mitään tai ei sitä tonttia voi käyttää enää yhtään mihinkään. Ainakin 3 km pitää olla matkaa naapurin rajaon ja vähintään 5km lähimpään asuntoon tai vapaa-ajan asuntorakennukseen.

222 vuotta Valtakunnallisesti arvokas (VAMA2021) Vatula-Ulvaanharju tuhotaan

Kulttuuripiirteet Pirkanmaan harjut ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä. Harjut ovat myös arvokkaita pohjavesivarantoja. Pirkanmaan harjumaisemat kuten Vatula-Ulvaanharju näkymineen ovat iskostuneet 1800-luvulta alkaen

Osayleiskaava-alue perustuu osaltaan 40 dB:n mallinnettuun melualueeseen, jolle aiheutuu ohjearvojen mukaisesti rakentamista rajoittava vaikutus. Palautteessa esitetyille etäisyysvaatimuksille ei ole perusteita.

suomalaisen maisemaihanteen kiintopisteiksi. Harju on vakiintunut suosituksi maisemakohteeksi näkötorneineen.

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/maisemat/arvokkaat_maisemaalueet

Hämeenkyrön ja Ikaalisten kaupunkien kaavoituksen ja kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisen ja kaupunginvaltuuston pitää huolehtia kaavoitusprosessissaan, että Valtakunnallisesti suojeltuun merkittävän harjualuemaisemaan liittyvässä kaavoituksessa ja päätöksen teossa noudatetaan maisemaan liittyviä lakeja:

1. Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (2000/2006) ja Suomen vastaava asetus
2. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVAL 468/1994)
3. Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
4. Vesilaki (587/2011)
5. Luonnonsuojelulaki (LSL 1096/1996)
6. Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL 132/1999)
7. Metsälaki (1093/1996)
8. Maa-aineslaki (555/1981)
9. Muinaismuistolaki (295/1963)
10. Laki rakennusperinnön suojelemisesta (RPL 498/2010)
11. Valtioneuvoston ja valtion selonteko eduskunnalle päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.
12. Laki/säännöt teiden rakentamisesta pohjavesialueelle

Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckmanin Tuulivoimalat ja maisema sääntöjen mukaan, tuulivoimalat tulee sijoittaa jo olemassa oleville

Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu

teollisuusalueille. Tämä on linjassa EU:n ennalistamisvelvoitteiden kanssa. Maisemahaittojen minimoimiseksi on tuulivoimalat on rakennettava olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi vaaditaan olemassa olevia teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä. Hanke pitää arvioida puolueettomasti, lausunnot pitää pyytää puolueettomilta asiantuntijoilta. https://www.maajakotitalousnaiset.fi/sites/default/files/attachment/maisemaopas_korjattu_2018_pieni.pdf Imperia ja muissa arviointimenetelmissä pitää pisteyttää ja arvioida puolueettomasti Vatulanharju-Ulvaanharjun ainutlaatuisuus. Vatulanharju-Ulvaanharju on sisällytetty valtakunnallinen <u>harjuensuojeluohjelmaan jo vuonna 1984</u> (alue nro 21, Vatulanharju-Ulvaanharju). Jo 38 vuotta on ymmäretty alueen herkkyyks ja kauneus, lisäämällä alue harjujen suojeluohjelmaan, miten tämä uusi sukupolvi, Valtion ympäristölupaviranomainen, ELY-keskuksen viranomainen, Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kaupunginvaltuuston ja kaupungin päättäjät voivat olla niin lyhytkatseisia, että vuonna 2024 päättää muuttaa tämän kauniin harjualueen valtakunnallisesti suojellut maisemat teollisuusalueeksi, jota 15 kpl 10 MW voimaloita todellakin on. Eikö todellakaan ole mitään muuta mahdollisuutta tai paikkaa mihin teollisuustuulivoimalateollisuusalue voidaan sijoittaa? Eri asia olisi jos Suomen olisi pakko tämä rakentaa, mutta siitä ei ole kyse merelle saadaan 27 000MW tuulivoimaa, se on aivan riittävästi, näin pientä 150MW hanketta ei kannata rakentaa ollenkaa. Maiseman sietokyvyllä tarkoitetaan maiseman visuaalista herkkyyttä eli sen kykyä vastaanottaa uusia elementtejä ilman, että maiseman luonne merkittävästi muuttuu. Mittakaavaltaan suurista elementeistä rakentuvat maisemat ja alueet, joilla jo ennestään on runsaasti ihmisen tekemiä rakennelmia, sietävät usein parhaiten tuulivoimaloiden sijoittamisen. Vatulan-Ulvaanharjulla ei ole mitään tämän kokoisia	erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. On huomioitava, että Vatulanharjun-Ulvaanharjun alue on jo nykyisellään voimakkaasti ihmistoiminnan muokkaamaa ja edelleen sen vaikutuksen alaisena mm. metsätalouden vaikutuksesta.
---	---

rakennelmia. Mitä koskemattomampi ympäristö on, kuten Vatulanharju-Ulvaanharju on, sitä suurempi ristiriita tuulivoimaloiden ja maiseman välillä on Ulvaanharjun ja Vatulanharju maisemaan tulee todella peruuttamaton ja suuri ristiriita. Näillä harjuilla ei ole sietokykyä näin valtavaan muutokseen. Vatulanharju - Ulvaanharju Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue:

Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014:
PIRKANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS JA PIRKANMAAN LIITTO
ANNE LINDHOLM Hydrogeologi Anne Lindholm
(puh. 0295 037 021)

https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Arvokkaat_harjut_kohdekuvaukset_1_valtakunnalliset_maakunnalliset_0.pdf

Vatulanharju-Ulvaanharju (Ikaalinen, Hämeenkyrö) Pinta-ala: 1348,6 ha Alkuperäinen raja: Pirkanmaan harjuluonto, 1990 (erillisinä alueina Vatulanharju ja Ulvaanharju) Muut rajaukset: Valtakunnallinen harjusuojeluohjelma, 1984 (alue nro 21, Vatulanharju-Ulvaan harju) Pirkanmaan POSKI-hanke, 2001 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju) Pirkanmaan 1. maakuntakaava, 2007 (ge1-alue 001 Vatulanharju, Ulvaanharju) Pirkanmaan arvokkaat harjualueet, 2008 (nimellä Vatulanharju-Ulvaanharju). Vatulanharju-Ulvaanharju liittyy maaseudun kulttuurimaisemaan, suomaaisemaan ja kuuluu geologisesti erittäin merkittävään Hämeenkaan saumamuodostumaan ollen sen arvokkaimpia osia. Alueen luoteispään muodostava Vatulanharju on erikoinen, jään kielekevirtojen väliin kerrostunut ns. kulmam muodostuma, jossa jään kontaktirinteenä ovat sekä pohjois- että eteläreuna. Pohjoispuolella aktiivisemmin virranneet jäänkielekkeet ovat saaneet aikaan muodostuman polveilevan pohjoisreunan. Muodostuman laella sijaitsevista maa-ainesten ottamiskuopista tehtyjen kerrosrakenneshavaintojen perusteella aineksen kerrostaneet sulamisvedet ovat virranneet kaakkoon. Huippu (lakikorkeus 187 m mpy) kohoo ympäristöstään 50-60 m ja varsinkin

etelärinne on poikkeuksellisen jyrkkä. Muinaisen Itämeren historian tutkimuksen kannalta alue on merkittävä, sillä sen laki on vedenkoskematonta aluetta ja rinteillä on runsaasti rantavalleja. Kaakkoisosan Ulvaanharju on enimmäkseen varsin loivarintainen ja sen kapea pääselänne melko jyrkkämuotoinen, ympäristöstään noin 45 m kohoava. Muodostuman pohjoisreuna on säännöllisen kaareileva pohjoisesta aktiivisesti virranneiden jäätikön osakielekevirtojen reunojen mukaisesti. Muodostuman paisterinteillä metsätyyppi on jäkälä- ja kanervatyyppin kangasta ja muualla kanervatyyppiä. Laella huomattavasti laajittuneella maaperällä esiintyy myös puolukkatyyppiä. Etelärinteellä on laajahkoja ja yhtenäisiä sianpuolukkakasvustoja, kangasajuruohoa monin paikoin, kielokasvustoja sekä erittäin uhanalaista harju- ja kangaskeltalieon risteymää. Paikoin esiintyy myös kalliokielloa ja kanervisaraa. Laella ja varjorinteen yläosassa on variksenmarjalaikkuja ja kenttäkerroksessa esiintyy myös mustikkaa. Puusto on pääosin melko hidaskasvuista ja lähes yksinomaan männikköä, osaksi myös taimikkoa. Korkeimmilla kohdilla kasvaa paikoin mäntyvaltaista sekametsää. Vatulanharjun jyrkällä lounaaseen avautuvalla rinteellä on vuonna 2007 tehty paahteisuutta parantavia hoitotoimenpiteitä (Kittamaa ym, 2009). Vatulanharju on yksi Pirkanmaan tärkeistä lintualueista (Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys, 2014). Alue on Pirkanmaan tärkein kehrääjän esiintymisalue ja lisäksi sillä on merkitystä myös kangaskiurulle. Lisäksi alueella on kuntoliikuntareittejä ja harju on suosittu näköalapaikka ja retkeilykohde. Harjualue sijoittuu Vatulanharju A:n I luokan, B:n ja C:n II luokan sekä Ulvaanharju B:n II luokan pohjavesialueille. Harju on luonnonhistoriallisesti tärkeä esimerkkikohde ja sisältyy valtakunnallisen harjusuojeluohjelman kohteeseen nro. 21. Pääosa harjusta on Natura 2000 –aluetta. Alueelle sijoittuu Ulvaanharjun osayleiskaava Hämeenkyrön puoleiselta osalta. Kaavaan on merkitty arvokkaan maisema- ja harjualueen raja-alue (har). Harjun koillispuolella on Kelminselän maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue (Koski, 2014). Vatulanharju ja Ulvaanharju on yhdistetty yhdeksi valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi (2) (Pirkanmaan liiton selvitys 2008, sillä sekä Vatulanharju että Ulvaanharju muodostavat

erittäin arvokkaan, yhtenäisen geologisen kokonaisuuden, joka on säilynyt muodostuman kokoon nähden poikkeuksellisen luonnontilaisena. Alue sisältää arvokasta lajistoa ja monipuolista geomorfologiaa sekä on tieteellisesti arvokas ja maisemallisesti kaunis. Lisäksi alue kuuluu lähes kokonaisuudessaan valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan. Alkuperäinen raja-alue on kattanut suunnilleen saman alueen kuin harjijensuojeluohjelman raja-alue. Geologisilla arvoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. alueen erikoisuutta Pirkanmaan arvokkaimpaan harjijaksoon sijoittuvana saumamuodostumana, jonka luonnontilaisina säilyneiden osien tulisi pysyä koskemattomina myös tulevaisuudessa. Alueen länsipäässä on myös muodostumaan liittyviä lohkariekköjä, joiden voidaan katsoa liittyvän muodostuman geologisiin arvoihin. Tampinkankaan alueella on ensisijaisesti muodostuman kokonaisuuden kannalta arvokkaiden geologisten arvojen säilyttäminen, mutta myös alueella esiintyvä kaunis harjijemaisemakuva ja selkeästi ympäristöstään kohoavan pohjoisrinteen edustavuus.	
11) Osallinen 11, 19.4.2024 Mielestäni Konikallion tuulivoimapuiston havainnekuvat eivät anna oikeaa ja riittävää kuvaa hankkeesta.	Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi.
12) Osallinen 12, 19.4.2024 Konikallion tuulivoima-alueen havainnekuvat ovat todella epäselviä ja puutteellisia lisäksi hanke vaarantaa ja pilaa kauniin harjijalueen erityisesti Vatulan harjijasta katsottuna sieltähän näkyy jo Suodenniemenkin tuulimyllyt. Hämeenkyrön lentokentän jälkeen Vatulaan tultaessa näkyy Ratiperän myllyt puhumattakaan nämä suunnitelmissa olevat Konikallion myllyt koko luokaltaan valtavat eli mihin vain katsot näkisit tulevaisuudessa vain myllyjä. Vastustan hanketta ehdottomasti.	Merkitään tiedoksi.
13) Osallinen 13, kaksi allekirjoittanutta 19.4.2024	Merkitään tiedoksi.

Vastustan hanketta. [vuosiluku poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] vuotta sitten rakensimme talon [sijainti poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] 2 kmn päähän lähimmästä myllystä luullen, että valtakunnallisesti merkittävät luontokohteet ovat tulevaisuudessakin merkittäviä. Nyt etsin taloa Raumalta. Tarkoitus oli olla täällä loppuikä. Kuka maksaa viehättävästä talostamme mitään? Katkeruus jää koko seutua kohtaan.	
14) Osallinen 14, 19.4.2024 Hyihyimylyt	Merkitään tiedoksi.
15) Osallinen 15, 18.4.2024 Olen pöyristynyt kaavaluonnoksessa esitettyihin asioihin Konikallion tuulivoimalapuistosta. Konikallion tuulivoimalapuiston välkkeen, melun ja korkeiden sekä rauhattoman näköisten roottoreiden vuoksi Vatulan alueenasuinolosuhteet heikentyvät merkittävästi. Vaikutukset ulottuvat negatiivisesti myös ulkoiluun, retkeilyyn, marjastamiseen, metsästämiseen ja virkistytymiseen. Kun muutimme Vatulaan joitakin vuosia sitten, yksi syy oli rauhallinen, upea ja monimuotoinen kaunis luonto. Esi-isiemme jättämä perintö. Alueiden käyttö heikentyy talvisin myös jääpalavaaran vuoksi. Siellä ei uskalla jatkossa liikkua. Ikävää, jos omassa metsässä ei voi tehdä esim. metsätöitä silloin kun omaan aikatauluun sopii parhaiten. Alueen rikas luonto köyhtyy ja voimalat vaikuttavat heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin prosesseihin alueella. Hanke aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä ja ekosysteemin heikkenemistä. Tämä vie vuosien aikana tehdyltä työltä pohjan pois ja pilaa alueemme. Tuulivoimarakentamista ei pitäisi missään tapauksessa suorittaa Vatulan arvokkaiden maisema-alueiden välittömään läheisyyteen. Vatulanharju on meidän perheen, sukulaisten ja	Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tuulivoimaloiden alueiden (tv) rajauksilla on turvattu, ettei

kylälaisten suosittua ulkoilumaastoa. Sitä pitäisi erityisesti vaalia. Käytämme kiinteistöissämme omaa kaivoa . Sen tulevaisuus on uhattuna tuulivoimapuiston suuren maansiirtomäärän, syvälle suunnattujen rakenteiden ja avatun maanpinnan vuoksi. Ikaalisten kaupungilla on vähän käytössään pohjavesialueita. Paikkakunta on kohta vesikriisin partaalla. Pohjaveden tilannetta, nykytilaa, vaikutuksia ja seurauksia ei ole riittävällä ammattitaidolla edes yritetty luonnoksessa selvittää. Veden riittävyys on jatkuva ongelma koko maailmassa ja kohta myös Suomessa. MIKSI UPEAA POHJAVETTÄ IKAALISISSA EI HALUTA SUOJELLA??? Melumallinnus askarruttaa, onko Suomen rakentamismääräys-kokoelman, SRakMk, mukaisia osan asumisen terveellisyyteen, turvallisuus ja viihtyvyys osan mukaisia määräyksiä ja suosituksia otettu riittävästi huomioon. Rakennuksiamme ei ole aikoinaan voitu varustaa huomioimaan maalaisalueen muutoksia energiateollisuusalueeksi. Tuulivoimapuiston välkkeet, äänet, vedenlaadun heikkenemät ja avattujen maastoalueiden pölyt heikentävät alueen asukkaiden olosuhteita kohtuuttomasti. Tuulivoima-alueiden sijoittamisessa on suositeltavaa jättää herkimmat alueet tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle sekä määrittää niihin riittävät etäisyydet. Konikallion tuulivoimahanke ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohtojen rakentaminen sijoittuvat alueelle, jonka välittömään läheisyyteen sijoittuu sekä maisemallisesti, että kulttuuriperinnöltään herkkiä alueita, joita kaavaluonnoksessa ei ole riittävästi käsitelty.	pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetyle rakentamiskiellolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Tuulivoimaosayleiskaavan alueella ei sijaitse asuinrakennuksia. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on
--	--

Tiedottaminen kaavaprosessista on ollut hyvin heikkoa ja paikallinen lehti, Uutis-Oiva, ei tuo asiassa kuin hakijan mielipidettä esille. Monet kunnan päättäjät ovat sidoksissa asian kannattamiseen ja kunnollista keskustelua ei ole asiasta tarjolla. Tieto on ollut hyvin yksipuolista ja sekavaa. Meitä, jotka olemme huolissamme, aliarvioidaan virkamiesten ja poliitikkojenkin toimesta. Prosessi on erittäin sekava, on kaavaa, YVV, vaihemaakuntakaavaa ym ym. Asukkaat ovat ihan epä tietoisia ja ymmällään kaikista vaiheista. Tuulivoimatoiminta aiheuttaa kuntalaisissa yleisesti epätietoisuutta rakentamiseen johtavasta menettelystä. Yksityisoikeuden piiriin kuuluvia vuokrasopimuksia ei julkaista, minkä johdosta kyläläiset voivat ensi kertaa havahtua jo täydessä vauhdissa olevaan tuulivoiman rakennushankkeeseen vasta nyt. Missä on tuulivoima-alueen paikallisesti tunnistettavaa nimi. Konikallio ei kerro Ikaalisten ja Hämeenkyrön asukkaille juuri mitään Kaava sallii toteutuessaan liikaa heikennyksiä paikallisten Ikaalisten ja Hämeenkyrön ihmisten elämään ja sitä ei voi näin kevyen pohjasuunnittelun kautta jatkaa. Mielipiteeni on, että Konikallion tuulivoimahanketta ei toteuteta laisinkaan!	tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Kaavoitus ja siihen liittyvä YVA-menettely ovat monivaiheisia prosesseja. Tästä johtuen osallisia tiedotetaan eri vaiheissa ja asioihin voi jättää mielipiteen useasti. Kunta toteuttaa tiedotusta ja kuulemisia alueidenkäyttölakia noudattaen ja järjestää tiedotusta yli lain määräämän velvoitteen, jotta mahdollistetaan kaikkien osallisten osallistuminen. Konikallion hankealueen rajausta tukeutuu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitettuun kaksiosaiseen tuulivoimaloiden aluetta kuvaavaan merkintään tv1, Konikallio-Kivinevankallion tuulivoima-alue. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”
16) Osallinen 16, kaksi allekirjoittajaa, 19.4.2024 Hankealueella elää tiukan suojelun piiriin(93/43/ETY) kuuluvia eläimiä: ilves, euroopanmajava, viitasammakko, pohjanlepakka ja viikisiippa.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Teemoista on käyty runsasta keskustelua myös osayleiskaavoituksen yleisötilaisuuksissa eri näkökulmista.

Lisäksi hankealueella elää EU:n lintudirektiivin 2009/147/ETY liitteen 1 lajeja, kuten teeri, metso, pyy, kurki, lehtopöllö, varpuspöllö, palokärki, harmaapäätikka, kehrääjä, varpuspöllö, pikkusieppo sekä erittäin uhanalainen hömötiainen, vaarantuneet hiirihaukka ja töyhtötiainen ja silmälläpidettävä taivaanvuohi.

Hämeenkyrö on kunta, johon ihmiset muuttavat kauniin luonnon vuoksi.

Toivomme, että osaatte arvostaa Hämeenkyrön kunnassa tätä kaunista ja monimuotoista luontoa. Uskomme, että se on tulevaisuuden valttikortti, kun nuoret perheet pohtivat muuttoa Tampereen ulkopuolelle. Tuulivoimahanke karkottaa toteutuessaan suojellut eläinlajit (Luonnonvarakeskuksen tutkimus 12/2023) ja valitettavasti myös monet nykyiset ja luonnon rauhaan muuttoa pohtivat asukkaat.

Olkaa esimerkkinä kunta, joka suojelee arvokasta ja monimuotoista luontoaan!

1.Luonnonvarakeskuksen tutkimus

Luonnonvarakeskus on julkistanut 18.12.2023 katsauksen "Useat lintu- ja nisäkäsrühmät väistävät tuulivoimaloita". Luonnonvarakeskuksen tutkimusryhmä koosti 84 tutkimusta 22 eri maasta. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä. Johdonmukaisesti siirtyivät kurjet (3 siirtymää/3 tutkittua tapaus) ja pöllöt (2/2). Ne siirtyivät keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista. Metsäkanalinnuilla vaikutukset ulottuivat keskimäärin 5 km päähän. Lepakoihin vaikutukset ulottuivat keskimäärin 1 km etäisyydelle. Tämän Luonnonvarakeskuksen kattavan tutkimuksen tuloksia ei voida jättää huomiotta.

2.Luontoselvitys on kaukana luotettavasta tutkimuksesta

Ilmattaren teettämän ja Afryn toteuttaman luontoselvityksen luotettavuudessa on paljon puutteita. Kasvillisuuden ja luontotyyppien arviointia kuvataan luontoselvityksessä näin:

Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja

“Menetelmät hankealueella on tehty kasvillisuuden ja luontotyyppien maastoselvitykset vuoden 2021 kevään ja kesän aikana sen hetkisten aluerajauksien ja voimaloiden sijoitussuunnitelmien mukaan. Voimaloiden sijoituspaikat ja tuulipuiston hankealueen raja-alue on sittemmin muuttunut vuoden 2022 aikana. Tuulipuiston alueelta selvitetiin vuoden 2021 suunnitelman mukaiset voimaloiden rakennuspaikat (VE1 ja VE2), niiden lähiympäristöt sekä suunnitellut tieyhteydet. Päivitetyt voimalapaikat tarkistettiin lisäksi ilmakuva- ja karttatarkasteluna, ja samalla arvioitiin, ettei niille ollut tarvetta tehdä erillistä täydentävää luontoselvitystä vuonna 2022.” Maastoselvitykset on siis tehty edellisille suunnitelluille voimalapaikoille ja päivitetyt voimalapaikat on tutkittu ainoastaan ilmakuva- ja karttatarkasteluna. Miten on mahdollista, että maastoselvitystä ei ole tehty uudelleen, kun sijoitussuunnitelmat ovat muuttuneet? Ilmakuvista tai kartoista ei voi sanoa mitään kasvillisuudesta. Vaadimme ehdottomasti asiantuntevaa ja neutraalia tahoja tutkimaan alueen kasvillisuuden ja analysoimaan, mikä vaikutus on tuulivoimaloilla ja niistä liukenevilla kemikaaleilla lähiluonnon kasvillisuuteen. Täytyy muistaa, että Ilmatar suunnittelee teollisuusalueen rakentamista keskelle luontoa. EU:n luontodirektiivissä (Ympäristö - Luontodirektiivin lajiesittelyt) on pitkä lista eri putkilokasveja, sammalia ja jäkäliä, joita ei ole lainkaan tutkittu tässä selvityksessä. Luontoselvityksessä ei ole lainkaan tutkittu alueen EU:n luontodirektiivillä suojeltuja sudenkorentoja, perhosia tai kovakuoriaisia. Luontoselvityksessä todetaan ainoastaan “sudenkorentoselvityksiä ei katsottu tarpeelliseksi niille sopivien elinympäristöjen sijoituessa rakentamisalueen ulkopuolelle”. Ei voida hyväksyä, että hankealueelle ei tehdä lainkaan selvityksiä alueen sudenkorennoista, perhosista eikä kovakuoriaisista, joista osa mahdollisesti uhanalaisia. ELY-keskuksen on antanut 11.4.2022 lausunnon nimeltä “Yhteysviranomaisen lausunto Konikallion tuulivoimahankkeen	luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016.) Selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on laadittu tuulivoimahankkeille ja -osayleiskaavoille tyypilliseen tapaan hyviä käytäntöjä noudattaen ja ne on päivitetty hankesuunnittelun edetessä. Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä hankkeen YVA-menettelystä on esitetty täydentämään suunnittelun seuraavissa vaiheissa luontoteemojen osalta mm. sääkseä ja hankkeen silloisen ja sittemmin hankesuunnittelusta poisjätetyn eteläisen ulkoisen sähkönsiirtoreittivaihtoehdon osalta liito-oravaa koskevia tietoja. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä ei kuitenkaan ole esitetty huomauttamista koskien muita tässä kaavapalautteessa esiin nostettuja seikkoja ja selvityksiä. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä on todettu <i>”Kokonaisuutena arvioiden arviointiselostus on kattava ja riittävän huolellisesti laadittu.”</i> sekä edelleen <i>”Hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen. Yhteysviranomaisella ei ole arvioinnin laatijoiden asiantuntemuksesta huomautettavaa.”</i>
--	---

ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta”, jossa todetaan näin:

“Linnustovaikutusten selvittämisessä ja arvioinnissa on syytä soveltaa Ympäristöministeriön raportissa Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimahankkeissa (Suomen ympäristö 6/2016) mainittuja periaatteita ja menetelmiä, mm.: Raportin mukaan pesivän ja lepäilevän linnuston lentoaktiivisuuden havainnointia tulee tehdä pesimä-, kevät- ja syysmuuttokausina **vähintään kymmenen päivän ajan** siten, että alueelliset ja lajikohtaiset erityispiirteet tulevat huomioiduksi.”

Pöllöselvitykseen on käytetty aika on ollut kaksi yötä 20.–22.3.2022. Pöllöselvitys on tehty ääntelyä kuuntelemalla metsäautoteiltä käsin. Tämän lisäksi pöllöjä havainnoitiin kanalintuselvityksen yhteydessä huhtikuussa kahtena aamuyönä. Pesimälinnustonselvitys on toteutettu maastokartoituksena 5.–7.5.2021 sekä 24. ja 26.–27.5.2021. Havainnointiaamuja oli yhteensä kuusi. Kanalintuselvitys on toteutettu kahtena aamuyönä–aamuna 26.–27.4.2022. Näin ollen ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaan ei olla Ilmattaren luontoselvityksessä toimittu.

Lepakkonselvityksestä todetaan Ilmattaren luontoselvityksessä näin:

“Lepakkonselvitys tehtiin kolmella yöaikaisella kierroksella kesä- heinä- ja elokuussa. Metsässä kulkua vältettiin lukuun ottamatta kaikkein parhaaksi arvioituja kohteita, koska detektori poimii taustameteliä polkujen ulkopuolella (oksien rahinaa, heinikon suhinaa) ja lepakoiden havaitseminen on tällöin vaikeaa. Lepakkonselvitys tehtiin aktiivikartoituksena ylääänidetektoria (Pettersson M500-385 ultraäänimikrofoni + BatRecorder-sovellus) apuna käyttäen.”

Käytännössä lepakkonselvitys on siis jäänyt varsin vajavaiseksi, koska kartoitus on tehty polkuja ja metsäautoteitä pitkin.

Viitasammakotutkimus on toteutettu luontoselvityksessä ainoastaa yhtenä iltana 4.5.2021:

“Kartoitus tehtiin kulkemalla kartoitusalueiden läpi rauhallisesti kävellen, aina välillä lajityypillistä ääntelyä kuuntelemaan pysähdellen.”

Tämän perusteella viitasammakoita arvellaan olevan 8-18 kpl. Luku on hyvin todennäköisesti reilusti alle todellisuuden - luotettavaa tutkimusta ei tehdä yhdessä illassa korvakuulolla viitasammakolle tyypillistä pulputusta kuunnellen.

Viitasammakolla lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä on niin sanotun laajan määritelmän mukainen. Viitasammakko on suhteellisen suppealla alueella elävä laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikkaan voidaan katsoa kuuluvan kutu- ja talvehtimispaikkojen lisäksi niiden välittömässä läheisyydessä myös muuta levähtämiseen ja ravinnonhakuun soveltuvaa elinympäristöä. Näin ollen viitasammakotutkimusta ei voida suorittaa ainoastaan yhdellä hankealueen lammella, vaan täytyisi huomioida sen laajempi elinpiiri ja hankkeen vaikutuksen siihen.

Alueelta löydettiin muiden inventointien yhteydessä 5.5.2021 runsaasti euroopanmajavan syönnöksiä ja pesä. Varsinaista tutkimusta euroopanmajavan osalta ei ole siis tehty hankealueella lainkaan. Luontoselvityksessä ei esimerkiksi arvioida lainkaan hankealueella elävien euroopanmajavien lukumäärää.

Suurpetotutkimus on toteutettu lumijälkilaskennalla, joka on tehty linjalaskentana lumiolosuhteista johtuen. Laskenta on kattanut vain murto-osan hankealueesta eikä sitä täten voi pitää luotettavana. Alla oleva kuva on kopio Ilmattaren luontoselvityksessä ja siinä ilmenee lumijälkilaskennan reitti.

[Kuva: Linjalaskentana tehdyn lumijälkilaskennan laskentareitti. (Kuva 7-6)]

Lumijälkilaskenta on lisäksi ristiriidassa Luonnonvarakeskuksen (2022a) riistahavaintojärjestelmän aineiston kanssa, jonka mukaan alueella on kirjattu havainto ilveksestä. Ilveksen esiintymistä alueella ei ole tutkittu tarkemmin luontoselvityksessä, joka on vakava puute luotettavuudessa. Pyydämme teitä

perehtymään yksityiskohtaisesti Luken tuoreimpaan riistahavaintojärjestelmään.

<https://luonnonvaratieto.luke.fi/kartat?lang=fi&panel=suurpedot>

3.Soidensuojelu puuttuu luontoselvityksestä

ELY-keskuksen lausunnossa 11.4.2022 :

“Soidensuojelun täydennys ehdotuksen valtakunnallisesti arvokkaat kohteet tulee esittää nykytilan kuvauksessa ja ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa. Hankkeen lähialueilla näitä ovat mm. Porrasneva, Sunttineva, Jouhineva-Pitkälahti ja Teerineva. **Hankealue sijoittuu myös arvokkaalle suoluontovyöhykkeelle Hämeen kangas (Pirkanmaan suoluonnon tila - julkaisu, Metsähallitus), jotka on syytä mainita nykytilan kuvauksessa ja huomioida arvioinneissa.**”

Ilmattaren luontoselvitysraportissa ei huomioida hankealueen sijoittumista arvokkaalle suoluontovyöhykkeelle. Vaikka Konikallion tuulivoimapuisto ei tuhoaisi suoluontovyöhykettä kokonaan, se johtaa kuitenkin alueen pirstaloitumiseen ja vaikuttaa suoluonnon herkkään hydrologiaan. Tuulivoimahankkeen vaikutuksia suoluontoon on tutkittava enemmän. 350 metriset voimat tarvitsevat tuekseen valtavat perustukset, jotka muuttavat väistämättä alueen hydrologiaa.

Hämeenkyrön on myös huomioitava suoluonto ja hankealue hiiltä sitovana ekosysteeminä ja pohdittava, miten paljon hiiltä sitovaa elinympäristöä ollaan valmiita tuhoamaan näennäisesti vihreän energian rakentamisen tieltä.

4.Läheiset MAALI-alue

Hankealueen ja voimajohtojen hankealueelle tai läheisyyteen sijoittuu neljä maakunnallisesti tärkeää lintualue (MAALI), joista Vatulanharjun MAALI-lintualue on osittain jopa hankealueella. Hankealueella ja sen lähistöllä tavattiin 61 pesimälajia, joista 19 on suojelullisesti huomionarvoisia. Lisäksi välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa Vatulanharjun MAALI-

lintualueutta ja siellä esiintyviä lajeja ei ole lainkaan tutkittu luontoselvityksessä. Vatulanharjun alueella esiintyy esimerkiksi uhanalainen kangaskiuru, jonka elinpiiriin tuulivoimahanke vaikuttaisi huomattavan häiritsevästi. Kuten Luonnonvarakeskuksen tutkimuksessa on selvinnyt, tuulivoimaloiden vaikutuksen ulottuvat jopa 5 kilometrin päähän tuulivoimalasta. Teidän tehtävänä on varmistaa, että tuulivoimalaa ei rakenneta näin lähelle maakunnallisesti arvokasta lintualueutta.

5. Vaikutukset läheiseen Natura-alueeseen

Hankealue sijoittuu Vatulanharju-Ulvaanharjun (FI0309001, SAC, 1 089 ha) Natura-alueen lounaispuolelle sen välittömään läheisyyteen sekä osin myös varsinaiselle Natura-alueelle. Lyhenne SAC Natura-alueessa tarkoittaa erityisten suojelutoimien aluetta. Vaikutukset Natura-alueeseen on käsitelty erillisessä vastineessa Natura-raporttiin. Pyydämme teitä ystävällisesti perehtymään huolellisesti myös tähän vastineeseen.

6. Sääksi ja merikotka

Luontoselvitysraportissa sivulla 32 mainitaan, että "alueen lähistöllä pesii lisäksi useita sääksipareja. Näitä käsitellään tarkemmin viranomaisliitteessä". Sääksisäätien mukaan minimietäisyys sääksen pesän ja tuulivoimalan välillä tulee olla 2000 metriä (Lähde: Sääksisäätio). Olemme saaneet selville, että lähin sääksen pesä sijaitsee Porrasnevalle, jonne on T14 ja T13 alle kilometrin matka.

ELY-keskuksen lausunnossa (ELY-keskus 2022) kirjoitetaan merikotkahavainnoista hankealueella. Ilmattaren teettämässä luontoselvitysraportissa merikotka mainitaan ainoastaan muuttolintujen kohdalla. Miten on mahdollista, että merikotka - rauhoitettu petolintu ja sen pesintä, on jätetty tutkimatta hankealueella ja sen läheisyydessä? Merikotka on luonnonsuojelulaissa (9/2023) pykälässä 73 suojeltu ja lisäksi "pesäpuu, jossa oleva pesä on toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä, on rauhoitettu." Vaadimme, että merikotkasta tehdään oma erillinen selvitys.

Vaikutukset Natura-alueeseen on arvioitu erillisessä liitteessä.

Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Ilvevaaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääsken pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi.

Yksittäinen havainto tai havainnot laajoja alueita liikkumisessaan käyttävästä lajista kuten merikotkasta hankealueen läheisyydessä ei tarkoita automaattisesti selvitystarvetta kyseisen lajin osalta. Selvitykset on laadittu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella ja kattavuudella.

7. Luonnonsuojelulaki (9/2023)**70 §****Eläinlajien rauhoitus**

“Kiellettyä on rauhoitettujen eläinlajien:

- 1) yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen;
- 2) pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen;
- 3) yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsä kierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Edellä 1 momentissa säädetyn estämättä pihapiirissä olevan tai muutoin ihmiselle tai kotieläimelle vaaraa aiheuttavan kynä saa tarvittaessa ottaa kiinni ja siirtää, ja jos se ei ole mahdollista, tappaa.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu pesän vahingoittaminen on kiellettyä lisääntymiskauden ulkopuolella vain, jos kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Valtioneuvoston asetuksella yksilöidään tässä momentissa tarkoitetut eläinlajit.”

Rauhoitettujen eläinlajien tahallinen häiritseminen on luonnonsuojelulaissa 9/2023 kiellettyä. Lisäksi ELY-keskus voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymisympäristön. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää.

77 §**Erityisesti suojeltavien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu**

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää erityisesti suojeltavaksi lajiksi sellainen 75 §:ssä tarkoitettu uhanalainen eliölaji, jonka riski hävitä luonnosta on vähintään hyvin korkea. Erityisesti suojeltavaksi eliölajiksi voidaan säätää myös sellainen uhanalainen eliölaji, jolla on hyvin

vähän esiintymispaikkoja ja niiden säilyminen on uhattuna.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Jos erityisesti suojeltavan eläinlajin esiintymispaikan pysyvyyttä ei voida luotettavasti ennalta arvioida, voidaan 2 momentissa tarkoitettu päätös tehdä enintään kymmeneksi vuodeksi.

79 §

Euroopan unionin tärkeinä pitämien eliölajien esiintymispaikkojen suojelu

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tai direktiivin liitteessä I mainitun eliölajin taikka luontodirektiivin liitteessä II mainitun eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan.

Luotamme teihin, että teette luonnonsuojelulain mukaista viranomaistyötä. Pyydämme teitä ystävällisesti perehtymään perusteellisesti seuraavien kappaleiden suojeltuihin eläinlajeihin.

8.Hankealueen suojellut eläinlajit

Alueella elää tiukan suojelun piiriin(93/43/ETY) kuuluvia eläimiä: ilves, susi, euroopanmajava, viitasammakko, pohjanlepakkoja ja viiksisiippaa

8.1. Suurpedot susi ja ilves

Luontoselvityksessä on viitattu vuoden 2022 suurpetotietoihin, mutta nyt on jo käytettävissä vuoden 2023 tiedot. Uusimpien Luken tietojen (2023) perusteella hankealueen lähistölle on mahdollisesti muodostumassa uusi susireviiri. Kun katsoo vuosien -22 ja -23 reviirikarttoja, niin muutos on nopea. Luken tietokannan mukaan

Vatulassa on havaittu suden jäljet viimeksi maaliskuussa 2024. Lisäksi on jälkihavaintoja alle 10 kilometrin etäisyydellä hankealueen eteläpuolella. Suomessa keskimääräinen suden reviiirin koko on noin 800–1200 neliökilometriä.

Ilveksistä on tehty alueella useita vahvistettuja havaintoja tänä talvena. Hankealueella on tältä talvelta kaksi vahvistettua havaintoa. (Luke 2024) Ilves kuuluu suden tapaan EUn tiukan suojelun piiriin (93/43/ETY). Ilveksen elinpiirin koko vaihtelee noin 150-1000 neliökilometrin välillä.

Kun ilveksen ja suden jälkihavaintoja on muutaman kilometrin päässä hankealueelta tai jopa tarkalleen hankealueella, ja kyseessä on kaksi suurpetoa, jotka liikkuvat pitkiä matkoja päivittäin, emme katso lain sallivan tämän EU:n tiukan suojelun piiriin kuuluvaa suurpedon häirintää tuulivoimalla. Haluaisimme muistuttaa, että LUKEn selvitys joulukuulta 2023 on todennut 67 % maanisäkkäistä siirtyvän tuulivoimasta kauemmaksi. Vaadimme teitä noudattamaan lainsäädäntöä ja estämään tuulivoimarakentamisen näiden lailla suojeltujen eläinten elinpiirin alueella.

8.2. Euroopanmajava

Euroopanmajavan lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

Lisääntymispaikkoja ovat kaikki pesät ympäristöineen sisältäen lisääntymispaikan säilymiselle välttämättömät patorakennelmat, patoaltaan sekä padon ja pesän rakennusaineiden kokoamiseen tarvittavat alueet. Pesä on myös levähdyspaikka, joten lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat sisäkkäisiä. (Nieminen, Ahola 2017, s. 33)

Luken tietojen mukaan 20 km x 20 km kattavalta alueelta, jolle hankealue sijoittuu, on löydetty yhteensä 9 kpl euroopanmajavan talvipesiä. Ilmattaren tutkimuksissa euroopanmajavaa hankealueella ei ole erikseen tutkittu, vaan muiden luontoselvitysten ohessa on löydetty majavan syönnöksiä ja pesä. On muistettava kunnioittaa Niemisen ja Aholan määritelmää euroopanmajavan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, joka käsittää siis myös pesän

Yksittäiset havainnot hankealueen läheisyydessä tai hankealueelta eivät tarkoita automaattisesti selvitystarvetta kyseisen lajin osalta. Selvitykset on laadittu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella ja kattavuudella.

rakennusaineiden kokoamiseen tarvittavat alueet.

8.3. Viitasammakko

Niminen ja Ahola (2017, s. 91) määrittelevät viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan seuraavasti:

Lajin esiintymispaikoilla lisääntymispaikaksi voidaan tulkita ne vesialueen osat, joissa koiraila on lisääntymisreviirit, joissa pariutuminen ja kutu tapahtuvat ja joissa nuijapäät elävät. Soidintaminen riittää osoittamaan lisääntymispaikan olemassaolon. Levähdyspaikkaan kuuluvat päivälepopaikat esim. kasvillisuuden suojissa ja talvehtimispaikat sekä maa- että vesiympäristössä. Kutualueilla olevia talvehtimispaikkoja lukuun ottamatta levähdyspaikat eivät kuitenkaan ole yksiselitteisesti määriteltävissä. Lisääntymis- ja levähdyspaikan välittömässä läheisyydessä tulee olla levähdyspaikaksi ja ravinnonhakuun soveltuvaa ympäristöä, jonka raja on harkittava tapauskohtaisesti.

Ilmattaren luontoselvityksessä todetaan, että viitasammakkoita kartoitettiin muutamalta hankealueella tai aivan sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevalta lammelta illalla – alkuyöstä 4.5.2021. Raportissa puhutaan vain Nahkalammin tutkimustuloksista, josta vajavaisen tutkimuksen tuloksena yksilöitä arvioitiin olevan 8-18 kpl. Jos tutkimus olisi tehty perusteellisesti, yksilöitä olisi varmasti löydetty vielä paljon enemmän (ks. tutkimuksen luotettavuus). On huomattava, että hankealueelle sijoittuu vielä useampi Nahkalammin vastaava pieni vesistö, kuten Ahvenlammi, Paalejärvi ja Kirkkojärvi. Vaadimme, että myös nämä vesistöt ja niiden viitasammakko esiintymät tutkitaan. On myös huomioitava ympäristöministeriön kustantaman tutkimuksen (Nieminen ja Ahola, 2017) määritelmä viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikasta, joka kattaa myös ravinnonhakuun sovelutuvan ympäristön.

8.4. Pohjanlepakko ja viiksisiippaa

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka on esitetty kaavakartalla ja sitä koskevalle alueelle estetty sille soveltuvat kaavamääräykset alueen huomioimisesta maankäytössä.

Liitteenä on kuva Ilmattaren luontoselvityksen lepakkotutkimustuloksista. Kolmiomerkinnät ovat pohjanlepakkohavaintoja ja pyöreät merkit viiksisiippa havaintoja. Havainnot keskittyivät Alaistenniityn vanhahkon metsän ja noron ympäristöön, mutta on huomattava, että pohjanlepakkoja havaittiin myös hankealueen etelä- ja pohjoisosissa.

[Kuva: Hankealueella tehdyt lepakkohavainnot. (Kuva 7-2)]

Molemmat lepakkolajit kuuluvat myös EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajilistaan, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Suojeltuja ovat lisääntymispaikat, kesä-, kevät- ja syysaikaiset päiväpiilot sekä talvehtimispaikat. Koska lepakkoja havaittiin näin eri puolilla hankealuetta, ei voida mitenkään sulkea pois, että lepakkojen päiväpiiloja olisi eri puolilla hankealuetta. Päiväpiiloiksi soveltuvat esimerkiksi puun kolot. Koska päiväpiilot ovat myös suojeltuja, on hankealue tutkittava yksityiskohtaisesti, että vältetään suojellun lajin suojeltujen päiväpiilojen tuhoaminen.

8.5. EU:n lintudirektiivin 2009/147/ETY liitteen 1 lajit

Hankealueella elää EU:n lintudirektiivin 2009/147/ETY liitteen 1 lajeja, kuten teeri, metso, pyy, kurki, lehtopöllö, varpuspöllö, palokärki, harmaapäätikka, kehrääjä, varpuspöllö, pikkusieppo sekä erittäin uhanalainen hömötiainen, vaarantuneet hiirihaukka ja töyhtötiainen ja silmälläpidettävä taivaanvuohi. Alueella havaittiin kaikkineen 61 eri pesimälintulajia, joista 19 on suojelullisesti huomionarvoisia. Vaadimme, että ELY-keskus tekee kaikkensa suojellakseen näitä lajeja. Kuten luonnonvarakeskuksen tutkimuksessa todettiin, tuulivoimaloiden alueelta siirtyi kauemmaksi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä. Katsomme, että tuulivoimarakentamisen salliminen on tahallista häirintää ja täten lainvastaista. On myös huomioitava, että hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Natura-alue, jossa esiintyy mm. kangaskiuruja ja kehrääjiä

Maastaselvityksissä tunnistetut linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu hankesuunnitelmissa. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyys osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016.)

9. Tieto hankealueen suojelluista kasvilajeista puutteellinen

Luontoselvitys ei ole tutkinut riittävästi hankealueen kasvillisuutta eikä selvittänyt, löytyykö alueelta EU direktiivin suojeltuja kasvilajeja. Vaadimme hankealueen kasvillisuuden luotettavaa tutkimusta. Tuulivoimaloiden rakennuspaikat ovat muuttuneet kasvillisuusselvityksen jälkeen. Maastoselvitykset on siis tehty edellisille suunnitelluille voimalapaikoille ja päivitetty voimalapaikat on tutkittu ainoastaan ilmakeu- ja karttataustatarkasteluna.

Vaadimme puolueetonta kasvillisuustutkimusta uusien rakennuspaikkojen kohdalta sekä kaikkialta hankealueelta, jonne kohdistuu rakennustöitä.

10. Hankealueen ylittää huomattava määrä muuttolintuja

Hankealueen ylittää huomattava määrä muuttolintuja niin keväällä kuin syksylläkin. Alueen kevätmuuttotarkkailussa havaittiin esimerkiksi rauhoitettuja lintulajeja, kuten 288 laulujoutsenta sekä jopa 4 410 kurkea. Lisäksi alueen ylitti äärimmäisen uhanalainen laji niittysuohaukka (1) ja suokukko (6), erittäin uhanalaisia tundrametsähanhi (355), tukkasotka (2), mehiläishaukka (14), arosuohaukka (1), piekana (33), selkälökki (2), hömötiainen (2) ja viherpeippo (8). Lisäksi huomattava määrä vaarantuneita lintulajeja kuten 2 437 taigametsähanhea.

Ilmatar on pohjannut törmäysmallinuksensa NatureScotin laskelmiin, jotka pohjautuvat Skotlannissa sijaitseviin, täysin eri kokoluokan turbiineihin. Ilmattaren Luontoselvityksen liitteen 4 kohdassa "3. Tulosten arviointi" todetaan, että "törmäysmallinnus sisältää lukuisia mahdollisia virhelähteitä". Esimerkiksi väistöprosentilla on suuri merkitys tuloksiin, koska jo 1 %-yksikön muutos törmäysprosentissa tarkoittaa törmäysmäärän kaksinkertaistumista.

Ilmattaren kustantamaa ja Afryn toteuttamaa muuttolintuseelvitystä ei voida pitää täten luotettavana ja on tutkittava tuulivoimahankkeen

Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä.

Hanke sijaitsee sisämaassa, jossa lintujen kevät- ja syysmuutto on heikkoa verrattuna merenrannikon päämuuttoreitteihin. Sisämaassa muutto kulkee leveänä rintamana, jota tietyt maastonpiirteet voivat paikoin tiivistää. Tehdyissä muuttolinnustotarkkailussa todettiin kuitenkin, ettei alueella ole tällaisia selkeitä muuttota ohjaavia väyliä. Muutontarkkailujen ja olemassa olevien muiden tietojen valossa alueen kautta muuttaa niin keväällä kuin syksyllä sisämaan oloihin kohtalaisia määriä tuulivoimaloiden törmäyksille riskialttiiden lajien yksilöitä. Muuttajamäärät jäävät kuitenkin kaikilla lajeilla huomattavasti pienemmiksi kuin näiden lajien etäämmälle rannikon tuntumaan sijoittuvilla päämuuttoreiteillä.

Pohjois-Pohjanmaan rannikolla ja Perämeren pohjukassa olemassa olevien tuulivoimapuistojen alueilla tehtyjen muuttolintuseurantojen (Suorsa 2019) perusteella linnut pyrkivät kiertämään tuulivoimapuistot tai lentämään niiden yli. Pieni osa linnuista muuttaa tuulivoimapuistojen läpi, jolloin ne pääasiassa lentävät suoraviivaisesti voimaloiden välistä. Vuosina 2014–2018 suoritettujen mittavien seurantojen aikana löydettiin 13 tuulivoimapuiston alueelta yhteensä 48 todennäköisesti törmäykseen kuollutta lintua.

merkitys alueen huomattavan korkeaan muuttolintu määrään kriittisesti. Vaadimme teitä huomioimaan erityisesti alueen ylittävät äärimmäisen uhanalaiset, erittäin uhanalaiset sekä vaarantuneet lajit ja tuulivoimaloiden törmäysriskin näihin lajeihin luotettavalla törmäysmallinnuksella. Kun kyseessä on äärimmäisen uhanalainen, erittäin uhanalainen tai vaarantunut lintulaji, jo yksikin törmäys on niiden kohdalla liikaa. Pyydämme teitä huomioimaan direktiivissä 93/43/ETY artiklassa 12b mainitun kiellon näiden lajien tahallisesta häirinnästä muuttoaikoina.

11. Vaatimus luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä suojeltujen lajien suojelun varmistamiseksi

Vaadimme, että noudattatte luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettua direktiiviä 2009/147/EY sekä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettua direktiiviä 92/43/ETY. Direktiivissä 2009/147 artikla 5 kielletään erityisesti

”lintujen tahallinen häirintä erityisesti lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana, jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin”

Direktiivissä 93/43/ETY artiklassa 12

1 Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellättävä:

a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;

b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana;

c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;

Koska muuttavat linnut pääosin kiertävät tuulivoimapuistot, puistoista aiheutuva estevaikutus kohdistuu huomattavasti suurempaan osaan muuttavasta linnustosta kuin törmäysvaikutukset. Estevaikutus ei kuitenkaan tavallisesti ole muuttolinnustolle merkittävä, sillä puiston kiertämisen aiheuttama lisämatka ja sitä kautta energiankulutuksen kasvu ovat hyvin vähäisiä suhteessa muuttavan linnun lentämään kokonaismatkaan. Ottaen huomioon, ettei tuulivoimapuistoalue sijaitse tärkeällä muuttoreitillä tai muuton tihentymäkohdassa, mahdollisen estevaikutuksen (tuulivoimapuiston kiertämisen aiheuttama lisämatka) ei arvioida nousevan merkittäväksi minkään lajin osalta. Tuulivoimahankealueella tai sen läheisyydessä ei ole merkittäviä muuttolintujen levähdyspaikkoja siten, että niillä levähtävät linnut joutuisivat tuulivoimapuiston vaikutuspiiriin.

d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen. Olemme luottavaisia, että te Hämeenkyrön kunnassa osaatte arvioida hankkeen luontovaikutukset kriittisesti ja olette valmiita suojelemaan uhanalaisia ja suojeltuja eliölajeja. Alueen monimuotoisuuden ja lajien suojelun kannalta katsomme ainoaksi mahdollisuudeksi hankkeen etenemisen kieltämisen.	
17) Osallinen 17, 13.3.2024 - Melumallinnus on tehty napakorkeudella 180metriä. Kaavassa tulisi täten olla rajoitus tuulivoimalan napakorkeudella (180m) sen lisäksi, että siellä on kokonaiskorkeus mainittu. - Liite 2, Havainnekuvat. Dokumentissa ei ole mainittu havainnollistetun tuulivoimalan kokoa.	Osayleiskaavalla ei määritellä voimalan napakorkeutta. Melumallinnus on laadittu kaavaehdotusvaiheessa päivitetyle hankesuunnitelmalle ja osayleiskaavan mahdollistaman suurimman mahdollisen voimalakorkeuden mukaisesti. Mallinnetun voimalan napakorkeudeksi on valittu 200 m, joka on myös pistemäisen melulähteen korkeus melumallissa. Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkymäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Havainnekuvat on laadittu osayleiskaavan mahdollistaman suurimman mahdollisen voimalakorkeuden mukaisesti voimalalle, jonka napakorkeus on 200 metriä ja kokonaiskorkeus 300 metriä.
18) Osallinen 18, 20.4.2024 Vastustan teollisen tuulivoiman rakentamista Vatulanharjun alueelle.	Merkitään tiedoksi.
19) Osallinen 19, kolme allekirjoittanutta, 2.4.2024 ”Seuraavat maakuntakaavan yleismääräykset koskevat haketta erityisesti: ...Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuinympäristön laatuvaatimukset ja maaseutualuiden elinkeinojen toimintaedellytykset.” Hanke vaikuttaa negatiivisesti sekä asuinviihtyvyyteen että kiinteistön ja rakennusten hintaan. Omistamme alueen välittömässä läheisyydessä kiinteistön	Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjasta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella

[osoitetieto poistettu yksityisyyden suojan vuoksi]. -tuulivoimalat vaikuttavat huomattavasti kiinteistön [nimitieto poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] näkymään Ihananjärven yli. Erityisesti välke tulee haittaamaan kiinteistön asukkaita päivällä ja lentoestevalot yöllä. -hanketta ei tule toteuttaa eli VEO	tuulivoimahankkeiden käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähettäviltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen arvostuksiin.
20) Osallinen 20, kaksi allekirjoittajaa, 1.4.2024 Hämeenkyrön kunta (ja Ikaalisten kaupunki) on antamassa tuulivoimayhtiö Ilmattarelle vapaan valtakirjan teollisen tuulivoimapuiston perustamiseksi. Kunta ei ole asettanut hankkeelle ehtoja tai rajoituksia. Käytännössä kunta on luovuttanut valmisteluvastuun ja valmistelun rahoituksen (kansainvälisten) pääomasijoittajien yhtiölle. Yhtiön tavoite on ymmärrettävä: otetaan niin paljon tuotantokapasiteettia kuin saadaan. Kunnan tahtotila sen sijaan pitää muodostaa kunnan ja kuntalaisten näkökulmasta. Prosessin nykyisessä vaiheessa osayleiskaavaa ollaan edistämässä (Palauteraportti ja kaavan laatijan vastineet 24.3.2023) dokumentin pohjalta. Dokumentin valmistelijoita leimaa ylimielinen asenne ja epätasällisuus. Dokumentissa tyypillisiä sanontoja esitettyihin asioihin ja ihmisten nostamiin huoliin ovat sellaiset ilmaisut kuin ”laaditaan selvitykset”, ”otetaan huomioon”, ”huomioidaan”, ”merkitään tiedoksi”, ”hyödyntää”, ”on mahdollista”, jne. Palauteraportti ei vastaa lainkaan moniin asianosaisten nostamiin, hyvin perusteltuihin ja aidosti tärkeisiin kysymyksiin. Asiat kuitataan edellä mainituilla yleisilmauksilla.	Merkitään tiedoksi. Kunta on päättänyt kaavan vireilletulosta. Hankevastaava on tehnyt asiasta aloitteen. Kunta ohjaa kaava-asiakirjojen valmistelua eri vaiheissa. Kunta päättää kaava-asiakirjojen asettamisesta nähtäville, niin että kuntalaiset, viranomaiset ja yhteisöt voivat esittää oman kantansa kaavan valmisteluun sen eri vaiheissa. Kunta tiedottaa, kuulee osallisia ja järjestää yleisötilaisuuksia kaavan eri vaiheissa. Kunnanvaltuusto päättää kaavan hyväksymisestä. OAS:sta saadun palautteen palauteraportti ja vastineet ovat olleet asianmukaisia ja riittävän laajoja. Suunnittelulliset asiat on käsitelty luonnos- ja ehdotusvaiheessa selvityksissä ja kaavaselostuksessa.

Esillä oleva hanke on otettava vakavasti. Se on mittaluokaltaan ennen kuulumattoman suuri, liian tiheäksi suunniteltu, maisemallisesti valtavan korkea (350 m) ja ilman rajoituksia rakennettava. Sen sijaintipaikaksi kaavaillaan luontoarvoiltaan ja maisemaltaan upea alue, joka sijaitsee kyläyhteisöjen läheisyydessä.

Tämän teollisen mittaluokan kokeiluhanke koskettaa monia tahoja. Sen todellisia hyötyjä ja haittoja ei voi edes luotettavasti arvioida sen poikkeavan koon takia.

Hankkeen vaalimisessa ja kiirehtimisessä tuulivoimayhtiö tietoisesti kiertää löysää viranomaisääntelyä ja rajoitusten puutteita. Esimerkkinä mainittakoon tornien etäisyys ihmisasutuksesta, tiheä asettelu, niiden yhteisvaikutus, pyyhkäisykorkeus, välke, melu, värinä, matalaäänisyys jne.

Yhteisvaikutukseltaan hanke vaarantaa kiistattomasti luonnon, eläimistön, kasvien ja luonnon monimuotoisuuden. Valmistelusta vastaavat tahot ovat paneutuneet näihin osiin puutteellisesti.

Luonnon lisäksi ihmisten terveys, elämisen laatu ja naapuruussuhteet vaarantuvat. Ympäristön vaarantumista ja vaikutuksia eläimistöön argumentoidaan valikoidusti vanhoilla tutkimuksilla. Kun ottaa huomioon tämän teollisen kokoluokan hanke, ei ole olemassa mitään faktatietoa mahdollisista haittavaikutuksista eläimiin ja ympäristöön.

Palauteraportti 24.3.2023 suhtautuu ihmisten huoliin ja erityisesti terveyden vaarantumiseen (melu, värinä, välke, (ali)äänet) välinpitämättömästi ”se nähdään sitten” asenteella. Tätä lähtökohtaa ei voi hyväksyä. Päätöksillä pitää olla perustelut ja niiden tulee perustua todennettaviin faktoihin.

Osayleiskaavassa mainitun rakentamisen haitat ja hyödyt eriarvoistavat asukkaita ja maanomistajia. Hankkeen hyötyjä ovat maanvuokrasopimuksen tehneet maanomistajat ja (ulkomaiset) pääomasijoittajat. ”Tavallinen asukas” on hiljaa, pelkää ottamasta kantaa tai osallistua, jotta naapuruussuhteet eivät vaarantuisi. Hokevat

kenties mielessään ”tuulipuistoja vastaan ei voi taistella”. Kyläyhteisöt maamiesseurat, metsästysseurat, kalastusosuuskunnat pysyvät vaitonaisina, koska naapuruussuhteita ei haluta vaarantaa. Tästä syystä kunnan päättäjien, Elyn ja muiden viranomaisten tulee toimia vastuullisesti, jotta asioista ei edistetä tuulipuiston rakentajien ehdoilla.

Kunnan saamat hyödyt ovat näennäisiä ja todennäköisesti negatiivisia kun otetaan huomioon hankkeen elinkaari- ja tuulipuiston purkamiskustannukset. Vaikutuspiirissä oleville ”tavallisille ihmisille” hankkeen toteutuminen merkitsee luontoarvojen menetystä, pohjavesien pilaantumista ja suurta uhkaa terveydelle.

Ihmiset tuskin haluavat ylpeillä asuvansa maailman suurimman teollisen tuulipuiston läheisyydessä. Tämä ajatus ahdistaa ihmisten mieliä. Terveys vaarantuu, tv ja kännykät ei toimi ja omaisuuden arvo laskee. Erityisen pettyneitä on ne maanomistajat, joiden maa-alueille rakennetaan sähkölinjoja nimellisellä korvauksella.

Luontoarvoltaan tunnettujen Hämeenkyrön (ja Ikaalisten) maine saa kolauksen. Tuulipuisto näkyy Sasin mäeltä saakka. Toivolansaaressa voi myös ihailla syysiltoina tuulipuiston valonäytöstä. Onko luontoarvoja kunnioittavilla kunnilla varaa tähän? Matkailuelinkeinoa ja virkistyskäyttöä hanke ei edistä.

Hämeenkyrön kunta on siis määrittelemässä kuntaidentiteettiänsä uudelleen. Haluaako Hämeenkyrön kunta tulla tunnetuksi siitä, että se sijoittaa teollisen tuulipuiston keskelle ainutkertaista luontomaisemaa kyläyhteisöjen keskelle. Hiilinielutavoitteet tässä yhteydessä kuulostaa tässä yhteydessä viherpesulta, kun esimerkiksi katsotaan miten aluetta pitää raivata ja rakentaa.

Hankkeesta puuttuu kokonaan luotettava riskianalyysi. Mitä tapahtuu tuulivoimayhtiön konkurssissa? Saksassa kaatui syksyllä 2023 Siemensin omistama jättiyhtiö. Mitä tapahtuu puiston rakennus/ympäristöjätteille? Kuka ja miten vastaa, jos pohjavedet kaikesta huolimatta

Tuulivoimaloiden turvallisuudesta ja purkamisesta vastaa niiden omistaja. Maanomistajan turvaksi voidaan asettaa purkuvakuus, takaus tai vastaava järjestely, jonka turvin purkamisen kulut voidaan kattaa

saastuu maanrakentamisen ja torneissa käytettävien aineiden seurauksena? Kuka vastaa jos torni syttyy palamaan? Lopuksi: Hankkeen valmistelussa on siirryttävä Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain (252/2017) 2024 mukaiseen menettelyyn, sillä hankkeesta aiheutuu (ja on jo aiheutunut) naapurussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ennen kaavan Hämeenkyrön kunnan pitää vaatia selvitykset tiehankkeista. Tiehankkeissa ympäristöluvan vaatimus tulee pohjaveden pilaantumisen vaaran takia. Vesiluvan tarve liittyy luonnontilaisuuden vaarantumiseen tai maa-ainesten ottoon, kun ottaminen voi vaikuttaa pohjaveteen. Ympäristö ja pohjavesiasioiden selvittämiseksi on otettava tievastuulain mukainen menettely. Hanke edellyttää vesilain (587/2011) mukaista vesilupaa. Esillä oleva hanke vaarantaa laissa määritellyt asiat. Toimintojen sijoittelu ei ratkaise tätä. Aluehallintoviranomaisen rooli on asian valmistelussa olennaisen tärkeä. On pohdittava tarkemmin hankkeen soveltuvuutta maakuntakaavaan, voimassa olevaan Naturaan ja tuleviin Natura-hankkeisiin. Tässä yhteydessä hanketta arvioitava osana Pirkanmaan ja Satakunnan hankkeita. Yksittäisen kansalainen voi tässä asiassa viime kädessä luottaa ELY-keskuksen toimintaan (vrt. Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	siinä tilanteessa, että voimaloiden omistaja ei hoida velvoitteitaan. Tuulivoimaloiden ja niihin liittyvien rakenteiden materiaalit ovat nykyisellään suurelta osin kierrätettävissä. Alan voimakkaan viimeaikaisen kasvun myötä materiaalien uudelleen käyttämiselle on kehitetty kannattavia käyttötarkoituksia. Osayleiskaavan yleismääräyksessä edellytetään rakennuspaikkaa ympäristöineen ennallistettavan käytön päätyttyä suunnitelman mukaisesti. Pohjaveden pilaamiskieltoa koskee ympäristönsuojelulain 17 § mukaisesti ns. ”saastuttaja maksaa” -periaate. Hankkeen toteutussuunnittelussa ja sen lupaprosessissa keskeisesti huomioitavat palautteen mukaiset asiakohdat on esitetty kaavaselostuksen luvuissa 7 ja 13. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”
--	---

Murskemäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä päivätty 1.3.2024 Yksittäisen ihmisen mahdollisuus vaikuttaa asioihin on hyvin rajallinen. ELY-keskuksen rooli asukkaiden turvana korostuu vielä siitä syystä, että tuulivoimayhtiö Ilmatar ja sen asiantuntijat suhtautuvat ihmisten esittämiin huoliin, riskeihin ja epävarmuuksiin välinpitämättömästi. Hämeenkyrön kunnan päättäjien on myös ymmärrettävä ja sisäistettävä ihmisten huolet. Hämeenkyrön kunnan on rajoitettava jo lähtökohdissaan hankkeen sisältöä ja tuulivoimapuiston kokoa (esimerkiksi rajaamalla maksimi pyyhkäisykorkeus 200 metriin). Näin voitaisiin ainakin osa hankkeen ilmeisistä haittavaikutuksista eliminoida. Palauteraportin perusteella osayleiskaavaa ei voi edistää. Palauteraportin tavoitteena on edistää hanketta ja raportti on pääomasijoittajien rahoittama. Tämä luo rakenteellista vinoumaa raportin laatimiseen. Korostetaan hyötyjä ja vaetaan haitoista. Tästä syystä valmistelutyön ja päätösten on perustuttava lakiin ja määräyksiin eikä ohjeiden löysiin tulkintoihin. Lisäksi sen on turvattava kansalaisten tasavertaiset oikeuden kuten perustuslaki edellyttää. Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon”. Päätöksentekijöiden kannattaa tutustua myös huolella ”Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä Murskemäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiin. Omistamme [sijainti ja kiinteistön nimi poistettu yksityisyyden suojan vuoksi]. Hanke vaikuttaa negatiivisesti kiinteistön arvoon sekä asuinviihtyvyyteen. Välke- ja äänivaikutukset tulevat myös vaikuttamaan asuinviihtyvyyteen.	Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaavaehdotuksessa esitetty voimalasijoittelu ja vailla lainvoimaa voimaan tulleen uuden vaihemaakuntakaavan tv-aluerajaus ovat poikkeuksellisen yhdenmukaisia, ja tästä saadaan vahva tuki hankkeelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluerajauksia maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.
--	---

Toivomme, että hankkeen vaihtoehto VEO toteutuu.	
21) Osallinen 21, 2.4.2024 - kaava-alueelle sijoittuu kaksi soidensuojelun täydennyshankekohdetta, metsälakikohteita sekä vanhaa metsää Siloistenkallioiden luonnontilaisen puron läheisyydessä. Näitä ei ole riittävästi huomioita suunnitelmissa. Hankealue sijoittuu Hämeenkaan suoluontovyöhykkeelle sekä merkittävälle suo-harjumaisemaan. Tämän vuoksi haketta ei pitäisi toteuttaa eli VEO. - maakuntakaavassa esitetty alue tuulivoimalle on pienempi kuin nyt suunniteltu tuulivoimala-alue. - suunnittelualueen välittömään läheisyyteen sijoittuu kansallisesti arvokas maisema-alue, haketta ei tule täten toteuttaa Konikallio-Kivinevankalliot alueelle eli vaihtoehto VEO. - alueen läpi kulkee historiallinen tie, jota ei tule hankkeen toimesta muuttaa. - hankealue sijaitsee pohjavesialueella. Sitä ei tulisi toteuttaa alueella, jossa on arvokasta pohjavettä eikä voimaloiden rakennusvaiheen tai käyttövaiheen mahdollisia haittoja pohjavedelle pystytä vakuuttavasti todentamaan. - liikenneselvitys puuttuu. Tuulivoimalan siipien kääntösäde on suuri ja aiheuttaa puiden kaatamista esim. historiallisen	Mainitut asiat on otettu hankesuunnittelussa huomioon. Siloistenkallioiden alueen uusi tieyhteys sijoittuu Alaistenniitun ja Siloistenkallioiden noron kohderajauksen välittömään läheisyyteen sen länsipuolelle. Uusi tieyhteys lisää kohteen reunavaikutuksen määrää ja voi mahdollisesti vaikuttaa noron ympäristön mikroilmastoon. Lisäksi tieyhteys ylittää noron kohderajauksia yhdistävän uomaosuuden Siloistenkallion pohjoispuolella, joka voi rakennusaikana vaikuttaa uoman alajuoksun kohderajaukseen mm. lisäämällä hetkellisesti kiintoaineksen määrää ja samentamalla vettä. Uoman ylittävän tieosuuden rakentamisessa on kiinnitettävä huomiota uoman virtaaman säilyttämiseen, jotta alajuoksun noron luonnontila ei muutu. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Hankkeessa ei osoiteta pohjavesialueelle tai sen läheisyyteen uusia maankäytön toimintoja eikä tuulivoimaloita. Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Hankkeesta ei selvitysten perusteella aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle Liikenteellisiä vaikutuksia on arvioitu hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden yhteydessä. Varsinainen reittiselvitys

Hämeenkancaantien, Kyrönkancaantien alueella. "Raivauspinta-alan tarve 20x120m" sekä "...ajoradan leveys 5-6m. Käännösten kohdalta tiet ovat yleensä leveämpiä." s.30 osayleiskaava Konikallio. - näkemäalueanalyysit eivät kuvaa todellista tilannetta. Harjumaaisema on harva puustoista, joten tuulivoimalat tulevat näkymään myös harjulle, toisin kuin YVA-selostuksessa mainitaan. - havainnekuvat ja video on laadittu markkinahakuisesti ja romantisoiden hanketta. Ne eivät esitä todellista tilannetta. Säätila ja pilvet vaikuttavat tuulivoimaloiden näkymiseen. Nyt havainnekuvilla on tarkoituksellisesti esitetty voimalat huomaamattomampina kuin ne todellisuudessa tulisivat olemaan. Lisäksi kartat ovat haaleita ja epätarkkoja. Esimerkiksi kuva 5-1 suunnittelualueen lähiseudun asuin- ja lomarakennukset- kartasta on mahdoton saada selvää edes omaa asuinpaikkaa. - maanrakennuksen aikaiset haitat ja maanoton aiheuttamat riskit alueelle pitää selvittää. - tuulivoimaloille tulisi vaatia rahasto, jossa taataan niiden purkamisen aiheuttamat kustannukset niin, etteivät ne jää kunnan tai maanomistajien vastuulle. - mahdollisesti radio-, tv- ja nettiyhteyksille aiheutuvat heikennykset ja niiden korjaaminen pitää liittää sopimukseen niin, että lähialueen elinvoimaisuus ja asumismukavuus ei heikenny. Näistä korjauksista ei pitäisi joutua taistelemaan. - Ympäristöministeriön laatima opas Tuulivoimarakentamisen suunnittelu-opas on vanha (6/2016). Tähän asiakirjaan ei tulisi vedota suunnitelmissa. 2.5.1. -hankkeesta tiedottaminen on ollut surkeaa. Yksikään mahdollisen voimalinjan (vaihtoehto etelään) alle jäävän maa-alueen omistajista ei	laaditaan ja tarvittavat luvat haetaan, kun toteutettavat voimalatyyppit on valittu. Maisemavaikutusten arvioimiseksi ja havainnollistamiseksi laaditut havainnekuvat ja näkemäalueanalyysit on päivitetty ajantasaisen hankesuunnitelman mukaisiksi. Vaikutusten arvioinnit on laadittu yleisten Suomessa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti ja niistä ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Maanrakennuksen ja maa-aineksenoton osalta suunnittelu jatkuu niiden omissa lupamenettelyissä. Tuulivoimaloiden turvallisuudesta ja purkamisesta vastaa niiden omistaja. Maanomistajan turvaksi voidaan asettaa purkuvakuus, takaus tai vastaava järjestely, jonka turvin purkamisen kulut voidaan kattaa siinä tilanteessa, että voimaloiden omistaja ei hoida velvoitteitaan Ympäristöministeriön laatima opas on osaltaan yksi suunnittelua yleisesti ohjaavista dokumenteista kuten muissakin tuulivoimahankkeissa. Voimalinjavaihtoehto etelään ei ole hankkeessa enää suunnitteilla.
--	---

tiennyt hankkeesta ennen ensimmäistä YVA vaihetta. Luulen, ettei vieläkään tietoa asiasta ole esim. Suodenniemen asukkailla. -”Tuulivoimahankealueella ei ole virallisia liikuntapaikkoja..”. Alueen välittömässä läheisyydessä kulkee Pirkan ura, joka on suosittu reitistö sekä kesällä että talvella, jolloin latureitistö kulkee Niinisalosta Tampereelle juurikin tuulivoimala-alueen läheisyydessä. ”Seuraavat maakuntakaavan yleismääräykset koskevat haketta erityisesti: ..-Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuinympäristön laatutavoitteet ja maaseutualuiden elinkeinojen toimintaedellytykset..” Hanke vaikuttaa negatiivisesti sekä asuinviihtyvyyteen että kiinteistön ja rakennusten hintaan. Omistan alueen välittömässä läheisyydessä kiinteistöt [kiinteistötunnukset ja -nimet poistettu yksityisyyden suojan vuoksi]. 5.4.Kasvillisuus ja luontotyytit -aluetta on ojitettu jo 1960-luvulla, joten osa suosta on jo luonnontilaistunut, jos uudelleen ojituksia ei ole tehty. -tiestön rakentaminen ja alueen pirstoutuminen muuttavat alueen käyttöä ja eläimistön luonnolliset, rauhalliset, korpimaiset alueet tuhoutuvat. 5.5. Linnusto -linnustaselvitys pitäisi tehdä uudelleen. Talven 2024 aikana on tietojeni mukaan havaittu riekkoka. -pöllöselvitys on tehty ” alueen metsäteitä pitkin ajaen autolla tai kävellen ja noin 500 metrin välein pysähdyttiin 3-5 min kuuntelemaan pöllöjen soidinääntelyä.” Ko. aikana lunta oli paljon. Olemassa olevat tiet pöllöjen soidinaikana olivat lumen peitossa. Alue, jolla kuuntelu suoritettiin ei voi olla tarpeeksi kattava. Lisäksi viitataan aiemmin [yksityishenkilön nimi poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] teille	Pirkan ura ei kulje tuulivoimaosayleiskaava-alueen alueella. Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluealajausta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.
--	---

toimittamiin asiakirjoihin Konikallio-Kivinevankalliot tuulivoimahankkeesta.	
22) Osallinen 22, 2.4.2024 ”Seuraavat maakuntakaavan yleismääräykset koskevat haketta erityisesti: ...Maaseutua kehitettäessä on pyrittävä sovittamaan yhteen asuin ympäristön laatu tavoitteet ja maaseutualuiden elinkeinojen toimintaedellytykset...” Hanke vaikuttaa negatiivisesti sekä asuinviihtyvyyteen että kiinteistön ja rakennusten hintaan. Omistan alueen välittömässä läheisyydessä kiinteistön [kiinteistötunnus ja -nimi poistettu yksityisyyden suojan vuoksi]. -tuulivoimalat vaikuttavat huomattavasti kiinteistön [kiinteistön nimi poistettu yksityisyyden suojan vuoksi] näkymään. Erityisesti välke tulee haittaamaan kiinteistön asukkaita päivällä ja lentoestevalot yöllä. -hanketta ei tule toteuttaa eli VEO	Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-alueajasta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.
23) Osallinen 23, 19.4.2024 Vastustan Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavaa ja koko teollisuustuulivoima-alueen perustamista Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueelle. Perustelut: 1. Tuulivoimala-alue sijoittuisi aivan liian lähelle sekä vakituista asutusta että loma-asutusta. Vain 1,5km etäisyydelle. Voimaloiden negatiiviset vaikutukset eivät ole vielä tiedossa, koska niin suuria ei ole vielä mihinkään rakennettu. Me lähiseudun asukkaat emme halua olla haitallisten vaikutusten koekaniineja. 2. 15kpl teollisuusluokan voimalaa (korkeus350m) pilaisivat Kelminselän maakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman, katkaisisivat Ulvaanharjun ja Vatulanharjun upean harjumuodostelman ja sijoittuisivat aivan liian lähelle Natura 2000-aluetta.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

3. Yva:ssa olleet havainnekuvat ovat puutteelliset, liian kaukaa otettu, pilvisellä ilmalla, joten valkoiset voimalat eivät näy tarpeeksi hyvin. Pimeänäkymät lentoestevaloineen ovat myös huonot.
4. Vatulanharjun rauhallinen, hiljainen ja kuntalaisille tärkeä rauhoittumispaikka menetettäisiin kokonaan. Se on merkittävä vapaa-ajan viettopaikka, jonne tulee ihmisiä kauempaakin. Valtaisa tuulivoimaloista kantautuva melu veisi nämä rentoutumismahdollisuudet kokonaan.
5. Tutkitut melu- ja välkemallinnukset ovat puutteellisia ja vain suuntaa antavia. Kyrösjärven yli melu kantautuisi hyvin painostavana "mattona" kauaksi. Tuulivoimaloiden lukumäärän aiheuttamaa kerrannaisvaikutusta ei ole myöskään otettu yva:ssa olleissa mallinuksissa huomioon.
6. Tuulivoimalat ovat suuri riski alueen aivan vieressä olevalle pohjavesialueelle. Ely-keskuksen arvion mukaan Vatulanharjulla muodostuu pohjavettä 12800kuutiota vuorokaudessa. Vesi ja etenkin pohjavesi on huomattavasti energiaa tärkeämpää alati kuivuvalla maapallolla. Pohjavettä ei saa riskeerata millään tavalla. Ei riitä, että se otetaan vain HUOMIOON!
7. Tuulivoima-alue olisi suuri riski linnustolle ja muuttolinnuille. Alueen läpi menee tuhansia kurkia, hanhia, joutsenia ym. muuttolintuja joka vuosi. Alueen välittömässä läheisyydessä pesii monia haukkoja, kalasääskejä ja kotkia.
8. Voimaloiden ja sähkölinjojen alta joudutaan kaatamaan paljon metsää ja monet alueen biotoopit ovat vaarassa. Ns. vihreän energian hyödyt ylitetään moneen kertaan haitoilla.
9. Tuulivoimahanke tulee toteutuessaan alentamaan kiinteistöjen arvoa isolla alueella.
10. Lähiseudun matkailu- ja maatalouselinkeinot kärsivät tuulivoimahankkeen tuomista maisemallisista ja taloudellisista haitoista. Maaseutumaiseen hiljaiseen ympäristöön tukeutuva ja arvonsa perustava

maaseutumatkailu menettää yhden suurimmista "valteistaan". 11. Seuraava sukupolvi joutuu kärsimään edellisten sukupolvien tekemästä luonnon "raiskaamisesta". Tuulivoimaloiden haitat ovat pitkäkestoisia ja ne on hyvin vaikeaa ja taloudellisesti kannattamatonta myös purkaa jatkossa. Säilytetään Ikaalisten ja Hämeenkyrön upeat kansallismaisemat meidän lapsille ja lastenlapsille koskemattomina! Viljalan/ Vatulan maisemat ovat ikaalilaisille yhtä tärkeitä ja arvokkaita kuin Mahnalan maisemat hämeenkyröläisille!!! Mielipiteeni siis on VEO = Hanketta ei toteuteta!	
24) Osallinen 24, 19.4.2024 Koninkallion tuulivoimahankkeen haittavaikutukset tulisivat olemaan kovat ympäristölle, jos hanke toteutetaan. Pelkästään jo matalataajuusäänien aiheuttamat terveyshaitat, kuultava melu ja pohjaveden pilaantumisvaara tekevät hankkeesta vaarallisen ympäristölle ja sen asukkaille. Kaavaluonnoksen ja YVA-selostusvaiheen yleisötilaisuudessa Ilmattaren [edustaja] viittasi kintaalla vertaisarvioituille haittoja todenta, ille tutkimuksille. Mihinkään ei saatu kunnon vastauksia. Afryn [edustajan] lapselliset väitteet ovat mielipiteitä ja tulkintoja eivätkä he ota minkäänlaista vastuuta väitteistään. Ovatko edes koskaan tehneet yhtään hankkeen toteuttamista kieltävää lausuntoa MITÄÄN hanketta vastaan?? He eivät ole puolueettomia vaan Ilmattaren yhteistyökumppaneita!! Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat!! 1.Voimaloiden matalataajuusäänien aiheuttamat terveyshaitat Lauri Vierto väitti Ikaalisissa, että perustelevat matalataajuusäänien vaarattomuuden valtioneuvoston VTT:llä 2020 teettämällä tutkimuksella, jolla ei pystytty todentamaan matalataajuusäänien aiheuttamia terveyshaittoja. SIIS EI PYSTYTYY! Tutkimusmetodit olivat hyvin	Merkitään tiedoksi. Palautteessa on esitetty runsaasti väittämiä, joihin on vastattu YVA- ja kaavamenettelyiden yhteydessä laadituissa vaikutusten arvioinneissa ja erillisselvityksissä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään

kyseenalaisia ja tutkimus on myös tutkijapiireissä hepposeksi havaittu!

Koehenkilöillä kuunteletuttiin kuulokkeilla infraääniä studio-olosuhteissa. Miten ihmisten kehoon värähtelytasolla vaikuttavat ääniaallot voidaan testata näin?! Altistusajat olivat myös lyhyitä! Tutkimuksen kyselyosuudessa voimaloiden lähiympäristön asukkailta todettiin myös, että mitä lähempänä voimaloita ihmiset asuivat, sen enemmän oli oireilua. 2,5 Km oli lähimmän asukasryhmän maximietäisyys. Oireilua esiintyi jopa 20 km päässä voimaloista.

Mm. Mainzin yliopiston vertaisarvioidun tutkimuksen mukaan tuulivoimaloiden matalataajuusäänit heikentävät sydämen toimintaa merkittävästi ja vaikuttavat aivojen harmaaseen aineeseen eli kognitiivisiin kykyihin alentavasti, mm.muistiin. Meillä on jo olemassa satoja tutkimuksia, jotka todentavat näitä terveyshaittoja. .

-Suurvallat jenkit ja kiina ovat tehneet matalataajuusäänistä onnistuneesti joukkohallinta-aseita.

-Saksassa on oma "kelakoodi" näille terveyshaittoille. Siellä epäillään miljoonien ihmisten sairastuneen matalataajuusäänistä.

-Ranska pysäyttää kaikki tuuliturbiinit - matalataajuisten äänien aiheuttaman melusaasteen vuoksi. TE varoitti tästä vuonna 2021 – nyt koko Saksa on täynnä taudinaiheuttajia. Maailmalla on herätty jo tuulivoiman haitallisuuteen.Tuulivoiman on samanlaista kaikkialla myös vaikutuksiltaan.

Tässä Pirjo Kerosen blogista ote, sillä ainakin itselläni ei tuo ranskan kieli oikein taivu:

"Ranskan tuomioistuin pysäyttää tuulivoiman! Teollinen tuulivoima on valloittanut Ranskan ja jättänyt jälkeensä tuhoutuneen maiseman ja raivostuneen väestön. Vaikka valtavat tuulivoimalat väittävät olevansa ekologinen ratkaisu, ne ovat osoittautuneet katastrofiksi ympäristölle ja kulttuuriperinnölle.

yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua.

Ranska kyseenalaistaa tuulipuistojen toiminnan jatkamisen kohtuuttomien melupäästöjen vuoksi."

Dagmar Jestrzemiński, Preußische Allgemeine Zeitung, 22.3.2024

<https://pipa01.blogspot.com/2024/03/ranskan-tuomioistuinpysayttaa.html?fbclid=IwAR0oTDaJDy5yHmwsIRLeVtRiXOBXij0c2Wkl0qIJXsBzOf8tFVosNWRclyc&m=1>

-Meillä on Suomessa jo useita satoja perheitä joutunut muuttamaan pois kodeistaan tuulivoiman aiheuttamien terveyshaittojen vuoksi.

-Maailmalla johtava ja Suomessakin vieraillut infraääniasiantuntija professori Mariana Alves-Pereira Portugalista suosittaa vähintään 20 km suoja-aluetta pienemmillekin voimaloille.

-Kuuluvan matalataajuisen äänen taajuusalue on 20–200 Hz. Tämä ääni etenee kauas, ja sen ominaisuuteen kuuluu voimistuminen suljetuissa sisätiloissa. Lisäksi se voimistuu silloin, kun luonnon omat taustäänet vaimenevat tuulen tyyntymistä maanpinnan läheisyydessä. Kuuluvan melun osalta tämä tarkoittaa käytännössä ilta- ja yöaikaa, jolloin melu aiheuttaa unen laadun heikkenemistä ja siitä seuraavia terveyshaittoja lähialueiden asukkaille useiden kilometrien säteellä.

Tuulivoimalan ääni on jatkuvaa, säännöllisesti jaksoittain suhahtelevaa ja jyskyttävää ääntä. Sen on todettu olevan häiritsevämpää kuin äänien, jotka ovat lähtöisin lento-, tie- tai raideliikenteestä ja aiheuttavan stressiä. On huomattava, että stressi on monille sairauksille altistava tekijä.

Ruotsalainen sydänlääketieteeseen perehtynyt professori Göran Holm ja audiologian asiantuntija Leif Lyttkens viittaavat kirjoituksessaan kanadalaiseen tutkimukseen "Health Canadian's Wind Turbine Noise and Health Study". joka todentaa tuulivoimaloiden melun häiritsevyyden. He viittaavat myös mm. ruotsalaiseen Sahlgrenskan yliopistosairaalan tutkimuksiin,

jotka todentavat pitkittyneiden stressitekijöiden heikentävän glukoosin tuottoa aiheuttaen verenpaineen nousua, korkeampia veren rasvapitoisuuksia ja immunologisen järjestelmän häiriöitä kehossamme. He viittaavat tässä sekä kuuluvaan meluun että infraäänien tutkittuun stressivaikutukseen. Holmin ja Lyttkensin mielestä edellä mainitut tutkimukset osoittavat suoraan, että tuulivoimaloiden melu aiheuttaa terveydellisiä ongelmia. Lääkärit ovat pitkälti yksimielisiä siitä, että nämä muutokset aiheuttavat ajan kuluessa mm. kasvaneen riskin diabeteksen kehittymiseen ja riskin kuolla ennenaikaisesti sydän- ja verisuonitauteihin.

Tanskalainen tutkija Christian Sejer Pedersen ja professori Henrik Møller ovat todistaneet 48 tuulivoimalan tehovertailututkimuksessaan matalataajuisten äänien lisääntyvän, mitä suurempia tuulivoimalat ovat, ja siten myös aiheuttavan suurempaa haittaa.

Ruotsissa on tehty tutkimus tuulivoimaloiden äänen vaikutuksesta unenlaatuun. Tutkimuksen johtajana toimi ympäristötieteen professori Kerstin Persson Wayne Göteborgin yliopistosta. Tutkimustulokset osoittavat tuulivoimaloiden äänen heikentävän REM-unen laatua ja palautumista. REM-unen alkaminen viivästyi, ja sen kesto lyheni. Unettomuudella ja huonolla unen laadulla on suora yhteys useisiin sairauksiin, kuten masennukseen, ahdistushäiriöihin, hormonitoiminnan häiriöihin ja lisääntyneisiin sydän ja verisuonitauteihin.

Kuka ottaa vastuun ja miten korjaatte tilanteen, kun ympäristön asukkaat alkavat saada vakavia terveyshaittoja? Siihenkään ei kunnollista vastausta Viertolta tullut. Vain liirumlaarumia! Näin isoja voimaloita ei ole tehty vielä minnekään, eikä niistä ole mitään tutkimustuloksia olemassa?

2.Melumallinnuksissa ei ole huomiotu jättöpyörteen vaikutuksia! Sehän nostaa merkittävästi melutasoa tuulivoimala-alueella takana olevien voimaloiden osalta. Melumallinnus on monelta osin hyvin puutteellinen ja tuulivoimaloiden liian lähelle toisiaan sijoittelun takia antaa täysin virheellisen kuvan asuin- ja lomarakennuksiin syntyvistä

Hankkeen vaikutuksia seurataan rakentamisen ja toiminnan aikana ja mahdollisiin ongelmakohtiin puututaan yhteistyössä asianomaisten viranomaistahojen kuten kunnan kanssa.

melutasoista. Melumallinnuksessa on jätetty myös kokonaan tarkastelematta merkityksellisen sykinän ja inversion vaikutukset melutasoihin ja melun häiritsevyyttä lisäävinä tekijöinä. Tuulivoimalan synnyttämän melun sykintä on voimakkainta ilta- ja yöaikaan tietyissä sääolosuhteissa (ns. stabiili alailmakehä). Ruotsissa tehtyjen pitkäaikaismittausten mukaan merkityksellistä sykintää esiintyy noin 20 – 30 % tuulivoimaloiden vuotuisesta toiminta-ajasta sopivissa sääolosuhteissa. Voimakkainta ja useimmiten esiintyvää sykintä on kevättalvella, syksyllä ja syystalvella, jolloin auringon säteilykulman muutos ilta- ja yöaikaan on suurimmillaan.

- Miksi lähes jokaisesta ja varsinkin uusimmista voimala-alueista on käyty ja käydään tällä hetkellä korkeimmassa hallinto-oikeudessa taistoa juuri kuultavan melun osalta? Kertooko se sen, että teetetyt melumallinukset ovat pahasti pielessä?? 😞

Em.Vtt tutkimuksen vastuullinen johtaja Panu Maijala ei asuisi itse alle 2km päässä voimaloista kuultavan melun vuoksi ja voimalat olivat tutkimuksissa vain 3 mw tehoisia.

3. Maatärinän vaikutukset pohjavesiin
Tuulivoimalat aiheuttavat ympäristöönsä ns.maatärinää rungon ja sen massiivisen perustusten hienoisen huojumisen vuoksi. Maatärinää on mitattu jopa 15 Km päähän pienemmälläkin voimalalla, niin miten pitkälle sitten näiden teollisuusluokan jättivoimaloiden maatärinä yltää? Siinä on vaarana, että se sekoittaa maasedimenttejä ja pilaa pohjavesialueita, kuten esim. Kanadassa ja Gotlannissa epäillään laajoilla alueilla tapahtuneen. Maatärinän osuutta Konikallion pohjavesitutkimuksessanne ei ole huomioitu millään tavalla? Nythän hankealue on aivan pohjavesialueen vieressä.

Tämänhetkisen käsityksen mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama maatärinä ei ole aiheuttanut suuria ongelmia Suomessa tai muissa maissa.

Yleensä tuulivoimalan aiheuttama maatärinä on suuruusluokaltaan varsin pientä verrattuna esimerkiksi rataliikenteeseen, joka voi nykypäivänä aiheuttaa haittaa ympäristöönsä jopa satojen metrien päähän. Voimalan perustuksesta maaperään siirtyvän tärinäherätteen tulisi olla hyvin voimakas, jotta herätteen vaikutus voisi olla havaittavissa vielä kilometrien päässä tärinälähteestä. Toisaalta maaperän ominaistajuuden tulisi osua lähelle herätteen taajuutta, jolloin resonanssin myötä värähtely voisi teoriassa kulkea maaperässä pitkiä matkoja. Ilman resonanssi-ilmiötä värähtely pienenee melko nopeasti voimalasta poispäin siirryttäessä pääasiassa geometrisen vaimennuksen johdosta.

4. Tulipaloriski Voimaloita on mahdoton sammuttaa. Varsinkin kesäkuivalla tulipalon leviäminen on voimakasta ja asutusta on aivan liian lähellä voimala-aluetta. Miten tulipalon sattuessa ympäristön asukkaat ja heidän kiinteistönsä suojataan? Kuka korvaa, jos tölli palaa? 5. Miten määre vähäisyys määritellään arvioinnissa? Kenelle se on vähäistä? Vähätteleviä mielipiteitä tyynni kaikki AFRYn lausunnot. 🗣️ 6. Tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa myös kiinteistöjen ja tonttien arvoon laskevasti. Mitä lähempänä voimalat ovat, sen voimakkaampi vaikutus on. Ihmiset alkavat olla yhä tietoisempia voimaloiden moninaisista haitoista! 7. Tuulivoimalan siivistä irtoavat mikromuovit menevät luontoon – yhdestä voimalasta 30 tonnia. Pohjavedet ovat myös vaarassa mikromuovittua. https://pelastetaansuomenluonto.fi/ajankohtaista/tuulivoiman-puhtaus/tuulivoimalan-siivista-irtoavat-mikromuovit-menevat-luontoon-yhdesta-voimalasta-30-tonnia/?fbclid=IwAR0d0riU_bawpJpmIR9IGcAydF2ySNXqX2ZLDHSc7WUTvjAJl68LbW49biw 8. Eläinkannan katoaminen:	Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Mahdollisiin riskeihin varaudutaan ennakkosuunnittelulla, johon kuuluu myös yhteistyö onnettomuustilanteisiin varautumisesta pelastusviranomaisen kanssa. YVA-menettelyn vaikutusten arvioinnissa käytetty IMPERIA-hankkeen mukainen arviointimenetelmä on kuvattu hankkeen YVA-selostuksen kappaleessa 7.4. Väittämän mittakaava ei vastaa millään tavalla todellisuutta. Tuulivoimaloista irtoavan mikromuovin määrä on hyvin pieni. Ruotsissa luontoyhdistys Naturskyddsförening on arvioinut, että kaikista Ruotsin tuulivoimaloista irtosi vuonna 2021 noin 645 kilogrammaa eli noin 0,6 tonnia mikromuovia. Vuonna 2021 Ruotsissa oli noin 4 300 tuulivoimalaa, joten karkeasti laskettuna yhdestä tuulivoimalasta irtosi siis noin 150 grammaa mikromuovia vuodessa. Suomessa oli vuonna 2023 noin 1 600 tuulivoimalaa, joten samalla laskukaavalla laskettuna
---	--

LUKE havaitsi tuoreessa tutkimuksessaan tuulivoimaloiden poistavan 67 % linnuista ja eläimistä tuuliteollisuusalueelta Tutkimusryhmä käsitteli 22:n maan 84 tutkimusta. Luke tutki Maa- ja metsätalousministeriön Hiilestä kiinni- tutkimus- ja innovaatio-ohjelmassa (LandUseZero) tuulivoiman, metsien käsittelyn ja soiden ennallistamisen yhteisvaikutuksia ilmastoon, luonnon monimuotoisuuteen, talouteen ja yleiseen hyväksyttävyyteen. Luken tutkimuksen tulos: Tuulivoimalat häiritsevät eläinten elinympäristöä Eläinyksilöt siirtyvät osittain tai kokonaan voimala-alueelta https://www.luke.fi/fi/uutiset/katsaus-useat-lintu-ja-nisakasryhmat-vaistavat-tuulivoimaloita?fbclid=IwAR1n03DQ_7RSuWRXR8jEvZMMUPrKfj0Jjb9Rwp11yJmZmJhbvr1boWcQ420 9. Jäänheitto alueella vaarantaa lähiasukkaat ja ohikulkijat: Jämijärven Ratiperän tuulivoimala-alueen edustaja varoitteli viime vuoden joulukirjeessään yhteistyökumppaneitaan jäänheitosta 500 metrin säteellä voimaloista. Pitäisi kai pitää ainakin kypärää alueella liikkuesssa. Ei paljon kannata samoilla joulukuusta hakiessa voimaloiden lähellä. Voi kallo haljeta tai vahingoittua muutoin ikävästi. Koninkallion hankealueen voimalat hipovat 300-350 metrin korkeudessa! Varoalue on varmaan jo tuolloin lähes kilometrin luokkaa tai enemmän! Viime vuosina on maailmalla paljon myös voimaloita kaatunut ja tai lapoja katkennut heikentyneiden materiaalien tason vuoksi. Voimala-alueilla ei kannata hirveästi hengailla. Marjat saastuvat voimaloiden ympäristöön heittelemistä mikromuoveista. Yksittäinen keskikokoinen voimala voi norjalaisen tutkimuksen mukaan levittää ympäristöönsä jopa 70 kiloa mikromuoveja vuodessa. Siinä on myös pohjavedet vaarassa. Lista haitoista on merkittävä! Koninkallion hankealuetta ei saa missään nimessä toteuttaa!	Suomen kaikista tuulivoimaloista olisi vuonna 2023 irronnut noin 240 kiloa mikromuovia. Naturskyddsföreningen mukaan Ruotsissa esimerkiksi tieliikenteestä, mukaan lukien renkaiden kulumisen, aiheutui vuonna 2017 teetetyt tutkimuksen mukaan vuosittain noin 8 190 tonnin mikromuovipäästöt. Suomen ympäristökeskuksen mukaan myös Suomessa tieliikenne on merkittävin yksittäinen mikromuovin lähde: pelkästään ajoneuvojen renkaiden kulumisesta aiheutuu vuosittain noin 5 000–10 000 tonnin mikromuovipäästöt. Mikromuoveja ja pohjavettä koskeviin väittämiin on vastattu vastineessa edellä.
---	--

25) Osallinen 26, 19.4.2024 Vastustan Alue on tärkeä pohjavesialue ja niin kauan kun maksajaa pohjaveden pilaamiseen ei ole, voisi tämän jahnaamisen lopettaa. Toivottavasti veronmaksajien ei tarvi tätäkin töppäystä maksaa. Lisäksi alue on kaunista ulkoilualuetta.	Merkitään tiedoksi.
26) Osallinen 26, 915 allekirjoittanutta (1062 henkilön puolesta), 19.4.2024 VAATIMUKSET Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueiden asukkaat ja muut henkilöt yhteensä 910 henkilöä vastustavat Konikallion teollisuustuulivoimahanketta ja vaativat, että 1) Kaavaluonnos hylätään 2) Luonnokselle ei myönnetä hyväksyvää päätelmää yhdysviranomaiselta 3) Konikallion alueelle ei laadita ja hyväksytä osayleiskaavaa tai muuta kaavaa teollisuustuulivoimaloille 4) Teollisuustuulivoimalahanke hylätään ja lopetetaan kokonaisuudessaan PERUSTEET 915 (1062) henkilön vastine, Konikallion teollisuustuulivoimahanke PÄÄPERUSTEET HANKKEEN VASTUSTUKSELLE 1) Pohjavesialue (haitta vedelle ja veden saannille, huoli kyseisestä pohjavesialueesta ja pohjavedestä ylipäättään on valtakunnallinen) 2) Kulttuurihistoriallinen harjumasema (kuuluu Pirkanmaan harjumaisemiin vertautuu Pyynikin tai Kirkkoharjun maisemiin) 3) Melu tai meteli siis haitta ihmisille ja eläimille	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Teemoista on käyty runsasta keskustelua myös osayleiskaavoituksen yleisötilaisuuksissa eri näkökulmista. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

4) Myös lintuja lentelee tuulimyllyihin ja aiheutuu lajikatoa 5) Riistakannat häviävät tuulimyllyjen alueilta pois (500 – 5000 metriä voi eläimistö siirtyä, metelin ja välkkeen takia) 6) Tuulimyllyissä on lentoestevalot, jotka haittaavat vilkkuessa. 7) Lisäksi tuulimyllyt välkähtävät, kun roottori pyörittää sopivassa kulmassa siihen osuu auringonpaiste YLEISTÄ KAAVALUONNOKSESTA Ikaalisten ja Hämeenkyrön rajalle ei kyetä rakentamaan tuulivoimaa ympäristön ja ihmisten ehdoilla. Alueen ympäristövaikutusten arviointi kaavaluonnoksessa on puutteellinen ja nähtäville asetettu kaavaselostus on hyvin keskeneräinen. Kaavaselostuksen sisältö ei vastaa vedettyjä johtopäätöksiä, rikkoen maankäyttö- ja rakennuslain 9. pykälän vaikutustenarvioinnin vaatimusta. Markkinavetoinen tuulivoimarakentaminen on nopeaa, mutta kehitystä ei Suomessa juuri koordinoita politiikan kautta, vaan se on jätetty hanketoimijoiden, kuntien, maanomistajien ja alueviranomaisten vastuulle ja etenee jokseenkin sattumanvaraisesti. Toiminta ei vastaa aikaisempaa käsitystä kaavoituksesta maankäytön välineenä. Hankesuunnitelmassa on lukuisia haasteita, tässä niistä muutamia. Käytetty vähimmäissuojaetäisyys 1 200 metriä on riittämätön. Se ei myöskään huomioi Metsähallituksen periaatetta: voimaloiden sijoittelussa käytetään vähintään 1,5 kilometrin etäisyyttä asuin- ja lomarakennuksiin. Alueelle haasteisuudesta huolimatta sijoitettavilta voimaloilta ei ole vaadittu ympäristölupaa, mutta asioita ei ole myöskään käsitelty tässä kaavaehdotuksessa. Ympäristölupaan kuuluvat asiat on käsiteltävä viimeistään tässä kaavassa. Alustava melumallinnus ei huomioi useita epävarmuustekijöitä, esitettyihin	Etäisyys asutukseen perustuu Pirkanmaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa osoitetun tuulivoimatuotannolle soveltuvan alueen ohella melu- ja välkemallinnuksiin kuten Suomessa on yleisesti tapana. Metsähallitus voi hankekehittäjänä käyttää omia periaatteitaan omassa hankekehityksessään etäisyyksien määrittelyyn. Kyseinen etäisyys ei perustu lakiin tai säädöksiin eikä sellaisenaan ole edellytyksenä muissa hankkeissa. Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai
--	---

suojaetäisyyteen ei voi luottaa. Melumallinnus on lisäksi laadittu pienemmällä voimalamallilla. Voimaloiden keskinäiset etäisyydet eivät noudata edes Suomen Tuulivoimayhdistyksen ja turbiinivalmistaja Vestaksen suosituksia. Ilmatar Oy:n suunnittelema voimalahanke on alueen katastrofi, sillä suuret, korkeat voimalat aiheuttavat etäisyyksillä 500–1 200 m jatkuvaa melu- ja välkesaastetta, digihäiriöitä, terveysongelmia, maiseman tuhoamista sekä asuinkiinteistöjen asumiskelpoisuuden tuhoamista ja arvioiden 20–40 prosentin arvon laskun. Kaava-alue sijoittuu tärkeälle pohjavesialueelle ja keskeiselle erämaisemalliselle alueelle, jonka pienvedet, purot, norot ja lähteet ovat vesilain perusteella suojeltu. Hankkeen vaikutukset pohjavesialueeseen ja pienvesistöön on arvioitu puutteellisesti. Useiden voimaloiden, huoltoteiden ja maakaapeliin sijainti suhteessa niihin on virheellinen. Hanke vaarantaisi ympäristönsuojelulain (527/2014) 17. pykälän toteutumisen, jonka mukaan pohjaveden pilaaminen on ehdottomasti kielletty. Pohjavesialueelle ja sen läheisyyteen ei lähtökohtaisesti saa rakentaa tuulivoimaa, jos riski pilaantumiselle on olemassa. EU:n tuomioistuin linjasi Wesertuomiossa (C-461/13), että vesien tilaa heikentävälle tai hyvän tilan tavoitteen vaarantavalle hankkeelle ei saa myöntää lupaa. Hanke sijaitsee perinteisellä linnustoalueella. Alue on myös kotkien, kahlaajien ja kurkien muuttoreitillä. Linnustaselvitys on alimitoitettu, pöllöjen kartoitus heikkoa ja laaditut muuttohavainnot puutteellisia. Luontoarvoihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee kauttaaltaan noudattaa EU:n varovaisuusperiaatetta. Luonnonvarakeskuksen 2023 katsauksen perusteella 2/3 tutkituista lintu- ja nisäkäslajeista siirtyi jopa yli 5 kilometrin etäisyydelle (esimerkiksi kanalinnut, pöllöt, peurat) pienistä, alle 100 metrin korkuisista voimaloista. Asiantuntijoiden mukaan voimalan korkeuden kasvaessa törmäysriskit kasvavat.	tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristöluvan hakemiseksi tulisi kuitenkin olla tiedossa, millä perusteella ja minkä vaikutuksen osalta lupaa haetaan. Tuulivoimahankkeessa tällainen vaikutus voi olla esimerkiksi melu. Konikallion hankkeessa laadittujen mallinnusten perusteella melun ohjearvot eivät ylitä, eikä muitakaan ympäristölupaa edellyttäviä seikkoja ole hankesuunnittelun aikana tunnistettu. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Laadittujen selvitysten perusteella ei aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.
--	--

Kaupunki on yliarvioinut kiinteistöveron ja aliarvioinut kokonaisinvestoinnin suuruuden ja vaikutuksen maastoon.

Hankkeen sähkönsiirto pyritään laatimaan valitun reitin mukaisesti. Liityntälinja on kohtuuttoman pituinen, Yhtiö kieltäytyy maakaapeloinnista ja perustusten purkamisesta oman taloudellisen kestävyytensä vuoksi. Lunastuslain todennäköinen muutos ei tule korvaamaan riittäväällä tavalla maanomistajien menetyksiä.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kulttuuriperintökään ei ole säästynyt hankkeelta. Pohjankankaantie on maisemoineen muinaisjäännekohte, jonka tuulivoimakaava pyrkii pilaamaan voimaloiden edetessä.

Hankkeen taloudellisia vaikutuksia tulee punnita kokonaisvaltaisesti. Ulkomaisilla omistajilla ei ole intressiä pitää huolta Suomen yhteiskunnasta, taloudesta ja ympäristöstä. Ilmatar Oy myy hankkeen tapansa mukaisesti todennäköisesti ulkolaiselle rahastolle. Tämä Euroopaan rekisteröity ei maksa veroa tuloksestaan tai myyntivoitostaan. Veron maksavat sijoittajat kotimaahansa. Koska maanvuokraajat ovat pääosin yhtiöitä, muualla asuvia tai yhtymiä, Kaupunki ei myöskään saa verotuloa maanvuokrasta.

Hankkeen tulo- ja verojalanjälki olisi erittäin kevyt, mutta maanomistajille, sähkön kuluttajille ja veronmaksajille raskas.

Tuulivoimayhtiön ja rahoittajan tuotannolliset tavoitteet ja kuntien kiinteistöverotulotavoitteet ovat sivuuttaneet muut valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet, eivätkä kaavan sisältövaatimukset ja kaavoitus sopeudu vaikutusalueen erityispiirteisiin. Kaavan tavoite on myös ylimitoitettu ja johtaisi vaikutuksiin, jotka heikentäisivät ja vaarantaisivat kohtuuttomalla tavalla elinympäristöä, muuta taloudellista toimintaa ja luonnon monimuotoisuutta.

Kunnan päättäjillä on velvollisuus ja vastuu päätöksenteossa, mikä edellyttää kunnollista

perehtymistä erityisesti kunnalle esitettyihin hankkeisiin ja niiden perusteisiin.

LÄHTÖTIE TOA

Ilmatar Oy, (myöhemmin hanketoimija), on kaavaselvityksessään antanut hankealueen melu-, luonto- sekä ympäristövaikutuksista selvitykset, jotka perustuvat ostamiinsa maastomittauksiin, sekä muihin tutkimuksiin. Lisäksi näihin perustuen on Ilmattaren tilaaman konsultin Tihku Oy:n Jaana Mäki-Torkon alihankinta tilaamana konsulttina Joni Mäkiseltä tilattu lausunto pohjavesientutkimuksen osalta. Joni Mäkinen on Turun yliopiston dosentti, mutta tätä työtä ei ole tilattu Turun Yliopistolta vaan Joni Mäkiseltä yksityisenä konsulttina.

Ikaalisten ja Hämeenkyrön kaupungit ovat olleet hankkeessa mukana kaavoituksen, kunnallisten päätöksiä sekä muiden virkamiestahon toimien osalta.

Aiheesta on tuotettu kaavamateriaalia lähes 1000 sivua.

PERUSTEITA

Hankealue sijaitsee kulttuurihistoriallisella harjuaalueella, joka on valtakunnallisessa harjajensuojeluohjelmassa mukana. Alue on todistettavasti merkittävä pohjavesialue, lisäksi koko hankealue on myös Ikaalinen - Hämeenkyrö osalta merkittävä luontokohde runsaan ja harvinaistenkin kasvien sekä eläinlajien osalta. Siellä pesii mm. kalasääski.

Harjuaalue on erittäin laajalti tunnettu vapaa-ajan liikunta- ja kilpaurheilukohteena. Sinne ollaan nyt rakentamassa 350 m korkeita teollisuustuulivoimaloita 15 kpl teholtaan 10 MW, jotka ovat Euroopan suurimmat lajissaan.

Alueen asukkaat, lapsikerhoryhmät sekä iso joukko kuntalaisia (910 henkilöä), jotka ovat valituksen takana, ovat tyrmistyneitä sekä pettyneitä niin kuntien, päättäjien, maakuntahallituksen, Pirkanmaan liiton, virkamiesten päätöksiin kuin hanketoimijan ylimieliseen toimintaan.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset: 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön; 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon; 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin; 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen; 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön; 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen. (11.2.2016/119) Jos yleis- tai asemakaavan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen kunnan alueelle, kaavan vaikutuksia selvittäessä tulee olla tarpeellisessa määrin yhteydessä tähän kuntaan. Jos kaavan olennaiset vaikutukset ulottuvat toisen maakunnan liiton alueelle, tulee vastaavasti olla yhteydessä tähän liittoon.” Lain esitöissä (HE s. 63) selvitysvelvollisuutta selvennetään seuraavasti: ”Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia alueidenkäyttötarpeita. Alueiden käytön ja eri toimintojen ympäristövaikutukset on tarpeen selvittää ja arvioida riittävän aikaisessa vaiheessa kaavaa laadittaessa. Riittävän laaja-alainen ja perusteellinen vaikutusten arviointi kaavoituksen yhteydessä on välttämätöntä jo senkin vuoksi, että ne, joiden olosuhteisiin ratkaisu saattaa vaikuttaa, voivat arvioida eri vaihtoehtojen vaikutuksia”. Perustuslain 20 §:n mukaan ”vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus	Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen
---	---

vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon”. Näin ollen jo kaavoituksen lähtökohdissa on huolehdittava mm. siitä, että yleiskaava ei aiheuta maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa MRL 39 §:n vastaisesti. KHO:n päätös 3456/2016 käsittelee Vatulan harjun läheisyydessä olevaa maa-aineslupaa, ja perusteluissaan sekä johtopäätöksisään, että kyseessä on maisemallisesti sekä pohjavesialueena merkittävä kohde. (liite) Samoin on ELY keskus päätöksessään 18.2.2015 Hanke numero 460064, tarkoin määritellyt alueella tehtävien ojitustöiden ajankohdat ja tekotavat. Samoin on todettu, että alue on pohjavesialuetta ja ojitussuunnitelmasta on poistettu hankealueen yläpäästä huomattava määrä ojia pois (ks. liitekartta). Jo vuonna 2015 ELY- keskus on linjannut alueen tärkeän pohjavesimerkityksen. (liite) Hanketoimija on esittänyt materiaalia, joka ei ole uskottavaa ja tämä materiaali on kyseenalaistettu monelta osin. Kotirauha ja omaisuuden suoja Perustuslain vastainen hanke: Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen kotirauha on turvattu. Tuulivoimasta aiheutuvat melu- , välke-, pohjaveden pilaantuminen ja valtakunnallisesti arvostettujen maisemien pilaaminen, sekä edellä mainittujen yhteisvaikutukset ovat niin massiiviset että Perustuslain 10 § rikkoutuu 910 (1057) ihmisen kärsimänä. Viranomaisen ja kaupungin tulee ottaa suuri vastustajien ja kärsijöiden määrä huomioon, ja perustellusti lopettaa hanke lopullisesti. Viranomaisen, Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin pitää taata perustuslain 10 pykälän mukainen kotirauha kaikille. Perustuslain 15 § Omaisuuden suoja. Pykälän mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. 910 henkilön tai heidän läheisensä kiinteistölle koituu	YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	---

kiinteistöön käyttöön liittyviä suuria heikennyksiä ja lisäksi kiinteistöjen arvot alenevat, kun kiinteistöjen lähelle rakennetaan teollisen kokoluokan tuulivoimaloita ennestään rakentamattomalle hiljaiselle harjualueelle.

Laki Naapuruussuhteista 17 § (4.2.2000/90)

Teollisuustuulivoimaloiden kiinteistöjä ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta esim. melusta, välkkeestä, lentoestevalosta, maiseman pilaamisesta tai muista vastaavista vaikutuksista. Konikallion 15kpl 10MW 350m teollisuustuulivoimaloista, koituu suuri ja kohtuuton rasitus meille 915 henkilölle.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n vaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon kaavoituksen suunnittelussa. Tätä on viranomaisen valvottava ja päätökset on riittävästi perusteltava, kun valtakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta ollaan tuhoamassa. Alueella on valtakunnallisesti arvokas maisema ja sitä vaalii maisemapolkuryhmä ja paikalliset maanomistajat www.vatulanharju.fi

Virheellisyysdet

Kaikki mittaukset, havainnekuvat, tiestö- ja pohjavesitutkimukset ovat tuotettu 150 – 240 m korkeille teollisuustuulivoimaloille, joiden teho on 6 MW

Kohteena oleva suunnitelma ei pohjaudu tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteisiin: ”Edellä esitetyn kohtien perusteella voidaan todeta, että Konikallion suunniteltu tuulivoimaloiden sijoittelu on 15 voimalan vaihtoehdolla täysin vastoin

tuulivoimaloiden haitattoman sijoittelun periaatteita. Pienemmällä voimaloiden lukumäärällä tai pienemmillä voimaloiden koolla, voidaan vaikuttaa meluhaitan vähenemiseen, mutta jokainen vaihtoehto on tarkasteltava erikseen.

Tuulivoimaloiden sijoittelu liian lähelle toisiaan aiheuttaa kaikissa tapauksissa kuitenkin sen, että suomalaisen melumallinnuksen lähtöolettamukset eivät toteudu.

Samoin hankkeen meluvaikutusten arvioinnin lähtökohdat osoittautuvat olennaisesti puutteellisiksi.

Meluvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät hellejaksot ja sen myötä yöaikainen tarve pitää ikkunoita avoinna, ellei käytössä ole koneellista viilennystä, kun tämä on lähialueella vallitseva viilennyskeino. Yöaikainen (klo 22–7) melu tai muu vastaava mahdollisesti unihäiriötä aiheuttava melu, ei saa ylittää 25 dB yhden tunnin keskiäänitasona LAeq, 1 h (klo 22–7) mitattuna niissä tiloissa, jotka on tarkoitettu nukkumiseen, siis ikkuna auki. Ei ole oikein ja kotirauhaa kunnioittavaa tehdä melumallinnus +15C kesäisessä lämpötilassa, vaan kyseinen melumallinnus pitäisi tehdä pahimmassa tilanteessa siis pakkasella.

Rakennuksiamme ei ole aikoinaan voitu varustaa huomioimaan maalaisalueen muutoksia energiateollisuusalueeksi. Asunto on ihmisen käyttämä asumista, elämistä ja irtainta varten rakennettu säältä turvattu suojattu tila, jonka normaali käyttö on turvattava.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) edellytetään, että rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista.

Teollisuustuulivoimaloiden melu heikentää alueen asukkaiden, ulkoilijoiden ja eläimien olosuhteita kohtuuttomasti ja nostavat tulevaisuuden rakentamisen kustannuksia uusilla vaatimuksilla.

Ulkomelumallinnus puutuu kokonaan, alueella on valtakunnallisesti arvostettu maisema-alue ja maanomistajien perustama valtakunnallisesti arvokas maisemapolku (www.vatulanharju.fi). Hiljaisuus ja luonnonrauha on otettava huomioon ihmisiin kohdistuvissa arvioinneissa myönteisenä, terveyttä ylläpitävänä ja edistävänä vaikutuksena mukaan lukien virkistysalueet ja reitit sekä matkailuelinkeinon alueet. Muista ympäristömelun lähteistä poiketen tuulivoimalan ääni syntyy korkealla maan- tai vedenpinnasta, jolloin sen eteneminen on esteetöntä. Erityisesti Konikallion voimalat ovat jopa 350m korkeudella, jolloin metsät tai muut vastaavat vaimennuskeinot eivät vaimenna ääntä, vaan vapaassa ilmassa ääni etenee vastustamattomasti. Lisäksi pienien taajuuksien aallonpituus on pitkä. Mitä pienempi taajuus on, sitä vähemmän ilmakehä, maaperä ja rakenteet absorboivat eli vaimentavat ääntä Pohjavesi Tämä on yksi tärkeimmistä hankealueen asioista, jota on hyvinkin kyseenalaisilla keinoilla koitettu vähätellä. Pohjavesitutkimus on suoritettu maatutkaus menetelmällä, jonka luotettavuutta ei ole todistettavasti pystytty toteen näyttämään, koska kyseessä on uusi tutkimusmenetelmä. Maatutkaus on onnistunut yleisesti vain kovilla pinnoilla, teillä ja rakennetuilla alueilla. Metsässä riittävää ajouratiheisyyttä ei kyetä saavuttamaan ja maatutkien tehoalueet ovat rajalliset. Ainoa varmaksi todennettu tutkimuskeino pohjaveden osalta on kairanäytemenetelmä, joka pitää tehdä peruskallioon asti varman pohjavesivirtauksen todentamiseksi. Tätä menetelmää käyttää muun muassa GTK, joka on ainoa puolueeton taho kyseessä oleville tutkimuksille. Pinnassa olevia lähteitä ei raportissa ole mainittu ollenkaan, vaikka niitä alueella on useita. Alueella on useita käyttölähteitä, joista tulee, ainoana vaihtoehtona, talousvesi useisiin kymmeniin	Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimالاominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua.
---	---

talouksiin. Teollisuustuulivoimaloiden suuresta koosta ja korkeudesta johtuen nämä voimat tarvitsevat erittäin massiivisia pohjarakenteita, joilla saavutetaan riittävä vaadittava vakavuus. Nämä rakenteet tulisivat sijoittumaan pohjavesikerrokseen ja niitä tehdessä puhkaistaan orsivesiä jakavia kerroksia useista kohdista.

Vuoden 2002 ympäristökeskuksen raportti on uskottava, koska kyseessä on viranomaistaho, eikä yksityinen pieni toimija kuten Tihku Oy.

Ympäristökeskuksen raportissa ilmoitetut virtaussuunnat ovat oikeita menen kohti harjua, sillä mistä muualta voi vesi tulla toisella puolella harjua oleviin lähteisiin ja siellä oleviin isoihin vedenottamoihin.

Sen sijaan Tihku Oy:n raportissa virtaussuunta on päinvastaiseen suuntaan. Tihku Oy on kaksi vuotta toiminut ja pienellä liikevaihdolla toimiva konsulttitoimisto, jolla ei ole resursseja eikä kokemusta aiheesta, joka kuvastuu myös raportin sisällöstä.

Lisäksi vaikka virtaussuunta olisi mikä hyvänsä, ei pohjavettä saa tuhota. Tästä on säädetty vesi-, perustus-, maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä EU-direktiiveissä ja EU:n päätöslauselmissa.

TARVITTAVAT POHJAVETEEN LIITTYVÄT SELVITYKSET:

Vaadittavat pohjavesiselvitykset Vatulan-Ulvaanharju aivan lähelle tehtävään Konikallion teollisuustuulivoimapuistoon ovat vähintään:

1. Maanpinnan topografiaselvitys = Tekemättä
2. Maakerrosten geometria kairaamalla = Tekemättä kallioon asti
3. Maalajit, hydrogeologiset yksiköt, yksiköiden kerrospaksuudet, Kallionpinnan topografia kairaamalla, = Tekemättä kallioon asti
4. Kallioperän rikkonaisuusvyöhykkeiden geometria kairaamalla, = Tekemättä kallioon asti

Lausunnossa mainitut lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa.

5. Pohjaveden virtauksen mallinnus hydrogeologisesta rakenteesta virtausmallinnusoppaan mukaisesti tehtynä = Tekemättä / puolueettomasti tarkastamatta 6. Kaivokartoitus ja avaintoputkien asennus = Tehty osittain ja ammattitaidottomasti, ei osattu tulkita kaivon oikeaa pohjaveden korkeutta 7. Maaperän kyllästyneen vyöhykkeen paksuus kairaamalla=Tekemättä kallioon asti 8. Pohja- ja pintaveden yhteys = Tekemättä 8a. Pohjaveden purkautuminen (lähteet, tihkupinnat, pintavedet) tutkimukset = Tekemättä, lisäksi omatarveotot ja lähteet tutkimatta, alueen omatarvejuomavettä käyttävät useat kymmenet kiinteistöt 8b. Pintaveden imeytyminen = Vaikutukset imeytymiseen tekemättä 8c. Lähteiden virtaamamittaukset = Tekemättä 8d. Suotovirtaamamittaukset = Tekemättä 9. Kasvillisuuskartoitukset ja niiden vaikutukset pohjaveteen = Tekemättä 10. Lämpökuvaukset = Tekemättä 11. Lämpötilamittaukset = Tekemättä 12. Vesien laatuerot, esim. pH, sähkönjohtavuus, liuennut silikaat, isotoopit = Tekemättä 13. Muut tutkimukset = Tekemättä PERUSTEET POHJAVESISELVITYKSILLE Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko	Vaikutusten arviointien perusteella lausunnossa esitetylle rakentamiskielolle ei ole perusteita. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyiden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Myös yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä hankkeen YVA-menettelystä on otettu kantaa pohjavesiasiaan ja laadittuihin selvityksiin, eikä yhteysviranomainen ole nähnyt selvityksissä erityisiä puutteita.
--	---

siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Pykälän 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa vesivarojen kestävään käyttöön.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 1 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun muassa mahdollisuudet energia- ja vesihuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla. Lainkohdan 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin.

Mainitun valtioneuvoston päätöksen mukaan alueidenkäytössä on muun muassa otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat veden hankintaan.

Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle.

Osayleiskaavaehdotuksessa esitetty voimalasijoittelu ja vailla lainvoimaa voimaan tulleen uuden vaihemaakuntakaavan tv-aluerajaus ovat poikkeuksellisen yhdenmukaisia. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluerajasta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.

TEIDEN JA SÄHKÖLINJOJEN PERUSTUKSET POHJAVESIALUEELLA

Kaavaluonnoksen selvityksessä ei ole minkäänlaista selvitystä, eikä havainnekuvia teistä, perustuksista, sähkölinjoista eikä muustakaan alueen yleisestä infrasta.

Teollisuustuulivoimaloiden iso koko, sekä hankkeen suuri kokonaisuus vaatii todella suuren ja kantavuudeltaan massiivisen tieverkoston. Sitä ei ole suunnitelmissa huomioitu.

Nyt kun toimitaan pohjavesialueella, iso ympäristöriski on erittäin todennäköinen. Jos nosturi, rekka tai muu kone kaatuu ja öljyt valuvat maahan, ovat seuraukset erittäin vakavat, eikä pohjavettä voi puhdistaa. Viimeisen 4 vuoden aikana Suomessa on kaatunut yli 30 nosturia.

Väyläviraston työmailla missä ollaan pohjavesialueilla, vaaditaan, että alue suojataan bentoniitti matoilla ja koneissa on oltava käytössä bioöljy. Tämäkin vaatimus tulee miettiä jo hankkeen tässä vaiheessa ja onko markkinoilla saavutettavissa sen täyttävää kalustoa.

TUULIVOIMALOIDEN MUUNTAJAT

Tuulivoimaloidenkin muuntajissa käytettävä rikkiheksafluoridi on erityisen haitallista 1E pohjavesialueen lähellä ympäristöön päästessään. Pirkanmaan pelastuslaitoksen palotarkastusasiantuntijan mukaan Konikallion teollisuustuulivoimalapalon yhteydessä on suuri aluepalo mahdollinen. Voimaloiden tekniikkatilojen palamisen yhteydessä pohjavesien pilaantuminen on mahdollista öljyvuodon tai palamistuotteiden takia. Jos voimaloihin tulee automaattinen sammutusjärjestelmä, sammutuskemikaalit aiheuttavat pohjavesiriskin.

Sammutustilanteessa vettä ei riitä juotavaksi. Mistä tällöin palotilanteessa tai muun pohjaveden pilaantumisen, antoisuuden pientymisen tai muun heikentymisen jälkeen

Pelastusviranomainen vaatii hankkeelta pelastussuunnitelman, jossa määrätään esimerkiksi sammutusveden tarve.

saadaan laadukas ja volyymiltaan riittävä määrä vettä asukkaille, eläimille ja suurimmille veden käyttäjille?

Alueella tai sen läheisyydessä ovat esimerkiksi Kylpylä Ikaalisten Spa Oy (100 m³ /vrk), teolliset toimijat kuten Purso Oy (130 m³ /vrk) ja Kähns Oy (10 m³ /vrk), kasvihuoneet Ikaalisten Luomu Oy (40 m³ /vrk) ja maatila MaitoEskeli Oy (40 m³ /vrk), joka on yksi Suomen isoimmista maitotiloista. Mahdolliset vedentoimitushäiriöt aiheuttavat asukkaille ja yritysten tuotannolle oleellisia ongelmia. Lisäksi vedentoimitushäiriöt aiheuttavat sekä niille että paikkakunnan yritystoiminnalle myös vartenotettavia mainehaittoja.

Nopeasti laajentunut tuulivoimateollisuus, suojeltu harjuaalue ja 1E-luokan pohjavesialue sopivat huonosti yhteen. Yhdessä voimalassa on noin 2000 l öljyä. Faktat puhuvat sen puolesta, etteivät öljyvahingot ole olleetkaan ohjattavissa, vaan öljy on levinnyt ympäröivään maastoon. Kun öljyvuoto tapahtuu ylhäällä 135 m korkeudessa konehuoneessa öljy tai palokemikaalit lentävät tuulen mukana noin 200 metrin etäisyydelle. Konikallion 350 metrin voimalan konehuoneen/napakorkeus on noin 225 metriä, jolloin öljy leviää navakalla tuulella satojen metrien etäisyydelle, myös 1E-pohjavesialueelle.

MAA-AINESTEN MÄÄRÄN VAIKUTUKSET

Kaavaselvitys ei ole ottanut kantaa maa-ainesalueiden laajuuteen, kaivuusyvyysiin eikä kuutiomääriin, jotka ovat erittäin suuret. Hankkeen kiviainesmäärä on yli miljoona irtokuutiota.

Maa-aineksien ottopaikat, kuljetus, louhinta ja maisemointi tulee selvittää perusteellisemmin. Mahdollisten työaikaisten muutoksien, esimerkiksi muuttuneen pohjavesipinnan erosta arvioon nähden johtuvasta, kallion muutoksesta tms osa muutenkin vajaista alueista voi jäädä osa korvaamatta.

[Kuva 1. Pienempien 6,6MW Lestijärven teollisuustuulivoimaloiden maa-ainesten ottoa]

Maa-aineksen otto on oma erillinen lupamenettelynsä. Hämeenkyrön osayleiskaavassa on osoitettu ohjeellinen maa-aineksen ottoalue.

Perustuksien havainnekuvia ei ole esitetty, joista selviää kaivussyvyudet kantavien massojen vahvuudet ja perustuksien koko.

Toteutuneissa 6 MW:n tuulivoimaloissa perustuskorkeus on vaihdellut 4 – 6 metrin välillä.

Hankealueen teollisuustuulivoimaloissa perustuksien rakennekorkeus on 10 metriä, ellei ylikin, lisäksi harukset vaativat syvät kaivannot, jotta riittävä tukireaktio saadaan aikaan.

ELINKAARI, PERUSTUKSET

Elinkaariesitystä ei ole kerrottu, toisin sanoen kuinka teollisuustuulivoimaloiden käyttöaika on määriteltä ja kuinka teollisuustuulivoimaloiden purku ja ennen kaikkea perustuksien purku voidaan toteuttaa pohjavesialueella.

Tutkittua tietoa on maailmalta siitä, että purkukustannukset ovat vähintään 600 000–1 000 000 €

Hanketoimijalla purkukustannuksia ei ole olemassa. Edelleen sitä ei ole selvitetty, että kuinka vastuut on hoidettu. Kaavan kuulemistilaisuudessa hanketoimija esitti: jos toimija menee konkurssiin kyllä vakuutus korvaa. Väite on naurettava, vakuutusturva katkeaa, kun yritys menee konkurssiin, ja kuka on yleensäkin edunsaajana vastuuvakuutuksissa. Ensisijainen edunsaaja pitäisi olla maanomistaja ja toissijainen kaupunki.

Tuulivoimaloiden purkaminen ja kierrätys niiden elinkaaren lopussa on tikittävä aikapommi. Suomessa purkurahasto ei ole lakisääteinen vaan vapaaehtoinen toimi, eikä sen koko riitä kattamaan todellisia purkukustannuksia (satoja tuhansia/voimala). Kuka kantaa vastuun purkamisen kustannuksista 20–30 vuoden kuluttua, kun tuulivoimayhtiöiden omistus on vaihtunut useaan kertaan elinkaaren aikana? Tuulivoimayhtiöillä on resursseja lobata eduskuntaa ja virkamiehiä. Ympäristöministeriö onkin ollut haluton saattamaan tuulivoimarakentamisen lainsäädäntöä, ml. perustusten purkamista, jätelain noudattamista ja purkurahastoa, muun Euroopan tasolle.

Nykykäytäntö eli perustusten jättäminen maahan ja niiden maisemoiminen on riski mm. pohjavesien pilaantumisen kannalta.

[Kuva: Maatuulivoimalan betoni-teräspäerustus vie jopa 4500 kuutiometriä betonia.]

Tuulivoimaloiden purkusuma alkaa vuosikymmenen lopulla

Suomen tuulivoimarakentaminen on kovassa kasvussa. Vuoden 2022 lopussa Suomessa oli 1393 voimalaa. Fingridille on tehty kuitenkin liityntäkyselyjä jo 20–30 000 voimalasta.

Vuosikymmenen lopusta lähtien Suomessa on odotettavissa tuulivoimaloiden purkamisuma, sillä lukuisat tuulivoimalat tulevat käyttöikänsä (20–30 vuotta) päähän. Tätä ennen voimaloiden teho laskee ikääntymisen myötä.

Huoltotoimenpiteillä, lapojen vaihdolla, ja turbiinin rajoitus- ja pysäytystoimenpiteiden avulla (ns. curtailment strategia) uudempien voimalamallien elinikää pyritään pidentämään 35 vuoteen. Tällä hetkellä 40 vuoden elinkaari ei ole kuitenkaan teknisesti mahdollinen (Lähde: Siemens Gamesa).

Suomessa tuulivoimaloiden perustukset maisemoidaan

Tuulivoimaloiden purkaminen on jo alkanut Keski-Euroopassa ja USA:ssa. Useissa Euroopan maissa ympäristölainsäädäntö määrää purettavaksi tuulivoimaloiden maanpäällisten osien lisäksi maanalaiset osat (taulukko 1). Vuonna 2020 Saksan Standardi Instituutti laati tuulivoimaloiden purkamiselle ja kierrätykselle yhtenäiset standardit sisältävän ohjekirjan DIN SPEC 4866, josta odotetaan tulevan alan standardi. Suomessa tuulivoimayhtiöt ja viranomaiset ovat toistaiseksi vaienneet tästä ohjeesta.

Suomessa purkaminen koskee käytännössä vain maanpäällisiä osia. Teräs-betoniperustukset jätetään pääsääntöisesti maahan ja maisemoidaan. Vuonna 2019 Suomen Tuulivoimayhdistys (STY) totesi: ” Kun tuulivoimala on tullut elinkaarensa loppuun 20–30 vuoden iässä, se puretaan. Perustus voidaan

maisemoida. Perustus voidaan myös purkaa, esimerkiksi jos paikalle aiotaan rakentaa uusi tuulivoimala. Tuulivoimalaa ei nimittäin voi rakentaa vanhoihin perustuksiin.” Uusimpien perustusten on väitetty kestävän noin 50 vuotta

Ympäristöministeriö (YM) on antanut moniselitteisen tulkinnan tuulivoimaloiden perustusten purkamista koskien. Sen perusteella yhtiöt voivat välttää purkamisen, ellei rakentamisluvassa tai vuokrasopimuksessa määrätä toisin. Menettelyn ei koeta olevan EU-määräysten ja jätelainsäädännön mukainen - jätelaki kieltää jätteen jättämisen ympäristöön. Jäteasetuksen 27 §:n mukaan rakennus- ja purkujätteestä on hyödynnettävä vuosittain vähintään 70 %. Lisäksi betonijätteen hyötykäyttöä koskien on uusi asetus, joka vaatii mm., että raekoko saa olla enintään 90 mm.

Useat tahot Suomessa esittävät, että betoniperustukset voidaan murskata, pulveroida ja käyttää tienpohjina. Euroopan Tuuliyhdistyksen mukaan betonimurskeen laajaa käyttöä rajoittaa toistaiseksi kuitenkin sekä kysyntä että kuljetuskustannukset.

Purkukustannukset muodostavat kohtuuttoman taloudellisen riskin Ikaalisten kaupungille Ympäristölainsäädännön erityispiirteenä on dynaamisuus: lain tulkinta voi muuttua, vaikka lain sanamuoto ei muuttuisi, johtuen oikeudellisen tulkintaympäristön muutoksesta, luonnontieteellisen tiedon lisääntymisestä tai tekniikan kehittämisestä. Tämän hetken tieto on luvan hakijalta ja vastaavia tapauksia on suomessa ollut mm Talvivaarassa.

Vaatimus: Kaavaluonnokseen on suunniteltava myös purkamiseen, kierrätykseen ja purkamisen jälkeiseen maisemointiin liittyvät aluevaraukset ja kustannuksiin on tehtävä vakuusjärjestelmä. Mikäli hanke toteutuu, sen purkukustannukset muodostavat kohtuuttoman taloudellisen riskin Ikaalisten kaupungille tai kuntaliitoksessa muodostetulle uudelle organisaatiolle. Muuttuva ympäristölainsäädäntö voi aiheuttaa asian eskaloitumisen myös takautuvasti.

SÄHKÖLINJAT

Purkamisen ja alueen ennallistamisen toimenpiteet tapahtuvat ensisijaisesti tuulivoimaloiden alueilla (tv-1), jotka on osoitettu kaavakartalla. Purkaminen ja alueen ennallistaminen tehdään voimassa olevan lainsäädännön ja kunnan ohjeistuksen mukaisesti.

Osayleiskaavalla ei ratkaista sitä, mitä reittiä pitkin siirto toteutetaan eikä tuulivoima-

Kaavaluonnos ei käsittele riittävässä laajuudessa havainnekuvilla, eikä muutoinkaan sähkölinjojen eri vaihtoehtoja. Lisäksi sähkölinjojen osalta pohjavesitutkimukset ovat tekemättä PALOTURVALLISUUS Suuren tuulivoimalan aiheuttama tulipaloriski on ilmeinen. Voimalan konehuoneen syttyessä palamaan sitä on vaikeaa, ellei mahdotonta sammuttaa. Tuulimylly toimii kipinälinkona kuivalla ilmalla metsässä. Konikallion tuulivoimapuiston lähimmät asuinkiinteistöt ovat vain 1,5 km päässä. Alle 5 km päässä on satoja asumuksia. Harjuluonnon herkkyys kipinöille on suuri kesäisinä viikkoina. VÄLKEVAIKUTUS Välkemmaallinnuksen mukaan tuulivoimahankealueen läheisyyteen kohdistuva välkevaikutus on kohtalainen kielteinen tarkastelluilla hankevaihtoehdoilla (VE1 ja VE2), roottorin halkaisijoilla ja napakorkeuksilla. Itse arviointimenettely on virheellinen ja siinä käytetään vääriä mallinnuksia pienempien tuulivoimaloiden aiheuttamien meluarvojen ja välkearvojen, sekä maankäytön ja muun voimaloihin liittyvien mallinnusten suhteen. TALOUDELLISET RISKIT JA VAIKUTUKSET ALUEEN ELINKEINOILLE Hämeenkyrön tai Ikaalisten Konikallion teollista tuulivoimapuistoa koskevassa osayleiskaavassa ei lain edellyttämällä tavalla arvioitu hankkeen taloudellisia vaikutuksia. Teollisen mittakaavan tuulivoimahankkeessa on kysymys myös taloudellisista arvoista. KAAVOITUKSET PERUSTEET	alueen ulkopuolisia sähkönsiirtoreittejä kaavoiteta. Voimajohtolinjauksen osalta tekniset ratkaisut tarkentuvat voimajohdon yleissuunnittelussa, jolloin myös voimajohtopylväiden sijoituspaikat suunnitellaan, mikäli toteutusvaihtoehtona on ilmajohto. Mahdollisiin riskeihin varaudutaan ennakkosuunnittelulla, johon kuuluu myös yhteistyö onnettomuustilanteisiin varautumisesta pelastusviranomaisen kanssa. Mahdollisen, varsin epätodennäköisen tulipalotilanteen sattuessa sammutuksen ohella ensisijaisia toimia on ennakkosuunnittelun mukaisesti varautua palon tehokkaaseen rajaamiseen siten, ettei palo leviä voimala-alueelta ympäristöön. Pelastusviranomainen vaatii hankkeelta lisäksi pelastussuunnitelman. Väittäjä on virheellinen. Selvitykset on laadittu asianmukaisesti yleisesti käytössä olevien ohjeistusten ja käytäntöjen mukaisesti.
---	--

Maankäytön ja rakennuslain (MRL) 39 § määrittelemät yleiskaavan laadinnassa huomioon otettavat asiat kuten ekologinen kestävyys, asumisen tarpeet, mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, maiseman ja luontoarvojen vaaliminen sekä virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys pitää arvioida myös jo alueella asuvien ja sitä käyttävien tarpeet huomioiden. Koska Hämeenkyrön ja Ikaalisten Konikallion teollista tuulivoimapuistoa koskevissa osayleiskaavoissa ei yleiset yleiskaavan sisältövaatimukset toteudu vastustavat / vastineen laatijat vaativat, että Konikalliota koskevat osayleiskaavat on lakkautettava tai ainakin laadittava uudestaan niin, että ne täyttävät asianmukaiset määräykset. Vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan ja ainutlaatuisen harjaluodeeseen ovat pahimmillaan lopullisen tuhoavat, vastustajat vaativat että kaavoituksen tulisi enneminkin suojella valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua maisemaa. IKAALISTEN JA HÄMEENKYRÖN ASUKKASKEHITYS Emeritusprofessori Kimmo Suomen sanoneen, että tuulivoima on suurin tutkimaton infra. Ja että maailman terveysjärjestön (WHO) ohjeiden mukaan pienitaajuisesta äänestä ja infraäänestä on tullut vakava ympäristöongelma, joka voi johtaa sairauteen ja kuolemaan. Ja että maailmalla johtava infraääniasiantuntija professori Mariana Alves-Pereira Portugalista suosittaa 20 km suoja-aluetta pienemmillekin voimaloille. Tosiasiata valitettavasti on, että myös meillä Suomessa jo useita satoja perheitä joutunut muuttamaan pois kodeistaan itse kokemiensa terveyshaittojen vuoksi. YHTEENVETO	Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetyt vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon.
---	---

Edellä mainituin perustein vastineen antajat vaativat, että Konikallion teollisuustuulivoimahanke ja siihen liittyvä asiakirjaselvitykset hylätään, kaavaluonnokselle ei myönnetä yhteysviranomaisen hyväksyvää päätelmää, eikä tuulivoimapuistolle Konikallioon vahvisteta osayleiskaavaa tai muutakaan kaavaa. Tuulivoimahanketta vastustavat 915 (1062) henkilöä vaativat, että Hämeenkyrön kunta tässä voimalahankkeessa, kumoaa / ei vahvista vireillä olevaa kaavoitushakemusta puutteellisenä, sekä lainvastaisena edellä esitettyssä laajuudessa. [Mielipide sisältää seuraavat kolme liitettä: Piiparinmäen-Lammaslamminkankaan tuulipuiston tekninen kuvaus; Liite Konikallio (luonto, maatila, historia, impera); Hydrogeologi Matti Vänskän lausuma Vatulanharjusta ja sen pohjavedestä sekä virtaussuunnasta vuodelta 2002]	Yhteysviranomainen on antanut hankkeen YVA-menettelystä perustellun päätelmän 6.6.2024 Vaatusmerkitään tiedoksi. Edellä vastineessa esitetyn perustein mielipiteessä esitetyn yhteenvedon vaatimuksille ei ole perusteita. Tieto 915(1062) allekirjoittajasta on saatu kuntaan palautteen antajalta, muttei nimilistana. Näin ollen ei myöskään ole tietoa, ketä allekirjoittajat ovat tai missä he asuvat ja ovatko kaikki allekirjoittajat osallisia asiassa tai Hämeenkyrön kuntalaisia.
27) Osallinen 27, kaksi allekirjoittanutta, 18.4.2024 Olemme pettyneitä kaavaluonnoksessa esitettyihin asioihin aikoinani omistamiemme ja tärkeiden alueidemme osalta: - Alueen käyttöolosuhteet vapaajan asumiseen, ulkoiluun, virkistäytymiseen heikentyvät merkittävästi liian suuren tuulivoimapuiston välkkeen, melun ja rauhattoman näköisten roottoreiden vaikutuksesta. - Laaditun kaavaluonnoksen selvitykset eivät kestä tarkasteluani: Esimerkiksi näkymävaikutusten suhteen enää pidä paikkaansa, sillä voimaloiden korkeus on kasvanut huomattavasti. Myös periaatteellinen tulkinta tuulivoiman sopivuudesta alueelle täytyy määritellä uudestaan - Liisansaunan, Porrasnevan, Sunttinevan ja muiden alueiden käyttö heikentyy talvisin jääpalavaaran vuoksi. Siellä ei uskalla jatkossa liikku-	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Teemoista on käyty runsasta keskustelua myös osayleiskaavoituksen yleisötilaisuuksissa eri näkökulmista. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

- Alueen rikas luonto köyhtyy ja voimat vaikuttavat heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin prosesseihin alueella. Hanke aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä ja ekosysteemin heikkenemistä. Tämä vie vuosien aikana tehdyltä työltä pohjan pois tuhoten alueemme. - Tuulivoimarakentaminen muuttaa alueen luonnetta. Tähän asti tuulivoimarakentamista ei ole missään suunnattu arvokkaiden maisema-alueiden välittömään läheisyyteen. Vatulanharju on meidän perheemme ja kyläläisten suosittua ulkoilumaastoa. Maakuntakaavassa koko harjualueella on MU-merkintä, jonka perusteella alueella on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Vatulanharju kytkeytyy Vatulan kyläkeskukseen, joka yhdessä läheisten Kyrösjärven rantakylän kanssa muodostaa maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alueen myös muille. - Käytämme kiinteistöissämme alueen pohjavesiä omatarveottona. Niiden tulevaisuus on uhattuna tuulivoimapuiston suuren maansiirtomäärän, syvälle suunnattujen rakenteiden ja avatun maanpinnan vuoksi. Pohjaveden tilannetta, nykytilaa, vaikutuksia ja seurauksia ei ole riittävällä ammattitaidolla edes yritetty luonnoksessa selvittää. Veden riittävyys on jatkuva ongelma koko maailmassa ja kohta myös Suomessa. - Melumallinnus ei vastaa Suomen rakentamismääräyskokoelman, SRakMk, mukaisia osan asumisen terveellisyyteen, turvallisuus ja viihtyvyys osan mukaisia määräyksiä ja suosituksia. - Tuulivoimapuiston välkkeet, äänet, vedenlaadun heikkenemät ja avattujen maastoalueiden pölyt heikentävät alueen asukkaiden olosuhteita kohtuuttomasti. - Tuulivoima-alueiden sijoittamisessa on suositeltavaa jättää herkimmat alueet tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle sekä määrittää niihin riittävät etäisyydet. Konikallion tuulivoimahanke ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohtojen rakentaminen sijoittuvat alueelle, jonka välittömään läheisyyteen sijoittuu sekä maisemallisesti, että	Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Hankkeessa laadittujen maisemavaikutusten arvioinniksi laadittujen selvitysten lisäksi kaavaehdotusta valmisteltaessa on laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi
---	--

kulttuuriperinnöltään herkkiä alueita, joita kaavaluonnoksessa ei ole riittävästi käsitelty. - Tiedottaminen kaavaprosessista on ollut hyvin heikkoa ja paikallinen lehti, Uutis-Oiva, ei tuo asiassa kuin hakijan mielipidettä esille. Monet kunnan päättäjät ovat sidoksissa asian kannattamiseen ja kunnollista keskustelua ei ole asiasta tarjolla. Tieto on ollut hyvin yksipuolista ja sekavaa. Tuulivoimatoiminta aiheuttaa kuntalaisissa yleisesti epätietoisuutta rakentamiseen johtavasta menettelystä. Yksityisoikeuden piiriin kuuluvia vuokrasopimuksia ei julkaista, minkä johdosta kyläläiset voivat ensi kertaa havahtua jo täydessä vauhdissa olevaan tuulivoiman rakennushankkeeseen vasta nyt. - Kaavoitusaloitteen tultua vireille tuulivoima-alueella ei ollut paikallisesti tunnistettavaa ja paikallista nimeä. Emme heti tienneet asian tarkoittavan meidän kotiseutua. Paikallista kyläseuraa, Nykäystä ei informoitu asiasta riittävästi. - Kaava sallii toteutuessaan liikaa heikennyksiä paikallisten Ikaalisten ihmisten elämään ja sitä ei voi näin kevyen pohjasuunnittelun kautta jatkaa. - Ikaalisten kaupungilla on vähän käytössään pohjavesialueita. Pohjavesialueen nosto ylemmäksi ja veden huomioiminen tulee lisätä kaavaan välttämättä tässä vaiheessa. Paikkakunta on kohta vesikriisin partaalla!	voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeen eri vaiheissa on järjestetty lisäksi avoimia yleisötilaisuuksia, joihin on voinut osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä.
28) Osallinen 28, 22.4.2024 Olen tyrmistynyt kaavaluonnoksessa esitettyihin asioihin omistamieni alueiden osalta: - Alueen käyttöolosuhteet asumiseen heikentyvät merkittävästi liian suuren tuulivoimapuiston välkkeen, melun ja rauhattoman näköisten roottoreiden vaikutuksesta. Laaditun kaavaluonnoksen selvitykset eivät esimerkiksi näkymävaikutusten suhteen enää pidä paikkaansa, sillä voimaloiden korkeus on	Merkitään tiedoksi. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta

kasvanut huomattavasti. Myös periaatteellinen tulkinta tuulivoiman sopivuudesta alueelle täytyy määritellä uudestaan - Liisansaunan kappaleen käyttö heikentyy talvisin jääpalavaaran vuoksi. Suopohjaisia metsiämme ei pysty hoitamaan muuta kuin talvikaudella. - Alueen rikas luonto köyhtyy ja voimalat vaikuttavat heikentävästi luonnon monimuotoisuuteen ja ekologiin prosesseihin alueella. Tuulivoimahankkeissa tuleekin pyrkiä ei luonnon nettohävikkiä periaatteen toteutumiseen. Hanke aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä ja ekosysteemin heikkenemistä. Tämä vie vuosien aikana tehdyiltä suojelutoimenpiteistä pohjan pois tuhoten alueemme. - Tuulivoimarakentaminen muuttaa alueen luonnetta. Tähän asti tuulivoimarakentamista ei ole missään suunnattu arvokkaiden maisema-alueiden välittömään läheisyyteen. Vatulanharju, Hämeen kangas ja Ulvaanharju on meidän perheemme ja kyläläisten suosittua ulkoilumaastoa. Maakuntakaavassa koko harjualueella on MU-merkintä, jonka perusteella alueella on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Vatulanharju kytkeytyy Vatulan kyläkeskukseen, joka yhdessä läheisten Kyrösjärven rantakylän kanssa muodostaa maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alueen myös muille. - Meillä on ollut oma y-tunnus ja olemme alverovelvollisia. Alkutuotannon lisäksi vedämme erilaisia ryhmiä, teemme lastensuojelupalveluita hyvinvointialueelle ja harjoitamme jatkuvasti kasvavaa elämystoimintaa Vatulassa. Suomen perustuslain mukainen elinkeinon harjoittamisen oikeus ei tuulivoimapuiston tullessa pystytä täällä jatkamaan ja aiheuttaa suunnitelmiimme muuttamisen tarvetta. Tätä ei tuulivoimakaavassa ole mitenkään huomioitu. - Käytämme kiinteistöissämme alueen pohjavesiä omatarveottona. Niiden tulevaisuus on uhattuna tuulivoimapuiston suuren maansiirtomäärän, syvälle suunnattujen rakenteiden ja avatun maanpinnan vuoksi. Pohjaveden tilannetta, nykytilaa, vaikutuksia ja seurauksia ei ole	valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Tuulivoimalat eivät sijoitu Vatulan kylän alueelle eivätkä harjualueelle. Vatulanharjun ja Ulvaanharjun virkistyskäyttöä eivät estä alueen ulkopuolelle sijoitetut voimalat eivätkä ne vaaranna Hämeen kankaan reitistöjen käyttöä. Elinkeinojen harjoittamisesta toisen yksityisen maanomistajan mailla ei ole sopimuksia tuulivoimaloiden sijoitusalueilla. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa
---	---

riittävällä ammattitaidolla edes yritetty luonnoksessa selvittää. Veden riittävyys on jatkuva ongelma koko maailmassa ja kohta myös Suomessa. Afry Oy:n hydrologi omaa työkokemusta vain muutaman vuoden, esiintyminen oli kuulemisessa heikkoa ja hankkeen laajuuden huomioiden osaaminen on liian matala näin ison hankkeen osalta. - Melumallinnus ei vastaa Suomen rakentamismääräyskokoelman, SRakMk, mukaisia osan asumisen terveellisyys, turvallisuus ja viihtyvyys osan mukaisia määräyksiä ja suosituksia. Rakennuksiamme ei ole aikoinaan voitu varustaa huomioimaan maalaisalueen muutoksia energiateollisuusalueeksi. Asunto on ihmisen käyttämä asumista, elämistä ja irtainta varten rakennettu säältä turvattu eli suojattu tila, joka on turvattava täällä. Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) edellytetään, rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen rakennuksen sisäilma, kosteus-, lämpö- ja valaistusolosuhteet sekä vesihuolto huomioon ottaen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista sisäilman epäpuhtauksien, säteilyn, veden tai maapohjan pilaantumisen, savun, jäteveden tai jätteen puutteellisen käsittelyn taikka rakennuksen osien ja rakenteiden kosteuden vuoksi. Tuulivoimapuiston välkkeet, äänet, vedenlaadun heikkenemät ja avattujen maastoalueiden pölyt heikentävät alueen asukkaiden olosuhteita kohtuuttomasti ja nostavat tulevaisuuden rakentamisen kustannuksia uusilla vaatimuksilla. - Tuulivoima-alueiden sijoittamisessa on suositeltavaa jättää herkimät alueet tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle sekä määrittää niihin riittävät etäisyydet. Konikallion tuulivoimahanke ja hankkeen sähkönsiirtoon liittyvä 110 kV:n voimajohtojen rakentaminen sijoittuvat alueelle, jonka välittömään läheisyyteen sijoittuu sekä maisemallisesti, että kulttuuriperinnöltään herkkiä alueita, joita kaavaluonnoksessa ei ole riittävästi käsitelty. Meillä on ely-keskuksen kanssa harjun rinteellä suojelubiotoppeja, joita ei ole huomioitu.	muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Pohjavesialueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei ole kaavassa osoitettu uusia tai muuttuvia maankäytön toimintoja. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet alan asiantuntijat. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	---

- Tiedottaminen kaavaprosessista on ollut hyvin heikkoa ja paikallinen lehti, Uutis-Oiva, ei tuo asiassa kuin hakijan mielipidettä esille. Monet kunnan päättäjät ovat sidoksissa asian kannattamiseen ja kunnollista keskustelua ei ole asiasta tarjolla. Tieto on ollut hyvin yksipuolista ja sekavaa. Tuulivoimatoiminta aiheuttaa kuntalaisissa yleisesti epätietoisuutta rakentamiseen johtavasta menettelystä. Yksityisoikeuden piiriin kuuluvia vuokrasopimuksia ei julkaista, minkä johdosta kyläläiset voivat ensi kertaa havahtua jo täydessä vauhdissa olevaan tuulivoiman rakennushankkeeseen vasta nyt. Kuulemiskirjeet ovat tulleet vain yhdelle taloudessa ja välillä se voi olla tehostetussa palveluasumisessa olevan taloudenjäsenen tai muualla reissutöissä olevan nimellä. Muut jäivät meidän perheessä huonolle tiedolle, koska meille tullut kirje tuli vähiten asian kanssa tulleele henkilölle. - Kaavoitusaloitteen tultua vireille tuulivoima-alueella ei ollut paikallisesti tunnistettavaa ja paikallista nimeä. Kaikki perheestämme ei ymmärtänyt sen tarkoittavan meidän kotikylää ja Hämeenkangaan tie alueen rajaamaa harjunreunaa Hämeenkyröön. Jos asiaosainen on ulkopaikkakuntalainen, on mahdollisuus että hän ei nyt saa itseään tai yksityisomaisuuttaan koskevaa tietoa. Yhteinen asian pohtiminen Vatulassa jäi tekemättä ja paikallista kyläseuraa, Nykäystä ei informoitu asiasta riittävästi. - Kiinteistöjemme arvo laskee ja sitä ei korvata millään tavalla. Kaavaluonnos ei kompensoi menetyksiä millään tavalla. - Kaava sallii toteutuessaan liikaa heikennyksiä paikallisten ihmisten elämään ja sitä ei voi näin kevyen pohjasuunnittelun kautta jatkaa. - Ikaalisten kaupungilla on vähän käytössään pohjavesialueita, vaikka alueella on Kylpylä Spa, vanhustenhoitolaitoksia, teollisuutta ja asutuskeskittymiä. Ikaalisten kaupunki on täysin riippuvainen nykyisistä pohjaveden ottamoistaan, joita ovat Vatulan K1 ja K4. Toisen vedenottamon, K4 luvan saanti on estynyt useamman kerran ja se todennäköisesti kaatuu Vaasan HO käsittelyssä olevassa asiassa, Dnro	Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeen eri vaiheissa on järjestetty lisäksi avoimia yleisötilaisuuksia, joihin on voinut osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä. Kuulemisista ja nähtävilläoloista on tiedotettu lain edellyttämällä tavalla kirjeitse alueen kiinteistöjen omistajia, julkaisemalla tiedotukset kunnan verkkosivuilla ja ilmoitustauluilla sekä paikallislehdessä. Tiedotus asiasta on ollut monipuolista. Konikallion hankealueen rajausta tukeutuu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitettuun kaksiosaiseen tuulivoimaloiden aluetta kuvaavaan merkintään tv1, Konikallio-Kivinevankallion tuulivoima-alue. Kunta on tiedottanut asian viereilletulosta lain mukaisesti. Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella tuulivoimahankkeiden käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähetyiltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen arvostuksiin.
--	--

874/2022. Vaasan hovioikeus julkistaa päätöksensä kevään aikana asiassa. Tuulivoimapuiston alle kartoitettu pohjavesi alue muodostuu silloin elintärkeäksi, jotta Ikaalisten kaupungin toiminnot, uskottavuus ja olosuhteet saadaan alueella pidettyä. Pohjavesialueen nosto ylemmäksi ja veden huomioiminen tulee lisätä kaavaan välttämättä tässä vaiheessa. Paikkakunta on kohta vesikriisin partaalla! Mikäli ei kaavaluonnosta täydennetä, niin käytän oikeuttani valittamalla kaavasta. Paras vaihtoehto on jättää tuulivoimapuisto kokonaan rakentamatta!	
29) Hämeenkyrön-Viljakkalan riistanhoitoyhdistys (RHY), 15.4.2024 YVA selostus Konikallion tuulivoimahankkeesta on hyvin monipuolinen ja kattava. Se painottuu kaikkiin mahdollisiin kuviteltavissa oleviin kielteisiin vaikutuksiin, jotka kuitenkin, mielestäni ihan oikein on todettu vähäisiksi. Suurelta osin kyse on rakentamisen aikaisesta häiriöstä, joka varsin pian poistuu tuulivoimahankkeen valmistuttua. Ainakin muualla, mitä olen kuullut, vaikutukset esimerkiksi metsän eläimiin ja riistaan ovat olleet vähäisiä sekä väliaikaisia. Kaavaluonnoksessa on otettu huomioon YVA :ssa esiin tulleet asiat varsin hyvin. Kyseinen alue soveltuu tuulivoimarakentamiseen erittäin hyvin, koska se on laajalti asumatonta, maapohjaltaan varsin karua aluetta myös metsätaloutta ajatellen. Varmaan näistä syistä se on ollut pitkään merkittynä Pirkanmaan maakuntakaavassa TA tuulivoimatuotantoalueeksk Hanke on mielestäni viisasta toteuttaa mahdollisimman laajana (VE 1), jolloin kaikki kustannukset yhtä voimalaa kohden laskevat ja kielteisiin tekijöihin, jos ne sellaisina haluaa nähdä, kuten maisemavaikutuksiin ei juuri ole vaikutusta, onko voimaloita 11 vai 15. Tietääkseni hankkeen alkuvaiheessa, jolloin vuokrasopimuksia maanomistajien kanssa tehtiin,	Merkitään tiedoksi.

sähkölinjavaihtoehtoja oli ainoastaan yksi (Vaihtoehto A) ja keskusteltiin sen toteutuksesta joko maakaapelointina tai ilmalinjana. Sikäli pitäisin edelleen sitä parempana vaihtoehtona. Maisemallisesti maakaapelointi olisi varmasti hyvä vaihtoehto, kunhan kaapeli suojataan ja merkitään hyvin sekä sijoitetaan riittävän syvälle. Myönteisiä vaikutuksia paikallisesti ovat kuitenkin kaikki ne toimenpiteet, jotka hankkeen sivutuotteena parantavat tiestöä hankealueella ja laajemminkin. Tärkeää on näiden toimenpiteiden toteuttaminen hyvässä yhteistyössä alueen maanomistajien ja tiekuntien kanssa niin, että niistä ei aiheudu maanomistajille kustannuksia. Hyvä on käyttää ja parantaa jo olemassa olevia teitä ja tehdä lisätiet niin, että ne palvelevat metsien monipuolista käyttöä. Toteutuessaan, niin kuin toivon, hanke elävöittää omalla laillaan Hämeenkyröläistä maisemaa ja vireyttää yritystoimintaa erityisesti rakennusvaiheessa ja jonkin verran voimaloiden huolto- ja kunnossapitotöissä myöhemminkin. Vesajärven kylällä vakituisesti asuvana toivon näkeväni muutaman vuoden päästä mahdollisimman monta myllyä pyörimässä.	
30) Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry, 31.5.2024 Nyt esillä olevassa kaavaluonnoksessa tarkastellaan hankkeen toteuttamista täysimittaisena eli 15 voimalan rakentamista. YVA-prosessin perusteltua päätelmää ei ole vielä käytettävissä. Pidämme sitä puutteena, sillä yhteysviranomaisen näkemys olisi hyödyllistä ottaa huomioon jo kaavan luonnosvaiheessa. Ongelmana on myös, että mahdollista voimajohtolinjausta ei käsitellä tässä kaavassa. Yleisesti korostamme, että näin suuren teollisen hankkeen suunnittelun tulee perustua ajankohtaisimpaan tietoon ja ympäristölainsäädännöstä tunnetun varovaisuusperiaatteen noudattamiseen. Tuulivoimahankkeissa tulee myös pyrkiä ei luonnon nettohävikkiä -periaatteen toteutumiseen¹ eli hankkeilla ei tulisi aiheuttaa monimuotoisuuden vähenemistä tai ekosysteemipalveluiden heikkenemistä.	Merkitään tiedoksi. Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä.

¹Euroopan komissio linjasi vuonna 2011, että ei luonnon nettohävikkiä -periaate on osa EU:n biodiversiteettistrategiaa 2020 (toimenpide 7b) ja vuonna 2019 julkaistiin ohjeistus aiheesta (kts. Euroopan komissio 2019).

Tiivistelmä lausunnosta:

- Osayleiskaava ei huomioi riittävästi tuulivoimarakentamista koskevia sisältövaatimuksia (MRL 77 b §), joiden mukaan **hankkeen tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön**. Tuulivoimahanke sijoittuu **valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen** Pirkanmaan harjut (Vatulanharju-Ulvaanharju) välittömään läheisyyteen. Hanke muuttaisi merkittävästi myös Kelminselän maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa.
- Osayleiskaava ei huomioi riittävästi hankkeen **ekologista kestävyttä** (MRL 39 §). Tuulivoima-alueen toteutuminen vaikuttaisi negatiivisesti luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin käytäviin.
- Osayleiskaava **ei huomioi riittäväällä tasolla valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita**.
- Vatulanharju-Ulvaanharju on valtakunnallisen **harjunsuojeluohjelman kohde**, ja hanke muuttaisi sen luonnontilaa ja maisemakuvaa olennaisesti.
- Konikallion hankealueen välittömässä läheisyydessä ja osittain alueen sisällä sijaitsee **tärkeä pohjavesialue**. Pohjavettä koskee ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 § mukainen pilaamiskielto. Pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei voida yksiselitteisesti sulkea pois.
- Konikallion tuulivoimahanke sijoittuu Vatulanharju-Ulvaanharjun **Natura-alueen** lounaispuolelle ja osittain varsinaiselle Natura-alueelle.
- Vatulanharju-Ulvaanharju Natura-alue liittyy osaksi Hämeenkanasta ja Natura 2000 -verkostoa, ja **hankkeen**

Osayleiskaava huomioi alueidenkäyttölain mukaiset sisältövaatimukset, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuten myös muut palautteessa esitetyt seikat. Edellä mainittuja seikkoja on käsitelty kaavaselostuksen luvussa 9. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

toteutuminen vaarantaisi arvokkaan ekologisen kokonaisuuden. - Karttaesityksissä on havaittu puutteita, mikä hankaloittaa vaikutusten arviointia Natura-alueelle. - Luke julkaisi 2023 koostejulkaisun (Tolvanen ym.), joka osoittaa, että monet linnut ja nisäkkäät väistävät tuulivoimaloita. Tämä voi vaikuttaa erityisesti harvinaisten ja uhanalaisten lajien esiintymiseen alueella. Vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteissa mainittuihin kehrääjään ja kangaskiuruun tulee arvioida uuden tutkimustuloksen perusteella. - Luontovaikutusten arviointi ei ole ollut riittävää, erityisesti linnuston osalta. Suurpetojen sekä hirvieläinten määrä on selvitetty puutteellisesti. - Konikallion hankealueen länsipuolella sijaitsevat soidensuojelun täydennysesityksen suokohteet ovat paikallisesti poikkeuksellisen arvokkaita ja erämaisia suokokonaisuuksia, jotka on nostettu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi uudessa Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa. - Hankealueen keskiosaan painottuva rakentaminen uhkaa tuhota uhanalaisten lajien elinympäristöjä. - Asukkaiden ja yritysten osallistaminen on ollut puutteellista, eikä tiedottaminen ja vuorovaikutteinen suunnittelu ole toteutunut riittävällä tasolla.	Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeen eri vaiheissa on järjestetty lisäksi avoimia yleisötilaisuuksia, joihin on voinut osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä.
Huomiot Hämeenkyröä koskien: - Tuulivoimahanke vaikuttaa merkittävästi erityisesti Ihanankulman ja Vesajärven kyläalueiden maisemaan. Yleisesti Hämeenkyrön puolelta havainnekuvia oli niukasti verrattuna Ikaalisten alueeseen. Maakunnallisesti arvokas Urjaisten-Osaran-Kostulan kulttuurimaisema sekä valtakunnallisesti arvokas, laaja Hämeenkyrön kulttuurimaisemat -kokonaisuus oli kokonaan jätetty huomioimatta	Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

havainnekuvien ja maisemavaikutusten suhteen. - Ikaalisten yhteydessä on todettu, että pohjavettä koskeva erillisselvitys oli puutteellinen. Sama koskee todennäköisesti myös Hämeenkyrön aluetta. Vatulanharjun-Ulvaanharjun pohjavesialue jatkuu myös Hämeenkyrön puolella. - Teerinevan Natura-suojeltu keidassuo ja siihen liittyvä soidensuojelun täydennysesityksen kohde muodostavat arvokkaan, lähes 80 hehtaarin laajuisen suokokonaisuuden, joka on ainoa jäänne ojittamattomista, harjun eteläpuoleisista pohjavesivaikutteisista soista. On vaarana, että erityisesti voimalapaikan 2 rakennustyöt heikentävät alueen hydrologiaa. Natura-alueen suota koskee erityinen luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n heikentämiskielto. - Teerinevalla on saamiemme tietojen mukaan havaittu vaarantunut (VU) riekko. Tämä on täysin mahdollista, koska riekosta on varmistettuja havaintoja Porrasneva-Sunttinevan alueelta. Kysymyksessä ovat hyvin arvokkaat eteläiset havainnot. - Hämeenkyrön puoleinen harjualue kytkeytyy kiinteästi Ikaalisten ja edelleen Jämijärven puolella oleviin ulkoilureittistöihin. Tämä tarjoaa mahdollisuuden kehittää alueelle luonto- ja kulttuurimatkailua (mv-merkintä, Pirkanmaan maakuntakaavan 2040). Teollisen tuulivoiman rakentaminen on ristiriidassa.	Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella.
Yleiskaavan sisältövaatimusten täyttyminen Konikallion tuulivoimakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain MRL:n 77 a §:n mukaisina kaavoina siten, että voimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. Osayleiskaavaa laadittaessa ei ole huomioitu riittävän hyvin tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityisiä sisältövaatimuksia (MRL 77b	Osayleiskaava täyttää yleiskaavalle alueidenkäyttölaissa määritellyt sisältövaatimukset.

§), joiden mukaan **suunnitellun tuulivoimarakentamisen tulee sopeutua maisemaan ja ympäristöön**. Toteutuessaan tuulivoimahanke sijoittuisi valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen Pirkanmaan harjut (Vatulanharju-Ulvaanharju) välittömään läheisyyteen sekä muuttaisi merkittävästi myös Kelminselän kulttuurimaisemaa. Tuulivoimaloiden ei voida katsoa sopeutuvan harjumaisemiin tai arvokkaaseen viljely- ja järvimaisemaan, joka on arvokas nimenomaan hyvin säilyneenä maaseudun kulttuurimaisemana.

Yleiskaavan sisältövaatimusten (MRL 39 §) osalta ei ole huomioitu riittävästi hankkeen **ekologista kestävyyttä**, sillä toteutuessaan tuulivoima-alue vaikuttaisi negatiivisesti luonnon monimuotoisuuteen ja heikentäisi tärkeitä ekologisia käytäviä². Pirkanmaan liiton (2014, 23) mukaan Ikaalisissa maakuntarajan ylittävä Hämeen kangas-Jylli ja Vatulanharju-Ulvaanharju muodostavat keskeisen geologisesti arvokkaan harjukokonaisuuden, joka on merkittävä ekologinen yhteys lounaisella viljelyseudulla. Luonnonvarakeskuksen koostejulkaisun mukaan monet linnut ja nisäkäsrhytmät väistävät tuulivoimaa (Tolvanen ym. 2023). Näin ollen Konikallion tuulivoimarakentaminen heikentäisi laajemmin Pirkanmaan ja Satakunnan välistä viherysteyttä.

Tämän lisäksi osayleiskaavaa laadittaessa on otettu puutteellisesti huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys (MRL 39.2 §). Konikallion tuulivoima-alue heikentää Vatulanharjun suositun virkistysympäristön laatua.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yhtenä tehtävänä on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa (Ympäristöministeriö 2023a). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet voivat koskea muun muassa asioita, joilla on merkittävä vaikutus **kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön** (MRL 22 §). Suomalaisen kulttuuriympäristön kokonaisuus perustuu viranomaisten laatimiin valtakunnallisiin inventointeihin, jotka koskevat

Hankkeesta ei ole arvioitu aiheutuvan erityisiä haitallisia vaikutuksia ekologiselle kestävyydelle.

muun muassa valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (Valtioneuvosto 2021). Konikallion hankkeen välittömästä läheisyydestä löytyy sekä valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita että valtakunnallisesti arvokasta rakennusperintöä. Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista (2017) todetaan, että “[a]lueidenkäytössä on tarpeen tunnistaa nämä alueet ja ottaa huomioon siten, että niiden arvot turvataan”. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa (Ympäristöministeriö 2023a).

Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan kaavaluonnoksen selostuksessa todetaan, että “[v]aikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin ja luontoarvoihin on arvioitu ja huomioitu suunnittelussa” ja “[h]ankkeen toteuttamisella ei ole merkittävää heikentävää vaikutusta alueen arvotetulle kulttuuriympäristölle tai rakennusperinnölle”. Näkemyksemme mukaan vaikutuksia arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin ja luontoarvoihin ei ole huomioitu riittävästi. Hankkeella olisi merkittävästi heikentävää vaikutusta näihin arvoihin.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (2017) mukaan “[l]uonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden kannalta on tärkeää, että luonnonarvot ja niiden kannalta tärkeät alueet ja ekologiset yhteydet otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelussa eikä niitä pirstota tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä”.

Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan luonnoksen kaavaselostuksessa todetaan, että “[k]aavassa osoitetut muuttuvan maankäytön toiminnot on sijoitettu siten, etteivät ne vaaranna arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä” ja että “[a]luekokonaisuuden pirstoutumista pyritään välttämään hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan alueella olevia metsäautoteitä ja sijoittamalla maakaapelit huoltoteiden yhteyteen”. Näkemyksemme mukaan hanke

Voimalakokoa on pienennetty kaavaluonnoksen 350 metristä kaavaehdotuksen 300 metriin, jolloin kahden havainnekuvaraportin väliset erot ovat nähtävissä. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen paljon maisemavaikutuksia havainnollistavaa materiaalia, mukaan lukien erillinen havainnevideo.

rikkoisi tärkeitä ekologisia yhteyksiä eivätkä esitetyt toimenpiteet ole riittäviä takaamaan pirstoutumisen estämistä.

Lisäksi valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa (2017) on todettu, että "alueidenkäytössä on tarpeen kiinnittää huomiota laadultaan ja tavoitettavuudeltaan hyvien virkistysalueiden riittävyyteen ja virkistysyhteyksien jatkuvuuteen".

Konikallion tuulivoimahankkeen osayleiskaavan kaavaluonnoksen selostuksessa todetaan, että "[h]ankkeen suunnittelussa on huomioitu virkistyskäyttöön soveltuvat alueet ja viheralueverkosto". Mielestämme hanke vaikuttaisi negatiivisesti alueen laatuun virkistyskäyttökohteena, sillä se muuttaisi alueen viheralueverkostoa ja äänimaisemaa huomattavalla tavalla.

Kaavan laatijan tulee selvittää yksityiskohtaisemmin, miten kaava edistää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, ja perustella, miksi valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvoja, ekologisten yhteyksien säilymistä ja virkistysalueiden laatua ei turvata. Kaavan laatijan on perusteltava paremmin poikkeamat ja osoitettava, millä perusteella tehdyt ratkaisut ovat sopusoinnussa alueen erityispiirteiden kanssa.

Kaavakartan tarjoama informaatio ja voimaloiden sijoituspaikat

Kaavakartta tarjoaa paljon informaatiota, mutta on vaikeasti tulkittava. Keltainen pohjaväri peittää alleen kartan pohjamerkinnät. Voimalapaikkojen sijoittumista olisi helpompi tarkastella, jos jokainen paikka olisi esitetty erikseen riittävän suurimittakaavaisella kartalla. Myös viereisen Natura-alueen raja-alue olisi hyvä ollut esittää kartalla, vaikka se varsinaisesti kaavakartan informaatioon ei kuuluisikaan.

Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle.

Kaavakartan esitystapaa on tarkennettu kaavaehdotukseen tultaessa. Kaavakartalla on esitetty tuulivoimaosayleiskaavoille tyypilliseen tapaan siihen kuuluvat merkinnät ja määräykset.

Ikaalisten puoleiselle kaava-alueelle on tarkoitus sijoittaa kahdeksan voimalaa ja niiden tarvitsema infrarakentaminen. Tämä johtaa siihen, että voimalat tulevat huomattavan lähelle asutusta. Lähin vakituisesti asuttu rakennus sijaitsee vain 1,5 kilometrin päässä voimalapaikasta. Samaa etäisyyttä on käytetty yleisesti minimietäisyytenä pienempien voimaloiden tapauksessa. Ylen 29.1.2023 julkaiseman uutisen mukaan monet kunnat ovat säättäneet suosituksen tuulivoimarakentamiselle. Konikallion suurten voimaloiden kohdalla etäisyyttä asutukseen tulee kasvattaa. YVA-selostuksen (s. 102) mukaan lähimpien Varpeen talojen lisäksi Vatulan tiiviisti rakennettu, historiallinen kyläyhteisö jää lähes kokonaan 1 km:n ja 2 km:n etäisyyksien sisälle, jolloin lähimpiin voimaloihin on matkaa noin 2 – 2,5 kilometriä.

Toinen ongelma on rakenteiden (ml. maa-ainesten ottoalue ja sähköasema) keskittyminen hankealueen keskiosaan Ryssänlevo–Silaisetkalliot -alueen ympäristöön. Alueen ytimessä on luonnontilainen puro, joka on tunnistettu metsälakikohteeksi. Sen ympärillä on kohderajausta laajemmin monimuotoista metsää; metsälaki edellyttää kohteilta pienialaisuutta, jolloin koko puronvartta ja sen lähiympäristöä ei ole huomioitu lakikohteena. Tälle alueelle keskittyvät harvinaisten ja uhanalaisten lajien havainnot (vrt. luontoselvitys s. 28). Pesimälinnustoon kuuluvat muun muassa vaarantunut varpuspöllö (VU), pikkusieppo, erittäin uhanalainen hömötiainen (EN) ja vaarantunut töyhtötiainen (VU). Rakentaminen todennäköisesti tuhoaa vaateliiden lajien elinympäristön.

Lähin voimala sijoittuisi vain noin kilometrin päähän tiedetystä sääksenpesästä. Sääksi, varpuspöllö ja hankealueella esiintyvät kanalinnut kuuluvat kaikki lintudirektiivin liitteen 1 lajeihin, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin.

Rakentamisen mahdollisesti toteutuessa voimalapaikkoja on syytä vähentää ja niiden sijoittumista muuttaa, jotta vaikutukset asutukseen ja luonnon arvokohteisiin pienenisivät.

Etäisyys asutukseen perustuu Pirkanmaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa osoitetun tuulivoimatuotannolle soveltuvan alueen ohella melu- ja välkemallinnuksiin kuten Suomessa on yleisesti tapana.

Tuulivoimaloiden ja teiden sijoittelu on suunniteltu niin, ettei lähtöaineistojen tai alueelle tehdyn kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen mukaan huomionarvoisia lajistoja tai luontotyypppejä häviä tai pirstaloitu. Rakennustöiden aiheuttamien vaikutusten ei arvioida heikentävän hankealuetta lähimpien vesistöjen ekologista tai kemiallista tilaa tai vaarantavan vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista.

Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Illevaaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääksen pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi.

Kaavaselostuksessa ei kuvata tarkemmin teiden rakentamista. Tiestön kunnostaminen ja rakentaminen yhdessä voimalarakentamisen ja voimajohdon sijoittamisen kanssa vähentävät metsäpinta-alaa ja aiheuttavat metsien pirstoutumista. Pirstoutuminen tulee ymmärtää myös ekologisena ilmiönä: elinympäristön laatu heikkenee, kun suurempi metsäalue jakaantuu erillisiksi laikuiksi ja reunavaikutus kasvaa.

Hankealueen sijainti arvokkaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun vieressä

Konikallion hankealue sijoittuu nykyisessä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 (hyväksytty 27.3.2017, lainvoimainen 24.4.2019) merkitylle kaksiosaiselle tuulivoimarakentamiseen ehdotetulle alueelle. Alue on maakuntakaavan taustaselvitysten mukaan yhtenäinen asumaton alue, jonne tuulivoimaa on mahdollista rakentaa. Alue sijoittuu kuitenkin arvokkaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun läheisyyteen, mikä asettaa suuria haasteita teollisen mittaluokan voimala-alueen toteuttamiselle. Pirkanmaan liitossa on myös valmisteilla Energia- ja elonkirjo - vaihemaakuntakaava, joka päivittää voimassa olevaa kaavaa energiahuollon ja luonnon monimuotoisuuden osalta.

Vatulanharju-Ulvaanharju on **valtakunnallisen harjijensuojeluohjelman (HSO)** (Ympäristöministeriö 1984) kohde. Kohteiden suojelun ensisijaisena tavoitteena on, että ”niiden luonteenomaiset geologiset, geomorfologiset ja maisemalliset piirteet eivät saa sanottavasti muuttua”. Kuvauksessa todetaan myös, että ”ohjelmassa olevien muodostumatyyppien luonnontilaa ja maisemakuvaa peruuttamattomasti ja olennaisesti heikentävät toimet tulisi yleensä estää.”

Luonnonsuojelulain (9/2023) 16 § mukaan ”valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella ei saa suorittaa sellaista toimenpidettä, joka vaarantaa suojelun tarkoituksen”.

Näkemyksemme mukaan Konikallion hanke muuttaisi toteutuessaan Vatulanharjun-Ulvaanharjun luonnontilaa sekä maisemakuvaa

Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-alueajasta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.

Hankkeen rakentamistoimet ja suunnitellut muuttuvan maankäytön toiminnot eivät sijoitu harjuaalueelle.

olennaisesti eikä kohde enää vastaisi harjijensuojeluohjelman tavoitteita. Vatulanharjun arvo on todistettu myös Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä, joka koski soranottoa harjun länsiosasta HSO:n ja Naturan ulkopuoliselta alueelta (KHO Muu päätös 3456/2016).

Vatulaharju-Ulvaanharju voidaan lukea osaksi Hämeen kangasta, joka jatkuu Ikaalisten kautta Jämijärvelle ja edelleen Kankaanpäähän. Poikkeuksellisten arvojensa vuoksi Hämeen kangas on valittu mukaan EU:n **Natura 2000 -verkostoon** kahtena erillisenä alueena: varsinainen Hämeen kangas pääosin Jämijärven puolella (FI0200024) sekä Vatulanharju-Ulvaanharju Ikaalisissa ja Hämeenkyrössä (FI030901).

Vatulanharju-Ulvaanharjua (SAC) luonnehditaan Natura-tietolomakkeessa seuraavasti: valtakunnallisesti arvokas harju; geologisesti erittäin merkittävä, biologisesti merkittävä. Geologisena kohteena Natura-alue on suojeltu pääosin maa-aineslain perusteella. Alueella on kuitenkin kolme erillistä kohdetta, joiden suojelu perustuu luonnonsuojelulakiin ja jotka tulee perustaa lakisääteiksi luonnonsuojelualueiksi. Voimassa olevassa maakuntakaavassa kohteet on merkitty S-kaavamerkinnällä. Näitä ovat Vatulanharjun vedenkoskematon lakiosa ja valtakunnallisesti edustava paahderinne, Ulvaanharjun lakiosa sekä suoalue Teerinevan reunassa Hämeenkyrön puolella. Näistä vain suoalue on perustettu viralliseksi luonnonsuojelualueeksi. On epäselvää, miksi Pirkanmaan Ely-keskus ei ole saattanut loppuun asti Natura-toteutusta, vaikka se on lakisääteinen tehtävä.

Harjualueella on myös merkintä Ma, joka viittaa valtakunnallisesti arvokkaaksi esitettyyn maisema-alueeseen. Vatulanharju-Ulvaanharju sai tämän tunnuksen osana Pirkanmaan harjumaisemat -kohdetta valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Päätös pohjaa **valtakunnallisten maisema-alueiden** inventointiin, joka korvaa valtioneuvoston 5.1.1995 periaatepäätöksen mukaisen aiemman inventoinnin. Alueen maisemallista ja kulttuurillista erikoislaatua lisää myös

Kelminselän rantakylien alueen kaavamerkintä Mam, joka osoittaa **maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet**. Kelminselän kulttuurimaisema edustaa Keski-Hämeen loivasti kumpuilevaa ja jo varhaishistoriallisesti arvokasta viljely- ja järvimaisemaa (Pirkanmaan liitto 2013).

Vatulanharju on tärkeä **1E-luokan pohjavesialue** (0214351, 1E). Harjun pohjavesialueen merkintä on huomattavasti laajempi kuin Natura-alue ja ulottuu myös harjun eteläpuolelle lähelle tuulivoiman hankealuetta ja osittain sen päälle. Pohjavesialuetta koskee erityismääräys em23, joka liittyy Natura-alueen arvoihin.

Vatulanharju ja sen ympäristö on suosittua **virkestysaluetta ja ulkoilumaastoa**. Tämä on huomioitu mv-karttamerkinnällä, jolla osoitetaan maakunnallisesti merkittävät matkailuelinkeinojen, kulttuuri-, luonto- ja maisemamatkailun sekä ulkoilun ja virkistyskäytön kehittämisalueet. Ulkoilureiteistä kaavaan on merkitty Pirkan ura. Tässä yhteydessä on syytä huomioida, että Pirkanmaalla on käynnistymässä **Pirkan taival** -retkeilyreitistön kehittämishanke (Ekokumppanit 2024). Reitistö kulkee myös Ikaalisten kautta, ja siihen tulisi näkemyksemme mukaan yhdistää Vatulanharjun-Ulvaanharjun sekä Hämeenkaan ja Jämin valmiit ulkoilureitistöt.

Uudessa Energia ja elonkirjo - vaihemaakuntakaavassa Konikallion hankealueen länsipuolelle on lisätty **luonnon monimuotoisuuden ydinalue**, joka kattaa soidensuojelun täydennysesityksen kohdealueiden ympäristön. Tämä korostaa arvokkaan suoluonnon ja sen lajiston säilyttämistä ja suojelua.

Edellä esitetyn kaavatilanteen perusteella katsomme, että Konikallion tuulivoimahanke on ristiriidassa 1) alueen luonnonarvojen ja maiseman vaalimisen ja 2) seudun luonto- ja kulttuurimatkailun ja virkistyskäytön kehittämisen kannalta.

Vaikutukset Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura-alueeseen

Pirkanmaan maakuntaliiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.”

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle. Osayleiskaava vastaa myös lainvoimaisessa maakuntakaavassa esitettyä tv-aluealusta maakuntakaavan tarkkuus huomioiden.

Konikallion tuulivoimahankealue sijoittuu Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueen lounaispuolelle sen välittömään läheisyyteen sekä osittain myös varsinaiselle Natura-alueelle. Natura-aluetta koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §:n mukainen heikentämiskielto, minkä vuoksi hankkeessa on tehty luonnonsuojelulain 35 §:n edellyttämä Natura-arviointi. Arvioinnissa on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia suojelun perusteena oleviin luontoarvoihin, so. Natura-luontotyyppihin ja lajeihin. Vatulanharju-Ulvaanharjulla suojelun perusteena ovat seuraavat luontotyypit: 7110 keidassuot (30 ha), 7160 Fennoskandian lähteet ja lähdesuot (0,1 ha), 9010 boreaaliset luonnonmetsät (0,1 ha), 9060 harjumuodostelmien metsäiset luontotyypit (1050 ha) ja 91D0 puustoiset suot (1 ha). Lisäksi Natura-tietolomakkeessa mainitaan viisi lajia, jotka eivät kuulu alueen varsinaisiin Natura-suojeluperusteisiin, mutta ovat tärkeitä Natura-alueen eheyden ja laadun arvioinnissa. Näitä ovat kehrääjä (<i>Caprimulgus europaeus</i>) ja kangaskiuru (NT) (<i>Lullula arborea</i>) sekä kasveista kanervisara (<i>Carex ericerotum</i>), nummikeltalieko (<i>Diphasiastrum x zeilleri</i>) sekä kangasajuruoho (<i>Thymus serpyllum</i>). Tuulivoiman hankealue sijoittuu hyvin lähelle Natura-alueen reunaa ja osittain myös alueen sisälle. Natura-alueelle kohdistuvien vaikutusten ja yleensä luontovaikutusten arviointia hankaloittavat puutteelliset karttaesitykset. Karttatarkastelussa on vaikea hahmottaa rakentamisen vaikutusta harjun reunan suotyyppihin. Tekstissä mainitaan Jyrämyllyntien alkupäässä oleva Natura-luontotyyppiä luokiteltu pienialainen keidassuo, mutta kohdetta ei ole tarkennettu kartalla. Jyrämyllyntien leventäminen hankealueen yhdystieksi heikentää kuitenkin mahdollisen suotyypin hydrologiaa. Myös Hämeenkyrön puolella on vaarana, että rakentaminen heikentää Natura-suon vesitaloutta. Luonnonvarakeskus julkaisi joulukuussa 2023 laajan kansainvälisiin lähteisiin perustuvan katsauksen (Tolvanen ym. 2023), jossa tarkasteltiin tuulivoimaloiden vaikutusta lintujen ja nisäkkäiden elinympäristöihin. Tutkimuksen	Hankkeessa on laadittu erillinen Natura-arviointi. Vatulanharju-Ulvaanharjun virallisella Natura-tietolomakkeella on mainittu suojeluperusteena olevien luontotyyppien lisäksi kaksi lintulajia, kangaskiuru ja kehrääjä. Kangaskiurulle ei katsota hankkeesta koituvan negatiivisia vaikutuksia. Kehrääjän osalta lajille voi aiheutua vähäinen negatiivinen vaikutus törmäysriskistä tuulivoimaloihin ja voimajohtoihin. Tuulivoimaloiden tai voimajohtojen rakentamisesta tai voimaloiden toiminnanaikaisesta melusta ei arvioida aiheutuvan Natura-alueella esiintyville linnuille kuin hyvin vähäistä haittaa voimajohtoreittivaihtoehdon A tapauksessa. Haittaa voidaan kuitenkin lieventää ajoittamalla voimajohdon rakentaminen (johtoaukean hakkuut, perustustyöt, työkoneilla liikkuminen) soidin- ja pesimäkauden ulkopuolelle.
---	---

mukaan monet lajit väistävät tuulivoima-alueita. Tällä voi olla merkitystä erityisesti harvinaisten ja uhanalaisten lajien esiintymiselle alueella. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti tuulivoiman vaikutukset kehrääjään ja kangaskiuruun tulee arvioida uuden tutkimustiedon perusteella.

Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura-alue kytkeytyy lähes saumatta Satakunnan puolella sijaitsevaan Hämeenkaan Natura-alueeseen ja edelleen Pohjankankaan Natura-alueeseen. Harjujatkumo muodostaa luontaisen ekologisen yhteyden maakuntien välillä. Satakuntaliiton maakuntakaavan valmisteluun liittyvissä luontoselvityksissä Hämeenkanas on tunnistettu yhdeksi luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi. Samoin Hämeenkaan yhteys Vatulanharjulle on tunnistettu tärkeäksi **ylimaakunnalliseksi viheryhteydeksi** (Satakuntaliitto 2021).

Tiedossa on, että Varsinais-Suomen ELY-keskus hakee ympäristöministeriöstä parhaillaan luonnonhoitoon ja -suojeluun liittyvää **Helmi-keskittymäaluetta**³ Hämeenkaan seudulle. Myös Pirkanmaan Ely-keskus valmistelee vastaavaa hakemusta Vatulanharjun-Ulvaanharjun ympäristöön. Jo aikaisemmin Vatulanharjun edustava paahderinne on ollut mukana useissa luonnonsuojeluhankkeissa (Kittamaa ym. 2009; Tukia ym. 2015). Parhaillaan Pirkanmaan Ely-keskus valmistelee myös laajempaa luonnonhoitosuunnitelmaa turvaamaan Natura-alueen edustavuutta.

Kun tarkastellaan Hämeenkaan ja Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueita ja ylimaakunnallista viheryhteyttä, niin Konikallion tuulivoima-alue väistämättä rikkoo arvokkaan ekologisen kokonaisuuden. Erityisen ongelmallinen on voimajohtoreitti A, jos se toteutuu ilmajohtona.

³*Ympäristöministeriön (2023b) kuvauksen mukaan ”Helmi-keskittymät ovat alueellisesti monimuotoisuuden kannalta tärkeitä seutuja. Näillä alueilla on tunnistettu olevan paljon tarpeita elinympäristöjen ennallistamiseksi niin luonnonsuojelualueilla kuin niiden ulkopuolellakin”.*

Vatulanharju-Ulvaanharjun virallisella Natura-tietolomakkeella on mainittu suojeluperusteena olevien luontotyyppien lisäksi kaksi lintulajia, kangaskiuru ja kehrääjä. Kangaskiurulle ei katsota hankkeesta koituvan negatiivisia vaikutuksia. Kehrääjän osalta lajille voi aiheutua vähäinen negatiivinen vaikutus törmäysriskistä tuulivoimaloihin ja voimajohtoihin. Tuulivoimaloiden tai voimajohtojen rakentamisesta tai voimaloiden toiminnanaikaisesta melusta ei arvioida aiheutuvan Natura-alueella esiintyville linnuille kuin hyvin vähäistä haittaa voimajohtoreittivaihtoehdon A tapauksessa. Haittaa voidaan kuitenkin lieventää ajoittamalla voimajohtojen rakentaminen (johtoaukean hakkuut, perustustyöt, työkoneilla liikkuminen) soidin- ja pesimäkauden ulkopuolelle.

Vatulanharju on tärkeä pohjavesialue

Konikallion hankealueen välittömään läheisyyteen ja osittain alueen sisälle sijoittuu Vatulanharjun (0214351, 1E) tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Pohjavesialueen länsipään poikki kulkee voimajohtoreitin vaihtoehto A. Ikaalisten Vesi Oy:n vedenottamo sijaitsee Vatulanharjun pohjoisosassa. Pohjavettä koskevassa erillisselvityksessä mainitaan myös neljä lähdeä, Vasun, Vatsiaisten, Kurkelan ja Haapimaan lähteet, joiden osalta todetaan, että näiden ”ylivuotovettä käytetään lähinnä kasteluun ja pesuvetenä”. Tämä on virheellinen tieto, sillä ainakin Kurkelan, Haapimaan ja Vatsiaisten alueilla em. lähteet ovat ainoana talousveden lähteenä monille kiinteistöille.

Vatulan-Ulvaanharjun Natura-alueen erityispiirteinä ovat arvokkaat lähteiköt, jotka ylläpitävät harvinaista lähdelajistoa. Tähän liittyy myös maakuntakaavan erityismääräys em23. Hosiaiskorven ja Ulvaansuon puoleisilla lähteillä elää kaksi äärimmäisen harvinaista ja uhanalaista lajia. Näistä lähdesirvikäs (*Crunoecia irrorata*) on erittäin uhanalainen (EN) ja ns. erityisesti suojeltava laji. Pyörörutavesiäinen (*Anacaena globulus*) on vaarantunut laji (VU). Molemmista on niukasti havaintoja Suomessa, ja ne elävät Ikaalisissa levinneisyysalueensa pohjoisrajalla. On vaarana, että harjun puoleisten voimalapaikkojen perustustyöt vaikuttavat pohjaveden liikkeisiin laajemmalla alueella ja voivat muuttaa myös Vatulanharjun pohjoispuolen lähteikköjen hydrologiaa. Korkein hallinto-oikeus on arvioinut lähdesirvikkään ja pyörörutavesiäisen suojelua Hopun lähteestä antamassa päätöksessään (KHO muu päätös 419/2021).

Kaavoituksella voidaan varmistaa, että pohjavedelle mahdollisesti riskiä aiheuttavia toimintoja ei sijoiteta pohjavesialueelle tai sen läheisyyteen eikä pohjaveden laatua tai määrää vaaranneta. Konikallion hankkeen osalta pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei voida yksiselitteisesti sulkea pois. Pohjavettä koskevassa erillisselvityksessä todettiin, että “[t]uulivoimaloissa on keruualtaat, joilla estetään kemikaalien pääsy ympäristöön mahdollisen,

Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Voimalapaikkojen siirtojen myötä lähimmistä voimaloista on etäisyyttä pohjavesialueen rajaan (ulkoraja) on noin 530-770 m . Tv-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa

mutta epätodennäköisen vuodon sattuessa”. Öljyjen tai jäähdytysnesteiden valuminen ympäristöön on kuitenkin täysin mahdollista myös tuulivoimaloiden kohdalla. Esimerkiksi Yle uutisoi vuoden 2023 elokuussa, että Pyhäjoella roiskui rikkoutuneesta tuulivoimalasta hydraulikkaöljyä luontoon noin 200 metrin säteelle voimalasta (kts. Yle 2023). Myös tuulivoimalan palaminen (Kainuun Sanomat 16.2.2024) on riskitekijä alueen luonnolle. Tällöin voimalakoneiston öljyjä ja kemikaaleja voi levitä palamisjätteiden yhteydessä maastoon. Konikallion tuulivoimahankealue sijoittuu välittömästi Vatulanharjun pohjavesialueen lounaispuolelle. Lähimmät voimalat sijoittuvat erillisselvityksen mukaan noin 300-500 metrin etäisyydelle pohjavesialueen rajasta. Ottaen huomioon, että Konikallion alueelle suunnitellut voimalat ovat suurempia kuin Pyhäjoen tuulivoimalat, ei suojaetäisyys vaikuta riittävältä. Pohjavettä koskee ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 § mukainen pilaamiskielto. Pohjaveden osalta tuleekin noudattaa erityistä varovaisuusperiaatetta. Luontovaikutusten arviointi ei ole riittävää Luontoselvitykset on toteutettu ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä vuoden 2021 touko-lokakuun ja vuoden 2022 maaliskokuun aikana. Vuoden 2021 maastoselvityksien jälkeen hankealue ja voimaloiden paikat ovat muuttuneet jonkin verran. Uusien voimalapaikkojen luontoarvoja on tarkasteltu ilmakehän ja karttatarkasteluna eikä täydentävää maastoselvitystä ole tehty. Mielestämme tämä on varsin puutteellinen lähtökohta asianmukaiselle luontoselvitykselle. Arvokasta suoluontoa Hankealue on talouskäytössä olevaa metsäaluetta, jossa on runsaasti ojitettuja suomaia. Toisaalta alue muodostaa myös yhtenäisen metsäkokonaisuuden, jolla on merkitystä metsälajiston elinympäristönä. Hankealue sijoittuu Hämeenkaan suoluontovyöhykkeelle, joka on Pirkanmaan suoluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas	esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä.
---	--

suo-harjumaisemien vyöhyke. Harjun eteläpuolen laajat suoalueet ovat voimakkaasti ojitettuja, mutta vyöhykkeellä on hyvät edellytykset soiden ennallistamiseen (Raatikainen & Haapalehto 2009). Myös yhteysviranomainen korostaa YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa arvokkaan suoluonnon huomioimista.

Välittömästi Konikallion hankealueen länsipuolella sijaitsevat soidensuojelun täydennysesityksen (SSTE) suokohteet Porrasneva, Sunttineva ja Pitkälähti-Jouhineva. Alue on nostettu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi uudessa Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa. Kysymyksessä on poikkeuksellisen arvokas ja erämainen suokokonaisuus alueella, jossa luonnontilaisia soita ei ole juuri lainkaan jäljellä. Lisäksi erillinen SSTE-kohde on Teerinevalla Hämeenkyrön puolella, missä se liittyy Natura-alueen keidassuohon.

Saamiemme havaintotietojen mukaan riekkoa esiintyy hankealueen liepeillä Porrasnevan ja Sunttinevan alueilla ja muilla lähisoilla, mahdollisesti myös hankealueen toisella puolella Teerinevalla. Riekko on vaarantunut (VU) laji, jonka eteläisimmät tiedossa olevat esiintymäalueet Pirkanmaalla ovat Häädetkeidas-Alkkia-akselilla Parkanossa. Ikaalisten eteläosassa tehdyt havainnot ovat hyvin merkittäviä, sillä riekko on käytännössä katsoen hävinnyt Etelä-Suomesta. Myös Hämeenkyrössä tehtiin kevättalvella 2024 riekkohavainto, mutta tarkkaa tietoa havaintopaikasta ei ole saatavilla. Riekkohavainnot ilmentävät alueen suoluonnon erityisarvoja. Luontoselvityksessä riekkoa ei ole otettu huomioon.

Puutteita lintuselvityksissä

Pidämme linnustovaikutusten selvityksiä yleisesti puutteellisina. Pesimälinnustoselvityksessä laskentakierroksia oli vain kaksi ja havainnointiaamuja kuusi. Yhteysviranomaisen mukaan linnustovaikutusten selvittämisessä ja arvioinnissa on syytä soveltaa Ympäristöministeriön raportissa Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimahankkeissa (Suomen ympäristö 6/2016) mainittuja periaatteita ja menetelmiä.

Esimerkiksi pesivän ja lepäilevän linnuston lentoaktiivisuuden havainnointia tulee tehdä pesimä-, kevät- ja syysmuuttokausina vähintään kymmenen päivän ajan siten, että alueelliset ja lajikohtaiset erityispiirteet tulevat huomioituksi. Saatavilla ei ole luontoselvityksen viranomaisliitettä, joten ei ole mahdollista arvioida kuinka hyvin sääksen ja muiden suurten petolintujen esiintyminen on selvitetty. Yleisesti on tiedossa, että Porrasnevalle (sensitiivinen lajitieto) on pesinyt sääksi vuosikymmenien ajan. Sääksi kuuluu EU:n lintudirektiivin liitteen 1 lajeihin, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin. Sääksisäätiö suosittelee 2 km:n etäisyyttä tuulivoimalan ja sääksen pesän välillä, mikä ei toteudu hankealueella. Luontoselvityksen mukaan alueella on muitakin sääksen pesintöjä, mutta meillä ei ole niistä tietoa. Hanke-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä tiedetään pesivän eri pöllölajeja. Näiden esiintymistä on kuitenkin selvitetty vain kahden päivän ajan 20.–22.3.2022, mikä on mielestämme riittämätön aika selvittämään näin ison hankealueen pöllölajistoa. Suomessa esiintyvät pöllölajit kuuluvat lintudirektiivin liitteen 1 lajeihin. Huuhkaja on erittäin uhanalainen (EN) ja varpuspöllö vaarantunut (VU) ja helmipöllö silmälläpidettävä (NT). Hankealue sivuaa sekä keväällä että syksyllä kurjen päämuuttoreittiä. Muita havaittuja muuttavia lajeja olivat hanhet, laulujoutsen, varpus- ja hiirihaukka sekä kalasääksi, joita havaittiin luontoselvityksen mukaan peräti 33 yksilöä. Lisäksi alueelta havaittiin merikotka ja sinisuohaukkoja sekä tehtiin yksittäiset havainnot myös maakotkasta, arosuohaukasta ja muuttohaukasta. Selvityksen mukaan noin kolmannes kurjista, jopa 40 % hanhista ja 34 % petolinnuista muutti syksyn aikana tuulimyllyjen törmäyskorkeudella. Lukujen perusteella voidaan olettaa, että törmäysvaara suunniteltuihin tuulivoimaloihin on hyvin todennäköistä ja merkityksellistä, vaikka varsinainen törmäysmallinnus ei tähän johtopäätökseen päätyntäkään. Tuulivoima-alueet ja niihin liittyvät johtokäytävät vaikuttavat esimerkiksi lintujen muuttoreitteihin.	Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Ilvevaaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääksen pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi. Hanke sijaitsee sisämaassa, jossa lintujen kevät- ja syysmuutto on heikkoa verrattuna merenrannikon päämuuttoreitteihin. Sisämaassa muutto kulkee leveänä rintamana, jota tietyt maastopiirteet voivat paikoin tiivistää. Tehdyissä muuttolinnusto-tarkkailussa todettiin kuitenkin, ettei alueella ole tällaisia selkeitä muuttoja ohjaavia väyliä. Muutontarkkailujen ja olemassa olevien muiden tietojen valossa alueen kautta muuttaa niin keväällä kuin syksyllä sisämaan oloihin kohtalaisia määriä tuulivoimaloiden törmäyksille riskialttiiden lajien yksilöitä. Muuttajamäärät jäävät kuitenkin kaikilla lajeilla huomattavasti pienemmiksi kuin näiden lajien etäämmälle rannikon tuntumaan sijoittuvilla päämuuttoreiteillä. Pohjois-Pohjanmaan rannikolla ja Perämeren pohjukassa olemassa olevien
--	--

Luontoselvityksessä voimaloiden ja sähkönsiirtolinjojen yhteisvaikutuksia ei ole tarkasteltu. Myös YVA-selostuksessa jätettiin huomioimatta Satakunnan puolelle rannikko-Suomeen rakennetun tuulivoiman vaikutukset.

tuulivoimapuistojen alueilla tehtyjen muuttolintuseurantojen (Suorsa 2019) perusteella linnut pyrkivät kiertämään tuulivoimapuistot tai lentämään niiden yli. Pieni osa linnuista muuttaa tuulivoimapuistojen läpi, jolloin ne pääasiassa lentävät suoraviivaisesti voimaloiden välistä. Vuosina 2014–2018 suoritettujen mittavien seurantojen aikana löydettiin 13 tuulivoimapuiston alueelta yhteensä 48 todennäköisesti törmäykseen kuollutta lintua. Koska muuttavat linnut pääosin kiertävät tuulivoimapuistot, puistoista aiheutuva estevaikutus kohdistuu huomattavasti suurempaan osaan muuttavasta linnustosta kuin törmäysvaikutukset. Estevaikutus ei kuitenkaan tavallisesti ole muuttolinnustolle merkittävä, sillä puiston kiertämisen aiheuttama lisämatka ja sitä kautta energiankulutuksen kasvu ovat hyvin vähäisiä suhteessa muuttavan linnun lentämään kokonaismatkaan. Ottaen huomioon, ettei tuulivoimapuistoalue sijaitse tärkeällä muuttoreitillä tai muuton tihentymäkohdassa, mahdollisen estevaikutuksen (tuulivoimapuiston kiertämisen aiheuttama lisämatka) ei arvioida nousevan merkittäväksi minkään lajin osalta. Tuulivoimahankealueella tai sen läheisyydessä ei ole merkittäviä muuttolintujen levähdyspaikkoja siten, että niillä levähtävät linnut joutuisivat tuulivoimapuiston vaikutuspiiriin.

Vanhan metsän lajistoa hankealueen keskiosassa

Pesimälinnustokartoituksessa alueella tai sen lähistössä havaittiin 61 lintulajia, joista 19 oli suojelullisesti huomionarvoisia. Metson, teeren, pyyn (VU), töyhtötaian (VU) ja hömötaian (EN) havaitut parimäärät olivat selvityksen mukaan suhteellisen korkeat. Lisäksi havaintoja oli pikkusiepostaa, varpuspöllöstä (VU) sekä lehto- ja viirupöllöstä. Nämä lajit ilmentävät vanhan metsän lajistoa, mutta toisaalta esimerkiksi metsoja ja töyhtötaian esiintyi melko paljon myös nuorehkoissa talousmetsissä. Monet arvokas lajin havainnot painottuivat alueen keskiosaan Alaisenniityt–Siloisetkalliot-alueelle, jossa on metsälakikohteita ja laajemmin

monimuotoista metsää. Tältä alueelta löytyi myös raidankeuhkojäkä (Lobaria pulmonaria) (NT). Arvokkaan metsälajiston suojelemisen kannalta ongelmallisia ovat erityisesti voimalapaikat T9 ja T10 sekä myös sähköaseman sijoituspaikka ja maa-aineksen otto.

Havainnot vaateliaista metsälajeista kertovat, että laajan alueen sisällä on yleisestä talousmetsähabituksista huolimatta myös varttuneita ja monimuotoisia metsiä. Alueella on myös metson ja teeren soidinpaikkoja. Näiden sijoittumista suhteessa voimalarakentamiseen ei ole mahdollista arvioida, sillä käytössä ei ole viranomaisliitettä.

Nisäkäshavainnot

Muista lajeista nostamme esille euroopanmajavan (NT), joka kuuluu luontodirektiivin liitteen 4 a suojeltuihin lajeihin. Hankealueelta on yleisesti ollut tiedossa euroopanmajavan pesä, mutta luontoselvityksessä ei kuitenkaan tehty majavan osalta erillistä kartoitusta, vaan havainto tehtiin sattumalta muiden inventointien yhteydessä. Hirveä tai muita hirvieläimiä ei tarkasteltu luontoselvityksessä erikseen, vaikka alueen tiedetään olevan hirven talvilaidunalue. Tästä ovat todisteena esimerkiksi runsaat syönnökset Jyränmyllyntien varressa olevassa nuoressa mäntytaimikossa talvella 2023-2024.

Suurpetojen ja hirvieläinten määrää olisi voinut selvittää lumijälkilaskennalla, joka oli tehty kuitenkin hyvin puutteellisesti ja vain pieni osa hankealueesta oli käyty läpi. Luontoselvitykset tehtiin vuosina 2021-2022. Sen jälkeen susireviireissä on tapahtunut Luken reviiriseurannan mukaan muutoksia. Siikaisten reviiri on levittäytymässä Kankaanpään-Lavian seudulle ja ilmeisesti Ikaalisten suuntaan. Vatulan-Kilvakkalan-Kurkelan alueella on tehty talven ja kevään 2024 aikana useita susi- tai sudenjälkihavaintoja. Myös ilveksiä tavataan seudulla säännöllisesti.

Uhanalainen perhonen hankealueella

Hankealueelta on tehty kesällä 2022 paikallisten perhosharrastajien toimesta havainto

Havainto on tehty aikuisesta perhosesta, jotka liikkuvat pitkiäkin matkoja. Yksittäisen

keltatäplähiipijästä (<i>Carterocephalus palameon</i>). Havainnosta on tehty ilmoitus Suomen perhostutkijainseuran päiväperhosseurantaan. Keltatäplähiipijä (VU) on viimeisimmän tiedon mukaan kadonnut täysin tai lähes täysin Etelä- ja Kaakkois-Suomesta (Pasi Kujala suullinen tieto; Laji.fi). Keltatäplähiipijä on pienellä alueella elävä hyvin paikkauskollinen perhonen, joka ei leviä pienen elinalueensa ulkopuolelle, vaikka samantyyppistä elinympäristöä olisi aivan vieressä. Havainto on tehty Jyränmyllyntien varresta, mutta ilmoitettu karkeistettuna tietona Laji.fi-tietokantaan. Jyränmyllyntietä on tarkoitus leventää ja kunnostaa voima-alueen yhdystieksi. Arvokas lajihavainto tulee ottaa huomioon, jos rakentaminen alueella käynnistyy. Huomautamme, että lajin suojelemiseksi tämä paikkatieto tulee poistaa kaava-aineiston mahdollisesta julkisesta levityksestä. Keltatäplähiipijää koskeva havainto on annettu asukaskyselyn yhteydessä, mutta sitä ole huomioitu luontoselvityksessä. Asukastietojen mukaan alueelta oli havaittu myös maakotka, riekko, huuhkaja ja jopa kuukkeli. Myös karhun talvipesa mainittiin. Maisemavaikutusten arviointi ei tunnista alueen erityisarvoja Vatulanharju ja Ulvaanharju kuuluvat Pirkanmaan harjumaisemien maisemanähtävyyteen ja ovat osa valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Pirkanmaan harjumaisemat lisättiin vuonna 2021 valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden joukkoon (VAMA2021). Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat Suomen maaseudun edustavimpia kulttuurimaisemia (Syke 2024). Vatulanharju ja Ulvaanharju ovat geomorfologialtaan ja eliölajistoltaan arvokkaita. Lisäksi harjuilla konkretisoituu Pirkanmaan harjujen merkitys kulkuväylinä. Harjuja pitkin kulkee vanha Hämeenkancaantie, joka oli yksi Suomen keskiaikaisista pääteistä.	havaintopisteen väistely perhosen suojelemiseksi on näin ollen toimimaton keino. Väite perhosen kyvyttömyydestä levittäytyä uusille alueille ei vastaa uusinta tutkimustietoa. https://livrepository.liverpool.ac.uk/3181881/1/200915522_February2024.pdf Lainaus tutkimuksesta: "The mean dispersal distances based on either Fagne and Famenne data separately, were approximately 0.9-1.3 km (Table 3.4). However, the figure was much higher when all sampled sub-populations in Wallonia were analysed together, with mean dispersal distances of approximately 2.5 km and 4.5 km for Gaussian and Laplacian kernels, respectively." Pienialainen rakentaminen metsäiseen ympäristöön voi kyseisen lajin kohdalla jopa lisätä sopivaa elinympäristöä. Havainto on ilmoitettu laji.fi:hin valtakunnallisen päiväperhosseurannan yhteydessä 10x10km:n tarkkuudella. Havainnon yhteydessä on kirjattu "Tässä havaintoerässä ei ole salattua tietoa.", mistä johtuen tarkempaa paikkaa ei Laji.fi-palvelusta ole saatavilla lisätietopyynnöllä. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella.
---	---

Vatulanharjun tunnusomaisin elementti on harjun laelta kymmenien kilometrien päähän suuntautuva avoin näkymä. Harjun alapuolelle rakennettavat tuulivoimalat rikkoisivat tämän maisemanähtävyyden. YVA-selvityksessä sivulla 163 on yksipuolinen näkemys harjun maisema-arvoista: Harjujen maisema on sulkeutunut metsän sisäinen maisema, josta avautuu näkymiä ulkopuoliseen maisemaan vain avohakkuiden yhteydessä.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että **valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan**. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon valtion viranomaisten toiminnassa, maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit vastaavat myös Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen (2000/2006) tavoitteisiin (Syke 2024).

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on osoitettava maakuntakaavoituksessa. Velvollisuus ottaa maisema-arvot huomioon koskevat kaavoituksen lisäksi maisemaa voimakkaasti muuttavia hankkeita. **Tuulivoimarakentamisen suunnittelun ohjeessa** (Ympäristöministeriö 5/2016) **valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita pidetään tuulivoimarakentamiselle soveltumattomina alueina**. Konikallion hanke sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen välittömään läheisyyteen. Maisema-alueet ovat kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti tärkeitä identiteettitekijöitä. Maisema-alueelle rakennettaessa tulisi varmistaa, että rakentaminen sopii maisemaan eikä vaikeuta erityisen luonnonympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista (Koski 2016).

Arviointiselostuksen (s. 163) mukaan tuulivoima-alueella on maisemallisia vaikutuksia, kun aluetta katsotaan koillispuolelta Kelminselän suunnasta: ”tuulivoimapuisto nousee Vatulanharjun takaa selkeästi harjun yläpuolelle hallitsemaan Vatulanharjun maisemaa”. Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen

Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetyille tuulivoimatuotantoalueelle.

Pirkanmaan harjumaisemien Ulvaanharjun ja Vatulanharjun alueelle kohdistuvia maisemallisia vaikutuksia kuvaillaan kohtalaisiksi. Maisemalliset vaikutukset todetaan arviointiselostuksessa suuriksi maakunnallisesti arvokkaan alueen Kelminselän kulttuurimaisemaan Vatsiaisen ja Vatulan alueille. Lisäksi kohtalaisia maisemallisia vaikutuksia todetaan kohdistuvan muualle Kelminselän kulttuurimaisemaan.

Selostuksen johtopäätöksistä poiketen toteamme, että maisemavaikutukset olisivat erittäin suuria kielteisiä lähivaikutusalueen arvoalueille eli valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Ulvaanharju-Vatulanharju (Pirkanmaan harjut) sekä maakunnallisesti arvokkaalle Kelminselän kulttuurimaisemalle. Tuulivoimarakentaminen vaikuttaisi maiseman tunnelman katoamiseen sekä mitätöisi alueella inventoinneissa tunnistetut arvot.

Konikallion tuulivoimahanke on ristiriidassa Vatulaharjun-Ulvaanharjun arvokkaan maisemakokonaisuuden vaalimisen kanssa. Maiseman edustavuus ja arvot on tutkittu ja tunnistettu viranomaisten laatimissa valtakunnallisissa inventoinneissa, mutta alueen arvostus ei tule esiin tuulivoimasuunnitelmassa, jonka toteutuessa alueen maiseman luonne muuttuisi merkittävästi.

Asukkaiden ja yritysten osallistaminen hankkeessa puutteellista

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan (MRL 1.2 §) jokaiselle tulee turvata osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun. Tämä toteutetaan muun muassa avoimen tiedottamisen ja vuorovaikutteisen suunnittelun kautta.

Asukaskyselyn perusteella YVA-ohjelmasta annetuissa vastauksissa toistui mielipide, että hankkeen tiedottaminen on ollut puutteellista. Tämä kertoo siitä, ettei paikallisten asukkaiden osallistaminen hankkeen suunnittelussa ole ollut riittävällä tasolla. Monet ovat kuulleet hankkeesta tai ymmärtäneet sen suuruusluokan vasta aivan viime aikoina.

Paikallista elinkeinoelämää, yritystoimintaa, matkailua sekä maa- ja metsätalouden

Kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeen eri vaiheissa on järjestetty lisäksi avoimia yleisötilaisuuksia, joihin on voinut osallistua paikan päällä tai etäyhteydellä.

harjoittamista koskeva vaikutusten arviointi ei ole ollut riittävä, osallistava eikä vuorovaikutteinen. Erillisselvityksen pääasiallisena tiedonhankintatapana kerrotaan olleen Ikaalisten ja Hämeenkyrön keskeisten elinkeinotoimijoiden haastatteleminen ja aineiston analysointi. Haastatteluja tehtiin ainoastaan kolme kappaletta, ja haastateltavina olivat MTK Ikaalinen, Kehittämissyhtiö Ikaalisten Kylpyläkaupunki Oy ja Hämeenkyrön kunta. Haastattelujen lisäksi hankkeen lähialueiden elinkeinotoimintoja selvitettiin paikkatieto-, kartta- ja yritystietokanta analyysillä. Alueelle katsottiin sijoittuvan yhteensä 314 yritystä, mutta yritysten edustajia ei haastateltu. Puutteellinen osallistaminen ja vuorovaikutus heikentää hankkeen sosiaalista kestävyyttä ja hyväksyttävyyttä. Lopuksi Suomen luonnonsuojeluliiton jäsenyhdistyksenä kannatamme lähtökohtaisesti uusiutuvaa energiaa. Toteutuessaan Konikallion tuulivoimahankkeella olisi kuitenkin erittäin kielteisiä vaikutuksia alueen arvokkaisiin luonnon- ja maisema-arvoihin. Hanke on ristiriidassa harjajensuojeluohjelman tavoitteiden kanssa. Lisäksi se rikkoo Hämeenkaan Natura-alueiden ja ylimaakunnallisen viheryhteyden ekologisen kokonaisuuden. Tuulivoimaa ei myöskään suositella rakennettavan valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille tai niiden läheisyyteen. Näiden seikkojen vuoksi emme pidä hanketta toteutuskelpoisena.	Mielipide merkitään tältä osin tiedoksi.
31) Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys, 4.4.2024 YVA-selostuksen arviointia Vaikutuskohteen herkkyys on määritelty vähäiseksi, mikä on ilmeisen alakanttiin arvioitu. Selvityksissä on todettu alueen vaikutuspiirissä sijaitsevan sääksireviiri, pöllöjä ja hyvä metsokanta. Näiden yksin pitäisi nostaa linnuston yleistä herkkyyttä muutoksille vähintään kohtalaiseksi. Hankealueelle on vaikea sijoittaa	Maastoselvityksissä tunnistetut linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu hankesuunnitelmissa. Metson soidinpaikkoja rajattiin karttapohjaisen esiselvityksen avulla ja varsinaisten maastoselvitysten aikana alueelta löydettiin yksi metson soidin ja kolme pientä tai pienehköä teeren soidinta.

voimaloita tavoiteltu määrä siten, ettei niistä koidu haittaa esimerkiksi metson (DR) soitimelle tai estä soidinta kokonaan. Hankealueen metsokanta on merkittävän runsas jo aivan alueellisesti ajatellen. Tällaisen alueen metsokantaa tulee suojella kaikin mahdollisin tavoin eikä kannan olemassaoloa saisi heikentää tai aiheuttaa kannan katoamisen alueelta. Varovaisuusperiaatetta on noudatettava. Vaikutusten arvioinnissa esitetään väite, että kanalinnuilla törmäysriski on merkittävämpi vaikutustekijä kuin melu. Samassa kappaleessa mainitaan suosituksesta, jossa soitimen ympärille on jätettävä kilometrin suojavyöhyke, mutta varsinaisena lievennystoimenpiteenä tätä ei ole esitetty. Tuoreimman tiedon mukaan melu haittaa merkittävästi metsojen soidinta 800 metrin säteellä voimalasta, ja jotkin elyt ovat alkaneetkin vaatia väh. 500 metrin buffereita soidinpaikkojen ympärille. Soidinpaikkoja ei ole huomioitu voimalasijoittelussa riittävästi. Luonnonvarakeskuksen tutkimusryhmä on koostanut yhteen 84 tutkimusta 22 maasta ja erottanut niistä 160 tapausta, joissa tuotettiin tietoa siitä, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäryhmiin. https://www.luke.fi/fi/uutiset/katsaus-useat-lintu-ja-nisakasryhmat-vaistavat-tuulivoimaloita Tämän koosteen mukaan tuulivoimaloilla on suurtakin vaikutusta lintuihin. Tosin vaikutukset saattavat vaihdella yksilöllisesti samankin lajin kohdalla. Linkin tiedoissa todetaan muun muassa seuraavaa: ”Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä. - Johdonmukaisesti siirtyivät kurjet (3 siirtymää/3 tutkittua tapausta), pöllöt (2/2) ja porot (6/6). Ne siirtyivät keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista. - Metsäkanalinnuilla vaikutukset ulottuivat keskimäärin 5 km päähän, mutta 11:ssä 18:sta tapauksessa.	Soidinpaikat on esitelty tarkemmin viranomaisliitteessä. Muista metsäkanalinnuista tuulivoimahankealueella havaittiin pyitä yhteensä kuudella reviiirillä. Alueen metsokanta on selvitysten perusteella eteläisen Suomen olosuhteet huomioiden suhteellisen vahva. Metsoista tehtiin havaintoja myös pesimälinnustonselvityksen maastotöiden yhteydessä, jolloin havaittiin yksi pesä sekä metsoyksilöitä kahdeksalla paikalla. Esimerkiksi metsoilla pienet soidinpaikat eivät ole yhtä pysyviä vuodesta toiseen kuin suuremmat soitimet.
--	---

- Lepakoihin vaikutukset ulottuivat keskimäärin 1 km etäisyydelle (21 siirtymää/29 tutkittua tapausta) - Sorsalintuihin (6 siirtymää/7 tutkittua tapausta), petolintuihin (24/30), varpuslintuihin (16/32) ja kahlaajiin (8/19) vaikutukset keskimäärin 500 m etäisyydelle.” Tuulivoimalat aiheuttivat siirtymää kurjille ja pöllöille keskimäärin 5 kilometriä. Metsäkanalinnuille vaikutukset ulottuivat myös keskimäärin 5 kilometrin päähän. Sorsalintuihin, petolintuihin, varpuslintuihin ja kahlaajiin vaikutukset ulottuivat siirtymänä keskimäärin 500 metriä. Edelleen on huomattava, että lintujen siirtymisalttius voi johtaa tilanteeseen, jossa sopivaa biotooppia ei löydykään läheltä tai sitten biotooppi, johon linnut joutuvat siirtymään, on tuntuvasti huonompi kuin alkuperäinen oli. FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy-yhtiön erityisasiantuntija, biologi Ville Suorsa on suorittanut viisi vuotta kestäneen muutontarkkailun tutkimuksen. Simossa ja lissä muuttoa tarkkailtiin keväisin ja syksyisin yhteensä 324 maastotyöpäivää sekä Kalajoen ja Pyhäjoen alueella yhteensä 120 maastotyöpäivää. Muuttoa seurattiin myös Raahessa. Selvästi yleisin voimaloihin törmännyt laji oli metso. Niitä löytyi kaikkiaan kolmesta, Raahesta lukuun ottamatta kaikilta alueilta. Teeriä törmäsi voimaloihin kaksi ja riekkoja yksi, joten metsäkanalintujen osuus kaikista linnuista oli tasan kolmannes. https://www.kaleva.fi/hanhett-kieravat-tuulivoimalat-metsot-tormaavat-ru/1689570 Sääksisäätiön suositus tuulivoimaloiden ja asutun sääksenpesän väliselle etäisyydelle on 2 kilometriä. Sama suositus on mainittu Ympäristöhallinnon ohjeissa 5/2016. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75407/SY_6_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y Lisäksi on otettava huomioon, että hankealueen läheisyydessä pitää reviiriä useita sääksipareja (DR). Tämäkin aiheuttaa sen, että haittavaikutuksia linnustolle ei pidä aliarvioida.	Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Illevaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääsken pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi. Pesä on ollut asuttuna viimeksi vuonna 2021, minkä jälkeen reviiri on ollut
---	--

Todettakoon, että sääkset on huomioitava lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti, vaikka pesä ei olisikaan ollut käytössä joka vuosi. Lähin selvityksen aikana asumaton pesä on selkeästi alle 2 kilometrin päässä tuulivoimaloista. Tällainen sääksen pesä ja pesäpuu on turvattava siten, että pesintä mahdollistuu jatkossa.

Muista petolinnuista pitää mainita mehiläishaukka (EN). Laji on myös Pirkanmaan vastuulaji. Tuulivoimalat synnyttävät mehiläishaukan säilymiselle alueella tuntuvaa riskiä.

Vesajärvi kerää laulujoutsenia (DR) muuttoaikaan suuria määriä ruokailemaan ja lepäilemään. YVA-selostuksesta ei käy selkeästi ilmi, miten laulujoutsenkerääntymät ja niiden lentoreitit alueella on otettu huomioon. Selostuksessa todetaan, että hankealueen lähellä ei ole tärkeitä lintujen kerääntymäalueita. BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelun mukaan Vesajärvellä on havaittu esimerkiksi 28.4.2024 yhteensä 455 joutsenen paikallinen kerääntymä. Vuoden loppuolella 2021 Vesajärvellä laskettiin 8.11. yhteensä 460 paikallista joutsenta.

Päätelmiä

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys viittaa jo 11.3.2022 antamaansa mielipiteeseen, joka koski Konikallion tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmaa:

”Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen näkemyksen mukaan VE1 mukaisesta turbiinien sijoittelusta pitää luopua merkittävän metson soidinpaikan säästämiseksi ja toteuttaamaksimissaan VE2 mukainen suunnitelma ja tässäkin tapauksessa harkita huolellisestiturbiinien sijoittelua laajennettujen linnustoselvitysten antamien tulosten valossa sekä ollavalmis tarpeen tullen vähentämään turbiinien määrää myös VE2 suunnitelman mukaisestamäärästä tai viime kädessä toteuttaa nollavaihtoehto.” Samoin Alaistenniitut – Siloistenkallion alueelta tulee poistaa lähimmät kaavaillut tuulivoimalat. Edelleen Teerineva kuuluu soidensuojelun täydennyskehotuksen listalle. Teerinevalla on havaittu muun muassa Pirkanmaalla kovasti harvinaistunut pohjansirkku

autiona, mukaan lukien vuonna 2025. Kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen pesää lähinnä sijaitsevaa voimalaa on siirretty kauemmas pesästä (noin 1,1 -> 1,6km). Vaikka havaintoja kyseisen reviirin linnuista ei ole tehty, voidaan pitää todennäköisenä, ettei ilmeisin saalistusreitti kulje ainakaan koko tuulivoimapuiston halki. Alueen muiden reviirien pesät sijaitsevat vähintään Sääksisäätiön suositteleman kahden kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista, eikä niiden havaittu tekevän tarkkailuissa saalistuslentoja hankealueen yli mutta poispäin siitä.

Maastonselvityksissä tunnistetut linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu hankesuunnitelmissa. Metson soidinpaikkoja rajattiin karttapohjaisen esiselvityksen avulla ja varsinaisten maastonselvitysten aikana alueelta löydettiin yksi metson soidin ja kolme pientä tai pienehköä teeren soidinta. Soidinpaikat on esitelty tarkemmin viranomaisliitteessä. Muista metsäkanalinnuista tuulivoimahankealueella havaittiin pyitä yhteensä kuudella reviirillä.

Alueen metsokanta on selvitysten perusteella eteläisen Suomen olosuhteet huomioiden suhteellisen vahva. Metsoista tehtiin havaintoja myös pesimälinnustoselvityksen maastotöiden yhteydessä, jolloin havaittiin yksi pesä sekä metsoyksilöitä kahdeksalla paikalla.

(NT). Teerinevan lähellä olevat tuulivoimalat (T1 ja T2) tulee poistaa suunnitelmista. Konikallion tuulivoimahanke sijoittuu merkittävälle metson soidinalueelle. Hankealueelle on vaikeaa rakentaa suurta määrää tuulivoimaloita ilman, että törmäysriski, biotoopin pirstoutuminen ja melu sekä muu häiriövaikutus aiheuttavat metsojen siirtymisen alueelta. Alue voi muuttua metsoille sopimattomaksi soidin- ja pesintäalueeksi. Tämä on otettava huomioon tarkoin suunnittelussa varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Hankealueelle rakennetaan myös lukuisasti uusia teitä. Alue pirstoutuu tätäkin kautta entisestään. Nyt lähimmät tuulivoimalat sijaitsevat vain hieman runsaan 400 metrin päässä soidinpaikoista, Tämä etäisyys ei ole riittävä suojaetäisyys, jos varovaisuusperiaatetta noudatetaan. Hankealueen tuntumassa on useita sääksien reviireitä ja muitakin petolintujen reviireitä. Tämä korostaa haittavaikutusten merkittävyyttä linnustolle. Kuitenkin vaikutuskohteen herkkyyks on todettu arviointiselostuksessa vähäiseksi kielteiseksi. Haittavaikutuksia linnustolle on arvioitu ilmeisen alakanttiin. Lisäksi sääksien lentoreitteihin liittyy liian suuria epävarmuuksia ja olettamuksia. Arviointiselostuksessa todetaan, että yhden sääksireviirin osalta tilanne on vielä avoin eikä vaikutusta tuulivoimahankkeeseen tiedetä. Kuten yleensä tuulihankkeita koskevissa linnustoselvityksissä nytkin esimerkiksi pöllöjen soidinkuuntelu ja kanalintujen soidinpaikkatutkimus on rajautunut yhteen vuoteen. Tämän vuoksi selvityksissä on merkittävää epäluotettavuutta mukana, koska esimerkiksi pöllöjen soidin vaihtelee vuosittain muun muassa myyräkannoista johtuen. Pöllöjä kuunneltiin kahtena yönä pysähdellen noin 500 metrin välein ja ollen yhdellä paikalla 3-5 minuuttia. Kuunteluajan olisi pitänyt olla pitempi yhtä paikkaa kohden – etenkin, kun pöllöselvitykseen käytetty aika on ollut varsin vähäinen. Muuttolinnustoselvitys rajautuu maaliskuusta lokakuulle. Muutonseuranta tulee aloittaa jo	Esimerkiksi metsoilla pienet soidinpaikat eivät ole yhtä pysyviä vuodesta toiseen kuin suuremmat soitimet. Yhteysviranomaisen on antanut kaava- aluetta koskevasta ympäristövaikutusten arvioinnista perustellun päätelmän 6.6.2024, se on kokonaisuudessaan luettavissa sivulta: https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Yhteysviranomaisen%20perusteltu%20p%C3%A4%C3%A4telm%C3%A4%20Konikallion%20tuulivoimahanke.pdf Perustellussa päätelmässä todetaan: <i>"Lintuja koskevat selvitykset ja arvioinnit on tehty asiantuntevasti ja arvioinnissa on tunnistettu hankkeen keskeiset linnustovaikutukset. Alueen läpi muuttava linnusto on selvityksen mukaan erityisesti hanhien ja kurkien osalta kohtalaisen runsas, mutta alueen läheisyydessä ei ole merkittäviä</i>
---	---

helmikuussa ja sitä jatkaa marraskuulle (tai pitemmällekin riippuen muun muassa laulujoutsenten muuttotilanteesta). Kotkamuutto alkaa myös aikaisin, mikä tulee ottaa huomioon muutonseurannan ajoittamista mietittäessä. Lisäksi YVA-selostuksessakin todetaan, että yömuutto on vilkasta, ja yömuuttoa ei ole pystytty havainnoimaan.

Kevätmuuton seurannassa havaittiin yli 6 500 hanhea. Hanhista 40% lensi törmäyskorkeudella. Hanhien lentoreitti vaihteli huomattavan paljon. Hanhia muutti myös hankealueen päältä. Petolinnuista 34% muutti törmäyskorkeudella. Syysmuuton seurannassa vuonna 2022 kurkia havaittiin 4 958 yksilöä. Kurjista muutti kolmasosa törmäyskorkeudella. Kurkien muuttoreittiin vaikuttavat tuulet ja muut sääolosuhteet. Kevätmuuton seurannassaa havaittiin 288 laulujoutsenta, joista 239 lensi törmäyskorkeudella. Syysmuuton seurannassa laskettiin 463 laulujoutsenta, joista 159 lensi törmäyskorkeudella. YVA-selostuksessa todetaan, että hankealueen kautta tai sen lähietäisyydeltä muuttaa runsaasti lintua kuten hanhia ja kurkia. Muuttavien petolintujenkin määrä on huomattava. Tästä syystä linnustoselvitykseen tulee paneutua hyvin ja ottaen huomioon lintujen muuttopäivät.

Kehrääjäs selvitys jää liian alimitoitetuksi. Kehrääjiä (DR) on tarkkailtu yleisen pesimälinnustoselvityksen yhteydessä ja lisäksi lepakkoselvityksen ohessa. Tuulivoimahankkeiden vaikutuksesta kehrääjiin on tutkimuksissa saatu selkeitä viitteitä, että tuulivoimahankkeet saattavat olla kehrääjille merkittävän haitallisia. Tästä syystä tällä Pirkanmaan yhdestä parhaimmista kehrääjäalueista pitää laatia riittävän konkreettinen ja tehokas selvitys kehrääjien liikkeistä hankealueella ja hankealueen lähialueilla.

Sähkönsiirtolinjojen kohdalta linnustoselvitys näyttää olevan liian ylimalkainen. Mitään tarkempaa tietoa, miten linnustoselvitys on tehty, ei ole kerrottu. Linnustoa on seurattu kasvillisuuden ja liito-oravan kartoituksen yhteydessä. Linnuston selvittäminen sähkönsiirtolinjoilla tulee tehdä laaja-alaisemmin

levähdysalueita tai sisämaan muuttoa ohjaavia pelto- tai vesistöalueita.

Yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnin johtopäätökseen muuttolinnustoon kohdistuvista vähäisistä vaikutuksista. Hankealueen pesimälinnustoselvityksen mukaan lajistollisesti merkittävien arvokas lintukohde hankealueella on Siloistenkalliolta virtaavan uoman monimuotoinen ympäristö, jossa esiintyvät muun muassa varpus- ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiaisia. Hankealueelta löydettiin lisäksi yksi metson soidinalue ja useampia teeren soitimia. Alueella pesii myös petolintuja (hiiri- ja mehiläishaukka, sääksi) ja pöllöjä (varpus- ja lehtopöllö). Yhteysviranomaisen pitää pesimälajistoon kohdistuvien vaikutusten arviointia pintapuolisena.

Vaikutustenarviointi perustuu soidinlaulun kuuluvuuden muutoksiin, vaikka lajiston kannalta erityisesti häiriö ja elinympäristöjen muuttuminen voi metsäympäristöissä olla linnustolle merkittävämpi haitta.

Kokonaisuutena hankkeen vaikutukset jäävät kuitenkin todennäköisesti kohtalaisiksi, sillä alue on voimakkaasti käsiteltyä ja elinympäristöltään jo muuttunutta”

muun muassa havainnoimalla, onko linjojen tuntumassa esimerkiksi petolintujen reviireitä. Ilmajohdot saattavat aiheuttaa törmäysvaaraa petolinnuille ja muillekin lintulajeille. Sähkönsiirtolinjat pirstouttavat maastoa myös lisää tuulivoimaloiden ja uusien teiden rakentamisen ohessa. Sähkönsiirto tulee maakaapeloida haittavaikutusten minimoiseksi. Kun verrataan sähkönsiirtolinjojen vaihtoehtoja, niin B -vaihtoehto tuntuu linnuston kannalta paremmalta. Lisäksi A-vaihtoehto kulkisi Vatulanharjun Natura-alueen kautta. YVA-selostuksessa arvioidaan tuulivoimahankkeen merkitsevän linnustolle vain vähäistä kielteistä vaikutusta. Tähän arvioon ei voi yhtyä. Hankealueella on Etelä-Suomen oloissa vahva metsokanta. Hankealueella ja sen lähituntumassa pitää reviiriä useita petolintulajeja. Tuulivoimahanke vaikuttaa useaan sääksireviiriin. Lisäksi aivan alueen lähituntumassa on Pirkanmaan yksi parhaimmista kehääjäpaikoista. Kysymyksessä on melko massiivinen hanke. Hanke sijoittuu osaltaan Natura-alueelle (Vatulanharju-Ulvaanharju FI 0309001, Sac, 1 089 ha) ja sen välittömään läheisyyteen. Edelleen hankealueen lähituntumassa on Vatulanharjun valtakunnallisesti arvokas Pirkanmaan harjumaisema. Hankealueen vieressä on lisäksi Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen määrittelemä maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI-alue). Tämän tyyppinen hankealue synnyttää kysymyksiä alueen soveltumiselle tuulivoimarakentamiselle. Natura-alueet esimerkiksi tulee jättää lähtökohtaisesti rauhaan tuulivoimarakentamiselta ja muulta rakentamiselta. Hankealue sijoittuu Hämeenkaan suoluontovyöhykkeelle, joka on Pirkanmaan suoluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas suoharjumaiseman vyöhyke. Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen kannan mukaan VE1 vaihtoehtoa ei voi toteuttaa, koska se aiheuttaisi linnustolle liian suuria haittavaikutuksia. VE2 on myös hyvin vaikeasti sovitettavissa hankealueelle siten, että muun muassa metson suojelu voitaisiin ottaa riittävästi huomioon. Linnustonselvityksissä on sellaisia	Sähkönsiirron järjestämiseen ja reunaehtoihin vaikuttavat useat eri osatekijät. Ilmajohdosten ohella myös maakaapeloinnista aiheutuu vaikutuksia ja hankkeessa valittavaksi toteutusvaihtoehdoksi on otettava huomioon useita eri seikkoja. Kaavaehdotusvaiheessa YVA-menettelyn ja kaavaluonnoksen aikainen ulkoisen sähkönsiirron vaihtoehto B on jätetty mm. kaavaluonnoksesta saadun palautteen johdosta pois. Natura-alue on huomioitu kaavassa ja sille on osoitettu SL-merkintä. Tuulivoimalat on sijoitettu riittävän kauas Natura-alueesta. Kaavan tuulivoimaloiden sijoittamisessa ja vaikutusten arvioinnissa on huomioitu VAMA-alue ja maisemavaikutukset. VAMA-alueelle ei sijoitu voimaloita. Voimaloiden etäisyyttä on kasvatettu VAMA-alueeseen ja kokonaiskorkeutta pienennetty 50 metriä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamennettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden
--	--

puutteita, jotka vaikeuttavat arvioinnin tekoa. Näin ollen varovaisuusperiaatetta on noudatettava. Suojelun tarvetta ei pidä tarkastella liian suppeasti vain tuulivoimaloiden lähituntumassa. Harukselliset tuulivoimalat lisäävät riskiä lintujen törmäyksille. Myös lentoestevalojen aiheuttamaa riskiä linnuille on vähennettävä erilaisin arviointiselostuksessakin mainituin keinoin. Jos tuulivoimaloiden pystyttämiseen päädytään, jäliseuranta on järjestettävä tehokkaasti. Linnustolle koituvien vaarojen tai uhkien ilmetessä on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin. Ellei tuulivoimaloiden määrää vähentämällä pystytä turvaamaan hankealueen ja sen lähistön pesimälinnustoa, hanketta ei pidä toteuttaa. Samoin tuulivoimaloiden paikat on tarkistettava siten, että linnuston suojelu toteutuu tehokkaasti.	osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	---

3. Kaavan ehdotusvaiheen palaute ja vastineet

3.1. Viranomaisten lausunnot

1) Elisa Oyj, 21.11.2025 Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.	Merkitään tiedoksi.
2) Hämeenkyrö, Hyvinvointijaosto, 3.12.2025 Hyvinvointijaosto on antanut 10.4.2024 §21 seuraavan lausunnon: Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavasta on havaittavissa, että alue sijaitsee Pirkan uran vaellus- ja hiihtoreitistön välittömässä läheisyydessä Ikaalisten kaupungin puolella. Hämeenkyrön kunta kuuluu Pirkan uran vaellus- ja hiihtoreitistöön 25 kilometrin kuntaosuudellaan. Varsinaisesta	Merkitään tiedoksi.

tuulivoimapuistosta en usko olevan haittaa Pirkan uran retkeilyreitien pysyvälle käytölle. Välimatkaa tuulivoimapuiston alueen reunasta Pirkan uran reitistöön kertyy erikohdista arviolta noin 1 000–2 000 metriä. Varoalue on tarpeeksi suuri reitistön turvalliseen käyttöön. Haittavaikutukset Pirkan uran reitistölle ovat välilliset rakennusaikaiset toimenpiteet, jotka voivat haitata reitistön käyttöä kesä- ja talviaikoina. Lisäksi tuulivoimapuiston karttakuvaan on piirretty voimajohtolinjat A ja B, joista vaihtoehto A katkaisee Pirkan uran reitistön. Tämä voimalinja ei kuitenkaan haittaa pysyvää reitin käyttöä, kun työ toteutetaan ja viimeistellään huolellisesti. Maisemahaitoista on vaikea tehdä arviointia ilman luonnossa vierailua. Suurin vaikutus tuulivoimapuiston rakentamisessa ovat väliaikaisvaikutukset, jotka voivat haitata retkeilyreitien käyttöä ja esimerkiksi Pirkanhiihdon toteutumista koko hankkeen ajan. Hankkeen ollessa valmis haittavaikutukset todennäköisesti korjaantuvat. Hyvinvointijaosto esittää, että Hämeenkyrön kunnan liikuntapalveluita pidetään tietoisena hankkeen etenemisestä. Lisäksi retkeilyreitien ympärivuotinen käyttö tulee huomioida tuulivoimapuisto hankkeen suunnittelu- ja toteutusvaiheissa. Vatulanharjun alue on hiljaista erämaamaisemaa, missä ei kuulu kaupungin äänet. Alueella on ympärivuotista retkeily ja virkistystoimintaa. Kaavailtujen 300 metriä korkeiden tuulivoimarakennusten välke-, melu- ja maisemahaitat ovat ilmeisiä, myös rakentamisvaiheen jälkeen.	
3) Suomen Erillisverkot Oy, 8.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkkoo-Operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Merkitään tiedoksi.
4) Hämeenkyrön Nuorisovaltuusto, 9.12.2025	

Nuorisovaltuusto puoltaa yksimielisesti hanketta tuulivoimalahankkeen puolesta. Nuorisovaltuusto näkee tuulivoimapuiston hyvänä investointina kunnalle sen tuottamien verotulojen, työllistymisen ja ekologisuuden pohjalta. Etenkin rakennusvaiheessa tuulivoimapuisto työllistää merkittävän määrän työntekijöitä.	Merkitään tiedoksi.
5) Telia Finland Oyj, 11.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohdoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys tuulivoimapuiston hankkeen toimesta lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).	Merkitään tiedoksi.
6) Digita Oy, 11.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuden liittyvien vaikutusten arvioinnissa.	Merkitään tiedoksi.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä. Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa: • Hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä • Tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta. Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava	Kun tuulivoimahankkeelle on saatu rakentamislupa ja toteuttamispäätös, hanketoimija mittauttaa tarvittavilta osin alueen tv-signaalin laadun ja voimakkuuden sekä laatii mittaukset uudelleen tuulivoimaloiden pystyttämisen jälkeen. Mikäli hankkeen tuulivoimaloiden todetaan häiritsevän antenni-tv:n vastaanottoa, häiriöt voidaan todennäköisesti poistaa signaalia vahvistamalla, antennia suuntaamalla tai antennia parantamalla. Hanketoimija vastaa toimenpiteistä ja kustannuksista, joilla mahdolliset hankkeen tuulivoimaloista aiheutuneet vastaanottohäiriöt poistetaan. Koska vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta, hankkeesta aiheutuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei ole arvioitu tässä vaiheessa hankesuunnittelua muodostuvan antenni-tv:n vastaanottoon. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä yhteistyötä radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjien sekä teleoperaattorien kanssa.
--	---

vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyksaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tvsignaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto).

Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tvvastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	
7) Porin kaupunki/kaavoitus, 15.12.2025 Porin kaupungin kaavoitusyksiköllä ei ole huomauttamista Hämeenkyrön Koninkallion tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotuksesta.	Merkitään tiedoksi.
8) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, 17.12.2025 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto lausuu Caruna Oy:n Koninkallion tuulivoima-alueen ja siihen liittyvän voimajohtohankkeen osayleiskaavaehdotuksen valmisteluaineistosta seuraavaa: Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan laadinnassa on otettava huomioon yleiskaavan sisältövaatimuksena mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön ja turvata valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Valtaosa ihmisiin kohdistuvista merkittävistä ympäristövaikutuksista rajautuu niin sanotulle lähivaikutusalueelle. Alueidenkäyttölain uudistuksessa on esitetty viihtyisyys- ja maisemahaittojen vuoksi, että tuulivoimaloiden etäisyydeksi lähimmistä asuin- ja lomarakennuspaikoista asetettaisiin jatkossa, voimassa olevan maakuntakaavan ulkopuolisilla alueilla 1,25 km:n etäisyysvaatimus. Voimaloiden sijoittelussa tulee varmistaa, laitosalueen ulkopuoliset lähimmät asuin- ja loma-asunnot siten, ettei voimaloiden	Melu- ja välkemallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien

toiminnasta aiheutu terveyshaittaa tuulivoimaloiden toiminnasta leviävän melun tai välkkeen johdosta. Laitosten toimiessa tulee lisäksi huomioida yöaikainen mahdollisesti unihäiriötä aiheuttava melu, joka erottuu selvästi taustamelusta ja joka ei saa ylittää 25 dB yhden tunnin keskiäänitasona LAeq, 1h mitattuna niissä tiloissa, jotka on tarkoitettu nukkumiseen. Meluvaikutuksien laajuuteen voidaan vaikuttaa tuulivoimalamallin sekä siipityypin valinnalla. Nykyiset tuulivoimaloiden siipimallit sisältävät mm. jättöreunan sahalaoidituksen, jolla voidaan vähentää nimellistehon taattua melupäästöä n. 2-4 dB voimalan tuottamaa sähkötehoa vähentämättä. Mikäli rakennuslupaa haettaessa todellinen voimalaitosmalli muuttuu teknisiltä ominaisuuksiltaan, melumallinnuksessa ja välkemallinnuksessa käytetyistä tyyppivoimaloista, siten että sillä voi olla voimistavaa vaikutusta mm. melun tai välkkeen leviämiseen, tulee mallinnukset tarkistaa ennen rakennuslupan myöntämistä, tositilannetta vastaaviksi. Osayleiskaavan seurantaohjelmaehdotuksen mukaisesti rakentamisen jälkeisiä meluvaikutuksia tulee tarvittaessa seurata mittauksin.	ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Melumallinnuksessa saatujen tulosten perusteella ohjearvot tai toimenpiderajat eivät ylity lähimpien asuin- tai loma-asuinrakennusten osalta. Välkemallinnuksessa saatujen tulosten perusteella yhden asuinrakennuksen osalta teoreettisen maksimivälkkeen suurin päiväkohtainen arvo ylittää hieman Saksan 30 minuutin raja-arvon, joka ei Suomen olosuhteissa ole merkittävä. Muilta osin ylityksiä ei ole. Rakentamislupavaiheessa lausunnossa mainitut asiat tarkistetaan ja mm. melu- ja välkemallinnukset laaditaan toteutettaviksi valituille voimalatyypeille.
9) Satakuntaliitto, 17.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Satakuntaliitto on antanut lausunnon Konikallion tuulipuiston YVA-prosessin aikana ja myös osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Niissä Satakuntaliitto on tuonut esiin Satakunnan kannalta tärkeitä näkökulmia etenkin maakuntakaavatilanteeseen, maakunnallisiin selvityksiin sekä Satakunnan puolelle kohdistuviin maisemavaikutuksiin liittyen. Osayleiskaavan aineistoa on täydennetty prosessin kuluessa Satakunnan maakuntakaavojen merkinnöillä ja vaikutuksia on arvioitu myös Satakunnan puoleisiin maiseman ja kulttuuriperinnön	Merkittään tiedoksi.

arvoalueisiin. Satakuntaliitto katsoo, että Satakunnan maakuntakaavat on huomioitu riittävällä tavalla.	
10) Fingrid, 17.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Fingridillä ei ole kommentoivaa nähtävillä olevista materiaaleista. Tässä kaavalausunnossa ei kuitenkaan voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnnot. Tämä lausunto koskee vain Fingridin voimajohtoja.	Merkitään tiedoksi.
11) Ympäristöterveys Pirteva, 18.12.2025 Ympäristöterveys Pirteva lausuu asiasta seuraavaa: Osayleiskaavaehdotuksessa on hyvin selostettu tuulivoimapuiston mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavat tekijät. Pohjavesiriskejä on huomioitu, ja rakentamisen vaikutukset pohjaveteen on arvioitu vähäisiksi. Tuulivoimaloiden kemikaalien keruualtaat on tilavuudeltaan mitoitettava siten, etteivät mahdolliset kemikaalivuodot aiheuta vaaraa pohjavedelle. Hallitus linjaa tuulivoiman vähimmäisetäisyyksistä alkuvuonna 2026. Hallituksen linjaus täytyy huomioida, jos sillä on vaikutusta myös maakuntakaavoitukseen/Konikallion suunnittelualueeseen. Nyt suunnittelualueella lähimmät rakennukset ovat n. 1,2–1,5 kilometrin etäisyydellä voimaloista. Tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää raja-arvoja (Terveysuojelulaki 763/1994 sekä Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista 1107/2015) ja myös rakentamisaikaista melua ja pölyämistä on rajoitettava. Tuulivoimaloiden aiheuttama välke on rajoitettava asuin- ja loma-asutuksella enintään 8 tuntiin vuodessa (päivittäin max 30 minuuttia).	Tuulivoimaloiden keruualtaat mitoittaa laitevalmistaja. Melumallinnus on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Melumallinnuksessa saatujen tulosten perusteella ohjearvot tai toimenpiderajat eivät ylity lähimpien asuin- tai loma-asuinrakennusten osalta. Välkemallinnuksessa saatujen tulosten perusteella yhden asuinrakennuksen osalta teoreettisen maksimivälkkeen suurin päiväkohtainen arvo ylittää hieman Saksan 30

	minuutin raja-arvon, joka ei Suomen olosuhteissa ole merkittävä. Muilta osin ylityksiä ei ole. Osayleiskaavan yleismääräyksiä on annettu lisäksi määräykset niin melun ohjearvoja kuin välkevaikutusten rajoittamista koskien.
12) Puolustusvoimat 2. logistiikkarykmentti, 19.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Alueidenkäytön suunnittelussa maanpuolustuksen kehittämistarpeet ja toimintamahdollisuudet tulee turvata alueidenkäyttölain (132/1999) 4 a §:n sekä terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskevan valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen perusteella. Puolustusvoimat toteaa, että kaavan vaikutusten arvioinnissa on käsitelty kaavan vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan. Kaavaselostuksen luvun 9.18 (Vaikutukset turvallisuuteen sekä tutka- ja viestintäyhteyksiin) mukaan hankkeelle on saatu Puolustusvoimien hyväksyvä lausunto lokakuussa 2025. Puolustusvoimilla ei ole huomautettavaa kaavaehdotukseen edellyttäen, että yleiskaavassa osoitettujen ohjeellisten tuulivoimaloiden sijaintien keskipisteet ovat yhdenmukaiset niiden tietojen kanssa (koordinaatit), joiden perusteella Pääesikunta on antanut hankkeesta myönteisen lausunnon. Jos kaavoitettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä Pääesikunnan hyväksyttävyyslausunnon mukaisista tiedoista, Pääesikunnalta on pyydettävä uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä. Ajantasaisiin hanketietoihin (tuulivoimaloiden lukumäärä, maksimikokonaiskorkeus, koordinaatit) perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyyslausunto tulee saada ennen rakentamisluvan perusteena käytettävän yleiskaavan hyväksymistä.	Merkitään tiedoksi. Puolustusvoimien Pääesikunnan lausunto Konikallion hankkeesta on saatu 6.10.2025. Lausunnon mukaan puolustusvoimat ei vastusta suunnitelman mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista.

Puolustusvoimat pyytää Hämeenkyrön kuntaa ilmoittamaan kaavan hyväksymistä koskevista päätöksistä 2. Logistiikkarykmenttiin.	
13) Ylöjärven kaupunki, 19.12.2025 Ylöjärven kaupunki kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa, että kaava-alue sijaitsee noin 15 km etäisyydellä Ylöjärven kuntarajasta. Ylöjärven kaupunki kiinnittää huomiota, että Kyrösjärven itäiseltä rannalta ei ole laadittu kuvasovitteita. Viljakkalan asemakaavoitettu taajama-alue, joka on maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta sekä maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, sijaitsee noin 15-17 km etäisyydellä kaava-alueesta, ja Kyrösjärven rannalla sijaitsee runsaasti olemassa olevia rakennuspaikkoja painottuen vapaa-ajan asuntoihin. Verraten samalta etäisyydeltä laadittuihin kuvasovitteisiin, tuulivoimaalueesta saattaa muodostua osittaisia näkymiä Viljakkalan alueelle huomioiden, että Viljakkalan ja hankealueen välissä sijaitsee Kyrösjärven lisäksi harjualue, jonka länsipuolelle hankealue sijoittuu.	Merkitään tiedoksi. Hankkeen suunnitteluvaiheissa on laadittu poikkeuksellisen kattavasti havainnekuvia, joita on otettu lisää sekä päivitetty hankkeen suunnittelun aikana YVA- ja kaavamenettelyissä saadun palautteen perusteella. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, jossa on käsitelty lausunnossa mainittuja teemoja.
14) Caruna Oy, 19.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Caruna Oy:llä ei ole lisättävää Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaluonnosvaiheessa annettuun lausuntoon. Hankkeen liitettävyyden Caruna Oy:n sähköverkkoon tarkastellaan ennen lopullisen liittymissopimuksen tekemistä. Lopullinen liittymistapa, liittymispiste ja liitettävä sähköteho määritellään liittymissopimuksessa.	Merkitään tiedoksi.
15) Suomen luonnonsuojeluliitto, Pirkanmaan piiri, 19.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin), Koninkallion tuulivoimahankkeen taustaksi on tehty YVA-selvitys. Siinä on selvitetty ja arvioitu kaikki ne YVA-lain 2§ mukaiset ympäristö- ja muut vaikutukset, joiden tulee vastata kaavoituksessa alueidenkäyttölain pykälien 5§, 22§, 24§, ja 39§ vaatimuksiin. YVA:n perustellun	

päätelmän johtopäätökset tarjoavat pohjaa yleiskaavan laadinnan ja päätöksenteon tueksi ja alueidenkäyttölain sisältövaatimukset täyttävän lainvoimaisen yleiskaavapäätöksen perusteiksi. Pirkanmaan Elonkirjo ja energia - vaihemaakuntakaavasta on jätetty mm. luonnonsuojelujärjestöjen toimesta valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen eikä Elonkirjo ja energia -vaihemaakuntakaava näin ollen ole lainvoimainen. Valituksessa katsotaan, että maakuntakaavan Koninkallion tuulivoima-aluevaraus tulisi kumota alueidenkäyttölain vastaisena. Katsomme lausunnossamme, että yleiskaava on lähtökohtaisesti samoilla maakuntakaavavalituksessa esitetyillä perusteilla alueidenkäyttölain vastainen seuraavin perustein. Vatulan-Ulvaanharjun valtakunnallinen maisema-alue Maisemavaikutusten arvioinnissa YVA-ohjelmassa ja yleiskaavaehdotuksessa ei ole tunnistettu valtakunnallisesti arvokkaalle Vatulanharju-Ulvaanharjun maisema-alueelle avautuvan näkymän osalta aiheutuvia laajoja maisemahaittoja. Maakunnallisesti tärkeät maisema-alueet tuulivoima-alueen ympäristössä on jo lähtökohtaisesti jätetty huomioimatta yleiskaavaa laadittaessa. Vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräyksiin sisältyvä ohje säilyttää ”maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot uusilla rakennuspaikoilla kiinnittämällä erityistä huomiota sijaintiin”, lähtökohtaisesti edellyttävät niiden huomioimista maakuntakaavassa sekä yleiskaavassa. Valtakunnallisen maisema-alueen lisäksi myös arvokkaat maakunnalliset maisema-arvot ovat jätetty huomioimatta. Maakunta ei voi olla välinpitämätön omien vaikutusarviointiensä osalta ja sysätä kuntien yleiskaavoituksen harteille ja vastuulle seudullisia ja merkittäviä, jopa valtakunnallisen mittapuun mukaan aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia. Elonkirjo ja energia -	Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, joka on esitetty kaavaselostuksen liitteenä 13. Selvityksessä on huomioitu mm. maakunnallisesti tärkeät maisema-alueet. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta.
---	--

vaihemaakuntakaavan maisemallinen vaikutusarviointi on lisäksi koottu pirstaleisesti ja eriaikaisesti. Eri tahot ovat tuottaneet eri tavoin tehtyjä ja kuvattuja maisemavaikutusarviointeja.

Vatulan-Ulvaanharjun maisemalliset arvot

Konikallion tuulivoima hankealue sijoittuu Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueen (FI030901) välittömään läheisyyteen ja pieneltä osin jopa Natura-alueelle.

Naturatietolomakkeessa Vatula-Ulvaanharjua kuvataan seuraavasti:

Valtakunnallisesti arvokas harju; geologisesti erittäin merkittävä ja biologisesti merkittävä. Vatulanharju-Ulvaanharju on myös valtakunnallisen harjujen suojeluohjelman (HSO) kohde sekä tärkeä 1E-luokan pohjavesialue (0214351, 1E). Vatulan-Ulvaanharju nostettiin valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden joukkoon osana laajempaa Pirkanmaan harjumaisemat -kohdetta vuonna 2021 (no 48, VAMA 2021 1). Perusteluissa mainitaan, että harjut ovat ”kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, jotka ovat muodostuneet kulkureiteiksi, asutusmaiseman rungoksi ja matkailullisesti merkittäviksi näköalapaikoiksi.” Harju kehystää Kelminselän maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa ja valtakunnallisesti arvokas rakennusperintökohde Kyrönkankaantie kulkee harjun alapuolelta.

Vatulanharju ympäristöineen on merkittävä virkistysympäristö, joka vaihemaakuntakaavassa sijoittuu matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue -kaavamerkinneen piiriin.

Vatulanharjun erityispiirteenä on harjun laelta kymmenien kilometrien päähän suuntautuva avoin näkymä. Vatulanharju on yli 150 metriä merenpinnasta, kun sen koillispuolelle avautuva Kyrösjärvi on 83,7 metriä. Vastaavasta harjun lounaispuolella sijoittuu noin 140 korkeustasolla ylänköalue, johon tuulivoima-alue sijoittuu. Harju on lähes 70 metriä Kyrösjärven pintaa korkeammalla. Harjun lounaispuolelle sijoittuvat suunnitellut tuulivoimalat sijoittuvat lähes 60

metriä Kyrösjärven tasoa korkeammalle ylängölle ja rikkoisivat tämän autenttisen maisemanähtävyyden. Jo päättyneessä Konikallion tuulivoimahankkeen Ympäristövaikutusten arviointiprosessissa nähtiin harjun maisemalliset arvot suppeasti vain sulkeutuneen metsämaiseman arvona, mutta yhteysviranomaisena toiminut Pirkanmaan ELY-keskus arvioi maisemavaikutusten olevan suuret kielteiset. Erilaiseen tulkintaan vaikutti yhteysviranomaisen mukaan se, että Vatulanharjun ja Ulvaanharjun aluetta tarkasteltiin YVA:ssa osana koko Pirkanmaan harjumaisemat -kohdetta. Yhteysviranomaisen mielestä Vatulanharjulle aiheutuvaa vaikutuksen merkittävyyttä ei voida kuitenkaan pitää arvioidun mukaisena, kun huomioidaan sijoittuminen harjuun nähden, tuulivoimaloiden koko (350 m) ja harjulta hankealueelle suhteutuva katselukorkeus. ” Vuonna 2024 julkaistu Ympäristöministeriön ohje, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, päivittää arviointikriteerejä. Pidämme merkittävänä puutteena, että tätä ei huomioitu vaihemaakuntakaavan laatimisessa eikä käsillä olevassa yleiskaavassa. Ohjeen mukaan tuulivoima-alueen vaikutukset maisemakokonaisuuteen määräytyvät maisemakokonaisuuden ominaisuuksien sekä tuulivoima-alueen sijainnin ja mittasuhteiden perusteella. Maiseman katsotaan sietävän paremmin tuulivoimaloita, mikäli alueella on jo ennestään ihmisen tekemiä rakennelmia tai teollisuusluontoista maankäyttöä. Vatulanharjulta avautuu asumaton yhtenäinen metsäalue, jossa ei näy rakenteita. Talousmetsien normaali käsittely ei aiheuta merkittäviä muutoksia laajaan maisemakuvaan. Konikallion tuulivoimarakentamisen voidaan arvioida vaikuttavan suuresti maiseman herkkyyteen: alueella on ”maisemallista merkitystä ylimaakunnalliselle virkistyskäytölle, luonto- tai	Ympäristöministeriön ohje on huomioitu ja sitä on hyödynnetty osayleiskaavan selostuksen liitteessä 13. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.
--	--

kulttuurimatkailulle; maisemakuva on yhtenäinen ja eheä sekä vaikuttava; vaikutuskohteella on erityistä merkitystä seudun maiseman piirteiden tai identiteetin hahmottamisen kannalta”. Vatulanharjun maisemanähtävyyden kannalta teollisen mittaluokan tuulivoimalat voivat aiheuttaa erittäin suuren visuaalisen maisemamuutoksen: “Muutos näkyy arvioidussa kohteessa laajalle alueelle, laajoissa näkymäsektoreissa ja esteettömästi, tuulivoimalat peittävät laajasti horisonttia.”

Vatulanharju-Ulvaanharjun luontoarvot

Vatulanharju-Ulvaanharjun biologiset arvot liittyvät ensi sijassa valtakunnallisesti arvokkaaseen paahdeympäristöön (Tukia ym. 2015 2) sekä harjun pohjavesialueen lähdeympäristöihin (KHO muu päätös 419/2021).

Vuonna 2024 Vatulanharju-Ulvaanharju lähiympäristöineen nostettiin yhdeksi Pirkanmaan Helmi-keskittymäksi nimellä Sata-Pirkan harjut. Ympäristöministeriön määritelmän mukaan Helmi-keskittymät ovat “ekologisesti merkittävien elinympäristöjen kokonaisuuksia, joilla on tiedossa olevia elinympäristöjen kunnostushoitotarpeita. Keskittymään kuuluu harju- ja pienvesiluonnon lisäksi myös perinnebiotooppeja ja valtakunnallisesti arvokkaita soita (esim. soidensuojelun täydennysohjelman kohteet Porrasneva ja Sunttineva.) Näin ollen keskittymäalue laajenee harjun ulkopuolelle hankealueen suuntaan”.

Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura-alue kytkeytyy lähes saumatta Jämijärven ja Kankaanpään puolella sijaitsevaan Hämeenkaan Natura-alueeseen (FI0200024). Hämeenkan gas on valittu Satakunnan Helmi-keskittymäksi. Harjujatkumo muodostaa luontaisen ekologisen yhteyden maakuntien välillä. Satakuntaliiton selvityksissä “Hämeenkan gas on tunnistettu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi ja yhteys Pirkanmaan puolelle tärkeäksi

ylimaakunnalliseksi viheryhteydeksi (Satakuntaliitto 2021)”. Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa ekologisia yhteyksiä ei tarkasteltu, mitä voidaan pitää merkittävänä puutteena, joka heijastuu käsillä olevaan yleiskaavaan. Kun tarkastellaan Hämeenkaan ja Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueita, Helmi-keskittymiä sekä ylimaakunnallista viheryhteyttä, niin Konikallion teollinen tuulivoima-alue väistämättä rikkoo arvokkaan ekologisen kokonaisuuden. Vaihemaakuntakaavan aluevaraus Konikallion hankealueesta on ristiriidassa AKL 28 §:n 3 momentin kanssa, jonka mukaan ”maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muun muassa maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.” Maiseman vaalimisella tarkoitetaan etenkin valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-arvojen turvaamista, mutta myös maakunnallisesti arvokkaiden maisemien ja maisemaa muuttavan alueidenkäytön yhteensovittamista (KHO muu päätös 755/2016). AKL 39 §:n 8 ja 9 momentissa edellytetään, että yleiskaavalla tulee vaalia rakennettua ympäristöä, maiseman ja luonnonarvoja vaaliminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyttä. Yleiskaavassa lähtökohtana tulee olla maakuntakaavan ratkaisut. Uusi vaihemaakuntakaava on voimassa, mutta se ei ole vielä lainvoimainen. Yleiskaavan tulee vastata myös AKL 22§:n mukaisiin vaatimuksiin, kun on kyse valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. AKL 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa, yleiskaavassa on edistettävä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. ”Luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden kannalta on tärkeää, että luonnonarvot ja niiden kannalta tärkeät alueet ja ekologiset yhteydet otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelussa eikä niitä pirstota tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä”	
---	--

(Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 2017). Konikallion hankealue rikkoo seuraavia alueidenkäyttötavoitteita: "huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta; edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä ja huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta." Katsomme myös, että yleiskaavan maisemalle aiheuttamat vaikutukset ovat niin mittavia, että arviointia tulee tehdä uusimman tiedon varassa ja vuoden 2024 julkaistun Ympäristöministeriön ohjeen, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, perusteella. Luonnon monimuotoisuuskeskittymä Sata-Pirkan harjut Sata-Pirkan harjut on Pirkanmaan luonnon monimuotoisuusohjelmassa tunnistettu luonnon monimuotoisuuden keskittymä, jonka sisälle Konikallion hankealue sijoittuu (kuva 1). Keskittymä sisältää arvokkaita metsä- ja suoluontokohteita sekä toimii osana maakunnallista viherrakennetta ja ekologisia käytäviä. Harjuselänne toimii luontaisena ekologisena yhteytenä, jonka lisäksi on turvattava yhteys Satakunnan puolella sijaitsevalle Hämeenkaan lumo-keskittymälle. Maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti näiden alueiden ja niiden välisten yhteyksien säilyttäminen on välttämätöntä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Ekologiset verkostot ovat keskeinen osa luontokadon torjuntaa, sillä ne yhdistävät elinympäristöjä toisiinsa ja tukevat lajien selviytymistä muuttuvassa maisemassa. Ne mahdollistavat lajien liikkumisen, lisääntymisen, geneettisen vaihtelun ylläpitämisen sekä sopeutumisen ympäristön muutoksiin. Tuulivoiman vaikutus lintuihin ja nisäkkäisiin	Osayleiskaava huomioi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä alueidenkäyttölain mukaiset sisältövaatimukset. Keskeisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista on käsitelty kaavaselostuksen luvussa 9.1. Ympäristöministeriön ohje on huomioitu ja sitä on hyödynnetty osayleiskaavan selostuksen liitteessä 13. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.
---	--

Tutkimusten mukaan monet lajit karttavat tuulivoima-alueita. How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review -tutkimuksessa selvitettiin 84 tutkimuksen ja 160 tapauksen perusteella, että linnuista 63 %, lepakoista 72 % ja maanisäkkäistä 67 % välttelee tuulivoimaa. Suurimmat ja johdonmukaisimmat siirtymät havaittiin kurjilla, pöllöillä ja puolikesyillä poroilla, keskimäärin jopa 5 km. Lepakot siirtyivät keskimäärin n. 1km, ja vesilinnut, petolinnut, varpuslinnut ja kahlaajat tyypillisesti n. 500 m. Kanalinnuilla vaikutus ulottui keskimäärin n. 5 km, mutta osassa tapauksista ei havaittu siirtymistä. (Tolvanen, ym., 2023) Huomattavaa on myös, että tutkimukset on pääasiassa tehty matalammilla voimaloilla (korkeus n.100 m), kuin mitä hankealueelle suunnitellaan. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti on syytä olettaa, että korkeammat voimat pidentävät välttämisetäisyyttä. Kuvassa 1 esitetään voimaloiden vaikutusetäisyys 1 kilometrin säteellä, joka on esimerkiksi lepakoilla tunnistettu välttämisetäisyys. Luontoselvityksissä havaittiin viittä eri lepakkolajia Siloistenkallion noron ympäristössä, joka tarjoaa ravintokohteita ja suojaisia lentoreittejä. Pöllöselvityksissä havaittiin lehtopöllön, varpuspöllön ja viirupöllön reviirejä. Tiira-tietokannan mukaan suunnittelualueella havaitaan alkukesästä kehrääjien soidinta. Alueelta tunnistettiin myös metson ja teeren soidinalueita ja alue on etenkin kurkien muuttoreitillä. Hankealueen välittömässä läheisyydessä on vuoden 2025 kanta-arvion mukaan Putajan susireviiri pari, jota ei ole huomioitu hankesuunnittelussa. Hankealueella on tehty viimeisen kahden kuukauden aikana vahvistamattomia susihavaintoja 6 kappaletta, selviää Luonnonvarakeskuksen suurpedot karttapalvelusta (tieto haettu 19.12.2025, Luonnonvaratieto Karttapalvelu) Luontoselvityksen laatu Alueidenkäyttölain 39 § edellyttää, että yleiskaavaa laadittaessa otetaan huomioon	
--	--

maakuntakaava ja varmistetaan mm. (8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Luontoselvityksessä on useita puutteita, jotka ovat ristiriidassa alueidenkäyttölain 39§ sisältövaatimusten kanssa: Hirvieläinten ja suurpetojen lumijälkiselvitys on tehty vain pienellä osalla hankealuetta, eikä se anna luotettavaa kuvaa suurpetojen esiintymisestä. Linnustoselvityksissä muuttolinnuston seuranta on ajoitettu puutteellisesti: kevään varhainen muutto ja syksyn myöhäinen muutto ovat jääneet huomioimatta. Yhden vuoden seuranta ei riitä arvioimaan kanalintujen ja pöllöjen esiintymistä, ja myös kehrääjäselvitys on ollut alimitoitettu. Sääksen esiintymisestä ei ole riittävää tietoa, vaikka laji on lintudirektiivin I-liitteen laji ja sen pesäpaikkojen suojelu on erityisen tärkeää. Sääksisäätiö suosittelee vähintään 2 km etäisyyttä tuulivoimaloihin, mikä ei toteudu hankealueella. Pesimälinnustoselvitykset ovat puutteellisia: laskentakierroksia oli vain kaksi ja havainnointiaamuja kuusi, vaikka Ympäristöministeriön ohjeiden mukaan havainnointia tulisi tehdä kevät-, pesimä- ja syysmuutolla vähintään kymmenenä päivänä. Linnustoselvityksessä kerrotaan, että aineistoa on täydennetty laji.fi -aineistoilla, mutta Tiira-aineistoa ei mainita. On syytä huomata, että linnuston osalta laji.fi -aineisto on huomattavasti suppeampi kuin Tiiran tarjoama aineisto. Luontoselvityksessä todetaan, että hankealue on pääosin talousmetsää ja ettei alueella havaittu lehtomaisia kankaita, vaikka Luonnonvarakeskuksen kasvupaikka-aineisto (2023) osoittaa niitä esiintyvän hankealueella. Lehtomaiset kankaat on arvioitu Punaisen kirjan mukaan vaarantuneeksi luontotyyppiksi Etelä-Suomessa. Hankealueen länsipuolella sijaitsee poikkeuksellisen arvokas ja erämainen suokokonaisuus (Porrasneva, Sunttineva, Pitkälähti-Jouhineva), joka on nostettu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa. Lisäksi alueella on SSTE-kohde Teerinevalla Hämeenkyrön puolella, liittyen Natura-alueen keidassuohon. Yhteysviranomaisena on edellyttänyt näiden	Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Illevaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääksen pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi. Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	--

valtakunnallisesti arvokkaiden suokohteiden huomioimista vaikutusten arvioinnissa, mutta tämä tarkastelu puuttuu luontoselvityksestä. Muiden lajien osalta hankealueella on havaittu euroopanmajavaa (NT, luontodirektiivin liite IVa), mutta lajille ei tehty erillistä kartoitusta. Kesällä 2022 havaittiin keltatäplähiipijä (VU), joka on lähes kadonnut Etelä- ja Kaakkois-Suomesta. Havainto ilmoitettiin perhostutkijain seuralle, mutta sitä ei huomioitu luontoselvityksessä. Lisäksi hankealueen ja voimalapaikkojen muutokset suunnittelun edetessä on tarkasteltu vain kartta- ja ilmakuvaineistolla ilman täydentäviä maastoinventointeja, mikä lisää epävarmuutta arvioinnissa. Johtopäätös Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri katsoo, että Konikallion tuulivoimayleiskaava ei täytä alueidenkäyttölain sisältövaatimuksia ja sen pohjaksi tehty YVA-arviointi ei ole riittävä hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin. Luonnonsuojelupiiri pitää yleiskaavaehdotusta sisällöltään ja vaikutuksiltaan alueidenkäyttölain vastaisena. Hankkeen toteuttaminen vaarantaisi Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan tavoitteet luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta ja ekologisten verkostojen säilyttämisestä.	Osayleiskaava huomioi alueidenkäyttölain mukaiset sisältövaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Pirkanmaan liiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa Pirkanmaan liitto on todennut, että sen aiemmin antamaan palautteeseen on vastattu asianmukaisesti eikä liitolla ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.
16) Sastamalan kaupunki, 21.11.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Sastamalan kaupungilla ei ole huomautettavaa Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotukseen.	Merkitään tiedoksi.
17) Ilmatieteen laitos, 20.12.2025 Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa: Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa 29.05.2024	Merkitään tiedoksi. Hanketoimija jatkaa hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä

(273/03.00.02/2024), Konikallion tuulivoimalahankkeen tuulivoimalat ovat Kankaanpään säätutkaan nähden hieman yli 20 km päässä, ja näin ollen Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Konikallion tuulivoimalahankkeen osayleiskaavan kaavaluonnoksesta, mikäli voimaloiden sijainnit noudattavat esitettyä suunnitelmaa. Huomiona kuitenkin, että Konikallion voimalat yhteisvaikutuksena muiden alueen voimaloiden kanssa tulevat aiheuttamaan merkittävää häiriökaikua säätutkamittauksiin ja vaikuttamaan alueen sääpalveluihin. Ilmatieteen laitos käy keskustelua kompensatiomittausten vaatimisesta tämän tyyppisille alueille ja laitos tuokin mahdollisen vaatimuksen kompensatiomittauksista tässä jo nyt esille, vaikka asiasta ei ole konkreettista ehdotusta.	yhteistyötä viranomaisten ja teknisen verkoston edustajien kanssa.
18) Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys, 21.12.2025 (vastaavan sisältöinen palaute jätetty molempiin kuntiin) Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys toteaa, että Alaistenniitut –Siloistenkallion alueelta tulee poistaa aluetta lähimmät kaavaillut tuulivoimalat. Edelleen Teerineva kuuluu soidensuojelun täydennyskehotuksen listalle. Teerinevalla on havaittu lähivuosina muun muassa Pirkanmaalla kovasti harvinaistunut pohjansirkku (NT) sekä Pirkanmaalla harvinainen riekko (VU). Riekon eteläisimmät esiintymisalueet tulee turvata siten, että riekon elinolot säilytetään. Teerinevan lähellä olevat tuulivoimalat (T1 ja T2) tulee poistaa ehdotuksesta. Aivan Konikallion tuulivoimalahankkeen länsipuolella on soiden täydennysesityksen (SSTE) kohteet Porrasneva, Sunttineva ja Pitkälähti-Jouhineva. Nämäkin tulee varovaisuusperiaatteella arvioida vaikutusten osalta. Energia ja elonkirjo - vaihemaakuntakaavassa Konikallion hankealueen länsipuolelle on lisätty luonnon monimuotoisuuden ydinalue, joka kattaa soidensuojelun täydennysesityksen	Osayleiskaavassa on huomioitu palautteessa mainitut luontoarvot. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen.

kohdealueiden ympäristön. Tämä korostaa arvokkaan suoluonnon ja sen lajiston säilyttämistä ja suojelua. VE1-lähtökohta kaavaehdotukselle on ylimitoitettu, kun otetaan huomioon esimerkiksi metsäkanalintujen ja petolintujen esiintyminen alueella. Metsäkanalintujen ja muidenkin lajien osalta on haittavaikutuksia selkeästi vähätelty viittaamalla lähinnä vain meluun. Melulla on tärkeä haittavaikutus, mutta myös ympäristömuutos ja muu tuulivoimasta johtuva häiriövaikutus on tuntuva. Luonnonvarakeskuksen vuoden 2023 tutkimuskoosteen mukaan tuulivoima-alue karkottaa useita eläinlajeja pisimmillään jopa 5 kilometrin päähän. Tällainen vaikutus voi kohdistua muun muassa pöllöihin ja kanalintuihin. Kun tiedetään, että pöllöillä ja metsäkanalinnuilla alkaa olla hyvin hankalaa löytää uusia riittävän hyviä reviireitä, tähän vaaraan on paneuduttava tuulivoimahankkeiden ja myllyjen sijoittamisessa. YVA-selostuksessa mainitaan suosituksesta, jossa soitimen ympärille on jätettävä kilometrin suojavyöhyke, mutta varsinaisena lievennystoimenpiteenä tätä ei ole esitetty. Metsäkanalintujen soidinpaikkojen katoamiseen ja kanalintujen elinympäristön heikentymiseen on asennoiduttava vakavasti. Lähimmät tuulivoimalat sijaitsevat vain hieman runsaan 400 metrin päässä soidinpaikoista, Tämä etäisyys ei ole riittävä suojaetäisyys, jos varovaisuusperiaatetta noudatetaan. YVA-selostuksessa mainitaan suosituksesta, jonka mukaan metson soidinpaikkaa pitää jättää 1 kilometrin etäisyys. Tuoreimman tiedon mukaan melu haittaa merkittävästi metsojen soidinta 800 metrin säteellä voimalasta. Soidinpaikkoja ei ole huomioitu voimalasijoittelussa riittävästi. Tuulivoimahankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä on vahva metsokanta. Tänä syksynä 2025 siellä on havaittu suuria teeriparviakin. Teeriparvessa lintuja on ollut jopa kuutisenkymmentä.	Palautteessa viitataan tältä osin hankkeen YVA-selostukseen, joka laadittu senhetkisille hankesuunnitelmien vaihtoehdoille vuonna 2024. Metson soidinpaikka on huomioitu ja etäisyys voimaloihin on tällä hetkellä noin 400–500 metriä. Vertailuna vuodelta 2017 KHO-päätös Maaselänkankaan tuulivoimahankkeesta, jossa etäisyytenä on ollut 200–300 metriä ja soidin ollut vastaavan kokoinen kuin tässä Konikallion hankkeessa.
--	---

VE2-vaihtoehtokin voi olla vaikeata sijoittaa hankealueelle siten, ettei siitä aiheudu liian tuntuja luontoarvoja koskevia haittavaikutuksia. On myös pidettävä mielessä, että Konikallion tuulivoimahanke on valtakunnallisesti arvokkaan maisemaharjukokonaisuuden vieressä. Kysymyksessä on melko massiivinen hanke. Hankealue sijoittuu osaltaan Natura-alueelle L25 (Vatulanharju-Ulvaanharju FI 0309001, Sac, 1 089 ha) ja sen välittömään läheisyyteen. Edelleen hankealueen lähituntumassa on Vatulanharjun valtakunnallisesti arvokas Pirkanmaan harjumaisema. Yhteysviranomaisen perustellussa päätöksessä todetaan, että yhteysviranomaisen on arvioinut valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Vatulanharju-Ulvaanharju aiheutuvat maisemavaikutukset merkittävämmäksi kuin arvioinnissa oli. Yhteysviranomaisen arvion mukaan vaikutukset ovat suuret kielteiset. Hankealueen vieressä on lisäksi Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen määrittelemä maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI-alue). Tämäntyyppinen hankealue synnyttää kysymyksiä alueen soveltumiselle tuulivoimarakentamiselle. Hankesuunnitelman mukaan VE1-vaihtoehto aiheuttaisi tarvetta rakentaa uusia teitä 13 500 metriä. Kaavakartan mukaan tämä rakentamistyö pirstoisi aluetta tuntuvasti heikentäen ja hävittäen lintujen ja muiden eläinten elinpiirejä. Kaavaehdotuksessa tuulivoimaloiden maksimikorkeutta on alennettu 350 metristä 300 metriin. Tästä huolimatta tuulivoimaloista aiheutuva haittavaikutus ei juurikaan vähene. Korkeista tuulivoimaloista koituva haittavaikutus on lisäksi edelleen huonosti tunnettua. Tästä syystä on noudatettava vaikutusarvioinnissa varovaisuusperiaatetta. Pirkanmaan ELY-keskuksen hankkeen YVA-selostuksesta antamassa perustellussa päätöksessä todetaan:” Hankealueen pesimälinnustoselvityksen mukaan lajistollisesti merkittävien arvokas lintukohde hankealueella on	Alueelta löydettiin yksi metson soidin ja kolme pientä tai pienehköä teeren soidinta. Alueen metsokanta on selvitysten perusteella eteläisen Suomen olosuhteet huomioiden suhteellisen vahva. Metsoista tehtiin havaintoja myös pesimälinnustoselvityksen maastotöiden yhteydessä, jolloin havaittiin yksi pesä sekä metsoyksilöitä kahdeksalla paikalla. Maastoselvityksissä tunnistetut linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu hankesuunnitelmissa.
--	---

Siloistenkalliolta virtaavan uoman monimuotoinen ympäristö, jossa esiintyvät muun muassa varpus- ja viirupöllö, pikkusieppo ja hömötiaisia. Hankealueelta löydettiin lisäksi yksi metson soidinalue ja useampia teeren soittimia. Alueella pesii myös petolintuja (hiiri- ja mehiläishaukka, sääksi) ja pöllöjä (varpus- ja lehtopöllö). Yhteysviranomaisen pitää pesimälajistoon kohdistuvien vaikutusten arviointia pintapuolisena. Vaikutustenarviointi perustuu soidinlaulun kuuluvuuden muutoksiin, vaikka lajiston kannalta erityisesti häiriö ja elinympäristöjen muuttuminen voi metsäympäristöissä olla linnustolle merkittävämpi haitta. Kokonaisuutena hankkeen vaikutukset jäävät kuitenkin todennäköisesti kohtalaisiksi, sillä alue on voimakkaasti käsiteltyä ja elinympäristöltään jo muuttunutta.”

Perustellussa päätelmässä Pirkanmaan ELY-keskus näin ollen toteaa, että pesimälajiston kohdalta vaikutusarviointi on pintapuolista. Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys on samalla kannalla. Yhtenä syynä vaikutusarvioinnin riittämättömyyteen ovat puutteelliset linnustoselvitykset. Edelleen perustellussa päätelmässä YVA-selostuksesta kiinnitetään huomiota lähinnä hankealuetta olevan pesän tilanteeseen seuraavasti:” Selvityksen mukaan hankealuetta lähimpänä sijaitseva pesä oli asuttuna alkuvuonna 2021, mutta varsinaista pesintää ei ollut. Vuonna 2022 pesä oli autio, eikä sääksiä havaittu lainkaan alueen pohjoisosassa petolintutarkkailuissa tai muutonseurantojen yhteydessä. Selvityksen johtopäätöksenä todetaan, että reviirin vaikutus hankkeeseen on vielä epäselvä. Reviiriin kohdistuvia vaikutuksia ei ole tämän laajemmin arvioitu selostuksessa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kalasääsken pesäpuu on luonnonsuojelulain turvaama suuren petolinnun pesä, vaikka siinä ei joinain vuosina pesittäisikään. Olennaisinta on puun ja sen lähiympäristön säilyminen pesinnälle soveltuvana. Tällä hetkellä selostuksesta jää epäselväksi, mikä reviirin ja pesäpuun tilanne on. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee täydentää kyseisen reviirin tiedot ja arvio pesän

tilanteesta sekä hankkeen vaikutuksista. Kalasääski on häiriöherkkä sekä tuulivoimalle sensitiivinen laji, ja Sääksisäätiön suositus tuulivoimaloiden ja asutun sääksenpesän välille on kaksi kilometriä.” Osayleiskaavaehdotuksessa kerrotaan, että kalasääsken tuulivoima-aluetta lähin pesä oli edelleen vuonna 2025 autiona. Tiedoista ei ilmene, miten tämä tarkistus tehtiin ja onko tilanne ollut sama myös parina aiempina vuonna. Ulvaanharjulla suojelun perusteena ovat seuraavat luontotyytit: 7110 keidassuot (30 ha), 7160 Fennoskandian lähteet ja lähdesuot (0,1ha), 9010 boreaaliset luonnonmetsät (0,1 ha), 9060 harjumuodostelmien metsäiset luontotyytit (1050 ha) ja 91D0 puustoiset suot (1 ha). Lisäksi Natura-tietolomakkeessa mainitaan viisi lajia, jotka eivät kuulu alueen varsinaisiin Naturasuojeluperusteisiin, mutta ovat tärkeitä Natura-alueen eheyden ja laadun arvioinnissa. Näitä ovat kehrääjä (<i>Caprimulgus europaeus</i>) ja kangaskiuru (NT) (<i>Lullula arborea</i>) sekä kasveista kanervisara (<i>Carex ericerotum</i>), nummikeltalieko (<i>Diphasiastrum x zeilleri</i>) sekä kangasajuruoho (<i>Thymus serpyllum</i>). Konikallion hankealue sijoittuu yhden Pirkanmaan parhaan kehrääjäalueen lähituntumaan. Kehräjäselvitys jää liian alimitoitetuksi. Kehräjiä (DR) on tarkkailtu yleisen pesimälinnustoselvityksen yhteydessä ja lisäksi lepakkoselvityksen ohessa. Tuulivoimahankkeiden vaikutuksesta kehrääjiin on tutkimuksissa saatu selkeitä viitteitä, että tuulivoimahankkeet saattavat olla kehrääjille merkittävän haitallisia. Tästä syystä on laadittava laatia riittävän konkreettinen ja tehokas selvitys kehrääjien liikkeistä hankealueella ja hankealueen lähialueilla. Tuulivoimasijoittelussakin tulee ottaa huomioon kehrääjät. Kangaskiuruun kohdistuvat mahdolliset haitalliset vaikutukset kaipaavat myös lisäselvitystä. Konikallion tuulivoimahankkeen linnustovaikutukset niin itse hankealueella, että myös Natura-alueella tulee arvioida uudelleen ja noudattaen varovaisuusperiaatetta vaikutusarvioinnissa Luonnonvarakeskuksen v. 2023 julkaiseman tuulivoimalavaikutuksia koskeneen	Etäisyyttä Porrasnevalle sijaitsevaan sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Ilvevaaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääsken pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on siis suotuisampi. Vatulanharju-Ulvaanharjun virallisella Natura-tietolomakkeella on mainittu suojeluperusteena olevien luontotyyppien lisäksi kaksi lintulajia, kangaskiuru ja kehrääjä. Kangaskiurulle ei katsota hankkeesta koituvan negatiivisia vaikutuksia. Kehräjän osalta lajille voi aiheutua vähäinen negatiivinen vaikutus törmäysriskistä tuulivoimaloihin ja voimajohtoihin. Tuulivoimaloiden tai voimajohtojen rakentamisesta tai voimaloiden toiminnanaikaisesta melusta ei arvioida aiheutuvan Natura-alueella esiintyville linnuille kuin hyvin vähäistä haittaa voimajohtoreittivaihtoehdon A tapauksessa.
--	---

koostejulkaisunkin vuoksi. Tehty Natura-arviointi näyttää olevan haittoja vähättelevä. Yhteenveto Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys viittaa aikaisemmin antamiinsa Konikallion tuulivoimahanketta koskeviin mielipiteisiin ja muistutuksiin. Linnustoselvityksissä on sellaisia puutteita, jotka vaikeuttavat tuulivoimahankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittavaikutusten merkittävyyden arviointia. Haittavaikutuksia tarkastellaan myös liian lyhyellä etäisyydellä tuulivoima-alueesta ja tuulimyllyistä. Osayleiskaavaehdotuksessa on muutettu joidenkin tuulivoimaloiden sijaintipaikkaa. Tämä sijoittelun päivittäminen on tapahtunut vain kartta- ja ilmakuvatarkastelun kautta ilman maastossa tapahtuvaa selvitystä. Molemmat vaihtoehdot – VE1 ja VE2- ovat liian ylimitoitettuja, jotta luontoarvot ja muun muassa maisema-arvot eivät kärsisi kohtuuttomasti. Tuulivoimaloiden madaltaminen 300 metriin ei ratkaise riittävästi syntyviä haittoja. Konikallion hankealueen läheisyydessä on useita kalasääskireviireitä Itse alueella ja sen tuntumassa on myös uhanalaisten petolintujen reviireitä. Vaikutukset kangaskiuruun ja kehrääjään ovat puutteellisten selvitysten vuoksi aukolliset. Linnustoselvitykset edellyttävät näiltä osin täydentämistä. Mitään riittävää kunnollista luontoarvoja koskevaa lisäselvitystä ei ole tehty vuoden 2021 ja 2022 jälkeen. Kalasääsken kohdalla on syytä noudattaa Sääksisäätiön 2 kilometrin etäisyysuositusta. Jos tuulivoimahanke toteutetaan, on välttämätöntä tehdä päätös jälkiseurannasta. Toiminnan jälkeisessä seurannassa pidetään huolta siitä, että haittavaikutuksia seurataan. On suoritettava esimerkiksi linnustoseurantaa ja muiden eläinten seurantaa pätevin selvityksin. Näin saadaan tietoja, miten tuulivoimalat vaikuttavat. Nykyisin on varsin vähän tietoa tuulivoimahankkeiden vaikutuksista, vaikka tietoa saadaan koko ajan lisää. Etenkin yhä korkeampien tuulivoimaloiden	Palautteessa esitettyjä seikkoja on käsitelty laajalti osayleiskaavan kaavaselostuksessa ja sen liitteissä sekä aiemmin hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Asianomaiset viranomaiset ovat osayleiskaavasta antamissaan lausunnoissa ja osayleiskaavoituksen 2. viranomaisneuvottelussa 4.5.2026 todenneet selvitykset ja vaikutusten arvioinnit riittäviksi. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
--	--

haittavaikutuksista tulee saada lisää tietoa. Välkkeen ja lentoestevalojen haitallisuuden ehkäisemiseen tulee kiinnittää huomiota. Periaatteena on olla, että Natura-alueen rajausta kunnioitetaan. Näin ollen Natura-aluetta ei saisi sisällyttää hankealueen sisään. Samoin hankkeen sähkönsiirtoreitti A kulkisi Natura-alueen läpi. Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevan ohjeen mukaan 5/16 tuulivoimaa ei suositella rakennettavaksi valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille tai niiden läheisyyteen.	Osayleiskaavan alueelle voi sijoittua Natura-alueita, kuten muualla laadituissa osayleiskaavoissa on tapahtunut. Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavoissa Natura-aluetta sijoittuu pieniltä osin kaava-alueiden itäiseen reunaan hankkeessa suunniteltujen toimintojen ulkopuolelle.
19) MTK-Hämeenkyrö ry, 21.12.2025 Hankkeen odotetaan tukevan alueen taloutta, vahvistavan elinkeinoja ja lisäävän työllisyyttä. Samalla se voi vauhdittaa siirtymistä kohti ympäristöystävällisempää ja vähähiilisempää yhteiskuntaa sekä toimia suunnannäyttäjänä vaihtoehtoisen energiantuotannon kehittämisessä Pirkanmaan ja Satakunnan alueilla. Haluamme korostaa voimassa olevan alueidenkäyttölain seuraavia kirjauksia koskien yleiskaavan tarkoitusta: • Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. • Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Suomessa maa- ja metsänomistajilla on omaisuuden suoja, joka turvaa normaalin käyttöoikeuden. Jokaisen maanomistajan mielipide on huomioitava henkilökohtaisesti, sillä satunnaisotanta ei anna luotettavaa kuvaa heidän näkemyksistään. Seuraavassa yksityiskohtaisia huomioitamme osayleiskaavan ehdotusvaiheen kaavaselostuksesta:	Merkitään tiedoksi.

Kiitämme, että näkemyksemme on huomioitu Hämeenkyrön kunnan lausuntojen koosteessa sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen päätelmässä Konikallion tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä. Pidämme välttämättömänä, että sähkönsiirtoreitin sijainti sekä mahdollinen lunastusmenettely tuodaan maanomistajien tietoon avoimesti ja riittävän varhaisessa vaiheessa. Tällöin maanomistajilla on tosiasiallinen mahdollisuus ennakoida vaikutukset tilojensa elinkeinotoimintaan ja varautua niihin asianmukaisesti. Arvostamme ratkaisua, jossa siirtoreitti on suunnattu lkaalisten kautta. Kaavaselostuksen kohdassa ”Tuulivoima-alueen tekninen kuvaus” todetaan, että tuulivoimaloissa on öljyä ja jäähdytysnesteitä noin 2–3 tonnia voimalaa kohden, ja mahdollisen vuodon varalta voimaloissa on keruualtaat. Kysymme, onko ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltu tilannetta, jossa roottori tai lapa rikkoutuu ja öljyä sekä muita nesteitä leviää maastoon. Lisäksi pyydämme selvennystä siitä, vastaako tuulivoimapuiston omistaja tällöin kustannuksista täysimääräisesti ja korvaako hankeyhtiö myös puustolle aiheutuneet arvonmenetykset. Kohdassa ”Teiden parantaminen ja rakentaminen” todetaan, että Hämeenkyrön osalta parannettavia teitä on noin 3,5 kilometriä ja uusia rakennettavia teitä noin 6,6 kilometriä. Erikoiskuljetukset edellyttävät vähintään 5–6 metriä leveitä ajoratoja, ja käännösten kohdalla tarvitaan tätäkin leveämpiä ratkaisuja. Olemassa olevien teiden käytöstä sovitaan tiekuntien ja maanomistajien kanssa. Maanomistajien näkökulmasta kustannusvastuu parannettavista teistä ja käännöksistä on edelleen epäselvä. Edellytämme, että kustannusten jakautuminen määritellään selkeästi ja oikeudenmukaisesti, jotta maanomistajien asema on turvattu. Lisäksi uusien huoltoteiden rakentaminen voi rajoittaa tilojen normaalia käyttöä tai aiheuttaa lisäkustannuksia. Katsomme, että näistä ei saa	Ympäristönsuojelulaissa on määritetty maaperän ja pohjaveden pilaamiskielto (16 § ja 17 §), ja toiminnanharjoittajan velvollisuuksiin kuuluu torjua ja varautua ennakolta ympäristön pilaantumisen riskeihin. Teiden parantamisesta ja rakentamisesta vastaa kokonaisuudessaan hankkeesta vastaava, eikä maanomistajalle koidu taloudellista raskautta.
--	---

koitua taloudellista rasitetta maanomistajille, vaan hankeyhtiön tulee vastata huoltoteiden rakentamisesta, ylläpidosta sekä mahdollisten haittojen korvaamisesta.	
20) Hämeenkyrön-Viljakkalan RHY, 21.12.2025 YVA selostus Konikallion tuulivoimahankkeesta oli hyvin monipuolinen ja kattava. Se painottui kaikkiin mahdollisiin kuviteltavissa oleviin kielteisiin vaikutuksiin, jotka kuitenkin, mielestäni ihan oikein todettiin vähäisiksi. Suurelta osin kyse on rakentamisen aiheisesta häiriöstä, joka varsin pian poistuu tuulivoimahankkeen valmistuttua. Ainakin muualla, mitä olen kuullut, vaikutukset esimerkiksi metsän eläimiin ja riistaan ovat olleet vähäisiä ja väliaikaisia. Kaavaehdotuksessa on otettu huomioon YVA:ssa esiin tulleet asiat varsin hyvin ja voimaloiden sijoittelu on tarkoituksenmukainen. Kyseinen alue soveltuu tuulivoimarakentamiseen erittäin hyvin, koska se on asumatonta, maapohjaltaan varsin karua aluetta myös metsätaloutta ajatellen. Varmaan näistä syistä se on ollut pitkään merkittynä Pirkanmaan maakuntakaavassa TA tuulivoimatuotantoalueeksi. Hanke on mielestäni viisasta toteuttaa mahdollisimman laajana (VE1), jolloin kaikki kustannukset yhtä voimalaa kohden laskevat ja kielteisiin tekijöihin, jos ne sellaisina haluaa nähdä, kuten maisemavaikutuksiin ei juuri ole vaikutusta, onko voimaloita 11 vai 15. Tietääkseni hankkeen alkuvaiheessa, jolloin vuokrasopimuksia maanomistajien kanssa tehtiin, sähkölinjavaihtoehtoja oli ainoastaan yksi (vaihtoehto A) ja keskusteltiin sen toteutuksesta joko maakaapelointina tai ilmalinjana. Sikäli on hyvä asia, että tämä vaihtoehto on varmistunut. Maisemallisesti maakaapelointi olisi varmasti hyvä vaihtoehto., kunhan kaapeli suojataan ja merkitään hyvin sekä sijoitetaan riittävän syvälle.	Merkitään tiedoksi.

Myönteisiä vaikutuksia paikallisesti ovat kuitenkin kaikki ne toimenpiteet, jotka hankkeen sivutuotteena parantavat tiestöä hankealueella ja laajemminkin. Tärkeää on näiden toimenpiteiden toteuttaminen hyvässä yhteistyössä alueen maanomistajien ja tiekuntien kanssa, niin että niistä ei aiheudu maanomistajille kustannuksia. Hyvä on käyttää ja parantaa jo olemassa olevia teitä ja tehdä lisätiet niin, että ne palvelevat metsien monipuolista käyttöä mukaan lukien riistanhoitoa ja metsästyksen toteutusta. Toteutuessaan, niin kuin toivon, hanke elävöittää omalla laillaan Hämeenkyröläistä maisemaa ja vireyttää yritystoimintaa erityisesti rakennusvaiheessa ja jonkin verran voimaloiden huolto- ja kunnossapitotöissä myöhemminkin. Vesajärven kylällä vakituisesti asuvana toivon näkeväni 2-3 vuoden päästä mahdollisimman monta myllyä pyörimässä.	
21) Pirkanmaan Elinkeino-, Liikenne ja Ympäristökeskus, 22.12.2025 Kaavoitus Suunnittelualueella ovat voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017) sekä vaihemaakuntakaava Elonkirjo ja energia (hyv. 7.4.2025). Maakuntakaava tulee ottaa huomioon kokonaisuudessa, mukaan lukien koko maakuntaa koskevat määräykset. Maakunnallisesti merkittävät tuulivoimahankkeet tulee pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa maakuntakaavassa osoitetuille alueille. Pirkanmaan vaihemaakuntakaava on hyväksytty ja kuulutettu maakuntahallituksen päätöksellä voimaan, mutta se ei ole vielä saanut lainvoimaa. Pirkanmaan voimassa olevien maakuntakaavojen epävirallisessa yhdistelmäkartassa suunnittelualueelle on osoitettu pääasiassa maaseutualueutta sekä tuulienergiatuotannon aluetta. Alueen koillisosaan on osoitettu myös matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealuetta. (mv), suojelualueutta (S) sekä Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa aluetta. Alueen lounaisosaan on	Merkitään tiedoksi.

osoitettu turvealueiden kehittämisen kohdealuetta (mk3). Koillisosaan rajautuen on osoitettu teknisen huollon kehittämisen kohdealuetta, pohjavesialuetta (tk). Hankealueella on voimassa oikeusvaikutteinen Hämeenkyrön strateginen yleiskaava 2040 (hyv. 2.11.2015). Kehittämisen- ja arvoalueiden merkinnät eivät sijoitu hankealueelle. Hankealueen länsi- ja eteläpuolelle on osoitettu arvoalueena hyvät ja yhtenäiset peltoalueet, itäpuolelle Ulvaanharjun ympäristöön luontomatkailun kehittämisvyöhyke, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas harjumaishänne sekä pohjavesialue. Tuulivoimaosayleiskaavoituksella ei voida estää tai aiheuttaa ristiriitaa muun alueelle sijoittuvan kaavoituksen kanssa. Luontoarvot Kaavakartalle on lisätty kaavaluonnoksen jälkeen luo 2-merkinnöillä muitakin kuin lainsäädännöllä turvattuja luontokohteita, mitä ELY-keskus pitää hyvänä ratkaisuna. ELY-keskus suosittelee, että luo-merkintöihin tarkennetaan kuvaus kohteesta tai viittaus luontoselvitykseen, josta löytyy tarkemmat tiedot kohteista. Tällöin kaavan lukijoiden on helpompi saada käsitys, mihin kohteeseen mikäkin raja-alue liittyy ja miten se tulisi huomioida maankäytössä tai suunnitelmissa. Kaava-alueelta on luontoselvityksien mukaan havaittu viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka Nahkalammen metsälammen rannalta. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka on lisätty kaavaehdotukseen luo-4-merkinnällä. Merkinnän kaavamääräys kuuluu ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella sijaitsee luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n perusteella kiellettyä”. ELY-keskuksen mukaan kaavamääräyksestä olisi hyvä käydä tarkemmin ilmi, mitä lajia määräys koskee ja miten asia	Luo-merkintöihin on lisätty teknisenä tarkennuksena viittaus laadittuun luontoselvitykseen. Luo-merkintöjä koskevat kohdekuvaukset on esitetty kaavaselostuksen liitteessä 5. Luo-merkintöihin on lisätty teknisenä tarkennuksena viittaus laadittuun luontoselvitykseen. Luo-merkintöjä koskevat
--	---

tulee huomioida maankäytössä tai suunnitelmissa. Kaavan mahdollistamassa rakentamistoiminnassa (ml. voimalat, energiahuollon alueet, tiestö, sähkönsiirto) tulee huomioida, että luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen lintujen pesien ja munien tahallisen hävittämisen ja rauhoitettujen lintujen tahallisen häirinnän. Tämä tulisi huomioida myös kaavamääräyksenä. EU-tuomioistuimen päätöksen EUT C-784/23 mukaan hakkuiden aiheuttama pesien ja munien tuhoutuminen on tahallista ja siksi kiellettyä. Lisäksi hakkuista aiheutuva pesinnän häirintä on lintudirektiivin vastaista, jos sillä on merkittävä vaikutus rauhoitettujen lajien kantoihin. Hakkuissa on huomioitava luonnonsuojelulain 70 § lintujen pesimäajan (1.4.–31.7.) osalta. Eri lintulajien pesimäajat voivat poiketa tästä. Maisema Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi ovat keskeinen osa tuulivoimarakentamisen suunnittelua. Ympäristöministeriö julkaisi elokuussa 2024 uuden oppaan, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, jota kaavaselostuksen liitteenä toimitetun maisemaselvityksen mukaisesti on käytetty tausta-aineistona maisemavaikutusten arvioinnissa. Suunnittelualueen koillispuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (VAMA), Vatulanharjun ja Ulvaanharjun harjuselänne, joka on osa Pirkanmaan harjumaisemien kokonaisuutta. Alue on ympäristöään hallitseva ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä geomorfologialtaan ja eliölajistoltaan arvokas. Pirkanmaan harjumaisemien kohteiksi on valittu harjuja, jotka ovat merkittäviä kulttuurihistoriallisesti sekä geologisesti. Osa harjuista on rakennettuja, osa luonnontilaisia ja useilla niistä on rakennettuja näköalapaikkoja. Harjut näkyvät ja niiltä nähdään. Ulvaanharjun ja Vatulanharjun	kohdekuvaukset on esitetty kaavaselostuksen liitteessä 5. Hanke toteutetaan voimassa olevien lakien mukaisesti, mukaan lukien luonnonsuojelulaki. Yksittäisten lakien listaaminen osayleiskaavan erillisinä kaavamääräyksinä ei ole tarkoituksenmukaista. Hankkeesta ei ole tunnistettu aiheutuvan erityistä häiriötä lausunnossa mainituille seikoille lintujen pesien ja munien tai rauhoitettujen lintujen osalta.
---	---

ominaispiirteenä korostuu niiden historiallinen käyttö kulkureittinä. Konikallion tuulivoimahankkeen osalta vaikutuksia maisemaan on todennettu tietokonemallinnuksilla, näkymäalueanalyysillä ja havainnekuvilla. Maisemavaikutusten arviointiraportissa on kuvattu mallinnusten periaatteet sekä aineistot, joita mallinnoissa on käytetty. Havainnekuvien osalta on esitetty perusteet kuvauspaikoille sekä käytetyt objektiivit ja niiden vaikutus kuviin. Pirkanmaan ELY-keskus pitää laadittuja aineistoja riittävinä. Maisemavaikutusten osalta Konikallion tuulivoimapuiston maisemavaikutusraportissa on todettu, että kokonaisuudessaan vaikutukset maisemaan ja arvokohteisiin ovat kohtalaisen kielteisiä. Valtakunnallisesti arvokkaan Pirkanmaan harjumaisemien kokonaisuuden Ulvaanharjun ja Vatulanharjun osa-alueille kohdistuvat maisemalliset vaikutukset on raportissa arvioitu suuriksi kielteisiksi samoin kuin hankealueen lähivaikutusalueelle (2-7 km) sijoittuvien Kelminselän kulttuurimaiseman, Vatulan kulttuurimaiseman ja Haapimaan-Vatsiaisen kulttuurimaiseman osalta vaikutusten on todettu olevan suuria kielteisiä. Alueidenkäyttölain mukaisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Lisäksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta koskee maakuntakaavan määräys, jonka mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Konikallion tuulivoimahankkeen osalta maisemavaikutuksia on pyritty arvioimaan kattavasti. Vaikka maisemavaikutusraportissa kokonaismaisemavaikutusten arvioidaan jäävän kohtalaisen kielteiseksi, saattavat valtakunnalliset maisema-alueet menettää	
---	--

merkittävän arvonsa tuulivoimarakentamisen myötä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maiseman- ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet on raporteissa esitetty asianmukaisesti ja maisemavaikutuksia on kyseisten alueiden osalta havainnollistettu hyvin siten, että havainnekuvista pääsee käsitykseen maisemavaikutusten suuruudesta. Pirkanmaan ELY-keskus on aiemmassa lausunnossaan (26.4.2024) todennut, että kaavan jatkosuunnittelussa tulee edelleen pohtia maisemavaikutusten lieventämisvaihtoehtoja. Kaavaehdotuksessa esitetään maisemavaikutusten lieventämiseksi voimalakorkeudeksi 300 metriä, jolloin luonnosvaiheeseen verrattuna korkeus alenee 50m. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että esitetyllä maisemavaikutusten lievennyskeinolla ei ole ollut merkittävää vaikutusta ja että rakentuessaan voimalat tulevat edelleen olemaan hallitseva elementti maisemassa. ELYkeskus yhtyy maisemaraportissa esitettyyn päätelmään siitä, että maisemavaikutukset ovat aiemmin mainituille arvoalueille suuria kielteisiä. Pintavedet Pirkanmaan ELY-keskus muistuttaa, että kaavassa tulee huomioida laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä sekä vesipolitiikan puitedirektiivi, jonka mukaan pintavesien tilaa ei saa heikentää. Hankealueen kuivatuksen parantamiseksi tehtävät mahdolliset kunnostusojitukset sekä uudet ojitukset sekä muut maata muokkaavat toimet lisäävät kuormitusta alapuolisiin vesistöihin. Kaavassa tulisi riittävästi varautua erityisesti tuulivoimaloiden läheisyydessä sijaitsevien Nahkalammien ja Kirkkojärveen kohdistuvan kuormituksen estämiseksi kaavamääräyksillä ja -merkinnöillä, joilla varaudutaan hulevesien hallintarakenteiden tai suojavaikohyökkien huomioimiseksi myös mahdollisissa onnettomuustilanteissa. Pohjavedet	Osayleiskaavaan on lisätty kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen teknisenä tarkistuksena uusi vesienhallintaa koskeva yleismääräys: Purojen lähelle rakennettaessa on käytettävä tehokkaita vesiensuojeluratkaisuja. Pintavesien haittojen vähentämiseksi jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa on käytettävä vesiensuojelukeinoja kuormituksen ja vedenpidätyksen hallintaan. Puron ylityksiä työkoneilla tulee välttää, ja tarvittaessa aiheutetut haitat on korjattava.
--	---

Kaava-alueen koillispuolella sijaitsee Vatulanharjun pohjavesialue. Hankkeen YVA vaiheessa on hankkeen pohjavesivaikutuksista tehty erillisselvitys, jota on päivitetty mm. muuttuneen hankealuerajauksen ja muuttuneiden voimalapaikkojen sijaintien takia kesällä 2025. Hankealue on supistunut pohjavesialueelle sijoittuvilta osiltaan ja lähimmät voimalat sijoittuvat myös kauemmas pohjavesialueesta. Kaavamääräyksellä tv-1 osoitettu tuulivoimaloiden alue sijaitsee nyt lähimmillään noin 800 metrin etäisyydellä pohjavesialueesta ja voimalan maksimikorkeudeksi on kaavassa rajattu 300 metriä. Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävinä. Pohjavesiselvitystä varten alueelle asennettiin pohjaveden havaintoputkia, joista on mitattu pohjaveden pinnankorkeuksia vuosina 2022 ja 2023. ELY-keskus on perustellussa päätelmässä todennut, että suosittelee pohjaveden pinnankorkeuksien tarkkailua ennen rakentamisen aloittamista ja rakentamisen aikana. Nyt pohjavesitutkimuksia ei ole tehty vuoden 2023 jälkeen. ELY-keskus korostaa pinnankorkeusmittausten jatkamisen tärkeyttä ja toteaa, että pohjaveden pinnankorkeuksien pitkät aikasarjat vahvistavat tutkimuksen tuloksia ja niistä saadaan tarpeellista tietoa esimerkiksi vuodenaajoista riippuvasta ja vuosikohtaisesta luontaisesta vaihtelusta. Kallioperä Geologian tutkimuskeskuksen aineistojen mukaan kaava-alueen läpi kulkee luode-kaakko -suuntainen ruhje. Kallioperän laatutiedot voimaloiden alueilta ei ole vielä tiedossa, mutta pohjavesiselvityksen mukaan ne selvitetään hankkeen myöhemmissä vaiheissa. Pohjavesiselvityksessä todetaan, että vaikka kallioperä olisi rakoillutta, raot voivat olla tiiviitä,	Pohjaveden pinnankorkeuksien tarkkailu toteutetaan rakentamislupavaiheessa (ennen rakentamislupia) lopullisilta voimalapaikoilta.
--	--

avoimia tai täytteisiä. Avoimien rakojen rakopinnat ovat irti toisistaan, jolloin vesi liikkuu niissä helposti. Avoimia rakoja on etenkin kallion pintaosissa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavassa tulisi huomioida kallioperän ruhje ja tuoda ilmi kallioperän ominaisuuksien tutkimuksen tarve. Kallioperän rakoilemista tulee tutkia ja arvioida tapahtuuko kalliossa veden virtausta kaava-alueen ulkopuolelle. Voimalapaikkojen sijoittelussa suhteessa ruhjeeseen tulee ottaa huomioon kallioperän ominaisuudet. Pirkanmaan ELY-keskus huomauttaa, että tuulivoimaosayleiskaavassa osoitetaan kaavamerkinnöin alueet, jonne tuulivoimalan voi sijoittaa. Kaavan hyväksymisen jälkeen voimalapaikkojen sijoitteluun voi tehdä vain hyvin rajallisesti muutoksia. Liikenne ja tienpito Kaavaselostuksessa on kuvattu hankealueen lähialueen maantieverkkoa, sen nykyisiä liikennemääriä ja onnettomuustietoja. Sivulla 55 on virheellisesti esitetty, että Ikaalisten ohi kulkevan valtatie 3 keskivuorokautinen liikennemäärä (KVL) olisi 850-7 500, kun todellisuudessa valtatie 3 liikennemäärä Ikaalisten keskustan kohdalla on lähes 10 800 ja Jämijärventien liittymästä pohjoiseen yli 7 500. Vastaavilla kohdilla valtatiellä 3 raskaan liikenteen määrä on 850 ja 940. Tekstiä ja liitekarttaa, kuvaa 6-14 on syytä korjata valtatie 3 liikennemäärien osalta. Kaavaselostuksessa on esitetty kolme vaihtoehtoista satamaa (Porin Tahkoluoto tai Mäntyluoto tai Rauman satama), josta tuulivoimaloiden komponentit kuljetettaisiin suurten erikoiskuljetusten reittiä käyttäen hankealueen tuntumaan. Hankealueelle valtatiestä 3 erkaneva lähitiestä ei sen sijaan ole osa suurten erikoiskuljetusten verkkoa, vaikka näin on virheellisesti sivulla 58 olevassa kuvassa 6-16 esitetty. Hankkeen lähialueen tieverkon ominaisuuksia, sen kantavuutta ja soveltuvuutta suurille ja raskaille erikoiskuljetuksille sekä muille hankkeen tarvitsemille raskaan liikenteen	Kallioperän laatutiedot voimaloiden alueilta eivät ole vielä tiedossa, ne selvitetään hankkeen myöhemmissä vaiheissa voimalapaikkojen sijaintien tarkentuessa. Liikennemäärä- ja kuljetusreititiedot on korjattu teknisenä tarkistuksena kaavaselostukseen.
---	---

kuljetuksille tulee selvittää riittävän ajoissa, kun hankkeen toteuttamisaikataulu on selvillä. Pirkanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualue (L-vastuualue) tuo vielä esiin, että toisinaan maantieverkolle tehtävät toimenpiteet edellyttävät liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaisen tiesuunnitelman, jonka laatiminen on hanketoimijan vastuulla tienpitäjän kanssa tehtävän sopimuksen perusteella. Tämä on hyvä tunnistaa hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisen aikataulussa. Kuljetuksia suunniteltaessa on myös huomioitava maantieverkolla käynnissä olevat tai käynnistyvät rakentamishankkeet. Tuulivoiman hankevastaavan tulee varautua toteuttamaan kaikki kuljetusreitien maanteille tarvittavat parantamistoimenpiteet, tieverkon ennallistaminen ja korjaaminen kuljetusten päätyttyä sekä myös mahdollisten kuljetuksista aiheutuvien haittojen lieventäminen ja korvaaminen tien varren maankäytölle. Maantiealueille tehtävät toimenpiteet edellyttävät tienpitäjän (1.1.2026 alkaen alueellisen elinvoimakeskuksen liikenneosaston) luvan tai sopimuksen tienpitäjän kanssa. Konikallion tuulivoima-alue sijoittuu Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen alueelle, mutta kuljetusreitit sijoittuvat useamman elinvoimakeskuksen alueelle. Muuta Aluehallinnon virastomuutoksen myötä 1.1.2026 aloittavat toimintansa valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto sekä alueelliset elinvoimakeskukset.	
22) Pirkanmaan Maakuntamuseo, 22.12.2025 Arkeologinen kulttuuriperintö Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että tuulivoimahankkeeseen liittyen tehtyä inventointia 2022 (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu) on täydennetty maakuntamuseon edellisessä lausunnossa	Merkitään tiedoksi.

mainitun voimalapaikan osalta. Inventointiraportin mukaan (Maanala Oy, 2024) hankealueelta ei ole löytynyt arkeologisia kohteita. Maakuntamuseo katsoo, että kaavan vaikutuksia tunnettuun arkeologiseen kulttuuriperintöön on arvioitu riittävästi. Kaavaselostuksen luvussa 9.5. lisäksi muistutetaan asianmukaisesti, että mikäli työtä suoritettaessa tavataan inventoinneissa tunnistamaton uusi kiinteä muinaisjäännös tai irtain muinaisesine, tulee työt kyseisellä kohdalla keskeyttää ja saattaa asia museoviranomaisten tietoon (Muinaismuistolaki 14 ja 16 §). Pirkanmaan maakuntamuseo huomauttaa, että kaava-aineistoon on liitetty, korjaamaton versio vuoden 2022 arkeologisen inventoinnin raportista. Sen tilalle aineistoon on liitettävä maakuntamuseon kommenttien jälkeen päivitetty raportin versio (15.6.2023). Rakennettu kulttuuriympäristö ja -maisemat Pirkanmaan maakuntamuseo on aiemmissa hanketta koskeissa lausunnoissaan tuonut esiin sen vaikutusalueella sijaitsevat lukuisat poikkeuksellisen merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön ja maisemien arvokohteet ja -alueet, ja edellyttänyt hankkeen vaikutusten arvioinnin täydentämistä. Maakuntamuseo on suhtautunut kriittisesti hankkeen toteuttavuuteen sen arvokohteille aiheuttamien suurten kielteisten maisemavaikutusten vuoksi. Kielteisten maisemavaikutusten vähentämiseksi hanketta on osayleiskaavan luonnosvaiheeseen verrattuna kehitetty. Voimaloiden enimmäiskorkeutta on laskettu 50 metriä, 350 metristä 300 metriin. Ikaalisten kaava-alueelta on poistettu yksi ja Hämeenkyrön puolelle lisätty yksi tuulivoimalan rakennuspaikka (tv-1). Hämeenkyrön osayleiskaavan alueelle sijoittuu nyt kahdeksan tuulivoimalan rakennuspaikkaa. Myös voimaloiden sijoittelua on muutettu mm. maisemavaikutusten vähentämiseksi. Voimalat on pyritty sijoittamaan hieman tiiviimmin ja kauemmas Vatulanharjun-Ulvaanharjun VAMA-alueesta. Ulkoisen sähkönsiirron toteutukseksi	Korjattu versio arkeologisen inventoinnin raportista on lisätty kaava-aineiston liitteisiin.
---	---

on kuitenkin valittu arvokohteille enemmän maisemavaikutuksia aiheuttava lkaalisten kaupungin alueelle sijoittuva, ilmajohtona toteutettava reittivaihtoehto A.

Näkymäalueanalyysiä ja kuvasovitteita sekä muuta aineistoa on päivitetty tuulivoimaloiden mitoituksen ja sijoitussuunnitelman muuttumisen mukaisesti sekä laadittu erillinen Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys (Afry, 2025). Selvityksessä arvokkaiden kulttuuriympäristökohteiden ja alueiden kuvausta on täydennetty ja pyritty avaamaan tarkemmin niiden luonteeseen ja tunnistettuihin arvoihin kohdistuvia vaikutuksia. Arviointi perustuu asianmukaisesti Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -oppaaseen (Ympäristöministeriö, 2024).

Aineiston perusteella Pirkanmaan harjumaisemien valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kuuluvalla Vatulanharju-Ulvaanharjulle kohdistuvien vaikutusten merkittävyys arvioidaan kokonaisuudessaan suuriksi kielteisiksi. Merkittävimmät maisemalliset vaikutukset muodostuvat katsottaessa harjua kohti kauempaa ympäristöstä. Hämeenkaan-Kyrönkankaantielle muodostuvien visuaalisten vaikutusten merkittävyys puolestaan arvioidaan kokonaisuudessaan vähäisiksi kielteisiksi. Lähimmille maakunnallisesti merkittäville Kelminselän, Vatulan ja Haapimaan-Vatsiaisen kulttuurimaisemille muodostuvien maisemavaikutusten merkittävyys arvioidaan taas niin ikään suuriksi kielteisiksi. Muille hankkeen vaikutusalueella sijaiseville arvoalueille ja kohteille muodostuvien maisemavaikutusten merkittävyys arvioidaan enintään kohtalaiseksi kielteiseksi. Ulkoisen sähkösiirron maisemavaikutukset arvioidaan vähäisiksi huolimatta siitä, että sähkölinja ylittää historiallisen tielinjan ja leikkaa VAMA-alueen läpi Vatulanharju-Ulvaanharjun länsipäässä. Kokonaisuudessaan hankkeen vaikutukset visuaaliseen maisemaan sekä maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteisiin arvioidaan yhä kohtalaiseksi kielteisiksi.

Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää suunnitelmiin tehdyistä muutoksista sekä selvitysaineistojen ja vaikutustenarvioinnin täydentämisestä. Täydennykset olivat tarpeellisia ja monin osin onnistuneita. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että hankkeen selvitysaineistot ja vaikutustenarviointi ovat nyt rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta asianmukaiset ja riittävät. Vaikka kaavaratkaisua on luonnosvaiheesta kehitetty kielteisten maisemavaikutusten vähentämiseksi ja maisemavaikutukset ovat joiltain osin lieventyneet, osoittaa vaikutustenarviointi hankkeella yhä olevan suuria kielteisiä maisemavaikutuksia lähiympäristön rakennetun kulttuuriympäristön ja maisemien arvokohteille ja -alueille. Pirkanmaan maakuntamuseon näkemyksen mukaan vaikutukset eivät ole hyväksyttäviä, eikä teollisen mittakaavan tuulivoimarakentamista tulisi sijoittaa näin lähelle valtakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta, historiallista tielinjaa ja maakunnallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia. Pirkanmaalla on vireillä lukuisia tuulivoimahankkeita, joista valtaosasta kulttuuriympäristöön ei kohdistu näin voimakkaita kielteisiä maisemavaikutuksia. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää edelleen harkittavaksi Konikallion tuulivoimahankkeesta luopumista ja kaavoittamisen keskeyttämistä. Kaavan hyväksymispäätös valitusosoituksineen pyydetään toimittamaan viipymättä Pirkanmaan maakuntamuseolle.	
23) Luonnonvarakeskus, 22.12.2025 Pyydettyinä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan. Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin. Luonnonvarakeskuksen aiemmin YVA-selostuksesta antama lausunto on pääasiassa ajantasainen. Luke tekee kuitenkin seuraavat lisähuomiot. Natura-alueisiin liittyvästä vaikutusten arvioinnista Luke nostaa esille selostuksessa todetut etäisyydet. Selostuksen	Hankkeessa laaditun erillisen Natura-arvioinnin perusteella Natura-alueen suojeluperusteena oleville lajeille ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia. Vatulanharju-

mukaan Vatulanharju-Ulvaanharju Natura- aluetta lähin voimala sijoittuu noin 350 m etäisyydelle. Selostuksessa todetaan, että pitkän etäisyyden vuoksi voimaloiden ja niiden nostoalueiden rakentamisesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia suojelualueelle saakka. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, että kirjallisuuden perusteella tuulivoimaloiden vaikutukset linnuille ja eläimistöön voivat ulottua kilometrienkin päähän lajista riippuen, joten on mahdollista, että hankkeella on vaikutuksia Natura-alueen monimuotoisuudelle sen sijaitessa 350 m etäisyydellä. Kyseisen Natura-alueen suojeluperusteena ei kuitenkaan ole eläinlajeja. Kaavaselostuksesta ei käy ilmi onko YVA-selostusvaiheen jälkeen metson soidinta huomioitu voimaloiden sijoittelussa. Selostuksessa todetaan, että tuulivoimahankealue on suurelta osin metsätalouden ennestään muuttamaa aluetta, joten hankkeen rakentamisen vaikutukset eläinten elinympäristöihin arvioidaan metsätalouden vaikutuksiin suhteutettuna vähäisiksi. Luke huomauttaa, että hankkeen vaikutukset tulevat metsätalouden ja muiden vaikuttavien tekijöiden päälle ja lisäksi. Selostuksessa todetaan, että useimmat lajit tottuvat ennen pitkään tuulivoimaloiden aiheuttamiin häiriöihin ja olemassaoloon. Luke huomauttaa, että kirjallisuutta tuulivoiman vaikutuksista on vielä vähän ja tuulivoimaan tottumisen osalta kirjallisuutta ei ole juurikaan. Lisäksi on syytä huomioida, että kirjallisuutta myös sopeutumiseen liittyvistä haasteista löytyy runsaasti (esim. Geffroy ym. 2015, Hendry ym. 2008, Robertson & Hutto 2006, Schlaepfer ym. 2003). Sopeutuminen epäedulliseen ympäristöön voi johtaa ekologisiin ansoihin, jolloin houkuttelevalta vaikuttava elinympäristö heikentääkin selviytymistä; lisääntyneeseen kuolleisuuteen esimerkiksi törmäysten kautta; elinympäristöjen laadun pitkäaikaiseen heikkenemiseen ja geneettisiin muutoksiin, mikäli tapahtuu eriytymistä populaatioiden sisällä tottuneiden ja häiriötä välttävien välillä. Tottuminen voi lisätä altistumista petojen,	Ulvaanharjun virallisella Natura-tietolomakkeella on mainittu suojeluperusteena olevien luontotyyppien lisäksi kaksi lintulajia, kangaskiuru ja kehrääjä. Kangaskiurulle ei katsota hankkeesta koituvan negatiivisia vaikutuksia. Kehrääjän osalta lajille voi aiheutua vähäinen negatiivinen vaikutus törmäysriskistä tuulivoimaloihin ja voimajohtoihin. Tuulivoimaloiden tai voimajohtojen rakentamisesta tai voimaloiden toiminnanaikaisesta melusta ei arvioida aiheutuvan Natura-alueella esiintyville linnuille kuin hyvin vähäistä haittaa voimajohtoreittivaihtoehdon A tapauksessa. Metson soidinpaikka on huomioitu hankkeen suunnittelussa ja etäisyys lähimpiin voimaloihin on tällä hetkellä noin 400–500 metriä. Vertailuna vuodelta 2017 KHO-päätös Maaselänkankaan tuulivoimahankkeesta, jossa etäisyytenä on ollut 200–300 metriä ja soidin ollut vastaavan kokoinen kuin tässä Konikallion hankkeessa. Alueelta löydettiin yksi metson soidin. Alueen metsokanta on selvitysten perusteella eteläisen Suomen olosuhteet huomioiden suhteellisen vahva. Metsoista tehtiin havaintoja myös pesimälinnustoselvityksen maastotöiden yhteydessä, jolloin havaittiin yksi pesä sekä metsoyksilöitä kahdeksalla paikalla. Maastoselvityksissä tunnistetut linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu hankesuunnitelmissa.
---	---

liikenteen tai ihmistoiminnan riskeille, ekosysteemitason muutoksia, kuten kilpailun tai peto–saalis-suhteiden vääristymistä. Laji voi myös tulla riippuvaiseksi ihmisen rakenteista, mikä tekee populaatiosta haavoittuvan olosuhteiden muuttuessa. Suurpetojen osalta selostuksessa todetaan, että teiden, sähkölinjojen ja muiden vastaavien lineaaristen rakenteiden tiedetään myös tehostavan ainakin susien saalistusta (Johnson-Bice ym. 2023). Tämä on ainoa viite, jota vaikutusten arvioinnissa käytetään. Luke huomauttaa, että vaikutusten arvioinnissa on syytä käyttää laajemmin olemassa olevaa kirjallisuutta erilaisista mahdollisista vaikutuksista, mitä ihmisen toiminta ja teolliset rakenteet mm. suurpedoille voivat aiheuttaa. Euroopanmajavan osalta selostuksessa todetaan, että lajille ei kohdistu suoria vaikutuksia, sillä suunnitellut voimalat ja muut rakenteet sijoittuvat etäämmälle. Tätä olisi hyvä myös vähän perusteellisemmin avata. Mikä on etäämmälle ja mihin perustuu, että ko. etäisyys on riittävä, jotta vaikutuksia ei synny. Yhteisvaikutusten osalta selostuksessa todetaan, että hankkeita ympäristössä on vähän ja ne ovat pieniä, joten yhteisvaikutuksia ei erityisemmin nähdä syntyvän. Luke huomauttaa, että muiden tuulivoimahankkeiden lisäksi metsätalous ym. ihmisvaikutukset saavat aikaan yhteisvaikutuksia. Lausunnon tiivistelmä Luonnonvarakeskuksen aiemmin YVA selostuksesta antama lausunto on pääasiassa ajantasainen. Luke tekee kuitenkin joitakin lisähuomioita. Selostuksessa vaikutusten arviointi perustuu pitkälti eläinten tottumiseen. Tottumiseen liittyviä riskejä ei kuitenkaan tuoda esille. Lisäksi vaikutusten arviointia perustetaan siihen, että hankkeen vaikutukset ovat pieniä verrattuna esim. metsätalouden vaikutuksiin. On tärkeää huomioida, että tuulivoiman vaikutukset tulevat näiden muiden vaikutusten lisäksi.	Lajin elinympäristölle ei kohdistu suoria vaikutuksia, sillä suunnitellut voimalat ja muut rakenteet sijoittuvat lähimmillään noin 300 metrin etäisyydelle todetusta pesästä. Tuulivoimahankkeen rakennusaikaisella toiminnalla voi kuitenkin olla epäsuoria häiriövaikutuksia majaviin, ja ne voivat vältellä ihmisvaikutteisia alueita. Euroopanmajavan vasteista tuulivoimaloihin tai ylipäänsä ihmistoimintaan on niukasti tutkimustietoa. Niiden tiedetään olevan kuitenkin kohtalaisen sopeutuvaisia ihmisvaikutukseen, sillä esimerkiksi hyvin tiheästi asutettuun Belgiaan on muodostunut jo liki tuhat reviiriä istutetuista yksilöistä (Swinnen ym. 2017). Hankealueella metsätaloustoiminta on ollut jo aiemmin vilkasta, joten majavien on myös sitä taustaa vasten täytynyt sopeutua ihmisvaikutukseen.
--	---

24) Suomen luonnonsuojeluliitto/Ikaalinen, 22.12.2025 Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys kiittää Konikallion tuulivoimahanketta koskevasta lausuntopyynnöstä. Hyödynnämme tässä lausunnossa SLL:n Pirkanmaan piirin jättämää lausuntoa, mutta olemme tehneet siihen muutoksia ja täydennyksiä. Hankkeessa on tehty ympäristövaikutusten arviointi, josta yhteysviranomainen Pirkanmaan ELY-keskus antoi perustellun päätelmän 6.6.2024. YVA- ja kaavaprosesseista saadun palautteen perusteella hankkeeseen on tehty joitakin muutoksia: hankerajausta on hieman muutettu, voimalapaikkoja on muutettu ja yksi voimalapaikka on siirretty Ikaalisista Hämeenkyröön; energihuollon alueet ovat täsmentyneet ja alustava maa-aineisten ottoalue on siirtynyt Ikaalisista Hämeenkyröön. Tehdyt muutokset ovat parantaneet kaavaa pieniltä osin, mutta eivät poista perusongelmaa: Konikallion tuulivoimahanke on sijaintinsa vuoksi toteuttamiskelvoton. Yleiskaava suhteessa maakuntakaavaan YVA:n perusteltu päätelmä tarjoaa pohjaa yleiskaavan laadinnan tueksi sekä alueidenkäyttölain (132/1999) sisältövaatimukset täyttävän lainvoimaisen yleiskaavapäätöksen perusteiksi. Osayleiskaavaehdotus pohjautuu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitettuun tuulivoima-alueeseen Konikallio-Kivinevankallio sekä Pirkanmaan elonkirjo ja energia - vaihemaakuntakaavassa esitettyyn energiatuotannon alueeseen Konikallio. Vaihemaakuntakaava on hyväksytty, mutta mm. luonnonsuojelujärjestöjen yhteisvalituksen vuoksi ei ole vielä lainvoimainen. Valituksessa katsotaan, maakuntakaavan Konikallion tuulivoima-aluevaraus tulisi kumota alueidenkäyttölain vastaisena. Katsomme tässä lausunnossamme, että maakuntakaavavalituksessa esitetyt perusteet pätevät myös esillä olevaan	Osayleiskaava huomioi alueidenkäyttölain mukaiset sisältövaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Keskeisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista on käsitelty kaavaselostuksen luvussa 9.1. Pirkanmaan liiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040
---	---

yleiskaavaehdotukseen, jolloin se on lähtökohtaisesti alueidenkäyttölain vastainen. Vaihemaakuntakaavan aluevaraus Konikallion hankealueesta on ristiriidassa alueidenkäyttölain (AKL) 28 §:n 3. momentin kanssa, jonka mukaan ”maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muun muassa maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. ”Maiseman vaalimisella tarkoitetaan etenkin valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-arvojen turvaamista, mutta myös maakunnallisesti arvokkaiden maisemien ja maisemaa muuttavan alueidenkäytön yhteensovittamista (KHO muu päätös 755/2016). AKL 39 §:n 8. ja 9. momentissa edellytetään, että yleiskaavalla tulee vaalia rakennettua ympäristöä, maiseman ja luonnonarvoja vaaliminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyttä. Yleiskaavassa lähtökohtana tulee olla maakuntakaavan ratkaisut. Uusi vaihemaakuntakaava on voimassa, mutta se ei ole vielä lainvoimainen. Yleiskaavan tulee vastata myös AKL 22§:n mukaisiin vaatimuksiin, kun on kyse valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. AKL 24 §:n 2. momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa, yleiskaavassa on edistettävä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. ”Luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden kannalta on tärkeää, että luonnonarvot ja niiden kannalta tärkeät alueet ja ekologiset yhteydet otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelussa eikä niitä pirstota tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä” (Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 2017). Konikallion hankealue rikkoo seuraavia alueidenkäyttötavoitteita: ”huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta; edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden	ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa Pirkanmaan liitto on todennut, että sen aiemmin antamaan palautteeseen on vastattu asianmukaisesti eikä liitolla ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.
--	---

alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä ja huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.” Katsomme myös, että yleiskaavan maisemalle aiheuttamat vaikutukset ovat niin mittavia, että arviointia tulee tehdä uusimman tiedon varassa ja vuoden 2024 julkaistun Ympäristöministeriön ohjeen, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, perusteella. Vatulanharjun-Ulvaanharjun valtakunnallinen maisema-alue Hankkeessa on tehty vuonna 2025 täydentävä maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Tästä huolimatta yleiskaavaehdotuksessa ei ole riittävällä tasolla tunnistettu valtakunnallisesti arvokkaalle (VAMA) Vatulanharju-Ulvaanharjun maisema-alueelle aiheutuvia laajoja maisemahaittoja. Maakunnallisesti tärkeät maisema-alueet tuulivoima-alueen ympäristössä on jo lähtökohtaisesti jätetty huomioimatta yleiskaavaa laadittaessa. Vatulanharju-Ulvaanharju nostettiin valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden joukkoon osana laajempaa Pirkanmaan harjumaisemat -kohdetta vuonna 2021 (no 48, VAMA 2021 1). Perusteluissa mainitaan, että harjut ovat ”kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita, jotka ovat muodostuneet kulkureiteiksi, asutusmaiseman rungoksi ja matkailullisesti merkittäviksi näköalapaikoiksi.” Harju kehystää Kelminselän maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa ja valtakunnallisesti arvokas rakennusperintökohde Kyrönkankaantie kulkee harjun alapuolelta. Vatulanharju on yli 150 metrin korkeudella merenpinnasta, kun sen koillispuolelle avautuva Kyrösjärvi on 83,7 metriä. Harjun lounaispuolelle sijoittuu noin 140 metrin korkeustasolla ylänköalue, jonne tuulivoima-alue sijoittuu. Harju on lähes 70 metriä Kyrösjärven pintaa korkeammalla. Vastaavasti harjun lounaispuolelle sijoittuvat suunnitellut	Ympäristöministeriön ohje on huomioitu ja sitä on hyödynnetty osayleiskaavan selostuksen liitteessä 13. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, joka on esitetty kaavaselostuksen liitteenä 13. Selvityksessä on huomioitu mm. maakunnallisesti tärkeät maisema-alueet. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta.
--	---

tuulivoimalat sijoittuvat lähes 60 metriä Kyrösjärven tasoa korkeammalle. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen näkymäanalyysissa määriteltiin lähivaikutusalueeksi 0-2 km:n etäisyys voimaloista. Selvityksen mukaan (s. 50) ”...vaikutusalueen ympäristö on metsäistä ja sulkeutunutta (...) välittömällä vaikutusalueella puuston katvevaikutus on suuri”. Analyysissa ei tunnistettu lainkaan tilannetta, jossa lähivaikutusalue ulottuu maisemallisesti ja virkistyksellisesti arvokkaalle harjun lakialueelle. Vatulanharjun erityispiirteenä on harjun laelta kymmenien kilometrien päähän suuntautuva avoin näkymä. Harjun alapuolelle sijoittuvat tuulivoimalat rikkoisivat tämän autenttisen maisemanähtävyyden. Näkymävaikutuksen lisäksi lähialueella korostuu voimaloiden äänivaikutus. Myös YVA-prosessissa nähtiin harjun maisemalliset arvot suppeasti vain sulkeutuneen metsämaiseman arvona. Kuitenkin yhteysviranomaisena toiminut Pirkanmaan ELY-keskus arvioi maisemavaikutusten olevan suuret kielteiset. Erilaiseen tulkintaan vaikutti yhteysviranomaisen mukaan se, että Vatulanharjun ja Ulvaanharjun aluetta tarkasteltiin YVA:ssa osana koko Pirkanmaan harjumaisemat -kohdetta. Yhteysviranomaisen mielestä Vatulanharjulle aiheutuvaa vaikutuksen merkittävyyttä ei voida kuitenkaan pitää arvioidun mukaisena, kun huomioidaan sijoittuminen harjuun nähden, tuulivoimaloiden koko ja harjulta hankealueelle suhteutuva katselukorkeus. Vuonna 2024 julkaistu Ympäristöministeriön ohje, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, päivittää arviointikriteerejä. Pidämme merkittävänä puutteena, että tätä ei ole riittävästi huomioitu yleiskaavaehdotuksessa. Ohjeen mukaan maisema sietää paremmin tuulivoimaloita, mikäli alueella on jo ennestään ihmisen tekemiä rakennelmia tai teollisuuslaita maankäyttöä. Vatulanharjulta avautuu asumaton yhtenäinen metsäalue, jossa ei näy rakenteita.	Ympäristöministeriön ohje on huomioitu ja sitä on hyödynnetty osayleiskaavan selostuksen liitteessä 13. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys.
--	--

Talousmetsien normaali käsittely ei aiheuta merkittäviä muutoksia laajaan maisemakuvaan. Konikallion tuulivoimarakentamisen voidaan arvioida vaikuttavan suuresti maiseman herkkyyteen: alueella on ”maisemallista merkitystä ylimaakunnalliselle virkistyskäytölle, luonto- tai kulttuurimatkailulle; maisemakuva on yhtenäinen ja eheä sekä vaikuttava; vaikutuskohteella on erityistä merkitystä seudun maiseman piirteiden tai identiteetin hahmottamisen kannalta”. Vatulanharjun maisemanähtävyyden kannalta teollisen mittaluokan tuulivoimalat voivat aiheuttaa erittäin suuren visuaalisen maisemamuutoksen: ”Muutos näkyy arvioidussa kohteessa laajalle alueelle, laajoissa näkymäsektoreissa ja esteettömästi, tuulivoimalat peittävät laajasti horisonttia.” (Sitaatit ympäristöministeriö, 2024). Vatulanharju-Ulvaanharjun alue on merkittävä virkistysympäristö, joka vaihemaakuntakaavassa sijoittuu matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue -kaavamerkinnän piiriin. Laaditussa maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksessä (s. 54) tuulivoima-alueen arvioidaan kohdistavan suuren kielteisen vaikutuksen valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Sama päätelmä koskee myös Kelminselän maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa. Havainnot eivät kuitenkaan välity yleiskaavaan asti. Katsommekin, että tuulivoima-alue on ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa. Vatulanharju-Ulvaanharjun luontoarvot Konikallion hankealue sijoittuu Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueen (FI030901) välittömään läheisyyteen ja pieneltä osin jopa Natura-alueelle. Natura-tietolomakkeessa Vatula-Ulvaanharjua kuvataan seuraavasti: valtakunnallisesti arvokas harju; geologisesti erittäin merkittävä ja biologisesti merkittävä. Vatulanharju-Ulvaanharju on myös valtakunnallisen harjujen suojeluohjelman (HSO)	
---	--

kohde sekä tärkeä 1E-luokan pohjavesialue (0214351, 1E). Vatulanharju-Ulvaanharjun biologiset arvot liittyvät ensi sijassa valtakunnallisesti arvokkaaseen paahdeympäristöön (Tukia ym. 2015) sekä harjun pohjavesialueen lähdeympäristöihin (KHO muu päätös 419/2021). Vuonna 2024 Vatulanharju-Ulvaanharju lähiympäristöineen nostettiin yhdeksi Pirkanmaan Helmikeskittymäksi nimellä Sata-Pirkan harjut. Ympäristöministeriön määritelmän mukaan Helmi-keskittymät ovat ”ekologisesti merkittävien elinympäristöjen kokonaisuuksia, joilla on tiedossa olevia elinympäristöjen kunnostushoitotarpeita. Sata-Pirkan harjut on Pirkanmaan luonnon monimuotoisuusohjelmassa tunnistettu luonnon monimuotoisuuden keskittymä, jonka sisälle Konikallion hankealue sijoittuu (kuva 1). Keskittymä sisältää arvokkaita metsä- ja suoluontokohteita sekä toimii osana maakunnallista viherrakennetta ja ekologistia käytäviä. Vatulanharjun-Ulvaanharjun Natura-alue kytkeytyy lähes saumatta Jämijärven ja Kankaanpään puolella sijaitsevaan Hämeenkaan Natura-alueeseen (FI0200024). Hämeenkanas on valittu Satakunnan Helmi-keskittymäksi. Harjujatkumo muodostaa luontaisen ekologisen yhteyden maakuntien välillä. Satakuntaliiton selvityksissä ”Hämeenkanas on tunnistettu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi ja yhteys Pirkanmaan puolelle tärkeäksi ylimaakunnalliseksi viheryhteydeksi (Satakuntaliitto 2021)”. Valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukaan tulee edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Ekologiset verkostot ovat keskeinen osa luontokadon torjuntaa, sillä ne yhdistävät elinympäristöjä toisiinsa ja tukevat lajien selviytymistä muuttuvassa maisemassa. Ne mahdollistavat lajien liikkumisen, lisääntymisen,	Hankkeesta ei ole arvioitu aiheutuvan erityisiä haitallisia vaikutuksia ekologisille yhteyksille. Hankealueelle ei sijoitu Zonation-aineiston (Mikkonen ym. 2018) perusteella merkittäviä ekologistia käytäviä.
---	--

geneettisen vaihtelun ylläpitämisen sekä sopeutumisen ympäristön muutoksiin. Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa ekologisia yhteyksiä ei tarkasteltu, mitä voidaan pitää merkittävänä puutteena, joka heijastuu myös käsillä olevaan yleiskaavaan. Kun tarkastellaan Hämeenkaan ja Vatulanharju-Ulvaanharjun Natura-alueita, Helmi-keskittymiä sekä ylimaakunnallista viheryhteyttä, niin Konikallion teollinen tuulivoima-alue väistämättä rikkoo arvokkaan ekologisen kokonaisuuden. Tuulivoiman vaikutus lintuihin ja nisäkkäisiin Tutkimusten mukaan monet lajit karttavat tuulivoima-alueita. How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review - tutkimuksessa selvitettiin 84 tutkimuksen ja 160 tapauksen perusteella, että linnuista 63 %, lepakoista 72 % ja maanisäkkäistä 67 % välttelee tuulivoimaa. Suurimmat ja johdonmukaisimmat siirtymät havaittiin kurjilla, pöllöillä ja puolikesyillä poroilla, keskimäärin jopa 5 kilometriä. Lepakot siirtyivät keskimäärin noin 1 km, ja vesilinnut, petolinnut, varpuslinnut ja kahlaajat tyypillisesti n. 500 m. Kanalinnuilla vaikutus ulottui keskimäärin n. 5 km, mutta osassa tapauksista ei havaittu siirtymistä. (Tolvanen, ym., 2023). Huomattavaa on, että tutkimukset perustuvat pääasiassa huomattavasti matalampien (korkeus n. 100 m.) voimaloiden vaikutuksiin kuin mitä hankealueelle suunnitellaan. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti on syytä olettaa, että korkeammat voimalat pidentävät välttämättömyyttä. Luontoselvitysten laatu Alueidenkäyttölain 39 § edellyttää, että yleiskaavaa laadittaessa otetaan huomioon maakuntakaava ja varmistetaan mm. (8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. Luontoselvitykset on laadittu vuosina 2021-22. Niitä ei ole täydennetty, vaikka puutteita on listattu jo aiemmissa palautteissa. Muun muassa seuraavat seikat ovat ristiriidassa alueidenkäyttölain 39§	Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi
---	--

sisältövaatimusten kanssa: Voimalapaikat, energihuollon alueet, suunniteltu maa-ainesten ottoalue sekä tiestön sijoittuminen ovat muuttuneet kaavaluonnoksen ja YVA-selvitysten jälkeen. Luontoselvityksiä ei ole tehty uusilla voimala- ym. paikoilla. Esimerkiksi maa-ainesten otto vaatii laajat selvitykset. Hirvieläinten ja suurpetojen lumijälkiselvitys on tehty vain pienellä osalla hankealuetta, eikä se anna luotettavaa kuvaa suurpetojen esiintymisestä. Alue on tunnettu hirvien talvilaidunalue. Linnustoselvityksissä muuttolinnuston seuranta on ajoitettu puutteellisesti: kevään varhainen muutto ja syksyn myöhäinen muutto ovat jääneet huomioimatta. Yhden vuoden seuranta ei riitä arvioimaan kanalintujen ja pöllöjen esiintymistä, ja myös kehrääjäselvitys on ollut alimitoitettu. Sääksi on lintudirektiivin I-liitteen laji ja sen pesäpaikkojen suojelu on erityisen tärkeää. Sääksisäätiö suosittelee vähintään 2 km etäisyyttä tuulivoimaloihin. Tehdystä muutoksesta huolimatta tämä ei toteudu hankealueella. Pesimälinnustoselvitykset ovat puutteellisia: laskentakierroksia oli vain kaksi ja havainnointiaamuja kuusi, vaikka ympäristöministeriön ohjeiden mukaan havainnointia tulisi tehdä kevät-, pesimä- ja syysmuutolla vähintään kymmenenä päivänä. Linnustoselvityksessä kerrotaan, että aineistoa on täydennetty laji.fi -aineistoilla, mutta Tiira-aineistoa ei mainita. On syytä huomata, että linnuston osalta laji.fi -aineisto on huomattavasti suppeampi kuin Tiiran tarjoama aineisto. Hankealueen länsipuolella sijaitsee poikkeuksellisen arvokas ja erämainen suokokonaisuus (Porrasneva, Sunttineva, Pitkälähti-Jouhineva), joka on nostettu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeksi Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa. Lisäksi alueella on SSTE-kohde Teerinevalla Hämeenkyrön puolella, liittyen Natura-alueen keidassuohon. Yhteysviranomaisen on edellyttänyt näiden valtakunnallisesti arvokkaiden suokohteiden huomioimista vaikutusten arvioinnissa, mutta tämä tarkastelu puuttuu luontoselvityksestä. Muiden lajien osalta hankealueella on havaittu euroopanmajavaa (NT, luontodirektiivin liite IVa), mutta lajille ei tehty erillistä kartoitusta.	tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Asianomaiset viranomaiset ovat osayleiskaavasta antamissaan lausunnoissa ja osayleiskaavoituksen 2. viranomaisneuvottelussa 4.5.2026 todenneet selvitykset ja vaikutusten arvioinnit riittäviksi. Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä. Etäisyyttä lähimpään sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Vertailuna vuodelta 2022 Illevaran tuulivoimahankkeen KHO-päätös, jossa ollut kyseessä asuttu kalasääsken pesä ja jossa sääksen saalistuslennot ovat suuntautuneet tuulivoima-alueelle ja lyhin etäisyys voimalaan on ollut pienempi. Konikallion osalta tilanne on tätä suotuisampi. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
--	--

Kesällä 2022 havaittiin keltatäplähiipijä (VU), joka on lähes kadonnut Etelä- ja KaakkoisSuomesta. Havainto ilmoitettiin perhostutkijain seuralle, mutta sitä ei huomioitu luontoselvityksessä.

Vatulaharju-Ulvaanharjun pohjavesialue

Vatulanharju on tärkeä 1E-luokan pohjavesialue (0214351, 1E). Harjun pohjavesialueen merkintä on huomattavasti laajempi kuin Natura-alue ja ulottuu myös harjun eteläpuolelle. Vatulan-Ulvaanharjun Natura-alueen erityispiirteenä ovat arvokkaat lähteiköt, jotka ylläpitävät harvinaista lähdelajistoa. Tähän liittyy myös maakuntakaavan erityismääräys em23. Pohjavettä koskee ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 § mukainen pilaamiskielto. Pohjaveden osalta tuleekin noudattaa erityistä varovaisuusperiaatetta. Kaavaehdotuksessa hankerajausta on siirretty hieman kauemmaksi kartalle merkitystä pohjavesialueesta. Katsomme kuitenkin, että tuulivoimarakentaminen aiheuttaa tästä huolimatta suuren riskin arvokkaalle pohjavesialueelle. Kaavaselostuksen mukaan alueelta olisi tehty perusteellinen pohjavesiselvitys, jossa kuitenkin viitataan vain lkaalisten alueella vuosina 2022-23 tehtyyn selvitykseen. Hämeenkyrön puolella ei tietojemme mukaan ole tehty vastaavaa selvitystä, vaikka Ulvaanharjun pohjavesialue kytkeytyy suoraan Hämeenkyrön puoleiseen hankealueeseen. Kaavaselostuksessa mainitaan, että hankkeessa parannetaan olemassa olevaa tiestöä noin 3,5 kilometriä ja lisäksi rakennetaan uutta tiestöä noin 6,6 kilometriä. Taulukossa 9-15 sivulla 144 esitetään virheellisesti tiestön vaatimaksi pinta-alaksi 0,004 hehtaaria eli 40 neliömetriä. Selostuksen mukaan rakentaminen kohdistuisi 1,4 % alueelle hankkeen pinta-alasta, mikä ei pidä paikkaansa. Esitetty tien minimileveys 5–6 metriä ja käännöspaikoissa leveämpi. Tiestö ja sen yhteyteen sijoitettavat maakaapelit vaativat todennäköisesti huomattavasti leveämmät väylät. Kaavaselostus jättää huomattavaa epävarmuutta voimalarakentamisen vaikutuksista pohjaveteen.

Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tuulivoima-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle.

Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa.

Pohjavesivaikutusarviointi perustuu kattavaan maaperän rakenteen ja pohjavesiolosuhteiden tutkimusaineistoon sekä on tehty erittäin kokeneiden asiantuntijoiden toimesta. Aineiston vaihtoehtoisille tulkinnoille ei löydy perusteita. Voimaloiden paikkoja on muokattu YVA:n jälkeen ja voimalat sijoittuvat edelleen yksiselitteisesti pohjavesialueen ulkopuolelle. Näin ollen hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan.

Suurien voimaloiden ja niiden tarvitseman tiestön rakentaminen sekä maa-ainesten otto vaativat suuria maanrakennustöitä, eikä pohjaveden pilaantumista voi sulkea pois. Olemme saaneet myös tietoa, että tunnettujen harjuselänteiden pohjoispuolisten lähteiden lisäksi harjuselänteiden eteläpuolella on lähteitä ja lähteisiä luontotyyppejä. Näitä ei ole tunnistettu luontokartoituksessa. Lähteitä esiintyy muun muassa Teerilevon eteläpuolella Hämeenkyrön alueella, Niiniviidan lähellä Ikaalisissa sekä Teerinevan suojelualueen lähellä Hämeenkyrössä. Lähteitä saattaa esiintyä myös Ulvaanharjun alla. Vanhojen ilmakuvioiden perusteella alueella on ollut laajemmin pohjavesivaikutteista suota. Luonnontilainen lähde ja siihen liittyvät pienvedet ovat vesilain (587/2011) ja metsälain (1093/1996) suojaamia elinympäristöjä. Johtopäätös Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys katsoo, että Konikallion tuulivoimayleiskaava ei täytä alueidenkäyttölain sisältövaatimuksia ja sen pohjaksi tehty YVA-arviointi ei ole riittävä hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin. Hankkeen toteuttaminen vaarantaisi Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan tavoitteet luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta ja ekologisten verkostojen säilyttämisestä. Hankkeen toteuttaminen pohjavesialueelle tai sen tuntumaan on vastoin ympäristönsuojelulakia ja EU:n vesipuitedirektiiviä.	Osayleiskaava huomioi alueidenkäyttölain mukaiset sisältövaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Pirkanmaan liiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa Pirkanmaan liitto on todennut, että sen aiemmin antamaan palautteeseen on vastattu asianmukaisesti eikä liitolla ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.
25) Ikaalisten kaupunki, 22.12.2025 Ikaalisten kaupungilla ei ole huomautettavaa Konikalloon tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksesta.	Merkitään tiedoksi.
26) Hämeenkyrön Vesi Oy, 9.12.2025. Pohjavesilaitoksena tehtävämme on varmistaa alueen pohjaveden tilan ja määrän pitkäjänteinen turvaaminen. Vaikka tuulivoimapuiston suunnittelualue ei sijaitse välittämättömässä vedenottamon suoja-alueessa, haluamme tuoda esiin huolestumme	Merkitään tiedoksi. Lausunnossa esitetyt seikat otetaan huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa.

riskeistä, jotka voivat vaikuttaa pohjavesien laatuun tai muodostumiseen hankkeen rakentamisen ja käytön aikana. Tuulivoimahankkeiden rakentamiseen liittyy potentiaalisia ympäristöriskejä. Pidämme tärkeänä, että kaavamääräyksissä ja hankkeen jatkosuunnittelussa varmistetaan riittävät suojaustoimet kaikkien riskien ehkäisemiseksi. Pyydämme varmistamaan, että käyttö- ja huollon aikaiset ympäristöohjeet ovat selkeät ja että mm. laitetoimittajien öljy- ja kemikaaliratkaisut täyttävät parhaat saatavilla olevat vaatimukset. Seurantaohjelman, jolla tarkkaillaan pohjavesien laatua ja korkeuksia ennen rakentamista, rakentamisen aikana ja sen jälkeen tulee olla selkeä ja avoin. Korostamme, että jo hankkeen kaavoituksen yhteydessä tulee riittävällä tasolla varmistaa, ettei rakentamisesta tai toiminnasta aiheudu riskiä Ulvaanharjun pohjaveden laadulle tai muodostumiselle, eikä se vaaranna Hämeenkyrön Vesi Oy:n toimintaa.	
---	--

3.2. Osallisten muistutukset

1) Osallinen 1, 14.12.2025 Konikallion tuulivoimapuistolle en anna kannatusta. En millään muodoin. Hyvin tiedämme, että hankkeen kannalla ovat tahot, jotka rahallisesti hyötyvät tuulivoimapuistosta. Yksityiset maanomistajat vuokra tai muita tuloja saadessaan sekä Ikaalisten kaupunki ja Hämeenkyrön kunta verotuloja saadessaan. Sekä vihreän siirtymän tukirahoja yms. nauttivat tuulivoimayhtiöt. Eli marginaaliryhmä kääri rahat muiden kokiessa tuulivoiman haitat. Haittoja on paljon! Suojeltuun luontoon (mm. moottoriajoneuvokiellot sekä historiallisesti merkittävä Hämeenkankeantie) koituvat peruuttamattomat haitat infran, melu, välke ja muiden haittojen muodossa. Korkeassa maastonkohdassa sijaitseva tuulivoimapuisto (350m korkeina tuulivoimaloina) pelkäästään näkyy noin 10km päähän + melu yms. haitat.	Merkitään tiedoksi.
---	----------------------------

Toisinsanoen 10km säteellä tuulivoimapuistosta asuvat saavat pitkäaikaisen merkittävän haitan eikä mitään muuta ko. hankkeesta. Tuulivoimapuiston elinkaaren päättyessä maksun aika koittaa maanomistajille. Em. haitat ovat vain jäävuoren huippu. Tuulivoimayhtiön ylin johto lienee ulkomaalaisten henkilöittäjä. Isommassa kuvassa kaivosyhtiöiden toimintaan rinnastettavaa Suomen luonnonvarojen ja luonnon "ryöstämistä". Kestämätöntä hyväksikäyttöä, joka sallitaan koska raha. Enää ei soisi sallittavan! Voitot valuu ulkomaille ja lyhyen sekä pitkän aikavälin haitat jäävät Suomen luonnon ja paikallisten ihmisten harteille. Muutenkin keinotekoisesti ylläpidettyä toimintaa lobbareiden toimesta (löytyy esimerkkejä bisneksen "puhtaudesta") Luontoarvojen menetystä ei voi edes rahassa mitata. Puhumattakaan vaikutusalueella olevien kiinteistöjen arvon romahduksesta jopa 0€ asti. Ihmisten terveyteen liittyvinä vakavina(kin) oireina. Loppusanoina Ikaalisten kaupungin ja varsinkin Hämeenkyrön kunnan päättäjille, että pidetään kuntamme tuulivoimapuistoista vapaina, villieläimiä, luontoa, ihmisiä sekä Suomea kunnioittavina. Nämä arvot ovat ensisijaisia ja muuttuvassa maailmassa kullannarvoisia tulevaisuudessa. Kuinka moni muuttaa kuntaamme tuulivoimapuiston katveeseen, jos vaihtoehtona on tuulivoimapuistoton kunta/kaupunki.. Tuulivoimayhtiöt rakentakoon jo pilatuille alueille lisää. Onhan siellä kannatus ja vaadittava infra valmiina. Uskon että järki ja kunnioitus kuntalaisia sekä luontoa kohtaan istuu kunnanvaltuustoissa puolueesta riippumatta.	
2) Osallinen 2, 16.12.2025 Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoitus koskee teollisen mittakaavan energiantuotantoa alueella, joka sijoittuu kuivaan kangasmetsään sekä lähelle valtakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita luonto-, pohjavesija kulttuuriympäristöjä sekä asutusta. Tällaisessa hankkeessa pelastuslain mukainen onnettomuuksien ehkäisy ja paloturvallisuuden huomioon ottaminen kuuluu kaavoituksen	Mahdollisiin riskeihin varaudutaan ennakkosuunnittelulla, johon kuuluu myös yhteistyö onnettomuustilanteisiin varautumisesta pelastusviranomaisen kanssa.

keskeisiin velvoitteisiin. Pirkanmaan pelastuslaitoksen johtava palotarkastaja on aiemmassa lausunnossaan todennut, että suuri aluepalo Konikallion alueella on mahdollinen. Nyt kun hanke on kaavaehdotusvaiheessa, on kaavoittajan vaadittava tarkempaa lausuntoa hankkeen yksityiskohtaisista paloturvallisuus-, ympäristö- ja pohjavesiriskeistä. Kaavoitusaineistossa on kuitenkin tunnistettavissa useita sellaisia riskitekijöitä, joiden perusteella pelastusviranomaisen ajantasainen ja yksityiskohtainen arviointi on välttämätön ennen kaavoituksen jatkamista. 1. Paloturvallisuusriskien arvioinnin puutteet Kaava-alueelle on suunniteltu useita noin konehuone korkeudeltaan 200 metriä korkeita (kokonaiskorkeus 300m) teollisuustuulivoimaloita kuivaan ja palon leviämislle herkkään metsämaastoon Vatulanharjun läheisyyteen. Suurten tuulivoimaloiden konehuoneiden mahdolliset tulipalot ovat tunnettu riski, jonka sammutus on käytännössä erittäin vaikeaa tai mahdotonta. Kaavoituksessa ei ole arvioitu: • konehuonepalon vaikutuksia ympäröivään maastoon • kipinöinnin ja palavan materiaalin leviämistä tuulen vaikutuksesta • aluepalon mahdollisuutta ja sen leviämistä lähiasutukseen Nämä kysymykset kuuluvat pelastusviranomaisen asiantuntemuksen piiriin, eikä niitä voida ratkaista ilman erillistä lausuntoa. 2. Tekniikkatilojen ja sähköjärjestelmien paloriskit Kaava-aineistosta puuttuvat arviot ja vaatimukset koskien: • konehuoneiden (naselliin) paloturvallisuutta (M23) • tornin juurella sijaitsevien sähkötilojen (taajuusmuuttajat ja muuntajat) palo-osastointia ja palonkestävyyttä	Mahdollisen, varsin epätodennäköisen tulipalotilanteen sattuessa sammutuksen ohella ensisijaisia toimia on ennakkosuunnittelun mukaisesti varautua palon tehokkaaseen rajaamiseen siten, ettei palo leviä voimala-alueelta ympäristöön. Pelastusviranomaisen vaatii hankkeelta lisäksi pelastussuunnitelman. Pelastusviranomaiselle on lähetetty lausuntopyynnöt osayleiskaavan eri vaiheissa nähtävillä olojen yhteydessä ja pelastusviranomaisen on kutsuttu osallistumaan osayleiskaavoituksen kahteen viranomaisneuvotteluun.
---	---

• muuntaja- ja hydraulikkaöljyjen valuma- ja keräysratkaisuja • sähkökenttien ja kojeistojen paloturvallisuutta • kaavaan merkityn sähkövaraston (akkujärjestelmät) paloturvallisuutta Näiden järjestelmien paloriskiä ja niiden vaikutuksia ympäristöön ei ole kaavoituksessa arvioitu pelastusviranomaisen toimesta. 3. Palotilanteiden ympäristö- ja pohjavesiriskit Tuulivoimaloiden mahdollisissa tulipaloissa voi syntyä palojätteitä, sammutusvesiä, öljyvuotoja ja muita haitallisia aineita, joilla voi olla vaikutuksia maaperään ja pohjaveteen. Kaavoituksessa ei ole selvitetty: • palojätteiden laatua ja määrää • sammutusvesien ja valumien hallintaa • mahdollisia pitkäaikaisia pohjavesivaikutuksia Näiden riskien arviointi kuuluu sekä pelastus- että ympäristöviranomaisille ja edellyttää pelastuslaitoksen asiantuntijalausuntoa. 4. Ympäristöluvan tarpeen arviointi Tuulivoimaloiden mahdollisista tulipaloista syntyvien palojätteiden ja sammutusvesien vuoksi hanke edellyttää ympäristölupaa. Tämän arviointi ei ole mahdollista ilman pelastusviranomaisen näkemystä palotilanteiden todennäköisyydestä, laajuudesta ja seurauksista. 5. Pelastuslaitoksen päivitetyn lausunnon tarve perustuu todellisiin esimerkkeihin tuulivoimaloiden tulipaloja öljyonnettomuuksista Suomessa. Euroopassa ja Maailmassa paljon lisää. Useissa tapauksissa Suomessa on jo tapahtunut tuulivoimaloiden ympäristövahinkoja: • Metsälammin kangas, Vaala, helmikuu 2024 Tuulivoimala syttyi tuleen, palo tuhosi turbiinin ja lavat. Lähde: Yle ja Kainuun Sanomat • Haminan satama, Paksuniemi, tammikuu 2017 Tuulivoimala paloi ilmiliekeissä, palavaa	
---	--

materiaalia lensi ympäristöön. Lähde: MTV Uutiset • Uudenkaupungin Hangon saari, elokuu 2004 Tuulivoimala paloi käyttökelvottomaksi, palo sai alkunsa sähköviasta, sammutukseen osallistui helikopteri. Lähde: Yle • Reposaaren öljyvuoto, Pori, elokuu 2024 Parikymmentä litraa vaihteistoöljyä valui maastoon. Lähde Satakunnan kansa: https://www.satakunnankansa.fi/satakunta/art-2000010659442.html • Pyhäjoen Mäkikangas, elokuu 2023 Hydraulinen öljyvuoto levitti öljyä 200 metrin säteelle; mahdollisesti myös marjoihin ja sieniin. Lähde: Yle • Mutkalamin tuulipuisto, Kannus, lokakuu 2022 Moottorista vuotanut öljyä, maaperää jouduttiin poistamaan ja eristämään. Lähde: Keskipohjanmaa 6. Johtopäätös Edellä esitetyn perusteella Konikallion tuulivoimahankkeen kaavoituksessa: • on tunnistettu merkittäviä paloturvallisuus- ja ympäristöriskejä • pelastusviranomaisen aiempaa arviointia pitää laajentaa Näiden uusien ja täsmentyneiden riskitekijöiden vuoksi päivitetty ja laajennettu pelastuslaitoksen lausunto on kaavoituksen kannalta välttämätön. Lausunnossa tulee arvioida hankkeen paloturvallisuusriskit, niiden vaikutukset ympäristöön ja pohjavesiin sekä mahdollinen ympäristöluvan tarve. Pyydämme, että kaavoittaja hankkii Pirkanmaan pelastuslaitokselta edellä mainitut seikat kattavan lausunnon ennen kaavoituksen jatkamista tai hyväksymistä.	Pelastusviranomaiselle on lähetetty lausuntopyynnöt osayleiskaavan eri vaiheissa nähtävillä olojen yhteydessä ja pelastusviranomaisen on kutsuttu osallistumaan osayleiskaavoituksen kahteen viranomaisneuvotteluun. Hankkeesta vastaava jatkaa suunnittelun tulevissa vaiheissa yhteistyötä pelastusviranomaisen kanssa mm. pelastussuunnitelman osalta.
3) Osallinen 3, 2 allekirjoittanutta, 19.12.2025 Vaikutukset arvokkaaseen geologiseen harjumuodostelmaan: Haluamme muistuttaa hanketta koskien, että suunniteltu Konikallion tuulivoimapuisto sijoittuu arvokkaan geologisen	

harjumuodostelman läheisyyteen. Arvokkaan geologisen harjumuodostelman suojelumääräyksen nojalla alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Arvojen säilyminen on turvattava. Alue on ympäristöään hallitseva ja maisemallisesti erittäin merkittävä. Alue on myös eliöstöltään rikas ja arvokas. Hankkeessa ei ole otettu näitä seikkoja riittävästi huomioon. Teollisuustuulivoimapuisto muuttaa oleellisesti harjulta- harjulle näkyvää maisemaa vähentäen alueen virkistyskäyttöarvoa huomattavasti. Maisemavaikutuksista ei ole tehty riittävää määrää mallinoksia kuntalaisten nähtäville. Mallinnoksia olisi pitänyt tehdä useasta paikasta ja erityisesti virkistysalueena käytettävistä harjukohteista otettuna, jotta todellinen näkymä olisi näkyvissä monesta suunnasta. Kulttuurisesti arvokas maisema-alue tulisi säilyttää tuleville sukupolville. Kaavan vaikutukset matkailuun, virkistykseen ja luontoarvoihin: Alueen lähelle on maakuntakaavaan merkitty matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue. Teollisuustuulivoimapuisto rajoittaa huomattavasti alueen käyttöä virkistys- ja matkailutoimintaan. Alueen luonto ja maisema muuttuu oleellisesti sen muuttuessa teollisuustuulivoimapuistoksi. Luonnonsuojellullisesti oleellista on myös maakotkan reviirin asettuminen alueelle. Vuosittaista kalasääksen pesintää on todettu alueella. Tämän kokoluokan hanke vaarantaa linnuston ja eläimistön reviirejä. Vaikutukset pohjaveteen: Haluamme huomauttaa, että vaikutuksia pohjaveteen ei ole tutkittu tarpeeksi tai ne ovat ohitettu. Teollisuustuulivoimaloiden rakennusvaiheessa tulee vaikutuksia pohjaveteen. On myös huomioitava kaavan alueen maapohja. Alueiden muokkaus voi aiheuttaa pohjavesimuodostelmalle olennaista vedenvähyyttä sekä huonontaa	Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Pirkanmaan liiton Konikallion tuulivoimapuiston kaavaluonnoksista antaman lausunnon mukaisesti ”Konikallion osayleiskaavan luonnos noudattaa voimassa olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ohjausta, eikä ole merkinnöiltään ristiriitainen hankealueelle maakuntakaavassa osoitettuun maankäyttöön nähden.” Kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa Pirkanmaan liitto on todennut, että sen aiemmin antamaan palautteeseen on vastattu asianmukaisesti eikä liitolla ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta. Alueella tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa olevia maakotkan reviirejä. Etäisyyttä Porrasnevalla sijaitsevaan sääksen asumattomaan pesään on kasvatettu voimalasiirroilla. Pesä on ollut asumaton, mutta tästä huolimatta etäisyyttä on kasvatettu lähimpään voimalaan noin 1,6 kilometriin. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa.
--	--

pohjavesimuodostuman antoisuutta lisäten tulvimisriskiä Vesajärvellä. Arvokas raakkujoki, Turkimusoja, saa alkunsa Järvenkylänjärven, Särkijärven ja Pyhäjärven alueista. Nämä alueet ovat yhteydessä Konikallion tuulivoimapuisto alueen pohjaveteen. Raakuille on tehty LIFE Revives- tutkimushanketta, joissa raakkukantaa pyritään elävöittämään. Hanketta koordinoi Jyväskylän yliopisto ja se toteutetaan 2021-2027. Hanke ehtii loppua ennen mahdollista tuulivoimalarakentamista, jolloin raakut jäävät ilman tutkimuksen suomaa suojaa. Turkimusoja on elintärkeä suojellulle eliölle. Jos sen pinta laskee tai tulvii, raakut ovat vaarassa. Turkimusojan raakkukantaa ei ole vara menettää. On ajattelematonta, ettei oteta huomioon näin ison hankkeen vaikutuksia koko ympäröivän alueen luontoon ja eliöstöön. Elinympäristöt ovat yhteydessä toisiinsa ja harjun pohjavesi vaikuttaa pitkälle. Elämme luontokadon aikaa, jolloin ei ole varaa menettää yhtäkään arvokasta uhanalaisen eliön esiintymää taikka reviiriä. Viittaamme tässä myös alueen linnustoon. Lisäksi haluamme muistuttaa, että Konikallion teollisuustuulivoimapuiston osayleiskaava ei ota huomioon kylien asukkaiden oikeutta hyvään ja laadukkaaseen elämään ilmaan kohtuutonta haittaa. Alueen lähikylät ovat maaseutumaisista kylämaisemaa. Kylien asukkaille aiheutuu kohtuutonta haittaa mm. seuraavista seikoista, joita Konikallion teollisuustuulivoimala-alue aiheuttaisi: -kohtuuton maisemahaitta - ympäristöarvojen huomattava heikkeneminen - melu- ja välkehaitta -asuinkiinteistöjen arvon alenema sekä mahdollisesti niiden jälleenmyyntiarvon heikkeneminen teollisuustuulivoimala-alueen tullessa viereen. Tuulivoimalahanke on rinnastettavissa teollisuusalueeksi suuruudeltaan. Maaseutumaisuus kylissä heikkenee huomattavasti. -alueen asukkailla ei voida olettaa olevan tarpeeksi vaikutusvaltaa omaan elinympäristöönsä, mikäli Konikallion teollisuustuulivoimala-alueen kaava toteutuu. Tällöin ei toteudu maaseudun kylien asukkaiden tasa-arvo, sillä lähialueiden asukkaat eivät voi	Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia palautteessa esitetyille seikoille Turkimusojan olosuhteille huomattavan pitkän etäisyyden vuoksi. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen.
--	---

itse vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. Vaadimme yllä oleviin seikkoihin vedoten Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan hylkäämistä.	
4) Osallinen 4, 2 allekirjoittanutta, 19.12.2025 Koninkallion tuulivoimapuistoa suunnitellaan alueelle, jonka luontoarvot puiston rakentuessa menetetään, eivätkä ne tule koskaa palaamaan. Kun katsoo kuvia tuulivoimapuistoista, niin ne ovat kuin kaupunkeja ilman rakennuksia, keskellä metsää ja luontoa. Valtava tieverkosto ja perustukset, jotka jäävät luontoon. Onko mitään takuita siitä, että käytön jälkeinen kierrätys on kunnossa, yhden myllyn purkaminen maksaa kuitenkin yli satatuhatta. Jääkö se kunnan vastuulle, jos yritys tekee konkurssin? Entäs se tärkein, tuolta alueelta tulee vesi Hämeenkyrön kunnalle, vesi on ollut hyvää ja laadukasta, sitä on voinut myydä Sastamalan suuntaankin ja jatkossa vesi on yksi arvokkaimmista asioista, kun luonto muuttuu ja hyvä puhdas vesi on yhä harvinaisempi. Syvät perustukset voivat muuttaa yllättävän paljon pohjavesien virtauksia, jos näin käy, sitä ei korvaa mikään. Meidän kesäpaikka on Vesajärvellä ja nämä myllyt välkkeineen näkyvät sinne oikein hyvin, liiankin hyvin, olisi riittänyt, että Suodenniemen puolelta näkyy jo nyt kolme myllyä välkkeineen Vesajärvelle. Linnut ja muut metsäneläimet muuttavat muualle ja se erämaamainen harjumaisema on lopullisesti pilattu, jos myllyt sinne rakennetaan. Verotulot ovat hyvin kyseenalainen tulo, ne voivat lopulta muodostua suureksi menoeräksi, kun myllyt tulevat tiensä päähän. Tulevia asukkaita ajatellen, on kovin lyhytnäköistä pilata hienoa ja arvokasta harjua, jota ei koskaan enää saa takaisin. Vastustamme tuulimyllyjen rakentamista Koninkalliolle	Tuulivoimaloiden ja muiden rakenteiden purkamisesta vastaa tuulivoimapuiston omistaja purkamisajankohtana voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Vuonna 2026 on meneillään lainsäädännön uudistus, jonka tavoitteena on selkeyttää tuulivoimaloiden purkamisvastuita ja turvata purkamiskustannusten kattamista.
5) Haapimaan-Kurkelan vesiosuuskunta II, 21.12.2025 Konikallion tuulivoimapuiston yleiskaavan selvityksissä on väärää, täysin virheellistä tietoa.	Palautteessa mainittuihin lähteisiin ja niiden hyödyntämiseen ei aiheudu hankkeesta vaikutuksia pitkän etäisyyden ja pohjaveden

Pyydän oikaisemaan ja ottamaan asian huomioon jatkokäsittelyissä. Liite-4_Pohjavesiselvitys sisältää seuraavan väitteen joka ei pidä paikkaansa. 3.3.2 Pohjaveden hyödyntäminen Vatulanharjulla on lisäksi neljä lähdetä, Vasun, Vatsiaisen, Kurkelan ja Haapimaan lähteet, joiden ylivuotovettä käytetään lähinnä kasteluun ja pesuvetenä. (Ikaalisten kaupunki ym. 2001) Mainitut lähteet ovat vesiosuuskuntien jäsenten ainoa juomaveden lähde. Esimerkiksi Haapimaan-Kurkelan vesiosuuskunta II osakkaita on 23 taloutta, joiden kaikki käyttövesi tulee lähteestä.	virtaussuunnista johtuen. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että ”Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä.”
6) Osallinen 6, 21.12.2025 Haluan antaa seuraavan muistutuksen Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavasta: Konikallion tuulivoimapuiston luontovaikutuksia ei ole päivitetty sen jälkeen, kun kaava on tarkentunut ja tuulivoimaloita on sijoitettu alueella uudelleen. Tämä on merkittävä puute, koska alueella elää pohjanlepakkoja, isoviiksisiippoja, viitasammakkoja ja euroopanmajavia, jotka ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) (92/43/ETY) nojalla suojeltu. Lisäksi viimeisimpien LUKE:n petohavaintojen mukaan alueella on havaittu myös ilves, karhu ja susi, jotka kuuluvat EU:n luontodirektiivin mukaan ns. tiukan suojelun lajeihin. Näiden lisäksi hankealueella ja sen läheisyydessä on tavattu 19 on suojellisesti huomionarvoista lintulajia, kuten EU: lintudirektiivin liitteen I lajeja teeri, metso, kurki, lehtopöllö, palokärki, pyy, harmaapäätikka, kehrääjä, varpuspöllö ja pikkusieppo sekä erittäin uhanalainen hömötiainen. Hämeenkyrön kunta ei voi sallia, että näiden suojeltujen lajien elinympäristöstä kaadetaan laajat alueet puustoa perustuksille ja tiestölle. Lisäksi pyydän ystävällisesti kunnanhallituksen ja -valtuuston jäseniä perehtymään Luken katsaukseen 18.12.2023 "Useat lintu - ja nisäkäsrhyhmät väistävät tuulivoimaloita".	Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä.

7) Osallinen 7, 5 allekirjoittanutta, 21.12.2025 Pyydämme, että lisäselvitykset tehdään ja aiemmin tekemämme muistutukset otetaan huomioon ja tehdään kaavaan asioiden edellyttämät muutokset sekä johtopäätökset, voiko kaavaa toteuttaa lainkaan. Haluan esittää ympäristövaikutusten ohjelmasta seuraavaa; Voimalat aiheuttavat kohtuutonta haittaa ja vaaraa ihmisten elinoloihin ja ympäristöön sekä vaarantavat lintujen muuttoreitit sekä uhanalaisten eläinten pesimäalueet. Voimaloita ei tule alueelle rakentaa. Suunnitellut voimalat ovat sopimattomia kansallisesti arvokkaan maisema-alueen läheisyyteen. Kaavaa ei voi hyväksyä tälle alueelle. -110kV linjojen sekä tuulivoimalapuiston osalta luonnon kartoittaminen pitää tehdä uudelleen. Alueelle on muodostumassa susireviiri. Myös pöllöjen kannat vaihtelevat olemassa olevan myyräkannan vaihdellessa, pöllökantoja ei näin ollen pysty kartoittamaan yhden kevään aikana. -Pohjavesialueiden syvyys ja voimaloiden vaikuttavuus pohjaveteen pitää tutkia tarkemmin kaikkien suunniteltujen voimaloiden osalta. -Linnuston kartoitus pitää tehdä tarkemmin ja mukaan pitää saada paikallinen asiantuntija. Lintujen muuttoreitit mm arvokkaille lintujärville Alhonjärvi sekä Vesajärvi, suuntautuvat tuulivoimapuiston. Tästä olemme aiemmin lähettäneet mielipiteen, mutta asiaan ei ole reagoitu. -Alueella tiedetään olevan hirvien talvehtimisalue (suurelta alueelta, alue kuuluu Vesajärven Erän metsästysalueeseen ja pj. on <nimi poistettu henkilösuojan vuoksi>). Tuulivoimalat muuttaisivat radikaalisti koko Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueen hirvikantaa, asuinalueita sekä vaellusreittejä. Alueelta löytyy valkolehdokkeja sekä valkoisia mustikoita (paikan voin joskus kertoa, se tulee jäämään teiden alle, jos hanke toteutuu). Hirvien vaellus- ja laidunnusreittien muutoksia ei ole kaavassa	Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Maastonselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastonselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
--	--

huomioitu. Pyydän, että ne otetaan uudelleen esille. -Lähin kylä, johon hanke vaikuttaa on Vatulan lisäksi Vesajärvi, Vehuvarpeen. Tuulivoimalat tulevat näkymään melkein kaikkiin kylän taloihin. Havainnekuvia nykyisen kaavan mukaisista voimaloista pitäisi saada lisää kylän ja harjun eri puolilta. -Kiinteistöjen arvo tulee laskemaan. -Miten alueelle kuljetetaan tuulivoimaloiden siivet? Paljonko metsää pitää kaataa, jotta siivet saadaan paikoilleen. Toivomme, että tästä saadaan selkeä kuva kaikille reitin varrella oleville maanomistajille. -Arvokas ulkoilureitistö Jämsältä Hämeenkyröön kulkee Jämin-Vatulan ja Ulvaanharjujen alueella. Pirkan taipaleen lisäksi alueella on runsaasti ulkoiluun tarkoitettuja suosittuja, helposti kuljettavia polkuja sekä ilmailuliikennettä ja harrastusilmailua. Alue on kansallisesti arvokas maisema-alue eikä sen läheisyyteen voi rakentaa tuulivoima-aluetta. -Tuulivoimapuiston alue ja Vesajärven kylä ovat harvoja hiljaisia alueita, joita ei saa yhden sukupolven vuoksi tuhota. Erämaa on arvokasta! Miten hiljaisuus luontoarvona otetaan huomioon kaavan alueella? -Alueella pesii myös uhanalaisluokituksessa vaarantuneet kangaskiuru. Kangasalue on yksi tärkeimmistä uhanalaiseksi määritellyistä kehrääjän pesimäalueesta. Kaavaa ei tule näiden lintujen pesimäalueille laatia. -Metsäkanalintujen kuten myös metson erämaaseudut sijaitsevat alueella. -Ruskosuohaukka pesii aina silloin tällöin Ihananjärnessä tai Vesajärnessä. välillä Alhonjärnessä. Kurki, direktiivilaji pesii Ihananjärvellä, Hirvonjärvellä, Vesajärvellä 2 paria ja Alhonjärvellä kolme paria. Laulujoutsen, direktiivilaji, pesii Ihananjärnessä, Hirvonjärnessä, Vesajärnessä 3 paria, Alhonjärnessä 3 paria. Erittäin uhanalainen nokikana pesii vielä Alhonjärnessä. Miten näiden	
---	--

lintujen esiintyminen otetaan huomioon kaavassa? -Tuulivoimalat tulee sijoittaa lähtökohtaisesti jo olemassa oleville teollisuusalueille. Kaava-alue on maakuntakaavassa esitettyä laajempi. ”Maisemahaittojen minimoimiseksi on suositeltavinta rakentaa tuulivoimalat olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen ja paikoille, missä on uudenaikaisia rakennelmia. Sijoitusalueiksi suositellaan useassa yhteydessä teollisuuslaitosten- ja alueiden ympäristöjä, mastojen ja voimalinjojen ympäristöjä, laskettelukeskuksia sekä satama- ja varastoalueita.” Tuulivoimalat ja maisema, Ympäristöministeriö 5/2006 Emilia Weckman. -” Tuulivoimaloiden sijoitusetäisyys toisiinsa nähden on useita satoja metrejä muun muassa roottorin koosta, voimaloiden lukumäärästä ja sijoituskuviosta riippuen. Isojen tuulivoimaloiden luokkaan kuuluvien voimaloiden (3-5 megawattia) välillä sijoitusetäisyydet vaihtelevat tavallisesti 400–1000 metrin välillä.” (Ympäristöhallinnon ohjeita 4/2012, Ympäristöministeriö). Nämä etäisyydet eivät tule toteutumaan maakuntakaavassa esitetyllä alueelle. Alue on liian pieni. -Esitetty kaava tulee muuttamaan merkittävästi maisemaa. Kaavassa tulee huomioida valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, jonka Vatulan-Ulvaanharju sai syksyllä 2021. Tätä statusta ei ole ollut vielä maakuntakaavaa laadittaessa, eikä Voimaa tuulesta Pirkanmaalla-selvityksessä 2012, jota on käytetty pohjana selvittäessä mahdollisia tuulivoima-alueita. Tällöin selvityksestä on jätetty lähtökohtaisesti pois alueet, jotka on luokiteltu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Tällöin on rajattu myös arvokkaat kulttuuriympäristöt. Hankeen suuruus tulee vaikuttamaan laajemmin myös kulttuuriympäristöihin kuin OAS on kuvattu. Valtioneuvoston julkaisussa Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (2016) todetaan että pääsääntöisesti tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia	Muistutuksessa esitetyt etäisyydet toteutuvat. Voimalasijoittelussa on lisäksi huomioitu ympäristö ja luontoarvot, minkä lisäksi kaikki voimalat sijoittuvat voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitetulle tuulienergiatuotannon alueelle. Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Havainnekuvia on laadittu poikkeuksellisen kattavasti ja kuvia on otettu lisää sekä päivitetty hankkeen suunnittelun aikana YVA- ja kaavamenettelyissä saadun palautteen perusteella. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Pirkanmaan ELY-keskuksen kaavaehdotuksesta 22.12.2025 antamassa lausunnossa: <i>”Maisemavaikutusten arviointiraportissa on kuvattu mallinnusten periaatteet sekä aineistot, joita mallinuksissa on käytetty. Havainnekuvien</i>
--	--

alueita ovat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. -Hanke uhkaa alueen vaikutusalueella olevia kiinteistöjä ja niiden arvonalenemaa sekä välke- ja näköhaittaa. -Perustuslaki 20§ vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Hankkeessa on pirstaloitumassa suuri, yhtenäinen metsäalue, joka aiheuttaa metsäkatoa. Uhanalaisten lintujen pesimäalueiden ympärille tulee esittää riittävän laajat suojavyöhykkeet. EU CAP 27 ohjelmassa edellytetään myös monipuolisen biodiversiteetin säilyminen. -Alueelle pitää vaatia ympäristölupa. Maakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu pohjavesien suojelu. Kaavassa on varauduttu myös poikkeusolojen lisävedenottoon Vatulan-Ulvaanharjun alueelta. Tämä hanke ei saa vaarantaa pohjavesiä teollisen kokoluokan tuulivoimaloilla. Myös vesilupaa tulee harkita. Alueen pohjaveden paksuus pitää tutkia kaikkien voimaloiden alueella. Alueelta ei laske jokia vaan kaikki vesi laskee pohjaveteen tai suodattuu Vatulan-Ulvaanharjun läpi lähteistä tai Kyrösjärven pohjasta. Myös Vesajärvellä Ihananjärvi on tällainen lähdepohjainen järvi. -Osayleiskaavassa ja suunnitelmissa olevat kartat ovat olleet epäselviä. Voimaloiden paikat ja suunnitellut siirtolinjojen paikat pitää näkyä selkeästi karttapohjalta. Myös tuulivoimaloiden pohjatöiden vaatimat alueet sekä kuljetuksien tuomat metsätappiot pitää näkyä kartalla. -Ilmatar Energy:n suunnittelemaat voimalta ovat kokoluokaltaan suuria. Niiden rakentaminen tulee muokkaamaan aluetta pysyvästi. Siipien kuljettaminen ja sen aiheuttamat haitat alueelle mm. metsien kaataminen alueelta tulee näkyä kaavassa. Myös rakennettavien tuulivoimaloiden perustamisen yhteydessä kaadettava ja muokattava metsä tulee esittää selkeästi. Tuulivoimaloiden vuoksi rakennettava tiestö ja voimajohtojen vaatimat linjaukset ja muutokset metsään tulee esittää selkeästi kartalla. Kartat pitäisi olla selkeitä ja helposti tulkittavissa.	<i>osalta on esitetty perusteet kuvauspaikoille sekä käytetyt objektiivit ja niiden vaikutus kuviin. Pirkanmaan ELY-keskus pitää laadittuja aineistoja riittävinä.”</i> Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristöluvan hakemiseksi tulisi kuitenkin olla tiedossa, millä perusteella ja minkä vaikutuksen osalta lupaa haetaan. Tuulivoimahankkeessa tällainen vaikutus voi olla esimerkiksi melu. Konikallion hankkeessa laadittujen mallinnusten perusteella melun ohjearvot eivät ylity, eikä muitakaan ympäristölupaa edellyttäviä seikkoja ole hankesuunnittelun aikana tunnistettu. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta.
--	---

Voimaloiden paikat tulisi näkyä selkeästi ja niiden sijoittelussa tulisi ottaa huomioon mahdollinen värähtelyn vaikutus hiekkaharjuun ja pohjaveteen nyt ja tulevaisuudessa. Pyydämme, että karttoja selvennetään ja kaikki vaikutus merkitään karttapohjiin. Olemme tätä aiemmin pyytäneet, mutta asiaan ei ole reagoitu.

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM)
määrittelee alueellisen tasa-arvon:

Mahdollisuus elää hyvää elämää omalla kotiseudulla ja kylissä MMM korostaa, että maaseudun ja harvaan asuttujen alueiden asukkailla tulee olla mahdollisuus hyvään, turvalliseen ja terveelliseen elämään, riippumatta siitä missä päin Suomea he asuvat. Tähän sisältyy:

1. Terveellinen elinympäristö
2. Luonnonläheisyys ja maiseman arvot
3. Arjen toimivuus
4. Ympäristön viihtyisyys ja turvallisuus

Asukkaiden yhdenvertainen kohtelu alueellisissa ratkaisuissa.

Alueellinen tasa-arvo tarkoittaa, että:

1. Päätöksenteon suorat ja epäsuorat vaikutukset eivät saa muodostaa kohtuuttomia haittoja tietyille asuinalueille, kuten Vesajärven kylään ja muihin Konikallion teollisuustuulivoimahankkeen läheisiin kyliin.
2. Haitat ja hyödyt tulee tunnistaa ja ottaa huomioon päätöksenteossa
3. Paikallisten yhteisöjen ääni ja kokemusympäristö tulee huomioida ja olla kaavoittamatta teollisuustuulivoima-aluetta Ulvaanharjun ja Vatulanharjun viereen.

Hämeenkyrön Konikallion
Teollisuustuulivoiman kaavoitus:

Vesajärven ja muiden läheisten kylien asukkaiden näkökulmasta tuulivoimahankkeen vaikutukset tuntuvat:

Alueellisen tasa-arvon näkökulmasta, kaavoituksessa pitää huomioida: 1. Kohdistuvatko hankkeen haitat kohtuuttoman paljon lähiasukkaille alueelle suhteessa saataviin hyötyihin? Jos hyödyt (verotulot, energia, kunnan tulorakenne) jakautuvat koko kunnalle, mutta haitat keskittyvät lähellä asuviin, tasa-arvo edellyttää tätä pohdintaa.	
8) Osallinen 8, 22.12.2025 1. Vaatimukset Vastustan Konikallion tuulivoimahanketta ja vaadin, että Hämeenkyrön kunta: 1. Hylkää osayleiskaavan kaavaehdotuksen; tai vähintään 2. Palauttaa kaavaehdotuksen valmisteluun ja teettää ajantasaiset, nimenomaan vuoden 2025 kaavaehdotuksen mukaisiin voimalasijainteihin ja mitoituksien perustuvat selvitykset sekä lisää kaavaan sitovat määräykset haittojen ehkäisemiseksi ja valvomiseksi. Perusteet tiivistettynä: • Kaavaehdotuksen mitoitus sallii voimalat, joita koskevat vaikutusarviot (erityisesti melu ja värähtely) eivät ole riittävän sitovia suhteessa siihen, mitä kaava mahdollistaa. • Kaava-alueen raja- ja vaikutusten tarkastelu perustuvat osin laskennallisiin lähtöoletuksiin, joihin liittyy epävarmuutta, mutta kaava ei sisällä riittäviä turvamarginaaleja eikä velvoittavaa seurantaa ja rajoitusmenettelyä. • Sähkönsiirto on hankkeen välttämätön osa, mutta se jätetään kaavan ulkopuolelle ja toteutustapa/reitti jää osin avoimeksi, vaikka vaikutukset (pohjavesi, pintavedet, luonto, maisema, kulttuuriympäristö, turvallisuus) voivat olla ratkaisevia. • Natura-alue ja muut suojeluarvot ovat hankkeeseen nähden niin lähellä, että varovaisuusperiaate ja korkea varmuustaso ovat välttämättömiä.	Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Maastonselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastonselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.

2. Kaava on tarkoitettu suoraan rakentamisluvan perusteeksi – siksi selvitysten ja määräysten varmuustason on oltava korkea Kaavaehdotuksessa todetaan, että osayleiskaavaa käytetään tuulivoimaloiden rakentamisluvan perusteena. Tällöin kaavan tulee jo hyväksymisvaiheessa: • Perustua ajantasaisiin ja kaavaehdotuksen mukaisiin lähtötietoihin. • Osoittaa haittojen jäävän selvästi hyväksyttävälle tasolle myös epävarmuudet huomioiden. • Sisältää sitovat määräykset, joilla varmistetaan melun, välkkeen, valaistuksen, luontoja vesiolosuhteriskien sekä muun haitan hallinta myös toteutusvaiheessa. • Kaavaehdotuksessa tämä varmuustaso ei täyty. “Kaava sallii 100 m siirtymän → mallinnukset eivät sido” Kaava antaa mahdollisuuden sijoittaa tuulivoimalan keskipiste enintään 100 metrin etäisyydelle kaavakartalle merkitystä sijainnista. Tämä heikentää olennaisesti melu-, välke-, M3 luonto- ja vesivaikutusten arvioiden sitovuutta: todelliset vaikutuskohteet voivat siirtyä lähemmäs häiriintyviä kohteita ja suojelualueita kuin mitä mallinuksissa on tarkasteltu. Kun kaavaa käytetään suoraan rakennusluvan perusteena, tällainen liikkumavara edellyttää kaavaan nimenomaan sitovat määräykset siitä, että kaikki mallinnukset ja vaikutusarviot päivitetään ja hyväksytetään uudelleen aina, jos sijaintia muutetaan. 2.1 Luotettavuus, huolellisuusvelvoite ja taloudelliset intressit Kaavaehdotuksella tavoitellaan merkittäviä taloudellisia etuuksia yksityisten maanomistajien vuokratulojen sekä kunnan kiinteistöverotuottojen muodossa. Juuri tästä syystä kaava-aineiston tietojen oikeellisuuteen ja vaikutusarvioiden luotettavuuteen on	Rakentamisen yksityiskohdat täsmentyvät erillisessä rakentamislupavaiheessa, jolloin tehdään tuulivoimapuiston yleissuunnittelu ja määritetään tekniset asiat. Rakentamisluvassa voidaan täsmentää ohjausta ja rakentamisen ehtoja. Rakentamislupavaiheessa haetaan voimalapaikkojen osalta perustamistapalausunnat, jotka määrittävät miten tuulivoimalat perustetaan alueen maaperäolosuhteet huomioiden. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Rakentamislupavaiheessa lausunnossa mainitut asiat tarkistetaan ja mm. melumallinnukset laaditaan toteutettaviksi valituille voimalatyypeille.
--	--

suhtauduttava erityisen tiukalla huolellisuusvaatimuksella. Jos kaavaehdotus etenee virheellisiin tai puutteellisiin tietoihin nojaten, on syytä selvittää, onko valmistelussa ja esittelyssä noudatettu hyvän hallinnon periaatteita ja riittävää huolellisuutta sekä onko päätöksenteon pohja ollut asianmukainen. Kaavaehdotuksen edetessä mahdollisten epäkohtien tullessa selkeämmin esittelijöiden ja päättäjien tietoon korostuu heidän velvollisuutensa varmistaa, että ratkaisu perustuu oikeisiin ja riittäviin selvityksiin.

3. Kaava-alueen raja on sidottu mallinnettuun 40 dB melualueeseen – tämä on heikko ja riskialtis lähtökohta

Kaava-alueen raja on perustuu mm. rakentamista rajoittavaan laskennalliseen 40 dB melualueeseen. Tämä on ongelmallista, koska:

- 40 dB alue riippuu voimaloiden lopullisista ominaisuuksista ja mallinnuslähtötiedoista; jos toteutus poikkeaa mallinnuksen oletuksista, myös vaikutusalue muuttuu.
- Kaava-alueen rajaaminen mallinnuksen perusteella voi johtaa siihen, että vaikutusalueen ulkopuolelle jää tarkastelussa ja määräyksissä sellaisia alueita ja kohteita, joihin todellisuudessa kohdistuu haittaa (esim. melu, välke, maisemavaikutus, valosaaste).
- Kaavan tulee hallita vaikutuksia, ei rajata niitä "poistamalla" tarkastelun piiristä.

Vaatimus: Kaava tulee palauttaa ja vaikutusalue tulee arvioida ja kuvata kaavaehdotuksen mahdollistaman "pahimman tapauksen" mukaisesti (mm. suurin sallittu mitoitus ja realistiset epävarmuusmarginaalit).

3.1 Yhteisvaikutukset

Kaava-aineistossa todetaan, että lähialueella on useita tuulivoimahankkeita suunnitteilla. Yhteisvaikutuksia ei tule käsitellä vain yleisellä tasolla, koska juuri maisema-, valohaitta-, linnusto- ja virkistysvaikutukset sekä koettu elinympäristöhaitta kasautuvat useasta hankkeesta. Vaatimus: kaava on palautettava,

kunnes yhteisvaikutukset on arvioitu läpinäkyvästi ja varovaisuusperiaatetta noudattaen, ja arvio on sidottu vuoden 2025 voimallasijainteihin.

**4. Natura-alue ja luontoarvot:
varovaisuusperiaatteen mukainen varmuus
puuttuu**

Kaava-alue rajautuu Natura 2000 -alueeseen ja muihin suojeluarvoihin. Kun tuulivoimaloita sijoitetaan näin lähelle suojelualuekokonaisuutta, riskejä ovat mm.:

- Häiriö- ja estevaikutus
- Törmäysriskit ja liikkumisreittien muutokset
- Reunavaikutus ja ihmistoiminnan lisääntyminen
- Hydrologiset muutokset sekä rakentamisen aikaiset kuormitukset

Kaavaehdotuksessa nojaututaan johtopäätökseen, että merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei synny. Näin vahvaa johtopäätöstä ei voi tehdä ilman sitä, että kaikki keskeiset selvitykset ovat selvästi ja läpinäkyvästi päivitetty nimenomaan vuoden 2025 voimallasijoittelun ja mitoituksen mukaisiksi sekä epävarmuudet on käsitelty varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Vaatimus: Kaava on hylättävä tai palautettava, kunnes Natura- ja suojeluarvovaikutukset on osoitettu luotettavasti ja kaavaan on lisätty selkeät määräykset, jotka ehkäisevät myös rakentamisvaiheen ja sähkönsiirron vaikutukset.

**5. Pohjavedet, pintavedet ja pienvedet:
riskitaso on korkea, mutta riskinhallinta jää
liian yleiselle tasolle**

**5.1 Kaavaselostuksen pohjavesitiedot ovat
virheellisiä ja harhaanjohtavia – riskiä ei ole
tunnistettu kaavatasolla**

Kaavaselostuksessa ja pohjavesiä koskevassa selvitysosassa esitetään virheellisiä, puutteellisia ja harhaanjohtavia tietoja kaava-alueen pohjavesiolosuhteista ja tuulivoimalarakentamisen vaikutuksista Vatulan

ja Ulvaan harjujen arvokkaiisiin pohjavesivaroihin.

Virheet ovat vakavia myös siksi, että kaava on tarkoitettu etenemään suoraan rakennuslupavaiheeseen. On perusteltua pelätä, että kaavavaiheessa tunnistamatta jääneitä pohjavesiriskejä – ja niistä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja – ei kyetä enää rakennuslupaja rakennusvaiheessa tehokkaasti estämään, jos peruslähötiedot ovat puutteelliset tai väärät.

Helpoimmin jokaisen todettavissa olevat virheet ja puutteet koskevat kaavaselvityksessä esitettyjä määrällisiä merkintöjä ja niistä johdettuja vaikutusarvioita. Seuraavassa on koottu keskeisimpiä kaavaehdotuksen uskottavuutta ja luotettavuutta heikentäviä seikkoja.

5.2 Väitteet kaava-alueen pohjavesiselvityksistä

Kaavaselvityksessä annetaan kuva, että kaava-alueella olisi tehty perusteellinen pohjavesiselvitys, ja samalla viitataan Ikaalisten puolella laadittuun selvitykseen. Hämeenkyrön kaava-alueen osalta ei kuitenkaan esitetä vastaavaa kaava-alueella tehtyihin tutkimuksiin perustuvaa selvitysaineistoa, vaan pohjavesiä koskevat arviot näyttävät nojaavan pääosin Ikaalisten puolella tehtyihin tietoihin sekä niistä johdettuihin oletuksiin. Lisäksi kaavaselvityksessä kuvataan harhaanjohtavasti selvitysosion laatijoiden osuutta ja sitä, mihin alueeseen selvityksen havainnot tosiasiallisesti perustuvat.

5.3 Harhaanjohtavasti esitetty ”referenssit”

Kaavaselvityksessä vedotaan useissa kohdissa referensseihin, joilla on heikko soveltuvuus Konikallion olosuhteisiin. Referensseissä käsitellyt voimalat ovat teholtaan selvästi pienempiä (esim. 3–4 MW) kuin Konikallion kaavaehdotuksessa mahdollistettavat voimalat (jopa 10 MW). Lisäksi referenssikohteet sijoittuvat kantavampaan kangasmaastoon, mikä asettaa voimalapaikkojen ja tiestön rakenteille

olennaisesti erilaiset vaatimukset kuin harjuja pohjavesiolosuhteissa. Tällaisista referensseistä syntyy harhaanjohtava kuvaus rakentamis- ja käytönaikaisista vaikutuksista sekä riskeistä erityisesti Vatulan harjun pohjavesien kannalta.

5.4 Pinta- ja pohjavesitilojen kuvaus on osin oletuksiin perustuva, vaikka esitystapa on varma

Koska Hämeenkyrön kaava-alueelta ei esitetä riittävää tutkimusperusteista aineistoa, monet varmoina esitetyt johtopäätökset pohjavesiriskeistä ja -haitoista jäävät tosiasiallisesti oletusten varaan. Kaavaselostuksessa kuitenkin kuvataan pohjavesivirtausten ohjautumista ja sekoittumista Vatulan harjun pohjavesiin erityisesti Ikaalisten puolen ampumarata-alueen ja lähimpien voimaloiden ympäristössä. Tämä voi muodostaa kaavaehdotuksessa tunnistamatta jäävän pohjavesiriskin. Selostuksessa tuodaan esiin myös Ulvaan harjun pohjavesiin liittyviä uhkia, mutta niiden hallinta jää kaavatasolla riittämättömäksi.

5.5 Vesilain suojaamat lähteet puuttuvat – toteuttamiskelpoisuus on kyseenalainen

Pintavesikuvauksesta puuttuu kokonaan yksi merkittävimpiä seikkoja: kaava-alueella on Vesilain perusteella suojeltuja lähteitä, joihin kohdistuvat heikennykset ovat kiellettyjä. Vesilaki kieltää rakennustoimenpiteet, jotka johtavat lähteen täyttymiseen, ojittamiseen tai häviämiseen, muuttavat veden pintaa tai virtausta tai muuttavat lähteen ominaispiirteitä. Rakentaminen ja rakenteet on sijoitettava riittävän kauas, jotta pohjaveden virtaus ei muutu eikä vesi saastu. Näissä olosuhteissa on hyvin todennäköistä, ettei kaavassa osoitettua voimalarakentamista ja siihen liittyviä rakenteita voida toteuttaa lainmukaisesti ilman, että lähteisiin ja niiden hydrologiaan kohdistuu kiellettyjä vaikutuksia. Kaavaehdotus ei kuitenkaan sisällä riittävää varmistusta eikä sitovia määräyksiä tämän estämiseksi.

5.6 Pohjavesikaavio ja johtopäätös

Tämän lausuman liitteenä toimitan kaavion pohjavesitilanteesta ampumarata-alueen ja Vatulan harjun väliseltä alueelta. Pohjavesiputkihavaintojen perusteella pohjavedet virtaavat ja sekoittuvat harjuvesiin alemman virtauskohdan kautta. Yhteenvedona totean, että pohjavesiin liittyvien uhkien vuoksi hankkeesta tulisi olla käytettävissä riittävät ja kattavat, kaava-alueella tehtyihin tutkimuksiin perustuvat selvitykset ennen osayleiskaavan hyväksymistä. Kaavaesitykseen tulisi sisällyttää nykyistä tarkemmat tiedot rakennettavista voimaloista ja niiden edellyttämistä rakenteista, sekä riittävät kartoitukset, riskiarviot ja konkreettiset suunnitelmat pohjavesi- ja muodostumisalueen riskeistä ja niiden torjunnasta. Edellä esitetyin perustein vaadin kaavaehdotuksen hylkäämistä. Hankekokonaisuuteen liittyy sekä rakentamista että sähkönsiirtoa, joilla voi olla vaikutuksia pohjavesiin ja pintavesiin. Erityisen huolestuttavaa on, että: • Sähkönsiirtoreitin läheisyydessä on tunnistettu lähteitä alle 100 metrin etäisyydellä, ja lisäksi reitti risteää vesistöjen/uomien kanssa • Pohjavesialueilla pienikin onnettomuus tai väärä työmenetelmä (polttoaineet, hydraulioöljyt, kemikaalit, betonointi, massanvaihdot, louhinta, kiintoainekuormat, työmaaliikenne) voi aiheuttaa pitkäaikaisia ja vaikeasti palautuvia haittoja • Vaikutuksia vähätellään toteamalla niiden olevan ”pääosin rakentamisaikaisia”, vaikka juuri rakentamisolosuhteet on se, jossa suurin osa vesi- ja maaperäriskeistä realisoituu. Vaatimus: Kaava on palautettava, kunnes pohjavesi- ja pintavesiriskit on arvioitu varovaisuusperiaatteella ja kaavaan lisätään sitovat määräykset:	Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Osayleiskaavalla ei ratkaista osayleiskaavan ulkopuolista sähkönsiirtoreittiä. Ulkoisen
--	---

• Työmaatoiminnan rajoituksista ja kielletyistä toiminnoista riskialueilla • Suojaus- ja varautumiskäytännöistä (mm. polttoaineet/kemikaalit, betonointi, kuivatus) • Seurannasta (pohjavesiputket, laatu- ja pinnankorkeusmittaukset ennen–aikana–jälkeen) • Velvoittavista korjaavista toimista, jos muutoksia havaitaan. Aineistossa on myös tuotu esiin, että hankkeeseen liittyy pienvesikohteita/uomia, joiden luonnontilaa ei ole varmistettu riittävästi. Jos kyse on luonnontilaisesta norosta tai muusta suojellusta pienvesikohteesta, vaikutuksia ei voida ohittaa ”ojana” ilman tapauskohtaista varmistusta ja tarvittavia lupamenettelyjä. Lisäksi voimalasijoittelun muutokset (vuoden 2025 kaavaehdotus) vaikuttavat siihen, mihin riskit kohdistuvat – muutoksia ei voi käsitellä vain ”pieninä siirtoina” ilman päivitettyä varmuustason arviota. 6. Sähkönsiirto on hankkeen kriittinen heikko kohta, mutta se jätetään kaavan ulkopuolelle Kaavaselostuksessa todetaan, ettei kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoreittiä kaavoiteta. Tästä syntyy olennainen hyväksyttävyysongelma: • Sähkönsiirto on hankkeen välttämätön osa, mutta sen lopullinen toteutus (maakaapeli/ilmajohto) ja yksityiskohdat vaikuttavat ratkaisevasti ympäristövaikutuksiin. • Kun sähkönsiirtoa ei ratkaista sitovasti kaavavaiheessa, vaikutusten hallinta ja vastuuketju siirtyvät myöhempisiin vaiheisiin, jolloin kuntalaisilla ja osallisilla on heikommat vaikutusmahdollisuudet. • Sähkönsiirron ja muun infrastruktuurin (tiet, kaapelit, työmaajärjestelyt) yhteisvaikutuksia ei tule jättää ”myöhemmin tarkennettavaksi”, jos kaavaa käytetään suoraan luvituksen perusteena. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä korostetaan, että sähkönsiirron toteuttamisen	sähkönsiirron suunnittelu täsmentyy voimajohdon yleissuunnittelussa.
---	---

edellytykset on selvitettävä ennen kaavaehdotukseen etenemistä. Kun sähkönsiirron reitti ja toteutustapa jätetään edelleen kaavan ulkopuolelle tai vaihtoehtoiseksi, kaava siirtää olennaisen ympäristöriskin ja hyväksyttävyyden ratkaisemisen myöhempiin vaiheisiin, jolloin vaikutusmahdollisuudet heikkenevät.

Vaatus: Kaava ei voi edetä hyväksymiseen ennen kuin sähkönsiirron reitti ja toteutustapa on päätetty sitovasti ja vaikutukset arvioitu täysimääräisesti niin, että ne ovat myös kaavamääräyksiin hallittavissa.

6.1 Sähköasema ja mahdollinen sähköön varastointi: vaikutukset ja riskit puuttuvat

Kaava mahdollistaa erillisen energiahuollon alueen, jolle voidaan rakentaa sähköasemakenttä sekä tuulivoimaa palvelevia varasto- ja huoltorakennuksia ja lisäksi sähköön varastointiin tarvittavia laitteistoja. Nämä eivät ole vähäisiä ”tekniisiä yksityiskohtia”, vaan niihin liittyy omat, erilliset ympäristö- ja turvallisuusvaikutuksensa: jatkuva laiteääni (muuntajat/jäähdytys), impulssimaiset huoltotoimet myös yöaikaan, valaistus ja valosaaste, mahdolliset öljy-/kemikaalivuodot, sammutusvesien hallinta sekä paloriskit (erityisesti, jos alueelle sijoitetaan akustopohjaista energiavarastointia).

Kaava-aineistossa ei ole esitetty riittävää, sitovaa varmistusta siitä, että sähköaseman ja varastoinnin melu, valaistus, kemikaaliturvallisuus ja sammutusvesien hallinta ovat hyväksyttävällä tasolla kaikissa toteutustilanteissa eikä erityisesti pohjavesi- ja pienvesiriskit huomioiden.

Vaatus: Kaavaehdotus on palautettava tai kaavaan on lisättävä sitovat määräykset, jotka edellyttävät vähintään:

- Sähköaseman ja mahdollisen varastoinnin melun mallinnusta ja raja-arvojen sitovaa noudattamista (myös yöaikana)

- Paloturvallisuus- ja kemikaaliriskien sekä sammutusvesien hallinnan suunnitelmaa ennen lupia
- Valaistuksen ja aluevalaistuksen minimointia (vain välttämätön, suunnattu valaistus)
- Selkeää kieltoa tai erityisiä rajoituksia pohjavesiriskialueilla

6.2 Maa-ainesten ottoalue, louhokset ja tiejärjestelyt: vaikutukset puuttuvat ja havainnollistaminen on vajaa

Kaava osoittaa myös maa-ainesten ottoalueen. Käytännössä tämä voi tarkoittaa louhosta/louhoksia sekä niihin liittyviä työmaatoimintoja ja kuljetuksia. Louhinta ja maa-ainesten otto voivat aiheuttaa voimakasta ja pitkäkestoista melua, pölyä, tärinää, maisemavaurioita sekä pohjavesi- ja pintavesiriskejä (mm. kiintoainekuorma, muuttuvat virtausreitit, polttoaine- ja hydraulioöljyriskit). Lisäksi tieverkon uudet linjaukset ja vanhojen parantamiset voivat lisätä luontohaittoja ja vesistökuormitusta sekä muuttaa alueen käytettävyyttä ja virkistysarvoja pysyvästi.

Aineistossa ei ole esitetty riittäviä havainnekuvia tai vaikutuskuvauksia siitä, mitä maa-ainesten otto, louhokset, uudet tiealueet ja parannettavat tiet merkitsevät konkreettisesti maisemassa ja harjuympäristössä. Tämä heikentää koko kaavan varmuustasoa, koska kokonaisuus ei ole pelkkiä "voimaloita", vaan laaja teollinen rakennushanke oheistoimintoineen.

Vaatus: Kaavaehdotus on hylättävä tai palautettava, kunnes

- Maa-ainesten ottoalueen tarve, laajuus ja sijainti on perusteltu ja vaikutukset arvioitu erillisenä kokonaisuutena
- Kaavaan lisätään sitovat rajoitukset louhinnan ja maa-ainesten oton sijoittumisesta (erityisesti pohjavesi-/harjuriskit)

Hämeenkyrön puolelle Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavakartassa esitetty maa-ainesten ottoalue on alustavasti tunnistettu suuntaa antava alue, jonka tarkempi rajausta tarkentuu hankkeen jatkosuunnittelussa. Maa-ainesten ottoalue suunnitellaan tuulivoimahankkeen rakentamisvaiheen tarpeisiin. Maa-aineksen otto on oma erillinen lupamenettelynsä.

- Esitetään havainnekuvat ja selkeät vaikutusarviot louhoksista, tiejärjestelyistä ja niiden maisema- ja vesivaikutuksista

7. Turvallisuus: tulipalot ja jäänheitto

Tuulivoimahankkeeseen liittyy myös turvallisuusriskejä, joita ei pidä käsitellä pelkkinä teknisinä yksityiskohtina: voimalapalot, jäänheitto sekä öljy- ja kemikaalivuotojen riskit ovat todellisia ja niiden vaikutukset voivat kohdistua sekä ihmisiin että pohjavesi- ja luontokohteisiin. Vaatimus: kaavaan on sisällytettävä sitovat määräykset riskienhallinnasta (turvaetäisyydet, varoitus- ja sulkumenettelyt, pelastustoimen toimintaedellytykset, varautuminen vuotoihin) eikä jättää niitä myöhempiin suunnitelmiin.

8. Melu: mallinnus perustuu yhteen voimalamalliin, mutta kaava mahdollistaa suuremman teholuokan – kaavamääräyksistä puuttuu sitova turva

Kaavaehdotuksen hankekuvaus mahdollistaa voimaloiden yksikkötehon enintään 6–10 MW ja kokonaiskorkeuden enintään 300 m. Melumallinnus on kuitenkin laadittu yhdellä voimalamallilla (6,6 MW) ja tietyllä äänitehotasolla.

Tämä aiheuttaa olennaisen riskin:

- Kaavan mahdollistama mitoitus on laajempi kuin mihin mallinnus on sidottu
- Jos toteutuksessa valitaan eri voimalatyyppi, eri äänitehotaso, erilainen käyttöstrategia tai jos olosuhteet (säätilat, inversiot, tuulensuunnat) korostavat äänen kantautumista, "ohjearvojen alitus" voi muuttua marginaaliseksi tai ylittyä tietyissä kohteissa
- Pelkkä laskennallinen "alitus" ilman selviä turvamarginaaleja ja jälkivalvontaa ei ole riittävä, kun hanke muuttaa ympäristöä pysyvästi ja haitat kohdistuvat asukkaisiin

Melumallinnuksen lähtöoletuksissa on lisäksi piirteitä, jotka voivat käytännössä aliarvioida häiritsevyyttä: mallinnus on tehty yhdelle voimalatypille ja siinä on oletettu, ettei

Pelastusviranomainen vaatii hankkeelta pelastussuunnitelman, jossa määrätään esimerkiksi sammutusveden tarve. Hankkeesta vastaava jatkaa suunnittelun tulevissa vaiheissa yhteistyötä pelastusviranomaisen kanssa.

Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden.

Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua.

Melumallinnus toteutetaan uudelleen hankkeen jatkosuunnittelun aikana, kun hankkeessa käytettävä voimalamalli on varmistunut.

kapeakaistaisuutta tai impulssimaisuutta esiinny. Häiritsevyyttä lisäävät ilmiöt (kuten amplitudimodulaatio ja tietyt säätilat) voivat kuitenkin muuttaa koettua haittaa olennaisesti, vaikka laskennalliset ohjearvot "alittuisivat". Kun kaava sallii lisäksi sijainnin siirtymisen ja toteutuksen yksityiskohtien muuttumisen, varmuustaso ei ole riittävä ilman sitovia kaavamääräyksiä, mittausvelvoitetta ja automaattista käyttörajoitusmenettelyä. Vaatus: Kaavaan on lisättävä sitovat määräykset, jotka edellyttävät: • Voimalakohtaisen enimmäisäänitehotason ja/tai käyttörajoitukset (meluoptimoidut ajomoodit) sitovina • Käyttönoton jälkeiset melumittaukset ja raportointi • Automaattinen toiminnan rajoittaminen, jos haittaa ilmenee • Selkeä menettely, jolla kunta voi edellyttää muutoksia käyttöön tai pysäytyksiä haittatilanteissa. 9. Välke ja varjostus: aineistossa on ristiriitaisia johtopäätöksiä ja ohjearvotaso ylittyy paikoin päiväkohtaisessa maksimissa Välkemallinnuksessa esitetään sekä todennäköisiä että teoreettisia maksimitilanteita. Aineistosta ilmenee, että: • Ainakin yhden reseptorin kohdalla todennäköisen välkkeen päiväkohtainen maksimi on noin 35 minuuttia • Teoreettisen maksimivälkkeen päiväkohtainen maksimi ylittää 30 minuutin rajan kahden reseptorin kohdalla Teoreettisen maksimivälkkeen päiväkohtainen maksimi ylittää 30 minuutin rajan kahdessa reseptorissa (R3: 35,0 min/vrk ja R17: 31,4 min/vrk). Tämä on selkeä osoitus siitä, että ilman sitovaa välkeohjausta haittaa ei ole suljettu pois. Kaavaselostuksessa ylityksiä pyritään vähätteleämään mm. viittaamalla Suomen	Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Välkemallinnuksen tulosten perusteella asutukseen kohdistuva todennäköinen välke ei ylitä Suomessa sovellettavia Ruotsin tai Tanskan ohjearvoja. Välkemallinnuksessa saatujen tulosten perusteella yhden asuinrakennuksen osalta teoreettisen maksimivälkkeen suurin päiväkohtainen arvo ylittää hieman Saksan 30 minuutin raja-arvon, joka ei Suomen olosuhteissa ole merkittävä johtuen Suomen erilaisista olosuhteista: aurinko paistaa Suomessa eri kulmasta ja vähemmän aikaa kuin Saksassa. Muilta osin ylityksiä ei ole. Osayleiskaavan yleismääräyksinä on annettu lisäksi määräykset niin melun ohjearvoja kuin välkevaikutusten rajoittamista koskien.
---	--

olosuhteisiin ja vähäisempään auringonpaistetuntimäärään. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että kaavan mahdollistamassa toteutuksessa välkkeen päiväkohtainen ohjearvotaso voi ylittyä ilman sitovaa välkeohjausta. ”Todennäköinen” laskenta ei ole hyväksyttävä turvamarginaali, kun kaavaa käytetään suoraan luvituksen perusteena. Samassa kokonaisuudessa esitetään myös johtopäätös, jonka mukaan päiväkohtainen välkeaika alittaisi 30 minuutin ohjearvon kaikkien rakennusten kohdalla. Tämä on sisäisesti ristiriitaista ja heikentää aineiston luotettavuutta. Vaatus: Kaavaehdotus on palautettava tai vähintään kaavaan on lisättävä sitovat määräykset: • Välkeohjauksesta (automaattinen varjostus-/välkepysäytys) • Seurannasta ja raportoinnista • Sekä velvoittava rajoitusmenettely, jos raja-arvot tai koettu haitta ylittyvät 10. Lentoestevalot ja pimeän ympäristön menettäminen: haittaa ei voi ohittaa ”teknisenä yksityiskohtana” Noin 300 metrin kokonaiskorkeuden voimalat edellyttävät lentoestevalaistusta. Vaikka valaistuksen toteutus määräytyy ilmailuviranomaisvaatimuksista, vaikutus ei ole vähäinen: • Valosaaste ja välkkyvät valot muuttavat pysyvästi pimeää maisemaa • Haitta koetaan laajalla alueella ja lisää hankkeen maisemallista ja psykologista kuormaa Vaatus: Kaavaan on kirjattava velvoite toteuttaa lentoestevalaistus haittaa minimoivalla tavalla (esim. tutka-/tarveohjattu valaistus, mahdollisimman vähäinen voimakkuus ja vilkkumisen minimointi aina kun määräykset sallivat) sekä varmistaa, että valaistuksen	
--	--

vaikutukset arvioidaan ja huomioidaan kokonaisuutena.

11. Maisema ja kulttuuriympäristö: vaikutus kohdistuu valtakunnallisesti arvokkaaseen harjumaiseen – merkittävyys on suuri kielteinen

Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksessä Pirkanmaan harjumaiseen (Vatulanharju ja Ulvaanharju) on arvioitu herkkyydeltään suureksi ja muutokseltaan suureksi, jolloin vaikutuksen merkittävyys on ”suuri kielteinen”. Tämä on kaavan hyväksymisen kannalta painava tieto.

Kun maisemavaikutus on:

- laajalle ulottuva
- pysyvä
- kohdistuu arvokkaaseen harjuluontoon ja maisemakokonaisuuksiin
- ei sitä voi kuitata vähäisenä eikä ”kompensoida” yleisillä energiataloudellisilla tavoitteilla

Vaatimus: Kaava tulee hylätä maisema- ja kulttuuriympäristöhaittojen vuoksi tai vaihtoehtoisesti voimalamäärää ja sijoittelua on muutettava olennaisesti siten, että vaikutus arvokkaisiin kohteisiin jää selvästi vähäisemmäksi ja tämä on todennettavissa uusilla näkymä- ja vaikutusarvioilla.

12. Asukkaiden elinolot ja hyväksyttävyys: aineistossa on laaja palaute, joka osoittaa merkittävää huolta ja haittakokemuksen riskiä

Asukaskyselyyn saatiin 642 vastausta, mikä on poikkeuksellisen laaja aineisto. Kyselyn olemassaolo ja vastausmäärä osoittavat, että hanke koskettaa laajasti ihmisten arkea ja koettua ympäristöä.

Kyselyn tuloksissa lähes puolet vastaajista piti parhaana vaihtoehtoa, jossa tuulipuistoa tai siihen liittyvää sähkönsiirtoa ei rakenneta. Lisäksi avoimissa vastauksissa nousee toistuvasti esiin huoli harju- ja järviluonnon, virkistyskäytön sekä maiseman pysyvistä heikkenemisestä, ja

myös sähkönsiirron koetaan uhkaavan paikallisia "piilossa olevia" luontohelmiä.

Kaavaa ei tule viedä hyväksymiseen tilanteessa, jossa:

- Vaikutusten hallinta jää epävarmaksi (melu, välke, valot)
- Ja samalla sosiaalinen hyväksyttävyys on selvästi heikko

Vaatus: Kaavan valmistelu on keskeytettävä ja vaihtoehtoja (mukaan lukien hankkeesta luopuminen) on arvioitava aidosti myös asukkaiden elinolojen, terveyden ja viihtyisyyden näkökulmasta.

13. Kulttuuriperintö ja arkeologia: kohteiden läheisyys ja epävarmuus edellyttävät varmistuksia

Arkeologisessa aineistossa on käsitelty myös perimätietoon perustuva Ryssälevo-niminen paikka, jonka on kerrottu liittyvän isovihan aikaiseen pakopaikkaperinteeseen. Vaikka maastohavainnoissa ei todettu kiinteää muinaisjäännöstä, tällaiset kohteet ja niiden ympäristö edellyttävät erityistä varovaisuutta, jotta mahdolliset vielä tunnistamattomat jäännökset, historialliset rakenteet tai kulttuurikerrostumat eivät tuhoudu rakentamisessa.

Vaatus: Kaavaan on lisättävä velvoite tarkentaviin inventointeihin ja työnaikaiseen arkeologiseen valvontaan niillä alueilla, joissa rakentaminen, tie- ja kaapelointi tai maa-ainesliikenne voi vaikuttaa kulttuuriperintöön.

14. Aineiston havainnollistaminen ja karttojen laatu: vaikutusten arviointi ei ole päätöksenteon edellyttämällä tasolla

Kaava-aineistossa ja vuorovaikutuksessa on noussut esiin, että vaikutusten ymmärrettävä havainnollistaminen on ollut puutteellista: keskeisiä havainnekuvia (mm. harjualueilta ja sähkönsiirron näkyvyydestä) sekä selkeitä karttaesityksiä on pidetty puutteellisina. Kun hankkeen merkittävimmät haitat liittyvät juuri näkyvyyteen, maisemaan, valovaikutuksiin sekä

laajaan infrastruktuuriin, puutteellinen havainnollistaminen heikentää arvioinnin luotettavuutta ja osallisten tosiasiallisia vaikutusmahdollisuuksia. Vaatus: Kaavaehdotus on palautettava, kunnes havainnollistaminen täydennetään (havainnekuvat, selkeät melu- ja välkekartat, sekä myös sähköaseman/louhosten/tiejärjestelyjen vaikutuskuvat). 15. Johtopäätös Edellä esitetyin perustein Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus ei ole hyväksyttävissä. Hankkeen vaikutukset ja riskit (Natura ja luontoarvot, pohjavedet ja pienvedet, sähkönsiirto, melu, välke, lentoestevalot, maisema- ja kulttuuriympäristö sekä asukkaiden elinolot) ovat joko: • liian suuria, tai • liian epävarmoja ja puutteellisesti hallittuja kaavamääräyksiä Pyydän, että Hämeenkyrön kunta hylkää kaavaehdotuksen. Jos kaavaa ei hylätä, sitä ei tule hyväksyä ennen kuin selvitykset ja kaavamääräykset on täydennetty siten, että haitat ovat todennettavasti estettävissä ja valvottavissa myös toteutusvaiheessa.	
9) Osallinen 9, 22.12.2025 Perusteluni Konikallion tuulivoimaloiden kaava muistutuksiin - Kenen vastuulla tuulivoimalat ovat, jos hajoavat, kuka raivaa ja ennallistaa alueen. Kaikki kirjattava paperille!! Voimaloiden vaikutuksia ei ole selvitetty tarpeeksi - Tulevatko liian lähelle pohjavesi alueita, pohjaveden pinta monen voimalan kohdalla korkealla. Mitä tapahtuu, jos kaivetaan tuon rajan alapuolelle? Selvitys! - Mitä tärinä vaikuttaa, entä valtava työmaaprojekti, autokuljetukset, niitähän tulee	Tuulivoimaloiden ja muiden rakenteiden purkamisesta vastaa tuulivoimapuiston omistaja purkamisajankohtana voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Vuonna 2026 on meneillään lainsäädännön uudistus, jonka tavoitteena on selkeyttää tuulivoimaloiden purkamisvastuita ja turvata purkamiskustannusten kattamista. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon

tuhansia koko alueelle. Autojen, kaivinkoneiden, nostureiden ja itse tuulivoimaloiden mahdolliset öljyvahingot pitäisi myös tutkia ja laaja ohjeistus kuka korvaa, jos vahinkoja sattuu. - Voimaloita siirretty, tarvitsisi uudet selvitykset. - Miten maan kaivaminen vaikuttaa alueen moniin luonnonlähteisiin? Luonnonlähteistä tulee käyttövesi moniin kotitalouksiin ainoana vetenä. Jos niiden vesi pilaantuu, kuka korvaa veden saannin heille. Entä melu ja välke, näin lähellä asuvana huolettaa nämä asiat. Melumallinnukset huonosti tehtyjä, samoin välkemallinnukset Kuvat myös voimaloista maisemaan suhteutettuna todella huonosti tehtyjä Toivottavasti meidän asukkaiden murheet otetaan tosissaan ja kaikki tutkitaan tarkasti ja puolueettomasti.	ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Lähteisiin ja niiden hyödyntämiseen ei aiheudu hankkeesta vaikutuksia etäisyyden ja pohjaveden virtaussuunnista johtuen. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa.
10) Osallinen 10, 22.12.2025 Muistio, muutosehdotus. Lähetin ELY-keskukselle 14.3.2024 Afryn tekemään Pohjaveden hyödyntämiseen muutosehdotuksen tekstiin. (liite). Muutosta ei ole tehty. Lohilähteen veden käyttäjiä on 22 taloutta, pääasiassa talousvettä, (selvityksessä 3.32.käytetään lähinnä kasteluun ja pesuvetenä ei pidä paikkaansa). Kaikkiaan harjun lähteistä ainakin 50 taloutta saa juomavetensä Vatsiainen/Kurkela. Ulvaanharjun puolelta ei ole tehty pohjavesitutkimusta pohjavedestä, pitäisi tehdä. Tällä hetkellä vesi on erinomaista ja pidetään se jatkossakin.	Palautteessa mainittuun lähteeseen ja sen hyödyntämiseen ei aiheudu hankkeesta vaikutuksia pitkän etäisyyden ja pohjaveden virtaussuunnista johtuen. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että "Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä."
11) Osallinen 11, kaksi allekirjoittanutta, 22.12.2025 Konikallion havainnekuvamateriaali on laadittu puutteellisesti. Hämeenkyrössä kuvauspaikkoja on jätetty kokonaan pois keskeisiltä paikoilta	Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyys osalta ympäristöhallinnon

kulttuuriympäristökohteista. Pimeävaikutuksiin ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Pohjavesien osalta Hämeenkyrö on laiminlyönyt selvitykset. Hanke on toteuttamiskelvoton. Se pilaa Hämeenkyrön maisemat päivä- ja pimeänäkymät ja on muodostaa riskin pohjavesien pilaantumiselle.	ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen.
12) Osallinen 12, 22.12.2025 Jätän muistutuksia ja huomioita Konikallion tuulivoiman suhteen. 1. Kaava on keskeneräinen Kaava perustuu puutteellisiin ja osin ristiriitaisiin selvityksiin. Johtopäätökset eivät vastaa käytettyä aineistoa. Vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi, kuten laki vaatii. 2. Varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu Hankkeeseen liittyy isoja epävarmuuksia, esimerkiksi pohjavesien, melun, paloturvallisuuden, luontoarvojen ja ihmisten terveyden osalta. Näissä tilanteissa hanketta ei pitäisi edistää. 3. YVA ja kaava eivät vastaa toisiaan YVA vaiheessa arvioidut ratkaisut eivät vastaa nykyistä kaavaehdotusta. Voimaloita on siirretty ja koko on kasvanut, mutta vaikutuksia ei ole arvioitu uudelleen. 4. Kaava toimii suoraan rakentamisluvan perusteena Tämä on iso ongelma, koska puutteet eivät ole enää korjattavissa myöhemmin. Kaavan pitää olla erityisen huolellinen, mutta näin ei ole. 5. Pohjavesiriski on liian suuri Alue on tärkeää pohjavesialuetta ja varavesialuetta. Rakentaminen, tiet, kaapelointi ja maa-ainesten otto voivat muuttaa pohjaveden virtausta ja laatua. Pohjaveden pilaaminen on lailla kielletty. 6. Vesilain suojelemia lähteitä ei ole huomioitu	Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty YVA-menettelyn yhteydessä laadittuja suunnitelmia ja selvityksiä. Arvioinnissa on huomioitu mahdolliset osayleiskaavan sisällölliset muutokset ja kaavoitusprosessin aikana saatu palaute. Kaavan vaikutusarviointi on laadittu noudattaen maksimi- tai varovaisuusperiaatetta. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Osayleiskaava huomioi alueidenkäyttölain mukaiset sisältövaatimukset.

Kaava ei mainitse lainkaan alueella olevia lähteitä. Vesilaki kieltää toimenpiteet, jotka muuttavat lähteitä tai niiden virtausta. On todennäköistä, ettei rakentamista voi toteuttaa lain mukaan.

7. Paloturvallisuus ja pelastustoimi puuttuvat

Tuulivoimalat ovat erittäin korkeita ja sisältävät palavia aineita. Palotilanteessa ympäristö ja pohjavesi voivat saastua. Pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiä ei ole arvioitu.

8. Tuulivoimaloiden teknistä kuvausta ei ole

Kaavassa ei ole kuvattu konehuoneen laitteita, öljyä, sähköjärjestelmiä eikä niiden käyttäytymistä onnettomuuksissa. Ilman tätä vaikutuksia ei voi arvioida.

9. Melu ja välke vaikuttavat asumiseen

Melumallinnus on tehty pienemmillä voimaloilla eikä huomioi pahimpia tilanteita. Etäisyydet ovat liian lyhyitä. Hiljainen alue muuttuu teolliseksi.

10. Maisema ja lentoestevalot

Voimalat ja vilkkuvat lentoestevalot pilaavat valtakunnallisesti arvokkaan harju- ja maisema-alueen, pimeyden ja virkistyskäytön.

11. Luontoarvot ja eläimet

Linnusto, pöllöt, hirvet ja muut eläimet kärsivät. Selvitykset ovat puutteellisia ja osin vanhentuneita. Metsälakikohteita ei ole huomioitu oikein.

12. Yhdenvertaisuus ei toteudu

Haitat kohdistuvat tietyille kylille ja rajaseuduille, mutta hyödyt jaetaan koko kunnalle. Tämä on epäreilua ja vastoin yhdenvertaisuutta.

13. Kiinteistöjen arvo laskee

Tuulivoima heikentää asumisviihtyvyyttä ja laskee kiinteistöjen arvoa. Tätä ei ole arvioitu, vaikka kyse on omaisuuden suojasta.

14. Hämeenkyrön vastuulla on arvioida kokonaisuus

Kunnan viranhaltijoilla ja päättäjillä on velvollisuus estää kohtuuttomat ja lainvastaiset vaikutukset. Tässä hankkeessa edellytykset eivät täyty.	
13) Osallinen 13, 4 allekirjoittanutta, 22.12.2025 Muistutuksen esittäjät: hankealueen lähellä olevia maan- ja kiinteistönomistajia. Muita osallisia, joiden elinympäristöön terveyteen turvallisuuteen luonnonoloihin maisemaan pohjaveteen ja oikeudelliseen asemaan kaavalla on merkittäviä ja pitkäaikaisia vaikutuksia. Näin ollen muistutuksen esittäjillä on selvä oikeudellinen intressi asian käsittelyyn. Kaavaehdotuksen mukaan Ilmatar Energy Oy:n hankeyhtiö Ilmatar Ikaalinen Hämeenkyrö Oy suunnittelee enintään viidentoista tuulivoimalan rakentamista Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin alueelle siten että kahdeksan voimalaa sijoittuu Hämeenkyrön kunnan alueelle. Muistutuksen tarkoituksena on saattaa Hämeenkyrön kunnan tietoon kaavaehdotukseen liittyvät olennaiset puutteet virheet ja lainvastaisuudet sekä vaatia, että kaavaehdotusta ei voida hyväksyä esitetyssä muodossa. Kaavaehdotus ei täytä maankäyttö ja rakennuslain 9 §:n selvitysvaatimuksia eikä alueidenkäyttölain mukaisia sisältövaatimuksia eikä turvaa riittävällä tavalla maanomistajien, kiinteistönomistajien, asukkaiden, maisemista ja luonnosta nauttivien oikeuksia. Johdanto Me katsomme, että Ikaalisiin ja Hämeenkyröön sijoittuvaa Konikallion tuulivoimahanketta ei ole mahdollista toteuttaa ympäristön, ihmisten eikä lain asettamien reunaehtojen mukaisesti. Kaavaluonnoksessa ja nähtäville asetetussa kaavaselostuksessa esitetty ympäristövaikutusten arviointi on puutteellinen, osin vanhentunut ja sisällöltään keskeneräinen. Kaavaselostuksen johtopäätökset eivät ole johdonmukaisessa suhteessa esitettyihin selvityksiin, mikä rikkoo maankäyttö ja	

rakennuslain 9 §:n edellyttämää velvoitetta arvioida kaavan merkittävät vaikutukset riittävästi ja luotettavasti ennen kaavaratkaisua. Tuulivoimarakentaminen etenee Suomessa tällä hetkellä markkinavetoisesti ja hyvin nopeasti, mutta ilman riittävää valtakunnallista tai alueellista ohjausta. Vastuu on käytännössä jätetty hanketoimijoille, kunnille, yksittäisille maanomistajille ja alueviranomaisille, jolloin kaavoitus ei enää toimi maankäytön kokonaisvaltaisena ja ennakoivana ohjausvälineenä, vaan etenee paikoin sattumanvaraisesti hankekohtaisten intressien ohjaamana. Tämä kehitys poikkeaa olennaisesti siitä perinteisestä kaavoituksen tehtävästä, jossa kaava toimii yhteiskunnan, ympäristön ja ihmisten etua turvaavana suunnittelun välineenä. Konikallion hanke on tästä kehityksestä poikkeuksellisen selkeä esimerkki. Hankesuunnitelmassa ja kaavaehdotuksessa on lukuisia ratkaisemattomia ristiriitoja ja puutteita, jotka koskevat suojaetäisyyksiä, melua, maisemaa, pohjavesiä, luontoarvoja, paloturvallisuutta, pelastustoimea, sähkönsiirtoa, maanomistajien asemaa sekä kiinteistöjen arvoa. Näitä ei ole käsitelty kokonaisuutena eikä varovaisuusperiaatetta noudattaen, vaikka hankkeen vaikutukset ovat laaja alaisia, pitkäkestoisia ja osin palautumattomia. Keskeinen vaatimuksemme Meidän keskeinen vaatimuksemme on, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavaa ei tule hyväksyä tässä muodossa, eikä Ikaalisten ja Hämeenkyrön rajalle tule sijoittaa teollisen mittakaavan tuulivoimaa. Hanketta ei ole mahdollista toteuttaa siten, että ympäristönsuojelun, ihmisten terveyden, asumisviihtyvyyden, omaisuuden suojan, pohjavesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden vaatimukset täyttyisivät. Kaavaehdotuksessa käytetty vähimmäissuojaetäisyys 1 200 metriä on riittämätön. Alueen erityispiirteistä huolimatta	Voimaloiden sijoittelu kaava-alueella on määritetty siten, että melu- ja välkemallinnusten
--	---

hankkeelta ei ole vaadittu ympäristö eikä vesilupaa, eikä näihin lupiin kuuluvia asioita ole käsitelty asianmukaisesti kaavaehdotuksessa, vaikka ne tulisi viimeistään tässä vaiheessa ratkaista. Melumallinnus perustuu pienempään voimalamalliin eikä huomioi epävarmuustekijöitä, matalataajuisia melua, yöaikaista olosuhteita eikä voimaloiden yhteisvaikutuksia. Voimaloiden keskinäiset etäisyydet eivät noudata edes alan omia suosituksia. Hankkeen toteutuessa suuret ja korkeat voimat aiheuttaisivat etäisyyksillä 500–1 200 metriä jatkuvaa melu ja välkesaastetta, digitaalisia häiriöitä, terveysongelmia, maiseman peruuttamatonta muutosta sekä asuinkiinteistöjen asumiskelpoisuuden heikkenemistä ja merkittävää arvon laskua, jos saa myytyä ollenkaan. Kaava-alue sijoittuu tärkeälle pohjavesialueelle ja valtakunnallisesti arvokkaalle harju- ja erämaisemalliselle alueelle, jonka pienvedet, purot, norot ja lähteet ovat vesilain nojalla suojeltuja. Hankkeen vaikutukset pohjaveteen ja pienvesistöihin on arvioitu puutteellisesti, ja useiden voimaloiden, huoltoteiden, kaapelien ja maa-aines alueiden sijoittelu suhteessa näihin on virheellinen. Hanke vaarantaisi ympäristönsuojelulain 17 §:n ehdottoman pohjaveden pilaamiskiellon sekä EU-oikeudessa vahvistetun vesien tilan heikentämiskiellon. Hanke sijoittuu myös perinteiselle linnustoalueelle ja keskeisille muuttoreiteille. Linnustoselvitykset ovat alimitoitettuja, pöllökartoitus puutteellista ja luontovaikutusten arviointi ei noudata varovaisuusperiaatetta. Kiinteistöverotuottoja on yliarvioitu ja hankkeen kokonaisinvestoinnin vaikutuksia maastoon, ympäristöön ja kunnalle aiheutuviin kustannuksiin on aliarvioitu. Lisäksi hankkeen taloudellinen hyöty alueelle on epävarma ja todennäköisesti vähäinen. Hankkeen omistusrakenne, sähkönsiirron ratkaisut, lunastusvaikutukset ja verojalanjälki	tulokset eivät ylitä sallittuja ohjearvoja lähiasutuksen kohdalla. Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua. Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että ”Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä.” Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti (Suomen ympäristökeskus 2023). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Suomen ympäristökeskuksen raportteja
---	---

osoittavat, että taloudelliset hyödyt eivät jää paikallisyhteisöön, kun taas haitat kohdistuvat pysyvästi paikallisiin asukkaisiin, maanomistajiin ja ympäristöön. Riskit jäävät kuntaan ja maanomistajille. Me katsomme, että kaavaehdotuksen yleinen oikeudellinen arviointi on puutteellinen eikä se täytä ympäristöoikeudessa vakiintunutta varovaisuusperiaatetta. Varovaisuusperiaatteen mukaan hanketta ei tule edistää tai hyväksyä tilanteessa, jossa sen ympäristövaikutuksiin liittyy olennaisia epävarmuuksia ja riskejä, joilla voi olla vakavia tai peruuttamattomia seurauksia. Konikallion tuulivoimahankkeessa tällaisia epävarmuuksia liittyy erityisesti pohjavesiin, meluvaikutuksiin, kiinteistö- ja maaomaisuuden arvoon, paloturvallisuuteen, luontoarvoihin, maisemaan sekä ihmisten terveyteen ja elinympäristöön. Kaavaselostuksessa esitetyt johtopäätökset vaikutusten vähäisyydestä eivät perustu riittävän kattaviin, ajantasaisiin ja ristiriidattomiin selvityksiin. Osa arvioinneista nojaa vanhentuneisiin lähtötietoihin tai pienempään voimalakokoon ja toisenlaisiin voimalasijainteihin kuin mitä kaavaehdotus tosiasiaassa mahdollistaa. Tästä huolimatta epävarmuuksia ei ole käsitelty hankkeen hyväksyttävyyttä rajoittavina tekijöinä, vaan ne on sivuutettu tai vähätelty. Tällainen menettely on vastoin varovaisuusperiaatetta, jonka mukaan epäselvissä tilanteissa ympäristön ja ihmisten suoja on asetettava hankkeen toteuttamistavoitteiden edelle. Meidän näkemyksemme mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja kaavaehdotuksen välillä on selkeitä ja olennaisia ristiriitoja. YVA menettelyssä tarkastellut vaihtoehdot, vaikutusalueet ja voimalasijoittelut eivät vastaa kaavaehdotuksessa esitettyä lopullista ratkaisua. Kaavaehdotus mahdollistaa voimaloita ja niihin liittyvää infrastruktuuria alueille, joiden osalta vaikutuksia ei ole arvioitu YVA menettelyssä tai joissa vaikutukset on arvioitu olennaisesti lievemmiksi oletuksin.	43/2023; Ympäristöministeriö 2016. Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 6/2016). Maastonselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastonselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Osayleiskaavalla ei ratkaista osayleiskaavan ulkopuolista sähkönsiirtoreittiä. Ulkoisen sähkönsiirron suunnittelu täsmentyy voimajohdon yleissuunnittelussa.
--	--

YVA menettelyn tarkoituksena on tuottaa päätöksenteon pohjaksi riittävä ja luotettava kokonaiskuva hankkeen ympäristövaikutuksista ennen kaavaratkaisua. Tässä tapauksessa kaavaratkaisu näyttää kuitenkin ohittavan YVA menettelyn keskeisen roolin ja perustuvan osin sellaisiin ratkaisuihin, joita ei ole arvioitu lain edellyttämällä tavalla. Tämä heikentää kaavaratkaisun oikeudellista kestävyttä ja rikkoo YVA lainsäädännön sekä maankäyttö ja rakennuslain mukaista suunnittelujärjestelmää, jossa vaikutusten arviointi ja kaavoitus muodostavat toisiaan tukevan ja loogisen kokonaisuuden. Asiantuntijoiden ja viranomaisen arviot perustuvat vanhoihin sijainteihin. Osayleiskaavan käyttö suoraan rakentamisluvan perusteena Erityisen ongelmallisena pidämme sitä, että osayleiskaava laaditaan siten, että sitä voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Kun kaava toimii suoraan rakennusluvan oikeusperustana, kaavavaiheessa tehtävien selvitysten ja arviointien merkitys korostuu ratkaisevalla tavalla. Tällöin myöhemmissä lupamenettelyissä ei ole enää käytettävissä harkintavaraa hankkeen sijoittamisen, hyväksyttävyyden tai kokonaisvaikutusten arviointiin. Tässä tilanteessa kaavaselostuksen puutteet, epäselvyydet ja ristiriidat eivät ole vähäisiä tai korjattavissa myöhemmin, vaan ne siirtyvät suoraan rakentamislupavaiheeseen ja realisoituvat ympäristöön, asutukseen ja maanomistajien oikeuksiin kohdistuvina vaikutuksina. Me katsomme, että osayleiskaavaa ei voida käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena alueella, jossa hankkeen vaikutuksiin liittyy näin merkittäviä epävarmuuksia ja jossa vaikutukset ovat laajoja, pitkäkestoisia ja osin palautumattomia. Osayleiskaavan käyttäminen suoraan rakentamisluvan perusteena edellyttää poikkeuksellisen korkeatasoista selvityspohjaa ja vaikutusten arviointia. Konikallion hankkeen	Kaavamenettely jatkuu vielä YVA-menettelyn jälkeen ja kaavan seuraavissa vaiheissa on huomiotu YVA-selostuksesta saatu perusteltu päätelmä sekä muut kaavoituksen eri vaiheissa saadut viranomaisten esille nostamat huomiot. Kaavan hankesuunnitelmaa on täsmennetty vielä YVA-menettelyn jälkeenkin saatujen viranomaispalautteiden myötä. Rakentamisen yksityiskohdat täsmentyvät erillisessä rakentamislupavaiheessa, jolloin tehdään tuulivoimapuiston yleissuunnittelu ja määritetään tekniset asiat. Rakentamisluvassa voidaan täsmentää ohjausta ja rakentamisen ehtoja. Rakentamislupavaiheessa haetaan voimalapaikkojen osalta perustamistapalausunnot, jotka määrittävät, miten tuulivoimalat perustetaan alueen maaperäolosuhteet huomioiden. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella
--	--

osalta tätä edellytystä ei ole täytetty. Tästä syystä kaavaratkaisua ei tule hyväksyä tässä muodossa, eikä osayleiskaavaa tule käyttää rakentamisen oikeusperustana ennen kuin kaikki olennaiset vaikutukset ovat asianmukaisesti ja luotettavasti arvioitu. Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa ei ole esitetty tuulivoimaloiden teknistä kuvausta sillä tarkkuudella, jota näin laaja ja riskialtis hanke edellyttää. Tämä puute on erityisen vakava, koska kyseessä on kaava, jota esitetään käytettäväksi suoraan rakentamisluvan perusteena, Konikallion hanke on huonosti valmisteltu verrattuna muihin tuulivoimahankkeisiin, kuten Piiparinmäen hankkeeseen, jossa jo YVA vaiheessa on ollut tekninen kuvaus (Liite 1). Tekninen kuvaus kertoo siitä mitä ollaan tekemässä ja kaavoittamassa. Piiparinmäen aineistosta löytyy yksityiskohtainen tekninen kuvaus tuulivoimaloiden rakenteesta, konehuoneen laitteistosta, perustamistavoista, tiestöstä, sähköjärjestelmistä sekä rakentamisen ja käytön aikaisista työvaiheista. Erityisen huolestuttavaa on, että verkkovaihtosuuntaajat ja muut suurjännitteiset sähkölaitteet sijaitsevat konehuoneessa satojen metrien korkeudessa. Sähkölaitteiden vikatilanteissa syntyvät kaaripalot, ylikuumeneminen ja mahdolliset räjähdysmäiset palotilanteet voivat levittää paloaineksia ja palavia rakenteita laajalle alueelle. Konikallion puuttuvan teknisen kuvauksen puutteet ulottuvat myös perustuksiin. Vaikka kaavaaineistossa viitataan yleisluontoisesti perustamistapoihin, ei ole esitetty voimalakohtaista tai alueellista analyysia siitä, millaisia perustamISRatkaisuja tullaan käyttämään, kuinka syvälle kaivuut ja mahdollinen paalutus ulottuvat, eikä sitä, miten nämä toimenpiteet vaikuttavat pohjaveden virtaussuhteisiin ja antoisuuteen. Sähkönsiirtoverkko menee kaavaankin merkitys Vatulanharjun pohjavesialueen yli, ei mitenkään ole arvioitu ilmajohdon ja sen perustusten tai	Teknistä kuvausta täsmennetään rakentamislupavaiheessa.
---	--

harusten tekemisen vaikutuksia pohjaveteen. Piiparinmäen hankkeen teknisessä kuvauksessa nämä asiat on avattu yksityiskohtaisesti jo varhaisessa vaiheessa, kun taas Konikallion hankkeessa ne on jätetty avoimiksi, vaikka kaavaehdotus on jo nähtävillä. Me katsomme, että ilman kattavaa ja hankekohtaista teknistä kuvausta ei ole mahdollista arvioida tuulivoimaloiden todellisia ympäristö-, turvallisuus- ja terveysvaikutuksia. Tämä rikkoo maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n vaikutusten arviointivelvoitetta sekä varovaisuusperiaatetta. Kaavaehdotus perustuu tässä suhteessa olennaisesti puutteelliseen tietopohjaan, eikä sitä voida hyväksyä ilman, että tuulivoimaloiden tekniset ratkaisut, niiden riskiskenaariot sekä näiden vaikutukset ympäristöön ja ihmisiin on avoimesti ja asiantuntevasti selvitetty. Me katsomme, että kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu lainkaan yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista eikä hankkeen aiheuttamaa alueellista eriarvoisuutta, vaikka vaikutukset kohdistuvat selvästi ja epäsuhtaisesti tiettyihin kyliin, rajaseutuihin sekä yksittäisiin maanomistajiin ja kiinteistönomistajiin. Kaavaratkaisu asettaa Konikallion vaikutusalueella sijaitsevat asukkaat ja maanomistajat olennaisesti erilaiseen asemaan verrattuna muihin Hämeenkyrön kunnan alueisiin ilman, että tälle eriarvoiselle kohtelulle on esitetty hyväksyttävää, maankäytöllisesti kestävä perustetta. Kaavaehdotuksessa ei ole myöskään arvioitu haittojen ja hyötyjen jakautumista. Mahdolliset hyödyt, kuten kiinteistöverotulot, kohdistuvat koko kuntaan, mutta haitat kohdistuvat lähes yksinomaan rajatuille alueille ja yksittäisille maanomistajille. Tällainen asetelma synnyttää rakenteellista eriarvoisuutta ja on omiaan loukkaamaan yhdenvertaisuusperiaatetta, erityisesti silloin, kun kaava ei sisällä mitään mekanismeja haittojen lieventämiseksi tai kompensoimiseksi niille, joihin vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin.	
--	--

Me katsomme, että kuntien virkamiehillä ja päättäjillä on velvollisuus ja vastuu arvioida hanke kokonaisuutena ja varmistaa, ettei kaavoitus johda kohtuuttomiin, lainvastaisiin tai palautumattomiin vaikutuksiin. Tässä hankkeessa nämä edellytykset eivät täyty. Sen vuoksi vaadimme, että kaava hylätään tai palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että vaihtoehtona on myös hankkeesta luopuminen kokonaan. Mikäli kunta kuitenkin jatkaa asian käsittelyä, edellytämme, että kaava palautetaan valmisteluun, ja että ennen etenemistä laaditaan puuttuvat selvitykset, korjataan virheelliset lähtötiedot, ja täydennetään vaikutusten arviointi niin, että se vastaa hankkeen todellista mittakaavaa, vaihtoehtoja ja riskejä. Menettely, vuorovaikutus ja aikaisempien palautteiden huomioimatta jättäminen Me olemme antaneet palautetta jo osallistumis- ja arviointisuunnitelman vaiheessa, YVA-vaiheessa sekä kaavaluonnosvaiheessa. Kaavaehdotusvaiheessa on olennaista, että kunta osoittaa, miten aikaisempi palaute on tosiasiallisesti vaikuttanut kaavaratkaisuun, selvityksiin ja määräyksiin. Kaava aineistossa oleva vastineraportti osoittaa toistuvasti, että palautteita on merkitty tiedoksi ilman sitä vastaavia korjaavia toimia. Tämä koskee myös palautteita, joissa on nostettu esiin merkittäviä riskejä ja selvityspuutteita. Esimerkiksi palautteeseen, jossa on edellytetty hankkeen vaikutusten selvittämisen konkreettisia menetelmiä ja arviointia hankkeen poikkeuksellisen kokoluokan vuoksi, on vastattu käytännössä tiedoksi merkitsemisellä ja yleisluonteisella viittauksella lainmukaisuuteen, ilman että yksilöidysti osoitetaan, miten puute korjataan. Tämä menettely ei täytä vuorovaikutteisen suunnittelun tavoitetta, koska osallisille ei synny todellista mahdollisuutta arvioida	Vuorovaikutus ja kaavoituksesta tiedottaminen on toteutettu alueidenkäyttölain edellyttämällä tavalla sekä asianomaisissa kunnissa käytössä olevien käytäntöjen mukaisesti. Kaava-aineistoon kaavaluonnoksen jälkeen mm. saatujen palautteiden myötä tehtyjä muutoksia ja kaavaehdotuksesta saadun palautteen jälkeen tehtyjä teknisiä tarkistuksia on esitetty kaavaselostuksen luvuissa 8.3 ja 8.4. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	--

kaavaratkaisua luotettavan tiedon pohjalta, jos kriittiset selvityspuutteet kuitataan tiedoksi. Kaavan vaikutusten selvittämisen puutteet ja virheelliset lähtötiedot 1. Pohjavesi, vesihuollon turvaaminen ja varautuminen Kaavaehdotuksessa todetaan, että Vatulanharjun pohjavesialue on luokkaa yksi E, eli vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Kaavaselostus kuvaa pohjaveden virtaussuunnan ja sen, että pohjavesi purkautuu useiden lähteiden kautta, sekä sen, että reuna alueilla esiintyy orsivettä. Me katsomme, että kaavaehdotuksen pintavesiä ja pohjavesiä koskevasta kuvauksesta puuttuu kokonaan yksi kaikkein merkittävimmistä ja oikeudellisesti sitovimmista seikoista. Kaavaaineistossa ei ole minkäänlaista selvitystä kaava-alueella sijaitsevista vesilain nojalla suojelluista lähteistä, vaikka alueen tunnetut hydrologiset olosuhteet ja aiemmat selvitykset osoittavat, että lähteitä ja lähdevaikutteisia elinympäristöjä esiintyy alueella. Vesilain mukaan lähteet ovat suojeltuja pienvesiä, ja laki kieltää kaikki sellaiset toimenpiteet, jotka johtavat lähteen täyttymiseen, kuivumiseen, ojittamiseen tai poistumiseen taikka muuttavat veden pintaa, virtausta tai lähteen luonnontilaisia ominaispiirteitä. Lainsäädäntö edellyttää lisäksi, että rakennuspaikat ja niihin liittyvät rakenteet on sijoitettava riittävän etäälle lähteistä siten, etteivät ne vaikuta pohjaveden virtauksiin tai aiheuta veden laadun heikkenemistä. Kaavaehdotuksessa ei ole kartoitettu lähteitä, ei määritelty niiden suojavyöhykkeitä eikä arvioitu sitä, miten voimaloiden perustukset, huoltotiet, kaapeloinnit ja maa-ainesten otto vaikuttavat pohjaveden virtaussuhteisiin ja lähteiden säilymiseen. Ilman tällaista selvitystä ei ole mahdollista arvioida, voidaanko kaavassa osoitettua voimalarakentamista ylipäättään	Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että ”Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä.” Ikaalisten puolella sijaitsevaa voimalaa T10 on siirretty teknisenä tarkistuksena kaavaehdotuksen jälkeen noin 100 metriä norosta poispäin ja voimalan tv-alue on rajattu siten, ettei tv-alue sijoitu päällekkäin luo-alueen kanssa. Tuulivoimaloiden alue tv ei salli rakentamista noron ja sen ympäristöön luo-merkinnällä osoitetulle alueelle. Rakentamistoimissa otetaan huomioon riittävät etäisyydet noroon siten, ettei rakentamista tapahdu noron välittömässä läheisyydessä eikä rakentaminen näin ollen vaaranna sen luonnontilaa. Osayleiskaavaan on lisätty kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen teknisenä tarkistuksena uusi vesienhallintaa koskeva yleismääräys: Purojen lähelle rakennettaessa on käytettävä tehokkaita vesiensuojeluratkaisuja. Pintavesien haittojen vähentämiseksi jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa on käytettävä vesiensuojelukeinoja kuormituksen ja vedenpidätyksen hallintaan. Puron ylityksiä työkoneilla tulee välttää, ja tarvittaessa aiheutetut haitat on korjattava. Pohjavesivaikutusarviointi perustuu kattavaan maaperän rakenteen ja pohjavesiolosuhteiden tutkimusaineistoon sekä on tehty erittäin kokeneiden asiantuntijoiden toimesta. Aineiston vaihtoehtoisille tulkinnoille ei löydy perusteita. Luonnontieteisiin sisältyy aina epävarmuutta, mutta Konikallion tuulivoimahankkeen
--	--

toteuttaa rikkomatta vesilain pakottavia säännöksiä. Me katsomme, että on hyvin todennäköistä, ettei kaavaehdotuksessa esitettyä rakentamista voida toteuttaa lainkaan siten, ettei vesilain suojaamia lähteitä vaaranneta. Tämä on olennainen este kaavaratkaisulle, eikä sitä voida sivuuttaa tai siirtää myöhempään lupavaiheeseen, erityisesti tilanteessa, jossa osayleiskaavaa esitetään käytettäväksi suoraan rakentamisluvan perusteena. Ilman kattavaa lähdekartoitusta ja vaikutusten arviointia kaavaehdotus on tältä osin selvästi lainvastainen eikä sitä tule hyväksyä. Pohjavesiselvityksessä ja yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä todetaan lisäksi, että pohjavettä voi virrata Vatulanharjun ja Ulvaanharjun välisen pohjavesialuerajan yli, mikä korostaa sitä, että vaikutuksia ei voida rajata kuntarajoihin tai hallinnollisiin pohjavesirajauksiin. Kaava aineistossa todetaan, että vedenottamolle ei ole määritetty suojavyöhykkeitä. Tämä on olennainen puute riskienhallinnan kannalta, koska ilman suojavyöhykkeitä kunta ei osoita, miten vedenhankinnan turvaamiseksi asetetaan sellaiset reunaehdot, joilla vältetään pohjaveden laadun ja määrän vaarantuminen hankkeen rakentamisessa ja käytössä. Meidän näkökulmastamme kaavaehdotus ei osoita, että varautumisen näkökulma olisi otettu vakavasti. Vuoden kaksituhattayhdeksäntoista ELY Sweco raportin perusteella alueen vesihuollon järjestelmä on erityisesti pitkäkestoisissa häiriötilanteissa haavoittuva, ja alueellinen varavesilähde on selkeä tarve. Raportissa kuvataan myös, että vesihuollon häiriötilanne voi vaikuttaa laajasti naapurikunnissa toimiviin vesihuoltolaitoksiin ja että uusien vedenottamoiden ja yhdysjohtojen vaihtoehtoisissa Ulvaanharjun kehittäminen on keskeistä. Tässä kokonaisuudessa on Hämeenkyrön kannalta välttämätöntä, että kunta pyytää lausunnon Hämeenkyrön vedeltä ja että myös	pohjavesivaikutusten arviointiin ei sisälly sellaisia epävarmuuksia, joiden perusteella pohjaveden päävirtaussuunnan voitaisiin tulkita olevan päinvastainen kuin nyt tulkittu, eli suuntautuvan tuulivoimaloiden alueelta pohjavesialueelle, vaan pohjaveden päävirtaussuunta on pohjavesialueelta tuulivoimaloiden suuntaan. Voimaloiden paikkoja on muokattu YVA:n jälkeen ja voimalat sijoittuvat edelleen yksiselitteisesti pohjavesialueen ulkopuolelle. Näin ollen hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan.
---	--

Ikaalisten Vesi Oy:n kannanotot tuodaan kaavaehdotuksen perusteluihin siltä osin kuin ne koskevat vedenhankinnan turvaamista ja varautumista myös Hämeenkyrön puolella. Me esitämme nimenomaisesti, että Hämeenkyrön kunta pyytää lausunnon Hämeenkyrön vedeltä, ja että lausunto liitetään kaava aineistoon ennen hyväksymiskäsittelyä. Lisäksi kaava aineistossa todetaan, että Pirkanmaan ELY keskus on luokitellut pohjavesialueen määrälliseksi riskialueeksi. Tällaisessa tilanteessa varovaisuusperiaatteen merkitys korostuu, ja suunnittelun on oltava riskienhallintaa ennakoivaa, ei jälkikäteisesti korjaavaa. 2. Melu ja pientaajuinen melu, lähtötietojen soveltumattomuus hankkeen kokoluokkaan Kaavaehdotuksen melumallinnus perustuu Siemens Gamesa SG voimalamalliin, jonka nimellisteho on 6,6 megawattia. Sama lähtökohta näkyy sekä melumallinnusraportissa että kaavaselostuksessa. Me olemme aikaisemmin tuoneet esiin, että kaavoituksen ja YVA aineiston perusteella hanketta on kaavoitettu suurempina voimaloina, joiden teho ja mitoitus ovat 10 MW. Kaavaehdotusvaiheessa on siten välttämätöntä, että meluvaikutukset mallinnetaan sillä voimalatyyppillä ja melupäästötasolla, jota tosiasiaassa ollaan toteuttamassa. Muutoin kaavan vaikutusarviointi ei ole luotettava. Maailmassa on asennettu jo yli 10 MW maatulivoimaloita, joiden melutasot voidaan mitata. Melumallinnus ei ole luotettava ellei käytetä oikeankokoisia voimaloita. Melumallinnus korjattava 10 MW voimaloille tai vaihtoehtoisesti kaavaan pitää asettaa rajoitus, että kaavoittaa voidaan vain 6,6MW voimalat. Kaavaselostuksessa todetaan myös, että mallinnettu napakorkeus on (200m) kaksisataa metriä. Pientaajuisen melun osalta raportissa käytetään julkisivurakenteiden äänitasoeron estimaattiarvoja, mutta kaava aineisto ei osoita, että näiden arvojen soveltuvuus alueen	Hämeenkyrön Vesi Oy on lausunut kaavaehdotuksesta. Lausunto ja vastine on esitetty edellä. Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua. Melumallinnus laaditaan uudelleen rakentamislupavaiheessa toteutettavaksi valittavalle voimalamallille, mikäli voimalamalli ei vastaa osayleiskaavoituksessa käytettyä voimalamallia
---	---

todelliseen rakennuskantaan olisi varmistettu. Lisäksi kaavaselostuksen ja raportin olosuhdevalinnat, kuten laskentalämpötila, eivät kata pahimpia olosuhteita, joissa tuulivoimalamelu ja sen häiritsevyys tyypillisesti korostuvat. Me vaadimme, että melumallinnus tehdään uudelleen ja että se perustuu hankkeen todellisiin suunnitteluarvoihin, vaihtoehtoihin ja olosuhteisiin, sekä ulko- että sisätilojen kannalta. Me vaadimme myös, että pientaajuisen melun tulokset esitetään avoimesti ja että mallinnus sisältää herkkyystarkastelun, joka kattaa olosuhteet, joissa melu leviää pisimmälle ja on häiritsevintä. Käyttäen esim. ruotsalaisen yliopiston viimeisintä puolueetonta tutkimusta matalista taajuuksista, joiden kantama on pidempi kuin korkeataajuisella melulla. 3. Liikenne, erikoiskuljetukset, teiden mitoitus ja maa-aines Kaavaselostuksessa todetaan, että erikoiskuljetukset edellyttävät vähintään noin viiden tai kuuden metrin levyisiä teitä ja että käännöksissä leveyden tulee olla tätä suurempi. Selostus kuvaa myös, että Hämeenkyrön osalta parannettavia teitä on noin kolme pilkku viisi kilometriä ja uusia rakennettavia teitä noin kuusi pilkku kuusi kilometriä. Kaavaselostus arvioi nostokenttien maa-aines tarpeen olevan noin neljä tuhatta kuutiometriä voimalaa kohden ja perustusten betonimäärän noin yksi tuhat kaksisataa kuutiometriä voimalaa kohden. Selostuksessa esitetään myös raskaan liikenteen määrien suuruusluokkia ja arvioidaan, että mikäli maa-ainesta tuodaan hankealueen ulkopuolelta, kuljetuksia voi olla huomattavasti. Tämän palautteen antajien asiantuntijaryhmässämme on henkilö, jolla on 44 vuoden kokemus raskaista erikoiskuljetuksista, tie- ja nosturiperustuksista, kantavuusvaatimuksista ja maaaines tarpeesta. Tämän kokemuksen perusteella me katsomme, että kaavaselostuksessa esitetty maa-aines kokonaiskuva on aliarvioitu hankkeen	
---	--

todelliseen toteutukseen nähden. Kun maa-aines määrät aliarvioidaan, aliarvioidaan samalla vaikutukset pohjaveteen, pintavesiin, maaperään, luontoon, meluun, pölyyn ja liikenneturvallisuuteen. Kaavaselostuksessa todetaan myös, että maa ja kiviaineksia pyritään ottamaan mahdollisuuksien mukaan paikan päältä ja että tätä varten esitetään EO aluevaraus. Me katsomme, että kaavaehdotus ei osoita riittävästi, miten maa-aines ottoalueiden laajuus, sijoittuminen ja vaikutukset on arvioitu tilanteessa, jossa todellinen tarve kasvaa. Erityisen ongelmallista tämä on pohjavesialueiden läheisyydessä ja niiden vaikutusvyöhykkeellä. 4. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset luvat ja luvituksen oikea ajoitus Me olemme aikaisemmissa palautteissamme vaatineet, että hanketoimijan tulee hakea ympäristölupa ja vesilain mukainen lupa, koska hankkeeseen liittyy pohjaveden pilaantumisen vaara sekä pohjaveden määrän ja virtaaman muutoksen riski, ja koska rakentamisen aikaiset ja toiminnan aikaiset toimet ulottuvat vaikutuksiltaan laajalle alueelle ja usean kunnan alueelle. Kaavaehdotus ei osoita, että luvituksen tarve olisi arvioitu sillä tarkkuudella, jota tämän kokoluokan ja sijainnin hanke edellyttää. Kun kaava laaditaan niin, että rakennusluvut voidaan myöntää suoraan kaavan perusteella, luvituksen kytkeminen myöhempään vaiheeseen kasvattaa riskiä siitä, että kaavalla tosiasiallisesti sidotaan hankkeen toteutus ennen kuin keskeiset riskit ja torjuntatoimet on varmistettu. Perusoikeudet, omaisuudensuoja ja yhdenvertaisuus Me katsomme, että kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu riittävästi vaikutuksia kotirauhaan, elinympäristön terveellisyyteen ja turvallisuuteen, omaisuudensuojaan eikä yhdenvertaisuuteen. Kun vaikutusalueelle sijoittuu vakituista asutusta ja loma asutusta ja	Lähtökohtaisesti tuulivoimahankkeilta tai tuulivoimaloilta ei edellytetä ympäristölupaa tai vesilupaa. Tuulivoimaloilta voidaan tapauskohtaisesti edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa, mikäli niistä voi aiheutua naapuruussuhdelain (26/1920) mukaista rasitusta. Ympäristöluvan hakemiseksi tulisi kuitenkin olla tiedossa, millä perusteella ja minkä vaikutuksen osalta lupaa haetaan. Tuulivoimahankkeessa tällainen vaikutus voi olla esimerkiksi melu. Konikallion hankkeessa laadittujen mallinnusten perusteella melun ohjearvot eivät ylity, eikä muitakaan ympäristölupaa edellyttäviä seikkoja ole hankesuunnittelun aikana tunnistettu. Ympäristölupaa haetaan tarvittaessa kuntien ympäristöviranomaisilta ja vesilupaa Lupa- ja valvontavirastolta.
---	---

kun vaikutukset ovat pitkäkestoisia, on vaikutukset myös näistä näkökulmista arvioitava tosiasiallisina, ei vain yleisellä tasolla. Me katsomme, että kiinteistöjen arvon aleneminen ja kiinteistöjen käytön rajoittuminen ovat merkittäviä vaikutuksia, joille kaavaehdotus ei esitä asianmukaista arviointia eikä menettelyä. Kun haitat kohdistuvat epäsuhtaisesti tiettyihin kyläalueisiin ja rajaseudulle, syntyy myös alueellista eriarvoisuutta, jota on tarkasteltava yhdenvertaisuusperiaatteen näkökulmasta. Maisema ja kulttuuriympäristö Me katsomme, että maisema ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointi ei ole kaavaehdotuksessa hankkeen mittakaavaa vastaava. Tuulivoimalat vaikuttavat sekä Hämeenkyrön että Ikaalisten puolella, ja vaikutus ulottuu erityisesti harjuaueille, jotka ovat valtakunnallisesti merkittäviä ja joiden arvo perustuu maiseman eheyteen, luonnonrauhaan ja pitkään kulttuurihistoriaan. Me vaadimme, että havainnekuvia lisätään merkittävästi ja että ne laaditaan niistä kylä ja harjuauiden suunnista, joissa vaikutus koetaan todellisena, erityisesti Vesajärven kylästä, Vatulanharjulta ja Ulvaanharjulta. Luonto ja eläimistö 1. Luontoselvitysten ajantasaisuus ja toteutuksen muutokset Me vaadimme, että luontoselvitykset päivitetään. Kaava aineistossa luontoselvitykset perustuvat pääosin vuosien kaksituhattakaksikymmentäyksi ja kaksituhattakaksikymmentäkaksi raportteihin, eikä kaavaehdotus osoita, että lajisto, elinympäristöt ja vaikutukset olisi arvioitu uudelleen sen jälkeen, kun voimaloiden sijainteja ja muuta maankäyttöä on muutettu. Meidän omien havaintojemme perusteella on erityisen huolestuttavaa, että voimaloiden sijainteja on siirretty lähemmäksi metsälain kohteita. Me epäilemme, että aiemmissa	Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Pirkanmaan ELY-keskus on todennut lausunnossaan 22.12.2025 hankkeessa laaditut aineistot (mm. havainnekuvat, maisemaselvitys) riittäviksi. Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä.
---	--

vaiheissa voimalat on pidetty kauempana metsälain kohteista, jotta vaikutusarviot jäävät lievemmiksi, ja että sijainteja on sen jälkeen siirretty taktisesti lähemmäksi. Tämän riskin vuoksi luontovaikutukset on arvioitava uudelleen nykyisen kaavaratkaisun pohjalta.

Me tuomme esiin myös sen, että osa voimaloista ei ole ollut mukana luontoselvitysvaiheessa, jolloin niiden alueiden luontovaikutusten arviointi puuttuu. Lisäksi metsälain kohteita ympäröi joissakin kohdissa tie, sähkölinja ja energianhuollon alue useasta suunnasta, mikä heikentää ekologista kytkeytyneisyyttä, ja tämä on ristiriidassa vihreän verkoston tavoitteiden kanssa.

Me vaadimme, että myös maa-aines ottoalueiden luontovaikutukset selvitetään uudelleen, koska kaavaehdotus ei osoita, että maa-aines ottoalueiden vaikutusalueet, työnaikaiset järjestelyt ja hydrologiset vaikutukset on arvioitu ajantasaisesti suhteessa nykyisiin suunnitelmiin.

2. Suurpedot, linnusto ja hirvieläimet

Me vaadimme, että luontovaikutusten arviointi sisältää alueen muuttuvan suurpetotilanteen. Alueelle on muodostumassa susireviiri, ja tämä muuttaa alueen ekologista kokonaisuutta tavalla, jota vanha selvitysaineisto ei kata.

Me vaadimme, että linnustoselvitykset tehdään useampana vuonna ja että niissä huomioidaan myyräkantojen vaihtelu, koska pöllökannat vaihtelevat sen mukaan. Yhden kevään aineisto ei ole riittävä.

Me vaadimme, että muuttoreitit selvitetään, koska reitit arvokkaille lintujärville, erityisesti Alhonjärvelle ja Vesajärvelle, suuntautuvat tuulivoimapuiston alueen kautta.

Me vaadimme, että hirvien talvehtimisalue, laidunnus ja vaellusreitit selvitetään. Alue kuuluu laajaan metsästysalueeseen, ja tuulivoimalat muuttaisivat radikaalisti hirvikannan asuinalueita ja vaellusreittejä. Näitä vaikutuksia ei ole kaavassa huomioitu.

3. Kylävaikutukset ja havainnekuvat Me vaadimme, että lähikyliin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan todellisina. Vatulan lisäksi lähin kylä, johon hanke vaikuttaa voimakkaasti, on Vesajärvi ja Vehuvarpeen alue. Voimalat tulevat näkymään lähes kaikkiin kylän taloihin, ja havainnekuvia on saatava lisää kylän ja harjualueiden eri puolilta. Yhteenveto vaatimuksista Meidän vaatimuksemme on, että kaavaehdotus hylätään ja hanke keskeytetään. Mikäli kunta kuitenkin jatkaa asian käsittelyä, edellytämme, että kaava palautetaan valmisteluun, ja että ennen etenemistä laaditaan puuttuvat selvitykset, korjataan virheelliset lähtötiedot, ja täydennetään vaikutusten arviointi niin, että se vastaa hankkeen todellista mittakaavaa, vaihtoehtoja ja riskejä. Me vaadimme myös, että Hämeenkyrön kunta pyytää Hämeenkyrön veden lausunnon ja liittää sen kaava aineistoon ennen asian ratkaisemista. 2 Yksilöity luettelo kaavaselostuksen ja kaava-aineiston puutteista Alla on täsmällinen ja yksilöity luettelo niistä puutteista, joita kaavaehdotusvaiheen aineistossa edelleen on. Tämä menettely ei täytä vuorovaikutteisen suunnittelun tavoitetta, koska osallisille ei synny todellista mahdollisuutta arvioida kaavaratkaisua luotettavan tiedon pohjalta, eli aiempien vaiheiden palaute on huomiomatta. 2.1 Aiemman palautteen huomioimatta jättäminen Kaavaehdotus ei osoita, miten OAS- ja kaavaluonnosvaiheessa esitetyt olennaiset huomiot ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun. Vastineraportissa suuri osa palautteista on merkitty tiedoksi ilman, että kaavaselostukseen olisi tehty vastaavia muutoksia tai lisäselvityksiä. Tämä koskee erityisesti pohjavesiriskejä, melumallinnuksen virheitä, vesiluvan tarvetta sekä maa-ainesmäärien aliarviointia.	Muistutuksen seuraaviin asiakohtiin on vastattu edellä tässä vastineessa.
--	--

2.2 Vaikutusten arviointi ei vastaa hankkeen todellista mittakaavaa

Kaavaselostuksen vaikutusarviot perustuvat osin voimalakokoon ja teknisiin lähtöarvoihin, jotka eivät vastaa kaavaehdotuksen mahdollistamaa toteutusta. Tämä koskee erityisesti melua, maa-ainesten tarvetta, teiden mitoitusta ja maisemavaikutuksia.

2.3 Pohjavesivaikutusten aliarviointi ja varovaisuusperiaatteen sivuuttaminen

Kaavaselostus ei riittävästi huomioi Vatulanharjun ja Ulvaanharjun 1E-luokan pohjavesialueiden erityisasemaa. Pohjaveden virtaus, orsivesikerrokset, lähteet ja pohjavedestä riippuvaliset ekosysteemit on kuvattu, mutta kaava ei osoita, miten näihin kohdistuvat riskit tosiasiallisesti estetään.

2.4 Vesihuollon häiriötilanteita ja varautumista koskevien selvitysten puuttuminen

Kaavaehdotus ei sisällä analyysiä siitä, miten hanke vaikuttaa Hämeenkyrön ja lähikuntien vesihuollon toimintavarmuuteen häiriö- ja poikkeustilanteissa, vaikka olemassa olevat selvitykset osoittavat järjestelmän haavoittuvuuden.

2.5 Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisen luvituksen käsittelemättömyys

Kaavaselostus ei arvioi vesiluvan eikä ympäristöluvan tarvetta riittävällä tarkkuudella, vaikka hankkeeseen liittyy ilmeinen pohjaveden pilaantumisen ja määrällisen muutoksen riski sekä laajat maa-aines- ja tielinjaukset.

2.6 Melumallinnuksen virheelliset lähtötiedot

Melumallinnus perustuu liian pieneen voimalamalliin ja alhaisempaan napakorkeuteen kuin mitä kaava sallii. Pientaajuisen melun, yöaikaisten pahimpien olosuhteiden ja sisämelun arviointi ei täytä terveydensuojelun eikä MRL 9 §:n vaatimuksia.

2.7 Maa-ainesmäärien ja tiehankkeiden aliarviointi

Kaavaehdotuksessa esitetyt maa-ainesmäärät eivät vastaa hankkeen todellista toteutustarvetta. Tämä johtaa virheelliseen vaikutusarviointiin pohjaveden, pintavesien, luonnon ja asutuksen osalta.

2.8. Paloturvallisuus, pelastustoimi ja ympäristöriskit

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa paloturvallisuuteen ja pelastustoimintaan liittyviä riskejä ei ole arvioitu riittävästi eikä hankkeen todellista mittakaavaa vastaavasti. Me vaadimme, että kaavoittaja pyytää Pirkanmaan pelastuslaitokselta erillisen, ajantasaisen ja tähän kaavaehdotukseen kohdistuvan lausunnon.

2.9 Luontoselvitysten vanhentuneisuus ja toteutusmuutosten arvioimatta jättäminen

Luontoselvitykset eivät ole ajantasaisia eivätkä kata kaavaehdotusvaiheessa tehtyjä voimaloiden sijaintimuutoksia, uusia maa-ainesottoalueita tai tiejärjestelyjä.

2.9 Maisema, kulttuuriympäristö, virkistyskäyttö ja lentoestevalot

Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointi on puutteellinen ja aliarvioi hankkeen todellisen vaikutuslottuvuuden. Kaava-alue ja sen vaikutusalue sijoittuvat valtakunnallisesti arvokkaaseen harju- ja maisemakokonaisuuteen, jossa Vatulanharju ja Ulvaanharju muodostavat sekä maisemallisesti, että kulttuurihistoriallisesti poikkeuksellisen arvokkaan kokonaisuuden.

2.10 Kiinteistövaikutusten ja omaisuudensuojan arvioinnin puuttuminen

Kaavaselostuksessa ei ole arvioitu lainkaan kiinteistöjen arvon alenemista, rakentamisrajoituksia eikä perustuslain 15 §:n mukaista omaisuudensuojaa.

2.11 Metsälakikohteiden ja vihreän kytkeytyneisyyden heikentyminen

Useiden voimaloiden ja infrastruktuurin sijoittuminen metsälakikohteiden välittömään läheisyyteen tai väliin ei ole saanut uutta vaikutusarviointia, eikä vihreän verkoston katkeamista ole käsitelty.

2.12 Yhdenvertaisuus- ja alueellisen eriarvoisuuden arvioinnin puuttuminen

Kaava ei tarkastele sitä, miten haitat kohdistuvat epäsuhtaisesti tiettyihin kyliin ja rajaseutuihin, eikä arvioi yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista.

Tässä osiossa kuvaamme aiemman listauksen puutteita tarkemmin, joita ei ole parannettu aiempien OAS ja kaavaluonnosvaiheiden palautteiden jälkeen

2.3. Pohjavedet, vesitalous ja varovaisuusperiaatteen sivuuttaminen

Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaista velvollisuutta selvittää hankkeen merkittävät vaikutukset pohjaveteen riittävällä tarkkuudella ja hankkeen todellista mittakaavaa vastaavasti. Pohjavesivaikutusten arviointi on puutteellinen, osin virheellisiin oletuksiin perustuva ja varovaisuusperiaatetta sivuuttava.

Kaavaehdotuksessa todetaan, että Vatulanharjun ja Ulvaanharjun pohjavesialueet ovat vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita, ja että alue kuuluu nykyisin 1E-luokkaan. Tämä tarkoittaa, että pohjavesi on sekä talousveden hankinnan kannalta kriittistä, että suoraan merkittäviä pintavesi- ja maaekosysteemejä ylläpitävää. Kaavaselostus tunnistaa tämän luokituksen, mutta ei johda siitä mitään teknisesti sitovia johtopäätöksiä kaavaratkaisulle.

Kaavaselostuksessa ja pohjavesiselvityksessä kuvataan, että alueella esiintyy monikerroksellisia maaperärakenteita, tiiviitä siltti- ja moreenikerroksia, orsivesikerroksia sekä pohjaveden purkautumista lähteiden, norojen, soiden ja alapuolisten vesistöjen kautta. Samalla todetaan, että pohjaveden virtaus ei noudata

hallinnollisia rajoja, vaan pohjavettä voi virrata Vatulanharjun ja Ulvaanharjun välillä sekä alapuolisiin järviin ja kosteikkoihin. Tästä huolimatta kaavaehdotus ei arvioi vaikutuksia kokonaisvaltaisesti pohjavesijärjestelmän tasolla, vaan vaikutuksia tarkastellaan pirstaleisesti ja suppeasti. Koko Hämeenkyrön puolen vaikutukset on tutkimatta ja arvioimatta.

Me katsomme, että kaavaehdotuksen pintavesiä ja pohjavesiä koskevasta kuvauksesta puuttuu kokonaan yksi kaikkein merkittävimmistä ja oikeudellisesti sitovimmista seikoista. Kaava-aineistossa ei ole minkäänlaista selvitystä kaava-alueella sijaitsevista vesilain nojalla suojelluista lähteistä, vaikka alueen tunnetut hydrologiset olosuhteet ja aiemmat selvitykset osoittavat, että lähteitä ja lähdevaikutteisia elinympäristöjä esiintyy alueella.

Vesilain mukaan lähteet ovat suojeltuja pienvesiä, ja laki kieltää kaikki sellaiset toimenpiteet, jotka johtavat lähteen täyttymiseen, kuivumiseen, ojitamiseen tai poistumiseen taikka muuttavat veden pintaa, virtausta tai lähteen luonnontilaisia ominaispiirteitä. Lainsäädäntö edellyttää lisäksi, että rakennuspaikat ja niihin liittyvät rakenteet on sijoitettava riittävän etäälle lähteistä siten, etteivät ne vaikuta pohjaveden virtauksiin tai aiheuta veden laadun heikkenemistä.

Kaavaehdotuksessa ei ole kartoitettu lähteitä, ei määritelty niiden suojavyöhykkeitä eikä arvioitu sitä, miten voimaloiden perustukset, huoltotiet, kaapeloinnit ja maa-ainesten otto vaikuttavat pohjaveden virtaussuhteisiin ja lähteiden säilymiseen. Ilman tällaista selvitystä ei ole mahdollista arvioida, voidaanko kaavassa osoitettua voimalarakentamista ylipäättään toteuttaa rikkomatta vesilain pakottavia säännöksiä.

Me katsomme, että on hyvin todennäköistä, ettei kaavaehdotuksessa esitettyä rakentamista voida toteuttaa lainkaan siten, ettei vesilain suojaamia lähteitä vaaranneta. Tämä on olennainen este kaavaratkaisulle, eikä sitä voida sivuuttaa tai siirtää myöhempään

lupavaiheeseen, erityisesti tilanteessa, jossa osayleiskaavaa esitetään käytettäväksi suoraan rakentamisluvan perusteena. Ilman kattavaa lähdekartoitusta ja vaikutusten arviointia kaavaehdotus on tältä osin selvästi lainvastainen eikä sitä tule hyväksyä.

Erityisen vakavana puutteena pidämme sitä, että kaavaehdotuksessa ei ole määritelty eikä arvioitu (tulevien) vedenottamoiden tai pohjaveden muodostumisalueiden suojavyöhykkeitä. Suojavyöhykkeiden puuttuminen tarkoittaa käytännössä sitä, ettei kaava osoita, millä konkreettisilla reunaehdoilla pohjaveden laatu ja määrä turvataan rakentamisen, käytön, huollon ja purkamisen aikana. Tämä on ristiriidassa sekä vesilain, että ympäristönsuojelulain tavoitteiden kanssa.

Kaavaehdotus sivuuttaa myös sen, että alueella on jo olemassa olevien selvitysten perusteella todettu vesihuollon haavoittuvuus erityisesti pitkittyneissä häiriötilanteissa. Vuoden 2019 ELY– Sweco -selvityksen mukaan Hämeenkyrön, Kyröskosken ja Ikaalisten vesihuoltojärjestelmät ovat keskinäisesti riippuvaisia, ja Ulvaanharjun ja Vatulanharjun pohjavesialueet ovat keskeisessä asemassa alueellisen varavesihuollon turvaamisessa. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu sitä, miten Konikallion hanke vaikuttaa tähän varautumistarpeeseen, eikä sitä, miten pohjaveden käyttömahdollisuudet säilyvät tulevaisuudessa, kun varautumisen merkitys korostuu muuttuneessa turvallisuustilanteessa.

Lisäksi kaavaehdotus ei käsittele lainkaan sitä tosiasiaa, että Ulvaanharjun alueelle on suunniteltu tulevaisuudessa uutta vedenottoaivoa ja vedenhankinnan tehostamista. Kaava ei arvioi, miten massiivinen teollinen rakentaminen, laajat maa-ainesleikkaukset, syvät perustukset, tieverkosto ja huoltotoiminta vaikuttavat pohjaveden määrään, antoisuuteen ja laatuun.

Kaavaehdotuksessa todetaan yleisluonteisesti, että tuulivoimaloita ei sijoiteta varsinaiselle kaavaan merkitylle pohjavesialueelle. Me katsomme, että tämä väite on harhaanjohtava ja

riittämätön. Pohjaveden suojele ei rajoitu kaavaan merkittyyn pohjavesialueen rajaviivaan. Rakentaminen pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä, sen muodostumis- ja valuma-alueella tai pohjaveden virtausreiteillä voi vaikuttaa pohjaveteen yhtä vakavasti kuin rakentaminen suoraan pohjavesialueelle. Hankealueen alla on valtavat pohjavesivarannot. Tätä vaikutusketjua ei ole kaavaehdotuksessa arvioitu. Kaavaehdotuksessa ei myöskään arvioida pahimman tapauksen skenaarioita. Suomessa on viime vuosina tapahtunut useita dokumentoituja tapauksia, joissa kairaukset, syvät kaivannot tai maaperätutkimukset ovat aiheuttaneet paineellisen pohjaveden hallitsemattoman purkautumisen, jota ei ole saatu tukittua, ja jonka seurauksena satoja miljoonia litroja pohjavettä on menetetty ja johdettu pintavesiin. Kaavaehdotuksessa ei arvioida, miten tällaisessa tilanteessa toimittaisiin Konikallion alueella, eikä sitä, millaiset seuraukset hallitsemattomalla pohjaveden purkautumisella olisi Vesajärven kylälle, Hämeenkyrön ja Ikaalisten yksityisille kaivoille, alapuolisille järville ja ekosysteemeille. Me pidämme erityisen vakavana puutteena sitä, että kaavaehdotus ei arvioi pelastusviranomaisten todellista kykyä hallita laajamittaisia pohjavesionnettomuuksia. Pirkanmaan pelastuslaitoksella ei ole kalustoa eikä toimintamalleja miljoonien kuutiometrien vesimassojen ohjaamiseen tai hallintaan. Tästä huolimatta kaavaehdotuksessa ei ole tehty riskianalyysiä eikä esitetty varautumistoimenpiteitä tällaisia tilanteita varten. Kaavaehdotuksessa ei ole myöskään arvioitu sitä, miten laajamittainen maa-ainesotto ja humus- sekä suojakerrosten poistaminen vaikuttavat pohjaveden muodostumiseen. Humus- ja rikastumiskerrokset ovat keskeisiä pohjaveden laadun kannalta, koska ne pidättävät haitallisia aineita ja mahdollistavat veden luonnollisen puhdistumisen. Näiden kerrosten poistaminen voi heikentää pohjaveden laatua pysyvästi, ja vaikutukset	
---	--

voivat näkyä nopeasti tai vasta pitkän ajan kuluttua.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että kaavaehdotus ei täytä pohjavesivaikutusten osalta maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n selvitysvelvollisuutta, vesilain varovaisuusperiaatetta eikä ympäristönsuojelulain tavoitteita. Pohjavesiin kohdistuvat riskit ovat aliarvioituja, ja kaavaehdotus jättää avoimeksi sen, miten vedenhankinta, varautuminen ja pohjavedestä riippuvaliset ekosysteemit turvataan nyt ja tulevaisuudessa.

Me pidämme välttämättömänä tuoda esiin, että pohjavesiin kohdistuvat riskit eivät ole teoreettisia tai hypoteettisia, vaan Suomessa on jo tapahtunut useita dokumentoituja tuulivoimaloihin liittyviä ympäristövahinkoja, joissa öljyä, hydraulisia nesteitä tai palojätteitä on päätenyt maaperään ja ympäristöön. Näillä tapahtumilla on suora merkitys arvioitaessa Konikallion hankkeen riskejä erityisesti 1E-luokan pohjavesialueiden välittömässä vaikutuspiirissä.

Elokuussa 2024 Porin Reposaaressa tuulivoimalan vaihteistosta vuoti arviolta parikymmentä litraa öljyä maastoon. Kyse oli suhteellisen pienestä määrällisestä vuodosta, mutta tapahtuma osoittaa konkreettisesti, että myös normaalissa käytössä olevista tuulivoimaloista voi päästä ympäristölle haitallisia aineita suoraan maaperään. Pohjavesialueilla tai niiden läheisyydessä tällaisilla vuodoilla voi olla merkittäviä ja pitkäaikaisia vaikutuksia pohjaveden laatuun.

Elokuussa 2023 Pyhäjoen Mäkikankaan tuulivoimapuistossa hydraulinen öljyvuoto levisi jopa noin 200 metrin säteelle voimalasta. Tapauksessa heräsi huoli myös siitä, että öljyä oli päätenyt marjoihin ja sieniin. Tämä tapaus osoittaa, että tuulivoimaloiden ympäristövahingot eivät rajoitu vain voimalan välittömään jalustaan, vaan haitalliset aineet voivat levitä laajalle alueelle tuulen, sateen ja pintavalunnan mukana.

Lokakuussa 2022 Kannuksen Mutkalammin tuulipuistossa tuulivoimalan moottorista vuoti öljyä maaperään siinä määrin, että pilaantunut maa jouduttiin poistamaan ja eristämään. Tämä osoittaa, että vuotojen seuraukset voivat olla niin vakavia, että maaperän luonnollinen tila menetetään pysyvästi, ja alue vaatii pitkäaikaisia kunnostustoimia.

Helmikuussa 2024 Vaalan

Metsälammin kankaalla tuulivoimala syttyi tuleen ja palo tuhosi turbiinin sekä lavat. Tulipalotilanteissa riski ei rajoitu vain palavaan rakenteeseen, vaan ympäristöön leviää palojätettä, kemikaaleja ja mahdollisesti palon sammuttamiseen käytettyjä aineita. Pohjavesialueilla tai niiden läheisyydessä tällainen tapahtuma muodostaa vakavan riskin pohjaveden pilaantumiselle.

Aiemmin, tammikuussa 2017, Haminan sataman Paksuniemessä tuulivoimala paloi ilmielekeissä, ja palavaa materiaalia lensi ympäristöön laajalle alueelle. Samankaltainen tapaus sattui Uudessakaupungissa Hangon saarella jo elokuussa 2004, jolloin tuulivoimala paloi käyttökelvottomaksi sähkövian seurauksena, ja sammutustyöhön osallistui helikopteri. Nämä tapaukset osoittavat, että tulipaloriski on todellinen, ja että seuraukset voivat ulottua laajalle voimalan ympäristöön.

Me katsomme, että kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu lainkaan näiden todellisten ja dokumentoitujen ympäristövahinkojen merkitystä Konikallion hankkeen riskiprofiilin kannalta. Kaavaehdotus ei sisällä analyysiä siitä, miten vaihteistoöljyjen, hydraulisten nesteiden, jäähdytysnesteiden, muuntajaöljyjen tai palojätteiden pääsy maaperään estetään, eikä sitä, miten toimitaan häiriö- tai onnettomuustilanteissa erityisesti pohjavesialueiden vaikutuspiirissä. Nostureissa ja maansiirtokoneissa on paljon öljytuotteita. Maansiirtokuljetukset ja valtavien nosturien esikasausaluiden kuljetukset aiheuttavat isot riskit. Nostureita on kaatunut Suomessa monia eri rakennushankkeissa, napakorkeudeltaan 200m teollisuustuulivoimaloiden pystytys on

erittäin haastava nosto-operaatio, todennäköisyys kasvaa, että kalusto aiheuttaa pohjavesisaastumisen.

Erityisen vakavana puutteena pidämme sitä, että kaavaehdotus ei arvioi näiden riskien yhteisvaikutuksia pohjaveden laatuun, vaikka jo yksittäinen öljy- tai kemikaalivuoto voi 1E-luokan pohjavesialueella johtaa vedenhankinnan käyttökelpoisuuden heikkenemiseen tai pitkäaikaiseen seurantatarpeeseen. Kaavaehdotuksessa ei myöskään arvioida, miten mahdolliset onnettomuudet vaikuttavat yksityisiin kaivoihin, alapuolisiin järviin, lähteisiin ja pohjavedestä riippuvaisiin ekosysteemeihin.

Lisäksi tuulivoimaloihin liittyvät lapojen eroosio on jätetty vaikutusarvioissa käsittelemättä. Nykyisen tutkimustiedon mukaan tuulivoimaloiden lavoista irtoaa niiden noin 35 vuoden elinkaaren aikana huomattavia määriä milli-, mikro- ja nanokokoisia hiukkasia. Tässä hankkeessa kyse on 15 kpl valtavista tuulivoimaloista, joissa on yhteensä 45 kpl sadan metrin pituisia lapoja, joiden eroosioissa irtoavan massan kahdeksan jopa kymmenen tonnin suuruusluokkaa 35 vuoden elinkaaren aikana. Nämä hiukkaset koostuvat muun muassa mikromuovista, lasikuiduista ja epoksihartsin partikkeleista, jotka saastuttavat lähiympäristön ja pohjavedet. Hiukkasten kulkeutumista ei ole arvioitu lainkaan, vaikka fysikaalisten peruslakien kuten Stokesin lain mukaisesti pienikokoiset hiukkaset voivat kulkeutua ilmakehässä kymmenien kilometrien päähän erityisesti, kun ne irtoavat jopa kolmensadan metrin korkeudelta. Tällöin ne voivat laskeutua laajalle alueelle ympäristöön marjoihin, pelloille metsiin ja vesistöihin. Kaava aineistosta puuttuu kokonaan arvio näiden hiukkasten vaikutuksista pohjaveteen, eläimiin ja ihmisten terveyteen, vaikka hanke sijoittuu Pirkanmaan merkittävimmän pohjavesivaraston välittömään läheisyyteen.

Me vaadimme, että kaavaehdotusta ei hyväksytä tässä muodossa, vaan että pohjavesivaikutukset selvitetään uudelleen kokonaisvaltaisesti, ajantasaisesti ja hankkeen

todellista mittakaavaa vastaavasti ennen kaavan jatkokäsittelyä.

2.4 Vesihuollon häiriötilanteet, huoltovarmuus ja varautumisen puutteellinen arviointi

Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n vaatimuksia vesihuollon häiriötilanteiden, huoltovarmuuden ja varautumisen vaikutusten arvioinnin osalta. Kaavaehdotuksessa vesihuoltoa tarkastellaan liian suppeasti normaalitilanteen näkökulmasta, eikä siinä arvioida lainkaan hankkeen vaikutuksia äkillisiin tai pitkittyneisiin häiriötilanteisiin, vaikka käytettävissä on olemassa olevia selvityksiä, jotka osoittavat järjestelmän haavoittuvuuden.

Vuoden 2019 ELY–Sweco-selvityksen perusteella Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitoksen päävedenottamo on Miharin vedenottamo, ja keskeinen varaottamo on Sastamalan kaupungin kanssa yhteinen Ulvaanharjun vedenottamo. Selvityksen mukaan Hämeenkyrön vesihuollon toimintavarmuus perustuu olennaisesti Ulvaanharjun pohjavesivarojen käytettävyyteen. Kaavaehdotuksessa tätä keskinäistä riippuvuutta ei ole arvioitu, eikä sitä ole tuotu päätöksenteon kannalta keskeisenä riskitekijänä esiin.

Selvityksissä todetaan, että äkillisessä häiriötilanteessa vesihuollon tulee kyetä toimittamaan talousvettä vähintään noin 120 litraa asukasta kohden vuorokaudessa sekä turvaamaan kriittisten kohteiden, kuten sairaaloiden, hoitolaitosten, koulujen, päiväkotien, suurkeittiöiden ja eläintilojen vedensaanti. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu, miten Konikallion hankkeen rakentaminen, maa-ainesleikkaukset, syvät perustukset, kairaukset ja mahdolliset pohjaveden virtauksen muutokset vaikuttavat tähän varautumiskykyyn.

Erityisen vakavana puutteena pidämme sitä, että kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu pitkittyneitä häiriötilanteita, joissa vedenottamo joudutaan sulkemaan esimerkiksi pohjaveden pilaantumisen, samentumisen tai antoisuuden heikkenemisen vuoksi. Vuoden 2019 selvityksen

mukaan Hämeenkyrön vesihuollon kokonaiskulutus on noin 1 100 kuutiometriä vuorokaudessa, minkä lisäksi vettä toimitetaan Sastamalaan ja Nokialle merkittäviä määriä. Selvityksessä todetaan nimenomaisesti, että mikäli Miharin vedenottamo ei ole käytettävissä, korvaavaa vesimäärää ei ole mahdollista saada Hämeenkyrössä sijaitsevilta muilta ottamoilta. Tätä kriittistä havaintoa ei ole käsitelty kaavaehdotuksessa lainkaan.

Kyröskosken Vesihuolto Oy:llä ei ole omaa varaottamoa, vaan sen vesihuolto tukeutuu verkostoyhteyksiin Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitokseen ja Ikaalisten vesijohtoverkostoon. Lisäksi Ikaalisten Vesi Oy:n verkosto on yhteydessä Kyröskosken ja Hämeenkyrön verkostoihin. Tämä tarkoittaa, että Konikallion alueella tapahtuva vakava vesihuoltohäiriö voi ketjureaktiona vaikuttaa laajasti usean kunnan vesihuoltoon. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu tällaisia alueellisia yhteisvaikutuksia, vaikka ne ovat selvästi ennakoitavissa olemassa olevien selvitysten perusteella.

Pitkittyneitä häiriötilanteita koskevassa tarkastelussa on todettu, että nykyinen vedenhankintajärjestelmä on haavoittuvainen ja että tarve alueelliselle varavesilähteelle on selkeä. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu sitä, miten Konikallion hanke vaikuttaa mahdollisuuksiin kehittää Ulvaanharjun ja Vatulanharjun alueita tulevaisuuden varavesilähteinä. Päinvastoin kaavaehdotus mahdollistaa teollisen mittakaavan rakentamisen alueella, jonka merkitys varautumisen ja huoltovarmuuden kannalta korostuu muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Merelle saadaan valtavat määrät tuulivoimaa, sieltä ei kukaan juo pohjavesiä, eikä merivoimaloiden alla ole pohjavesivarastoja, jotka ovat aarteita niin rauhan kuin poikkeusoloissa.

Me pidämme välttämättömänä, että kaavaehdotuksessa arvioidaan myös poikkeusoloihin varautuminen. Nykyisessä kansainvälisessä tilanteessa vesihuollon

toimintavarmuus ja paikallisten pohjavesivarojen suojelu ovat entistä keskeisempiä huoltovarmuuden elementtejä. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu tätä näkökulmaa lainkaan, vaikka kyse on yhdestä Hämeenkyrön ja lähikuntien tärkeimmistä pohjavesialueista.

Kaavaehdotuksessa ei myöskään ole arvioitu sitä, miten mahdolliset pohjavesionnettomuudet tai hallitsemattomat purkautumat vaikuttaisivat vesihuollon toimintavarmuuteen. Suomessa on viime vuosina tapahtunut tapauksia, joissa yksittäinen kairaus tai maaperään kohdistuva virhe on aiheuttanut pitkäkestoisen pohjaveden purkautumisen, jota ei ole saatu hallintaan. Kaavaehdotuksessa ei ole riskianalyysiä tällaisesta tilanteesta Konikallion alueella, eikä sitä, miten vesihuolto turvattaisiin, jos pohjavettä joudutaan johtamaan pois tai vedenottamot joudutaan sulkemaan.

Lisäksi kaavaehdotuksessa ei ole pyydetty eikä esitetty Hämeenkyrön vesihuoltolaitoksen lausuntoa, vaikka hanke kohdistuu suoraan vesihuollon toimintaedellytyksiin. Me vaadimme, että Hämeenkyrön kunta pyytää asiasta erillisen lausunnon Hämeenkyrön vedeltä sekä huomioi myös Ikaalisten Vesi Oy:n lausunnot siltä osin kuin ne koskevat yhteisiä verkostoja ja varavesiyhteyksiä.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että kaavaehdotus ei täytä vesihuollon häiriötilanteiden ja varautumisen osalta maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n selvitysvelvollisuutta. Vesihuollon huoltovarmuuteen ja poikkeustilanteisiin liittyvät vaikutukset ovat olennaisia ja merkittäviä, eikä niitä voida sivuuttaa kaavaehdotusvaiheessa.

Me vaadimme, että kaavaehdotusta ei hyväksytä tässä muodossa, vaan että vesihuollon häiriötilanteet, alueellinen huoltovarmuus ja varautuminen selvitetään kattavasti ennen kaavan jatkokesittelyä.

2.5 Vesiluvan ja ympäristöluvan tarve sekä luvituksen oikea-aikaisuus kaavoituksessa

Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu riittävällä tavalla hankkeen vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaista luvanvaraisuutta, eikä luvitustarvetta ole käsitelty oikea-aikaisesti osana kaavoitusta. Tämä on vakava puute, koska kaava on laadittu alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisena oikeusvaikutteisena osayleiskaavana siten, että rakennusluvut voidaan myöntää suoraan kaavan perusteella.

Vesilain mukaan lupa on tarpeen, jos hanke voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää taikka vaarantaa pohjaveden käyttökelpoisuuden vedenhankintaan. Konikallion hanke sisältää useita sellaisia toimintoja, jotka yksin ja erityisesti yhteisvaikutuksina täyttävät vesiluvan tarpeen edellytykset. Näitä ovat muun muassa laajamittaiset maa-ainesleikkaukset, syvät perustukset ja kairaukset, laaja tieverkosto, maa-ainesotto, pohjaveden muodostumisalueiden ja virtausreittien läheisyydessä tapahtuva rakentaminen, onnettomuusriskit sekä kuormitus rakentamis-, käyttö- ja purkuvaiheessa.

Kaavaehdotuksessa vesiluvan tarve sivuutetaan yleisluonteisella toteamuksella, jonka mukaan tuulivoimaloita ei sijoiteta varsinaiselle pohjavesialueelle. Me katsomme, että tämä lähestymistapa on oikeudellisesti virheellinen ja tosiasiallisesti harhaanjohtava. Vesilain soveltaminen ei rajoitu pohjavesialueen kaavaan merkittyyn rajaviivaan, vaan ratkaisevaa on se, voiko hanke vaikuttaa pohjaveden laatuun, määrään, virtaamiin tai pohjavettä ylläpitäviin ekosysteemeihin, joita on voimaloiden alla, hankealueella ja aivan lähellä. Tämä vaikutusriski on Konikallion hankkeessa ilmeinen, kun huomioidaan hankkeen mittakaava ja sijainti 1E-luokan pohjavesialueiden välittömässä vaikutuspiirissä.

Ympäristönsuojelulain mukaan ympäristölupa on tarpeen, jos toiminnasta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, kohtuutonta räsistusta naapureille tai jos toiminta on luonteeltaan laajaa ja teollista. Konikallion hanke on mittakaavaltaan ja vaikutuksiltaan selvästi teollinen. Se kohdistuu usean kunnan alueelle, ja sen ympäristövaikutukset, kuten melu, väike, maisemavaikutukset, pohjavesiriskit ja luontovaikutukset, ulottuvat laajalle. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu ympäristöluvan tarvetta näiden seikkojen perusteella, vaikka useat edellytykset luvanvaraisuudelle täyttyvät. Me pidämme erityisen ongelmallisena sitä, että kaavaehdotus siirtää luvanvaraisuuden arvioinnin myöhempään vaiheeseen. Kun kaava hyväksytään ja se mahdollistaa rakennusluvat suoraan, syntyy tosiasiallinen paine myöntää hankkeelle luvat, vaikka myöhemmässä luvitusvaiheessa ilmenisi vakavia esteitä. Tämä menettely on vastoin oikeuskäytännössä vakiintunutta periaatetta, jonka mukaan merkittävien ympäristöriskien luvanvaraisuus ja hyväksyttävyys on selvitettävä jo kaavoitusvaiheessa, kun kaava ratkaisee hankkeen sijoittumisen ja toteuttamiskelpoisuuden. Kaavaehdotuksessa ei ole myöskään arvioitu tielinjauksiin ja laajoihin tiehankkeisiin liittyvää ympäristö- ja vesiluvan tarvetta. Konikallion teollisen kokoluokan tuulivoimapuisto edellyttää kantavuudeltaan ja mitoitukseltaan poikkeuksellisen raskaita ja leveitä teitä, joiden rakentaminen pohjaveden muodostumisalueiden läheisyydessä voi aiheuttaa merkittävän pohjaveden pilaantumis-, purkautumis- ja virtaamamuutosriskin. Vesiluvan tarve voi syntyä myös maa-ainesten ottamisesta ja luonnontilaisen maaperän muuttamisesta silloin, kun toiminta vaikuttaa pohjaveteen tai vesiekosysteemeihin. Me katsomme, että kaavaehdotuksessa olisi tullut selkeästi todeta, että hankkeen toteuttaminen edellyttää vesilain mukaista lupaa sekä ympäristönsuojelulain mukaista	
---	--

ympäristölupaa, ja että nämä luvat on oltava lainvoimaisia ennen kuin hankkeen rakentamiseen voidaan ryhtyä.

Kaavaehdotuksessa ei ole asetettu tällaisia sitovia kaavamääräyksiä, eikä se sisällä mekanismeja, joilla varmistettaisiin lupamenettelyjen toteutuminen ennen peruuttamattomien toimenpiteiden aloittamista.

Me katsomme myös, että kaavaehdotus ei täytä hyvän hallinnon vaatimuksia, koska se ei anna päättäjille eikä osallisille riittävää tietoa hankkeen luvituksellisesta kokonaisriskistä. Luvanvaraisuuden sivuuttaminen tai siirtäminen myöhempään vaiheeseen heikentää oikeusturvaa ja lisää riskiä siitä, että ympäristöä ja pohjavesiä koskevat haitat realisoituvat.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus on vesiluvan ja ympäristöluvan osalta puutteellinen ja oikeudellisesti kestämaton. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukainen luvanvaraisuus on selvitettävä ja ratkaistava kaavoitusvaiheessa, eikä sitä voida siirtää myöhempään lupamenettelyihin.

Me vaadimme, että kaavaehdotusta ei hyväksytä tässä muodossa, vaan että ennen kaavan jatkokäsittelyä selvitetään hankkeen vesiluvan ja ympäristöluvan tarve kattavasti ja asetetaan kaavaan sitovat määräykset, joiden mukaan hanketta ei voida toteuttaa ennen kuin tarvittavat luvat ovat lainvoimaisia.

2.6 Melu, terveysvaikutukset ja kotirauha

Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa melu- ja terveysvaikutusten arviointi on olennaisesti puutteellinen ja osin virheellinen, eikä se täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n edellyttämää vaikutusten selvittämisen vaatimusta. Kaavaehdotus ei myöskään turvaa perustuslain 10 §:ssä suojattua kotirauhaa eikä huomioi riittävästi ympäristönsuojelulain mukaisia terveyshaittojen ehkäisemisen velvoitteita.

Kaavaehdotuksessa esitetty melumallinnus perustuu lähtökohtiin, jotka eivät vastaa hankkeen todellista toteutusvaihtoehtoa. Melumallinnus on tehty pienemmälle, noin 6,6 MW:n voimalalle, vaikka kaavoituksen ja YVA-menettelyn kohteena on enintään 15 kappaleen, noin 10 MW:n teollisen kokoluokan tuulivoimaloista koostuva hanke, joiden kokonaiskorkeus on jopa noin 300 metriä. Me katsomme, että tällainen lähtökohtien ristiriita tekee melumallinnuksesta epäluotettavan ja johtaa systemaattiseen meluvaikutusten aliarviointiin. Melumallinnuksessa ei ole käytetty sen valmistajan, sen teholuokan ja sen kokoluokan voimalan mitattua ja CE-merkintään perustuvaa melutehotasoa, joka hankkeessa tosiasiallisesti on tarkoitus toteuttaa. Kaavaehdotuksessa ei ole myöskään mallinnettu kaikkien voimaloiden yhteisvaikutusta, vaan tarkastelu perustuu yksittäisen voimalan melupäästöihin. Tämä on vastoin jo OAS-vaiheessa esitettyjä vaatimuksia ja vastoin hyvää melumallinnuskäytäntöä, kun kyseessä on tiheä ja laaja tuulivoimapuisto. Me katsomme lisäksi, että kaavaehdotuksessa ei ole lainkaan huomioitu sitä, että hankealue ja sen lähiympäristö ovat viranomaistenkin tunnistamia hiljaisia alueita, joissa taustamelutaso on erittäin alhainen. Tällaisilla alueilla jo suhteellisen pienikin lisäys ympäristömeluun voi aiheuttaa merkittävää häiriötä asumiselle, virkistykselle ja luonnon kokemukselle. Hiljaisuus on Vatulan ja Ulvaanharjun alueilla keskeinen ympäristöarvo, eikä kaavaehdotus sisällä arviota siitä, miten tämä arvo säilyy hankkeen toteutuessa. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu riittävästi yöaikaista melua eikä sitä, miten ilmastonmuutoksen myötä yleistyvät lämpimät jaksot vaikuttavat melualtistukseen. Yöaikaan ikkunoita pidetään alueella yleisesti avoinna, koska koneellinen viilennys ei ole tyyppillistä. Tästä huolimatta kaavaehdotuksessa ei ole mallinnettu sisätiloihin kohdistuvaa melua ikkunoiden ollessa auki eikä arvioitu yöaikaisen melun vaikutuksia unihäiriöihin ja terveyteen.	
---	--

Yöaikainen, unta häiritsevä melu ei saa ylittää 25 dB:n yhden tunnin keskiäänitasoa nukkumiseen tarkoitetuissa tiloissa, mutta tämän vaatimuksen toteutuminen jää kaavaehdotuksessa osoittamatta.

Erityisen vakavana puutteena pidämme matalataajuisen ja pienitaajuisen melun arvioinnin riittämättömyyttä. Tuulivoimaloiden tuottama ääni syntyy korkealla maanpinnasta, jopa satojen metrien korkeudessa, jolloin sen eteneminen on esteetöntä ja metsien tai maaston vaimennusvaikutus jää vähäiseksi. Pienitaajuiset äänet vaimenevat ilmakehässä hyvin heikosti ja etenevät pitkälle, erityisesti yöllä ja lämpötilainversiotilanteissa. Kaavaehdotuksessa ei ole esitetty puolueettomia ja kattavia tuloksia matalataajuisen melun, esimerkiksi 20 Hz:n ja 63 Hz:n taajuuksilla, ilman sisäseinien oletusvaimennuksia.

Me vaadimme myös, että pientaajuisen melun tulokset esitetään avoimesti ja että mallinnus sisältää herkkyystarkastelun, joka kattaa olosuhteet, joissa melu leviää pisimmälle ja on häiritsevintä. Käyttäen esim. ruotsalaisen yliopiston viimeisintä puolueetonta tutkimusta matalista taajuuksista, joiden kantama on pidempi kuin korkeataajuisella melulla.

Melumallinnus ei myöskään huomioi pahimpia melutilanteita, kuten pakkasjaksoja ja lapojen osittaista jäätymistä, jotka voivat lisätä melua merkittävästi. Mallinnukset on tehty olosuhteissa, jotka eivät edusta pahinta realistista tilannetta, vaikka vaikutusten arvioinnissa tulisi nimenomaan tarkastella haitallisimpia olosuhteita. Lisäksi kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu pysäytettyjen voimaloiden aiheuttamaa melua, vaikka myös pysäytetyt tai vikatilassa olevat voimalat voivat tuottaa merkittävää ääntä.

Me katsomme, että meluvaikutusten puutteellinen arviointi johtaa siihen, että kaavaehdotus ei turvaa perustuslain 10 §:n mukaista kotirauhaa. Tuulivoimaloiden melu, matalataajuiset äänet, mahdollinen

impulssimaisuus ja yöaikainen häiritsevyys muodostavat yhdessä sellaisen rasituksen, joka voi olla naapuruussuhdelain tarkoittamalla tavalla kohtuutonta. Kaavaehdotuksessa ei ole osoitettu, että tällainen rasitus voidaan estää tai että vaikutukset jäisivät hyväksyttävälle tasolle.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus on melun ja terveysvaikutusten osalta olennaisesti puutteellinen ja perustuu virheellisiin lähtötietoihin. Meluvaikutukset on arvioitava uudelleen käyttäen hankkeen todellista voimalakokoa, voimalamäärää ja pahimpia realistisia olosuhteita, ja arvioinnissa on turvattava asukkaiden terveys, hyvinvointi ja perustuslaillinen kotirauha ennen kaavan hyväksymistä.

2.7 Maa-aines, tiehankkeet sekä maaperän ja pohjaveden suojelu

Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa maaainesten käyttöä, tiehankkeita sekä niihin liittyviä maaperä- ja pohjavesivaikutuksia on arvioitu olennaisesti puutteellisesti. Kaavaehdotus aliarvioi hankkeen todellisen mittakaavan ja siitä seuraavan maa-aines tarpeen, mikä johtaa vaikutusarviointien vakavaan virheellisyyteen.

Asiantuntijaryhmässämme on henkilö, jolla on yli neljäkymmenen (44v) vuoden kokemus suurten kappaleiden kuljetuksista, raskaiden nostureiden perustuksista, tiegeometriasta, kantavuuksista ja maa-aines määristä teollisissa hankkeissa. Tämän asiantuntija-arvion perusteella Konikallion hankkeen toteuttaminen edellyttää arviolta noin 1,5 miljoonan kuutiometrin maa-aines määrää. Kaavaehdotuksessa esitetyt tiealueet ja maa-aines ottopaikat eivät vastaa tätä todellista tarvetta, vaan ne on mitoitettu huomattavasti pienemmälle hankkeelle.

Me katsomme, että kun kaavaehdotuksessa aliarvioidaan maa-aines määrät, myös maaperään ja pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset on arvioitu liian lievinä. Maa-

ainesten ottaminen, laajat leikkaukset, pengerrykset ja kantavien rakennekerrosten rakentaminen muuttavat pysyvästi maaperän rakennetta, poistavat humuskerroksen ja heikentävät pohjaveden luonnollista suojavaikutusta. Näiden vaikutusten merkitys korostuu erityisesti alueella, joka sijaitsee 1E-luokan pohjavesialueiden välittömässä vaikutuspiirissä. Toisiinsa liittyvät pohjavesipatjat ja varastot ovat aivan tuulivoimaloiden ja hankealueen alla. Kaavaehdotuksessa ei ole esitetty kattavaa arviota siitä, mistä maa-ainekset todellisuudessa tullaan ottamaan, miten ottotoiminta vaiheistetaan, eikä sitä, miten ottamisen ja kuljetusten aikaiset riskit pohjavedelle hallitaan. Maa-aines ottamiseen liittyvät riskit, kuten pohjavedenpinnan puhkaiseminen, virtaamien muuttuminen tai paineellisen pohjaveden purkautuminen, on sivuutettu lähes kokonaan. Me pidämme erityisen huolestuttavana sitä, että kaavaehdotuksessa ei ole huomioitu viimeaikaisia kotimaisia esimerkkejä pohjaveden hallitsemattomista purkautumistilanteista. Säkylän Köyliössä tapahtunut pohjavesipurkaus osoittaa konkreettisesti, että kairaukset ja syvät maaperätyöt voivat johtaa tilanteeseen, jossa satoja miljoonia litroja pohjavettä purkautuu hallitsemattomasti maan pinnalle. Tällaisissa tilanteissa Pirkanmaan pelastusviranomaisten käytettävissä oleva kalusto ja toimintamallit eivät riitä miljoonien kuutiometrien vesimassojen hallintaan. Me katsomme, että vastaava riski on olemassa Konikallion hankkeessa, jossa laajaalaiset maa-aines työt ja syvät perustukset sijoittuvat pohjaveden kannalta herkälle alueelle. Hallitsematon pohjaveden purkautuminen voisi johtaa veden ohjautumiseen Vesajärven kylään, alapuolisiin järviin sekä yksityisiin kaivoihin, ja aiheuttaa vakavan juomavesien saastumisriskin. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu tällaisia skenaarioita eikä esitetty suunnitelmia niiden ehkäisemiseksi tai hallitsemiseksi.	
---	--

Tieverkoston osalta kaavaehdotus ei anna realistista kuvaa teiden todellisesta leveydestä, kantavuudesta ja rakenteesta. Teollisen kokoluokan tuulivoimaloiden kuljetukset edellyttävät poikkeuksellisen leveitä, kantavia ja syväperustaisia teitä sekä laajoja kääntö- ja varastoalueita. Näiden rakentaminen lisää merkittävästi maaperän läpäisevyyttä ja kasvattaa pohjaveden pilaantumisriskiä erityisesti rakentamisvaiheessa, jolloin alueella liikkuu runsaasti raskasta kalustoa, polttoaineita ja hydraulikkaöljyjä.

Me katsomme, että kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu tiehankkeiden ympäristö- ja vesiluvan tarvetta, vaikka tielinjaukset ja niiden toteutus voivat yksinään täyttää luvanvaraisuuden edellytykset pohjaveden pilaantumisriskin vuoksi. Kaavaehdotuksessa ei ole myöskään esitetty sitovia määräyksiä pohjaveden suojarakenteista, valvonnasta tai rakentamisen aikaisista rajoituksista.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus on maa-aines, tiehankkeiden sekä maaperän ja pohjaveden suojelun osalta olennaisesti puutteellinen. Maa-aines määrät, tieverkoston laajuus ja niistä aiheutuvat riskit on arvioitava uudelleen hankkeen todellisen mittakaavan mukaisesti ennen kaavan hyväksymistä. Ilman tätä kaavaehdotus ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n edellyttämää vaikutusten selvittämisen vaatimusta eikä turvaa pohjavesien ja ympäristön suojelua.

2.8. Paloturvallisuus, pelastustoimi ja ympäristöriskit

Kaavaehdotus mahdollistaa teollisen kokoluokan kokonaisuuden, jossa on 15 kappaletta noin 10 megawatin luokan tuulivoimaloita. Kussakin voimalassa konehuone sijaitsee maston huipulla, noin 200 metrin korkeudessa, ja palotilanteen luonne, sammutettavuus ja seurausten hallinta poikkeavat olennaisesti tavanomaisista rakennus ja laitepaloista.

Hankealue sijoittuu kuivaan kangasmaastoon, jossa syttymisherkkyys ja palon etenemisnopeus

maanpinnan tasolla voivat olla suuria. Kun voimaloita on useita ja ne sijaitsevat samalla laajalla alueella, paloturvallisuusriskit eivät ole yksittäistapauksia, vaan kumulatiivisia ja alueellisesti merkittäviä. Kaavaehdotuksessa ei ole esitetty uskottavaa riskipohjaista arviota siitä, millä todennäköisyydellä konehuoneessa alkava palo voi johtaa palavan materiaalin putoamiseen maastoon, millainen on palon leviämisen todennäköisyys kuivassa maastossa eri sää ja tuuliolosuhteissa, eikä sitä, miten samanaikaisten tai peräkkäisten palojen riskit hallitaan.

Tuulivoimaloiden rakenteissa ja konehuoneissa on merkittäviä määriä palavia nesteitä ja materiaaleja, kuten öljyä ja komposiittirakenteita. Palotilanteessa syntyvät palamistuotteet ja palojätteet voivat olla terveydelle ja ympäristölle haitallisia, ja ne voivat levitä laajalle alueelle tuulen mukana. Erityisesti lapojen komposiittimateriaalien rikkoutuminen ja palaminen voi tuottaa hienojakoista kuitu- ja pölyainesta sekä toksisia palokaasuja. Kaavaehdotuksessa ei arvioida sitä, miten tällaisen tilanteen aikainen alueellinen suojautuminen, rajausta ja jälkitorjunta järjestetään, eikä sitä, miten saastunut palojäte kerätään ja käsitellään niin, ettei se pääse maaperään ja pohjaveteen.

Kaavaehdotuksessa on lisäksi osoitettu sähkövarasto, mutta sen teknistä toteutusta ei ole eritelty. Me katsomme, että jos sähkövarasto toteutetaan akkupohjaisena ratkaisuna, palotilanteen riskit kasvavat olennaisesti. Akkupalot voivat tuottaa haitallisia yhdisteitä ja sammutustilanteissa syntyy saastuneita sammutusvesiä ja nesteitä, joiden hallinta vaatii rakenteellista varautumista, kuten sammutusvesien talteenottoa, valuma ja imeytymisriskin estämistä sekä jätteiden käsittelyjärjestelyjä. Läpäisevässä kangasmaastossa, ja pohjavesialueiden vaikutuspiirissä, tällaiset nesteet voivat kulkeutua nopeasti maaperään ja edelleen pohjaveteen. Kaavaehdotuksessa ei ole esitetty sitovia ratkaisuja sammutusvesien hallinnasta

eikä siitä, miten ympäristövahingot estetään häiriö ja onnettomuustilanteissa.

Me katsomme, että kaavaehdotuksesta puuttuu myös pelastustoiminnan edellytysten arviointi hankkeen todellisessa mitassa. Näin korkealla sijaitsevien palojen sammutusmahdollisuudet ovat rajalliset, ja käytännön toimintamallit painottuvat usein palon rajaamiseen, maastopalojen estämiseen sekä seurausten hallintaan. Tämä edellyttää, että jo kaavavaiheessa arvioidaan realistisesti tie ja kääntöpaikkaratkaisut, pelastusyksiköiden pääsy kaikille voimaloille, sammutusveden saatavuus ja täydentäminen, viestiyhteydet, tilannejohtaminen, sekä se, miten toimitaan tilanteissa, joissa palo etenee maastopaloksi. Kaavaehdotuksessa nämä asiat puuttuvat tai ne on käsitelty yleisluonteisesti ilman sitovia johtopäätöksiä.

Aiemmin pelastusviranomainen on todennut, että suuri aluepalo on mahdollinen. Me katsomme, että arvio on edelleen voimassa, mutta tätä aiempaa arviota on nyt päivitettävä ja kohdistettava nimenomaisesti tähän kaavaehdotukseen ja sen täsmentyneisiin riskitekijöihin. Kaavaehdotuksessa on tullut esiin uusia ja olennaisia tekijöitä, kuten laaja voimalamäärä, konehuoneiden korkeus ja se ettei pelastuslaitoksella ole kalustoa 200 m konehuonepalojen sammutukseen, Suomessa on aiemmin helikopterisammutusta yritetty, huonolla menestyksellä. Kun konehuoneen annetaan palaa, syntyy kuivaan kangasmaastoon suuren aluepalon maastopalariski. Tuulivoima-alueen laitteiden ja sähkövaraston palamisesta johtuvien palojätteiden ja sammutusvesien ympäristö- ja pohjavesivaikutukset. Näiden yhteisvaikutusta ei ole arvioitu kaava aineistossa eikä pelastustoiminnan näkökulmasta ole esitetty riittäviä varautumISRatkaisuja.

Me vaadimme, että kaavoittaja pyytää Pirkanmaan pelastuslaitokselta erillisen, ajantasaisen ja tähän kaavaehdotukseen kohdistuvan lausunnon. Lausunnon tulee kattaa tuulivoimaloiden konehuonepalon riskiskenaariot, palon leviämisen todennäköisyys

kuivassa maastossa, pelastustoiminnan tosiasialliset toimintamahdollisuudet ja rajoitteet, sähkövaraston paloturvallisuusriskit, palojätteiden ja sammutusvesien ympäristö ja pohjavesivaikutukset sekä konkreettiset vaatimukset rakenteellisista ratkaisuista ja toimintamalleista. Ilman pelastuslaitoksen lausuntoa, ja siihen perustuvia sitovia kaavamääräyksiä tai muita oikeudellisesti velvoittavia ehtoja, kaavaehdotusta ei tule hyväksyä, koska paloturvallisuuden ja ympäristöriskien arviointi jää puutteelliseksi ja varovaisuusperiaate sivuutetaan.

2.9 Maisema, kulttuuriympäristö, virkistyskäyttö ja lentoestevalot

Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointi on puutteellinen ja aliarvioi hankkeen todellisen vaikutuslottuvuuden. Kaava-alue ja sen vaikutusalue sijoittuvat valtakunnallisesti arvokkaaseen harju- ja maisemakokonaisuuteen, jossa Vatulanharju ja Ulvaanharju muodostavat sekä maisemallisesti, että kulttuurihistoriallisesti poikkeuksellisen arvokkaan kokonaisuuden.

Pirkanmaan harjut ovat jo historiallisesti ja edelleen nykyään keskeinen osa suomalaista maisemaihannetta, jota tullaan ihastelemaan ulkomailta asti. Vatulan ja Ulvaanharjun näkymät, harjuselänteet ja rauhallinen luonto ovat luokiteltu valtakunnallisesti merkittäviksi maisema-arvoiksi. Alueella on pitkä perinne virkistyskäytössä, ulkoilussa, luontomatkailussa ja maiseman kokemisessa, ja alueen arvo perustuu nimenomaan sen luonnonmukaisuuteen, rauhallisuuteen, laajoihin näkymiin ja vähäiseen tekniseen kuormitukseen.

Me katsomme, että kaavaehdotuksessa maisemavaikutuksia on tarkasteltu liian suppeasti ja staattisesti. Havainnekuvat ja näkymäarviot eivät kata riittävästi Vatulanharjun, Ulvaanharjun, Vesajärven kylän ja Vehuvarpeen maisemia. Erityisen

ongelmallista on se, että Hämeenkyrön puolelle sijoittuvat voimalat pilaavat merkittävästi myös Ikaalisten puolella avautuvat maisemat, koska vaikutus kohdistuu hallinnollisen rajan yli. Kaavaehdotus ei käsittele näitä kuntarajat ylittäviä maisemavaikutuksia asianmukaisesti.

Maisemavaikutusten arvioinnissa on lisäksi jätetty olennaisella tavalla huomioimatta lentoestevalojen vaikutukset. Kyse ei ole yksittäisistä valopisteistä tai vähäisistä teknisistä merkinnöistä maisemassa, vaan jopa noin kuudestakymmenestä yhtäaikaaisesti vilkkuvasta, voimakkaasta lentoestevalosta, jotka sijoittuvat valtakunnallisesti arvokkaan harju- ja maisema-alueen välittömään läheisyyteen ja sen näkymäalueelle. Nämä valot muodostavat pimeään aikaan täysin uuden ja häiritsevästi hallitsevan visuaalisen elementin, joka muuttaa maiseman luonnetta perustavanlaatuisesti, erityisesti hankealueen lähellä olevissa Hämeenkyrön kylissä.

Me katsomme, että kaava-aineistossa ei ole arvioitu sitä, miten jatkuva ja synkronoitu vilkkuva valomaisema vaikuttaa alueen kokemiseen hiljaisena ja luonnonmukaisena ympäristönä. Lentoestevalojen vaikutus ulottuu laajalle alueelle ja näkyy harjuilta, järvien rannoilta, asuin- ja loma-asutuksesta sekä virkistysreiteiltä. Kaavaehdotuksessa ei ole esitetty pimeään ajan havainnekuvia, näkymäanalyysijä eikä visualisointeja, joiden avulla päätöksentekijät ja osalliset voisivat ymmärtää vaikutusten todellisen mittakaavan.

Erityisen vakavana puutteena pidämme sitä, että kaavaehdotus ei arvioi pimeään ajan luontokokemusten heikentymistä. Valtakunnallisesti arvokkaan maiseman arvo perustuu myös pimeyteen, luonnolliseen valaistukseen ja häiriöttömyyteen. Lentoestevalojen myötä tähtitaivaan havainnointi, revontulien näkeminen sekä luonnollisen yön kokeminen estyvät tai heikkenevät olennaisesti. Näillä tekijöillä on suuri merkitys alueen virkistyskäytölle, luontomatkailulle ja asukkaiden hyvinvoinnille,

mutta kaavaehdotuksessa nämä vaikutukset on sivuutettu kokonaan. Me katsomme, että maisemavaikutusten arviointi ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n vaatimusta riittävästä ja kattavista selvityksistä. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden arvojen turvaamista, eikä kaavaehdotuksessa ole osoitettu, miten nämä arvot säilyvät Konikallion teollisen kokoluokan tuulivoimapuiston toteutuessa. Edellä esitetyin perustein katsomme, että maisema-, kulttuuriympäristö- ja virkistysvaikutukset sekä lentoestevalojen vaikutukset on arvioitava uudelleen huomattavasti nykyistä perusteellisemmin. Ilman kattavaa ja puolueetonta maisema-arviointia, joka huomioi myös pimeän ajan vaikutukset ja kuntarajat ylittävät näkymät, kaavaehdotusta ei tule hyväksyä. 2.10 Kiinteistöjen arvo, omaisuudensuoja ja yhdenvertaisuus Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu lainkaan vaikutuksia yksityiseen omaisuuteen, kiinteistöjen arvoon eikä maanomistajien oikeusasemaan, vaikka hanke kohdistuu välittömästi laajoihin asuin-, loma-asutus- ja maa- ja metsätalousalueisiin. Tämä on vakava puute, joka on ristiriidassa maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n vaikutusten arviointivelvoitteen kanssa. Suomen perustuslain 15 § turvaa jokaisen omaisuuden suojan. Julkinen valta ei saa puuttua yksityisen omaisuuden käyttöön ilman laillista perustetta, ja mikäli omaisuuteen kohdistuvat rajoitukset menevät vaikutuksiltaan niin pitkälle, että ne rinnastuvat omaisuuden ottamiseen yleiseen tarpeeseen, edellyttää tämä lain tasoista sääntelyä ja täyttä korvausta. Korkeimman hallinto-oikeuden ja perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että kaavaratkaisu voi	Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella tuulivoimahankkeiden käyttöönnotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähetyviltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen arvostuksiin. Mm. joissakin Ruotsissa ja Saksassa tehdyissä tutkimuksissa on tuloksina esitetty kiinteistöjen arvonalenemaa rakennettujen tuulivoimaloiden läheisyydessä. Ruotsissa vuonna 2021 tehdyssä tutkimuksessa tutkimusasetelmassa selvitettiin kuitenkin varsinaisten toteutuneiden kiinteistökauppojen sijaan ihmisten mielipidettä kiinteistöjen arvon mahdollisesta alenemisesta. Yleisesti Suomessa laaditut tutkimukset kuvaavat täsmällisimmin
--	--

muodostua omaisuudensuojan kannalta ongelmalliseksi, jos se aiheuttaa yksittäisille maanomistajille poikkeuksellisen ja kohtuuton haitan ilman asianmukaista kompensatiota. Konikallion kaavassa tällainen tilanne kohdistuu erityisesti niihin maanomistajiin ja kiinteistönomistajiin, joiden kiinteistöt sijaitsevat hankealueen välittömässä läheisyydessä, mutta jotka eivät itse osallistu hankkeeseen eivätkä saa siitä taloudellista hyötyä. Näiden maanomistajien kiinteistöihin kohdistuu samanaikaisesti melu-, välke-, lentoestevalo-, maisema- ja luontohaittoja sekä pohjavesiin liittyviä riskejä, jotka heikentävät olennaisesti omaisuuden käyttökelpoisuutta ja arvoa. Me katsomme, että hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevien kiinteistöjen osalta riskit ovat poikkeuksellisen suuret. Kiinteistön arvo ei alene ainoastaan subjektiivisen viihtyvyyden heikkenemisen vuoksi, vaan myös siksi, että kiinteistön käyttömahdollisuudet rajoittuvat. Tuulivoimakaavan myötä maanomistaja voi menettää tosiasiallisen mahdollisuuden rakentaa uusia asuin- tai loma-asuntoja, harjoittaa matkailuun tai virkistykseen liittyvää elinkeinotoimintaa tai hyödyntää aluettaan muulla taloudellisesti järkevällä tavalla. Kyse on kaavan aiheuttamasta käyttörajoituksesta, jota ei kaavaehdotuksessa ole tunnistettu eikä arvioitu. Kaavaehdotuksessa ei ole myöskään arvioitu kiinteistöjen markkina-arvon alenemaa, vaikka kansainvälisissä tutkimuksissa on toistuvasti todettu, että tuulivoima-alueiden läheisyydessä sijaitsevien kiinteistöjen arvo alenee merkittävästi, usein kymmeniä prosentteja, erityisesti alle muutaman kilometrin etäisyydellä voimaloista. Joissakin tapauksissa kiinteistöjen myynti käy erittäin vaikeaksi tai käytännössä mahdottomaksi. Näillä vaikutuksilla on suora yhteys perustuslain turvaamaan omaisuudensuojaan, mutta kaavaehdotuksessa ne on sivuutettu kokonaan.	tilannetta nimenomaan Suomen olosuhteissa verraten esimerkiksi Saksaan, jossa tuulivoimaloita on rakennettu runsaasti tiheämmin asutuille alueille.
--	--

Me katsomme myös, että kaavaehdotus aiheuttaa alueellista eriarvoisuutta. Haitat kohdistuvat epäsuhtaisesti maaseudun asukkaisiin, hankealueen naapurikiinteistöihin ja kuntarajojen läheisyydessä asuviin maanomistajiin, kun taas muualla kunnassa asuvat eivät joudu vastaavien vaikutusten kohteeksi. Tästä huolimatta kaavasta mahdollisesti saatavat taloudelliset hyödyt, kuten kiinteistöverotulot, kohdistuvat koko kuntaan, eivätkä ne kohdistu niille, jotka kantavat hankkeen haitat. Perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusperiaate edellyttää, ettei ketään aseteta ilman hyväksyttävää ja kestävää maankäytöllistä perustetta eri asemaan. Kaavoituksessa tämä tarkoittaa sitä, että yksittäisiä maanomistajia tai asukasryhmiä ei voida asettaa kohtuuttoman haitan kohteeksi vain sijaintinsa perusteella, jos vastaavia alueita kunnassa on kohdeltu toisin. Konikallion kaavassa tällaista yhdenvertaisuusarviointia ei ole tehty. Me katsomme, että kaavaehdotuksessa ei ole tunnistettu eikä arvioitu maanomistajille aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja oikeudellisia vaikutuksia, eikä siinä ole esitetty mitään mekanismeja haittojen lieventämiseksi tai korvaamiseksi. Tämä on vastoin hyvää hallintoa, maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ää sekä perustuslain 6 ja 15 §:ien suojaperiaatteita. Edellä esitetyin perustein katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus on kiinteistöjen arvon, omaisuudensuojan ja yhdenvertaisuuden osalta olennaisesti puutteellinen. Ilman kattavaa ja puolueetonta arviointia maanomistajille ja kiinteistönomistajille aiheutuvista vaikutuksista kaavaehdotusta ei tule hyväksyä. 2.11 Luonto, metsälakikohteet ja eläimistö Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksessa luontovaikutusten arviointi on olennaisesti puutteellinen, osin vanhentunut ja osin sisällöllisesti virheellinen. Kaavaehdotus ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n	Maastoselvityksissä hankealuetta on tarkasteltu laajemmin, eikä selvityksiä ole kohdistettu ainoastaan sen aikaisille suunnitelluille voimalapaikoille. Maastoselvitysten yhteydessä on pyritty muodostamaan kattava yleiskuva alueesta. Lisäksi alueen kasvillisuudesta on saatu
---	--

vaatimusta riittävästä ja ajantasaisista selvityksistä, eikä se turvaa luonnon monimuotoisuuden säilymistä alueella, jolla on useita suojeluarvoja ja ekologisia yhteyksiä. Kaava-aineistossa esitetyt luontoselvitykset perustuvat pääosin vuosien 2021–2022 selvityksiin, joita ei ole päivitetty kaavaehdotusvaiheessa, vaikka voimaloiden sijainteja on olennaisesti muutettu. Me katsomme, että tämä menettely on ongelmallinen, koska vaikutusarviot perustuvat olosuhteisiin, jotka eivät enää vastaa kaavaehdotuksen mukaista toteutusta. Erityisen huolestuttavana pidämme sitä, että useita voimaloita on siirretty kaavaehdotusvaiheessa huomattavasti lähemmäksi metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Esimerkiksi tuulivoimala numero 5 on siirretty selvästi länemmäksi ja sijoittuu nyt neljän metsälakikohteen välittömään läheisyyteen. Tämä muutos ei ole ollut mukana alkuperäisissä luontoselvityksissä, eikä sen vaikutuksia ole arvioitu lainkaan. Tuulivoimala numero 3 ei ollut mukana luontoselvitysvaiheessa, joten sen vaikutusalueelta puuttuu kokonaan luontovaikutusten arviointi. Tästä huolimatta voimala on sisällytetty kaavaehdotukseen. Me katsomme, että tällainen menettely on vastoin selvitysvastuuta ja tekee kaavaehdotuksesta tältä osin oikeudellisesti kestäättömän. Lisäksi metsälakikohteita ympäröivät nyt useassa kohdassa tie, sähkölinja ja energianhuoltoalue kolmelta eri suunnalta. Kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu, miten tällainen rakenteellinen pirstoutuminen soveltuu yhteen vihreän kytkeytyneisyyden ja ekologisten yhteyksien säilyttämisen kanssa. Metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen suojelun tavoitteena on nimenomaan niiden toiminnallisen kokonaisuuden säilyminen, ei pelkästään yksittäisen kohteen rajaaminen kartalle.	lisätietoa myös muiden hankealueelle kohdistettujen luontoselvitysten yhteydessä.
--	--

Tuulivoimala numero 7 on siirtynyt huomattavasti länteen verrattuna luontoselvitysvaiheeseen. Tämän siirron vaikutuksia paikallisiin luontotyyppeihin, lajistoon ja ekologiin yhteyksiin ei ole arvioitu kaavaehdotuksessa lainkaan. Vastaavasti tuulivoimala numero 2 sijoittuu kaavaehdotuksessa noin 200 metrin etäisyydelle soidensuojelun täydennysehdotuskohteesta. Me katsomme, että teollisen kokoluokan, noin 300 metrin korkuisen tuulivoimalan perustusten, teiden ja kuivatusjärjestelmien rakentaminen näin lähelle suoaluetta aiheuttaa väistämättä vaikutuksia suon hydrologiaan, vaikka kaavaehdotuksessa näin ei ole arvioitu. Kaavaehdotuksessa ei ole myöskään arvioitu maa-ainesottoalueiden vaikutuksia luontoon. Maa-ainesottoalueita ei ollut tiedossa luontoselvitysten laadinnan aikaan, joten niiden vaikutukset luontotyyppeihin, lajistoon ja hydrologiaan puuttuvat kokonaan arvioinnista. Me katsomme, että tämä on vakava puute, koska maa-ainesotto on usein luontovaikutuksiltaan merkittävin yksittäinen toimenpide. Eläimistön osalta kaavaehdotus on erityisen puutteellinen. Alueella on tiedossa laaja hirvien talvehtimis-, laidunnus- ja vaellusalue, joka kuuluu paikallisen seuran metsästysalueeseen. Tuulivoimalat, laaja tieverkosto ja alueen pirstoutuminen muuttaisivat radikaalisti hirvikannan liikkumista, elinalueita ja vaellusreittejä sekä Hämeenkyrön että Ikaalisten puolella. Näitä vaikutuksia ei ole arvioitu kaavaehdotuksessa lainkaan. Linnuston osalta kaavaehdotus perustuu puutteellisiin ja ajallisesti rajallisiin selvityksiin. Pöllökannat vaihtelevat voimakkaasti myyräkantojen mukaan, eikä pöllölajistoa voida luotettavasti kartoittaa yhden kevään aikana. Kaavaehdotuksessa ei ole huomioitu tätä, eikä selvityksiin ole osallistunut paikallista linnustoasiantuntemusta, vaikka alueella tunnetaan arvokkaita lintujen muuttoreittejä muun muassa Alhonjärven ja Vesajärven suuntaan. Näiden muuttoreittien sijoittuminen	
--	--

tuulivoimapuiston alueelle ja sen vaikutus linnustoon on jätetty arvioimatta.

Alueelta on myös havaittu suojeltuja ja harvinaisia kasvilajeja, kuten valkolehdokki sekä poikkeavat mustikkamuodot. Näiden esiintymien kohtaloa ei ole selvitetty, vaikka kaavaehdotuksen mukaiset tiet ja rakenteet voivat sijoittua suoraan niiden päälle.

Me katsomme, että tällaiset havainnot edellyttävät tarkennettuja maastokäyntejä ja ajantasaisia selvityksiä ennen kaavan hyväksymistä. Me pidämme kokonaisuutena vakavana sitä, että kaavaehdotuksessa syntyy perusteltu epäily siitä, että voimaloiden sijainteja on luontoselvitysvaiheessa pidetty tarkoituksellisesti etäällä metsälakikohteista ja muista herkistä luontokohteista, jotta vaikutusarviot jäisivät alhaisiksi, ja että voimaloita on tämän jälkeen siirretty kaavaehdotusvaiheessa huomattavasti lähemmäksi näitä kohteita ilman vastaavaa vaikutusten uudelleenarviointia. Tällainen menettely ei täytä kaavoituksen avoimuuden, luotettavuuden eikä hyvän hallinnon vaatimuksia.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus on luonto-, metsälakikohde- ja eläinvaikutusten osalta olennaisesti puutteellinen. Kaavaa ei tule hyväksyä ennen kuin kaikki voimaloiden sijaintimuutokset, tie- ja maa-ainesalueet sekä niiden vaikutukset luontotyyppeihin, suojeltuihin elinympäristöihin ja eläimistöön on arvioitu uudelleen ajantasaisilla ja riippumattomilla selvityksillä.

2.12.Yhdenvertaisuus ja alueellisen eriarvoisuuden arvioinnin puuttuminen

Me katsomme, että kaavaehdotuksessa ei ole arvioitu lainkaan yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista eikä hankkeen aiheuttamaa alueellista eriarvoisuutta, vaikka vaikutukset kohdistuvat selvästi ja epäsuhtaisesti tiettyihin kyliin, rajaseutuihin sekä yksittäisiin maanomistajiin ja kiinteistönomistajiin. Kaavaratkaisu asettaa Konikallion

vaikutusalueella sijaitsevat asukkaat ja maanomistajat olennaisesti erilaiseen asemaan verrattuna muihin Hämeenkyrön kunnan alueisiin ilman, että tälle eriarvoiselle kohtelulle on esitetty hyväksyttävää, maankäytöllisesti kestävä perustetta.

Perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusperiaate edellyttää, että viranomaiset kohtelevat kansalaisia tasapuolisesti eikä ketään aseteta ilman hyväksyttävää syytä eri asemaan lain edessä. Tämä velvoite koskee myös kaavoitusta. Kaavaehdotuksessa ei kuitenkaan ole tarkasteltu sitä, miksi juuri tietyt kylät ja rajaseudut, kuten Vatulan, Vesajärven ja Vehuvarpeen alueet, joutuvat kantamaan lähes kaikki tuulivoimahankkeen haitat, kuten melun, välkkeen, maisemahaitan, lentoestevalot, kiinteistöjen arvon alenemisen sekä elinympäristön laadun heikentymisen, kun taas muualla kunnassa asuvat eivät joudu vastaavien vaikutusten piiriin.

Kaavaehdotuksessa ei ole myöskään arvioitu haittojen ja hyötyjen jakautumista. Mahdolliset hyödyt, kuten kiinteistöverotulot, kohdistuvat koko kuntaan, mutta haitat kohdistuvat lähes yksinomaan rajatuille alueille ja yksittäisille maanomistajille. Tällainen asetelma synnyttää rakenteellista eriarvoisuutta ja on omiaan loukkaamaan yhdenvertaisuusperiaatetta, erityisesti silloin, kun kaava ei sisällä mitään mekanismeja haittojen lieventämiseksi tai kompensoimiseksi niille, joihin vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin.

Lisäksi kaavaehdotus sivuuttaa kokonaan sen, että vaikutukset ulottuvat myös naapurikunnan alueelle ja sen asukkaisiin, erityisesti Ikaalisten puolella sijaitseville kiinteistöille ja virkistysalueille. Tämä korostaa alueellista epätasapainoa ja osoittaa, ettei kaavaa ole laadittu aidosti kokonaisvaikutukset huomioiden, vaan hallinnollisia rajoja painottaen. Yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta tällainen lähestymistapa on ongelmallinen, koska ympäristövaikutukset eivät noudata kuntarajoja.

Me katsomme, että kaavaehdotuksen vaikutusarvioinneissa olisi tullut erikseen tarkastella yhdenvertaisuuden toteutumista ja alueellisen eriarvoisuuden syntymistä. Arvioinnissa olisi tullut analysoida, miten haitat jakautuvat eri väestöryhmien, kylien ja maanomistajien kesken, ja onko tällainen jakautuminen oikeudellisesti ja maankäytöllisesti perusteltavissa. Koska tällaista arviointia ei ole tehty, kaavaehdotus ei täytä maankäyttö ja rakennuslain 9 §:n edellyttämää vaikutusten selvittämismäärällisyyttä eikä perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusperiaatteen vaatimuksia. Tämän vuoksi katsomme, että kaavaehdotusta ei voida hyväksyä ennen kuin yhdenvertaisuuteen ja alueelliseen eriarvoisuuteen kohdistuvat vaikutukset ovat asianmukaisesti ja avoimesti arvioitu sekä huomioitu kaavaratkaisussa. Yhteenveto ja vaatimukset Me katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotusta ei voida hyväksyä esitetyssä muodossa. Kaava perustuu puutteellisiin ja osin ristiriitaisiin selvityksiin eikä täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaista vaikutusten selvittämismäärällisyyttä. Kaavaselostuksen johtopäätökset eivät vastaa käytettyä aineistoa. Me katsomme, että kunnilla ja niiden viranhaltijoilla sekä päättäjillä on velvollisuus ja vastuu arvioida hanke kokonaisuutena ja varmistaa, ettei kaavoitus johda kohtuuttomiin, lainvastaisiin tai palautumattomiin vaikutuksiin. Tässä hankkeessa nämä edellytykset eivät täyty. Edellä esitetyin perustein vaadimme, että kaavaehdotus hylätään tai palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että aidosti tarkasteltavana vaihtoehtona on myös hankkeesta luopuminen kokonaan.	
14) Osallinen 14 + 1586 muuta nimeä nimilistalla, 22.12.2025 Osallisia ovat kaikki 1586 henkilöä, joiden ulkoilu-, elinympäristöön, terveyteen, turvallisuuteen luonnonoloihin, maisemaan,	

pohjaveteen, kuntatalouteen ja oikeudelliseen asemaan kaavalla on merkittäviä ja pitkäaikaisia vaikutuksia. Näin ollen osallisilla on selvä oikeudellinen intressi asian muistutuksen antamiseen. Kaavaehdotuksen mukaan Ilmatar Energy Oy:n hankeyhtiö Ilmatar Ikaalinen Hämeenkyrö Oy suunnittelee enintään viidentoista tuulivoimalan rakentamista Hämeenkyrön kunnan ja Ikaalisten kaupungin alueelle siten, että kahdeksan voimalaa sijoittuu Hämeenkyrön kunnan alueelle. Muistutuksen tarkoituksena on saattaa Hämeenkyrön kunnan tietoon kaavaehdotukseen liittyvät olennainen sosiaalisen hyväksynnän puute, 1586 henkilöä vastustaa hanketta. Hankkeen laaja vastustus vaatii, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus hylätään tai palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että todellisena vaihtoehtona tarkastellaan myös hankkeesta luopumista kokonaan. Kaavaa ei tule hyväksyä sellaisenaan eikä käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Me jätämme tämän kaavamuistutuksen Hämeenkyrön kunnalle Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotuksesta. Katsomme, että kaavaehdotusta ei voida hyväksyä esitetyssä muodossa, koska se ei perustu riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin, eikä se täytä kaavoitukselle asetettua velvoitetta arvioida vaikutukset kokonaisuutena, varovaisuusperiaatetta noudattaen. Kyse ei ole yksittäisestä teknisestä kiistakysymyksestä, vaan laajasta ja pitkäkestoisesta ympäristön muutoksesta, jonka haitat kohdistuvat epäsuhtaisesti tiettyihin kyliin ja rajaseutuihin sekä yksittäisiin ulkoilijoihin, maisemista nauttiviin, juomapohjavettä juoviin, maanomistajiin ja kiinteistönomistajiin. Kaavoittajan ja päättäjien vastuulla on varmistaa, ettei kaavoitus johda kohtuuttomiin, lainvastaisiin tai palautumattomiin vaikutuksiin.	Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella.
---	---

Sosiaalisen hyväksynnän puuttuminen ja siitä seuraavat pitkäkestoiset vahingot kunnalle ja yhteisölle

Me katsomme, että kaavaehdotuksessa on sivuutettu täysin sosiaalisen hyväksynnän merkitys ja sen puuttumisesta seuraavat käytännön vaikutukset. Tämä hanke ei ole pelkkä tekninen rakennushanke, vaan se muuttaa pysyvästi ihmisten elinoloja, ulkoilumahdollisuuksia, kylien arkea, maisemaa, hiljaisuutta, turvallisuuden tunnetta, elinkeinomahdollisuuksia ja omaisuusarvoja. Kun kaavoitus etenee siitä huolimatta, että vastustus on laajaa, pitkäkestoista ja kasvavaa, se synnyttää väistämättä yhteisöön pysyviä rikkoja, jotka eivät korjaannu nopeasti, vaan voivat jäädä elämään sukupolvien ajaksi.

Konikallion hankkeen ympärille on jo syntynyt asetelma, jossa osa paikallisista kokee, että vain muutamat maanomistajat hyötyvät tai ainakin uskovat hyötyvänsä, samalla, kun laaja joukko asukkaita, kiinteistönomistajia, maanomistajia ja vapaa-ajan asukkaita ja alueesta nauttivia käyttäjiä joutuu kantamaan haitat. Tästä seuraa ennen ystäviä olevien, ihmisten välisiä ja kylien sisäisiä ja kylien välisiä ristiriitoja, jotka ovat omiaan rapauttamaan luottamusta, aiheuttamaan pysyviä sosiaalisia vaurioita ja heikentämään Hämeenkyrön kunnan päätöksenteon luotettavuutta.

Me pidämme vastuuttomana edetä kaavoituksessa niin, että kunta käytännössä hyväksyy mallin, jossa haitat kasautuvat harvoille alueille ja ihmisille, mutta hyödyt esitetään yleisinä ja koko kuntaa koskevinä.

Lisäksi me katsomme, että hankkeen taloudellinen lupaus hyötyjille ja kunnan taloudelle on monella tavalla epävarma. Erityisesti purkuvastuut ja purkukustannusten nousu on riski, joka voi realisoitua vuosikymmenten päästä. Jos purkukustannukset kasvavat ja vakuudet osoittautuvat riittämättömiksi, seuraukset eivät jää abstrakteiksi, vaan ne voivat kohdistua käytännössä perikuntiin ja alueelle, jolloin

lyhyen aikavälin tulot muuttuvat pitkän aikavälin taloudelliseksi ja oikeudelliseksi taakaksi. Kun samaan aikaan suuri joukko ihmisiä kokee menettävänsä elinympäristön laatua, hiljaisuutta, terveyttä, turvallisuutta ja omaisuuden arvoa, syntyy tilanne, jossa kunnan hyväksymä kaava on omiaan käynnistämään ja ylläpitämään sukupolvia kestävää riitaa. Tämä on kaavoituksen näkökulmasta vakava seuraus, ja se on nimenomaan kunnan vastuulla ennakoida ja estää.

Nimilistan osoittama laaja ja pitkäkestoinen sosiaalinen hyväksymättömyys

Me liitämme tähän muistutukseen nimilistan aitouden lausunnon alla, joka kuvaa sekä nimilistan käyttötarkoituksen, että sen keräämisen ja ylläpidon huolellisuuden. Lausunto osoittaa, että kyse ei ole satunnaisesta internetadressista, vaan pitkäkestoisesta, henkilökohtaisesta ja tosiasialliseen vuorovaikutukseen perustuvasta tahdonilmaisusta, jossa nimilistalle tulee edelleen lisää nimiä. 18.12.2025 nimilistallamme on 1586 henkilöä, ja listaa ylläpidetään aktiivisesti. Tämä kertoo poikkeuksellisen selvästi siitä, että Konikallion hanke ei ole sosiaalisesti hyväksytty, vaan vastustus on laaja-alaista, kasvavaa ja pitkäkestoista.

Vatulanharjun Konikallion tuulivoimahanketta vastustavien nimilistan aitouslausunto

Nimilistalle merkittyjen henkilöiden osalta on ollut nimenomaisesti ja johdonmukaisesti selvää, mihin tarkoitukseen heidän nimensä kerätään ja missä laajuudessa niitä käytetään. Henkilöt ovat itse halunneet nimilistalle, jonka tarkoitus on vastustaa Konikallion tuulivoimahanketta sen kaikissa vaiheissa mukaan lukien maakunta- ja kuntakaavoitusvaiheet sekä mahdollinen hallinto-oikeuskäsittely. Nimilistan henkilölle on tehty selväksi, että nimilistalle merkitseminen ei tarkoita sitä, että kukin nimilistan henkilö toimisi itsenäisenä asianosaisena tai allekirjoittajana. Nimilistan tarkoituksena on ollut osoittaa hankkeen riskit kaupungille / kunnalle ja laaja

sosiaalinen hyväksymättömyys kaavoituksellisessa merkityksessä. Nimilistalle merkityille henkilöille on selvää, että nimelistaa ei julkaista avoimesti eikä saateta yleiseen jakeluun. Nimelistaa on käytetty ja käytetään ainoastaan viranomaisen pyytäessä vain siinä laajuudessa kuin se on asian käsittelyn kannalta tarpeellista. Nimilista esitetään vain sellaiselle viranomaiselle tai taholle, jolla on lakisääteinen salassapitovelvollisuus henkilötietojen osalta. Nimilistalle merkittyjen henkilöiden suostumus ei ole ollut epämääräinen tai jälkikäteen tulkinnanvarainen, vaan se on perustunut tietoon nimilistan käyttötarkoituksesta, sen rajatusta käytöstä sekä siitä, ettei nimilista muodosta julkista adressia eikä yksittäisiä henkilöitä aseteta henkilökohtaisiksi asianosaisiksi. Tämä menettely on ollut omiaan suojaamaan nimilistalle merkittyjen henkilöiden yksityisyyttä, henkilötietoja ja oikeusturvaa sekä varmistamaan, että nimilistan käyttö on ollut suhteellista, tarkoituksenmukaista ja hallintomenettelyn peruseriaatteiden mukaista. Muistutuksen nimilista ei ole tavanomainen internetpohjainen adressi, vaan se on laadittu pitkäkestoisen, henkilökohtaisen ja tosiasiallisen vuorovaikutuksen kautta. Nimilista on koottu pääosin kasvotusten tapahtuneissa kohtaamisissa ja kokoontumisissa sekä henkilökohtaisissa yhteydenotoissa vuosien 2021–2025 aikana, nimilistan keräys ei ole päättynyt vaan nimilistalle tulee koko ajan lisää nimiä, tällä hetkellä 18.12.2025 nimilistalla on 1586 henkilöä. Me jatkamme Konikallion hankkeen vastustamista sen kaikissa vaiheissa. Verrattuna Internet-pohjaiseen kertaluonteiseen nimilistaan, nimilistaamme on ylläpidetty aktiivisesti, siitä on muun muassa poistettu prosessin aikana kuolleet ihmiset, kuolleet eivät ole lukumäärässä mukana.	
--	--

Nimilistan ylläpidon yhteydessä haluamme kunnioittavasti todeta, että prosessin aikana nimilistalta on poistettu henkilöitä, jotka ovat menehtyneet. Tämä on tehty aktiivisen ja huolellisen ylläpidon periaatteella, joka erottaa nimilistamme olennaisesti kertaluonteisista internetpohjaisista nimikeräyksistä. Yksi nimilistalle nimensä antaneista henkilöistä menehtyi prosessin aikana. Hänen viimeisiin päiviinsä kuului ulkoilu Vatulanharjulla, jossa hän liikkui rauhassa, katseli maisemia ja nautti alueen hiljaisuudesta ja luonnon pysyvyydestä. Vatulanharju merkitsi hänelle paikkaa, jossa sai hengittää vapaasti, kokea luonnon arvon ja ulkoilun terveyttä edistävät piirteet. Tämä on hiljainen tahdonilmaus sen puolesta, että tällaiset paikat säilyisivät tulevillekin sukupolville. Hänen muistonsa muistuttaa meitä siitä, että kaavoituksessa ja päätöksenteossa ei ole kyse vain rakenteista, kartoista tai teknisistä ratkaisuista, vaan ihmisistä, elämänlaadusta ja siitä, millaisia paikkoja pidämme arvokkaina elää. Rauha hänen muistolleen.

Nimilistan kerääjät ovat nimilistan henkilöiden kanssa keskenään toisensa tuntevia, joilla on vuosikymmenten mittainen keskinäinen tuntemus ja tarkka paikallistuntemus haitoista ja riskeistä. Nimien kerääminen ei ole perustunut avoimeen tai anonyymiin kutsuun, vaan merkittävä osa nimistä on tullut siten, että henkilöt ovat itse aktiivisesti ottaneet yhteyttä kerääjiin kuultuaan hankkeesta, sen haitoista ja halunneet nimenomaisesti päästä nimilistalle.

Nimien aitous on varmistettu ensisijaisesti henkilökohtaisissa tapaamisissa. Mikäli tämä ei ole ollut mahdollista, varmistus on tehty puhelimitse tai muulla suoralla henkilökohtaisella yhteydenpidolla. Pelkän nimen lisäksi on kerätty myös asuinpaikkakunta. Tämä mahdollistaa sen arvioinnin, missä määrin henkilöt ovat alueen vakituksia asukkaita, vapaa-ajan asukkaita, raikasta Vatulanharjun pohjavettä asukkaina juovia tai muutoin alueesta esimerkiksi ulkoillen ja maisemista nauttivia olevia.

Nimilistalle merkityistä henkilöistä huomattavalla osalla on asunto tai vapaa-ajan asunto Ikaalisissa tai Hämeenkyrössä. Lisäksi nimilistalla on henkilöitä, jotka asuvat ulkomailla, mutta palaavat säännöllisesti Suomeen ja käyttävät Vatulanharjun aluetta virkistykseen, hiljaisuudesta nauttimiseen, maisemien ihailuun ja luonnossa liikkumiseen. Heidän siteensä alueeseen on kymmeniä vuosia kestänyt, sukupolvien yli kestänyt ja jatkuva, ei satunnainen tai teoreettinen. Tällainen tosiasiallinen käyttö ja intressi on oikeuskäytännössä katsottu merkitykselliseksi arvioitaessa valitusoikeutta ympäristöä ja alueidenkäyttöä koskevissa asioissa. Nimilista on toimitettu maakuntajohtajalle tiistaina 21.1.2025. Listan laatijat ovat kaavoituksen eri vaiheissa, toistuvasti ilmoittaneet toimivansa asiamiehinä nimilistalla mainittujen henkilöiden puolesta ja nimenomaisesti todenneet, että nimilista toimitetaan pyydettyäessä. Tämä ilmoitus on ollut tiedossa jo vuodesta 2021 lähtien ja toistunut useana vuotena palautteissa. Mikäli joku nyt katsoo, että nimilistan oikeellisuus, suostumukset tai oikeuden edellytykset edellyttävät lisäselvitystä, selvitysvastuu kuuluu aiemmin palautteen saajalle, ei nimilistan kerääjälle. Nimilista on ollut tiedossa, selkeästi on todettu, että se toimitetaan pyydettyäessä. Nimilista on laadittu huolellisesti ja se heijastaa todellista, laajaa ja pitkäkestoista asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden tahtotilaa, joka tulee ottaa Konikallion hankkeessa lakkauttamalla hanke lopullisesti. Kaavaehdotuksen yleisötilaisuus 26.11.2025, nimilistan verifiointi sekä kaavoituspäällikön lausuntojen luotettavuus Kaavaehdotuksen yleisötilaisuudessa Hämeenkyrössä keskiviikkona 26.11.2025 Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö Leena Lahtinen lausui julkisesti, että kuntaan oli kaavaluonnosvaiheessa saapunut yli 1000 nimen muistutus, mutta kunta ei ole pystynyt	Kaavan nähtävilläolovaiheissa saatuun palautteeseen laaditaan vastineet ja palautteen asiakysymykset ratkaisevat, ei allekirjoittaneiden henkilöiden lukumäärä. Näin ollen kunnassa katsottiin, että erillistä nimilistan todentamista ei tarvita. Tuulivoimarakentamisen laaja vastustus on kunnan tiedossa. Kaavan
--	---

verifioimaan nimelistaa. Katsomme, että tämä lausunto on sekä hallinnollisesti että tosiasiallisesti ongelmallinen ja antaa virheellisen kuvan asiasta. Ensinnäkin vastuu nimelistan verifiointista ei ole muistutuksen jättäjillä, vaan kunnalla. Kaavaluonnosvaiheessa toimitetuissa muistutuksissa on nimenomaisesti ja toistuvasti todettu, että nimelistaa toimitetaan viranomaiselle nähtäväksi pyydettyä. Nimelistaa ei ole voitu oma-aloitteisesti toimittaa julkisesti tai liittää kaava-aineistoon tietosuojalainsäädännön, henkilötietojen suojan ja hallintomenettelyn peruseriaatteiden vuoksi. Tämä on tuotu kunnalle selvästi esiin jo vuosia sitten. Mikäli kunnalla olisi ollut aito tarve tarkastaa nimelistan sisältö, aitous tai kattavuus, kunnan olisi tullut pyytää nimelistaa nähtäväksi viranomaisena. Näin ei ole tehty. Kunta ei voi jälkikäteen vedota omaan passiivisuuteensa ja esittää yleisötilaisuudessa, ettei nimelistaa ole voitu verifioida, kun verifiointin edellytykset ovat olleet kunnan käytettävissä koko ajan. Toiseksi katsomme, että yleisötilaisuudessa annettu lausunto siirtää virheellisesti hallinnollisen vastuun asukkaille ja muistuttajille. Hallintolain ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaan viranomaisella on selvittämisvelvollisuus. Jos kaavoittaja katsoo, että esitetty laaja vastustus on merkityksellinen kaavoituksen kannalta, viranomaisen velvollisuus on selvittää asia asianmukaisesti eikä sivuuttaa sitä toteamalla, ettei verifiointia ole tehty. Erityisesti tilanteessa, jossa kyse on poikkeuksellisen laajasta ja pitkäkestoisesta vastustuksesta, tällainen menettely heikentää luottamusta kaavaprosessin puolueettomuuteen ja avoimuuteen. Kyse on kuitenkin valtakunnallisesti arvokkaasta harjualueesta, ulkoilu- ja luontoalueesta ja arvokkaasta maisemasta. Kolmanneksi pidämme välttämättömänä tuoda esiin Hämeenkyrön kunnanjohtajan 5.11.2025 antaman tiedotteen, josta käy ilmi, että Hämeenkyrön kunnanhallitus on 3.11.2025 päättänyt lakkauttaa kaavoituspäällikön viran ja	vaikutusalue ulottuu laajalle ja osallisilta nähtävilläoloaikana saatu palaute käsitellään samanvertaisena palautteen antajan asuinkunnasta riippumatta. Asiamiehelle on 2.3.2026 lähetetyssä vastuksessa todettu, että olisi kiinnostavaa tietää, paljonko allekirjoittajista on hämeenkyröläisiä. Tämä ei kuitenkaan ole kaavoitusprosessin kannalta välttämätöntä eikä sitä ole asiamieheltä edellytetty.
---	---

että kaavoituspäällikön resurssi pienennetään vuodenvaihteessa 2025–2026. Lisäksi kunnan yhteistoimintaneuvottelujen seurauksena elinympäristöpalveluihin kohdistuu henkilöstövähennyksiä, ja kaavoituksen henkilöstöresurssia supistetaan yhdellä henkilötyövuodella. Näin ollen on selvää, että kaavoitusorganisaatio on ollut ja on edelleen merkittävässä muutostilanteessa juuri tämän kaavaehdotuksen käsittelyn aikana.

Tässä tilanteessa on perusteltua kyseenalaistaa se, missä määrin kaavaehdotuksen yleisötilaisuudessa esitetyt yksittäiset lausunnot edustavat Hämeenkyrön kunnan virallista, harkittua ja hyväksyttyä kantaa. Kun kaavoituspäällikön virka on päätetty lakkauttaa ja kaavoituksen resurssit ovat tiedossa olevan muutoksen kohteena, syntyy perusteltu epäily siitä, onko yleisötilaisuudessa esitettyihin vastauksiin kohdistunut riittävää sisäistä tarkastelua, hyväksyntää ja institutionaalista vastuuta. Kaavaprosessin uskottavuuden kannalta on kestävämpiä, jos yleisötilaisuudessa esitetään väitteitä, jotka eivät perustu aktiiviseen selvittämiseen tai jotka jäävät vailla kunnan selkeää ja pysyvää vastuunkantoa.

Lisäksi henkilöstövähennykset, kaavoituksen resurssien supistaminen ja kaavoituspäällikön viran lakkauttaminen herättävät vakavan kysymyksen siitä, onko Hämeenkyrön kunnalla ylipäätään ollut kaavaehdotusvaiheessa käytettävissään riittävät henkilöstöresurssit käsitellä näin laajaa, ristiriitaista ja vaikutuksiltaan poikkeuksellisen merkittävää hanketta. Tämä koskee erityisesti muistutusten käsittelyä, vastineiden laatimista, vaikutusten arviointia ja sosiaalisen hyväksynnän merkityksen ymmärtämistä osana kaavoituksen kokonaisarviointia.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että kaavaehdotuksen yleisötilaisuudessa esitetty väite nimelistan verifiointin puutteesta ei ole hyväksyttävä peruste sivuuttaa laajaa vastustusta, eikä sitä voida käyttää kaavan hyväksymisen oikeuttavana argumenttina.

Vastuu selvittämisestä, tietopyyntöjen esittämisestä ja asianmukaisesta käsittelystä on ollut ja on edelleen Hämeenkyrön kunnalla. Lisäksi kaavoitusorganisaation poikkeuksellinen muutos- ja supistamistilanne korostaa tarvetta erityiseen varovaisuuteen, avoimuuteen ja siihen, että kaavaa ei viedä eteenpäin ennen kuin kaikki olennaiset kysymykset ovat asianmukaisesti ja luotettavasti selvitetty. Alueellinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Me katsomme lisäksi, että kaavaehdotuksessa ei ole asianmukaisesti käsitelty sitä, miten haitat jakautuvat epäsuhtaisesti tietyille kyliin ja rajaseuduille, jolloin syntyy alueellista eriarvoisuutta ja yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta kestävätilanne. Kun vaikutusalueen ihmiset kantavat käytännössä pysyvät haitat, mutta hyödyt esitetään yleisinä ja koko kuntaa koskevinä, syntyy kokemus epäoikeudenmukaisuudesta, joka ei ole ohimenevä. Se jää elämään perheisiin, naapuruussuhteisiin ja kyläyhteisöihin, ja se heikentää luottamusta kunnan päätöksentekoon pitkäksi aikaa. Me liitämme tähän myös aiemmin toimitetun alueellista tasa-arvoa koskevan aineiston keskeiset näkökohdat, ja katsomme, että niitä on sovellettava Hämeenkyrön kaavoitusratkaisussa tosiasiallisena velvoitteena arvioida vaikutukset myös oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Hämeenkyrön kunnalle koituvat riskit Konikallion tuulivoimakaavoituksesta Kaavaehdotuksen yleisötilaisuudessa 26.11.2025 Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö Leena Lahtinen käsitteli tuulivoimahankkeeseen liittyviä riskejä kunnalle erittäin yksipuolisesti. Hänen puheenvuorossaan riskiksi nostettiin käytännössä ainoastaan se, että vihreä siirtymä jäisi toteutumatta ja että Hämeenkyrö menettäisi mahdolliset kiinteistöverotulot, mikäli tuulivoimaluetta ei kaavoiteta. Katsomme, että tällainen riskien tarkastelu on vakavasti puutteellinen eikä vastaa kaavoitukselta edellytettävää kokonaisarviointia.	Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetyt vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. Yleiskaavaa laadittaessa on alueidenkäyttölain 39 §:n 2 momentin mukaan otettava huomioon muun muassa mahdollisuudet energiahuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla sekä kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa edellä mainittuja yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen vaikutuksia seurataan rakentamisen ja toiminnan aikana ja mahdollisiin
---	---

Kaavoituspäällikkö sivuutti kokonaan ne merkittävät taloudelliset ja oikeudelliset riskit, jotka tuulivoimahankkeisiin on Suomessa jo liitetty ja joista on olemassa konkreettisia esimerkkejä. Tilaisuudessa ei lainkaan käsitelty Ilmatar-konserniin liittyneitä korkeimpien oikeusasteiden riitaprosesseja, jotka ovat aiheuttaneet merkittäviä kustannuksia ja epävarmuutta Leppävirran kunnan taloudelle. Näiden tapausten olisi ollut erityisen olennaista olla esillä Hämeenkyrön kaavahanketta arvioitaessa, koska ne osoittavat, että tuulivoimahankkeet eivät ole kunnille riskittömiä eivätkä ennakoitavia, vaan voivat johtaa pitkittyneisiin ja kalliisiin oikeusprosesseihin. Samoin kaava-aineisto ja kaavoituspäällikkö yleisötilaisuudessa jätti täysin käsittelemättä riskin, joka liittyy tuulivoimaloiden koko elinkaaren aikaiseen vastuuseen, erityisesti purkuvaiheessa. Käytännössä monissa hankkeissa maanomistajilta edellytetyt vakuudet ovat vain muutamia kymmeniä tuhansia euroja voimalaa kohden, vaikka voimaloiden ja massiivisten betoniperustusten purkukustannukset voivat nousta satoihin tuhansiin euroihin tai jopa yli miljoonaan euroon voimalaa kohden. Mikäli hankeyhtiö ajautuu konkurssiin, poistuu Suomesta tai vakuudet osoittautuvat riittämättömiksi tai kunta tai maanomistaja ei pääse niihin käsiksi, on olemassa todellinen riski, että vastuu jää viime kädessä kunnalle. Tätä riskiä ei yleisötilaisuudessa mainittu lainkaan, vaikka kyse on kunnalle mahdollisesti erittäin raskaasta ja pitkäaikaisesta taloudellisesta vastuusta. Lisäksi kaavoituspäällikön esitys sivuutti täysin sen tosiasian, että kiinteistöverotulot eivät ole varmoja, pysyviä tai riskittömiä, kun taas mahdolliset ympäristö-, oikeudelliset ja taloudelliset vastuut voivat realisoitua vasta vuosikymmenten kuluttua, usein tilanteessa, jossa alkuperäinen hanketoimija ei enää ole vastuussa. Kaavoituspäällikön esittämä kuva riskien jakautumisesta antoi siten harhaanjohtavan vaikutelman, jossa hyödyt esitettiin varmoina ja riskit lähes olemattomina,	ongelmakohtiin puututaan yhteistyössä asianomaisten viranomaistahojen kuten kunnan kanssa.
---	---

vaikka todellisuudessa riskit kohdistuvat pitkällä aikavälillä nimenomaan kunnalle ja sen veronmaksajille.

Kaavaehdotuksessa tai yleisötilaisuudessa ei ole arvioitu riittävästi Hämeenkyrön ja koko seudun vesihuollon varautumista poikkeus- ja häiriötilanteisiin, vaikka Ulvaanharjun pohjavesialueella on keskeinen merkitys alueellisena varavesilähteenä. Erityisesti Ulvaanharjun suunniteltu vedenotto-kaivo K5 on jätetty kaava-aineistossa käytännössä kokonaan huomiotta, vaikka se on tunnistettu useissa aiemmissa viranomais selvityksissä ja ELYn sekä Swecon raporteissa nimenomaan tulevaisuuden varautumisen kannalta strategisesti tärkeäksi kohteeksi.

Ulvaanharjun K5-kaivo on tarkoitettu osaksi alueellista varavesijärjestelmää tilanteissa, joissa nykyiset vedenottamot joutuvat pois käytöstä esimerkiksi saastumisen, onnettomuuden, kuivuuden tai poikkeusolojen vuoksi. Kaavaehdotuksessa esitetty teollisen mittakaavan tuulivoimarakentaminen sijoittuu alueelle, jonka hydrologinen kokonaisuus on herkkä ja jonka merkitys vesihuollolle korostuu nimenomaan pitkällä aikavälillä. Tässä tilanteessa kaavoituksen tulisi lähtökohtaisesti turvata ja vahvistaa pohjavesivarantojen käyttökelpoisuutta, ei altistaa niitä uusille, vaikeasti hallittaville riskeille.

Katsomme, että Konikallion tuulivoima-alueen kaavoittaminen Ulvaanharjun ja sen tulevien vedenottoratkaisujen välittömään vaikutuspiiriin on ristiriidassa varautumisen periaatteiden kanssa. Varautuminen ei tarkoita ainoastaan nykyisten vedenottamoiden suojaamista, vaan myös tulevien ja vielä käyttämättömien varavesiratkaisujen turvaamista. Ulvaanharjun K5-kaivo tai sen käyttöedellytykset vaarantumisen riskit kaavaratkaisun seurauksena on käsittelemättä, jos riskit toteutuvat, menetetään pysyvästi yksi keskeinen mahdollisuus turvata Hämeenkyrön, Kyröskosken ja lähialueiden vesihuolto häiriötilanteissa, menetetään myös mahdollisuus myydä täydellisen hyvää

pohjajuomavettä muille kunnille tai vaikkapa Länsi-Tampereelle. Lisäksi maailmanpoliittinen tilanne, huoltovarmuuden korostuminen ja vesivarojen kasvava strateginen merkitys edellyttävät, että kuntien kaavoituksessa varautumista tarkastellaan aiempaa laajemmin ja pidemmällä aikajänteellä. Ulvaanharjun pohjavesialue ja erityisesti suunniteltu K5-kaivo ovat tällaisia kohteita, joiden arvo kasvaa tulevaisuudessa, ei vähene. Näin ollen niiden läheisyyteen kohdistuva riskialtis teollinen rakentaminen ei ole perusteltua. Edellä esitetyin perustein katsomme, että kaavaehdotus ei täytä varautumisen eikä vesihuollon turvaamisen vaatimuksia. Ennen kaavan hyväksymistä Hämeenkyrön kunnan tulee arvioida Ulvaanharjun vedenotto-kaivo K5:n ja koko pohjavesialueen merkitys osana alueellista varavesijärjestelmää sekä varmistaa, ettei kaavaratkaisu heikennä tai estä näiden vesivarojen käyttöä nyt tai tulevaisuudessa. Katsomme, että tällainen yksipuolinen riskien esittäminen ei täytä hyvän hallinnon, huolellisen valmistelun eikä kaavoituksen kokonaisvastuun vaatimuksia. Hämeenkyrön kunnan päätöksenteossa on arvioitava tuulivoima-alueen vaikutukset ja riskit koko sen elinkaaren ajalta, mukaan lukien rakentaminen, käyttö, mahdolliset onnettomuudet, oikeudelliset riidat sekä purku- ja jälkihoitovaihe. Näiden riskien sivuuttaminen tai vähättely yleisötilaisuudessa heikentää luottamusta kaavaprosessin tasapuolisuuteen ja antaa aiheen epäillä, ettei kaavaehdotusta ole valmisteltu kunnan edun näkökulmasta riittävän huolellisesti. Tuulivoimakaavoitus on tarpeeton – esim. fuusioenergia on jo tulossa Suomessa on valtava määrä jo kaavoitettua maatuulivoimaa, investointeja hyvin vähän. Konikallion kaavaa ei tarvita. Merelle saadaan valtava määrä tuulivoimaa, jos tuulivoima ylipäätään on Suomessa tarpeen. Tätä kirjoittaessa toteamme (Viite Helsingin Sanomat	Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tuulivoima-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että ”Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä.”
---	--

21.12.2025 klo 20:00) Kiinakin jo rakentaa kovalla vauhdilla fuusioenergiaa.

Samanaikaisesti energiateknologia kehittyy erittäin nopeasti. Tällä hetkellä myös globaalisti merkittävät toimijat investoivat voimakkaasti uusiin, turvallisempiin ja ympäristövaikutuksiltaan huomattavasti hallitumpiin ratkaisuihin. Esimerkiksi Helsingin Sanomissa 21.12.2025 uutisoitiin Kiinan etenevän nopeasti fuusioenergian kehittämässä. Fuusioenergia poikkeaa ratkaisevasti perinteisistä energiantuotantomuodoista: siinä ei synny hiilidioksidipäästöjä, pitkäikäistä ydinjätettä eikä laajoja ympäristöriskejä, eikä siihen liity vastaavaa onnettomuuksien tai ympäristön pilaantumisen riskiä kuin moniin nykyisiin tuotantomuotoihin.

Erityisen merkittävää kaavoituksen näkökulmasta on se, että fuusioenergia ja muut kehittyneet energiateknologiat voidaan sijoittaa olemassa oleville teollisuusalueille, joissa maankäyttö on jo muutettua, sähköverkkoliitännät ovat valmiina tai helposti saavutettavissa ja joissa vaikutukset asutukseen, luontoon ja maisemaan ovat olennaisesti pienemmät. Tällainen energiantuotanto ei hajauta vaikutuksia laajoille maa-alueille, ei vaadi satojen metrien korkuisia rakenteita eikä synnytä samanlaisia pitkäaikaisia ristiriitoja paikallisyhteisöjen kanssa. Fuusiolaitoksista kunta saa myös kiinteistöverotuloja, jopa luotettavammin kuin tuulivoimasta.

Kaavaehdotuksessa ei ole tarkasteltu lainkaan sitä perustavanlaatuisia kysymystä, onko uuden maatuulivoiman kaavoittaminen ylipäättään tarpeellista Suomessa tässä laajuudessa ja juuri tällaisille herkille alueille. Suomessa on jo ennestään kaavoitettu ja luvitettu erittäin suuri määrä maatuulivoimaa, josta merkittävä osa ei ole edennyt investointivaiheeseen. Tämä osoittaa, ettei ongelmana ole kaavoitettujen alueiden puute, vaan markkinatilanne, sähkön hinnan vaihtelut, siirtokapasiteetti ja investointien kannattavuus. Näissä oloissa uusien, ympäristöllisesti ja sosiaalisesti erittäin

ristiriitaisten tuulivoima-alueiden kaavoittaminen ei ole perusteltua.

Lisäksi Suomen energiajärjestelmän kehityksessä on olennaista huomioida, että uusiutuvaa sähköntuotantoa voidaan lisätä huomattavasti myös merelle sijoittuvalla tuulivoimalla. Merituulivoiman potentiaali on moninkertainen maatuulivoimaan verrattuna, ja sen sijoittaminen vähentää suoria ristiriitoja asutuksen, pohjavesialueiden, virkistysalueiden ja arvokkaiden maisemien kanssa. Mikäli tuulivoimaa ylipäättään tarvitaan lisää, on perusteltua ohjata sitä ensisijaisesti merialueille ja jo valmiiksi teollisesti muokattuihin ympäristöihin, ei herkkien harju- ja pohjavesialueiden läheisyyteen.

Katsomme, että Hämeenkyrön kaavoituksessa tulisi huomioida energiajärjestelmän kokonaiskehitys ja vaihtoehtoiset ratkaisut sen sijaan, että kunta sitoutuu pitkäksi ajaksi yhteen, nopeasti vanhenevaan ja paikallisesti erittäin kuormittavaan energiantuotantomuotoon. Tuulivoimakaavoittaminen Konikallion alueelle ei ole välttämätöntä Suomen energiaturvallisuuden, vihreän siirtymän eikä huoltovarmuuden kannalta, mutta sen aiheuttamat haitat alueen asukkaille, luonnolle ja kunnalle ovat pysyviä ja osin palautumattomia.

Vaatus

1585 henkilön puolesta, jotka vastustaa Konikallion hanketta sen kaikissa vaiheissa katsomme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus ei täytä maankäyttö ja rakennuslain edellyttämiä vaikutusten arvioinnin, vuorovaikutuksen, yhdenvertaisuuden eikä varovaisuusperiaatteen vaatimuksia. Kaavaehdotus perustuu puutteellisiin ja osin ristiriitaisiin selvityksiin, eikä se vastaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkasteltua hankekokonaisuutta. Hankkeen vaikutukset kohdistuvat epäsuhtaisesti tiettyihin kyliin, maanomistajiin ja rajaseutujen asukkaisiin, samalla kun hyödyt ovat epävarmoja ja

kohdistuvat rajatulle joukolle. Sosiaalinen hyväksyntä hankkeelta puuttuu laajasti ja pysyvästi, mistä osoituksena on 1586 henkilön vastustus, joka kasvaa kasvamistaan prosessin edetessä. Toimitamme nimilistan pyydettyä nähtäväksi. Katsomme, että Hämeenkyrön kunnalla on velvollisuus turvata asukkaidensa elinympäristö, pohjavedet, riskitön kuntatalous, omaisuuden suoja, yhdenvertaisuus sekä tulevien sukupolvien edut. Tässä hankkeessa riskit ovat pitkäaikaisia, osin palautumattomia ja kohdistuvat viime kädessä kunnalle ja sen asukkaille koko tuulivoima-alueen elinkaaren ajan, mukaan lukien mahdolliset oikeudelliset riidat, ympäristövahingot ja purkuvaiheen taloudelliset vastuut. Näitä riskejä ei ole kaavaehdotuksessa arvioitu kattavasti eikä tasapuolisesti. Edellä esitetyin perustein vaadimme, että Konikallion tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotus hylätään tai palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että todellisena vaihtoehtona tarkastellaan myös hankkeesta luopumista kokonaan. Kaavaa ei tule hyväksyä sellaisenaan eikä käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. 5.3.2026 kunnalle saapunut täydennys. Aihe1: Konikallion osayleiskaava, nimilista, osallisuus ja vaikutusalueen huomiointi. Aihe 2. Kaavan valmistelun riippumattomuus. Hei, Hämeenkyrön kunnan kaavoitus ja kirjaamo, Kiitos vastauksestanne 2.3.2026, jossa toteatte, että Hämeenkyrössä ei nähdä tarpeelliseksi erikseen todentaa nimelistaa (Aihe 1). Lisäksi seuraavalla sivulla (Aihe 2) huomio kaavan valmistelun riippumattomuus. Aihe 1: Nimilista todennettu Otamme tämän kannanoton tiedoksi. Haluamme kuitenkin täsmentää, mitä nimilistan	Aihe 1: Nimilista Kaavan nähtävilläolovaiheissa saatuaan palautteeseen laaditaan vastineet ja palautteen asiakysymykset ratkaisevat, ei allekirjoittaneiden henkilöiden lukumäärä. Näin ollen kunnassa katsottiin, että erillistä nimilistan todentamista ei tarvita. Tuulivoimarakentamisen laaja vastustus on kunnan tiedossa. Kaavan vaikutusalue ulottuu laajalle ja osallisilta nähtävilläolona saatua palaute käsitellään samanvertaisena palautteen antajan asuinkunnasta riippumatta. Asiamiehelle on 2.3.2026 lähetetyssä vastuksessa todettu, että olisi kiinnostavaa tietää, paljonko allekirjoittajista on hämeenkyröläisiä. Tämä ei
--	--

esittäminen ja sen laajuus tarkoittavat osayleiskaavoituksen vuorovaikutuksen, osallisuuden sekä vaikutusten arvioinnin kannalta, ja pyydämme, että tämä täsmennys huomioidaan kaavaehdotuksen käsittelyssä ja vastineissa. 1. Nimilistan tarkoitus ja aiemmat Hämeenkyrön kaavoituspäällikön lausunnot Kaavaehdotuksen yleisötilaisuudessa Hämeenkyrössä keskiviikkona 26.11.2025 Hämeenkyrön kaavoituspäällikkö Leena Lahtinen lausui julkisesti, että kuntaan oli kaavaluonnosvaiheessa saapunut yli 1000 nimen muistutus, mutta kunta ei ole pystynyt verifioimaan nimelistaa. Katsomme, että tämä lausunto on sekä hallinnollisesti että tosiasiallisesti ongelmallinen ja antaa virheellisen kuvan asiasta. Kaavoituspäällikkö Leena Lahtinen ei ole enää Hämeenkyrön palveluksessa. Koska kunta on nyt 2.3.2026 nimenomaisesti todennut, ettei erillistä todentamista pidetä tarpeellisenä, katsomme, että kasvavan vastustuksen ja nimilistan merkitystä ei voida myöskään arvioida verifiointin puuttumisen perusteella heikompana. Aiemmissa muistutuksissa on todettu, että nimilista toimitetaan viranomaiselle nähtäväksi pyydettyäessä. Toistamme tämän nytkin. Nimelistaa ei ole voitu oma-aloitteisesti toimittaa julkisesti tai liittää kaava-aineistoon tietosuojalainsäädännön ja henkilötietojen suojan vuoksi. Nimilistan tarkoitus on osoittaa, että hanketta koskeva vastustus on laajaa, pitkäkestoista, ja vaikutusalueelle kohdentuvaa, sekä että vastustus liittyy nimenomaan kaavoituksen ydinkysymyksiin, kuten ympäristövaikutuksiin, kiinteistöomaisuuden arvoon, maisemaan, pohjavesiin, vesihuollon varautumiseen, ja osallisten oikeuksiin. 2. Osallisuus määräytyy vaikutusten, ei kuntarajojen perusteella	kuitenkaan ole kaavoitusprosessin kannalta välttämätöntä eikä sitä ole asiamieheltä edellytetty. Aihe 2: Kaavan valmistelun riippumattomuus Kunta toimii kaavoituksesta vastaavana viranomaisena, johtaa ja ohjaa kaavaprosessia. Kunnanhallitus on 17.1.2022 § 6 hyväksynyt kunnan ja hankevastaavan (Ilmatar Ikaalinen-Hämeenkyrö Oy) välisen kaavoitussopimuksen, jonka mukaan hankevastaava maksaa hankkeen kaavoituskustannukset ja YVA-menettelyn kustannukset. Hankevastaava on voinut toimia selvitysten tilaajana, mutta selvitysten laadinnan ohjauksessa kunta on ollut läsnä. Selvitysten ja vaikutusten arvioinnin riittävydestä antavat lausuntonsa kaavan eri vaiheissa myös muun muassa Lupa- ja valvontavirasto (entinen Pirkanmaan ELY-keskus) sekä Pirkanmaan maakuntamuseo. Kaava-aineisto selvityksineen, vaikutusten arvioineineen ja palautteineen on päätöksentekijöiden käytettävissä päätöksentekoa valmisteltaessa.
--	---

Kaava-alueen vaikutukset ovat laajoja, osittain maakunnallisia ja myös valtakunnallisia. Vaikutuksia tulee valtakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan, melu, lentoestevalojen yöllinen välke, luonnon monimuotoisuus, lintuvaikutukset, Natura-alueesta nauttivien mahdollisuudet ja erityisesti pohjavesiin ja vesihuollon varautumiseen liittyvät riskit. Konikallion hanke sijoittuu Hämeenkyrön ja Ikaalisten rajalle. Vaikutukset eivät rajaudu hallinnollisiin kuntarajoihin ja jo pelkästään Hämeenkyrön puolen hankkeella on merkittävät ja laaja-alaiset vaikutukset laajalle yli kuntarajojen. Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen osallisuus määräytyy vaikutusten perusteella. Osallisia ovat maanomistajien ja kunnan asukkaiden lisäksi ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joita asia koskee. Tässä hankkeessa vaikutusalueeseen kuuluu tosiasiallisesti sekä Hämeenkyrön että Ikaalisten puoli, ja näin ollen myös Ikaalisten asukkaat, alueen vapaa-ajan asukkaat, sekä muut vakiintuneet vaikutusalueen käyttäjät ovat kaavoituksen kannalta osallisia, kun vaikutukset kohdistuvat heidän oloihinsa. 3. Natura 2000, harjijensuojeluohjelma, luonnonsuojelualue ja MAALI-kohteet korostavat osallisuuden laajuutta Hankealueen raja sijoittuu osittain Vatulanharju Ulvaanharju Natura 2000 alueen kohderajaukselle, samannimiselle yksityismaan luonnonsuojelualueelle, ja kohde on myös harjijensuojeluohjelman alue.	
15) Osallinen 15, 22.12.2025 Haluan muistuttaa, että Konikallion alueelle suunnitellun tuulipuiston osayleiskaavaa tarkasteltaessa on otettava huomioon seuraavat seikat. Alueella esiintyy merkittäviä pohjavesivaroja. Tuulivoimaloissa käytetään eri kemikaaleja, kuten esimerkiksi öljyä ja glykolia, jotka onnettomuustilanteessa imeytyvät	Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Mahdollisiin riskeihin varaudutaan ennakkosuunnittelulla, johon kuuluu myös yhteistyö onnettomuustilanteisiin

nopeasti pohjavesivarantoon. Myöskin mikäli tuulivoimala sattuu syttymään tuleen, ovat ne vaikeasti sammutettavia ja niiden sammutuksessa joudutaan käyttämään kemikaaleja. Nämä kemikaalit imeytyvät erittäin helposti maaperään ja aiheuttavat ympäristövahingon. Onko meillä varaa riskeerata yhtään maamme pohjavesivarantoa tilanteessa, jossa maailman puhtaat raakavesivarat ehtyvät kiihtyvällä tahdilla. Tuulivoimalat vaativat valtavan kokoisen betoniankkuroinnin maahan pysyäkseen pystyssä. Jo tällaiset rakenteet maanmuokkauksineen vaikuttavat pohjaveteen. Myöskin tuulivoimaloiden tuottama värinä häiritsee maanalaisia pohjavesivirtauksia. Tuulivoimalat ovat luonnolle katastrofi. Linnusto häiriyytyy, sekä pesiviä että muuttolintuja kuolee tuulivoimaloihin. Lintukuolemat kiihdyttävät lajikatoa ja lisäävät uhanalaisuutta. Tuulivoimaloiden ja voimalinjojen alta joudutaan poistamaan merkittäviä määriä puustoa. Tuulivoimaloita varten joudutaan rakentamaan uutta infraa. Elävä metsä on erittäin tärkeä maapallon lämpenemisen estäjä sitoessaan ilmakehän hiilidioksidia. Tuulivoimalat aiheuttavat välkevaikutuksen, joka näkyy kauas ja häiritsee ihmisiä. Tuulivoimalat aiheuttavat matalataajuista ääntä, joka läpäisee kaikki rakenteet ja vähentää asumismukavuutta. Tuulivoimalat tuovat kuntatalouteen ja maanomistajille valtavan riskin. Niitä hallinnoivat kasvottomat kansainväliset sijoittajat ja sijoitukset ovat kylmää kauppatavaraa. Jos huonosti käy ja tuulipuisto ajautuu maksuvaikeuksiin, joutuvat maanomistajat ja kunta kalliisti korjaamaan tuulivoimaloiden purkukustannukset. Kuka päättäjä haluaa päättää jälkipolvien puolesta tuollaisen vastuun mahdollisuudesta. Mielestäni Konikallion tuulipuiston suunnittelussa ei ole otettu huomioon riittävän hyvin suuria luonnontaloudellisia menetyksiä, ihmisten asumisviihtyisyyden merkittävää heikkenemistä voimaloiden lähialueella, suuria ympäristöriskejä, maanomistajien ja kunnalle aiheutuvaa riskiä. Siksi huomautankin, että	varautumisesta pelastusviranomaisen kanssa. Mahdollisen, varsin epätodennäköisen tulipalotilanteen sattuessa sammutuksen ohella ensisijaisia toimia on ennakkosuunnittelun mukaisesti varautua palon tehokkaaseen rajaamiseen siten, ettei palo leviä voimala-alueelta ympäristöön. Pelastusviranomaisen vaatii hankkeelta lisäksi pelastussuunnitelman. Asiaa on kuvattu kaavaselostuksen luvuissa 5.2, 9.7, 9.8 ja 9.18 Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Tuulivoimaloiden ja muiden rakenteiden purkamisesta vastaa tuulivoimapuiston omistaja purkamisajankohtana voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Vuonna 2026 on meneillään lainsäädännön uudistus, jonka tavoitteena on selkeyttää tuulivoimaloiden purkamisvastuita ja turvata purkamiskustannusten kattamista.
--	---

Konikallion kaavaprosessi on hylättävä kokonaisuudessaan.	
16) Osallinen 16, 22.12.2025 1. Johdanto Esitän huoleni Konikallion tuulivoimahankkeen vaikutuksista valtakunnallisesti arvokkaaseen Vatulanharjun maisema-alueeseen sekä Konikallion pohjavesialueeseen. Katson, että hanke vaarantaa alueen keskeiset maisema- ja luonnonarvot tavalla, joka ei ole Suomen lainsäädännön eikä EU-oikeuden tavoitteiden mukaista. 2. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Vatulanharju on tunnistettu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisemaalueeksi, jonka suojelun keskeisiä perusteita ovat: • harjumuodostelman eheys ja siluetti • laajat näkymät ja luonnonmaiseman mittakaava • alueen kulttuurihistoriallinen merkitys Tuulivoimaloiden suuri korkeus ja näkyvyys pitkien etäisyyksien päähän muuttavat maiseman luonnetta pysyvästi. Maisemavaikutuksia ei voida pitää vähäisinä tai tilapäisinä, eikä niitä voida tosiasiallisesti lieventää teknisin keinoin. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaan kaavoituksessa on vaalittava valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita, eikä niiden keskeisiä arvoja saa heikentää. 3. Pohjavesialue ja vesien suojelu Konikallio sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella, jota koskevat tiukat suojeluvaatimukset. • Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaan pohjaveden pilaaminen tai sen vaarantaminen on kielletty. • EU:n vesipuitedirektiivi edellyttää, ettei pohjaveden tila saa heikentyä. • Rakentaminen harju- ja pohjavesialueella (mm. massiiviset perustukset, louhinta, räjäytykset,	Osayleiskaavaa laadittaessa maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Lisäksi on laadittu erillinen havainnekuvaraportti. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Maisemavaikutusten vähentämiseksi voimaloiden koko on pienentynyt kokonaiskorkeudesta 350 metriä 300 metriin. Voimaloiden sijoittelu hankealueella on lisäksi kaventunut hieman länsiosasta Ikaalisten kaupungin alueella. Voimalasijoittelua on tarkennettu kasvattamalla voimaloiden etäisyyttä VAMA-alueesta. Kaavaehdotuksen mukaisessa voimalasijoittelussa suunnitellut voimalat sijoittuvat uudessa vaihemaakuntakaavassa esitetylle tuulivoimatuotantoalueelle. Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että ”Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä.” Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista

tierakentaminen) sisältää todellisen riskin pohjaveden määrälle ja laadulle. Katson, että esitetyt selvitykset eivät riittävällä varmuudella osoita, ettei pohjavesiin kohdistuisi haitallisia vaikutuksia. EU-oikeuden varovaisuusperiaatteen mukaan tällaisessa tilanteessa hanketta ei tule edistää. 4. EU-direktiivi ja varovaisuusperiaate EU-oikeus ei salli ympäristönsuojelun sivuuttamista energiapoliittisten tavoitteiden perusteella. Erityisesti: • Vesipuitedirektiivi kieltää vesien tilan heikentämisen • YVA-direktiivi edellyttää, että merkittävät haitalliset vaikutukset estetään, ei vain todetaan • Varovaisuusperiaate edellyttää, että epävarmoissa riskitilanteissa ympäristöä suojellaan. 5. Johtopäätös ja vaatimus Edellä esitetyin perustein katson, että: • Konikallion tuulivoimahanke heikentää valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen keskeisiä arvoja • hankkeeseen liittyy merkittävä ja riittämättömästi hallittu pohjavesiriski • hanke on ristiriidassa MRL:n, vesilain sekä EU:n vesipuitedirektiivin tavoitteiden kanssa. Vaatimus: Hanketta ei tule hyväksyä esitetyssä muodossa. Kaava / hankesuunnitelma tulee hylätä tai palauttaa uudelleen valmisteltavaksi siten, että maisema- ja pohjavesiarvot turvataan.	suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tuulivoima-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Osayleiskaava huomioi alueidenkäyttölain mukaiset sisältövaatimukset, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuten myös muut palautteessa esitetyt seikat.
17) Osallinen 17, 22.12.2025 Ensi kesänä avaamme ovet kolmannen kerran, lisäksi meillä lyhyempiä joogareitittejä ympäri vuoden yhteistyössä Helsinkiläisen joogakoulun kanssa. Meillä on vierailut satoja joogeja eripuolilta Suomea. Vesajärven kylän maalaisidylli saa heidät palaamaan aina uudestaan.	

Yksi olennaisin kulmakivi toiminnassamme on luonnon rauha, sen koskematon kauneus, sen hoivaava vaikutus. Tämä on toteutunut Vesajärvellä yltäkylläisesti. Suunnitellulle Konikallion tuuliteollisuusalueelle on matkaa nelisen kilometriä. Maisema rikkoutuu myllyjen takia hirvittävällä tavalla, pimeinä aikoina välke pilaa illan/yön kauneuden, vie rauhan. Matka Hämeenkyröstä on ollut ihana laskeutuminen rauhaan. Jos Konikallion tuuliteollisuusalue toteutuu tämä kaikki on mennyttä. Lintujärvenä Vesajärvi on mittaamattoman arvokas. Myös toimintamme kannalta. Keväällä tuhannet hanhet, sadat joutsenet (joista tietysti osa jää tänne pesimään) ja muut linnut viettävät viikkojen ajan lennellen ympäriinsä. Tuulimyllyt häiritsevät lintujen ikaikaisia lentoreittejä, etenkin suuntaa pohjoiseen. Vesajärven status linturikkaana pesimäjärvenä ja levähdyspaikkana on mennyttä jos tuuliteollisuuspuisto rakennetaan Konikalliolle. Konikallio itsessään on kuvankaunis paikka, jossa paikalliset käyvät poimimassa marjat ja sienet. Olen panostanut toimintaan huomattavan summan, remontoanut, vetänyt uutta viemäriä, markkinoinut, luonut kontakteja, ym. Jos Konikallion tuuliteollisuuspuisto rakennetaan, pelkään pahoin että retriittikeskuksen tarina on ohi. Liitän tähän vielä listan huomioitavista asioista. 1. Kaava on keskeneräinen Kaava perustuu puutteellisiin ja osin ristiriitaisiin selvityksiin. Johtopäätökset eivät vastaa käytettyä aineistoa. Vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi, kuten laki vaatii. 2. Varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu M13 2 Hankkeeseen liittyy isoja epävarmuuksia, esimerkiksi pohjavesien, melun, paloturvallisuuden, luontoarvojen ja ihmisten terveyden osalta. Näissä tilanteissa hanketta ei pitäisi edistää. 3. YVA ja kaava eivät vastaa toisiaan	Palautteen seuraavilta osin viitataan sisällön vastaavuudesta johtuen Osallisen 12 (22.12.2025) kaavaehdotuksesta antamaan muistutukseen ja tässä asiakirjassa siihen laadittuun vastineeseen.
--	---

YVA vaiheessa arvioidut ratkaisut eivät vastaa nykyistä kaavaehdotusta. Voimaloita on siirretty ja koko on kasvanut, mutta vaikutuksia ei ole arvioitu uudelleen.

4. Kaava toimii suoraan rakentamisluvan perusteena

Tämä on iso ongelma, koska puutteet eivät ole enää korjattavissa myöhemmin. Kaavan pitää olla erityisen huolellinen, mutta näin ei ole.

5. Pohjavesiriski on liian suuri

Alue on tärkeää pohjavesialuetta ja varavesialuetta. Rakentaminen, tiet, kaapelointi ja maa-ainesten otto voivat muuttaa pohjaveden virtausta ja laatua. Pohjaveden pilaaminen on lailla kielletty.

10. Maisema ja lentoestevalot

Voimalat ja vilkkuvat lentoestevalot pilaavat valtakunnallisesti arvokkaan harju- ja maisema-alueen, pimeyden ja virkistyskäytön.

11. Luontoarvot ja eläimet

Linnusto, pöllöt, hirvet ja muut eläimet kärsivät. Selvitykset ovat puutteellisia ja osin vanhentuneita. Metsälakikohteita ei ole huomioitu oikein.

12. Yhdenvertaisuus ei toteudu

Haitat kohdistuvat tietyille kylille ja rajaseuduille, mutta hyödyt jaetaan koko kunnalle. Tämä on epäreilua ja vastoin yhdenvertaisuutta.

13. Kiinteistöjen arvo laskee

Tuulivoima heikentää asumisviihtyvyyttä ja laskee kiinteistöjen arvoa. Tätä ei ole arvioitu, vaikka kyse on omaisuuden suojasta.

14. Hämeenkyrön vastuulla on arvioida kokonaisuus

Kunnan viranhaltijoilla ja päättäjillä on velvollisuus estää kohtuuttomat ja lainvastaiset vaikutukset. Tässä hankkeessa edellytykset eivät täyty.

18) Osallinen 18, 22.12.2025 Vastustan Konikallion kaavaa. Perusteluina mm. 1. Kaava on keskeneräinen Kaava perustuu puutteellisiin ja osin ristiriitaisiin selvityksiin. Johtopäätökset eivät vastaa käytettyä aineistoa. Vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi, kuten laki vaatii. 2. Varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu Hankkeeseen liittyy isoja epävarmuuksia, esimerkiksi pohjavesien, melun, paloturvallisuuden, luontoarvojen ja ihmisten terveyden osalta. Näissä tilanteissa hanketta ei pitäisi edistää. 3. YVA ja kaava eivät vastaa toisiaan YVA vaiheessa arvioidut ratkaisut eivät vastaa nykyistä kaavaehdotusta. Voimaloita on siirretty ja koko on kasvanut, mutta vaikutuksia ei ole arvioitu uudelleen. 4. Kaava toimii suoraan rakentamisluvan perusteena Tämä on iso ongelma, koska puutteet eivät ole enää korjattavissa myöhemmin. Kaavan pitää olla erityisen huolellinen, mutta näin ei ole. 5. Pohjavesiriski on liian suuri Alue on tärkeää pohjavesialuetta ja varavesialuetta. Rakentaminen, tiet, kaapelointi ja maa-ainesten otto voivat muuttaa pohjaveden virtausta ja laatua. Pohjaveden pilaaminen on lailla kielletty. 6. Vesilain suojelemia lähteitä ei ole huomioitu Kaava ei mainitse lainkaan alueella olevia lähteitä. Vesilaki kieltää toimenpiteet, jotka muuttavat lähteitä tai niiden virtausta. On todennäköistä, ettei rakentamista voi toteuttaa lain mukaan. 7. Paloturvallisuus ja pelastustoimi puuttuvat Tuulivoimalat ovat erittäin korkeita ja sisältävät palavia aineita. Palotilanteessa ympäristö ja	Palautteen seuraavilta osin viitataan sisällön vastaavuudesta johtuen Osallisen 12 (22.12.2025) kaavaehdotuksesta antamaan muistutukseen ja tässä asiakirjassa siihen laadittuun vastineeseen.
---	---

pohjavesi voivat saastua. Pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiä ei ole arvioitu. 8. Tuulivoimaloiden teknistä kuvausta ei ole Kaavassa ei ole kuvattu konehuoneen laitteita, öljyjä, sähköjärjestelmiä eikä niiden käyttäytymistä onnettomuuksissa. Ilman tätä vaikutuksia ei voi arvioida. 9. Melu ja välke vaikuttavat asumiseen Melumallinnus on tehty pienemmillä voimaloilla eikä huomioi pahimpia tilanteita. Etäisyydet ovat liian lyhyitä. Hiljainen alue muuttuu teolliseksi. 10. Maisema ja lentoestevalot Voimalat ja vilkkuvat lentoestevalot pilaavat valtakunnallisesti arvokkaan harju- ja maisema-alueen, pimeyden ja virkistyskäytön. 11. Luontoarvot ja eläimet Linnusto, pöllöt, hirvet ja muut eläimet kärsivät. Selvitykset ovat puutteellisia ja osin vanhentuneita. Metsälakikohteita ei ole huomioitu oikein. 12. Yhdenvertaisuus ei toteudu Haitat kohdistuvat tietyille kylille ja rajaseuduille, mutta hyödyt jaetaan koko kunnalle. Tämä on epäreilua ja vastoin yhdenvertaisuutta. 13. Kiinteistöjen arvo laskee Tuulivoima heikentää asumisviihtyvyyttä ja laskee kiinteistöjen arvoa. Tätä ei ole arvioitu, vaikka kyse on omaisuuden suojasta. 14. Hämeenkyrön vastuulla on arvioida kokonaisuus Kunnan viranhaltijoilla ja päättäjillä on velvollisuus estää kohtuuttomat ja lainvastaiset vaikutukset. Tässä hankkeessa edellytykset eivät täyty.	
19) Osallinen 19, 22.12.2025 Vastustan Konikallion kaavaa: YVA ja kaava ei vastaa toisiaan. YVA vaiheessa arvioidut eivät vastaa nykyistä kaavaehdotusta.	

Voimaloita on siirrelty ja koko kasvanut, mutta vaikutuksia ei ole arvioitu uudelleen. Vesilaissa suojellaan lähteitä, niitä ei ole huomioitu. Kaava ei mainitse lainkaan alueen lähteitä. Vesilaki kieltää toimenpiteet, jotka muuttavat lähteitä tai niiden virtausta. Voi olla, ettei lainpuitteissa voi rakentaa voimaloita. Melu ja välke vaikuttaa asumiseen. Melumallinnus on tehty pienemmillä voimaloilla eikä huomioi pahimpia tilanteita. Etäisyydet ovat liian lyhyet. Voimalat ja vilkkuvat lentoestevalot pilaavat valtakunnallisesti arvokkaan harju ja maisema-alueen. Yhdenvertaisuus ei toteudu. Haitat kohdistuu vain osalle kuntalaisille. Hyödyt kyllä kaikille. Tämä on epäreilua ja vastoin yhdenvertaisuutta Puhumattakaan kiinteistöjen arvon alenemasta. Tätä ei ole huomioitu, vaikka on kyse omaisuuden suojasta.	Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua. Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella tuulivoimahankkeiden käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähettyviltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen
---	--

	arvostuksiin. Mm. joissakin Ruotsissa ja Saksassa tehdyissä tutkimuksissa on tuloksina esitetty kiinteistöjen arvonalenemaa rakennettujen tuulivoimaloiden läheisyydessä. Ruotsissa vuonna 2021 tehdyssä tutkimuksessa tutkimusasetelmassa selvitettiin kuitenkin varsinaisten toteutuneiden kiinteistökauppojen sijaan ihmisten mielipidettä kiinteistöjen arvon mahdollisesta alenemisesta. Yleisesti Suomessa laaditut tutkimukset kuvaavat täsmällisimmin tilannetta nimenomaan Suomen olosuhteissa verraten esimerkiksi Saksaan, jossa tuulivoimaloita on rakennettu runsaasti tiheämmin asutuille alueille.
20) Osallinen 20, 22.12.2025 Ulvaanharjun osalta pohjavesitutkimukset ovat tekemättä. Kunnolliset pohjavesitutkimukset on syytä tehdä, ennen kuin voidaan suunnitella teollisuusaluetta pohjavesialueen viereen. Kaavatiedoissa on virheellisesti mainittu, että Ulvaanharjussa olevia lähteitä käytetään vain pesu ja kasteluvetenä. Lähteet ovat talousveden otto käytössä ja meidänkin ainoa talousvesi tulee lähteestä. Nämä lähteet ovat vesilain nojalla suojeltuja. Kuten myös lähteet, jotka sijaitsevat kaava-alueella. Maisemavaikutukset ovat valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle selvitysten mukaan suuresti kielteiset. Kulttuurimaisema-alueelle hankkeen maisema vaikutukset ovat kielteiset. Hanke ei siis ole toteuttamiskelpoinen.	Palautteessa mainittuihin lähteisiin ja niiden hyödyntämiseen ei aiheudu hankkeesta vaikutuksia pitkän etäisyyden ja pohjaveden virtaussuunnista johtuen. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että ”Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä.” Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella tuulivoimahanke on yhteen sovitettavissa alueen ja lähiympäristön nykyisten käyttömuotojen kanssa. Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä

	kaavan sisällölle säädetty vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon.
21) Osallinen 21, 22.12.2025 Vastustan Konikallion tuulivoimahanketta ja esitän, että osayleiskaavaehdotus hylätään. Konikallion hankkeen keskeinen ongelma ei ole yksittäinen haitta, vaan useiden merkittävien vaikutusten kasautuminen samalle alueelle. Kyseessä on pohjavesialue, valtakunnallisesti arvokas harjuympäristö sekä laaja-alaisesti koettu asumis- ja virkistysympäristö, johon kohdistuu samanaikaisesti useita heikentäviä tekijöitä. Vatulanharjun ja Ulvaanharjun arvo perustuu luonnonmukaiseen, rauhalliseen maisemaan. Tuulivoimaloiden rakentaminen muuttaisi alueen luonteen pysyvästi. Teollisen kokoluokan rakenteet ja jatkuva liike hallitsisivat maisemaa, jolloin harjualue ei enää vastaisi nykyistä luonto- ja maisemakohdetta. Alue on rakentunut tuhansien ja tuhansien vuosien aikana sellaiseksi kuin nyt on, sitä on mahdotonta ennallistaa samanlaiseksi, vaikka esimerkiksi voimaloiden käyttöikä tulisikin päätökseen. Luonnonrauha heikkenisi merkittävästi. Voimaloiden aiheuttama ääni, niiden jatkuva läsnäolo sekä huolto- ja liikenne lisäävät häiriöitä, jotka ovat ristiriidassa harjualueiden rauhallisen käyttötarkoituksen kanssa. Haittoja ei voida käytännössä poistaa hallintatoimin, vaan ne jäisivät pysyviksi osaksi arkea. Harju on aktiivisessa käytössä läpivuoden hyvän sijainnin ja mahtavan olemuksensa ja mahdollisuuksiensa vuoksi. Mikäli voimalat rakennettaisiin, vaikuttaisi se talviaikaisen ulkoiluun lavoista lentävän jääriskin vuoksi (kukaan tuskin haluaa	Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella tuulivoimahanke on yhteen sovitettavissa alueen ja lähiympäristön nykyisten käyttömuotojen kanssa.

samoilla kypärä päässä upealla harjualueella. Lisäksi lavoista irtoava mikromuovi ei houkuttele enää marjastamaan alueella. Pohjavesialueelle ei voida mielestäni hyväksyä edes vähäisiä haittoja, tai riskejä. Rakentaminen, kaivuutyöt, raskas liikenne ja polttoaineiden käsittely lisäävät pohjavesien pilaantumisen vaaraa, ja mahdolliset seuraukset olisivat vakavia ja pitkäaikaisia. Lisäksi Hämeenkyrön kaava-alueella ei ole tehty minkäänlaisia pohjavesiselvityksiä, vaikka kaavaselostuksessa näin annetaan ymmärtää. Esitetyt tiedot nojaavat Ikaalisten puolella tehtyyn selvitykseen, jota on sovellettu perusteettomasti Konikallion alueelle. Lisäksi kaavaselostuksesta puuttuu kokonaan maininta kaava-alueella sijaitsevista vesilain suojelemista lähteistä. Vesilaki kieltää rakentamisen, joka muuttaa lähteiden veden määrää, virtausta tai ominaispiirteitä. On todennäköistä, ettei kaavassa esitettyä voimalarakentamista voida toteuttaa rikkomatta vesilakia. Edellä mainitut tekijät yhdessä heikentävät alueen vetovoimaa asuin- ja vapaa-ajan ympäristönä ja johtavat väistämättä kiinteistöjen ja asuntojen arvon alenemiseen. Mielestäni meillä ei ole varaa heikentää alueemme houkuttelevuutta yhtään, päinvastoin uusia asukkaita tulisi saada houkuteltua lisää, juurikin etunenässä upealla ja puhtaalla luonnolla. Kaavaselostuksessa käytetyt referenssit ovat myös harhaanjohtavia. Niissä käsitellään selvästi pienempiä voimaloita ja täysin erilaista maaperää kuin Konikallion alueella suunnitellut noin voimalat. Näihin viittaamalla vähätellään rakentamisen ja käytön todellisia vaikutuksia pohjavesiin. Johtopäätös on selvä: Konikallion hanketta ei voida viedä eteenpäin ilman kattavia, kaava-alueella tehtyihin tutkimuksiin perustuvia pohjavesiselvityksiä, riskinarvioita ja	Tuulivoima-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Selvitysten laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että ”Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä.” Tuulivoimaosayleiskaavan edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei aiheutuisi lainkaan haitallisia seuraamuksia, vaan että maankäytön eri tavoitteet ja kaavalle asetetut vaatimukset otetaan huomioon siinä määrin kuin laadittavan kaavan tavoite ja tarkkuus sekä kaavan sisällölle säädetyt vaatimukset sitä edellyttävät. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään ristiriitaisia. Kunnalla on päättäessään maankäytöstä alueillaan alueidenkäyttölain 20 §:n nojalla oikeus painottaa yleiskaavan sisältövaatimuksia haluamallaan tavalla, kunhan kaikki sisältövaatimukset otetaan harkinnassa riittävällä tavalla huomioon.
---	---

torjuntasuunnitelmia. Näiden puuttuessa kaavaehdotus on hylättävä.	
22) Osallinen 22, 22.12.2025 Konikallion tuulivoimapuiston kaavaehdotusta ei pitäisi hyväksyä eikä toteuttaa, sillä: 1. Ympäristövaikutusarviointi eli YVA ei ole enää pätevä, koska kaavaa on muutettu esim. voimaloiden sijainnin ja lukumäärän osalta. Ympäristövaikutuksetkin ovat siten muuttuneet. Ne eivät siis vastaa toisiaan. Vaikutukset pitäisi arvioida uudelleen uusilla tiedoilla. 2. Teollisuusluokan tuulivoimalat ovat liian suuri riski vieressä olevalle pohjavesialueelle. Alue johon tuulivoimaloita suunnitellaan, on pohjaveden muodostumisaluetta. Ely-keskuksen arvion mukaan Vatulanharjulla muodostuu pohjavettä 12800 kuutiota vuorokaudessa. Se on yksi Pirkanmaan suurimpia ja siten tärkeimpiä pohjavesialueita. Voimaloiden perustusten, teiden ja kaapelointien rakentaminen, maa-ainesten otto ja voimaloiden aiheuttama tärinä voivat muuttaa veden virtauksia ja myös pohjaveden laatua. Tämä elintärkeä alue on siis säästettävä rakentamattomana ja suojeltava kaikilta mahdollisilta riskeiltä! Ilmattaren edustajakin on myöntänyt, että pohjaveden samentumista voi rakennusvaiheessa esiintyä. Kuinka nopeasti ja kuinka täydellisesti se sen jälkeen enää puhdistuisi??? Puolueettomat tutkimukset olisi vähintään teetettävä esim. Geologian tutkimuskeskuksella eli GTK:lla, eikä luottaa ainoastaan hanketoimijan yhden tutkijan tutkimuksiin. 3. Kaava-alueella on suojeltavia lähteitä, joita ei mainita kaavaselostuksessa laisinkaan. Lähteet pitäisi paikantaa, sijoittaa kartalle ja suojella vesilakien mukaisesti.	Kaavamenettely jatkuu vielä YVA-menettelyn jälkeen ja kaavan seuraavissa vaiheissa huomioidaan YVA-selostuksesta saatu perusteltu päätelmä sekä muut kaavoituksen eri vaiheissa saadut viranomaisten esille nostamat huomiot. Kaavan hankesuunnitelmaa täsmennetään vielä YVA-menettelyn jälkeenkin saatujen viranomaispalautteiden myötä. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Pirkanmaan ELY-keskus on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että ”Olemassa olevan aineiston sekä tehtyjen selvitysten perusteella tuulivoima- ja voimajohtohankkeesta ei aiheudu muutoksia Vatulanharjun pohjavesialueen määrälliseen tai laadulliseen tilaan. ELY-keskus pitää selvityksiä ja vaikutusten arviointia Vatulanharjun pohjavesialueelle kohdistuvien vaikutusten osalta riittävänä.” Lähimmät voimalapaikat on sijoitettu kaavaehdotuksessa kaavaluonnoksen mukaista suunnittelutilannetta kauemmas pohjavesialueesta. Tuulivoima-alueiden rajauksilla on turvattu, ettei pohjavesialuetta lähimpiä voimalapaikkoja voida siirtää kaavaluonnoksessa ja YVA-selostuksessa esitettyä lähemmäs pohjavesialuetta eikä näin ollen aiheuteta vaaraa pohjavesien määrälle tai laadulle. Hankkeessa on laadittu poikkeuksellisen kattavat pohjavesiselvitykset ja pohjavesialue on huomioitu osayleiskaavassa asianmukaisesti voimalasijainneissa ja muussa muuttuvan maankäytön toiminnoissa. Selvitysten

4. Melumallinnukset on tehty nykyään jo käytössä olevilla voimaloilla. Konikallioon suunnitellut voimalat ovat näitä nykyisiä paljon suurempia. Melumallinnukset eivät täten ole riittäviä. Voimaloiden kerrannaisuusvaikutuksia ei myöskään ole mallinnettu eikä vaikutuksia suurien järvenselkien yli ole tutkittu. Ääni kulkee vesistöjen yli todistetusti paremmin kuin muualla maastossa. Voimaloiden jatkuva humina rikkoo hiljaisuuden ja näin muuttaa äänimaisemaa pysyvästi. Vatulanharjun käyttö niin lähiasukkaiden kuin myös koko maakunnan asukkaiden tärkeänä virkistysalueena häiriintyy. 5. Maailman suurimmat voimalat pilaavat kauniin kansallismaiseman, ne näkyvät todella kauas. Voimaloista tehdyt havainnekuvat ovat puutteellisia. Ne on tehty pilvisellä säällä, vasten harmaata taustaa, jolloin niiden näkyminen maisemassa vääristyy. Vrt. kesäinen sininen poutasään taivas! Myös kuvauspaikat ovat puutteelliset. Myös pimeänäkymäkuvat ovat huonolaatuisia ja niitä on aivan liian vähän. Voimaloiden punaiset, vilkkuvat lentoestevalot pilaavat öisen pimeänäkymän. 6. Luonto ja eläimet tulevat kärsimään tämän alueen muuttumisesta. Esim. linnut välttelevät	laatimisesta ja vaikutusten arvioinneista ovat vastanneet kokeneet asiantuntijat. Melumallinnukset on laadittu Suomessa yleisesti käytössä olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaikkien voimalaominaisuuksien osalta eri vaikutustyyppien vaikutusarviointi on tehty varovaisuusperiaatteella eli suurimmat vaikutukset huomioiden. Ympäristöministeriön laatimissa melumallinnuksen ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Yksityiskohtainen ohjeistus on koettu tarpeelliseksi, jotta mallinnustulokset olisivat aina tekijöistä riippumatta vertailukelpoisia keskenään. Melumallinnus on toteutettu ympäristöministeriön mallinnusohjeistuksen mukaisesti. Melumallinnuksen epävarmuus on tarkastelussa ja ohjeistuksessa sisällytetty laskennassa käytettyyn tuuliturbiinien melupäästön arvoon, jolloin mallinnustuloksia voidaan suoraan verrata suunnitteluohjearvoihin ilman erillistä epävarmuustarkastelua. Havainnekuvia on laadittu poikkeuksellisen kattavasti ja kuvia on otettu lisää sekä päivitetty hankkeen suunnittelun aikana YVA- ja kaavamenettelyissä saadun palautteen perusteella. Vaikutusten arviointeja on päivitetty ja täydennetty kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella ja vastaamaan ajantasaista hankesuunnitelmaa. Kaavaehdotusta valmisteltaessa on lisäksi laadittu vaikutusten arvioinnin täydentämiseksi erillinen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys. Pirkanmaan ELY-keskuksen kaavaehdotuksesta 22.12.2025 antamassa lausunnossa: <i>”Maisemavaikutusten arviointiraportissa on kuvattu mallinnusten periaatteet sekä aineistot, joita mallinuksissa on käytetty. Havainnekuvien osalta on esitetty perusteet kuvauspaikoille sekä käytetyt objektiivit ja niiden vaikutus kuviin. Pirkanmaan ELY-keskus pitää laadittuja aineistoja riittävinä.”</i>
---	--

tuulivoimaloita jopa viiden kilometrin etäisyydeltä. Yvassa esitellyt selvitykset ovat puutteellisia. On esimerkiksi tehty vain muutaman päivän pöllöhavainnoiteja, eikä paikallisten ornitologioiden ja muiden lintuja vuosikymmeniä havainnoineiden, paikallisten ihmisten tutkimuksia ja havainnoiteja ole otettu lainkaan huomioon. Tämä alue on selkeästi lintujen jokavuotista muuttoaluetta, joka yvassa kiellettiin. Joka kevät ja syksy suuret metsä- ja tundrahanhiparvet, kurjet ym. lentävät juuri Vatulanharjun yli pohjoiseen ja etelään. Tänä syksynäkin niitä levähti lähipelloilla tuhansia. Myös kotkat ja kalasääsket ovat jokavuotisia pesiviä lintuja näillä alueilla. Luonnon monimuotoisuus tulisi hankkeen toteutuessa suuresti kärsimään. 7. Hankkeen toteutuessa lähialueen asukkaiden kiinteistöjen ja muun omaisuuden arvo laskee. Kiinteistöjä on tämän jälkeen myös paljon vaikeampaa saada myytyä. Asukkaille koituu arvaamattomia haittoja. Näitä asioita ei ole otettu huomioon. Omaisuuden suoja on kuitenkin jokaisen suomalaisen perusoikeus ja jos tätä rajoitetaan, niin siitä pitäisi vähintään maksaa korvaukset. 8. Hankkeen kohdalla yhdenvertaisuusperiaate ei toteudu. Kiinteistöverotuloina tulevat hyödyt kohdennetaan kaikkiin kuntalaisiin, mutta haitat kohdistuvat alueen lähetyvillä asuville.	Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyyden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella tuulivoimahanke on yhteen sovitettavissa alueen ja lähiympäristön nykyisten käyttömuotojen kanssa. Taloustutkimuksen vuonna 2021 Suomessa tekemän tutkimuksen perusteella tuulivoimahankeiden käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin tarkastelluissa kunnissa vuosina 2013–2021. Liisa-Maria Linnalan tutkimus (2024) on uusin ja kattavin Suomessa tehty tutkimus tuulivoimaloiden vaikutuksesta lähialueen kiinteistöjen arvoihin. Tutkimuksessa aineistona käytettiin 181 600 kiinteistökauppaa vuosilta 1990–2020 tuulivoimaloiden lähetyviltä, eikä havaittu, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ja tuulivoimaloiden näkyvyydellä olisi tilastollisesti merkittävää vaikutusta lähialueen kiinteistöjen arvostuksiin. Mm. joissakin Ruotsissa ja Saksassa tehdyissä tutkimuksissa on tuloksina esitetty kiinteistöjen arvonalenemaa rakennettujen tuulivoimaloiden läheisyydessä. Ruotsissa vuonna 2021 tehdyssä tutkimuksessa tutkimusasetelmassa selvitettiin kuitenkin varsinaisten toteutuneiden kiinteistökauppojen sijaan ihmisten mielipidettä kiinteistöjen arvon mahdollisesta alenemisesta. Yleisesti Suomessa laaditut tutkimukset kuvaavat täsmällisimmin tilannetta nimenomaan Suomen olosuhteissa verraten esimerkiksi Saksaan, jossa tuulivoimaloita on rakennettu runsaasti tiheämmin asutuille alueille.
--	--

9. Hankkeessa ei ole noudatettu varovaisuusperiaatetta, vaan hankkeeseen liittyy suuria epävarmuuksia ja riskejä. 10. Kaava on osittain keskeneräinen ja siinä on monia ristiriitaisia selvityksiä. Vaikutuksia ei ole tutkittu riittävästi lain vaatimalla tavalla.	Kaavan vaikutusarviointi on laadittu noudattaen maksimi- tai varovaisuusperiaatetta. Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti arviointi keskittyy kaavan merkittävät vaikutukset arvioimaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Alueidenkäyttölain 39 §:ssä säädetty yleiskaavan sisältövaatimukset edellyttävät useiden erisuuntaisten näkökohtien yhteensovittamista kaavaa laadittaessa.
23) Osallinen 23, 22.12.2025 Varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu. Hankkeeseen liittyy isoja epävarmuuksia esim. pohjavesien, melun, paloturvallisuuden, luontoarvojen ja ihmisten terveyden osalta. Näissä tilanteissa hanketta ei pitäisi edistää. YVA ja kaava eivät vastaa toisiaan. Melu ja välke vaikuttavat asumiseen. Melumallinnus on tehty pienemmillä voimaloilla eikä huomioi pahimpia tilanteita. Etäisyydet ovat liian lyhyitä. Hiljainen alue muuttuu teolliseksi. Kiinteistöjen arvo laskee. Tuulivoima heikentää asumisviihtyvyyttä.	Hankkeessa laadittujen selvitysten, mallinnusten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei arvioida aiheutuvan sellaisia haitallisia vaikutuksia, jotka estäisivät osayleiskaavan toteuttamisen. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyiden selvitykset on laadittu sekä menetelmien että riittävyiden osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Palautteessa mainitut seikat on arvioitu osayleiskaavan edellyttämällä tarkkuudella. Hankkeen yhteydessä laadittujen selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella tuulivoimahanke on yhteen sovitettavissa alueen ja lähiympäristön nykyisten käyttömuotojen kanssa.